Ч. 12 (63) (Należytość pocztową zapłacono ryczałtem) Львів, 27. березня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „НОВА ЗОРЯ" ЛЬВІВ, вули Сикстуська ч. 39 а.

Конто почт. шад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: чвертьрічно 4 зол. Місячно 1·50 зол. ЗА КОРДОНОМ: Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Христіянської Орґанізації.

ЗМІСТ: Націоналізм і інтернаціоналізм. — З церковно-релігійного життя. — Василій (фейлєтон). — Зацікавлення заграниці Радянською Україною. — З українського життя — Ідейне виховання. — Політичний огляд. — Спіритизм (фейлєтон). — Пресовий ланцюх. — Дописи. — Нові книжки і видання. — Новинки. — Біржа. — Оголошення.

Націоналізм і інтернаціоналізм.

(Кінець).

Інтеґральна »національність« є добром а всьо, що її поменшує, є злом. Та публичний лад є добром далеко ще висшим, якому мусять піддатися всі инші поняття добра. Отже публичного ладу не вільно нарушувати, навіть ізза деякої користи, яка, хоч цінна, мусить однак завсігди стояти в другім ряді. Поза сим, о скільки пошанування істнуючої влади є удержане, а середники насильства усунені, остають середники згідні з політичною конституцією, а саме пресова боротьба, маніфестації, публичні виступи, яких ціль просвічення приходної опінії і вплив на державних мужів.

Отже є право, оперте на перевазі ладу, уособленого державою, тим найвисшим регулятором публичної і національної справи.

Закинуть нам, що лад може устати в державі, коли та держава не керується думкою добра загалу, добра нації, а тільки користю одної части народу. Може очевидню статися, що держава, як вислів радше якоїсь партії, чим цілого краю, не є тим, чим повинна бути, себто просто національною. Тоді право враз з ладом переходить до народу, а тим самим до націоналізму, котрий його представляє. А коли націоналізм є доволі сильний, щоби заняти місце впадаючої влади, то він через те не є ворохобничий. Він відбудовує найвисшу й правлячу владу і вийшов тільки з леґальности на те, щоби вернути до права.

Так, бунт буває часом допустимий проти тиранської або анархічної влади. Церква передбачила сей факт, але не дораджує охотно сього виїмкового середника. Небезпечно привертати лад при помочи без ладдя. Насильство, навіть тоді, коли служить добрій справі, є шкідливим приміром. Націоналізм, котрий хоче істнувати на трівких основах, повинен зачати від виховання національного чуття. Найти народови живійше почуття його традиції й історичного характеру, вітхнути йому любов до річей, які є скарбом його вітчини, і культ для чеснот, що її прикрашують, захищати його перед рівнодушністю в релігійних справах, одним словом, старатися розвинути до найвисшого степення живу індивідуальність народу, щоби вона могла накинутися партійній політиці і приневолити державу до правління з народом і для народу, ось завдання розумного націоналізму, котрий хоче бути мудрістю, отже основою життя й едности.

Чим більш життездатна й сильнійша є внутрішно міжнародна одиниця, тим більше має вона супроти инших народів почуття своєї незалежности і гідности.

Є питання, чи нарід може бути лише о стільки народом, о скільки не є в залежности від ніякого иншого. Бачимо в історії народи, що вдоволяються деякою адміністраційною а навіть політичною автономією, пр. австрійське цісарство. Се факт — а де право?

Право лежить в тім, що нарід не може бути власністю, предметом иншого народу, не перестаючи тим самим істнувати сам, як нарід. Та коли се походить з власного вибору або наслідком нещасливих воєн, оден нарід може бути правлений другим, не втрачуючи однак через те своєї відрубної національности. Залежність не є неволею. Вона може бути тільки переходово потрібна. О скільки не є сама собою актом несправедливости, о скільки не є її наслідком, залежність не є сама в собі несправедливістю. Природним обявом є те, що нарід стремить до того, щоби бути самостійним; що иншого є право, а що иншого стремління до ліпшого життя. Не національність творить право, але право витворює національність...

Як одиниця людська, так і національна, хоч свобідна, не є звільнена від деяких обовязків, від вязів, що їй лучать з иншими. Вона є до деякого степення сама собі метою, але та мета є скоординована з ідеалами спільними всім народам. Сі спільні ідеали мали колись свою конкретну форму в католицизмі, котрого інтеґральною частиною почувалися всі народи, що вважали себе наче членами тої самої родини. Понад поодинокими законами кождого з них, панував християнський і міжнародний закон так, як над законами одиниці панують закони родини й держави.

Коли ослабли вязи католицизму наслідком подій XV. і XVI. вв., народи відкинули як ярмо те, що мало їх лучити. Ultima ratio всіх спорів стала війна. Вона викликала потребу ріжних аліянсів, для удержання того, що названо европейською рівновагою. Кілька разів перервана, повертала та рівновага щойно коштом пролитої крови.

Велика війна 1914 р. виказала як програну політики европейської рівноваги, так і конечність міжнародної поліції, котра нарешті віддалаби силу на услуги закону.

Право вийшло з тої імпрези бодай о стільки побідно, що ідея міжнародного права, відкидувана досі, пробудилася живо в совісти народів. Остає уконституування тої поліції, якої обовязком буде накидування права опірним народам. І в сім лежить трудність Союза Націй.

Перепона є подвійна: вона походить з одного боку із звироднілого й революційного інтернаціоналізму, з другого боку із заздрісного й аморального націоналізму.

Перший є таким великим абсурдом, що не видержує критики. Нарід се орґанізм, потрібний для розвитку людського роду. Через вичеркнення народів, усунення меж, не устануть спори, навпаки, помножаться до нескінчености. Є се заступлення ладу хаосом.

Інтернаціоналізм отже минається зі своєю метою. Ще одним його блудом є те, що він опирає своє поводження на насильстві і революції.

Найбільшою перепоною в зорґанізованню Европи або людства під ослоною поодиноких прав і загального права, се безсумнівно скрайний націоналізм.

Ніякий нарід не в силі дійти до своєї цілі, якою є матеріяльний і моральний поступ його членів, не піддаючися приписам справедливости й чесности, які не кінчаться в його межах і які приневолюють його до деякого роду природного звязку з иншими народами.

Проголошення прав чоловіка давало кождому народови цілковиту незалежність, заборонюючи інтервенцію инших народів до його внутрішних справ. Ся теорія веде до обожання держави, якої в її управі нічого не обмежує поза її власною користю й політикою. Вона є всевладним паном, не хоче знати инших держав. Вона буде союзницею або ворогом другої держави по черзі, залежно від обставин. Всі середники для неї добрі.

Ні, супроти людської совісти нарід не творить прав після міри своїх негайних користей. Право стоїть понад народами, так як понад одиницями. Св. Людвик віддавав провінцію собою завойовану, задля недостачі правного титулу до її посідання. Фенельон смів сказати Людвикови XIV., що завойовання не дає управнення... Сучасне законодавство голосить засаду невмішування одних народів до революції других. Доктрина може вигідна, але незгідна з католицькою наукою.

Тільки поворот до християнського законодавства може знов довести народи до почуття спільного обовязку супроти справедливости і миру світа. Не йде про те, щоби мішалися в справи инших народів, але щоби інтервеніювали в справах цілого світа о стільки, о скільки йде про його справедливість і мир. Мусить істнувати влада, що ділає в імени держав і рівночасно репрезентує права всіх і кождого з окрема, щоби їх захистити перед насильствами й в потребі боронити. Великим кроком вперед в сім згляді є утворення женевського Союзу Націй. Щоби сей Союз не попав в лабети націоналізму, повинен в нім заняти відповідне місце — папа.

Вписуйтеся в члени

Української Христіянської Орґанізації

Річна вкладка від 2 зол. (для незаможних довільна).

Адреса: **Укр. Хр. Орґанізація Львів, вул. Сикстуська 39 а.**

З церковно-релігійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Папа Пій XI. і Дон Боско.

Дня 20 лютого 1927 р. видав папа Пій XI. декрет, яким признав священикови Дон Боскови, основникови чину Салезіянів і Інституту доньок Марії від доброї помочі — геройський степень чеснот. При тім виголосив промову, в якій підніс що Бог від часу до часу покликує мужів, що в історії людства подібні до метеорів на небі. Одні стаються бичами людей, инші заступниками геройської любови й пожертвования. До останніх належить Дон Боско, якого папа знав особисто. Медіоланський священик був не тільки святим, але й ученим і глибоким мислителем. В несповна 40 літ після його смерти поширилося діло Боска по всіх краях. Оснований ним нин числить тепер 70 провінцій, понад 1.000 домів, тисячі церков, каплиць, шпиталів, шкіл і колегій. Папа закінчив промову вказанням на заслуги Салезіян.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Послання епископів до духовенства і вірних.

Під днем 13 лютого ц. р. оголосили всі три наші епископи: Ужгородський, Крижевацький і Пряшівський, спільне пастирське послання до свойого духовенства й вірних. Головним змістом послання пояснення значіння й ціли празника Царя-Христа. Христос мусить бути Царем також в житю державнім. Христос бажає, щоби передану йому Отцем службу продовжувала Церква. Отже Церква Христа-Царя має право сказати своє слово в політиці, в господарськім житю, в науці, мистецтві... Христос-Цар хоче володіти над нашим розумом, над нашою волею, серцем і тілом. Нашим обовязком працювати в хосен Христового царства Послання пригадує ще раз розпорядок, щоби ві всіх парохіях празновано святочно празник Царя-Христа в останню неділю жовтня кождого року.

Перед Велеградським конгресом.

Офіціяльний орган Мукачівської епархії »Душпастирь« (ч. 3) застановляється над тим, чи закарпатським Українцям слід цього року брати участь в унійнім Велеградськім конгресі, скликаним на 20—24 липня. До цеї застанови спонукує редакцію »нетактовний виступ деяких референтів на конгресі 1924 р.«, котрі »так забулися, що нас явно обжалували перед широким майже всекатолицьким форумом о латинізаторство, прозелітизм, ігноранцію східнього права, обряду« і т. п. Редакція має передовсім на думці виступ »москаля о. Верховського«. Автор статті радить або відтягнутися від конгресу, або обмежитися на ролі обсерваторів, доки аранжери конгресу не дадуть запоруки, що подібний нетакт не повториться.

ПОЛЬША.

Інструкторський курс Католицької Ліги.

В днях 7—9 ц. м. відбувся в Варшаві інструкторський курс для діячів в Католицькій Лізі. В курсі взяло участь понад 100 священиків і понад 200 світських делегатів. Виголошено такі референти: Основні ідеї католицької акції; Основи організації; Організація мущин; Організація женщин; Католицька праця над інтелігенціею; Завдання душпастирів в відділах Католицької Ліги; Завдання й програма Католицької Ліги і т. д.

Крематорії в Польщі.

Польські часописи доносять, що небавом має бути законно управильнена справа крематорій проектованим розпорядком президента держави. Крематорії буде можна отвирати за дозволом міністра внутрішних справ. Якщо це правда, то булоб це знаком, що протицерковна струя в Польщі стає чимраз сильнійша. Як звісно, католицька Церква осудила й заборонила палення тіл померших.

Академічна католицька акція.

В Варшаві відбулося зібрання академічних католицьких стоваришень, яке мало на ціли устаглити основи католицької акції на академічнім терені. По всесторонній дискусії ухвалено утворити спільну інституцію союзного характеру, якої метою буде зовнішна репрезентація і внутрішна координація діяльности католицьких академічних стоваришень в Варшаві. Одним з головних завдань Союзу має бути участь в акції Католицької Ліги варшавської дієцезії і репрезентація в ній інтересів академічної молодіжи. Вибраний зібранням організаційний комітет має рівночасно дати почин місійній акції супроти недалекого місійного конгресу академиків і харитативної конференції св. Вінкентія а Павльо. Комітет має постаратися для Союзу про апробату духовної влади.

Осудження польської УМСА.

Супроти того, що польська УМСА почала розвивати останніми часами живійшу пропаганду в ширших колах польської суспільности, звернулася великопольська Католицька Ліга до епископа примаса з запитом, яке становище повинна заняти польська католицька суспільність супроти намірів і цілей польської УМСА. Примас відповів, що УМСА є на службі американських сектантів і заборонив польським католикам брати участь в тій установі.

ФРАНЦІЯ.

Пятьдесятьліття університету в Ліль.

Дня 26—28 березня ц. р. обходить католицький університет в Ліль пятьдесятьліття свого основання. Університет числить пять повних виділів, а то: правничий, гуманістичний, природничо-математичний, медично-фармацевтичний і богословський; крім того має як автономічні секції при поодиноких виділах: школу суспільно-політичних наук, висшу промислову школу, висшу торговельну школу й дневникарську школу. Число слухачів виносить около 800, число професорів 122. При університеті є три академічні домн, в яких мешкає около 200 студентів. Крім в Ліль, мають ще Французи католицькі університети в Парижі, Ліоні, Анжері і Тулюзі.

Адреса кат. молодіжи до папи.

З нагоди осудження папою »Аксіон Франсес« вислала французька молодіж до св. Вітця адресу, в якій висказує йому свій послух і заявляє, що її організація є неполітична.

АВСТРІЯ.

З пастирських великопостних листів.

Сьогорічний великопостний пастирський лист кардинала Піфля (Відень) займається освяченням християнського супружя і вказує на гріхи, яких суспільність допускається сьогодня супроти християнської родини. Так само пастирський лист зальцбурського епископа Рідера займається супружям. Епископ Герельнер з Лінцу пише про авторитет родичів, держави й Церкви. Інтересні є думки шан. автора про горожанські обовязки католиків супроти модерної демократичної держави. Про соціялістичну засаду: »Релігія це приватна справа«, говорить еп. Гефтер з Гурк. Його пастирський лист це інтерпретація папської енцикліки „Pax Christi in Regno Christi" Пастирський лист еп. Вайца (Інсбрук) займається відношенням пароха до своїх парохіян і католицькою акцією.

ЮГОСЛАВІЯ.

Про недостачу духовенства.

Часописи дають таке порівнання відносин в Хорватії і Франції: Хорватська дієцезія Дяковарська числить більш як 300.000 вірних і 100 парохій. Дієцезія Загребська має 1,500.000 вірних і 350 парохій. Деякі французькі дієцезії, пр. Діньська, числить 107.000 вірних і 343 парохій. В дієцезії Каорській є парохії з 400 вірними, те саме в деяких инших дієцезіях. Недостача духовенства в Франції це переходове явище, якого причина лежить у світовій війні, в котрій впало 5.000 католицьких священиків і богословів. В Хорватії зате недостача духовенства це хронічна недуга. Французькі відносини є в семеро, а місцями і в дванацятеро ліпші, як в Хорватії. В кождій французькій дієцезії є правильно дві богословські семінарії і то в двоє так численні, як семінарії в найбільших хорватських дієцезіях. Так пр. в французькій дієцезії Валенс з 227.000 вірними висвячено минулого року вісьмох священиків, а в хорватській дієцезії Дякова, що має 100.000 вірних більше, тільки 6 священиків.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ П. А.

Панамериканський католицький конгрес.

В Зєдинених Державах плянують католики скликання панамериканського католицького конгресу. Конгрес мавби відбутися в Монтевідео. Предметом нарад малиби бути всі справи, що інтересують американських католиків.

Василій.

(Кінець).

8. Проповідник і вчений.

Муж діла, володарська вдача, уроджений провідник душ і сердець, був великий Кападокієць, та перше всего бесідник. Він був саме першим великим бесідником Церкви. Правда, Атанасій випередив його, та він був більше вожд, що біля вилому розогнює борців за віру. Василій був перший, що вживав приступної й заразом образованої мови, що при її красі не тратили ніщо ні ясність ні сила вислову. Основне наукове й бесідницьке образування вязалося в нього з глибоким досвідом і знанням людей. Його промови й проповіди були клясично зразкові та заразом і кожному зрозумілі. Так легко, так доцільно та влучно не вмів промовляти навіть Григорій із Назіянзу. У Григорія найдемо кращі образи, відповідніщі порівнання, та коли для Григорія слово було окрасою, то для Василія було воно оружям, що його вістря продіставалося тим глибше, чим краще було оброблене. Григорій часто мистець і поет. Василій не бажає подобатися, не хоче блищати, тільки зворушити та пірвати за собою. Василій був тільки бесідником і проповідником із Божої ласки. Був він ним уже тоді, коли як звичайний священик у часі посту виголошував свої чудові виклади про шестодневія. У цвітистій і пориваючій мові, однак невимушено, сердечно малює він великі й малі чуда світа й усе вказує слухачам при описі творення світа на Творця. Всюди відчуваємо приятеля природи й чудуємося всесторонности знання. Не меньше чудує й це, що вмів строго наукові погляди викладати ясно й зрозуміло перед слухачами, між якими були представники всіх верств. Чиж диво, що ввесь християнський, старинний світ вправляв у подив цей великанський твір духа. »Кілько разів беру його шестоднев у руки« — признається Григорій із Назіянзу — »відчуваю близкість Бога й здається мені, неначе бачу сотворення світа в його повстанні й твореннї«. У дійсностиж »Шестоднев« це величня оборона християнської віри, що вже ізза гарної форми мусимо назвати її мистецьким твором письменства. Ще й сьогодні по 1800 літах захоплює він нас, ще сьогодні дріжить у ньому, як і в усіх проповідях Василія внутрішнє зворушення й непоборна сила, що тоді все поривала за собою. »Коли читаю його проповіди — пише знов Григорій — тоді піднімається в мене душа, я бажаю воювати, воювати як герої, що їх славу голосить він«.

Між його 24 гомиліями є одна замітня й із виховної й естетичної точки погляду. Це згаданий вже твір »До юнаків, як можуть вони черпати користь із поганських творів«. Це перший ясний погляд християнського гуманізму, відповідь на питання: »Що дає вивчення старого поганського письменника для християнського образування?« Тертуліян і инші загорілці рішили це питання в зівсім неприхильному дусі. Василій, основник грецького чернецтва був ним, що вперше заявився за задержанням старого клясичного письменства, як засобу образування для молоді.

Він голосить, що люде мають вище призначення й мусять підчинити дочасне життя й його вимоги вічности, учить, що релігійне знання перевищає все чистоземське й світське, як душа перевищає тіло, але він заразом свідомий цего, що молодечий дух не доріс іще до високих завдань християнської фільософії й богословія. Тому мусить насамперед образуватися на поезії, реториці, письменстві та історії. »Так Мойсей засвоїв собі насамперед всю освіту Єгипту, заки став законодавцем і володарем Божого народу, так злучив у собі Даниїл все знання й культуру Халдейців, заки посвятився знанню святих«. (Гомілія 12,2.).

Безперечно найбільше впливав Василій живим словом. Його розмірно не довге життя та повне труду й журби не давало йому вільного часу віддатися науці в письмі. А всеж таки лишив він два твори, що ставлять його на рівні з найбільшими вчителями Церкви. В полеміці з аріянином

Зацікавлення заграниці Радянською Україною.

(—) Великі багатства України це наше щастя й наше горе. Наше щастя, бо можна на цій багатій землі жити нашому народові гарно та щасливо — треба тільки єдности та згоди, ну й самособою праці для загально-народнього добра. Наше горе ці багатства, бо вони не змушують народ важко здобувати хліб насущний, бо їзза них сусіди ласим зором здавна споглядають на Україну й використовували тай досі використовують нашу незгідливість і байдужність на свою користь.

Тепер Радянська Україна, хоч ніби самостійна держава, та більшу користь тягне з її багатств російська радянська республика, як сама Україна, свідчить про це й будова Дніпрельстану, себто використання сили Дніпрових порогів для електрифікації України. Радянське українське правительство проти волі ССРР взяло перевести цю електрифікацію в дійсність, та коли правительство ССРР побачило, що Україна готова таки взятися до цего, насильно усунуло його від цего й само взяло електрифікацію в свої руки. Чому? Щоб не Україна, а Московщина могла користати з цего, та щоб під покришкою Дніпрельстану московщити Україну зайшлим московським робітництвом.

Багатства України й тепер, хоч як некорисні там обставини зза більшовицького правління, звертають на себе увагу загряниці

Передусім уже від довшого часу є вже в оживлених взаєминах із українським економічним життям Німеччина. Поза Німеччиною на перше місце вибиваються взаємини з Туреччиною та Персією. Цим взаєминам сприяє »українсько-східна торговельна палата«, що саме тепер занимається організацією спеціяльного акційного товариства для торгівлі з близьких Сходом. Акцію укр. схід. торговельної палати підпомагає сильно »Орієнтальна Асоціяція«. Україна стануда вже сильною ногою на Сході й знаходить там щораз більший збут своїх товарів. Щораз густіше появляються на київських та харківських ярмарках турецькі, перські, афґаністанські й єгипетські купці й роблять великі замовлення та закупи, передусім збіжа, цукру, худоби та вугілля. Єгипт переговорює саме щодо більших достав цукру, худоби та картоплі, Туреччина цікавиться доставою мяса, Сирія й Палестина доставою збіжа та цукру.

Про велике оживлення торгівлі говорить передусім збільшена діяльність торговельної фльоти та переповнення чорноморських пристаней. Корабельна комунікація з близьким Сходом, головнож із Царгородом, Смирною, Олександрією, Портсайдом, Піреєм та Хіосом багато живіща навіть як до світової війни. Так що запас торговельної чорноморської фльоти показався за малий і мусили туди вислати частину балтійської фльоти. Думають уже про поширення одеської пристані, а також і Миколаєва та Херсону.

Ба, в останніх часах почалися вже живіші торговельні взаємини навіть із далеким Сходом. Японське правительство бажає навязати близчі економічні взаємини. Небаром обїде Україну японський аташе в Москві Каватані враз із віцеконзулем Уемурою, щоб краще зазнайомитися з економічним положенням України й практичніше уложити торговельні взаємини.

Із західньо-европейських держав має з Україною безпосередні звязки Італія. Вона ввозить із України передусім вугілля та збіжа. Тепер заходиться біля утворення центральної бази для українського збіжа в Венеції. Франція веде торговельні взаємини прямою лінією Одеса-Марсилія. Франція купує головно пшеницю, жито, кукурузу та цукор.

В останніх часах, теж не без політичного підкладу, зацікавилася й Англія. Американці цікавляться економічним положенням в Донському Басейні та будовою Дніпрельстану. Данія і Швеція вислали теж на Україну спеціяльних заступників.

Дуже цікавиться загряниця сьогорічним київським ярмарком, що почався там 27 лютого, а тривав до 22 березня.

Значиться багатства України, хоч як невідрадні там тепер відносини, манять до себе чужинців. Здається сподіються вони тепер скріплення економічної окремішности України й тому стараються навязати взаємини з Україною з поминенням московської торговельної централі. Само собою Москва глядить на це кривим оком.

З українського життя.

Посол П. Васильчук перестав бути членом партії Сель-Роб.

Центральний Комітет партії Сель-Роб видав комунікат, котрим оповіщує, що перестав уважати посла П. Васильчука членом партії Сель-Роб. В комунікаті зазначується, що п. Васильчук занимав уже на Конґресі, на котрім обєднювались дві колишні партії Сель-Союз і Нар. Воля, вичікуючу позицію. Відтак соймові виступи того посла, зокрема промови його з 28-го січня показали, що п. Васильчук стоїть радше на платформі УНДОбєднання, а не на платформі соціялістичного Сель-Роба.

Ще відложення вибору президії Укр. Клюбу.

Як було сказано в попередньому числі мав відбутися вибір нової президії Укр. Парляментарної Репрезентації у Варшаві дня 20. ц. м. Одначе до вибору не прийшло. Зразу т. зв. сельроби домагалися відложення виборів на пізнійше тому, що на засіданню бракувало кількох послів. Це внесення перепало, бо про засідання були повідомлені всі без виїмку члени Клюбу. Тоді посли сельроби покинули салю засідань, а оставші члени рішили перевести вибір президії дня 31. березня ц. р.

Українська справа на засіданнях міської ради у Львові.

Останніми часами на засіданнях »тимчасової« міської ради у Львові знова виринула українська справа. На однім засіданню присвяченому міському буджетові, радний п. Сидір Громницький, представник Українців, почав промовляти українською мовою. През. Найман на це не дозволив бесідникови промовляти по українськи, бо на його думку це противиться правильникові ради. Хоч лівиця станула по стороні українського радного, віддано цю справу на внесок президента до реґуламінової комісії. Тоді п. р. Громницький зложив протест проти обмежень прав української мови, що в суперечні з правом кождого народу вживати рідної мови, правом порученим і польською конституцією. В дальшій части своєї промови бесідник говорив про нерівномірне і несправедливе поводження з українськими петентами в магістраті і про анти-українську політику ради в культурно-господарській ділянці.

Крім того всі три українські радні др. Степан Федак, Сидір Громницький і др. Іван Ганкевич внесли до президії ради м. Львова окреме письмо, в якому домагаються допущення української мови в нарадах міської ради.

Орґанізаційні наради.

В Хирові відбулася довірочна нарада Українського Нац.-Дем. Обєднання в неділю дня 13. ц. м. В нараді взяло участь понад 70 осіб міщан і селян. Голова окр. Комітету п. Франц Липецький говорив про ту руїнницьку роботу, котру ведуть т. зв. ліві партії. Головний реферат про наше політичне положення і наші потреби на політичному полі виголосив п. Мих. Прийма. Відтак розвинулася дискусія, в котрій порушено між иншими справу кооперативного руху на селі та акції проти дотеперішньої системи наказних війтів і комісарів по наших селах.

В Миколаєві була довірочна нарада представників партійних гуртків УНДО з сіл судового повіту Миколаїв. Партійна орґанізація цеї округи находиться переважно в руках селян і міщан з Миколаєва. Реферат в справі орґанізаційній виголосив п. Ол. Гладишовський зі Львова. Селяне в часі дискусії пятнували кертичну роботу

і раціоналістом Евномієм виявляється він і зручним полемістом і добрим мислителем. При основній студії над цим твором переносимося в усі фільософічні напрямки цих часів. Автор обізнаний і з платонізмом з арістотелізмом, еклектицизмом із Олександрії, з усіми відтінками метафізичного думання старинних часів. Сміливо вдаряє він на всі ворожі запори, аж до останніх заборол і нищить противників без милосердя. Другий твір »Про Св. Духа« містить знамениті й величаві докази про Божескість третьої Особи в Пресв. Тройці. Оба ці твори зеднали йому в східній Церкві почесну назву »небесного товмача« й заразом здобули йому місце серед великих учителів вселенської Церкви. Його твори належали цілі століття до клясиків грецького шкільництва. Молодь знаходила в них найкращі зразки послідовного думання й справжні перлини літературної краси.

10. Останні роки.

Девять літ архієпископської діяльности були для Василія ланцом безперервної боротьби. Та під кінець 378 р. по 47 роках аріянського лихоліття зійшло сонце мира над Церквою Сходу. У битві з Ґотами під мурами Адріянополя погиб 4. серпня 378 р. Валенс. За Теодозія настав мир на ґряницях і в державі. Епископи заточенці, між ними й Григорій, Василіїв брат, обняли знов свої дієцезії. Григорій із Назіянзу дістав провід у царгородській архідієцезії.

Та всі ці радісні вісти застали кесарійського архієпископа на смертній постелі. Мав щойно 49 літ, та труди й недуга зломили його. Тільки дух задержав йще давню силу й ясність. Помер 1. січня 379 р. На дворі на подвірях Василії ждав народ із запертим віддихом вістки про стан здоровля улюбленого архієпископа, а в кімнаті напоминав умираючий владика своїх друзів іти за цими високими цілями, що їх він їм завсіди вказував на них. Це були його останні слова до людей. Почули ще тільки, як вимовляв слова псальми: »В руки Твої передаю духа мойого!« — І Василія не стало.

Його похорони були величавою маніфестацією й заразом загальним смутком усієї країни. Погане, Жиди, аріяне — всі взяли участь у похороні. Вулиці, ба навіть покрівлі були повні народа. В глоті згинуло кількох. Убогі й недужі заводили так, що їх ридання відбивалося об стіни домів.

Не стало святого життя, що в своїй простій, тихій величі викликало подив усіх століть. Було це життя на світі, та не з цего світа. Таке могутнє й величне, що багато великого в порівнанні з ним, здається тільки частинкою, відломком. Було це життя, що в рішаючих роках поринало в Божій ласці, щоб із цего духового хресту вийти в промінистій красі. Були й роки важкої душевної боротьби, цего він не таїть, і роки ширяння волі в гору до Господа, в монастирській тиші. Де малим хлопям бавився, там потім трудився невсипуще для Божої хвали, там боровся за Христову правду, там зеднував собі союзників до боротьби. На цему полі жертвенної боротьби за Боже Царство, у палкій тузі, поширити Божу хвалу й укріпити її та в свідомості, що трудиться з Божого покликання, зустрічаються Атанасій і Василій, ці головні борці за Христіянську віру в IV. столітті хоч і не бачили себе, як товариші оружя на цему самому заболі.

Другий Христофор подібний цему могутньому великанові, що Христа-дитя ніс крізь розбурхані филі ріки — ніс Атанасій тайну однакового єства Сина з Отцем крізь струї часу. А з голубом на рамени, як бачив його св. Єфрем у церкві в Кесарії, є Василій носієм науки Святого Духа, Муж, що в ньому ділав Дух Божий, чистий і невгнутий, ніжний і такий сильно мужеський, неустрашимий і відважний і такий несамолюбний і благородний, муж найчистіщого хотіння й найвищих досягнень — Василій Великий Святий.

людей з під стягу »Світла« і Волі »Народа«, а також інших кириників з поміж нелівих. Говорено про потребу оборони наших національних прав та неможливість якоїсь спілки з »робочими клясами« ворожих націй.

Загальні Збори Марійського Товариства Пань у Львові.

Дня 15. березня відбулися річні Загальні Збори Мар. Тов. Пань. Се товариство належить до найстарших марійських дружин у нашому краю. Зачало бо 24-тий рік свого істнування.

Марійські товар. мають на меті виробити своїх членів на свідомих та практикуючих католиків, тож і Мар. Тов. Пань сповняє під тим оглядом ревно й успішно своє завдання. Згуртувало воно біля себе 150 місцевих інтеліґентних жінок а 29 замісцевих. Кождого місяця уряджує сходини членок, на котрих провідник Тов. має звичайно духовну конференцію, а час від часу відбуваються реферати та відчити на актуальні релігійні а й суспільні теми. Також кождого місяця Тов. уладжує Службу Божу в церкві ОО. Василіян, в котрій беруть участь корпоративно членки та численною участю в приниманню св. Тайн дають гарний примір та заохоту вірним людям.

Тов. має також секції. Найважнішою з них є **Секція Евхаристійна**. Членки тої секції стараються між собою поширяти щоденне св. Причастя, кождої першої неділі місяця адорують публично в церкві Пресв. Евхастію, стараються о красу престолів, час від часу запомагають бідні церкви жертвами і загалом впливають на побільшення та поширення культу Ісуса Христа в Найсв. Евхаристії.

Другою є: **Секція добродійна.** Колись, коли лекше було о грошеві підмоги та збірки, Секція опікувалася більше як соткою найубожчих родин Львова. Тепер з огляду на великий брак гроша і більших жертв опікується стало лиш чотирма сиротами, даючи їм грошеві підмоги і обіди, або вишукуючи дня них відповідні заняття. Крім того грішми спомагала Секція дві особи стало, а одно або дворазові підмоги одержало 11. осіб. Секція також занялася уладженням похорону одної дуже убогої інтеліґентної вдови.

Студентки висших шкіл, котрих є в Тов. около 14, становлять осібну секцію. Мають осібні сходини з відповідними рефератами та поученнями.

Крім того Тов. удержує для своїх членок досить добірну бібліотеку і читальню. — Ось так в короткім начерку представляється життя в Мар. Тов. Пань.

Річниця смерти бл. п. о. пралата Ісидора Дольницького в Дух. Семинарії у Львові.

Дня 22 березня, 1927 р. обходила гр. кат. Дух. Семинарія память покійного о. пралата Ісидора Дольницького, бувшого духовника тогож заведення. О год. 6.30 рано відправлено заупокійну Службу Божу в каплиці, о 4.30 візвано на засідання Виділ Брацтва Введення в Храм пр. Д. М., а о год. 5. зібралися всі члени брацтва в викладовій салі Дух. С. де за відчиненням сходин через богосл. Н. Милевича, з IV. р. в прияві о. провідника Лучинського ЧСВВ приступлено з черги до поодиноких точок програми. Богосл. Костюк з III. р. відчитав реферат на тему короткого життєпису покійного святця і великого знатока гр. кат. обряду, як також і в першу чергу засновника Брацтва Введення в Храм Пр. Д. М. Референт підчеркнув, як слід моральну гідність покійника, задля якої заслугує він на особлившу згадку серед Марійської Дружини і тим то його праця, хоч коротко оброблена подала легкий, а ясний перегляд річи і побудила слухачів до пильної уваги і слідного заінтересования. Загально панував святочний настрій, а легкі і простенькі картини з життя покійного дідуся будували і потягали своєю тихою і надземною силою. На тлі ревних а тихих діл покійного коло поширення культу Марії і в його душпастирській праці, на тлі його погідної безпретенсійної вдачі розуміється лучше, чому то Христос аж 30 літ проживав в укритю маленького Назарета і чому Він ще й досі в маленькім кивотику невидимо і мовчазно потягає до щирої і тихої любови. До дискусії, 2. точки програми не зголосився ніхто тільки на прикінці додав кілька слів від себе о. Провідник, доповняючи тим реферат кількома гарними спомінами в звязку з діяльністю покійного на полі марійської праці.

Після того удалися усі до каплиці, де о. провідник ураз з о. префектами відправили панахиду за помершого. Хор відспівав усе з точним викінченням і зрозумінням поважного, жалібного настрою. На тім закінчено.

Збори філії »Просвіти« в Золочеві.

Дня 7. ц. м. відбулися річні загальні збори філії »Просвіти«. На тих зборах повторилася історія, яка була і на заг. зборах матірного Товариства »Просвіта«: спроба опанування наших інституцій, лівими партіями, що хотілиби захопити їх для ширення своєї політичної ідеольоґії. Вони видвигають »клясовий« клич і бажають ширити »клясову освіту«, якої зразки дають у своїх часописах. Як ця соціялістична культура виглядає на ділі, показали вони на зборах в Золочеві. Коли побачили, що їх за мало, щоби на голову виділу філії вибрати свого проводира Калиновича, а на членів виділу йому подібних типів, тоді стали провокувати противну їм більшість, називаючи приявних мущин і жінок хрунями, хамами та ще більше вуличними словами та кидались на присутні жінки з кулаками. Цим диким виступом виразно зазначили, що вони тільки є покликані ширити »освіту«, бо вони її найкраще розуміють. На щастя збори не далися стероризувати і вибрали до виділу національно певних людей.

Що таке У. Н. С?

Такою назвою — »Український Народний Союз« — назвали себе звісні »хліборобі« з під проводу Ількових і Даниловичів. Від початку істнування цеї накиненої нам »партії« наше громадянство солідарно поставилося до неї ворожо. Доказом того всі її публичні виступи з минулорічним »селянським конґресом« включно. Останніми часами починають »хліборобі« проявляти більшу діяльність. З тих сумної марки зборів слід відмітити т. зв. »воєвідську конференцію партії УНС«, що відбулася дня 17. ц. м. у Львові в салі »Ґвязди«. Як подає польська преса, було на тій конференції 72 »делеґатів« з ріжних повітів. (Не знати тільки, хто їх делеґував!) Збори вислали від себе делеґацію з письмом до воєводи, вибрали воєвідську управу УНС і рішили скликати у Львові другий »селянський конґрес«.

На конференції були звісні діячі »хліборобів« як Данилович, Стовпюк та инші, що менше важно. З правдивим смутком одначе приходиться занотувати приявність на зборах священика, о. Залітача з Яворова. Як подають часописи, був він навіть предсідником нарад. Активний виступ українського священика в такій політичній акції, що її осуджує весь наш загал, не дається ніяк оправдати. Ніхто не робить закиду священикови, коли він відданий своїм становим обовязкам здалека держиться від всякої політичної акції. Але коли священик відважується на таку карколомну політику, яку задумує УНС, то се не тільки не є оправдання, але таким кроком священик сам нищить свій моральний вплив на окруження, серед якого він працює.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Народньо-культурна виставка в Пряшеві.

В травні ц. р. буде отворена в Пряшеві, в епископській палаті народньо-культурна виставка. Виставка буде обнімати такі відділи: 1. мистецько-промисловий, 2. етноґрафічний, 3. церковномистецький, 4. літературно-освітний, 5. шкільний, економічний і природописний. Виставка буде мати велике значіння для культурного двигнення закарпатських Українців.

Політичне положення.

Серед закарпатських Українців велике невдоволення викликало те, що ані президент Массарик, ані Бенеш ані Швегля не приняли депутації Центральної Руської Ради. Депутація хотіла представити правительству домагання Українців залишити столицю П. Руси в Ужгороді. Інакше принимали Чехи ту саму Ц. Р. Раду перед 8 роками, коли вона проголосила злуку Закарпатської України з Чехословаччиною. Що гірше між самим українським населенням тепер нема згоди і дехто задумує оснувати другу Народню Раду.

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА.

Відпустка Чубаря.

В попереднім числі ми згадували про імовірне уступлення голови Ради Народніх Комісарів в Харкові Чубара. Можливо, що до цього вже і прийшло, бо ось часописи доносять, що Чубар виїхав на відпустку. У большевиків такі „політичні" відпустки часто означають стільки, що деїнде димісія.

РУМУНІЯ.

Арешти українських селян.

В українських селах на Буковині почалися нові арешти селян і робітників. В селі Глибока перевели жандарми трус у 50 селян, з чого понад 20 арештували. Деяких передали вже воєнному судові. Про ті арешти буковинській пресі поліція заборонила писати.

Ідейне виховання.

(Надіслана стаття).

Громада Дітей-Школяриків 3 і 4 відділу, що вчаться в »Рідній Школі« при українській католицькій церкві в Hamtramck Mich. (Зєдинені Держави) пішли з колядою поміж українські родини, щоби зібрати датки для своїх братчиків і сестричок, які вчаться в »Рідній Школі« в старому краю. Цю збірку-коляду малих школярів в квоті 50 ам. дол. переслав »Рідній Школі« у Львові Шкільний Комітет, в склад якого входять п. Филип Демян — як голова, п. Михайло Кривий — як секретар, п. Павло Красіцький — як касієр.

З незвичайним вдоволенням замічаємо, що українські діточки в Hamtramck вчаться в українській школі жертвенности на народні потреби. Се п. учитель Тома Кошіль так впоює в молодечі серця любов до всего, що своє-рідне, не ділячи Українців на американських і старокраєвих. Слава »Шкільному Комітетові« і Родичам, що далеко на чужині дбають про виховання своїх діточок у своїй рідній школі.

Дяка Вам, Дорогі Українські Школярики, за щире серце. З дрібних датків, які складають тисячі Українців, удержує »Рідна Школа« в старому краю богато українських приватних шкіл. У них учать українські учителі українських дітей на добрих громадян свойого народу. Кожна українська дитина повинна ходити лише до української школи. Кожний Українець повинен памятати про »Рідну Школу« та давати що місяця частину своїх прибутків на »Рідну Школу«. Але батьківська голова має всякі клопоти. Часом може і призабути на сей обовязок. Так уже Ви, Діточки, пильнуйте сього і пригадуйте їм.

Щиро-Українське »Спасибіг« Вам, Дорогі Діти!

Головна Управа »Рідної Школи«.

До П. Т. Передплатників.

З нинішним числом розсилаємо почтові складанки (чеки П. Щадниці) і просимо шан. Передплатників присилати пренумерату на другий квартал.

Передплатників, що залягають з передплатою, просимо конечно вирівняти залеглости.

Адміністрація.

Зєднуйте передплатників „НОВІЙ ЗОРІ"!

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Сойм.

Дня 15. ц. м. на конвенті сеніорів заявив маршалок Ратай, що найблище засідання скличе на 22 березня. На дневному порядку засідання: поправки сенату до буджету й скарбового закона на 1927-8 р. та ряд резолюцій. Якщо до цего часу вплине до сойму чергове звідомлення найвищої палати контролі держави з виконання буджету, маршалок поставить його на дневному порядку. Крім цего сойм має до полагоди кілька проектів ратифікаційних законів, звідомлення конституційної комісії в справі саморозвязальности сойму та проект закона про збори. Крім цего, як відомо, є ще дві найважніщі справи, а саме справа громадських самоврядувань та реформи виборчої ординації до сойму. Що з цего всего сойм порішить; та як порішить, побачимо вскорі. Меньше важні справи, як звичайно перемеле скоро та слухняно, та не так легко пійде мабуть із громадським самоврядуванням і з реформою виборчої ординації до сойму.

Закон проти комуністів.

Соймова конституційна комісія радила над внесенням ЗЛН. в справі проекту закона проти комуністів. Представники лівих партій та непольських національностей поставили внесення, щоб над цим проектом перейти до дневного порядку. Однак це внесення впало й комісія небаром радитиме над проектом закона в справі поборювання комунізму. Цей закон дававби право гостро карати комуністів і запідозрених у комунізмі та загалом вільну руку в поступуванні з революційними організаціями й одиницями. Правительство малоб право навіть відбирати мандати членам самоврядувань що їм доказалиб якісь взаємини з організаціями революційними, ба навіть уневажнювати листи кандидатів до самоврядувань, сойму й сенату, колиб люде поставлені на листах були комуністами, чи взагалі революціонерами. Так як цей проєкт уложений, дає він широке поле до самоволі та надужить.

Нелеґальні організації.

Розпорядком міністра внутрішних справ Складковского признано польську »Незалежну Хлопську Партію« та білоруську »Громаду« нелеґальними організаціями. На основі цего розпоряду всі воєводи видали відозви до населення, що якнебудь участь у цих партіях буде карана. Посли НХП., як пишуть польські часописи, заявляють отверто, що Незалежна Хлопська Партія не звине діяльности, тільки перейде в підпілля.

Німецько-польська цлова війна та дальші переговори.

Цлова війна між Польщею й Німеччиною приносить чималі шкоди польській загряничній торговлі. Правда, підратував був Польщу трохи анґлійський страйк вуглекопів, бо тоді Польща вивозила своє вугілля до Анґлії, та тепер нема вже на цей вивіз надії. Тож побут у Женеві використав представник Польщі на це, щоб спонукати Німеччину вести дальше зірвані Німеччиною переговори. І це вдалося. Тому 21 ц. м. міністер загряничних справ повідомив німецького посла, Равшера, що польське правительство годиться на умови розміркувані в Женеві між мін. Залеским і мін. Штреземаном у справі віднови економічних переговорів польсько-німецьких. Також і пос. Равшер потвердив, що німецьке правительство годиться на переговори. Значиться перервані переговори пічнуться наново.

Несправджені вісти про намірену акцію Польщі на Литві.

Берлінські часописи приносять вісти, будьтоби Польща задумувала акцію на Литві в день імянин марш. Пілсудського. Німецькі часописи, правда, зазначували від разу, що ці вісти виглядають на сензацію та що їх джерелом Радянщина. Анґлія — після запевнень радянського представництва — згодилася в Женеві полишити Польщі свободу в відношенні до Литви та забезпечити нецарушимість польських західних границь. Ці поголоски викликали були в Ковні занепокоєння. Та покищо іменини марш. Пілсудського минули без польської акції на Литві. І здається так і покінчиться все на сензаційних вістях, бо до війни тепер ніхто ще не підготований тай ще Европа не отряслася від важких наслідків по світовій війні.

НІМЕЧЧИНА.

По сесії Союза Народів.

Хоч Німеччині припала честь председника на минулій сесії Ради Союза Народів, Німеччина з цеї сесії, як це видно з голосів у німецькій пресі не дуже вдоволена.

Міністер Штреземан здавав уже на кабінетовій раді звідомлення з сесії Ради Союза Народів. Він реферував поодинокі фази женевських нарад, а передусім питання, що найбільш обходять Німеччину, себто питання горішнешлезького шкільництва й питання Сари. Представив теж звідомлення зі своїх розмов із Чемберленом, Бріяндом та Залеским. У звязи з цим зобразив можливости, які отвираються перед Німеччиною щодо опорожнення Надренії. Кабінетова рада приняла до відома й затвердила звідомлення міністра загряничних справ Штреземана.

Подяка німецьких меншостей Штреземанові

Президія німецького Фольксбунду на польському Горішньому Шлеську надіслала з Катовиць міністрові Штреземанові письмо з подякою за становище в справі німецьких меньшостевих шкіл на Раді Союза Народів. Практична розвязка в справі меньшостевого шкільництва на Шлеську найшла повне зрозуміння в меньшостевих німецьких кругах. Виводи Штреземана в справі законного положення успокоїли їх вповні.

Висаджування пруських укріплень.

Висаджування укріплень в околиці Ґльоґав уже сливе покінчене. Висаджування укріплень під Кістрінем покінчать теж у березні. Вскорі пічнуть висаджувати укріплення під Кенігсбергом.

АНҐЛІЯ.

Заперечення Чемберлена щодо протирадянського фронту.

Увесь світ обігла вістка буцім то Анґлія підготовляє утворення протирадянського фронту, в який булаби вмішана між іншими й Польща. Чемберлен поспішився заперечити ці вістки в Женеві — Анґлія не думає про ніякий протирадянський фронт — запевняв він.

Анґлійський закон про професійні союзи.

Щоби не допустити до другої страйкової катастрофи, рішилося англійське правительство на зміну закона про професійні союзи. Проект забороняє генеральний страйк як акт нелеґального заговору, забороняє уставляти страйкові стійки та побирати примусові вкладки від членів союзів на

Спіритизм.

V.

ПОЯСНЮВАННЯ СПІРИТИСТИЧНИХ ЯВИЩ.

2. Гіпнотизм.

Ось кілька примірів.

В р. 1885 появилася в Лондоні книжка »Відгомони невидимого світа«. Ця книжка повстала зі стенограмів, довершених одним учасником спіритистичних забав. Автором »Відгомонів« є молодий, необразований ремісник. Помимо того книжка містить немалу низку поважних і глибоких думок, які висказав той ремісник в трансі, нібито в імени ріжних померших фільософів, богословів і істориків.

Оден 18-літний молодець (Г. Тавтль), звичайний фармер, без образования, що жив в державі Огайо в Америці, має бути автором кількох наукових творів, написаних в глибокім трансі. З творів цього фармера, перекладених на німецьку мову (передовсім із тв ру: Geschichte und Gesetze des Schöpfungsvorganges) запозичив не оден мотив відомий німецький матеріяліст Біхнер.

Англійський письменник Карло Дікенс розпочав роман: »Тайна Едвіна Друда«. Перед закінченням його однак помер. Його заступив молодий робітник, хлопець без науки, досить тупий, Джемс, що в трансі докінчив роман, і то так складно, що трудно пізнати, де кінчиться праця Дікенса, а де зачинається Джемса.

Медії описують нераз докладно будучі події, а не вміють відповісти на питання, що відноситься до сучасної події. Вони ставлять часто вірну діягнозу недуги і вказують на ліки, які помагають. Вкінці навіть в тім самім трансі їх просвічення бувають незгідні й суперечні. Вони пишуть раз поправно, а за хвилю неграматично. Ось пр. Моссо подає такий факт з власної обсервації. Образований медій, що знає добре свою рідну мову, робить при писанню помилки проти всяких правил стилістики й ортографії. Але по хвилі той самий медій укладає свобідно цілі речення в мові, якої не знає.

А щож скажемо про ті новотвори, що зявляються нечайно і сповняють чинности осіб живих і свідомих — чиж вони не полишають по собі в думках і почуваннях глядачів найвисшого замішання, хочби це були найтверезійші критики? Після фантастичної теорії спіритистів мають це бути природні обяви, так звані: тілесні розщеплення медіїв. Медії в хвилі трансу не тільки можуть — по цій інтерпретації — розширювати своє тіло або ділати своїми членами невидимим загально способом на далекий простір, але можуть також видавати зі своєї тілесної субстанції нові едиції власних постатей.

Правда, ці розщеплені постаті представляються нераз як двійняки медіїв, але буває часто инакше: вони є або мало подібні, або й зовсім не подібні до своїх прототипів.

Та тут не йде про вигляд, а про що инше. Коли нові едиції медіїв є тілесним витвором їх фізичної організації, то вони повинніби заховуватися зовсім пасивно. Нехайби врешті виконували такі рухи, від яких вони преці по згаданій теорії повинні вповні і ві всім залежати. Тимчасом діється цілком противно. Розщеплені постаті являються не тільки єствами дивним способом від свого пня відірваними, але також єствами особовими.

Навіть тоді, коли вони є ідентично подібні до медіїв, то не завсігди роблять те саме і так само, як медії. Оден дослідник спіритизму (Аксаков) описує пригоди учительки, яка зявлялася між своїми ученицями з власним двійняком, але цей не завсігди так само заховувався, як вона. Ще більшу розбіжність двійняка медія зі своїм прототипом описує Моссо. Ось що читаємо в однім його творі: Двійняк приходить до дому свого оригіналу в хвилі його неприсутности, відчиняє двері в очах служачого, котрий очевидно нічого не підозріває, і розсідається вигідно на фотели свого пана. По хвилі зявляється правдивий господар, і хто опише його здивування, коли він застає двері дому відчинені і чує з уст свого служачого обяснення, що це зробив він сам, його пан, будучи тут недавно, що служачий бачив його на власні очи. Занепокоєний і здивований пан входить до своєї кімнати і... застає себе в фотели. Двійнякови не подобалася присутність господаря. Та не було ради. Він мусів опустити безправно заняту кімнату. Встав отже з фотелю, насупив брови і з грізною міною перейшов коло свого оригіналу, затираючи за собою всякий слід.

А щож тепер сказати про мнимі едиції розщеплених медіїв, які до них мало подібні, або й зовсім неподібні? З того приводу вважаються вони очевидно уповажнені до повної свободи рухів. І справді заховуються так, начеби хотіли нарочно показати світові, що з теорії розщеплення роблять собі іграшку. Бо в тій самій хвилі, коли медії очевидно вичерпані тою тяжкою й дивною операцією, довершеною на власнім тілі, лежать неповорушно, їх емануації крутяться по кімнаті, зближаються до переляканих гостей, розмовляють з ними, а навіть, коли є женського полу, залицяються до мущин, цілують їх...

І який моральний змисл слід випровадити з тої яскравої мозаїки приймет спіритистичних медіїв? Не инший, як той, що вони є сильні, як Самсон, а рівночасно слабі як дитина і до того сплячі.

Медії є геніяльні і неграмотні, умїють більше, як можуть, а рівночасно менше, як в силі уміти. Словом, їх суперечности в цілім поступованню такі наглядні, такі великі й дивні, що повинні звільнити нас дальше займатися їх особами.

користь політичних партій. Політичні вкладки професійних союзів можуть бути тільки добровільні. Вкінці забороняє закон союзам урядників і державних працівників прилучуватися до цих професійних організацій, що мають політичну закраску. В найблизчих днях предложать цей проект парляментові.

Критика радянської політики.

Осьтак Англія забезпечується проти більшовицької агітації в себе дома. Та ще більше шкоди завдає Англії більшовицька акція в зовнішній політиці, головно в Азії в Китаю та в Індіях. Ось тому то секретар для Індій лорд Біркенгед в своїй промові піддав гострій критиці радянську політику. Він виразно обжаловує їх, що ділають на шкоду британської імперії. У кінцевих виводах зазначив бесідник, що консерватисти змагатимуть усіми засобами до усунення з Англії провокаторів, приймаючи кинутий Англії визов. Промова Біркенгеда викликала велике вражіння в всіх політичних кругах. Її вважають першим виступом в офіціяльній боротьбі між Лондоном і Москвою. Ці круги вважають, що зірвання дипльоматичних зносин із Радянщиною неминуче й може наступити в найблизчих днях. Як бачимо відносини між Англією й Радянщиною дуже напружені, та все це ще не говорить, щоб Англія підготовляла воєнну акцію проти Радянщини. Як зазначили ми це вище — ніяка держава не підготована покищо до війни й тому не хоче її, бо й боїться.

ФРАНЦІЯ.

Звідомлення Бріяна з Ради Союза Народів.

На засіданні ради міністрів предложив Бріян із задоволенням рішення Ради Союза Народів у справах Басейну Сари та меншостевих шкіл на польському горішньому Шлеську.

Справа конференції щодо обмеження зоружень.

На цему самому засіданні обмірковувала рада міністрів справу запрошення Зединеними Державами на розоружну конференцію й рішила вислати відповідь. В урядових кругах думають, що справу розоруження слід розглядати, як цілість і віднести її не тільки до обмеження морських зоружень, але й до сухопутніх та повітряних. Однак тому, що французький обсерватор, колиб його Франція вислала, не мігби, на случай появи опінії суперечної з французькою тезою в справі морської оборони, поборювати цеї опінії — тож здогадуються, що Франція не візьме участи в конференції.

ІТАЛІЯ.

Ратифікація договору в справі Бесарабії.

Ще 28 жовтня 1920 р. підписали держави Антанти договір, яким признано Бесарабію Румунії. Та в силу може він увійти щойно тоді, коли всі держави, що підписали договір, ратифікують його. Доси не ратифікували його Італія та Япан. Аж ось несподівано Італія ратифікувала договір. Було це вислідом договору Італії з Румунією з дня 16 жовтня 1926. Договір цей звертається проти Югославії, що по договорі Італії й із Угорщиною, взята неначе в кліщі, а також проти Малої Антанти, а передусім проти Франції у змаганні за Балкан. Та заразом ставиться цим Італія гостро проти Радянщини. Само собою, що це все обмірковано в Ліворні між Чемберленом і Мусолінієм.

РАДЯНЩИНА.

Протест проти ратифікації Італією бесарабського договору.

Само собою, що Радянщина мусила запротестувати проти ратифікації договору в справі Бесарабії. Агенція Стефанія доносить, що радянське правительство за посередництвом своєї амбасади зложило в італійському міністерстві загряничних справ протестаційну ноту проти цеї ратифікації. Та не тільки радянське правительство, але й протирадянська російська еміграція запротестувала проти ратифікації цего договору.

ЮГОСЛАВІЯ.

Таємничі приготування в Югославії.

Політика Італії затрівожила й Югославію. Часописи принесли вістку, що югославянський генеральний штаб під кермою короля приготовляє широкі пляни, які можнаб назвати мобілізаційними. Є вісти, що робляться вже мобілізаційні приготування здовж альбанської та італійської гряниці. Головні сили мають бути вжиті на цих гряницях. На болгарській гряниці мають бути уставлені резерви, а на грецькій і угорській гряниці мають бути запоряджені засоби безпеки. В бюрах генерального штабу кипить інтензивна праця, в якій бере особисту участь сам король. Кілько в цих вістях правди, годі знати, можливе, що це тільки весняні воєнні алярми.

Відгомін у скупщині.

Який настрій у Югославії проти Італії, свідчить про це подія в скупщині. В часі промови б. міністра загрян. справ Трумбіча, що гостро критикував італійську політику Нінчіча, відізвалася опозиція окликами проти Італії, а посол Вільдер закликав у сторону льожі дипльоматів, в якій у першому ряді сидів італійський посол ген. Боррего: »Італійський посол Бодреро є ще тут! Геть із ним! Югославянський посол Балуджіч мусив уже копнути Рим, чому пос. Бодрер ще все тут!« Опозиція прийняла цей оклик бурливими оплесками. Президент скупщини замкнув зараз засідання та вийшов із салі. Члени правительства зібралися на нараду, щоб обміркувати, що діяти дальше.

КИТАЙ.

Кантонці зайняли Шанґтай.

Заки ще потвердилася вістка про зайняття Нанкінгу південними військами, наспіла вістка про вхід кантонських військ до Шанґтаю. Війська вийшли без боротьби до китайської дільниці, що її покинули північні війська. Ген. Пі-Шао-Ченґ, командант північних військ скрився в чужоземних концесіях. Рівночасно почався генеральний страйк. Англійські війська стоять у поготові, щоб перешкодити евентуальному вступленню Кантонців до чужоземної дільниці. Міська влада міжнародніх концесій проголосила виїмковий стан. Відділи військ, що були ще на кораблях, висідають на сушу. Комунікація з Шанґгаєм можлива тільки морем.

Пресовий ланцюх

Жертви на розширення видавництва »Нової Зорі«.

о. Андрій Борисевич, декан і парох Дрог. ева складає 3 зол. і кличе: Впр. о. Михайла Мрозовського, пароха Заліської Волі, Впр. о. Івана Черкавського в Радимні і Впр. о. Миколу Грицеляка в Радимні.

о. Іван Полянський, парох Смільника складає 3 зол. і кличе: Всв. о. Д-ра Василя Масцюха, пароха в Горожаній вел.; Впр. о. Франца Згорлякевича, декана і пароха в Хревті; Впр. о. Михаїла Артемовича, декана і пароха в Чирній; Впр. о. Евгена Боднара, декана і пароха в Смерекові; Впр. о. Григорія Канду, пароха в Михнівці.

о. Николай Кейван, парох Маняви складає 3 зол. (на популярний часопис для народа) і кличе: Впр. о. сов Василя Грицея, декана і пароха в Солотвині; Впр. о. сов. Макарія Кречковського, пароха в Бабчу; Впр. о. Володимира Яримовича, пароха в Росільній; Впр. о. Михаїла Николина, пароха в Кричці; Впр. о. Івана Мокрицького, в Порогах; Впр. о. Василя Лазарова в Яблінці.

о. Іван Криса, парох в Ісаях складає 5 зол.

Н. Н. (на популярний часопис для народа) скадає 5 зол.

о. Нестор Величковський, парох в Базарі складає 5 зол.

о. Мирослав Ріпецький, парох в Лісках складає 5. зол. і кличе всіх Впр. Отців парохів Варяжського деканату.

---

3. Електричність.

Відновлення в культурнім світі — говорить дальше д-р Нітецький — старих спіритистичних практик, припало на час, коли флюїд Мезмера мав ще серед образованих кол велику повагу. Він, той флюїд, не тільки усував тяжкі фізичні терпіння з тіла магнетизованої особи, але приносив також людським душам надзвичайні дари, як ясновидіння, пророцтво, говорення незнаними мовами. Ті прояви, що виступають в магнетизмі, старалися деякі вияснити природними прикметами одної субстанції, якої природи ніхто не знав. Її секрет мав тільки віденський лікар з кінця 18 ст., Мезмер, отже той таємничий флюїд охрестили його іменем.

Коли отже в культурній Европі й Америці зароїлося від медіїв, то для поверховних умів, які бють чолом перед кождою модною теорією, не представляли спіритистичні явища трудної загадки. Це всьо було витвором флюїду Мезмера. З часом однак флюїд Мезмера збанкротував і сьогодня вже ніхто в нього не вірить. Але преці щось було й є в магнетичнім ліченню. Так, пояснюють нам міродатні сторонники магнетизму, тут ділає природний середник, себто просто акція одного орґану на другий. Та це пояснення не вдоволяє знов сторонників спіритизму. Такі величезні перевороти в матеріяльній, психічній і умовій области — бороняться вони — які бачимо в спіритизмі, домагаються не якоїбудь причини, але пропорціональної до її чудес. Тут потрібна якась великанська підойма, якийсь укритий глибоко в нутрі природи первень, котрий бувби сильнійший й плідніший від усього, що світ досі знає. І спіритисти запевняють, що мають такий природний секрет продукцій медіїв. Таким секретом це »од«, найсубтельнійша субстанція, що знаходиться в природі і керує цілим розвитком її неорганічних і органічних, матеріяльних і духових явищ. Цю субстанцію називають також »спіродом« або »психодою«. Вони запевняють, що це ніяка гіпотеза, а факт, а хемічне тіло.

Корифей німецьких спіритистів Райхенбах, хемік, голосив в своїм часі предивні питомености того всесильного оду і пояснив, що од має бути світляної, електричної природи, а перебуває передовсім в людських нервах. Незвичайно вражливі особи мають мати таку силу вгущеного оду, що коли знаходяться під якимсь сильним вражінням, то він обильно видобувається з них і тоді можна його нераз бачити голим оком як ніжну сіро-синю хмарку. Вже перед віками догадувалися учені чогось подібного; вони згадують про лучі, які добуваються з людського тіла, а передовсім в часі сну.

Та наша доба мріє не тільки, як старі окультисти, про чуда оду, але досвідно просліджує його й аналізує. І це булоби її справжньою висшістю над старинними віками, колиби вона хотіла обмежити свої досліди до фізичних, отже наукових гряниць. На жаль електричний од зводить з природної, льогічної дороги думання щораз ширші кола образованих людей.

Можливо, що деякі особи мають у своїй нервній скарбниці якийсь особливший запас електричности і що при її помочи можуть виконувати деякі чинности, котрі видаються неприродними, як порушування з місця ріжних тяжких предметів без дотикання.

Бувають жінки, що мають своїм тілом дивний вплив на присутні предмети. Коли вони до них наближаються, то ті предмети, передовсім легкі, як столики, крісла, рухаються і навіть посуваються за тими особами.

Учений апольогет Гутберлєт описує в своїм творі »Боротьба за душу« факт з життя одної простої дівчини-служниці, котрій в часі роботи в кухні часто щось перешкаджало: з її рук вириває хтось стирку, ручник, ложки; ці предмети перелітали в її присутности з місця на місце.

Супроти того можнаби припускати, що не всьо в спіритизмі мусить бути спіритизмом, або, що може навіть деякі фізичні чинности, з якими стрічаємося звичайно тільки на сеансах, як круження, потрясення, підношування в гору столиків і їх пересування, втрата ваги в тілі медіїв в деяких хвилях і т. п., це тільки природні наслідки. Може тут справді ділає нераз електрична сила, що виходить з медіїв? Булоби це, кажемо, можливе, колиби та цінна прикмета нервів медіїв не входила в область иншу, духову, яка не має нічого спільного з якимнебудь флюїдом.

Але де знайти сеанс, на якім зважалиби на таке справедливе розмежування? Навпаки, на кождім сеансі обі ці области є якраз мішані. Умовою всіх фізичних продукцій є порозуміння, воля, бажання, жадання, розмова з невідомими силами або устна, або внутрішня. Звідси то й цей спіритистичний флюїд має деякі додаткові ціхи, яких не має ніяка матеріяльна субстанція по своїй природі. Він є вільний й інтелігентний. А коли він вже таким представляється в фізичних продукціях, то о скількиж дивнійший мусить він бути в духовій акції медіїв! Їх високе просвічення, їх талани наукові, лінґвістичні, аритметичні, викликані надміром електричної субстанції, в силі вивести з терпеливости найбільш толєрантні уми.

Та нема, як кажуть, такої дурниці, що не знайшлаби для своєї оборони якого фільософа. Таке і з тим електричним флюїдом. Згаданий вже Райхенбах сподіється по нім цілковитого перевороту в життю, в людських поняттях, в цілім духовім світі...

Хиба дальше електричне просвічення чи радше засліплення, не в силі піти!

(Дальше буде).

Дописи.

Стрілиська Нові, повіт Бібрка. Ніяка робота, а тимбільше просвітно-орґанізаційна, не обійдеться без грошей. Просвітна праця вимагає постійних і доволі великих вливів — наразі, як вчить щоденний досвід — безповоротних. У своїй щоденній праці »Просвіта« здана виключно на матеріяльне попертя з боку усіх українських громадян, яким всеціло служить. Коли хочемо, щоби та праця у своїому темпі не уставала, противно розвивалася і кріпшала — то громадянство мусить дати гроші і ще раз гроші.

На всіх зборах, анкетах, обіжниках та закликах звертала і тепер звертає »Просвіта« увагу на пекучу потребу матеріяльної підтримки освітних змагань. Всі ті заклики та дебати не виходили то дуже далеко поза традиційні ухвали, на яких нічого будувати не можна. Це зовсім ясно і зрозуміло — а передовсім повинно бути зрозуміло в першій мірі для тих, котрі так всюди і всегда хочуть і критикують просвітну роботу. В останніх місяцях на зборах численних філій »Просвіти« винесено ухвалу, щоби всі читальні жертвували на просвітно-організаційну працю та на покриття довгів Т-ва, спричинених тою роботою, чистий дохід з 1—2 вистав. І тихо стало. Доперва на днях відгукнулася перша читальня в Стрілиськах Нових. Аматорський гурток згаданої читальні уладив виставу. 50% доходу з вистави в квоті 38 зол. передано до розпорядимости Т-ва »Просвіта« з допискою: »В користь спільних наших просвітних змагань«.

Приходить черга і на другі читальні. А якби так кожда читальня виповнила свій обовязок — а маємо їх тепер понад 2600 — то напевно звільнилиби ми Т-во »Просвіта« з його незавидного матеріяльного положення, а Головному Виділови допомоглиби повести краще і скорше освідомлюючу працю серед мас народу. А найважнійше то, що допомоглиби ми Головному Виділови зреалізувати його намічений план створення »Освітнього Інституту« задля виховання просвітних робітників.

Стрілиська Нові виконали свій обовязок. Хто другий з ряду? Vivat sequens!

Поінформований.

Більче Золоте. Чудом спасся! Перед двома тижнями вивалилася в споді керниця на приходстві в Більчу Золотім. Люди, що мурують керниці, лазили в долину, щоби подивитись, чи не можна залатати діри і майже сказали, що се дасться зробити — однак до згоди з комітетом парохіяльним не прийшло. Так тревало дві неділи. Аж дня 13. березня, коли священик по тихій Службі Божій поїхав на співану до прилученого села, прийшов Дмитро Тимчук до комітетового і сказав, що згодиться направити керницю, але мусить подивитися, щоби зараз в понеділок братися до роботи. Керниця глубока 18 м. Як тільки Тимчук зліз до глибини 13 м. нараз з великим гуркотом вся керниця завалилась і до верха зарівналась. На сю вістку збіглося ціле село, але ради не мож було дати, бо около 3 метри каміння не легко витягнути. Однак на телефонічне зарядження судової комісії, мусіли люди братися до добування трупа. Доперва в понеділок по зладженню рушторання з валом около 1 год. в полудне зачали витягати камінь.

Вечером около 6 год. хотіли заперестати роботу, але нараз оден з людей почув тихий, глухий голос: »ратуйте«! що добувався з глибини керниці. Тоді вже ціле село не спало. Цілу ніч працювали, аж рано в вівторок о 6 год. дійшли до чоловіка, що був неначе форма зі стали, довкруги обмурований а над головою великий камінь неначе капелюх, так що неміг рушитися. Щасливо вибрали каміння і витягнули чоловіка зовсім здорового, нігде не потовченого, лиш оден палець у руки мав скірку зісунену. Чоловік сміється, ходить і просить лиш їсти. Оповідає докладно, що був притомний і мав надію, що при Божій помочі люди його добудуть. Справді дивна річ! Ніхто в селі не може зрозуміти, як се могло бути 13 м. в глибині, всьо каміне завалилось, а чоловік цілий! »Господь іхже хощет живит, іхже хощет мертвит«.

о. Семен Гребенюк, парох.

Глиняни. (Посвячення домівки Народнього Дому). Глиняни колись містечко на пів одурене москвофільськими ідеями, вертає поволи на правильний шлях здорової народньої ідеї. Доказом цього є ті установи, які рік-річно здвигаються на території місточка. Причиною поступу є добірний склад місцевої інтеліґенції, що працює над освідомленням населення, кермуючись виключно релиґійно-національними переконаннями.

І знова пережили громадяне Глинян в дни 20. ц. м. велику та радісну хвилю, день посвячення домівки Народнього Дому, закупленої з рук жидів жертвами місцевого населення. Свято випало величаво. Як делеґат Ревізійного Союза прибув п. Стернюк, а і кооперативи цілого повіту прислали своїх делеґатів. Рано о год. 10-ій відправилась в місцевім храмі соборна Служба Божа, яку відслужили: о. дек. Садовський, о. пар. Боберський, о. пар. Терещук, о. Ганас та богослов Тимяк. Приналідну проповідь виголосив о. Роман Ганас. Хором проводив о. сов. Костишин — парох Балучина. По Богослуженню удалася 2000-на маса до нової домівки, де серед великого піднесення духа — доконано акту посвячення. По посвяченню удалася ціла громада до місцевої читальні, де відбулася святочна академія та складання привітів поодиноких делеґатів.

Що свято випало так величаво, належить приписати це фактови, що душею сего торжества була отся правда: Хто хоче вести нарід вперед, мусить його кормити здоровими релиґійно-національними переконаннями та що кожде наше свято випаде величаво, коли зачнеться з Богом. *Г-с.*

Нові книжки і видання.

Zurkinden, Odilo, O. S. B., Wie der Herr so gut gewesen. Erzählungen aus Christi Zeit. 2 u. 3. Auflage. (6. bis 8. Tausend.) 8⁰ (IV u. 86 S.) Freiburg i. Br. 1927, Herder. Gebunden in Leinwand M. 2·—

Є це оповідання з часів Ісуса Христа, котрі цілком слушно можна назвати поезією в прозі. Автор при повній простоті оповідання і прекрасній формі визначається високим поетичним полетом.

Осередком оповідання є Божественний Спаситель Ісус Христос в своїй доброті і чоловіколюбію, як Він роздаючи великі ласки й добродійства переходить св. землю і вкінци умирає на хресті. Коло нього гуртуються і инші особи вже то віддані йому цілковито, вже то у ворожім до нього настрою. Ті статі по части взяті є з історії, по части є творами автора. Перша подія відбувається в місточку Єфрем, де Христос воскрешає молодця, одинака у своїх родичів. Він стає вірним учеником Христовим і бере участь в подіях великої пятниці.

Друга подія представляє арабського шейка Ісмаїла. Він вправді поганин, але також находить дорогу до Ісуса Христа. Почувши про смерть Його, на хресті, розриває обвязані свої тяжкі рани, котрі недавно одержав в боротьбі, бо хоче умирати враз зі своїм Спасителем.

Твір цей дає читачеви не лише повне мистецьке вдоволення, але заразом наповняє душу горячою любовю до Ісуса Христа. Надається він в першій мірі для молодіжи.

Життя св. Кирила і Методія. Написав: Др. Діонисій Ніяраді, епископ Крижевацький. Видавництво Т-ва »Просвіта« в Ужгороді. Ч. 24-25. 1923 р. 8⁰ стор. 40. Книжочка написана з великим знанням і з узглядненням наукової літератури, а при тім ясно і приступно, овіяна теплом любови до предмету. Призначена головно для наших закарпатських братів. Здалосяб її видання і в нашій літературній мові тим більше, що цего року святкується 1100-ті роковини уродин св. Кирила.

Наш Приятель. Часопис для молоді. Р. VI. Ч. 4. цвітень 1927. Видає Марійське Т-во Молоді у Львові. Зміст: Страстна думка. — Спомин про перше св. Причастя. — Що буде зі мною. Ростислав Володимирович. — Кава. — Воскресні настрої. — Пісня горобчика. — Хто щедрійшій. — Ма руся. — Загадки.

Молоде життя. Часопис українського пласту. VII. р. Ч. 3 (42). Львів 15. 3. 1927. Видає Укр. Кр. Т-во охорони дітий і опіки над молодіжю.

Сільський Світ. Ілюстрований господарський часопис. Р. V. Ч. 6. —15. 3. 1927. Львів, Собіського 32.

Іван Мисик: Остання лекція, драматична картина на 1. дію (Сюжет із А. Доде) Видавництво »Театральна Бібліотека«. Вип. 65 (III. 1927). Рік вид. VI. Львів 1927. стор. 13 × 3 малої 8⁰. Ціна 40 сотиків.

Гр. Марусини: Хлопський Син. Комедія на 1. дію. Друге поправлене видання »Театральна Бібліотека«. Рік 6. V. вип. XI. Львів 1927. Сторін 22 × 2 вел. 8⁰. Ціна 1 золотий.

НОВИНКИ.

З Українського Наукового Інституту в Берліні. Дня 18. ц. м. вечером в авдиторії берлінського Університету відбувся виклад в німецькій мові проф. д-ра Мірчука на тему: „Боротьба західно й східноевропейських впливів на духово-релиґійному ґрунті минувшини України: І. Давна доба під знаком суперництва між Римом і Византією".

Отаман Букшований випущений на волю. Проти отамана Осипа Букшованого, арештованого в часі переходу границі з Радянської України, переведено тайну розправу. Розправа не виказала ніякої вини от. Букшованого й його випустили на волю.

Зневаження редактора »Слова Польського«. Львівський магістрат рішив перезвати стару вул. Панську на вулицю мар. Йосифа Пілсудського. При цій нагоді пригадало »Слово Польське«, що цю вулицю вже раз, а саме 1917 р. перезвали були »по вечне часи« на вул. Бем-Ермолія. Цим зіставленням Бем-Ермолія з марш. Пілсудським почувся обиджений львівський офіцерський корпус і в його імени трьох капітанів 40 п. п. пішло в ред. »Слова Польського« й дали в лице ред. Романові Кордисові та лишили свої візітки.

Смерть боснійського політика. У Сараєві помер Ґрігорє Остапович, відомий перед світовою війною провідник боснійських Сербів, як непримиримий ворог австро-угорської монархії і прихильник прилучення Босни й Герцеговини до Сербії, зазнав у часі війни важких пересл дувань від віденської влади. Помер у 87 р. життя.

Форд перед судом. В Детройт у Зєдинених Державах почався процес проти Ґенриха Форда за обиду. Недавно писав Форд у своїому щоденнику, що є жидівська змова на шкоду господарства Америки й підозрівав Арона Шапіра, що він послугується економічними орґанізаціями для особистого зиску. Арон Шапір обжалував Форда й домагається міліона долярів за знеславу. Із огляду на особу обжалуваного процес викликає в цілій Америці велике зацікавлення.

Ґеографічне відкриття на Сибірі. Московський учений Обручов, що з поручення ґеольогічного комітету в Москві, досліджує Сибір, відкрив недавно в країні Якутів невідомий кряж гір. Ці гори є в поріччі ріки Індіґірки. Увесь гірський кряж довгий на 10.000 кільометрів а широкий на 300 кільометрів. Гори високі місцями на 3.300 метрів.

Святокрадство. Невисліджені доси злодії вломилися оноді в ночі до костела в містечку Бєжуню, в серпецькому повіті над річкою Вкрою й зрабували: золоту чашу, срібну позолочувану чашу, плятеровану чашу, срібну монстранцію, 3 срібні позолочувані пушки, 2 срібні ампулки з тацою й плятерований канделябер — загальної вартости 75.000 золотих. Із одної пушки святокрадці висипали Найсвятіщі Дари й росипали їх на комоді.

Обниження правних відсотків. Розпорядком президента польської річи посполитої обнижено законну відсоткову стопу з 15% на 10% у річному відношенні. Цей розпоряд не відноситься до правних відсотків себто таких, що з права належаться вірителеві в разі проволоки з боку довжника

коли не було окремішньої угоди про відсотки проволоки, дальше відсотки при відшкодуваннях за заподіяні шкоди й т. п. На раду міністрів предложили проект розпоряду президента річи посполитої, який устійнить спосіб управильнення процентової стопи взагалі в кредитових взаєминах.

Суд над убійником по 20 літах. Окружний суд у Кутні розглядав рідку в судівництві справу за вбивство. На лаві обжалованих засів Давид Ґрос, богатий купець, колись убогий ковальський челядник, обжалуваний у цему, що перед 20 роками повбивав усю семю свойого принципала Іцка Братштайна, власника кузні в Жихлині, в околиці Кутна. Перед 20 роками довершено там незвичайно звірського вбивства. Жертвою вбивства були: жінка, своячка й двоє дітей Братштайна. Братштайна важко поранили та його вирятували. Братштайн впевнився, що вбийником був давний його челядник Давид Ґрос, видалений зі служби за несовісну працю. Пошукування поліції не дали ніякого висліду, убийник зник. Братштайн із своїм кузином Ковальським, чоловіком одної з жертв, не могли погодитися з фактом утечі вбийника. Кільканацять літ тривали їх пошукування. Братштайнові вдалося устійнити, що Ґрос виїхав до Америки. Відсіля вели сліди до Франції, з Франції до Анґлії. Братштайн подався в Анґлію й там помер. Тепер Ковальський робив на свою руку, та всі його зусилля не довели відочого. Що йно недавно в Лодзі Ковальський зустрінувся случайно з Ґросом віч на віч. Ґрос за протяг цих 20 літ доробився за океаном майна й був відомий у Лодзі як багатий купець. Убийник станув тепер перед судом обжалуваний за вбивство. Окружний суд у Кутні, опираючися на зізнанні покійного Братштайна, засудив Ґроса на 12 літ тюрми.

Засуд смерти. Дня 1. березня засудили в Санчі на кару смерти вбийника Яна Дзядоня за кілька вбивств. Він ще від 1918 р. безкарно занимався розбишацтвом й рабівництвом. Останнім його злочином було вбивство купця Зелінґера. Що судитимуть його ще за інші злочини довершені на Сході, тож виконання присуду відложено на пізніще.

Рятункове поготівля на залізницях. Міністерство комунікації рішило покликати до життя в усіх залізничих дирекціях рятункове поготівля. Вози поготівля складатисимуть із операційної салі та відділу ліжок. На случай катастрофи поготівля з санітарями негайно вирушить на рятунок. Крім цего запорядило міністерство, щоби в кожному поїзді був вишколений санітар та скринька з ліками й хірургічними знаряддами.

Заручини дочки гетьмана Скоропадського. Часописи доносять про заручини дочки гетьмана Скоропадського з ґрафом Монтресором із Київщини. До ґр. Монтресора належали великі добра Новохвастівські, тепер знаціоналізовані.

Свято швайцарської прибічної сторожі Св. Отця. На подвірі касарень папської швайцарської сторожі в Ватикані почали роботи біля будови монументального памяткового водограю. Будують його для вшанування памяти четвертого століття здобуття Риму (1527—1927), коли то швайцарська сторожа вірна папам виявила хоробру відвагу в обороні міста перед наїздниками й сливе вся посвятилася для врятування папи Климентія VII та кардиналів, що скрилися були в замку св. Ангела. Теперішня папська швайцарська сторожа має всего сотню людей і після ватиканської етикети йде зараз по »благородній сторожі« (Guardia Nobile), що її творять представники шляхотських родів. Сторожа має свою ґенеральну булаву, що складається з полковника, підполковника, двох сотників та капеляна. Памятковий водограй буде твором різбаря Цімермана з Ціріху. В середині водограю буде статуя капітана Ґаспара Роаста, команданта Швайцарів у памятний день оборони. Він держить в руці шпаґу, готовий до остатньої боротьби на смерть і життя, коли в його ніг падуть мертві вояки. Вода водограю трискатиме з пащ двох дельфинів до широкого басейну й відсіля спадатиме до другого круглого, серед колюмн і стовпів із гербами Климентія VII й Пія XI. На одній колюмні буде пропамятна таблиця. Відслонення водограю відбудеться святочно на другий день Великодня.

Злочинний замах на католицьку церкву. Американські щоденники доносять із Сан Франціско, що тамошня поліція приловила двох людей у хвилі, коли підкладали бомбу під католицьку церкву. На вид поліції оба злочинці пустилися на втеки. Коли на зазив поліції не спинилися, поліція стрілила за ними й одного вбила, а другого ранила.

Скандальний процес рабіна. Старий, біля 70 літний рабін із Радимна Самуїл Спіра виїхав був до Америки на »заробітки«. Заробітки ці полягали в цему, що він відвідував більші місцевости в Америці й від тамошніх Жидів одержував по кілька долярів. Зібрав цих долярів біля 10.000. Колиб на цему покінчилося, булоб усе гарно, та на своє лихо пізнався рабін Спіра в Америці зі Злятою Рубін, так уже старою, бо мала вже 63 роки й хоч лишив дома жінку, ніби оженився з нею в друге, як удовець. Коли вернув до Радимна, Злята Рубін поїхала за ним і впімнулася за свої права. Тут виявилося, що рабін жонатий. Що Злята грозила йому скандалом, рабін хотів дати їй відшкодування в сумі кілька тисячів долярів, щоб тільки позбутися їй. Та спритна Жидівка, витягнувши від нього що могла, не думала обмежитися на цему, але хотіла мати з рабіна дійну корову. Рабін відмовився, а тоді прийшло до процесу, що відбувся в Перемишлі. Процес виграв Рабін, а Зляту Рубін засуджено на 6 місяців тюрми за вимушення грошей. Та рабінови грозить процес за двоженство. Процес Рабіна Спіри згромадив у Перемишли Жидів, із цілої Польщі, що з зацікавленням прислухувалися його діяльности в Америці.

Людоїди XX. століття в Европі. На Словаччині викрили банду Циганів, що вбивали людей і їздали їх. Один із арештованих Олександер Філько в слідстві признався, що він із товаришами вбив 9 людей, в цему числі чотири жінки й 13 літнього ґімназиста Оденеза. Філько показав і місця, де були закопані кости з убитих Цигане людоїди вбивали свої жертва топором, потім розрубували їх на части й давали Циганкам варити. Всіх арештували 26 Циганів, чоловіків і жінок. Замітне, коли Філька спитали, чи він вірить у Б га, то він відповів, що не знає, що це таке віра Всі Цигане неграмотні, тільки один із них глухонімий грамотний і він саме виявив на письмі людоїдство Циганів.

Самовбийство вязня. Оноді в слідчій тюрмі на Павяку розігралося трагічне закінчення справи, що скоїлася в грудні мин. року. Убийник Лятавца, директора товариства убезпечень безрог, Берлатович повісився, як кажуть, ізза докорів совісти.

Убив батька й неньку, застрілив шурина й поранив брата та сестру. У Біскупичах, у волковиському повіті Володимир Дунаєц, засуджений недавно на три місяці вязниці за побиття матері, убив сокирою 73 літнього батька й 60 літню матір, потім застрілив шурина Карла Шварца, тяжко поранив брата й сестру. Виновника цего огидного вбивства арештували.

Самосуд над коньокрадом. У селі Леґново, лодзького повіту, селяне зробили кривавий самосуд над коньокрадом Михайлом Ворчиком. Вони приловили його в хвилі, коли він украденого коня, привязали до коня й пігнали в село. Кінь гнав і волік за собою коньокрада. Потім Ворчика роздягли до нага й били пруттям так довго в пяти, аж тіло мало відпадати від кости. Коли битий зімлів, затягли його в ріку та занурили його в вирубаній ополонці, щоби відзискав притомність. Коли прийшов до себе, здавлювали йому пальці кусником дерева. Поліція визволила Ворчика від мук і списала протокол. Побоюються, що Ворчик умре.

Півтора року тюрми за зневагу хреста. Недавно писали ми про профанацію хреста в шпиталі Каси Хорих у Вєжбніку. Справа ця найшла закінчення в суді, який розглядав справу Е. Каци, обжалуваного за зневагу хреста. Суд по нараді видав присуд, яким засудив Е. Кацу на півтора року тюрми та зворот судових коштів.

Львів, 24. березня 1927.

Валюти.

Доляри ам.	8·90—	8·94 зол.
Доляри кан.	8·81—	8·82 „
Кор. чеські	0·00—	26 63 „
Фран. фр.	0·35—	0·35·25 „
Фран. швайц.	172—	173— „
Фунти штер.	43·00—	43·67 „
Ліри італ.	0·00—	41 52 „
Шіл. австр.	0 00—	126·47 „
Нім. марк.	0·00—	221·60 „

УВАГА! УВАГА!

До відома Виділів Філій і читалень »Просвіти«.

Вийшли з друку й готові до продажі членські виказки для членів читалень. Одна виказка коштує всього 10 грошів. Виказки друковані на гарному картоні у формі маленької книжочки. Кожда читальня повинна скористати з нагоди й замовити їх в потрібній кількости відповідно до числа членів читальні. Разом із замовленням належить пересилати належну квоту.

Канцелярія Т-ва »Просвіта«.

Приймається передплату на р. 1927 на христіянський журнал

„ПОСТУП“

ВІСТНИК ЛІТЕРАТУРИ Й МОЛОДОГО ЖИТТЯ.

Виходить що місяця у Львові. **Семий** рік видавництва. 20 великих аркушів збільшеного формату в рік.

Річна передплата . . . 10 зол.
Піврічна . . . . . 5 „

Друге (подвійне 3—4) число журналу з богатим змістом небаром вийде з друку.

Гроші висилати по зміненій адресі:
Адміністрація „ПОСТУП“ у Львові, Сикстуська ч. 3 А.

Важне для церковних хорів!

В Адміністрації „НОВОЇ ЗОРІ“ можна дістати отсі випуски

Духовно-музичних творів о. Й. Кишакевича

Ч. 2. Вінчання (на мужеський хор) . . . 3·— зол.
Ч. 3. Панахида і 7 похоронних пісень (на муж. хор) . . . . . 3·— зол.
Ч. 4. Все упованіє моє. Кантата до Пр. Діви Марії, — слова Т. Шевченка (на мішаний хор) . . . . . 2·50 зол.
Ч. 5. Владико Отче! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотиро голосний, мужеський і мішаний хор . . . . 1·— зол.
Ч. 6 Пісню слави заспіваймо! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотирьоголосний жіночий, мужеський і мішаний хор . . . . . 1·— зол.
Ч. 8. Всесильний Боже... і З плачем і стоном; два релігійно-національні гимни на жіночий, муж. і міш. хор . . . 2·50 зол.
Ч. 9. Пісні підчас читаної Служби Божої (9 пісень) на жіночий або муж. хор 2·50 зол.
Ч. 10. Вінчання (на мішаний хор) . . . 3·— зол.
Ч. 11. Панахида і похоронні пісні (на мішаний хор) . . . . . 3·— зол.
Ч. 12. Служба Божа по західно-українському народньому роспіву на жіночий або мужеський хор . . . . 3·— зол.
Ч. 13. Воскресні пісні (9 пісень) на жіночий або мужеський хор . . . . 2·50 зол.
Ч. 14. Евхаристійні пісні (5 пісень) на мужеський і мішаний хор . . . . 2·50 зол.

Книжки висилається негайно по надісланню почтовим переказом належної суми, з долученням 50 с. на поручене порто.

Видає і редаґує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 13 (64) (Należytość pocztową zapłacono ryczałtem) Львів, 3. цвітня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

**

Адреса Ред. і Адм. стра. „НОВА ЛЬВІВ, Сикоту ч. 38

Конто почт. ощад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗЕМЛЯ

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ: чвертьрічно 4 зол. Місячно 1·50 зол.

ЗА КОРДОНОМ: Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.

**

Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Християнської Орґанізації.

ЗМІСТ: Церковні відносини в Зєд. Державах. — З церковно-релігійного життя. — Йоан Золотоустий (фейлєтон). — Про поглиблення освітної праці. — З українського життя — Пресовий ланцюх. — Сонця дітям. — Політичний огляд. — Спіритизм (фейлєтон). — Китай на нових шляхах. — Для чиїх рибалок вони мутять воду. — Нові книжки і-видания. — Дописи. — Новинки. — Оголошення.

Церковні відносини в Зєд. Державах.

(+) Вже від трох місяців наша преса приносить невідрадні вісти про церковні справи в Північній Америці. Розуміється, що ті вісти в наших націоналістичних часописах були подавані односторонно а подекуди й ложно. Загалом походили вони тільки від тих, що заняли вороже й непримиримо становиско так зглядом Церкви, як в особенности зглядом особи Преосв. Епископа Богачевського.

Щоби належито оцінити останні випадки, треба взяти під увагу обставини нашого церковного життя в Північній Америці.

Покійний Еп. Ортинський мав на меті зорґанізувати церковну провінцію після там обовязуючих законів та звичаїв. Мав він до переведення дуже тяжку задачу. Перепону находив пок. Епископ головно зі сторони націоналістичних організацій, а також в браку карности та єдности духовенства. Може бути, що по довгій праці та змаганнях міг би був привести дієцезію до якого такого порядку, але скора смерть перервала його діло.

По смерти бл. п. Епископа Ортинського вже то з причини війни, вже задля инших перепон гр. кат. Церква в Америці була вісім літ без епископа, через що увійшла знова повна дезорґанізація.

В кінци, 1923 р. св. Отець Пій XI. заіменував епископом для гр. кат. Українців Америки бувшого перемиського генерального вікарія Константина Богачевського.

Хто близше знає особу теперішного Владики, мусить признати, що вибір був влучний. Се чоловік великої посвяти, ревности, непохитний в засадах і незломної енергії. Ідучи за покликом Христового Намісника на так відповідальне становиско, свідомий був, як тяжке чекає його завдання і як много буде мусів перебороти трудностей, поки упорядкує церковні справи в Америці.

Треба взяти під увагу, що націоналістичні круги, а особливо „Обєднання", де крім крикунів-демаґоґів в роді Мишуґи і тов. належала також частина священиків, не приняли щиро Епископа Богачевського. Вони занадто були розпаношилися, надавали парохії, розділювали священиків, котрі приїзджали до Америки і т. и.

Розуміється, що Епископ не міг дозволити дальше на таку господарку. Він взяв у свої руки провід дієцезії, як се годиться, і взявся до переведення розлюзненої карности та до упорядкування церковного майна. Постава й енергія Преосвящ. Богачевського не подобалися демаґоґам, тим більше, що з їхних рук вирвалися деякі жерела доходу, і так зачали вони непримириму боротьбу. В першій мірі послугувалися вони своїм часописом „Свобода".

Засадничо боротьба ведеться проти Церкви й Апостольського Престола, а що Епископ є там представником одного й другого, то ціла їдь і напасти звернулися проти його особи.

В середниках не перебирано. Лож, клевета, інсинуації, ось їхня зброя в боротьбі з Церквою і епископом. Аби мати за собою несвідому масу зачали пускати в курс, що Преосв. Богачевський не є Українцем, а польським урядом і Римом накинений Америці і т. п.

Боротьба заострилася, коли від 1. лютня 1926 р., співробітником „Свободи" став п. д-р Лука Мишуга. Появилася серія статей п. з. „Нарід і Церква", а зміст і на пів божевільні на пів блазенські „погляди" тих статтей іронічно передає „Канадійський Українець" з дня 2. березня 1927 р. ось тими словами:

1. Українська нація вже готова. Вона „зроблена" природою. Пана Бога ніхто не видів, але Папу римського бачили й знають з того, що Епископа насилає і жадного мишуґіста в тій справі не питає. Тим „обмежує" „свободу" укр. „народу". Якби не те „обмеження", тоді „закони природи" ділалиби на той наш нарід самі і кермувалиби „масами" тай жаден мишуґіст не мавби клопотів.

2. „Властиво" річ беручи „народ сам" знає, що найліпше. І тому вся політика повинна полягати на тім, аби „іти за народом". Бо „народ сам" добре йде, лиш його підганяти треба, пр. аби робив петиції до Риму задля „привилеїв". Тих привилеїв є багато, що їх можна від Риму дістати, але покищо мишуґісти хочуть лиш т. зв. „привилею терни": то значить, аби „нарід" (розуміється під командою мишуґістів) „вибрав" терно зі священиків, а Рим аби з тих „тернів" также „вибрав" — епископів. Інакше мишуґісти не годяться на римське „ярмо", а з „терном" то погодяться і на „ярмо".

3. Злий є кождий чоловік, котрий не лає епископа Богачевського, а добрий є кождий, хто лає епископа Богачевського. Колиб удалося „Україні" повалити епископа Богачевського, тоді наш нарід дійшовби до „добра і поступу", а скорше не може дійти, аж як повалять. Бо той епископ по перше не походить з „терна", якого хочуть мищуґісти. А по друге є „головною" причиною, через котру не можна здобути „привилеїв" від Папи Римського, що тримає їх і не дає. В тій цілі, щоби ті затримані „привилеї" (а між ними терно) виграти, треба щоб епископ не дістав катедратика, лиш комітет мишуґістів. А той „комітет" „постоїть" „за правду".

4. Нарід вже „мудрий" і „вічний". Треба його лиш на „вічу" підслухати і йти „за ним". А він уже сам чвалає „наперед" до свого ідеалу, котрого одначе нікому не говорить. Але мишуґи пізнали той „ідеал" і знають. А той ідеал „народу" се смачне життє „в гаразді". То значить „щоб усім було добре".

5. Всему стоїть на перешкоді епископ Богачевський. І тому треба якнайскорше писати петиції до Риму від усіх парохій і вносити ті петиції через Апостольського Лєґата у Вашінґтоні. Ціль тих петицій: Аби Рим забрав або хоть „скасував" епископа Богачевського як Епископа. Тоді „всьо буде добре", а не скорше і тоді українська нація буде тут „сильна" тай „поможе краєви".

А хто знова є той п. Мишуга, що стоїть на чолі боротьби проти Церкви в Америці подає *„Січ"* в ч. 4. з дня 15. лютого 1927 року:

А Ви, пане Мишуґа, чи пригадуєте собі коли то Ви були у нас в Детройті за бондами?... Ви тоді нам обіцювали, що ні оден цент зі збірок не сміє піти на жадну „дипльоматію" але прямо на боротьбу до старого краю, до Галичини. Чи зробили Ви так, як Ви народови обіцяли? Чи здали Ви рахунки з тих всіх бондів? Ви поїхали собі були до старого краю і дали відомість з краю, що на боротьбу до Галичини Ви післали аж цілих 2.500 долярів, а деж решта 12.610? Чи се у Вас „демократія"? Чи Ви питали у народу, кілько „пейди" Вам належиться?

Ану скажіть, пане после, коли то народ ухвалив був Вам 600 долярів пейди на місяць! Чи Ви демократ? Та Вам було навіть і того замало! Ви казали нам в Детройті, що італійське правительство купило для свого представника авто за 15.000 дол, а Ви — мовляв — „пішки" ходите!

Ось який то з Вас демократ! Ви не вірите в те, що так має бути, „як народ скаже", Ви більше вірите, що так буде, як народ дасть!

Через безнастанну аґітацію і поширювання всякого рода клевет повстало дуже шкідливе для нашої Церкви замішання і згіршення по парохіях. Висловом тих демаґоґічних кличів був так зв. „церковно-народний конґрес" у Філядельфії дня 29. грудня 1926 р. на котрім принято такі постанови:

1) Українські церкви в Злучених Державах мають зробити поправку до чартерів і приняти одну спільну назву для всіх церков: „Українська Греко-Католицька Церква". 2) Апостольська Столиця має відкликати епископа Богачевського, а надати нового, по волі українського народу. 3) Право іменування трьох кандидатів на епископа має прислугувати українським гр. кат. священикам в Америці, разом з представниками парохій. 4) Вибір священика прислугує зборам парохіяльним, перед які будучі епископи обовязані предкладати трьох кандидатів до затвердження громадам. 5) Маєтки церковні мають бути в руках громад. 6) Український нарід не признає целібату ані тут, ані в краю. 7) Конґрес не признає конкордату, заключеного між Римом і Польщею, за обовязуючий українську церкву в Галичині.

Конґрес приняв дальше ще такі ухвали: а) від 1-шого січня 1927 року українські гр.-кат. парохії не приймають ніяких розпоряджень від еп. Богачевського; б) не дають ніякої матеріяльної піддержки для епископа, а катедратик мають парохії посилати до комітету, вибраного на конґресі: не попирають будови семинарії, ані не дають помочі сиротинцеві; в) сестриць не приймається на учительок до парохіяльних шкіл, а для розвязання шкільного питання мається вибрати шкільну раду на цілу Америку; г) конґрес візвав виділи „Провидіння", щоб негайно усунули Осипа Назарука з редактора „Америки"...

Богато делеґатів домагалося цілковитого відірвання від Риму й оголошення Національної Церкви, одначе перемогло умірковане становище, після чого рішено перше поставити Римові домагання конґресу, а колиб ці домагання відкинено, тоді мав би бути скликаний ще один конґрес, на котрім булоби вирішене остаточно становище української гр.-кат. церкви в Злучених Державах". („Діло" ч. 17).

Рішення „конґресу" виказують чисто большевицькі методи, які ті люде бажалиби примінити до Церкви. Треба бути хиба анальфабетом в церковних справах, щоби думати, що Ап. Столиця може загалом поважно брати такі божевільні виступи. Становище „конґресу" притім виразно протикатолицьке і зраджує остаточну ціль тих киринників: покласти свої руки і на церковне майно. А для здобуття цього

треба їм за всяку ціну позбутися „невигідного“ Епископа і самим взяти в руки церковну управу. Звідси то їх чудацькі претенсії до Ап. Столиці.

Ось так наші киринники дійшли до крайніх меж у своїм засліпленню і очайдушности. Не помогли упімнення, на ніщо здалися їм перестороги пастирського листу і вказання на важкі для них наслідки. Тож епископ силою уділеної йому власти проголосив виключення з єдности св. католицької Церкви 9-тьох найбільше провинившихся. Виключення це оповіщено дня 6. січня 1927 р.

Безперечно, дуже це сумний факт, що аж таких засобів треба було вжити. Але кождий віруючий і чесний католик, коли тільки близше вгляне в цілу ту сумну історію, мусить признати, що іншого виходу не було. Що більше — навіть некатолики загально осуджують отсю цілу протицерковну акцію. Відрадним і потішаючим явищем є, що в цілій Америці, ніодин шануючий себе публіцист жадного напрямку не похвалив дволітньої акції „мишуґістів“. Ціла українська преса, навіть ліва, ту акцію осудила як безпринціпову демаґоґію.

(Дальше буде).

З церковно-релиґійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Папська енцикліка про св. Кирила і Методія.

З нагоди 1100-ної річниці уродин св. Кирила, видав папа енцикліку до епископів Югославії й Чехословаччини про св. Кирила й Мотодія. В цій енцикліці хвалить папа намір народів обох держав улаштувати святочний обхід на памятку великих словянських апостолів, а відтак представляє діяльність св. Кирила й Методія для церковної єдности, котра повинна бути приміром для сучасного покоління. Опісля поручає папа горячо »Кирило-Методіївський Апостолят« зі своїм осередком в Велеграді, якого статути недавно Ап. Столиця наново потвердила, і велеградські унійні конференції.

Відкликання архієпископа з Атен.

Атенського архієпископа, Француза Птіта, відкликано до Риму. Як причину відкликання подають те, що згаданий архієпископ є Француз і латинського обряду, а архієпископом в Атенах повинен бути Грек і уніят. Другою причиною мають бути визначні спосібности Птіта як авторітету в области історії соборів, отже потреба його в Римі з огляду на плян відновлення ватиканського собору.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Католицька акція.

Словацька католицька молодіж зголосила своє приступлення до світової католицької акциї.

АВСТРІЯ.

Наради над »католицькою акцією«.

В Лінцу відбулися недавно наради над »католицькою акцією«. Говорив Єзуїт Фродль на тему: »Як захопити душу робітника«. Бесідник сказав, що душі робітника не зєднається агітаційним способом, ані милосердям. Це дасться зробити тільки справді соціяльним і апостольським способом думання, перенятим свідомістю, що пролетар є жертвою нехристіянського суспільного ладу, над котрого зміною обовязаний працювати кождий католик. — Епископ д-р Вайц обговорював шкільне питання. — О. Фрід виказував, що зорґанізования католицької акції не домагається ліквідації католицьких товариств. Папа понимає католицьку акцію як орган зовнішної помочи для душпастирства з керуючим осередком в церковній єрархії.

ФРАНЦІЯ.

Ще про недостачу духовенства.

Недостача духовенства в Франції все ще дуже значна. Так пр. дієцезія Аміен утратила від кінця війни 156 священиків, а нових прибуло тільки 60. Наслідком того велике число сільських священиків завідує пятьома, шістьома, ба ще навіть більше парохіями. В дієцезії Гренобль вмерло в 1926 р. 29 священиків, а висвячено нових 13. Помимо всього йде до ліпшого. Духовні семинарії, а передовсім малі семинарії, виказують велике число питомців.

Світські школи без учеників.

В департаменті Дардеш є 22 кантони з 60 громадами, в котрих є державні школи з учителями, але зовсім нема, або дуже мало в тих школах дітей. Держава воліє, щоби ті шкільні будинки руйнувалися, як щоби їх відступити на католицькі школи.

ІТАЛІЯ.

Католицькі студенти для місій.

Що року відбувається в Італії великий місійний конґрес, в якім католицькі студенти університету розвивають особливу вербункову діяльність. Завдяки цій діяльности зголосилося до 6 березня ц. р. нових 10.000 членів до місійної організації. Найменша вкладка виносить одну ліру.

НІМЕЧЧИНА.

Боротьба з неморальністю.

В німецькім парляменті зголошено проект закону, який має забороняти молодіжи низше 18 літ відвідувати прилюдні й неприлюдні неморальні представлення всякого роду.

АНҐЛІЯ.

Христіянський театр в Лондоні.

В Лондоні проєктують оснувати христіянський театр, на взір такогож театру в Парижи. В христіянськім театрі малиби виставляти виключно тільки драматичні твори католицьких авторів.

Унійні змагання протестантів.

Вестмінстерський кардинал говорить у своїм великопостнім пастирськім листі про зєдинення церков і напоминає вірних молитися за те зєдинення. Він каже, що тільки центральна управа в силі запоручити єдність Церкви. Цього доказують даремні змагання до утворення єдности поза католицькою Церквою. Кардинал згадує про звісну конференцію англіканських епископів в 1920 р. і про заходи протестантського архієпископа Седербльома з Упсалі. Плян зєдинення всіх протестантських церков також не вдався, як не вдалися рівнож заходи ріжних англіканських сект дійти до унії зі східною православною Церквою. Ця невдача є новим доказом, що єдність Церкви є можлива тільки через Церкву католицьку.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ П. А.

Будова церков.

Недавно відбуло товариство для поширення католицької віри свої щорічні збори в Шікаґо. Це товариство має на цілі висилати в околиці, де нема католицької церкви, католицького священника, якого обовязком побудувати якнайскорше каплицю і зорґанізувати нову парохію. Робота йде дуже успішно. Досі побудувало вже товариство цим способом велику скількість католицьких святинь і зорґанізувало богато нових парохій.

ПОЛЬЩА.

За цвинтарі для »Годурівців«.

Краківське воєвідство розіслало до своїх громад візвання, щоби ці виділили на своїх цминтарах окремі місця для ісповідників »національного костела«. Це оден з численних доказів, що теперішне варшавське правительство опікується »національним костелом«.

Зїзд польського епископату.

В половині березня відбувся в Варшаві зїзд польських епископів. Епископи видали дві відозви, одну до вірних, другу до мехіканських епископів. В першій відозві звертають увагу на грозячу небезпеку, а це на проєктований замах на Тайну

Йоан Золотоустий.

Молодощі й перші змагання[1]).

Коли народився Йоан, (344 або 347 р.) були його батько й мати багаті люде. Та вже небаром по народженні Йоана навістило горе його рідну хату. Йоанів батько Секунд, високий військовий старшина, помер ще в силі віку й оставив двацятьлітню жінку Антузу вдовицею. Молоду вдовицю, що походила зі знатного роду, сватало богато женихів, та вона відмовляла всім, рішилася жити тільки для сина. І так вірно й жертвенно сповняла обовязки матері, що поганин Лібаній, сказав про неї: »Що за чудесні жінки є між христіянами!«

Був тоді звичай, що сини благородних семей, що не бажали вступати до війська, посвячувалися праву та краснорічивости. Так зробив і Йоан. Найвизначнішим його вчителем був, згадуваний уже Лібаній, що хоч поганин, виховував і синів христіянських семей Антіохії. Як цінив Лібаній здібности свойого учня Йоана, свідчать отсі заяви Лібанія про Йоана. Одного разу відчитував Лібаній промову-вправу на честь цісаря й коли посипалися звідусіль оплески, Лібаній сказав: »Щасливий бесідник, що міг хвалити таких цісарів, але щасливий і цісар, що в його часі були такі бесідники!« Колиж пізніще, коли Лібаній чувся близким смерти, питали в нього, хто міг би бути його наслідником, дав він знаменну відповідь: »Я вибравби Йоана, колиб його не вирвали були мені христіяне«.

Та клясична освіта тільки в части зробила з Йоана »Золотоустого« на проповідницях Антіохії та Царгорода. Клясична освіта могла виобразувати його на поганського бесідника, та ніяк не на проповідника евангелія. Відкіляж у нього те гідне подиву знання Святого Письма? Тодішнім звичаєм Йоан охрестився що йно в 20 році життя, та вже перед хрещенням жив як христіянин. По хрещенні зайнявся він основно студіями Св. Письма. Два щирі приятелі помагали йому в цему. Один, ровесник Йоана, Василій, це був благородний і чистий душею юнак. І в школі й поза школою були вони оба щирими, сливе нерозлучними другами. Їх улюбленою лектурою було Святе Письмо старого й нового завіту. Палкою уявою й молодецьким одушевленням, переносилися вони в часи коли Мойсей і пророки промовляли до вибраного народу, або коли Господь ходив по землі. І щораз більше вчитувалися вони в святі книги й щораз глибше втискалося Боже слово в їх вражливі серця. Коли попалися на труднощі, що їх годі було розвязати їм самим, тоді помагав їм антіохійський епископ Мелітій[2]). Йоан уважав його своїм духовним керманичем і сповідався перед ним із усіх бур, що тривожили його грудь. Мелітій пізнав скоро, які надії можна покладати на великий талант юнака. Він узяв його до себе в хату, щоб могти дати йому як найстаранніще виховання й доповнити недостачі поганської науки. Три роки прожив Йоан у домівці патріярха, поки переслідування католиків цісарем Валенсом не розділили вірного пастиря зі стадом Христовим. Під болючим вражінням цего розстання збудилося в Йоанові бажання, що й перше нераз виявлялося, посвятися Господеві для совершеніщого життя на самоті. Були це важкі хвилини для нього, хвилини непевности в виборі звання. Чи служити Христові пустинником, чи стануги до боротьби з зіпсуттям, що тоді ширилося в Антіохії? Тимчасове рішення дала аж журба про неньку. Вонаж остала вдовицею, щоб могти посвятитися вихованню сина, тепер сама саміська остала в світі. Де найде опіку, коли син відійде від ньої? І він рішився відложити здійснення свойого наміру аж до неньчиної смерти.

Скоріще, як він сподівався, прийшла ця хвиля, бо Антуза невдовзі попрощалася з цим світом. Саме тоді було опорожнилося кілька епископських престолів у сусідстві Антіохії. І звернули тоді увагу на Йоана та його друга Василія. Однак Йоан і Василій дали собі приречення, що не вважатимуть себе гідними на такі високі почести, а в кожному разі рішатися в цих справах тільки разом. Тож коли не переставали наставати на Василія, щоб прийняв вибір, він дався намовити аж тоді, коли йому здавалося, що Йоан дав запевнення, що й він дасться висвятити. Та Йоан ніяк не дав вмовити в себе, що доріс до такої високої почести й щоб усунутися, подався в самітню антіохійську верховину. Цей острах перед високими почесними становищами, що був випливом глибокої покори, не кидав його все життя. Коли пізніще й давався вже намовити принимати їх, то робив це тільки тому, щоб не виступати проти Божої волі. Його кличем було завсіди: »За все хай буде слава Господеві!«

супружа, на зіпсуття обичаїв і на атаки півурядової преси на релігію й Церкву. В другій відозві висказують епископи свій подив для мехіканського епископату, духовенства й вірних за їх геройське становище.

Про поглиблення освітньої праці.

В останніх числах »Нової Зорі« була поміщена стаття о. Йосифа Осташевського п. з. »Значіння церковних брацтв у душпастирській праці«. В ній вказав автор ріжнородні дороги, якими можна оживити і поглубити працю в парохії. З прикладів, які подає автор, дізнаємося, що наше духовенство — найліпша його частина — з новою енергією взялося до освітньої праці, та що в цій праці доходить до успішних результатів. Цей зріст активности духовенства треба привитати з радістю і признанням. До війни священик був найпершим організатором і робітником на освітньому полі, і колиб перевести статистику, показалосьби, що певно три чверти всіх народніх організацій зросли й удержувалися завдяки праці духовенства. Війна і повоєнне лихоліття в значній мірі зломили енергію нашого духовенства. З усіх сторін чути було жалі, що священиків ніде не видно при національній праці, що вони збайдужіли, відсуваються від роботи, що через те ріжні товариства підупали ітд. Ці нарікання в богато випадках були переборщені і не саме тільки духовенство було винне, що наші організації ослабли, але є в цьому і частина правди: через пару літ наше духовенство проявляло меншу активність. Якіб не були цього причини, вислід лишився сумний: за той час зросло сектанство, комунізм, демагогія, ріжні радикальні течії... Всього того не булоб, цей бурян не вирісби так буйно, якби наша духовна інтеліґенція була вела працю з безперервною витревалістю... Але найгірше вже минулося. Тепер можемо з вдоволенням привитати новий зріст активности і діяльности духовенства на освітньому полі.

Незвичайно цінне в нових змаганнях духовенства є пошукування нових доріг праці. Хибою наших довоєнних організацій було це, що вони дуже мало були звязані з життям і переважно існували тільки »на папері«. Нпр. пересічна сільська »Просвіта«: відбувалися загальні збори, вибирано виділ, на винаймленій хаті приміщувано вивіску — і на тім кінець; добре ще, як часом старші члени зійшлися побалакати, а молоді погуляти в свято. Дійсна освітна праця велася тільки в небогатьох читальнях і то дуже доривочно. Від часу до часу принагідний прелеґент виголосив відчит на якусь принагідну тему, часом відбулися Шевченкові вечерниці, часом театральна вистава або фестин і майже не зверталося уваги на бібліотеку — книжок було небогато і вони лежали запорошені на полиці; ніде не уладжувано постійних читань; ґазетами цікавився ледви малий гурток читальників; а вже й мови не було про це, щоби десь відбувалася систематична наука історії, літератури, господарства та чого иншого. Не можна сказати, щоби до війни не було просвітних організаторів. Було їх богато, але вони приступали до роботи з дивним незнанням мети і методів освітньої праці. Їм здавалося, що як скажуть гучну промову, повну патріотичних фраз — то через те вже село стане національно освідомлене; як виголосять один відчит про землю, сонце і звізди, то вже поширили світогляд селянина; як вибрали виділ читальні, то вже »Просвіта« стоїть твердо. Була це справді тільки забава у просвіту, не дійсна освітна праця. І хоч були у нас сотки і тисячі читалень, то справжній стан освіти і національного освідомлення був дуже низький — це й спричинило в значній мірі наші воєнні і політичні невдачі.

По війні народній організатор не сміє вже так легко і легкодушно трактувати освітньої праці. Війна потрясла сильно нашою країною і полишила глибокі сліди на цілім життю. Досить пригадати цю величезну, одиноку в історії мандрівку народів, що перейшла через наші землі. Найтемнійше, найдальше за світом положене село гостило в себе найріжнороднійші нації з усіх кінців Европи, чуло ріжні мови, бачило ріжні типи і раси з їхнім побутом і звичаями. І самі наші Українці за час війни звиділи три чверти Европи: від Бельґії і Франції до глибини Азії, від Італії і Альбанії по Ледовий океан. Мали змогу приглянутися ріжним способам життя і господарства, бачити ріжну культуру, ріжний устрій, пізнати ріжнородні суспільні погляди і релігійні віруваня. Сьогоднішне село це вже не та патріярхальна довоєнна оселя, з якої люде не виходили дальше як до сусідного містечка; наше село пережило богато і в його спокійні межі війшло немало ферментів з ріжних сторін світа, ферментів, що його перетворюють у нутрі, а нераз і вибухають на верх.

Організатор національної праці не повинен замикати очей на ці переміни, які пережив наш нарід. Нічого не поможе заперечувати, що світ змінився — до нічого не доведе і це, щоби лаяти і картати людей за це, що вони є инші, як були до війни. Треба шукати иншиx доріг. Всю увагу і бистрість звернути на це, щоби дослідити докладно, який характер мають зміни, звідки вони прийшли, що їх спричинило, які вони мають тенденції дальшого розвитку. Того роду підготовляючий розслід є конечно потрібний для серіозної праці. На жаль у нас богато організаторів легковажило і легковажить такі студії, уважаючи їх непотрібним теоретизованням. Богато є таких, що думають, що вони і так вже внають докладно своїх парохіян, своє село і нема що більше про це роздумувати. Здається їм, що до праці можна братися без піготовления, а вже при самій праці покажеться, як треба орієнтуватися, яких доріг і засобів уживати. Але такі легкодушні надії на саму інтуіцію дуже часто заводять і в самім початку руйнують розпочате діло. Кілько разів нпр. молодий організатор (світський чи священик) іде на збори читальні, без підготовления, не розглянувши передтим, яка є ситуація в громаді — і несподівано, з острахом бачить, що проти нього виступають якісь зорганізовані темні сили і він на знає, як дати їм раду. А прецінь колиб передтим розміркувати основно і сумлінно положения, завдати собі дещо праці на підготовления й оборону, можнаб поконати противників без великого труду. Який є корисний розгляд суспільних явищ, виказалося нпр. при боротьбі з сектантством. Секти появилися відразу в ріжних місцях, в ріжнім виді, почали поводитися самопевно і рішучо, так що декому могло стати моторошно, до чого воно іде. Але знайшлися люде, що сумлінно перестудіювали справу, знайшли, де є корінь лиха, і тоді вже боротьба з сектантством показалася не трудна. Колиб наші організатори так само уважно взялися розсліджувати инші хоробливі явища, як комунізм, большевизм, радикалізм, демагогію ітд., то також всі ті течії показалисьби не такі невловимі і небезпечні і лекше можнаб їх поконати.

Коли говоримо про розсліди і студії, не маємо зовсім на думці вимагати від кожного священика, чи світського інтеліґента на селі, щоби розпочинав якусь наукову соціольоґічну працю. Думаємо про що инше: про те, щоби кождий старався з відкритими очима дивитися довкола себе, все брати під увагу, над усім розважати. Треба пізнати докладно світогляд селянина, його змагання і заінтересования, його матеріяльні і духові потреби. Треба реально і тверезо розглянути тло, на якому має розвиватися наша праця. Коли будемо мати ясний погляд на стан і потреби громади, тоді зуміємо і відповідно покермувати освітною працею. Наші освітні змагання не будуть вже такі безплодні і відірвані від життя, а противно оживлять і піднесуть село та принесуть нам бажані висліди. І.

Ширіть „Нову Зорю“

Чотири роки прожив він під проводом старенького пустинника. Опісля, щоб могти ще успішніще зноситися тільки з Господом, прожив він два дальші роки сам, саміський у печері. Його одиноким зайняттям, попри молитву та покуту, було основне читання Св. Письма. І так цей час великодушного самовідречення й заглиблення в книзі книг поміг йому сильно в цему, що було прикметою краснорічивости й святости Золотоустого: святе письмо стало невичерпаним джерелом думок, картин і порівнань в його промовах, а заразом надало цим промовам освячення та сили, що ними повні святі книги й їх вияснення в гомиліях Золотоустого. В ньомуж самому закріпило Святе Письмо цю обичаєву рішучість, апостольський захват і незрушимий спокій у всіх положеннях, що зробило його так достойним почитання.

Шість літ прожив осьтак на самоті Йоан та те життя підкопало його здоровля й він мусив повернути в Антіохію. Та це життя й благодать Божа справили, що він став здібним на відновника обичаїв своїх часів.

І Мелітій вернув тимчасом по довгому заточенні на епископський престіл. Він висвятив свойого улюбленого учня на діякона, та покищо не давав йому нагоди до прилодної діяльности. Воно може й дивно, що Мелітій такого образованого й такого здібного свойого учня надто довго не висвячував на священика. Напевно противився цему сам Йоан із великої покори. Та Провидіння дало змогу Йоанові дальших шість літ поширювати ще більше богословське знання.

Про священство мав Йоан дуже високе розуміння й ставив до нього великі вимоги. Про це знаємо з його твору: »Про священство«. Написав він цей твір саме тоді.

Твір цей належить не тільки до найкращих творів Золотоустого, але й загалом він найкраще з усего, що колинебудь було написане про священство. Мало є творів на цю тему, щоб їх так часто перекладали, так часто друкували, як цей зразковий твір Золотоустого. Із кожніської стрічки вичуваємо там: тут святий старався злучити всі засоби розуму, всі почування серця разом, щоб величньою мовою заспівати похвальну пісню священичому станові.

Твір цей, це наче оправдання, чому автор твору втік, коли його та його приятеля Василія бажали мати епископами. За величній був для нього священичий уряд. Цеж найвища ознака любови до Христа й повинен бути благословеним джерелом для багатьох. »Хто тільки сам вправляється в чесноті, обмежує благословенство на себе самого, а благословенство уряду пастиря спливає на ввесь народ... Тому я теж завсіди усіх, що добре сповняли цей уряд величав тисячі й тисячі разів блаженними. Бо й не можу вірити, щоб міг бути блаженний цей, що ніщо не причинився до щастя свойого ближнього«. Золотоустий прирівнює опісля »божеський уряд«, до цего, що є величне й високе на землі, з достоїнством царя, з високістю батьківства, зі священством у старому завіті. Усе уступає перед найвищим достоїнством, що бере початок із Божої постанови й із дїлания Божої ласки. Та як велике достоїнство, така велика й відповідальність, що воно накладає. І він подає обовязки священика й його зразковий образ священика зівсім такий, як Церква виображає собі його.

І в 386 р. Йоан перебрав цей уряд, що про нього мав таке високе розуміння. Епископ Флявіян, наслідник Мелітія, бажав мати його конче помічником і так довго намовляв його, аж поки Йоан не вважав, що в бажанні епископа є Божа воля. Від тепер не кидала його ніколи свята постанова всі свої сили віддати на службу цему, що виніс його так високо.

Зараз по висвяченні поручив йому Флявіян проповідництво — важке поле праці, що вимагало всеї апостольської любови й усего хисту бесідника, коли проповідь мала бути плодотворна. Антіохія була по Царгороді й Олександрії найзначнішим містом Сходу. Як випадна точка виправ проти Партів бачила вона часто в своїх мурах цісарський двір. А цісарі вміли винагороджувати по цісарськи. Діоклетіян побудував містові чимало святинь, палат і купелей, Кнстантин побудував величаву церкву. Більшина біля 200.000 його населення були христіяне. Гордістю міста були спомини, що вязали його з часами апостолів. Бо тут в Антіохії вперше голошено веселу новину поганам, тут уперше названо вірних »Христіянами«, тут проповідували Петро й Павло. Також і в історії гонень записалися Антіохійці власною кровю. Та на жаль не хибувало й темних сторінок східньому великому містові, що пізнаємо з гомілій Золотоустого. (Дальше буде).

З українського життя.

Віче у Львові.

Дня 25 березня відбулося віче, скликане Н. Організацією Українців м. Львова в справі політичного положення західно-українського населення в Румунії, Польщі і Чехословаччині. Віче відбулося у великій салі Лисенка, що не могла помістити великого числа зібраних. Про положення Українців у всіх трьох займанщинах реферував інжинір М. Творидло. Віче ухвалило відтак всі предложені референтом резолюції. З тих резолюцій представник поліції счеркнув ті, що відносяться до політичного положення Українців у Польщі. Дозволено оголосити тільки резолюції відносно Чехословаччини і Румунії. В резолюціях звернених на адресу ЧСР стверджується, що чехословацький уряд не додержує своїх зобовязань супроти Підкарпатської України та проти теперішньої політики чехослов. правительства, про котру була бесіда в попередніх числах. В резолюціях підтримується жадання закарпатських Українців звернені до чехословацького правительства. Резолюції, що відносяться до положення Українців під Румунією, протестують проти безправної окупації Румунією українських земель і проти безоглядного *нищення українського національного життя.*

Демонстрація.

Після віча частина зібраних пішла під чеський конзулят. Поліція спинила одначе похід і до демонстрації під конзулятом не допустила. Цей цілком зайвий фінал віча вважають загально ділом невідповідальних чинників, котрі використали настрій вічевиків. Таке закінчення не відповідало впрочім тенденціям віча. Зрозуміле отже невдоволення в громадянстві, бо якщо і потрібна демонстрація, то вона повиннаби звернутися і то в першу *чергу також в инший бік.* Польська преса, що звикла протипольські маніфестації промовчувати або називати незначними »шопками«, цим разом цю справжню »шопку« розголошує як велику демонстрацію. З того висновок ясний, на чий млин була ця вода...

Товариство Прихильників Освіти.

Недавно повстале у Львові »Товариство Прихильників Освіти« має на меті передовсім допомогову акцію для українського студентства. Вибраний виділ Т-ва на своїм засіданню дня 24 березня уконституювався так: Володимир Децикевич — голова; д-р Іван Крипякевич і о. д-р Василь Лаба — заступники голови; д-р Л. Макарушка — касієр; студ. філ. Ом. Дражньовський — секретар; студ. техн. І. Сенів — заст. секретаря. Прочі члени виділу: проф. Іл. Свенціцький, п. Міл. Рудницька, інж. Мих. Кухар, студ. прав З. Диденко, студ. мед. М. Лотович і як заступники членів: д-р І. Німчук, д-р І. Гижа, Ір. Павликовська, студ. мед. Б. Мішкевич, студ. філ. і Б. Кравців.

На засіданню намічено також плян праці і утворено такі секції: адміністративну, фінансову, наукову й економічну.

Загальні Збори Центробанку.

Дня 25 березня відбулися звичайні загальні збори Центрального Кооперативного Банку »Краєвий Союз Кредитовий« у Львові. Зборами проводив голова Надзірної Ради д-р Володимир Охримович, а секретарювали проф. Іван Галущинський з Тернополя і п. Пшепюрський зі Львова. На зборах було біля 100 учасників, в тім числі представники наших кредитових кооператив і фізичні члени Центробанку.

Звіт з діяльности за 1926 р. зложив д-р Кость Левицький. З того звіту довідуємося, що за цей рік у д і л и членів подвоїлися і з кінцем 1926 р. досягли цифри 62.085 золотих. Членів мав Центробанк 508. Вкладки до обороту виносили 628.871 зол. Оборотові вкладки є головним джерелом оборотового фонду товариства. Центробанк уладив 30 жовтня 1926 зїзд відпоручників кооператив у справі ощадности. Тоді принято постанову про заснування кооперативи »Ощадність«, що малаби ширити ідею національної ощадности в народі. *Таку кооперативу вже засновано. Центробанк ста*рався о здобуття кредитів на парцеляцію землі. В 1926 р. мало товариство 5.297 зол. зиску.

За цілий 1926 р. уділив Центробанк позичок на суму 777.716 зол. З кредитів користали в більшости кооперативи.

Після звіту представник контрольної комісії ствердив згідність книжкових рахунків зі станом каси. Відтак уділено управі абсолюторію, принято внесення про розділ чистого прибутку і приступлено до доповняючого вибору членів Надзірної Ради, їх заступників і контрольної комісії.

Українське віче в Парижі.

Як доносять з Парижа, скликала там президія »Союзу Українських Громадян у Франції« віче з нагоди четвертих роковин акту »14 березня«. Віче було дуже чисельне і згуртувало наших еміґрантів *з ріжних партій.* Темою віча було сучасне положення нашого народу під Польщею. На вічу були і чужинці прихильні українській справі, що також складали заяви своєї прихильности. Віче ухвалило ряд резолюцій, а також тексти зазивів до урядів французького і радянського.

Жид про жидівську кольонізацію на Рад. Україні.

Відомий жидівський письменник В. Жаботинський помістив в одному американському часописі знаменну статтю про жидівську кольонізацію на Вел. Україні. Жаботинський є добрим знатоком відносин на Україні і тому варто пізнати деякі його думки, котрі подаємо тут за луцькою »Укр. Громадою«.

Жаботинський покликуючись на многих приїзжаючих із ССРР в Европу видатніщих Жидів каже, що від усіх без винятку він чув ту думку, що »жидівська кольонізація дуже популярна« між українськими селянами, а ми, що виросли на *Україні, знаємо, що це означає.*

Один з таких людей — каже далі п. Ж. — пише мені таке: »Для українських селян вся ця історія (себто жидівська кольонізація) виглядає якоюсь дикою напастю. Тут не тільки ображений їхній власний прінціп про власність на землю, але кожна деталь цієї фактичної процедури для них є новим ударом в серце. Уяви собі психольогію херсонського селянина, який навіть не може сьогодня обробити цеї десятини, яку він обробляв за часів Миколи II., бо він не може поправити поломаного плуга, не може купити худоби і т. п.; і раптом він бачить на залізничій станції товаровий вагон і пару нових залізних плугів, чи теплушку, з якої висуваються голови здорових биків, і він питає: для кого все це? У відповідь чує: для жидівських кольоністів, яких уряд садовить на нашу землю. Я ще не бачив нічого такого в житю, щоби було вимірковано так добре для викликання зненависти, як ця процедура. Цей довіз машин і худоби впливає більше, ніж прихід петлюрівських гайдамаків, бо ці останні нагадували селянинові лише про стару помсту, а тепе*рішня маніфестація викликає ненависть«.*

Обєктивно кажучи, ще ніколи світ не бачив такої колєктивної легковажности, як це дратування 25 міліонів селян в країні, де кожний камінчик є памяткою гайдамацької традиції, спираючися лише на режім, який навіть в очах його представників являється ще експериментом... Предположення, що совітський режім тримається міцно і на завжди — є тільки відзнакою нашої старої політичної хвороби — імпресіонізму. Вісім років у містечку не було пожежі, що це означає? Чи значить це, що пожежі навіки скасували? Всі забувають, що головне не в тому, чи була пожежа за останні 8 років, але чи є в містечку горючий матеріял. Режім, який спирається на меншість і каже, *що він не шукає навіть більшости* — режім, який утвердився під назвою соціяльного експерімента і тепер визнає, що цей експеримент не вдався — режім, який провокує найбільшу і найважнійшу країну в світі не тільки своїм існуванням, але до цього ще й своїми вчинками на кожному кроці — такого режіму ще в історії сучасного світу не визнавали за безпечну і міцну політичну форму. Для кожного холоднокровного спостерігача є 75 шансів проти 25, що такий режім має згинути. Його істнування без заворушення булоб якимсь виїмком, історичним чудом.

І ось на такому чуді базується доля жидівської кольонізації на Україні. Навіть її прихильники знають, що буде, коли совітський режім в один ясний ранок загине«.

ПРЕСОВИЙ ЛАНЦЮХ.

Жертви для розширення видавництва »Нової Зорі«.

о. Василь Олексин, декан і парох в Старій Солі складає 3 золоті і кличе: Впр. о. Івана Ольшанського, пароха в Хирові; Впр. о. Івана Волошинського, пароха в Сушиці вел.; Впр. о. Михайла Дуркота, пароха в Болозві; Впр. о. Йосифа Вачинського, пароха в Терлі; Впр. о. Михайла Качмара, пароха в Биличах; Впр. о. Івана Гладиша, пароха в Роковій; Впр. о. Михайла Тимчишина, пароха в Воютичах; Впр. о. Николая Макара, пароха в Фельштині; Монастир ОО. Василіян у Буковій; Впр. о. Григорія Колодія в Коневі.

о. Володимир Лиско, парох в Сасові складає 5 зол. (на фонд видавання популярного часопису).

о. Николай Грицеляк в Перемишлі складає 3 зол.

о. Олексій Кобрин, парох в Порохнику складає 5 зол. і кличе: Впр. о. кан. Михайла Дигдалевича, пароха в Розборі округлім; Впр. о. кан. Івана Калимона, пароха в Кривчі; Впр. о. Марка Гіля, пароха в Яргорові; Впр. о. Теодора Гуру, завідателя в Курилівці і Впр. о. Юліяна Шуплата, катехита в Ліську.

о. Михайло Ганкевич, місто-декан і парох у Звинячу ad Чортків складає 5 зол. (на фонд часопису для народа) і кличе на довільну суму всіх священників, які в 1902 р. скінчили IV. рік богословія.

Сонця дітям!

(Надіслана стаття).

Як тільки перший весняний легіт обвіє землю, віщуючи побіду сонця і тепла, а вже всі діточі серця рвуться на волю, на простір, а школярі від найменших до найстарших починають числити дні, які ділять їх ще від кінця шкільного року. Вакації! Хто з нас не відчував і ще й досі не відчуває чару отсего коротенького слова! Вакації — це відпочинок по десятимісячній праці, це заміна душної шкільної комнати на широкий, ясний світ, це перехід від сухої, догматичної книжки до живої книги природи, яка сама до всіх так зрозуміло говорить, а не вимагає відповідий.

Але вакації в повному того слова розумінню *люксус не для всіх доступний,* а в *першу чергу* відноситься це до міської шкільної дітвори. Не кожен батько, не кожна мати можуть вислати свої діти на місяць-два десь на село, на свіжий воздух. А міська дитина, засуджена цілий рік жити в тісних мурах, нераз у темних, вогких сутеренах, де в малій комнатці живе нераз кільканацять осіб, більш чим хтонебудь потребує скріплення сил на селі, на сонці, серед зелені широких просторів, під блакитним чистим небом. Тої розкоші, яка є заразом природним ліком для організму розвиваючоїся дитини, бідні родичі дати їй неспроможні — а таких бідних родичів у Львові сотки, а таких недоживлених, анемічних дітей у шкільному віці тисячі! Але вони діти не йно своїх родичів — вони діти цілого українського громадянства і громадянство мусить за них подбати, бож діти це наша будучність, це сучасний фундамент, на якому має завтра поставити новий храм кращого майбутнього. Зберегти наші діти, українські діти, сильними, здоровими, життєздатними і життєрадісними, це обовязок кождого громадянина і супроти власних дітей і супроти дітей тих, які цего обовязку самі сповнити не в силі.

Частинно задачу цю взяло на себе Товариство Вакаційних Осель, яке на протязі літ рік-річно висилає гурток шкільної дітвори на вакації на село. В минулому році вислало 52 учениці на 5 тижнів до Милування в Товмаччині.

521 число дуже мале, коли взяти під увагу сотки, тисячі потребуючої віддиху дітвори, але ураз і дуже велике, коли змірити фонди товариства, якими воно обертає. Весь дохід оселі складають членські вкладки (2 зл. у рік!), кількоразові збірки по церквах, а іноді і представлення, хоч ті останні мінімальний дохід приносять. — А оселя вимагає вкладів — через 5 тижнів дати пів сотні дітей обильний, здоровий харч і старанну опіку — цеж коштує! З 52 оселянок, *висланих* минулого року, тільки одна зложила повну оплату (50 зол.), 5 по пів платні, 34 заплатили тільки дорогу, а всі инші були на повнім удержанню товариства.

Цього року задумує товариство поширити свою діяльність в тім напрямі, що хоче вислати і хлопців на 4 тижні до Милування. Вониж такої потребують відсвіження ті наші міські хлопята! Але щоб цю думку зреалізувати, потребує оселя 5000 зол. Готівкою їх не має, мусить отже зібрати поміж нашим громадянством. В тій цілі улаштовує **від 3—10 квітня тиждень оселі,** в якому всі наші українські школи повинні зарядити у себе збірку і закупити відзнаки, символ солідарности і спочування з акцією товариства, яке і дітворі дотичної школи може прийти з допомогою.

В неділю 3 квітня відбудеться збірка в церквах, а 10 квітня за дозволом поліції вулична збірка *коло* церков і українських інституцій. —

Управа Оселі звертається *отсим до всіх товариств* і комітетів з горячим проханням, щоби вони в тому часі здержалися від збірок на свої цілі і позволили нашому товариству, яке тільки раз в рік *апелює* до загальної жертвенности, придбати фондів на переведення задуманої акції.

Одночасно просимо усіх громадян, яким дороге здоровля української дитини, памятати на тиждень оселі і в тому часі своїми жертвами підперти її змагання. Жертви просимо слати на адресу касієрки п. Йосифи Паньківської, вул. Чарнецького 26. Хай дасть кожен хочби й найменший даток, але хай дадуть всі, старі і молоді, а бідна львівська дітвора буде мати і сонце і воздух і зелень і харч обильний, а зате привезе нам з вакацій повні, румяні личка, звінкий щебет і ясні спомини тихого, чистого села, які довго будуть гріти діточі серденька у дні суворої, понурої міської зими.

Від Управи Вакаційних Осель.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Сойм.

В останніх днях радив сойм над поправками сенату до буджету. На одному з засідань відчитано присуд маршалківського суду в справі посла Воєвудского По відчитанні заявив марш. Ратай, що хоч пос. Воєвудзкому не доказано всіх закидів, то всеж таки факти, що їх стверджено понад всякий сумнів є цего роду, що не дадуться погодити зі становищем і обовязком посла.

По обчисленням переведеним після голосування над буджетом, остаточну квоту видатків устійнено на суму 1.988, 268.410 зол. Загальну суму прибутків устійнено 1.990.539.942 зол. — значить надвишка прибутків є 2271.532.

Радив також сойм над проектом закона про збори. Представник правительства просив, щоб сойм не ухвалював проекту комісії, бо правительство приготовляє свій проект. Закон про збори прийнято в другому читанні. Домагалися посли третього читання, та маршалок заявив, що тому що треба ввести в закон ухвалені соймом поправки, третє читання може відбутися що йно пізніще. Дня 25. віцепремієр Бартель відчитав документ президента річи посполитої про замкнення сесії звичайної й буджетової сойму. Таксамо замкнено й сесію сенату. Правительство, як кажуть, має намір скликати ще надзвичайну сесію для полагоди справ приготованих соймом. Булаб це вже остання сесія сойму перед його розвязанням. Чи вдасться соймові полагодити всі ці справи перед розвязанням, треба дуже сумніватися.

Польсько чеські переговори.

В Тешені ведуться польсько-чеські переговори про поділ чеського й польського майна в Тещені між представниками обох міст і правительств. Ходило про поділ прилюдних доріг, мостів, трамваїв, газовень, електровень та водопроводів. Рішено справу доріг і мостів відложити на пізніще. Найбільшу трудність справляє справа приналежности водопроводів, що їх уладження є по польському боці, а джерела по чеському.

Польсько німецькі переговори.

Перервані польсько-німецькі переговори почалися наново й ведуться дальше. Міністерство праці подало до прилюдного відома, що ціллю переговорів є: 1) управильнення в ділянці взаїмности всіх відносин в обсягу зі суспільних обезпечень між обома державами, 2) доповнення постанов давніх горішнешлеських конвенцій і рішення Ради Союза Народів звязаних із перейняттям Польщею суспільних обезпечень від Німеччини. Правилом, що на ньому спираються польсько-німецькі переговори є: а) зрівнання громадян обох держав на скілько ходить про користування з суспільних обезпечень. б) облегшення громадянам одної держави користування з обезпечного законодавства на землях другої держави. У переговорах щодо взаїмности порозуміння вже осягнене. Праці в ділянці справ, звязаних із прийняттям від Німеччини територій ведуться тепер біля устійнення вартости недвижимостей б. горішношлеської Братської спілки в Тарнівських горах, що її майно має бути поділене між Польщу й Німеччину.

Німецький відпоручник до переговорів виїхав дня 24 березня з Варшави до Берліна й верне за тиждень. В часі його побуту в Берліні німецьке правительство устійнить остаточно директиви в справі дальшого ведення польсько-німецьких переговорів.

Загрянична позичка.

Польські відпоручники до Америки, що їздили туди в справі позички для Польщі, Кржижановський і Млинарський вернули вже до Варшави. Як пишуть часописи, виглядн на позичку дуже слабі, бо американські банки подають вельми важкі умови.

АНҐЛІЯ.

Вплив внутрішних відносин на зовнішну політику Анґлії.

Зовнішня політика Анґлії вяжеться тісно з *внутрішнім положенням Анґлії*. А там тепер замітний зріст соціяльного напруження тай усе вже під знаком нових виборів до парляменту. Висліди трилітнього консервативного правління дуже не блискучі. Кабінет, по своїй більшости найсильніщий в Европі, є тепер у небезпеці, що програє справу невкористь консерватизму. Пізнати це з руху серед ліберальної партії та Лойда Джорджа, в боротьбі за новий професійний закон, що при його помочі хоче держава скріпити свій вплив на професійні союзи. Не в силі був перемогти консервативний кабінет і противенств у своїому нутрі — не має він тепер рішучого провідника, не має й позитивної програми. Правда, Бальдвін підчинив крайний напрям у внутрішній політиці своїй волі й старається осягнути це й у зовнішній політиці. Хочби й була пересада в висказі, що зовнішня політика Анґлії сьогодні залежна від виборчих обрахунків, то без сумніву й вона стоїть під знаком нових виборів. Крайний напрям серед консерватистів сподівається, що вийде з цих виборів побідно при помочі імперіялістичних кличів супроти Радянщини та Китаю. Інакше не можна вияснити собі промов державного секретаря Індій лорда Біркенгеда проти Радянщини, що вже своєю формою є виборчими промовами. Тільки так дасться справедливо осудити англійська зовнішня політика в своїй непрозорности та нервозности. Англія сьогодні не здібна до активности як політична сила. В поглядах на китайську справу вона ізольована, її політика в Европі терпить ізза відносин до Італії та Франції. Ніхто сьогодні не перецінюватиме виглядів англійської політики окруження Радянщини. Та англійська політика працює на да-

Спіритизм.

V.

ПОЯСНЮВАННЯ СПІРИТИСТИЧНИХ ЯВИЩ.

4. Астралізм.

Щоби оправдати деякі чинности медіїв, котрі ніяк не годяться з їх звичайним життям, покликуються спіритисти на фантастичну теорію астральних тіл. Сторонники цеї теорії кажуть, що кождий чоловік не має одного тіла, але два. Одно тіло видиме, звичайне, обмежене умовами простору та своїх слабих змислів, і друге шляхотнійше, зі змислами далеко більш проникливими, сильнійшими. Це друге тіло являється нам тільки в деяких рідких хвилях, а в першій мірі в хвилях внутрішнього скуплення на спіритистичних сеансах. Воно сидить глибше в нашім організмі і стикається безпосередно зі всіми утаєними силами людського духа.

На чім опирається цей фантастичний дуалізм нашої природи? На анальогії, яку знаходять спіритисти між людським тілом і овочем. В людськім організмі — каже спіритист А. Кардек — основою життя, розвитку й сили є дух, як зерно є зародком овочу. Як зерно окружає субстанція, котра з нього бере всьо, і зоветься »перісермом«, так внутрішне тіло окружає свого духа і тому називається »періспрітом«. »Періспріт«, найблизший матеріяльний сусід духа, розвиває внутрішну діяльність так укриту й субтельну, що наука досі не була ще в силі її належно розслідити. Штучний сон медія це для періспріту найкрасша нагода заблестіти перед людьми своїми прикметами. Та сила періспріту зовсім не кінчиться на акції змисловій, фізіольогічній. Періспріт є також свого роду духовим єством. Людський дух не в силі затаїти перед своїм періспрітом ніякої думки, ніякого почування, ніякого наміру. Він, періспріт, всьо те запримітить і виявить на зовні. Так маємо розвязану загадку всяких нечайних просвічень та *надзвичайних матеріяльних чинностей, які в спіритизмі* є на дневнім порядку. Коли отже неграмотний медій стане говорити невідомою собі мовою, коли прочитає уступ із замкненої книжки і замкненими очима, коли скаже, що тепер робить якась віддалена на сотки миль особа — то тут нема нічого надприродного, кажуть спіритисти. Це є тільки чинности нашого внутрішного тіла, яке піднесло свій могучий зір в зоряні простори і відчитало там те, що записали всякі инші перісприти. Подібно поясняють нам спіритисти появу на сеансах всяких примар. Це просто в часі трансу періспріт виходить зі своєї криївки, зі зовнішного тіла і продукується перед учасниками сеансу, а часами й дається їм побачити, бож він помимо своєї субтельности не перестає бути матеріяльним тілом.

Що нам думати про цей астралізм?

Насамперед мусимо сказати, що той таємничий періспріт це якесь дивне тіло, бо його сили не є подібні до того тіла, яке знає цілий позаспіритистичний світ. Та це ще найменше. Важнійше тут те, що періспріт, або зоряне (астральне) тіло, є рівночасно й духом; він не тільки чує, але й думає і то високо інтелігентно. Як фізичні, так і духові його чинности є значно висші й инші, чим чинности особи, до якої він мнимо належить. Отже періспріт не має нічого спільного зі своїм медіем. Це зовсім инша особа. Такі консеквенції виходять з астральної теорії. Неправду отже говорять спіритисти, що періспріт це тільки глибше й ширше уняття нашої природи, що астральна гіпотеза може нас наблизити до відвічної загадки, яку чоловік представляє для себе самого. Таке оповідання рішучо нічого не поясняє, але всьо затемнює. Найважнійшою стороною людського життя не є противности й позірні суперечности, а навпаки мистецька гармонія й єдність, яку знаходимо в устрою фізичних і духових сил нашої природи. Спіритизм ту гармонію відкидає і вводить *небувалий* хаос і роздор. Спіритизм намагається вмовити в людей, що кождий з них має два тіла, дві душі, дві особи.

Астральна теорія, з якогонебудь боку їй приглянутися, не видержує критики. Ані анатомія і фізіольогія, ані психольогія, ані фільософія, ані історія, ані загальний людський розум, а вже найменше християнська теольогія, не в силі її оправдати.

Але й аргумент анальогії людського тіла з конструкцією овочу, зовсім не поясняє питання. Це порівнання надто поверховне. Бо хоч лупина не становить самого овочу, але вона не є також для нього чимсь так чужим, як в астральній теорії змисли для періспріту. Зовнішна ослона овочу є його продовженням, же разом із ним і живиться його соками, містить у собі ті самі складові субстанції і врешті є вірним образом переміи, які відбуваються там у нутрі. Коли овоч старий, *зівялий, хробачливий*, то саме ті самі хиби появляються на лупині. З її вигляду заключаємо про стан і вартість овочу.

Лупина має пожиточні питомености і віджившні субстанції, але на що може придатися періспрітови його ослона слаба й обмежена? Преці те, що він робить в очах учасників спіритистичних забав, є зовсім неподібне до справ його земського товариша і є вище над його сили. Між ними заходить найочевиднійший антагонізм. Періспріт, заки покажеться очам учасників сеансу, заки вийде з криївки свого тіла, зводить з ним, як відомо, ординарну й нагальну боротьбу. Наслідком її медії конвульсійно випружуються, як евангельські бісноваті. Як у евангельських бісноватих, так і у медіїв *бачимо ті самі фізичні й духові обяви*, як надмірна сила, кидання в гору, ясновидіння і т. д.

Передовсім кидається в очи одна моральна черта, найбільш знаменна, що дає богато до ду-

леку будучину. Здається, (без огляду, на всі заперечення) Анґлія шукає союзників, щоб так могти зробити натиск на Радянщину.

НІМЕЧЧИНА.

За поворот Вільгелама II. до Німеччини.

Справа евентуального повороту б. цісаря Вільгельма II. до Німеччини стала знов актуальна. „Vossische Zeitung“ оповіщує лист пруського президента міністрів Бравна до німецького канцлєра Маркса, в якому пруський премієр звертає увагу канцлєра на конечність запобігти поворотові Вільгельма, що може послідувати, коли мине реченець важности закона про охорону республики. Пруський премієр підчеркнув, що цей закон обовязує тільки до 21. липня 1927 р. Тому що поворот б. цісаря мігби викликати поважні неспокої в Німеччині й бувби як із оглядів зовнішно так і внутрішно політичних небезпечний, пруське правительство вважає, що треба продовжити силу закона про охорону республики.

Процес чорної Райхсвери.

Рівночасно з процесом, що ведеться в Берліні в справі кривавих самосудів чорної Райхсвери, почався такий самий процес в місті Гісен. В цему процесі обжалувані; ред. часопису »Штальгельм« Фридрих Вільзельм Гайнц, б. поруч. фон Сальомон та шофер Швінґ, що вони старалися вбити б. поручника Райхсвери Ваґнера й хотіли втопити в озері під Найгаймом. А саме вкинули його до води й поранили вистрілами. Пор. Ваґнер, якого щойно на другий день добули в води прохожі та відвезли до шпиталя, зник опісля без сліду, побоюючись дальших замахів. Щойно в 1926 р. віднайшла поліція його, що скривався під прибранним назвищем. Він зізнає в процесі як свідок. Провідником тодішнього замаху на пор. Ваґнера був вбийник Ратенава кап. Корн, що перед арештуванням в р. 1925 застрілився.

ІТАЛІЯ.

Італійсько-югославянське непорозуміння.

Італійсько-югославянське непорозуміння виявилося не таке гостре, як спершу здавалося. Не правдиві виявилися вісти не тільки про італійський ультімат, але й про гострий тон виступу Італії. Як доси, все промовляє за тим, що хмари над Адріятиком не спровадять тучі. Та це не значить іще, що ці хмари скоро розплинуться, ба навіть треба прийняти, як певне, що напруження взаємин Італії з Югославією з приводу Альбанії може прибрати хронічні ціхи. Як тепер стоять справи, Альбанія найшлася за згодою Анґлії в виключній сфері впливів Італії, а договір заключений у Тірані дає Італії можність інтервеніювати там чинно на случай якоїнебудь проби зміни корисного для них укладу справ. Годі заперечити, що Альбанія дісталася під рід протекторату Італії, для якої творить не тільки забезпечення позиції на Адрійському морі, але й міст до економічної та політичної експанзії на Балкані. Альбанське побереже з Вальоною це ключ до Адрійського моря й Італія зі зрозумілих зглядів хоче мати його. З цих самих причин хоче мати цей ключ і Югославія. От тому не скоро розвіються назбирані хмари.

Щоб полагодити цей спір европейські держави врадили вислати слідчу комісію, що матиме міжнародній характер. Анґлія зробила Югославії такі два предложення: 1) військова комісія, в якій будуть заступлені держави, що беруть участь у конференції амбасадорів, має розглянути закиди Італії проти Югославії; 2) має бути заключений договір між Югославією й Альбанією на зразок італійсько-альбанського договору. На це друге предложення не згодиться Італія. Після останніх вістей розмови держав в справі італійсько-югославянського конфлікту на якийсь час перервані.

ЮГОСЛАВІЯ.

Югославянське правительство і конфлікт із Італією.

Югославянське правительство прийняло остаточно предложення французьке й анґлійське щодо переведення на сербсько-альбанській гряниці анкети за посередництвом анґлійських, французьких і німецьких військових знавців та в прияві італійського й югославянського обсерватора.

Всі білгородські щоденники стверджують, що Італія відкинула військове слідство по обох боках альбанської гряниці. Югославянське правительство звернулося до правительств у Парижі, Лондоні та Берліні з нотою, в якій представляють конечність доходжень по обох боках гряниці. — Сербські дневники пишуть, що справа не дасться порішити безпосередніми переговорами між Італією й Югославією. Може тут порадити найкорше Союз Народів.

РАДЯНЩИНА.

Демонстрації проти радянської влади.

В Ленінґраді 21 березня на Виборґському боці біля католицького кладовища прийшло до сутички безробітних із кінною поліцією. Безробітні старалися зорґанізованим походом дістатися центральними вулицями до губісполкому з домаганням, щоб дали їм матеріяльну піддержку. Прибула міліція й розігнала безробітних та відібрала в них плякати з закликами ворожими радянській владі. При розігнанні потерпіло кількох безробітних, двох із тяжкими ушкодженнями відставили в клініку академії.

Робітники проти партійних.

На зібранні актива нижнєгородської компартії 19 березня вказували, що робітники стали виступати проти партійних, що є в профсоюзних орґанізаціях та промислових підприємствах. Рішено виступити рішучо проти людей, що підбурюють робітників проти радянської влади. Як бачимо, й робітникам уже за богато більшовицької господарки.

КИТАЙ.

По здобутті Нанкінґу та Шанґаю.

По зайнятті Нанкінґу та китайської части Шанґаю почалися там наради партизантських відділів, що пристали до кантонських військ. Ці відділи схопили 90 Американців і 45 Американок, як закладників. Команданти американських і анґлійських воєнних кораблів, що стоять перед Шанґаєм, вислали командантові правильних кантонських військ ультімат, що коли до 25 березня 10 год. перед полуд. не випустять чужинців то будуть Нанкінґ острілювати аж до знищення. Після пізніших вістей вдалося всіх Анґлійців і Американців у Нанкіні вивести на кораблі. В часі заворушень, викликаних грабуючими Кантонцями, згинув тільки один чужинець, а саме американський пастор Джон Ввіліямс.

У відповідь на ультімат командантів кораблів заявив начальний командант кантонської армії за посередництвом японського конзуля, що прибуде особисто до Нанкіну, щоб управильнити всі спірні питання.

Зеднуйте передплатників
„НОВІЙ ЗОРІ“!

Китай на нових шляхах.

(—) Зайняття Шанґаю та Нанкінґу південною армією без сумніву звернуло увагу всего світа на це, що діється в Китаю. Воно й не диво. Здобуттям Шанґаю, що побіч Тієнсіну та Кантону є найбільшою торговельною емпорією Китаю, південна армія сильно підкопала матеріяльні підвалини пекінського правительства, що з тамошніх мит черпало головні прибутки. Вісти про замішання й безлад, що запанували в землях, які підлягають Пекінові, доказують, що положення північнього правительства дуже невідрадне й якщо прийшлоб до рішучої офензиви південної армії, то доля Пекіну та всего північного Китаю, рішиться вскорі й мабуть уже остаточно.

Та можливе, що до офензиви не прийде й пічнуться переговори, щоб без проливу крови покінчити нещасну усобицю, що відвертає матеріяльні й духові сили Китаю від властивої мети — від боротьби за визвіл із під чужинецьких впливів.

Хоч між північними й південними Китайцями є великі ріжниці в мові та в звичаю, то всеж таки почуття спільности раси дійшло тепер у Китаю до вершка. І те почуття може перемогти ці ріжниці й може прийти до цего, що ввесь Китай злучиться до боротьби з білою расою.

А будьщобудь треба признати, що біла раса вповні заслужила собі на ненависть Китайців. Головні европейські держави визискували й давили Китай без милосердя. Вони вважали Китай варварською, безборонною державою, що її можна легко й безкарно обдирати. Кожна зустріч Европи з Китаєм значилася рядом кривд, заподіяних цій державі, а вже через край допекли Китайцям упокорюючі приписи, примінювані до Китайців в анґлійських та в американських посілостях. І всі ці змагання здавити великий народ не здалися нінащо. Не могли Китайці оборонитися покищо оружно, та ніякі заборони не вспіли спинити живлового розгону китайської еміґрації. Ця еміґрація, де тільки продісталася, захоплювала в свої руки економічне життя країни. Сьогодні азійські посілости Анґлії — поза Гіндостаном — це китайські кольонії, управлювані Анґлійцями. В корінному Китаєві закладані громадно великі европейські підприємства, опанував поволи китайський капітал. І колиб не т. зв. европейські концесії по великих китайських портових містах, — чужинці мусилиб були вже давно кинути Китай. В Америці китайська кольонізація залилаб побережа Тихого океану, колиб не спинювали її насильні заборони.

Тепер Китай веде перед у боротьбі колірової раси з білою.

Сьогоднішній розвиток китайського питання змушує Анґлію до основної провірки своєї азійської політики. Годі вже буде поводитися з Китаєм, як із областю „під протекторатом“, годі буде й уважати його монополевим ринком збуту анґлійської продукції — взаємини Китаю з европейськими державами не опиратисямуть уже на дотеперішніх основах. Китайський народ буде вже сам про себе дбати, візьме свою долю в власні руки й зажадає для себе бодай таких упривілеєнь, як їх має Япан. Економічні взаємини з европейськими державами управильнять торговельні договори, що забезпечать Китай перед односторонним визиском — а упривілеєне становище Европейців, підчиниться змодернізованим китайським законам. Коротко: китайська політика европейських держав, а передусім Анґлії набере економічних прикмет, а її метою можуть бути тільки мирні змагання, з виключенням якихнебудь політичних. Ця зміна приведе до цего, що Анґлія більше й живіще братиме участь у справах европейського континенту. Вже й тепер можна замітити деякі обяви цеї орієнтації, хочби в більшому зацікавленні питаннями европейського Сходу.

Правда, тепер, коли Китаєм заволодіє південна армія, матиме там вплив Радянщина. Та хибна булаб думка, що кантонське правительство заводитиме в Китаю більшовицький лад. За стара й за висока

мання про таємничу силу, яка ділає в медіях. Це вічно та сама її ненависть і погорда до людської особи, це велика супроти неї жорстокість.

Періспріт хочби якийсь час і про око приносив хосен свому медіеви, хочби навіть виявляв йому зичливість і опіку, то робить це так облудно й погано, що скорше чи пізнійше зрадить своє справжне й страшне лице. Медії знають про це дуже добре і кождий з них мігби богато дечого в цій квестії сказати. Періспріт компромітує їх часто перед публикою. В найефектовнійших продукціях дає їм виразно пізнати, що не вони є їх спорудниками, але хтось инший, від них висший, котрий є їх паном і володарем, котрого медії мусять безоглядно слухати. Самі медії признають, що в часі писання опановує їх несупокій, їм здається, що знаходяться під впливом духа, котрий ними править і керує їх рукою.

Учені спіритисти констатують згідно, що в трансі виступає індивідуальність ріжна від медіїв і що в ній є слідні обяви злої волі, неморальности й шкідливости в деяких несвідомо виконуваних чинностях медіїв.

Для повноти образу слід іще додати, що по думці спіритистів діяльність періспріту зовсім не обмежується до часу, доки жие його друга чоловіча сторона. Періспріт ніколи не вмирає, він жие вічно і показується світови навіть по сотках літ. Він заховує уподобання, почування свого субчоловіка.

Тим способом поясняють спіритисти викликування померших і появу їх на сеансах. Це всьо є безсмертні періспріти осіб, яких уже нема на світі.

(Дальше буде).

китайська культура тай практичний змисл у Китайцій великий — все це не допустить ніколи до такого експерименту. Та всеж таки значна підмога, що її дала Радянщина південному Китаєві не буде без винагороди. Чи це буде Радянщина, чи навіть прийде там до зміни форми правління, все таки держава, чи держави на землях колишньої царської Росії, як найближчі сусіди Китаю, матимуть упривілеєне становище.

Ось такі вигляди на будуче має Китай і його взаємини з Европою. Події в Китаю вчать увесь світ, що великого народу та ще й із старою культурою, не здавить ніяка сила.

Для чиїх рибалок вони мутять воду *).

(Надіслана стаття).

В цілому ряді статей і заміток про український національно-державний рух, чи про відношення до Совітської України тих чи иншіх політичних чинників газета »Рада« проводить якусь специфічну тенденцію. Автори тих статей стараються осмішити національний рух на західних укр. землях, очернити перед громадянством в краю глибоко патріотичні Січові Товариства в Америці та нападають на Український Державний Центр на чолі з Гетьманом Павлом Скоропадським. Поминаючи погляди авторів на справи Державного Центру України за кордоном, як також не входячи в суть відношень до совітської України, дивує мене дуже, що згадані автори, проводячи полемічні виступи, чи то інформуючи про ті або инші явища на Совітській Україні — стараються свідомо говорити неправду. Невільно випливає питання, для кого і за чиї срібрники, прикриваючись національним покривалом, стараються вони поборювати змагання українського народу до державної незалежности, сіючи неправдиві вісти про всяку державницьку організацію і акцію українську, що виходять поза межі вказівок і керовництва московського інтернаціонального центру. Аджеж жаден чесний Українець, не запроданець, якихби то він не був поглядів, не заперечить мені того, що поборювати і очернювати ту працю, що творить-ся во ім'я незалежности народу нашого, де і ким би вона не робилась — може бути лише ділом робленим нетямущими людьми, і то на користь наших ворогів.

Останніми часами особливо ганебне враження зробила на мене інформація про відносини у т. зв. Укр. Рад. Соц. Респ. (УССР) в статті »Боротьба УНДО з Радянською Україною«. Найбільш ганебним, на мою думку, являється умисне змішування автором московської експозитури уряду УССР з населенням України, або виправдання вигнання селян з України на поселення до Сибіру і далі про кольонізацію натомість України і її землі Кримської Жидами та всякими иншими зайдами, дані, що впрочім зовсім розходяться з офіц. совіт. статистикою. Так само неправдою є і то, що Український Уряд Гетьмана Павла Скоропадського зрікся Криму. Навпаки, міністер закордонних справ Д. І. Дорошенко в 1918 р. звернувся з нотою до центральних держав у справі Криму і Бесарабії з домаганням, щоби Крим було прилучено до України, як її інтегральна частина. Залізниці-ж кримські належали Україні, а митною війною Уряд Гетьмана старався змусити Крим увійти цілком в склад України.

В статті-ж невідомого »соборника« (»Рада« ч. 2—3 з 9 січня 1927) »Українська Ніягара«, окрім того, що вимірена вона теж на замилення очей московськими »добродійствами« і гешефтярське реклямування т. з. Укр. Рад. Уряду, автор очевидно ще й слабо орієнтується в тому, що уявляють собою дніпрові пороги і як до цеї справи підходили вже фахово, а не казочно. Може це длятого, що авторові тут і не ходило більше як про реклямування »велікія і богатія мілості« Москви для »суверенної« УССР, що полягає в тому, що конкретно аж засновано »Управління Дніпрельстану«... в Москві, а на роботи дніпровські в 1927 р. асігновано аж сто тисяч рублів! Тоді, коли помимо війни і революції на будови в Московщині »Волховстрою« найшлися у большевиків засоби і роботи вже закінчені. А на Україні лише почали збуджувати публичну опінію та мають притоку до здирання з українських селян і робітників грошей, які вживаються на такі, зовсім не звязані з дніпровськими будовами відкриття, які зробив нам автор згаданої статті, що на Україні все радянське, радянська земля, на котрій певно росте радянська трава і випасуються радянські осли, а щоб не остали ще українські памятки — то радянські хулігани в Київі, як подавала сама »Рада«, навіть розкопали собі на схови Золоті Ворота, розтаскали Печерську Лавру, обкрадають музеї. Але творець ще одного проекту, на який автор покликується, коли інжинір — то не »радянський«, а напевно »імператорський«, не Александров, а Александровський — теж під технічним оглядом робив свій проект напевно для проекту, а не для будови, бо гребля на 84 версти є технічним нонсенсом, коли наприклад проект інжиніра Бахметьева передбачав три греблі. Не ясно теж, як комбінує скажім розходи води і кількість кінських сил. Щож до судоходства, то очевидно воно авторові теж слабо відоме, бо згадав так, ніби його до більшовиків на Дніпрі й не було і тільки, мовляв, їм треба завдячувати цю благодать для краю.

Читаючи згадані вище баламутні писання, являється питання, чого властиво хотять ті, що то пишуть, длячого така заплутаність і кудиж в ній хотять завести українське громадянство? Коли добачують рятунок у московському інтернаціональному кагалові і тим заперечують стремління українського народу до суверенної Соборної Держави, то нехай ясно і не двозначно скажуть про це.

В. Завізіон.

*) З непоміщеного листа до Редакції »Ради« у Львові з Данцігу, 8 лютого 1927.

Дописи.

Яворів. (Шевченківський концерт). В тутешній українській жін. семинарії учит. СС. Василіянок відбувся дня 20 березня концерт в честь Тараса Шевченка. Всі точки вийшли дуже гарно, особливо сольоспів п. Саевич, а також діточі хори вселюдної школи. П. Іванчуківна виголосила річевий реферат про Т. Шевченка. З признанням треба піднести також працю вчительки заведення п. Менчак, що занялася музичною частю і вивченням хорів. Концерт полишив по собі незвичайно миле враження і засвідчив наглядно про старанне і патріотичне виховання в заведенню СС. Василіянок.

Гість.

Нові книжки і видання.

Місіонар. Р. XXX. 1927, лист IV. за цвітень. Вид- Чина св. Василія В. у Жовкві. Зміст: Поширення католицької преси. — Прободене серце Спасителя. — Така собі зараза. — Христос кличе. — Як деякі християне себе оправдують. — Макс Шаффард. — Не смійся з Божих допустів.— Чим може бути для нас Сл. Божа. — Запусти в Плаучій вел. к. Озірної. — Зі світа і Церкви. — Під покровом Пречистої. — З місійного руху. — Просять о молитви. — Упокоїлись в Бозі. — Подяки за вислухані молитви. — Календар на цвітень 1927. — Щоденна молитва на цвітень.

Світ дитини. Ч. 3. Март 1927. Р. VIII. Видає: М. Таранько. Ціна прим. 1 зол. Адреса: Львів, вул. Зіморовича 3.

НОВИНКИ.

Влом у „Ревізійному Союзі" ві Львові. Невідомі вломники продісталися до льокалю »Ревізійного Союза« ві Львові й розбили малу залізну касу та забрали відтам 12.000 зол. Утекли бічним виходом.

Пожежа. В с. Березинах Бельских вибухла пожежа, що знищила 40 будинків.

Засудження б. українського жандарма. Перед звичайним трибуналом карного суду ві Львові станув б. український жандарм Іван Лепак, що замітивши втікаючих дезертирів із українського війська Василя Вальчика й Тому Дириска з Сайкова, стрілив за ними й убив Вальчика. Суд засудив його на три місяці тюрми, при чому кару знесено амнестією. Боронив адвокат Шевчук.

Найбільший в світі памятник Ісуса Христа. На горі Кубелік у Мехіку стоїть недокінчена іще великанська статуя Ісуса Христа. Буде це найбільша різьба Ісуса Христа на всему світі. Угольний камінь цего памятника поклав іще архіеп. Філіппі, що зараз по розпочатті переслідувань Калеса мусив кинути Мехіко. Коли статую скінчать, матиме вона 1200 стіп висоти.

Невинно розстріляний. Поліційна станиця в Пустомитах під двором викрила вбивців Гринька Стеця, вбитого в 1921 р. Найтрагічнішим є це, що посудженого в убивстві Гната Амаловича засудив дорозовий суд на розстріл і присуд виконано. Дійсними вбивцями є арештовані Олекса Голопай та Осип Райтер, що в части признались вже до вбивства.

Пять тисяч долярів за 15 сотиків. Велике нещастя зустріло вдовицю Фрайліщиху з Лодзі. Вона невсипуще збирала гроші на посаг для дочки. Гроші зміняла на доляри й ховала їх у пляшці під вікном. Назбирала їх уже 5 000. Коли одного ранку вернула з міста, довідалася зі страхом, що дочка продала похатному торговцеви дві пляшки з під вікна за 15 сотиків. Похатника не найшли. Мати з розпуки за 5.000 долярами занедужала.

Самовбивство бандита. В Пружанах поліція окружила бандита Миколу Сурову, що забарикадувався в цукорні й стріляв із двох револьверів та ранив важко одного поліцієнта. По вистріляню всіх набоїв бандит відібрав собі життя перетявши артерію на шиї.

Мадярська академія в Римі. В Римі мають утворити »Collegium Hungaricum«. Угорський міністр освіти, що перебуває тепер у Римі переговорює в справі купна славного »Паляццо Фальконіері« при »Вія Джюлія«, що має бути вжитий на цю ціль.

Неграмотність у Франції. Доси думали всі, що французький нарід високо освічений. Та недавно самі Французи обчислили, що справа з освітою в них не стоїть так добре, як вони думали. Обчислили, що між вояками, які беруться з сільського населення одна третина, себто 30% не вміє ні читати ні писати. На 709 вояків двох полків, що між ними роблено перепис грамотности, більше як половина не знала, що по скінченні війни, заключено мировий договір. Ще більший відсоток не знає, хто стоїть на чолі французької держави та як правлять Францією.

Перейшов на католицьку віру грецького обряду. Православний священик із села Ст. Давидково на Закарпатській Україні покинув православя й перейшов на католицьку віру по грецькому обрядові. Віросповідання зложив у Мукачівській церкві, коли співав хор із Давидкова. Це виступлення із православної церкви священика вразило дуже прикро, як подають закарпатські часописи, православного епископа Іринея, бо це був одинокий православний священик на всій Підкарпатській Україні, що мав вищу освіту.

Вернувся з Радянщини. Михайло Бакшо, господар із Ясини пішов на війну як і богато иншіх. Вже від початку війни не було від нього ніякої вістки, а про нього чутки. Суд проголосив його помершим, а молода його жінка віддалася за Івана Кабичка. Недавно повернув Бакшо з Радянщини й просив жінку, щоби вернулася до нього, та жінка воліла другого чоловіка. Бакшо в розпуці пробив жінку ножем на смерть.

Протиалькогольний рух на Закарпатській Україні. Відділ поборювання алькоголю при товаристві »Просвіта« в Ужгороді, в місяці лютім відбув загальні збори, на яких прийнято резолюцію з широкою програмою боротьби проти пиятики. Підготовляють основання протиалькогольного союза на всю Закарпатську Україну.

Замість арешту — праця. У виді декрету президента річи посполитої має ввійти в життя закон, що на його основі суд буде могти арешт замінити на обовязок праці в користь держави, повіту чи громади. Обовязок праці присуджуватимуть або на внесення прокуратора, або на прохання обжалованого. Однак обжалований може за кожен раз виказатися кваліфікаціями до виконування праці. Після проекту два дні праці рахуватисямуть за день арешту. Кару вважатисяме за відбуту, коли влада, що для ньої засуджений виконував працю, заявить, що він виконав її як слід. Цей закон має обовязувати на всему терені Польщі, крім воєвідств краківського, львівського, станиславівського й тернопільського.

Приловлення вбийника. Перед кількома днями в лісі невподалік села Козін під Ченстоховою найшли вбитого по звірськи купця Янкля Райбера. Вскорі арештували двацятилітнього Степанє Лику, як виновника вбивства. Як виявилося вбийник по вбивстві Райбера подався на шлях, де по кількох уже годинах цеї таки ночі напав на Осипа Янечка та його візника Гонсьорка, що їхали туди, й поранив їх важко. Ограбити їх не встиг, бо наполохав його якийсь прохожий, що пустився здоганяти його. Бандит стане перед доразовим судом.

Шкоди заподіяні землетрусом у Японі. Міністер внутрішних справ у Японі повернув із поїздки по околицях, навіщених землетрусом і оповістив урядово, що погибших у часі землетрусу є 3274 людей, число ранених 6734. 83 відсотків домів знищених або зівсім або частинно. У Мінеґама є вбитих 1500 людей, себто 30 відсотків усего населення. Матеріяльні втрати перевисшають суму 100 міліонів єнів.

Боротьба за археольоґічний скарб. У місцевости Рабапордань у сопронському комітаті на Угорщині попали недавно на великанське цвинтарище Аварів із часів мандрівки народів. Розкопки, що їх підприйняла управа сопронського музею, дали цікаві викопалини, котрі віддано до музейних збірок. Та що найшли там також чимало предметів із золота, мешканці Рабапорданя й дооколичні селяне рішили на власну руку продовжати копання. При цему виявили тілько „археольоґічного“ запалу, що влада, щоби вирятувати викопалини, мусіла завізвати помочі жандармів.

Електрична залізниця з Берегова до Мукачева. Одно приватне товариство дістало дозвіл на будову приватної електричної залізниці з Берегова до Мукачева. Робота починається вже в квітні.

Нові чехословацькі 10-коронові банкноти. Із початку квітня випустять в обіг нові десятикоронові банкноти. Від дотеперішних не будуть вони дуже ріжнитися, тілько що чеський герб: лев буде доповнений гербом Словаччини, що буде поміщений на грудях льва.

Тринацятеро людей осліпло од лікеру. У німецькому місті Бітерфель нотар Менде робив прием, а по обіді почастував гостей лікером. Та тільки випили напиток, всі гості дістали сильних внутрішних болів. Менде помер, а із гостей 13 посліпло. Причина нещастя ця, що лікер був зготовлений на метилевому алькоголі.

Огонь на залізниці. На поспішному поїзді між Ніцою а Віднем у спальному переділі вибух огонь. Як пізніще виявилося, переділ підпалив один злодій, щоби в суматосі міг украсти ріжні дорогоцінности. Пропали дуже цінні перли.

Великий фінансовий скандал у Франції. У Франції викрили недавно велике фінансове обманство. Банкир Рошето оповіщував у своїх часописах про ріжні цінні папері, обіцяв великий зиск. Біля 10.000 людей повірило йому й дали йому свої гроші за папері, що були зівсім безвартісні. Так удалося йому видурити від людей більше як 40 міліонів франків. Рошета та його товаришів арештували.

Слова св. Отця в радіо. Радіоаматори можуть дожидати тепер нової сензації, а саме небаром уся Европа могтиме слухати слів папи виголошених до радія. Ватикан, як відомо, розпоряджає вже від довшого часу великими радієвими відборними апаратами а сам папа Пій XI, є палким приклонником концертів і прелекцій пересиланих радієм. В останніх часах почали монтування в Ватикані великої надавчої стації, тож небаром можна буде надавати з Ватикану звуки на филях етеру. Папа сильно захоплений думкою, що не кидаючи Ватикану могтиме промовляти радієм до всіх католиків. Буде це справді небувала сензація, бож відколи папи добровільно зачинилися в Ватикані, не чули ніколи папської промови поза обсягом цеї території. Тепер радіо вможливить усему світові слухання слів папи.

Радянська преса. Число щоденників в 1923 р. в Радянщині дійшло було до 545. Наклад цих часописів виносив разом 1,882.000 примірників. Із цего виходило в Москві 28 щоденників, у Ленінграді 16, в Харкові 14, в Київі 13, в Тифлісі 13, в Читі 9, в Новомиколаєвську 9, в Ташкенті 8, в Минську 8. Московською мовою виходило 470 щоденників, іншими мовами всего 75 щоденників. У дальших роках зросла іншомовна преса. В січні 1925 число іншомовних щоденників дійшло до 142.

Найкраще місце на радієву стацію. Американські радієві часописи доносять про відкриття найкращого місця на світі для радієвих відбірних стацій. Цим месцем є мале місто Буда в Корнвалії, де в кожній порі року з усіх стацій як европейських, так і американських є найкраща й найчистіща »авдиція«. Цікаве теж це, що десять англійських миль дальше є місцевість, де взагалі не реагує ніякий відбірний апарат. Причини цих явищ не вияснені ще доси.

Лев у ліжку. Із одного цирку під Парижем у часі представлення вдалося втекти львиці, що на великий переполох видців, вбігла на салю, а потім утекла на вулицю. Утікаючи перед дозорцями загналася до одної кольоніяльної крамниці, знищила в ній обстанову, а потім сходами перейшла до мешкання власника крамниці, що саме лежав у ліжку. Львиця скочила до ліжка й поклалася побіч купця. Львиця очевидно була власкавлена, бо оперла голову на раменах купця. Можна представити собі вираз лиця в купця, коли по пробудженні побачив біля себе так милого гостя. За хвилю прийшли дозорці й забрали львицю.

Ударемнене вбивство. Львівська поліція арештувала робітника телеграфів Богдана Товарніцкого в хвилі, коли з сокирою в руці на вул. Пелчинській мав кинутися з засідки на Лаврентія Гуменюка, власника кіоску при вул. Сапіги. Вступні доходження виявили, що Товарніцкий хотів вбити Гуменюка тому, бо не хотів згодитися на вінчання Товарніцкого з своєю пасербицею. — Арештували й Гуменючку, що теж підозріла в участи в наміреному вбивстві.

Довговічні сестри. У Лондоні Новий Рік святкували чотири сестри, що мають разом 334 роки. Наймолодша має 79 літ, друга 81, третя 83, а найстарша 91. Ще краще склалося в Бельгії. Там в одному селі сестри Констант мають разом 340 літ: найстарша 91, середущі 82 і 83, а наймолодша 81. В іншому селі сестри Брісе мають разом 416 літ, та є їх не чотири, а пять — найстарша має 90 літ, наймолодша 74 роки. Три вже померло, всі в літах понад 80 літ.

Лист до Редакції.

Яворів, 26 березня.

Високоповажана Редакціе!

Прошу з ласки своєї умістити в часописи »Нова Зоря« слідуючу з а я в у:

Отсим заявляю, що до партії Український Народний Союз (Хліборобів) не належу і з партією цею нічо спільного не маю.

З глибоким поважанням

о. А. Залітач.

Прим. Редакції. Поміщена тут заява всеж таки не оправдує поступку її автора. Наше становище в тій справі зазначили ми ясно ще в попереднім числі. Тому щонайменше дивною є злобна приміткa »Діла« з 30 березня в коментарі до »заяви« о. Залітача, звернена на адресу Укр. Христ. Організації. Бо хіба автор не є так наївний, щоби якунебудь організацію поважно робити відвічальною за кождий крок її членів. Замісць шукати так далеко, нехайби »Діло« глянуло трохи близше коло себе і куди слід звернуло таку примітку в справі участи в тійже конференції »хліборобів« у н д и с т а М. Д у ш е н ь ч у к а, директора Нар. Дому в Жовкві. Та »заяву« цього пана — до речі, так само голословну — помістило »Діло« (ч. 67) якось вже без ніяких коментарів. Це також своєрідна »етика«!

ОГОЛОШЕННЯ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

ВПР. ОО. ДУШПАСТИРЯМ, які наміряють малювати свою церкву, раджу, щоби негайно порозумілися з »ДОСТАВОЮ«, (Львів, ул. Домініканська 11). В сій хвилі є свобідні два артистималярі (першорядні сили), за яких роботу »Доставa« дає повну поруку, що вона буде виконана артистично, відповідно до вимог нашого стилю і обряду, а при тім дуже дешево.

1—3 **о. В. Лициняк.**

НЕ ВСТИДАЙСЯ!

Не встидайся, коли Ти або хто з Твоїх — дружина чи дитина мають ПРОПУКЛИНУ, бо це терпіння **н е є з власної вини.** Але великим гріхом є **занедбання пропуклини,** що в наслідках для **людського життя є грізне.** — Кождий хорий на пропуклину **нехай негайно звернеться особисто до**

Закладу М. Фрайліха

Л ь в і в. Городецька 35

винахідника і спеціяліста патентованих бандажів руптурових для мущин, женщих і дітей. Цим опаскам сотки людей завдячують повне виратування без піддання операції. Свідчать про се золоті медалі, почесний докторат, дипльоми як також листи з подякою великих достойників, священників, офіцирів і лікарів. Нічого дивного, що фірма **М. Фрайліха,** істнуюча від 60 літ, зєднала собі в тім напрямі не тільки в краю але й заграницею провідне становище.

Пані обслугує жіноча сила. 1—4

Приймається передплату на р. 1927 на христіянський журнал

„ПОСТУП“

ВІСТНИК ЛІТЕРАТУРИ Й МОЛОДОГО ЖИТТЯ.

Виходить що місяця у Львові. **Семий** рік видавництва. 20 великих аркушів збільшеного формату в рік.

Річна передплата . . . 10 зол.
Піврічна . . . . . 5 „

Друге (подвійне 3—4) число журналу з богатим змістом вже вийшло з друку.

Гроші висилати по зміненій адресі:
Адміністрація „ПОСТУП“ у Львові, Сикстуська ч. 39 А.

При замовленню просимо покликуватися на наш часопис!!

Die Unruhe zu Gott.

Durch Willibrord Verkade O. S. B. Erinnerungen eines Malermönchs, mit einem Bildnis. 27 bis 31 Tausend 8° (VIII u. 248 S.) Freiburg i. Br. 1924. Herder. In Leinwand, M. 4.50.

Автор цеї автобіографії монах-маляр оповідає, як історію, взяту з власного переживання і самопереконання, про засади, що привели його на лоно католицької Церкви. Переповідаючи свій поворот до Церкви, підносить те, що був довго нехрещеним і вихованим через родичів протестантів (секти менонітів), переймив їх засади, але вкінці перейшовши всі модерні роздоріжжа, найшов одиноку правду в католицькій науці. Книжка ця має свою велику переконуючу силу не тільки як знаменний документ наших часів і як твір мистецького ума, але не менше тому, що змістом своїм подає тисячам спрагнених душ справді покріпляючий напиток. Попри те все дає вона ще й світлий примір до наслідування для наших часів.

Книжку можна замовляти на адресу:

B. Herder & Comp. Verlagsbuchhandlung
Wien I. Wollzeile 33.

При замовленню просимо покликуватися на наш часопис!!

Видає і редагує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 14 (65) (Nal[illegible]va) Львів, 10. цвітня 1927. Рік II.

Вихо[illegible]

НОВА ЗОРЯ

[illegible]ва ЗОРЯ" Львів, вулиця Сикстуська ч. 39 а.

Конто почт. щад. Краків ч. 405.867.

ПЕРЕДПЛАТА
В КРАЮ: чвертьрічно 4 зол. Місячно 1·50 зол.
ЗА КОРДОНОМ: Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.
**
Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Християнської Орґанізації.

ЗМІСТ: Церковні відносини в Зед. Державах. — З церковно-релігійного життя. — Йоан Золотоустий (фейлєтон). — Епископські свячення в Римі. — З українського життя. — Українсько-російські дискусії на еміґрації. — Політичний огляд. — Спіритизм (фейлєтон). — Огляд часописів. — Дописи — Нові книжки і видання. — Новинки. — Оголошення.

Церковні відносини в Зєд. Державах.

II.

Так названий »церковно-народний конґрес« не мавби більшого значіння, і зійшовби на звичайну »шопку«, якщо не стоялоби за ним кількох таких, що своїм становиском та урядом повинні боронити поваги св. Церкви та свого Епископа.

На жаль в історії Церкви все повтаряється сумна подія, що ворогам Христового Царства не раз вже допомогли ті, що носять на собі характер учеників Христових. Те саме сталося в Америці. В історії нашої Церкви останніх часів, чорними буквами записані будуть імена Федівих, Стащинських та тих, що скликали й брали участь у зїзді дня 23 лютого б. р.

Як на сей крок глядять ревні і совісні священики, вказує недавно проголошений отвертий лист »учасникам зїзду« в »Січи« з дня 5. березня ц. р.

Автор цего отвертого письма о. Маньовський відкриває низьку й злобну кириню учасників зїзду і так відзивається:

Єсли так роблять наші незалежники, або парафіяльні крикуни, большевики, то се не диво, бо вони незалежники, зрадники своєї Церкви, або лиш звичайні крикуни, киринники. Але не було ще такого дива, щоби такими крикунами-киринниками стали ті, що їм поручено провід вірних...

Ви забули, що ви складали... присягу.

Ся боротьба, то лиш повторення того, що у нас вже нераз практикувалося. Така борба була по приїзді бл. п. Еп. Ортинського до Америки. Така борба була при Його смерти; така сама борба зачалася і тепер, а кожду з них провадили й провадять по части ті самі, хоч ніколи ще так не здемаскувалися, як тепер.

Ся боротьба буде найчорнійшою плямою в історії нашої Церкви в Америці. Памятайте, що ви сю борбу провадите не тільки проти Епископа, але проти своєї Церкви й проти народу і проти... священиків.

Проти Епископа — негідним очерненням. Проти Церкви — розбиванням наших сил ви стали в ряди Марущаків, Гундяків, независимців, а »Свободу« зрівнали з »Дніпром« і »Щоденними Вістями«.

Проти народу — бо нема більшої шкоди, кривди, як злий примір, деморалізація, яку ви нанесли народови. Проти священиків — бо відгрожуєтеся в поклику вашім, що еміґрація запамятає собі тих, котрих на зїзді не буде. ...Тіштеся тепер, що нема катедратика, ...що поборете семинар і т. д. Тіштеся! Се овочі вашої деструктивної праці. Посилайте катедратик Грицайови, будуйте Грицаївщину дальше...«

Дуже вразило всіх, а також римські церковні круги, що між тими учасниками зїзду явився, а навіть став на чолі той, котрий колись провадив духовну виховуючу інституцію та наділений був Апостольською Столицею високим відзначенням. Сумно й погано!...

А що-ж властиво закидують епископови Богачевському?

На названім зїзді в ухвалених резолюціях піднесли тільки один одніський закид, а саме, що особа еп. Богачевського стала непопулярною«. Неначе »популярність« належить до конечних прикмет католицького епископа. Ми думаємо цілком противно, що епископ чи священик ревного апостольського духа ніколи не був і не буде популярний. Таж сам Божественний Спаситель Ісус Христос виразно заповів апостолам, коли висилав їх з проповідю Євангелія: »Се Я посилаю вас, як вівці між вовки... А стережіться людей, бо вони видаватимуть вас судам і в своїх божницях битимуть вас. .... І видасть на смерть брат брата ...і повстануть сини на родичів і убють їх. І будете в ненависти в усіх ізза Мого імени«. (Мат. 10, 16—22).

А вже цілком злобною і для чисто демаґоґічних цілей проголошена є друга резолюція, неначе назначення епископа Богачевського для Америки було під впливом польського уряду. Нема сумніву, що майже всі учасники зїзду були свідомі, що се є умисне видумана лож. Кожний знає, як тутешня влада поводилася з Преосв. Богачевським. Коли був у Перемишлі, то не узнали його ані парохом ані ґенеральним вікарієм, а навіть замкнули йому пенсію. Чиж можливим є, щоби той сам уряд форсував його на епископський престіл в Америці? Надто є виключеним, аби Апостольська Столиця при назначуванню епископів в Америці руководилася якимись впливами польського уряду.

Коли ходить о дійсний стан річи, то властивою причиною тої ворожнечі зі сторони деяких крикунів-демаґоґів є те, що епископ Богачевський рішив запровадити порядок і карність, котра цілком була розхитана, піддав церковні маєтки стислій контролі та постановив визволити Церкву з під негідної і упокоряючої опіки деяких непокликаних до того орґанізацій. Ось і звідки стільки крику й лайки.

Треба признати, що Преосв. Богачевський за два літа дуже багато зділав в Америці для добра Церкви й народа.

Якраз маємо перед собою письмо совісних священиків, де вони виказують овочі і заслуги апостольської праці епископа Богачевського.

Вони так пишуть:

»Твердимо рішучо на основі роботи Епископа, що його ідеєю було і є тільки скріпити Церкву. Між иншими тому не позволяє затягати довгів понад сили, а навпаки наставав, аби священики сплачували церковні довги. Дальше його бажанням є, аби нарід на еміґрації не винародовився. Тому радить закладати українські денні школи і український семинар. В кінци болїє над тяжким матеріяльним положенням духовенства, в яке попало воно зараз по війні в наслідок безладдя, тому працює над заведенням карности й дисципліни серед клиру, бо тільки карне й здисциплінованє духовенство може поліпшити своє істнования, доказом чого є айришське (ірляндське) духовенство.

Аби придбати учительок для наших шкіл, розширяє монастир СС. Василіянок, підносячи число новичок з 6 на 18, 12 новичок посилає до висших шкіл. Основує чотири нові домиСС по парохіях і віддає їм управу вечірних шкіл. Основує 4-клясову цілоденну школу в Філядельфії і вечірню під управою Сестер.

На його заклик збирається по церквах жертви на ріжні народні цілі в Старім краю. За два роки побуту Владики пересланоо там 2857.65 дол. Крім сего зібрано по парохіях і переслано Владиці жертви на пекучі потреби діецезії, і так: на духов. семинар 9531.33 дол.; на сироти 10988.44 дол.; на пенсійний фонд 6210.65 дол.

Вороги ставилися байдужно до тих корисних змагань епископа. Їм байдужно, чи наші церкви сплачують довги, чи ні. Чи наше духовенство хоч трохи забезпечене, чи ні. Чи українські діти винародовляться, чи ні? За се видумували що раз то нові сплетні й інтриги, аби ще більше ослабити й так не світле наше животіння на еміґрації. Зваживши всі ті погубні впливи боротьби і свідомі нашої відповідальности за будуче життя нашого народу, ми рішили публично напятнувати всякі спроби проти нашого епископа і тим самим проти Церкви, чи в пресі чи поза пресою і публично заявити, що стоїмо при нашім Владиці, котрий стоїть цілою душею і цілим своїм серцем за добром і розвитком нашого українського народу, і будемо до кінця стояти. А наш вірний нарід просимо підперти Владику і нас у наших змаганнях, які мають на цілі скріплення церковного і українського життя на чужині«.

(Слідують підписи).

Крім сеї публичної відозви надійшли в останніх днях вісти, що дня 2. березня вислано до Апостольської Столиці протестаційну телеґраму проти зїзду відбутого 23. лютого с. р. в Ню-Йорку. Надто більше чим 50 священиків вислали меморіял до Ап. Делеґата в Вашинґтоні з протестом проти горстки тих, що забувши на свою присягу й обовязки, затроюють еміґрацію отруєю непослуху і бунту проти церковної власти.

Вписуйтеся в члени
Української Християнської Орґанізації
Річна вкладка від 2 зол. (для незаможних довільна).
Адреса: **Укр. Хр. Орґанізація Львів, вул. Сикстуська 39 а.**

З церковно-релігійного життя.

РИМ.

Торжество висвячення Преосв. Павла Гойдича ЧСВВ.

Дня 25 березня ц. р. відбулося в Римі, в церкві св. Климента, торжественне рукоположення новоіменованого єпископа, адміністратора Пряшівської епархії, Преосв. Павла Петра Гойдича ЧСВВ. В тій самій церкві висвячено недавно болгарського гр.-кат. епископа Преосв. Куртева. Святителями були: Преосв. Діонизій Ніярадій, епископ Крижевацький (Югославія), Преосв. Йосафат Коциловський і Преосв. Константин Богачевський.

Відчит епископа Дебріні в Орієнтальнім Інституті.

Дня 27 березня ц. р. мав еп. Дербіні відчит про своє перебування у Росії і висвячення двох єпископів (Неве і Малецького) для Росії. Большевики не позволили йому задержатися на Вкраїні, що найвище міг переїхати через Київ на Одесу. Епископ не скористав з того позволення. Свої враження представив прелегент дуже гарно і плястично. (Прим. розмови з кореспондентами »Комсомольської Правди« в Москві, вістки пущені, що приїхав кардинал Дорбіні, ентузіязм католиків на вістку його приїзду і т. п.). Саля була переповнена слухачами- Прибули між іншими кардинали Ванутеллі, Сінчеро і Галлі. Були присутні також всі наші епископи, що були тоді в Римі.

Відчит про св. Кирила й Методія у Римі.

Дня 13 березня ц. р. мав о. д-р Сакач Т. І. (Хорват) виклад у салі Біблійного Інституту в Римі п. н. »Св. Кирило і Методій в Римі«. Виклад був дуже цікавий, совісно й старанно приготований. Прелегент згадав коротко про походження св. словянських Апостолів, про їх перші місійні праці, про віднайдення мощей св. Климента, Папи Римського, довше задержався над їх працею в Паноній й Великоморавській державі. Відтак вибирається св. Кирило з братом і учениками до Риму. Ціль подорожі була: оправдатися з наклепів зависних франконських місіонарів, одержати одобрення словянського обряду, іменування св. Методія епископом новонавернених країв, приготовити в осередку християнства гідних помічників апостольської праці. Рим віднісся до змагань св. Кирила дуже прихильно і його діло увінчалося повним успіхом. До Риму привезли оба брати мощі св. Климента, які торжественно зложено в церкві св. Климента. Св. Методій і правдоподібно св. Кирило одержали епископські свячення в церкві св. Петра, опісля в церкві св. Павла перебули Апостоли зі своїми учениками цілу ніч на богослуженнях (пятьох учеників висвячено на священиків, кількох на діяконів — мабуть у церкві Марія Маджіоре«). Св. Методій удався до Велеграду, а св. Кирило (дотепер Константин »філософ«) чуючи, що наближається смерть, лишився у монастирі, постригся у черці, однак вже по 50 днях переніся до вічности. Сцени з життя св. Апостолів находяться в Римі в церкві св. Єроніма (Хорватська Колегія), в церкві св. Петра (одна сцена), а головно в церкві св. Климента, де спочивають мощі св. Кирила. Що до мощей, кажуть, що в часі наполеонських воен їх перенесли до церкви Chiesa nuova звідки назад їх перенесено до церкви св. Климента; інші кажуть, що їх збещестили безбожні французькі жовніри в часі окупації Риму, але правдоподібно вони є таки у церкві св. Климента у підземельній церкві. Виклад закінчив поясненням світляних образів з життя словянських Апостолів. — (Подав І. Л.).

Новий словянський служебник.

Ватиканська друкарня зготовила римський служебник в словянській мові. Служебник має апробату конгрегації обрядів. Церковно-словянський текст друкований тут латинськими буквами, тільки канон має словянський текст кирилицею, а побіч нього латинський текст. Словянський текст це дослівний переклад з латинського. Перекладу довершив професор празького університету д-р Вайс, визначний знавець церковнословянщини. Служебник друковано в трьох тисячах примірників. Він призначений головно для Югославії, і то тільки для тих церков, в котрих уживається церковнословянської мови від сотк літ.

Іменования о. П. Кандюка ЧСВВ.

Письмом з дня 6 березня ц. р. ч. 60616 повідомив кардинал Гаспарі о. Панкратія Кандюка, Василіянина, духовника укр. Папської Колегії в Римі, що волею і благословенням св. Отця назначується його Консультором св. Конгрегації для Східної Церкви.

ПОЛЬША.

Коронація Остробрамської Матери Божої.

Дня 2 липня відбудеться коронація Остробрамської Матери Божої. Того дня уряджують польські епископи зїзд у Вильні. До Вильна мають також прибути численні паломництва. В святі коронації візьме участь президент Польщі.

З польського сектанства.

Головна команда »Стшельца« видала довірочний приказ, який подає взір промови для культурно-освітних референтів при повітових командах. Ця промова має на цілі відірвати стрільців від католицької Церкви, а привести їх до національної церкви. Взір промови подає аргументи, котрими повинні послугуватися промовці. А саме мають закидувати римо-кат. польським священикам їх розполітикування і надуживання релігії для політики, та ширення ненависти і незгоди замісць проповідування братньої любови й поєднання.

Щирого протектора знайшла польська національна церква (»годурівці«) в польських евангеликах. Їх орган »Звястун евангелічни« боронить »годурівців« як своїх другів.

Польський парох з перемиської діецезії, кс. М. Кроненберг перейшов до національної церкви, бо... епископ не виплачував йому належних поборів. Також причина...

З православної Церкви в Польщі.

Зїзд делегатів православних епархій в Польщі, що відбувся в січні ц. р., викликав серед українського православного населення і низшого духовенства загальне невдоволення. Закинено тому зїздови, що був він замаскованим актом абсолютизму вищих церковних властей, котрі хочуть увести в православе Польщі устрій синодальний, а не соборний. Дальше закидують православній церковній владі, що вона веде русифікаторську політику. Орґанізатори українського церковного зїзду в Луцьку видали відозву, в котрій домагаються відділення укр.-прав. Церкви, вибору українського православного митрополита, утворення двох українських прав. діецезій в Польщі та пять епископських катедр. Дальше домагаються зорганізования української церковної ради, затвердження її статуту і перетворення її по тім затвердженню в синод української Церкви в Польщі, зірвання всяких зносин з польською православною Церквою, непризнавання розпорядків теперішної церковної влади, занехання попирати матеріяльно ту владу українськими орґанізаціями, усунення з православних парохій всіх духовних, що не належать до української народности, або що не є прихильниками української Церкви, висвячення нових священиків з числа Українців, що мають відповідні кваліфікації, українізації православного богослуження в польськім війську та усунення зі складу православного духовенства польських військ усіх духовних осіб російської народности.

Становище православної Церкви справді незавидне. Не тільки тому, що вища церковна єрархія є національно чужа і неприхильна національним змаганням українського народу. Та є ще друга недуга, а саме дві противні собі струї внутрі православя. Епископат бажає всю власть церковну зберігти в руках нечисленних достойників, злучених в синоді. Ало з низів іде противна струя, що стремиться перебудувати церковний устрій в дусі демократичнім, провести засаду »соборности«, то є, щоби епископат, клир і міряне спільно правили церковним життям. Між тими двома напрямами ведеться боротьба. Прихильники другого погляду закидують епископам, що вони відгребують ідеї Побєдоносцевих і Саблерів і стають на становищі, противнім канонам і традиціям Східної Церкви. Натомісць перші добачують в засаді »соборности« не пахнл до традиції, а радше вітер зі сходу, вплив большевизму. Що

Йоан Золотоустий.

(Дальше).

Із запалом віддався Йоан проповідницькій діяльности. Дванацять літ було проповідництво його одинокою діяльністю. Що тоді християнські міста не були ще поділені на самостійні парохії, то мусив він, щоб усім дати нагоду слухати слова Божого, часто й разів кілька в тижні, а бувало що й двічі на день проповідувати в ріжних церквах міста.

До наших часів заховалося чимало гомілій до ріжних книг святого письма з часів його проповідництва в Антіохії. В усіх них відніє »Золотоустий«, найкращий церковний бесідник в часах східне-римського цісарства. Справді, коли хто родився на бесідника, то це був він. Він лучив із бистрою уявою ясний, живий ум і серце, що чужим горем зворушувалося аж до пристрасного милосердя, що раділо через край, там, де ясніло щастя й утіха й сумувало враз там, де загрожував біль.

Чиж диво, що народ із одушевленням горнувся до проповідника з Божої ласки. Бувало й так, що народ виявляв свою радість оплесками й похвальними окликами, хоч Йоан заклинав їх, щоб не робили цего, а радше йшли за його напімненнями. Це тим більш похвальне для нього, що він не щадив догани за хиби й провини. Правда знав він і хвалити, де бачив добре, вмів додати духа, де бачив слабкість, але й таксамо вмів і гостро, а нераз і за гостро картати рознуздання, розпусту та згіршення. І поблагословив Господь його труд. За протяг його дванацятилітньої душпастирської праці вдалося йому направити обичаї Антіохійців і навернути чимало невіруючих та еретиків. Та без огляду на всі ці успіхи остав Йоан простим і смирним. Він усе знав тільки одну мету: »так говорити, щоб воно виходило на хвалу Господеві й пожиток душам«. У своїх проповідях закинув він усі бесідницькі штучки, мистецькі тропи та фіґури, задержав тільки одно: чисту атицьку звучність своєї мови, що її навчився в школах. І справедливий це осуд: »Усі Греки його століття!.. це варварські партачі проти цего сирійського християнина«, що ще в вищій степені заслугує в стилістиці на порівнання з Демостеном, як Арістид«[3]). В 387 р. склалася в Антіохії сумна подія. На місто наложили новий податок. Товпа розяреного народу кинулася на статуї цісаря й його семї та порозбивала їх. Влада вмішалася тут що йно тоді, коли розярення товпи дійшло до краю. Ледво привернено спокій, прийшло опамятання, всі боялися, що цісар жорстоко покарає за зневагу. Багато втікало з міста. Страх не був неоправданий. Цісар Теодосій І. був дуже подратований цею подією. Тоді старенький епископ Флявіян рішився сам поїхати до Царгорода, щоб переблагати цісаря. А тимчасом Йоан в Антіохії зібрав усіх що не втекли. Біда навчила молитися. Бачили в церкві людей, що доси мало займалися Богом. Тоді виголосив Йоан 21 славних гомілій, що від події й мають назву: »статуйні проповіди«. Усеї сили своєї краснорічивости вжив він тут, щоб із одного боку потішити народ та додати йому духа, а з другого боку, щоб це лихо стало спонукою до кращого життя.- Він осягнув такі висліди, що мав подвійну підставу до радощів, коли на Великдень повернув епископ Флявіян і привіз радісну вістку про цісарську ласку. Цей день закінчив Йоан свою проповідь осьтакими словами: »Тож іще раз подякуймо всемилостивому Господеві не тільки за це, що відвернув лихо, але й що зіслав його! Бож учить нас Святе Письмо тай власний досвід, що Господь усе справляє в своїй безмежній доброті для нас на найкраще добро, що ним ми тут на землі всі втішаємося й що його колись у Царстві Небесному могтимемо осягнути в Ісусі Христі, Господеві нашому, що йому хай буде слава й хвала в віки і в віки«.

2. Патріярх Царгорода.

27. вересня 397 р. помер царгородський епископ Нектарій.

Тоді несподівано покликали Йоана в Царгород. А склалося воно так. На дворі цісаря Аркадія був тоді всемогучий Евтропій, колишній раб, що не без злочину промостив собі шлях аж до цісаря. Коли він побував у Антіохії, пізнав Йоана й тепер подбав, щоб Йоана спровадити в Царгород. Та знав він, як щиро привязаний антіохійський народ до Йоана, знав, як не любив Йоан ніяких почестей ні відзначень. Тому хитрощами заманили Йоана в Царгород. Спровадили його ніби на розмову під мури Царгорода, тамечки

синодальна церковна організація не є жадною дошкою ратунку для православя, що вона є хибною системою, це звісне. Відомо, куди завела вона російську православну Церкву за царату. Але і засада »соборности« тут не поможе, а внесе ще більший заколот у православне церковне життя. І не без основи добачують в тім руку большевиків. В тій ділянці большевики вже мають досвід, котрий каже їм вносити заколот і роздор в церковну організацію, щоби з успіхом боротися проти християнської релігії. Так привели вони до стану повного розкладу православну Церкву на радянській території. Цей розклад вже вийшов і поза межі большевицького царства. Прав. синод на еміграції в Карловцях кинув клятву на митрополита Евлогія, котру цей ігнорує. В Польщі вже йде до поділу »автокефальної« Церкви і є всі признаки того самого розкладу. І не поможе тут ані синод, ані демократично-соборний устрій. Є тільки одна рада, одна дорога для наших братів: вернути до єдности зі св. католицькою Церквою.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Переговори з Апостольською Столицею.

Чеські часописи доносять, що чехословацьке правительство хоче невдовзі навязати переговори з Апостольською Столицею в справі деяких актуальних питань з области церковної політики. Темою тих переговорів буде між иншим справа узгіднення границь діецезії з державними границями та справа іменования епископів в Словаччині, що заступлять дотеперішних адміністраторів діецезій. Справа управильнення границь дотичить також Закарпатської України. Досі римо-католики, що мешкають на Закарпатській Україні, підлягали владі румунських епископів, а тепер мають підлягати кошицькій діецезії.

Письмо Папи до чехословацького духовенства.

У відповідь на збірне письмо чехословацького епископату похваляє папа зусилля тогож епископату коло образования нового духовенства, щоби заповнити недостачі викликані сумними апостазіями в 1920 р. До цього причиниться також чехословацька колегія в Римі, основана переважно коштом Апостольської Столиці. В другій части своєї відповіди висказує папа жаль з приводу недавних обходів в честь Гуса. Це тим дивнійше, що Чехословаччина удержувала дипльоматичні зносини з Ватиканом, і що більшість населення чехословацької держави є католицька.

УГОРЩИНА.

Боротьба з неморальністю.

Розпорядки, оголошені правительством в справі неморальних представлень, спонукали поліцію до енергічної діяльности в тім напрямі в театрах, кінах і на вулицях. По склепах переводять строгу ревізію. Переступників карають арештом зглядно гривною. Власти покликуються на міжнародну умову, заключену в Женеві в цілі поборювання порнографії. Ліберальні дневники протестують проти цих заряджень, та як досі — безуспішно.

ЛИТВА.

Непорозуміння, яке тревало понад два роки між Апостольською Столицею і Литвою, покінчилося щасливо. Слід признати, що Апостольська Столиця одна з перших признала нові балтійські держави. З Литвою заключив Ватикан конкордат за останніх днів понтифікату Бенедикта XV. Та до правильних дипльоматичних відносин не могло зараз прийти; опісля прийшла дразлива справа віленської діецезії. Цю справу предложено Союзови Націй, який окончено на конференції амбасадорів признав Вильно Польщі. На основі цього папа утворив польську віленську діецезію, що викликало відомі ворожі демонстрації проти Ватикану з боку балтійських держав. Тоді Ватикан утворив окрему церковну провінцію для Литви з митрополичим осідком в Ковні і з чотирма суфраґанами. Недавно померший архієпископ Матулевич перевів цей розпорядок Ватикану з великим тактом і проворністю, щоби приготовити дорогу для нового навязання дипльоматичних взаємин між Литвою й Апостольською Столицею. Тепер навязано взаємини офіціяльно іменованням о. Шіопа, нунція в Голяндії, також нунціем для Литви. Він буде займати оба пости, пересиджуючи пів року в Ковні, а пів в Газі. Говорять також про недалеке іменования нового дипльоматичного представника Литви при Апостольській Столиці.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ.

Переслідування Церкви.

Російська еміграційна преса подає кілька подробиць що до причин останнього переслідування католицької Церкви в Радянськім Союзі. Епископ Дербіні, папський делегат, прибув до Москви, користаючи з французького пашпорту. Очевидно, що радянське правительство мало звернену на нього увагу, але не привязувано до його побуту спеціяльного значіння. Та еп. Дербіні не дармував. Він приступив негайно до висвячування священиків. В короткім часі висвятив 40 священиків і чотирьох нових епископів, з того двох уніятських. Коли про це довідалися в Кремлі, видали приказ увязнити еп. Дербінія та нововисвячених священиків. Нововисвячені епископи досі не спіймані, бо большевики не знають їх імен.

ПАЛЕСТИНА.

Статистика.

Після урядового спису населення в Палестині мусулмане числять 598.339 душ, жиди 83.957, християне 73.024 (католики 28.412), гіндуси 1.862.

Пропаганда методистів.

Головна управа протестантської мижнародної організації У. М. С. А. рішила побудувати в Єрусалимі великий дім, в якім буде влаштоване просторе приміщення для туристів і паломників. Один американський методист жертвував на цей дім пів міліона долярів. Ціла акція згаданої організації має на цілі пропаганду либерально-протестантської ідеольогії серед туристів.

Епископські свячення в Римі.

Рим, 27 березня 1927.

Читачам »Нової Зорі« вже відомо, що Пряшівська епархія на Прикарпатській Україні одержала нового Пастиря в особі Преосв. Павла Петра Гойдича ЧСВВ. Святійший Отець, іменував його недавно епископом Гарпасії, а на місце свячень призначив церкву св. Климента в Римі. Свячення назначено на день 25 березня. Новоіменований епископ Павло і епископ Діонизій Ніяраді приїхали до Риму в суботу 19 березня. Обставини так гарно зложилися, що в тім часі загостили до Риму також Преосв. Йосафат Коциловський і Преосв. Константин Богачевський.

Торжество почалося о 9 год. рано. Всі три епископи, як святителі очікували перед дверми церкви в мантіях і мітрах на номіната, котрий явився перед ними в чорній монашій мантії. Відтак пішли в церкву перед головний престіл, де находяться мощі св. Климента папи і св. Ігнатія Богоносця. Розпочалася архієрейська Служба Божа. Співлітургізуючими священиками були: о. Панкратій Кандюк ЧСВВ, духовник Укр. Колегії в Римі і два Ісусовці східного обряду, о. Венделін Яворка (Словак) і о. Сакач (Хорват).

По »малім вході« привели рукополагаємого Епископи відібрали приписане віроісповідання і прочитано буллю. Відтак при головнім престолі відбувся чин рукоположення і вручення святительських одежей та відзнак. По Службі Божій новий Архієрей в мітрі і з жезлом уділив усім приявним архієрейське благословення і роздав памяткові образці.

Народу в церкві було повно. На ліво від головного престола був уставлений хор питомців Укр. Колегії. На право сиділи запрошені гості: кардинал Люїджі Сінчеро, секретар св. Конгрегації для Східної Церкви; архіеп. Фр. Мармаджі, нунцій з Праги; епп. Дербіні, президент Орієнтального Інституту; Авва Бенедиктинів з Праги о. Віковкаль і ін.

По скінченім торжестві був обід в Укр. Колегії. Із чужих гостей були: Празький Нунцій Мармаджі, о. Авва Віковкаль, Преосв. Дербіні, Монс. Бенедетті, Монс. Маготті (урядник св. Конгр. для Сх. Ц.) і о. Фіріс. В часі обіду перший промовив Преосв. Павло. »Перш усього нехай буде слава Найсв. Серцю Христа! Для слави Його обіцяє віддати усі свої сили, ціле своє життя. Відтак належиться вдячність Його Свято-

---

схопили його в приготований віз і повезли в столицю. Тут усе було приготоване до свячення на епископа й Йоан мусив підчинитися, й підчинився, бо в усему бачив Божу волю. Було це 26 лютого 398 р.

Та в душі дріжав він перед відповідальністю, що її на нього вложено. Треба було перш усего взятися за направу обичаїв у неодних священиків та черців. А тоді саме надужиття, ба й злочини найшли були доступ до цих, що чейже повинні були бути пастирями й приміром Христовому стадові. Йоан виступив проти таких з напімненнями й пересторогами, а то й зі строгістю та карами. Хто Богові посвятився, повинен і жити для нього — тільки такого вважав Йоан провідником народу.

Сам він яснів духовенству приміром святого життя. У Царгороді привикли бачити патріярха в багряниці та дорогих одягах на цісарському дворі, в високопоставлених кругах, на пирах багачів. Йоан обмежився тут до конечного. Грощі й майно, що чимало впливали в патріяршу скарбівницю, повертав він на зменьшення нужди вбогих. Шпиталі мали в ньому найкращого приятеля. Для недужих прочан і подорожних заснував він нову домівку. Сам відвідував шпиталі, ходив до вязниць, потішав і помагав, де тільки міг, заступався за нещасними рабами, за переслідуваними. Скрізь, де лилися слези, де потреба й нужда благали помочі, чи голосним нарікання, чи німим болем, можна було бачити його.

Ось так вів посеред блеску та величі просте, поважне, тверде життя аскета. Уже це саме вдаряло мов живе обжалування в роскіш, розпусту й зіпсуття, що в вищих кругах безсоромно тиснулося до прилюдного життя.

Найбільше згіршення під кожним оглядом подавав Евтропій, цей самий що причинився до вивищення Йоана. Він так омотав був молодого цісаря Аркадія, що міг робити, що хотів. І він присвоював собі чуже поле, доми, дорогоцінности, срібло, золото, до когоб воно не належало. Помагали йому підплачені обвинителі й підкупні суди. Що церкви мали право азилю, він подбав, що цісар зніс те право. І тільки один Золотоустий зважився виступити проти нього. Спершу напоминав він Евтропія, говорив йому про нетрівкість людського щастя, та все дарма. Однак скоро сповнилася острога Золотоустого. Вождь готських помічних військ Трібіґільд домагався усунення зненавидженого Евтропія. Колиж цісар не вволив його бажанню, Трібіґільд счинив бунт і цісар мусив вволити його волю.

Ледво стало відоме цісарське рішення, зірвалася спинювана довго лють народу. Усі старалися схопити Евтропія й убити його. У смертельній трівозі скрився він там, де іншим відмовив, до церкви, покликаючися на право азилю. Та по закону що він сам піддав його цісареві, можна було силою схопити від вівтаря. Уже сотня рук простягнулася за ним. У страху хопився злочинець стовпа. Та на ніщо булоб це не здалося, колиб не поспішив був йому з помічю Золотоустий. Зворушливими словами благав він у цісаря лагідности для Евтропія. Потім виголосив у церкві проповідь до народу: »Марність над марностями й усе марність — так можна було все кликати, та ніколи більше, як сьогодні. Де сьогодні князівський блеск консуляту? Де відділи зі смолоскипами? Де оголомні оплески, роскішні танці та пири? Де вінці й ярка багряниця? Де радісний гомін міста, пяні оклики перегонів, приплив і відплив улесливої юрби? Все пропало. Нагальна буря потрясла гордим деревом, зломила його верховіття й кинула його прикрасу до долу — заледво, що його ще коріння держить. Де тепер фальшиві други, де веселі товариші пиятик?... Що були всі веселощі та почести? Нічний сон, що розвіявся зі світанком, весняні квіти, що повяли, як пройшла весна, вони були тіні й утекли, вони були випаром і він розплився, були бульками на воді і розплилися, були павутинням і їх змели...«

Опісля звертається бесідник проти Евтропія, виказує нічогість його минулої величі й проклін його злочинів. Та все таки повинен він зазнати ласки. Так щиро благав він за призначеним на смерть, що нарід вкінці розплакався й закинув пімсту. Однак Евтропій був пізніше настільки нерозумний, що самовільно кинув місце азилю. Його прогнали в заточення, а потім покарали смертю.

(Кінець буде).

сти Пію XI., що як добрий Батько дбає за добро усіх своїх дітей, який мав о стільки довіря, що повірив йому так важний уряд і вивисшив його так великим достоїнством. Тому обіцяє, що не заведе покладених на нього надій, а за вірність до св. кат. Церкви готов віддати своє життя. Звертаючися до Нунція, дякує і йому за всьо, що він зробив для нашого народу, особливо на Підкарпаттю, яким заопікувався цілим серцем і на який не забуває ніколи. Зі зворушенням згадує на невідрадні відносини церковно-політичні в Чехословаччині, примусове перебування Нунція далеко від Праги, згадує за тугу і жаль усіх католиків республики за своїм дорогим і улюбленим Нунціем і просить Всемогучого, щоби Нунцій як найскорше повернув на своє становисько.

Преосв. Мармаджі подякував щиро в імени св. Вітця і своїм за висказані чувства привязання до св. Ап. Столиці: »Св. Отець іменуючи Тебе епископом дав докази своєї любови до українського народу (per istam nobilem nationem Ruthenam). Тебе хотів нагородити за Твою побожність і працю, а вивисшаючи Тебе, хотів зазначити своє признання для Чина св. Василія Великого, який дуже цінить, а який так много зробив для Церкви серед українського народу. Твоя честь і вивисшення це вивисшення славного Чина СВВ. Св. Отець сподіється, що станеш не лиш ревним пастирем своєї епархії, але що за Твоїм проводом піднесеться релігійне життя на цілій Підкарпатській Руси і повернуть до єдности Церкви ті нещасні відлучені Твої брати, яких несвідомість і ворожа злоба відірвала від Христового стада«.

Відтак забрав слово Преосв. Діонізій, (якому рівнож Преосв. Павло горячо дякував за його труди положені на Підкарпаттю і за прихильність, ради, вказівки, а радше опіку за ввесь час). Преосв. Діонизій говорив коротко, кожде слово можна було покласти на вагу золота, чути було, що це говорить муж Божий, ревний, повний апостольського духа. »Преосвященний — закінчив еп. Діонизій — сподіюся, що як буде треба, то Ви є готові пролляти свою кров за св. Єдність«.

Всі дотепер виголошені промови були в латинській мові. Тож Нунцій висказав бажання, щоби хтось промовив по українськи (»рідною так гарною і милозвучною мовою« — Преосв. Мармаджі розуміє кілька словянських мов). Тоді промовив по українськи Преосв. Богачевський і згадуючи між іншим, якої то жертви і посвяти треба для спасіння ближніх, вказав на присутного еп. Дербіні, котрий увесь перенятий ідеєю зєднання Сходу, здобувся на найбільші жертви, на які може здобутися людина: покинув світ, родину, вітчину, мову, обряд, щоби по приміру св. Павла стати »всім для всіх«, щоби привести до кат. Церкви заблуканих братів. У відповідь сказав між иншим Преосв. Дербіні: »Так, справді живо велике — робітників мало! Отсе за три роки висвячено вже четвертого з ряду епископа в Римі (Богачевський, Такач, Куртев, Гойдич — Ред.). А треба їх не чотирьох, але сорок, що кажу, о много, много більше. Серце з болю роздирається, коли глянемо на Схід. Тому молімся, щоби всі, головно Словяне, повернули під провід правних наслідників св. Петра«.

З черги забрав голос і О. Авва Віковкаль. »Коли вже стільки Достойних Гостей промовляло, моє слово видається вже злишним. Але в цей радісний момент позвольте й мені додати від себе як найщирійші желання. Три причини спровадили мене сюди: По перше, що я одинокий тут представник чехословацької республики, з якої Преосв. Гойдич. По друге: це особиста приязнь з Преосв. Павлом. А по трете: Чиж не випадає, щоби Сина найстаршого й так много заслуженого Чина св. Василія, поставленого нині в епископи, не повитав син найстаршого західного Чина св. Бенедикта?« Висказуючися з як найбільшою похвалою для українського народа і про апостольську працю ОО. Василіян на Підкарпаттю, звернувся до Нунція і висказав свій жаль з причини невідрадних політично-релігійних відносин між Ап. Столицею і чехословацьким урядом. Заявив в імени чеських католиків вірність і привязання до Ап. Столиці, любов і тугу за дорогим і вельми улюбленим Нунціем. Складаючи желання новопоставленому епископови, заявив, що по нім сподіються не лише відродження цілої Підкарпатської Руси, але також цілої Чехословаччини. Промова була дуже гарно обдумана, щира, сердечна. Мило вразила також всіх промова Преосв. Иосафата Кочиловського.

У міжчасі одержав Преосвященний Павло багато гратуляційних листів і телеґрам з усіх сторін Чехословаччини і Галичини. І так вислали свої желання між іншими: Їх Ексц. Митрополих Андрей, Преосв. Гр. Лакота, Всесв. О. Ректор Пинило, Всесв. О. Ректор Сліпий, О. Протоігумен А. Калиш ЧСВВ. О. Кан. Заборовський (р.-кат.) з Пряшева, р.-кат. парох з Мукачева О. Хира, Ректорат Семинара, визначнійші представники інтеліґенції з Ужгорода й Підкарпаття, Монастирі ОО. Василіян в Жовкві, Мукачеві, Марія-Повчі ітд. ітд. Дуже гарні желання між іншими вислали СС. Василіянки у Львові.

Новий епископ висвятив вже в Римі трьох Василіян на піддияконів і трьох на дияконів. Незабаром покидає вже Рим, щоби розпочати апостольську працю. Розпочинається весна, всьо будиться до життя. Сподіємося, що пробудиться до нового життя й західна часть Підкарпатської Руси.

На многі літа, Архієрею! **І. Л.**

З українського життя.

Нове президія Українського соймового Клюбу.

Як вже подали ми ранше, вибір нової президії Укр. Парляментарної Репрезентації в Варшаві, відложено остаточно на день 31. березня. Цим разом вибори відбулися і Клюб вибрав на місце уступаючої інтернаціональної президії нову. До нової президії увійшли: посол Сергій Хруцький як голова, а посли Борис Козубський і Сергій Назарук — як заступники голови. Оба перші посли є членами Укр. Нац.-Дем. Обєднання, а третій не належить до партії Сель-Роб.

Уневажнення ухвал заг. зборів Нар. Орґанізації Українців м. Львова.

Загальні річні збори Народньої Орґанізації Українців м. Львова відбулися дня 27. березня ц. р. Як відомо, Народня Орґанізація істнувала на основах орґанізаційного статуту УНДО. Тому Орґанізація висилала постійно своїх делеґатів на партійні зїзди УНДО. Тим самим Народна Орґанізація є установою партійною. Склалося так, що до екзекутиви Н. Орґанізації увійшло кількох людей, що належать до політичної ґрупи радянофільської »Ради«. Вони так повели підготовку зборів, щоби провід Н. Орґанізації дістався цілком в їх руки. В тій ціли висунули на зборах домагання, щоб Н. Орґанізація була установою політично безпартійною. Крім того старалися »радянці« переперти на зборах відповідні сутополітичні резолюції. На це делеґати 5-ти передмість зареаґували в тій спосіб, що зголосили свою сецесію зі зборів. Відтак вибрано головою Н. О. п. А. Березовського, а коли приступлено до вибору членів екзекутиви, делеґати, що зголосили сецесію, кинули салю.

Супроти того президія Українського Нац. Дем. Обєднання видала такий комунікат: »Президія Народнього Комітету УНДО 1) уневажнює ухвали приняті на Загальних Зборах Народньої Орґанізації Українців м. Львова, відбутих дня 27. березня ц. р. в год. 10 у малій салі тов. ім. Лисенка, у Львові, а також уневажнює вибір голови та інших членів Ради Народньої Орґанізації — а то тому, що у згаданих зборах брали участь нечлени УНДО і до Ради Орґанізації ввійшли також особи, що не є членами УНДО; 2) Припиняє дальшу діяльність теперішньої Народньої Орґанізації м. Львова; 3) повідомляє рівночасно партійних членів Народньої Орґанізації Українців міста Львова, що в найближчому часі скличе Загальні Збори тієї орґанізації згідно з постановами орґанізаційного статуту, принятого дня 19. листопада 1927 р. — За президію Центрального Комітету УНДО: Др. Дмитро Левицький, голова; Вол. Целевич, гол. секретар«.

Вибраний на цих зборах голова Н. Орґанізації оповістив на це таку заяву: »Згідно з вирішенням Президії Центрального Комітету УНДО з дня 30. березня ц. р. яким уневажнено й розвязано вибрану на останніх Загальних Зборах Раду Народньої Орґанізації Українців м. Львова, складаю отсим наділений мені тими Зборами мандат голови до рук Президії ЦК. УНДО. У Львові, дня 31. березня 1927. Амброз Березовський«.

Ювилей 30-літньої наукової праці.

В неділю, 3. цвітня математично-природничо-лікарська секція Н. Т. ім. Шевченка вшанувала святочним засіданням трицятліття сього існування, а рівночасно і ювилей 30-ти літньої праці в тій секції дра Володимира Левицького. Ці два ювилеї відсвятковано спільно, бо повстання і діяльність секції тісно сплетені з науковою діяльністю шан. ювилята. В салі музею Наук. Т-ва ім. Шевченка зібралися не тільки члени Виділу Н. Т. та Управи мат.-природничої секції в комплеті й члени інших секцій, але також богато инших представників нашого громадянства.

Свято відкрив промовою і привітом для ювилята від матем.-природн.-лікарської секції проф. др. Іван Раковський. Про наукову діяльність секції та працю ювилята як її директора виголосив реферат др. Микола Чайковський. В рефераті між іншим згадано, що за 30 літ свого істнування секція видала 25 томів свого Наукового Збірника під редакцією дра Володимира Левицького. В тій праці закладено підвалини під розвиток математичних і природописних наук у нас. Ювилят взявся за організацію секції перед 30 літами з ініціятиви тодішнього голови Н. Товариства проф. Грушевського.. Наукова праця дра В. Левицького почалася перед 34 роками. За той час дав він 71 наукових праць з математики й природописних наук. Ювилят є членом кореспондентом математичного Т-ва в Амстердамі, членом наук. математичного Т-ва Палермо та членом німецьких і французських математичних наукових установ.

Після промови ювилята і відчитання привітів проф М. Зарицький виголосив реферат п. з. »Правда, краса і математика«. Вкінци привитав ювилята від Виділу Н. Т. ім. Шевченка його теперішній голова і член Всеукр. Академії Наук др. Кирило Студинський, та вручив йому від Виділу перстень. Математично-природничо-лікарська Секція присвячує ювилятови 26. том свого наукового збірника.

Повітові орґанізаційні збори Укр. Христ. Орґанізації в Перемишлянах дня 31 березня ц. р.

Орґанізаційну нараду членів УХО в судовім повіті Перемишляни відкрив голова Комітету Основателів о. сов. Дмитро Шуль зі слідуючим порядком нарад:

1) Вибір президії.

2) Орґанізаційний реферат голови УХО о. Т. Галущинського.

3) Вибір тимчасового місцевого комітету.

До президії вибрано одноголосно о. Аркадія Гуглевича, який покликав на секретаря укінченого богослова п. Щура.

О. Т. Галущинський представив в короткому, але ядерному рефераті цілі і завдання Христ. Орґанізації та окреслив відношення цеї орґанізації до иних культурних і політичних установ в краю.

По рефераті розвинулася жива дискусія, в якій взяло участь більше число промовців. Подрібніше обмірковано методи і засоби орґанізаційно-ідеольоґічної праці.

На внесок о. Романа Ганаса рішено: 1) громадно підпомогти існуючу католицьку пресу через передплату та причинитися також для заснования популярного католицького часопису для народу.

2) Засновувати місцеві комітети Укр. Хр. Орґ.

Вибрано тимчасовий Повітовий Комітет священників, котрий між иншими має обовязок боронити священників проти нападів на зборах і перед наклепами в часописах.

БРАЗИЛІЯ.

Кріваві вибори в Прудентополіс.

Дня 24 лютого відбувалися в Прудентополіс вибори сенатора й федеральних послів. Як доносить бразилійська »Праця«, день перед тим збулася з тої нагоди в Прудентополіс крівава сцена. Деякі добре підхмелені »карманчики« опозиціоністи, які терором хотіли помогти собі при виборах, не солідаризуючись зі загалом Українців, почали провокувати противну партію. При сварні впав від них перший стріл, котрий смертельно

поцілив В. Навроцького. В його обороні став його брат Б. Ціхоцький і почалася стрілянина, якої наслідком були ще два трупи: А. Грабчевський і сам Ціхоцький. Богато виборців, видячи, що діється, покинули вибори і вернули домів. Через те вибори в Прудентополіс уневажнено.

Посвячення угольного каменя під українську церкву в Куритибі.

В м. Куритибі посвячено цього року угольний камінь під нову українську церкву. Посвячення довершив куритибський архієпископ Іоан Брага в приявности представників духовенства і правительства. Того дня відправив співану Службу Божу о. Ігумен Маркіян Шкірпан ЧСВВ при престолі устроєнім на скінчених фундаментах нової церкви. Архієрея і представників властей стрінула при гарно построєній брамі процесія вірних під проводом о. Ігумена. Після привітань архієпископ розпочав богослуження посвячення угольного каменя. По скінченім богослуженню мав архієрей прегарну пороповідь на тему слів з евангелія св. Луки: »Зістань з нами, бо вечоріє і нахилився вже день«. І говорив архієпископ, що тому, що нарід хоче, щоби Христос був в ним — будує церкви. І множаться церкви в Куритибі і ця українська церква, досі мала — хоче бути більшою. Це є знаком, що нарід горячійше хоче, щоби Христос був з ним.

Українсько-російські дискусії на еміґрації.

Українська еміґрація, численно розсипана по ріжних краях Західної Европи, веде широку пропаґанду в обороні української державности, — між иншим старається також освідомити кращі елєменти серед Росіян. Справа се не легка, бо російська еміґрація, і монархістична й демократична, хоч як ненавидить большевизм і радаб зорганізувати велику акцію проти совітів, то до Українців, що моглиб бути природніми союзниками Росіян в боротьбі з комунізмом, відноситься або рівнодушно, або крайно ворожо. От один приклад. В січні сього року відбулися в Парижі російські збори, на котрих професор В. Мякотин, автор цінних студій про суспільні відносини давньої Гетьманщини, мав реферат про взаємини між Україною і Росією і можливість співділання. Але сі збори не тільки не довели до наближення обох сторін, але противно виказали таку неприхильну до українства атмосферу, що присутні там поважні представники Українців уважали неможливим забирати голос в такім окруженню. Як показується, головним виновником був тут сам референт, що в українських змаганнях орієнтується слабо і зобразив їх невірно і сторонньо.

Становище Українців вияснює відкрите письмо Миколи Кочубея, представника Укр. Союза Хліборобів-Державників в Парижі, до проф. Мякотина (з лютого 1927). Автор письма в короткий, ядерний спосіб простує хибні погляди російського вченого на українську історію та політику, погляди, що серед Росіян уважаються майже догмами. Проф. Мякотин підносить „доброжелательность" царів супроти України, мовляв, царі ставали в обороні селянства проти козацької старшини; М. Кочубей стверджує, що московському урядові не залежало на піднесенню селянства, а він мав иншу ціль: знищити старшину, що боронила автономії України. Проф. Мякотин не розуміє сути т. зв. переяславського договору 1654 р.: обі сторони поступали тут нещиро, — Хмельницький не тужив за протекторатом царя ані за обєднанням Руси, а тільки хотів підмоги проти Поляків, — Москва не думала про визволенне Українців, а бажала поширити свою територію. Нові часи проф. Мякотин зображує ще більше тенденційно: що „українська національна окремішність проявляється у жидівських погромах", що Українці не мали ким обсадити університетських катедр, що комунізм вроджений Українцям, що Україна се німецька видумка, що українство руйнуюче явище і т. д. Всі ті наклепи М. Кочубей простує спокійно, збиваючи фактами твердження проф. Мякотина. Як можуть нпр. Росіяне називати Українців вродженими комуністами, коли Україна вела найбільш уперту війну з большевиками, і навіть російська „добровольческа" армія була зложена в більшости з „Малоросів" і свою базу мала на Україні?

Як видно із письма М. Кочубея, перша спроба обміну гадок між Росіянами й Українцями не повелася — з вини російської сторони, що на українство дивиться ще все очима царської Росії.

В останньому часі була знов друга спроба дискусії з Росіянами. Проф. Дмитро Дорошенко, директор Українського Наукового Інститута в Берліні, запрошений берлінськими Росіянами на довірочні збори, вияснив там державницькі змагання Українців з гетьманського табору. Російська газета „Руль" зреферувала невірно промову проф. Дорошенка, так що виходило, немов він став на російському становищі. З сього скористали соціялістична і большевицька преса, щоби останніми словами обплювати гетьманців — хоч проф. Дорошенко в листі до ріжних редакцій пояснив своє становище. І так знов не пощастилося. Але справа взаїмного зрозуміння (не кажемо вже — порозуміння) така важна і для Росіян і для Українців з огляду на те саме становище супроти большевизму, що певно сі російсько-українські дискусії навяжуться на ново — може на більш безпристрасній платформі.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Сойм.

Сойм як відомо тепер замкнений. Кажуть, що має бути скликаний на надзвичайну сесію, та є й такі, що кажуть, що його вже взагалі не будуть скликати. Посли Поляки, головно з правиці, хотіліб конче, щоб сойм іще зійшовся та ухвалив бодай виборчу ординацію до сойму, таку, щоб при її помочі можна легко вибрати до сойму як найбільше число польських послів, щоб національні меншости були в соймі тільки для декорації. Як пишуть польські часописи посол Ґломбінський вивісив у клюбі З. Л. Н. аркуш паперу, на якому вписуються посли для зібрання відповідної скількости підписів, конечних на внесенні за отворенням надзвичайної сесії сойму. Із цего можнаб здогадуватися, що надзвичайна сесія таки буде, бо без сумніву пос. Ґломбінскому вдасться зібрати потрібну скількість підписів. А вкінці — побачимо тай почуємо, як воно буде.

Знов новий проєкт зміни виборчої ординації до сойму.

Хоч сойм замкнений, то пос. Ґломбінський скликає собі приватні наради членів конституційної підкомісії. На одній із цих нарад роздавано новий проєкт виборчої ординації до сойму пос. Попеля (Н. П. Р.). Цей проєкт за основу обчислення скількости мандатів бере число дійсно голосуючих у 1922 р. з умовою, щоб по можности не зменьшувати числа мандатів у західніх і центральних округах річи посполитої (себто в чисто польських округах, — після проєкту булоб у цих чисто польських округах 280 мандатів, а в східній ґрупі 60 мандатів — отже загалом число мандатів у цих округах виносилоб 340, а з державної листи 80 то разом 420. Крім цего предвиджує ще проєкт забезпечення поль-

Спіритизм.

V.

ПОЯСНЮВАННЯ СПІРИТИСТИЧНИХ ЯВИЩ.

5. Медіюмізм.

Є ще одна теорія, яка намагається природним способом пояснити спіритистичні явища; цею теорією є медіюмізм.

Медіюмізм це сила людського організму, що виконує рухи й чинности неподібні до загально принятих понять про прикмети матерії. Це сила, що позволяє ділати на віддалення, що видає з людського тіла якісь нові органи, або навіть цілі живі постаті, що вливає в людей нечайні просвічення й тайні відомости та талани не подібні ані до їх внутрішнього устрою, ані взагалі до того, що світ називає обмеженістю людського розуму. Словом, медіюмізм це така матеріяльна сила, що є рівночасно й духовою силою, і то найвисшого роду.

І кого може вдоволити — питаємо — отся дивна теорія? Що вона властиво пояснює? Що в ній є нового, свіжо відкритого? Цеж нічо иншого, як обговорений вже нами астралізм, після якого »чуда« спіритизму мають своє жерело в матеріяльнім первни, в шляхотнійшій части людського організму, в так званім астральнім тілі. І в астралізмі те саме жерело видає з себе фізичні й умові продукції. В основі проте медіюмізм не ріжниться від астральних тіл. Він може тільки дещо обмежує діяльність тих »чудесних« сил.

На думку сторонників цеї нової теорії медіюмічність *не є інтеґральною частиною природи* чоловіка. Деякі люде, ба навіть велика їх більшість, не мають цілковито в собі тої таємничої сили; це привилей тільки одиниць. Як не кождий може бути мистцем, поетом, геніем, так не кождий може бути медіем. Та таке порівнання зовсім не оправдує теорії медіюмізму, бо коли тамті прикмети (мистця, поета, ґенія) належать до розряду припадкових прикмет, то дива так зв. медіюмізму переступають всяке поняття про обем сил нашої орґанізації, отже вводять розлам до людської природи. В їх світлі людська природа перестає бути тим, чим є в поняттю цілого світа.

Так отже медіюмізм, хоч є теорією матеріялістичною, вводить до природних справ чудесність, якої до того нічим поважним не в силі узасаднити. Це отже ніщо иншого, як вамаскований спіритизм...

Ось що говорить оден із популяризаторів медіюмізму, відомий польський спіритист, позитивіст Охорович, про спіритистичні явища, які він бачив на сеансах: »Ми були свідками віталізації стола, котрий почав заховуватися як єство живе, що чує й думає; стіл відповідав: »так« похиленням у діл, »ні« похиленням в бік, начеби чоловік давав знак рукою... Стіл із зворушення почав дрожати, брав дрожання від Евсапії (це було на сеансі з Евсапією Палядіно), котра була непритомна, обоє дрожали. Столик хоче йти до другої кімнати. Ми хочемо йому помогти, він гнівається, стає дуба (!) і т. д.« (Гл. у Нітецького, ст. 113 і сл.).

Столик, що заховувався перед ученими позитивістами й критиками як чоловік, який думає й чує, показав навіть свою умову висшість над ними. Він не потребував навіть зовнішно порозумівати зі своїми дослідниками, але відчитував просто їх думки.

Хто отже гнівався, хто давав потверджуючі або заперечуючі знаки, хто відчитував думки? Чи деревляні столові ноги? Чи може Евсапія? Алеж вона була тоді непритомна... Чи може самі учасники сеансу? Алеж ті учені люде не прийшли жартувати зі себе і бавитися, а поважно слідити спіритистичні явища.

Отже хто? На це відповідає Охорович: Хтож иншій, як не сила фізична, матеріяльна, укрита в тілі Евсапії, а звана медіюмізмом! Як це? Сила сліпа, фізична, а її овочі ясні, виразно інтелєктуальні? Медіюмічна сила відбірає притомність своїй живій і одареній розумом власничці і вливає її, а навіть наділяє даром надлюдської інтеліґенції столик?

При цім треба знати, що Евсапія не мала ані сприту, ані інтеліґенції. Не тільки не знала ніодної чужої европейської мови, але й свою рідну італійську мову калічила місцевим жарґоном. А преці на сеансах говорила плавно по англійськи й французьки. Вкінци читала в глибинах душ своїх критиків у стані соннім, майже непритомнім, серед страшних корчів, болів, нервових потрясень і т. д. Чи в такім положенню в силі чоловік здобутися на якісь штучки для заспокоєння цікавости присутних, чи взагалі в силі він займатися кимнебудь поза самим собою?

Факт читання думок треба якось пояснити і Охорович пояснює його так: »Думки учасників відбивалися в мозкови Евсапії...«

Та відбитися може тільки те, що має якусь

ських мандатів на сході полученням деяких виборчих округів в одну цілість. Проект предвиджує теж можливість творення союза виборчих лист в округах, та тільки найвище до трьох виборчих груп у одному окрузі. Державну листу підвищує проект із 72 на 80 послів.

Та мабуть і сей проект буде мертвородженний і нові вибори, або муситимуть відбутися по старій ординації, або що правдоподібніще правительство вимусить на соймі ухвалу, що сойм передає право переведення реформи виборчої соймової ординації правительству.

За польсько-німецькі переговори.

Перервані, чи радше зірвані Німеччиною, польсько-німецькі переговори ще доси не наладнані наново. Німецький посол у Варшаві поїхав до Берліна. »Берлінер Таґеблят« пише, що побут Равшера в Берліні має ціллю обміркування подробиць польсько-німецьких переговорів. Що можна сподіватися (так пише згаданий німецький часопис), що німецьких громадян у найблищому часі не видалять із Польщі, то найпершим завданням польсько-німецьких переговорів буде управильнення питання про поселення, що має творити складову часть польсько-німецького договору. Що йно по переведенні переговорів про поселення мають вести переговори в справі митної тарифи.

Переговори з Радянщиною.

Ще важче, як із Німеччиною йдуть переговори Польщі з Радянщиною. Польща бажалаб такого договору з Радянщиною, який забезпечивби їй раз на все східні гряниці та щоб більшовики припинили свою аґітацію в Польщі. Та біда в цему, що радянське правительство може все обіцяти, на все згодитися, а свою роботу робити під покришкою більшовицької партії, що за її діяльність правительство не бере відповідальности, та в дійсности воно її роботою кермує й підпомагає її. Тому всякі договори з радянським правительством мають дуже непевну вартість.

ФРАНЦІЯ.

І переговори Франції з Радянщиною йдуть дуже тяжко.

Франція вже давніше почала з Радянщиною переговори про навязання економічних взаємин. Ці переговори перервано, як безнадійні, в половині 1926 р. Тепер почалися переговори наново. Радянщина хоче при помочі Франції найти шлях до американських капіталів. Франція знов, хоче від Радянщини дістати давні царські ще довги. Довги ці враз із позичками даними французькими рентієрами колишній Росії виносять до 20 міліярдів золотих франків. Від них платила Россія до 1917 р. біля 400 міліонів річних сплат. Французьке правительство знає, що в цілости цих сум не відзискає — здається готове задоволитися на річну сплату по 80 міліонів протягом 62 літ. На цему підкладі ведуться тепер у Парижі переговори між французькою деле ґацією (сенатор де Монзі) й радянською (Раковський). Що йно, коли ці переговори покінчаться корисно, прийде черга на дальші спірні точки, а саме на справу відшкодування французьких громадян, що їм радянське правительство відібрало їх підприємства й землю в Радянщині. Зажадає теж Франція припинення більшовицької пропаґанди та щоб Радянщина пристала до системи европейського мира. Із цего бачимо, що й французькі переговори мають дуже слабі вигляди на корисне покінчення.

РАДЯНЩИНА.

Радянські морські маневри.

Радянське правительство, хоч запевняє ввесь нерадянський світ про свою мирову політику, однак скрізь веде більшовицьку аґітацію серед робітництва. Тому всі держави загрожені цею аґітацією, а передусім Анґлія, готові в відповідну хвилю виступити проти Радянщини. Радянщина свідома цего й тому старається скріпити своє військо. Ось недавно відбулися спільні маневри радянської фльоти і північно-західніх військ біля твердині Кронштаду. Кронштад укріпило радянське правительство новими далекоспими гарматами. Крім цего будують довкола Ленінграду нові укріплення, на поновлення укріплень »Красної Ґорки« визначило радянське правительство 15 міліонів рублів у золоті.

Загалом від якогось часу радянське правительство звертає велику увагу на фльоту. Нова радянська фльота — як заявив шеф фльоти Муклевич — має відповісти всім новітнім технічним вимогам і перевисшити мировий стан на 127 до 175 відсотків. Головно збільшено технічний матеріял у двоє, гарматній на 149 відсотків, а вибуховий на 75 відсотків.

УГОРЩИНА.

Знесення контрольної комісії.

Конференція амбасадорів рішила, що військова контрольна комісія на Угорщині перестала функціонувати в дни 31. березня ц. р. Та члени цеї комісії остануть ще на місці до 15. травня ц. р., щоб доглянути деяких праць, що мають ще бути зроблені та для покінчення редакції свойого остаточного звідомлення.

РУМУНІЯ.

Недуга румунського короля.

Румунський король Фердинанд знов занедужав небезпечно. Всі сподіються, що дні його життя почислені. У звязи з цим у Букарешті панує розгорячення. 2. квітня зібралася вже була тайна военна рада. Бувший престолонаслідник Карло покищо ще в Парижі, та його прихильники в Румунії не дармують.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ П. А.

Підроблені дипльоматичні ноти.

Як у нас писалося, між Зединеними Державами й Мехіком прийшло було до гострого конфлікту. Мехіко одержувало гострі ноти від правительства Зединених Держав Півн. Ам. з підписом державного секретаря Келоґа. Само собою, що Мехіко не оставило цих нот без відповіди. Аж тут виявилося, що американське правительство не висилало таких нот, що їх хтось підробляв. У цій справі ведеться тепер слідство, що ще не покінчене, та вже мабуть правительство впало на слід дійсних авторів цих нот.

КИТАЙ.

Радянська аґітація в Пекіні.

У Пекіні розійшлися вісти, що радянське правительство роздало в Пекіні великанські суми на аґітацію. У звязи з цим поліція переводить рішучі пошукування та ревізії й строго контролює пресові аґенції й щоденники, щоб припинити пропаґанду, яку ширять Кантонці. Американці, що доси прихильно відносилися до націоналістів, змінили свій погляд по останніх подіях у Нанкіні та без огляду на урядові запевнення китайської влади, вивозять свої семї з Китаю.

Положення в Китаю.

По донесенням із Шанґаю положення значно поправилося. Бюрова праця почалася наново, хоч ще є небезпека неспокоїв. Тож із місцевостей, що лежать здовж берегів ріки Янґ-Тсе усунено Анґлійців і Американців. Християнські місії й ведені ними інституції мусили в богато разах припинити діяльність. Майно місій пограбовано, а богато місіонарям ледво вдалося втекти з життям.

МАРОКО.

Повстанський рух.

У Мелілі в Мароку, викрили велику повстанську аферу. Еспанська влада почала в цій справі слідство. Околиці Кетанама мають бути дуже неспокійні. Висланий туди відділ попався в засідку й потерпів великі втрати. В околиці Белі-Ерф ведеться на широку скалю поліційна акція, при чому відділи поліції зазнали теж великих втрат. Невподалік Джебель Гадід зоружені банди напали на відділ із 15 людей і повбивали їх. В деяких околицях повстанці допускаються насильств і грабіжей.

АНГЛІЯ

Анґлійський ультімат Кантонові?

Перед справою Китаю всі інші справи Англії зійшли там тепер на дальший плян.

В відповідь на різню, що її виправили Кантонці в европейській дільниці по зайнятті Нанкіну, анґлійські кораблі на Янґ-Тсе-Кіянґ збомбардували місто. Радянські часописи звалюють усю вину на Европейців та подають число вбитих бомбардуванням на 7000. Анґлійські часописи звалюють вину нанкінських подій на Бородіна та взивають до викинення радянського посольства з анґлійської землі. Щораз більше напирають на правительство, щоб воно виступило рішучо проти Радянщини. Та така акція дуже важка, бо вести Англії війну в Китаї сливе не можливо. До цего треба їй порозумітися з іншими державами, а передусім із Америкою та Японом. По останнім вістям на кабінетній раді в Лондоні рішено вислати кантонському правительству ультімат. В ційноті, як пишуть, зажадає Англія задовільнення за злочини заподіяні кантонськими військами на майні

форму. До приняття тої операції потрібний предмет, що рівнож має форму і вимір простору. Словом: і те, що відбивається і те, на чім воно відбивається, є матерією. Та думка не є матерією! Думка не є знаком, але його змислом! Говорити, що внутрішний змисл якихсь рухів може відбитися в просторі — це нісенітниця!

Деякі явища, як шохання ногами, слухання очима, або бачення ушима, пояснюють також медіюмісти »розщепленням змислів«, про що ми вже в горі говорили. Не помітують вони також рівнож відомою вже нам теорією »підсвідомости«.

* * *

Коли приглянемося всім згаданим нами теоріям, які стараються природним способом пояснити спіритистичні явища, то мусимо ствердити, що всі ті теорії є нічим иншим, як невільничим повторенням старої й померклої наукн магів. Навіть спіритистична ідеольогія, якою спіритисти сьогодня послугуються, щоби науково оправдати продукції сеансів, не є нинішним новітнім винаходом. Добичею наших часів є хиба тільки розряд строгих досвідних проб, на що старинні не мали таких способів, як ми, і мусіли переважно обмежатися на свідоцтво власних змислів. З тої причини не було до недавна ніщо лекшого, як закинути їм галюцинацію або поодиноких осіб, що посвідчали правдивість явищ спіритизму, або збірну галюцинацію цілих мас. Цей заміт набирав тим більшої ваги, коли згадаємо про низький умовий рівень тих мас і тих віків. Сьогодня проти галюцинації маємо фотографії, відтиски й відливи фігур »духів« у ріжних приготованих до того субетанціях, порівнування тих зображень з тілом медія, ріжні проби хемічні й фізіольогічні з відихом, живчиком, круженням крови в жилах »духа« і т. д. Одним словом, старій магії прибув в наших часах новий і сильний аргумент, який дала їй строга, досвідна наука.

Од, астраль, періспріт — ці всі таємні слова не були чужі для людей найдавнійших часів. Про астральні тіла знали вже Індіяне, Халдейці, Єгиптяне, Перзи, Фенікійці, Асирійці, Греки й Римляне. Про періспріт згадує Віргілій, Овідій, Горацій, Люкрецій, а передовсім Гомер (поява по смерти Патрокля).

Цікаве й дуже повчаюче місце знаходимо в XII. книзі Одисеї: Коли до Телемака приходить по смерти його мнимий батько Улісес, то Телемак помимо всяких позорів тотожности відзивається до періспріту: »Ти не мій батько, ти... демон, що мене вабить і приманює«. (XII. 194).

Глибока старинність знає про таємне світло, про прапервень всякої матерії, якому приписує найфантастичнійші прикмети: є це чинник мішаний, божий і природний, тілесний і духовний, загальний збірник дрожань, руху, образів, форм. Тут є жерело снів і мрій, жерело надприродних видінь і т. д. Хто добув це світло, цей запанував над усім, цей в силі творити великі діла. Це світло називають Жиди »йодом«, мартиністи »астральним світлом«, середновічні альхеміки »першою матерією«, гностики »огненим тілом св. Духа«, масони »Мендесом«, »Люципером«...

(Дальше буде).

та життю англійських громадян та загрозити, що коли задовільнення не буде запевнене, то англійське правительство пічне ворожі кроки, а саме збльокує китайські порти, що є в обсязі кантонського правительства та займе деякі надморські форти, що лежать на північ від Шанґаю, що не допустить до плавби по найважніщій ріці Китаю по Янґ-Тсе-Кіянзі. Бувби це початок війни. Та покищо цей ультімат ще не висланий. Англійське правительство вишле його щойно тоді, коли матиме на це згоду інших держав. Кажуть, що Зєдинені Держави Півн. Америки й Япан уже годяться на такий ультімат, тільки Америка не бажалаб, щоб письмо до Кантонського правительства мало форму ультімату. Та чи це буде в формі ультімату, чи ні — нота, здається, буде вислана. Тоді все буде залежати від Китайського правительства, а там під впливом перемог Куо-Мін-Танґу взяла верх ліва струя, що не хоче ніяких взаємин із Европейцями, крім із більшовиками. Значиться є вигляди на війну. Та війна це дуже непевна гра. Відомо де вона зачнеться, та де скінчиться, не знає ніхто. Може ця війна зрушити все противенство англійсько-радянське в Азії, а передусім на півдні в Індіях. Відсіля перекинуласяб боротьба в Европу — так ультімат Англії Кантонові може викликати великанські наслідки в світовій політиці.

НІМЕЧЧИНА.

В німецькому парляменті.

В німецькому парляменті три дні дебатували над буджетом державної оборони (райхсвери). Соціялістичні посли гостро нападали на правительство, ба навіть ураз із комуністами поставили внесення з висловом заяви недовіря міністрові ряйхсвери Ґеслєрові, та це внесення парлямент відкинув усіми голосами проти голосів цих, що поставили внесення. Увесь буджет райхсвери парлямент ухвалив. Характеристичне тут це, що при голосованню над заявою недовіря для міністра Ґеслєра, демократична партія, хоч є в опозиції не голосувала за цею заявою.

Французько-німецький договір.

У Парижі підписаний вже додатковий договір до тимчасового французько-німецького договору з серпня 1925 р. Цей додатковий договір управильнює три питання: а) продовжує час трівання теперішньої торговельної провізорії до 30. червня 1927 р.; б) вводить до теперішньої провізорії цілий ряд доповнень у справі спеціяльних продуктів, що займають промисл обох держав; в) означує підстави остаточного торговельного договору, що до якого переговори будуть відновлені дня 15. квітня ц. р. й могтимуть трівати до 30. червня. Оба правительства заявляють в додатковому договорі, що годяться прийняти за основу переговорів клявзулю найбільшого упривилеєння.

До наших передплатників.

З днем 20. цвітня здержуємо висилку часопису всім тим П. Т. Передплатникам що, залягають з передплатою ще за 1926 рік і до того часу її не вирівнають. — Прохаємо отже поспішитися з надісланням залеглостей, щоб оминути непотрібної перерви у висилці.

Рівночасно звертаємо увагу П. Т. Передплатників на понизші точки і просимо у власному інтересі їх узгляднювати:

1) О кожній зміні адреси належить повідомити Адміністрацію, **зазначуючи виразно** »зміна адреси« і подаючи **стару й нову** адресу.

2) При пересилці грошей почт. складанками (чеками), просимо конечно все зазначувати **на що** призначені гроші (передпл., прес. фонд, кольпортажа, оголошення).

3) Хто не одержить одного—двох чисел, повинен **негайно реклямувати,** не зволікаючи місяцями, бо пізнійше може даного числа забракнути. **Адміністрація.**

Огляд часописів.

Віра і наука (ч. 5). В дописи зі Львова (ст. 9—10) довідуємося, що тут »скристалізувалася« українська евангельська громада, яка вже вибрала »присвітерію« та намітила плян праці. Дальше читаємо в тій дописи, що наслідком основання тої громади »страх на наших католицьких душпастирів находить неабиякий«. По католицьких церквах мертвота, бо уніятський клир не в силі заспокоїти духових потреб у вірі своїх вірних. Нарід починає глядіти на роботу уніятських священників »критично«. Ці священики навчають, що людина повинна бути правдомовна, а самі вони жиють брехнею (?); що брат братови повинен помагати, а самі вони деруть (?) за треби і з найбіднійшого (?), хоч мають достаток і »дуже вигідне матеріяльне життя« (покищо не дістають іще по 100 долярів місячно, як дехто...), що треба людині бути лагідною, вибачливою, доброю у зносинах з другими людьми, а самі вони злісні (?), підзорливі (?), пахабні(?), горді (?) і такі, що стають не приміром другим людям, а відстрашуючим позором (?). — Так виглядає в практиці евангельська »чистота моралі«... Супроти того ми в праві запитати панів евангеликів: Хто докаже з Біблії, що евангеликам вільно брехати й очорнювати »уніятських священників«?

Між всячиною доносить »Віра і Наука« про найдення в Італії, в місті Люцера, »пятого Евангелія« яке мав написати »Йосиф Єрусалимський, ученик Ісуса з Назарету«, під заголовком: »Довкола життя Ісуса Назаренця«.

Про згадане ніби »пяте евангеліє« свого часу розписалася була вся преса. Нині вже певною є річею, що це є т. з. »апокрифічне евангеліє«. Звісно, що в другім столітю по Хр. повстало богато таких »евангелій«, які Церква називає »апокріфами«. Ці апокріфи писали або єретики, щоби оправдати свої блуди, або були це просто побожні леґенди, які переважно заспокоювали цікавість побожних християн, що бажали довідатися про ті хвилі з життя Ісуса Христа, про котрі не згадують канонічні евангелія.

Церква заборонювала лиш єретицькі »апокріфи«, а побожні леґенди вправді дозволяла читати, але завсігди й всюди уважала їх »апокріфами«. Коли проте справді віднайдено яке нове »евангеліє«, то ним є хиба оден з незнаних ще »апокріфів«.

* * *

„Громадський Голос" (ч. 14) в статті „Чорна хмара наступає" пише:

„Наступає чорна хмара, яка заслонює ясне сонце освіти й поступу. Орґанізується попівство в клєрикальну партію (!) в т. зв. Українське Христіянське Обєднання (!!) (УХО) і ріжними способами притягає до своєї партії не тільки темних та забобонних дідусів та бабусь, але молодь. Попи закладають по церквах бібліотеки і при помочі такої лектури, як „Місіонар" і ин. ширять клєрикальну паморoку..."

Дальше нарікає радикальний орґан на деякі „Луги" Д-ра Дашкевича, що вони тримають з духовенством і кінчить статтю словами:

„Треба свідомим Луговикам не допускати до Лугів тої чорної хмари, а вносити світло поступу..."

* * *

„Краківський „Ґлос Народу" (ч. 72), в статті „Небезпечні погляди", дає львівській націоналістичній „Ґазеті Косцельній" різку науку за її націоналістичну дурійку і між иншим пише:

„Кс. Фр Блотніцький, (співредактор „Ґазети Косц." і автор статті, на яку відповідає „Ґлос Народу"), доходить до переконання, що се неправда, щоби польський націоналізм був подібний до прусського неетичного націоналізму, що польський націоналізм не входить в область релїґії... і що бажає гармонії (!), згоди між народами, що його теоретики не виходять взагалі поза межі здорового націоналізму, що вправді можнаби йому се й те закинути з католицького становища, але так, як він сьогодня представляється, не викликує побоювань з католицького становища..."

Автор відповіди заявляє навпаки, що етичні основи польського націоналізму, якого так завзято боронить „Ґазета Косц.", є „просто противні католицькій етиці". Дальше читаємо:

„Ще гірше з його (кс. Ф Б.) обороною польського націоналізму перед закидами, які йому роблять католики: що уважає релїґію тільки за оруддє і середник до своїх політичних цілей — і що з патріотизму робить для себе монополь. Кс. Ф. Б. не боїться уживати „релїґії за політичне орудде", бо, на його думку, польські націоналісти хотять релїґії уживати до доброї ціли... І конклюдує, що таке ужиттє релїґії як середника до ціли хиба не уймає католицизмови... Трудно зрозуміти — пише „Глос Народу" — як такий погляд міг дістатися на шпальти католицького письма, до того призначеного для духовенства... Трудно се зрозуміти передовсім „ по осудженню Акціон Франсез.. Навіть кс. Лютославський.. голосив клич „зглядного націоналізму" с є. обмеженого в своїх функціях прінціпом релїґії. Кс. Ф. Б — як видно іде дальше від „кс. Лютославського. „ „В імя чистоти католицької засади слід тим поглядам („Газети Косц.") протиставитися. Вони є — певно несвідомою (?) — тенденцією до обниження поваги католицької релїґії відданням її в службу одній партії".

Дописи.

Ванів. Белзщина. Дня 3. квітня відбувся тут заходом Читальні »Просвіти« концерт в 66 літні роковини смерти Т. Шевченка. Вичерпуючий популярний відчит про життя й значіння поета виголосив П. Мих. Ковальський, б. старшина УГА. Його то невсипущій праці треба завдячити, що концерт, на який зложились влучні деклямації з місцевої молоді і шкіль них дітей, співи місцевого хору під управою дяка та прегарний дует скрипковий, вийшли дуже вдачно. Концерт попередила панахида в церкві за народних борців при асисті місцевих Соколів. В часі панахиди згадав о. парох теплим словом, горячою сльозою тих, що йдучи тернистим шляхом, зложили своє життя в жертві на народній Голготі за визволення, „за кращу долю народа. На панахиді і на концерті бачили ми делеґатів Белзької філії »Просвіти« й »Рідної Школи« УПТ. Впв. П. П. Меценасів Салагубів. — Щасть Боже Ванівській громаді в їх освітній праці!

Учасник.

Нові книжки і видання.

Biblische Geschichte

für das Bistum Breslau und seinen Delegaturbezirk. Amtlich herausgegeben vom Fürstbischöflichen Ordinariat in Breslau. Mit 77 Textbildern, 7 Bildertafeln und 4 Kärtchen, 8⁰ (XVI і 308 ст.). Freiburg i. Br. 1927, Herder.

Ся Біблійна Історія Старого й Нового Завіту, заосмотрена численними гарними ілюстраціями, є властиво призначена тільки для душпастирського й шкільного ужитку в бреславській дієцезії, але певно знайде поширення і в інших німецьких дієцезіях з огляду на свою внутрішню вартість. Автори українських шкільних підручників Біблійної Історії будуть мусіти також і на отсю книжку звернути свою пильну увагу.

НОВИНКИ.

Напад на редактора. Дня 28. березня в Катовицях чотирьох молодих людей напало на вулиці на начального редактора »Польонії« Забавского й побили його сильно палицями. Причиною нападу, кажуть, німста за тенденційні звідомлення »Польонії« про участь »Звйонзку повстаньцуф« в останній плебісцитовій маніфестації на Шлеську.

Музикольоґічний конґрес у Відні. Оноді почався на віденському університеті музикольоґічний конґрес, скликаний із нагоди Бетовенових торжеств. По повитанні ректором університету проф. Моліском зібраних і короткій промові проф. Адлера, промовляли на тему Бетовенової творчости проф. Аберт із Берліна, Роман Ролян із Парижа та проф. Едент із Кембрідж.

Архитектонічний конкурс Союза Народів. Дня 25. березня почалися наради жюрі, оповіщеного Союзом Народів міжнароднього конкурсу на проект будинку зборів та секретаріяту Союза Народів. Доси надіслали 375 проектів, та можливе, що наспіють іще дальші проекти зза океана. Жюрі радитиме певно три до чотири тижні. По означенні нагород виставлять експонати на прилюдний вид. Реченець отворення вистави годі ще устійнити.

Буреиня церков на Радянщині. Як доносять із Москви манія нищення церков прибрала там ширші розміри. Під претекстом управильнення вулиць і майданів міста, рішено весною розібрати три московські церкви біля Червоних Воріт, при майдані Дзержинського та при вулиці Петра. Крім цего річ-

шила реґуляційна комісія московської ради збурити інших сім церков у дільниці Китайґород.

Документ Берестейського мирового договору на ліцитації. Віденська антикварська фірма Гека виставила цими днями на продаж оригінальний ратифікаційний документ мирового договору в Бересті Литовському, датований із головної кватири 2 березня 1918 р. Цей примірник підписаний власноручно Вільгельмом II. і німецьким канцлером ґр. Гертлінґом з паперовою печаткою німецької держави, походить, як пишуть, із спадчини по українському послові й є першим мировим документом, що на ньому підписався цісар Вільгельм.

Самовбивство посадника міста. Із Кельц доносять, що посадник міста Мечислав Лукасєвич поповнив самовбивство. Причина самовбивства покищо не устійнена.

Золоті поля на Сибірі. Із Москви доносять: ґеольоґічна експедиція, що працює в долині ріки Алдон, відкрила в допливах цеї ріки Хатьна, Аїнах та Кенелай, багаті поклади золота. Та покищо доступ до них трудний ізза непрохідних лісів, що покривають ці околиці.

Населення Єгипту. В березні перевели в Єгипті перепис населення. Вислід такий: загалом є 14,861.000 людей, із чого на саме Каїро припадає 1,059.000 людей, а на Олександрію 570.314. У порівнанні з 1917 р. означає це приріст населення на близько 1·5 міліона душ.

Ваґнер на ліцитації. Як доносять американські часописи в Ню Йорку виставлять із кінцем квітня на прилюдну ліцитаційну продаж оригінальний автоґраф Ваґнерової партитури опери »Золоте Руно«.

Китайська війна в Америці. Боротьби ріжних китайських ґенералів на Далекому Сході, перенеслися й на другий бік Тихого Океану. У китайських дільницях більших міст Зединених Держав почалися домашні боротьби тайних політичних організацій Китайців, мабуть на підложі політичних спорів. Доходить до кривавих розправ. Американська влада не в силі припинити кривавих актів терору та замахів, оповістила, що коли не настане спокій, вона візьметься за масову депортацію невловимих комбатистів.

Чужинці на віденському університеті. Як доносять із Відня цеї зими було на віденському університеті записаних 10.000 студентів, в цему числі біля 3 тисячі чужинців.

Із любови до жінки відрубав собі ногу та допустився обманства. Перед віденським трибуналом відбувається сензаційний процес проти Еміля й Марти Марек і їх спільників. Обжаловують їх в обманстві, довершеному серед дійсно незвичайних обставин. Щоби дістати відшкодування 400.000 долярів, Еміль Марек дав собі добровільно відрубати ногу. По актови обжалування справа представляється так: Обжалуваний Еміль Марек не мав постійного фаху й занимався ріжними інтересами в бранжі заліза й дерева. Купував і продавав доми, а в останніх часах задумував великанське електрифікаційне підприємство, що його мало фінансувати акц. тов. »Анґльо-Дунайський Лойд«, що занималося теж обезпеченнями на життя. У часі переговорів предложили Марекові обезпечення на життя. По кількох днях зголосився до товариства з предложенням обезпечення на 100 тисяч дол. на життя й 400 тисяч на случай нездібности до праці. Угоду заключено. Уже в два дни по угоді управа »Анґльо-Дунайського Лойда« одержала від Марекової жінки депешу, що її чоловік важко ранений лежить у шпиталі. По відомостям із шпиталя принесли там Марека з ногою сливе відрубаною сокирою, так що ногу треба було ампутувати негайно. Марек вияснював, що працював над виготовленням електричної ляльки й коли рубав велику деревляну колоду, тоді сокира відскочила та ранила його в ліву ногу. Однак лікарська експертиза рішила, що на нозі є сліди кількаразового рубнення сокирою й пригода в такому виді, як подає обжалований, не можлива. Страшній операції порубання ноги піддався Марек добровільно, щоб дістати велике відшкодування в сумі 400 тисяч долярів. Кажуть, що намовила його до сего жінка, що її він дуже любив та не міг їй настачити грошей на сукні.

Дивна подія. В селі Раданці, в Румунії повернув Василь Кліпе з Америки, з чималою сумою долярів. Його шурин Андрій Сілій заманив його в ліс і підняв на нього сокиру, щоб убити його. Кліпе прохав шурина, щоб бодай накрив його коцом, щоб він не бачив, як Сілій вбиватиме його. Кліпе вволив його волю. Кліпе ждав під коцом довго на удар сокири, та його не було. Тоді відкрив коц і побачив шурина, як стояв над ним здеревілий із піднятою сокирою. Кліпе побіг у село й прикликав людей. Люде взяли Сілія на віз та повезли в шпиталь. Хотіли винять Сілієму сокиру з руки, та ніяк не можна було. Лікарі теж ніщо не порадили. На третій день помер Сілій із страшним криком. Кліпе побудував на місці, де його шурин хотів убити, капличку в честь Пречистої Діви.

Радянський конзулят ві Львові. Із Варшави доносять, що міністер заграничних справ дав екзекватур Кириченкові, конзулеві СРСР. на воєвідства львівське, волинське, тернопільське, станиславівське, люблинське з осідком ві Львові.

Статистика лікарів у Чехословаччині. по останній статистиці є тепер у Чехословаччині 8.811 цивільних лікарів і 1.145 військових. 4.000 лікарів подало чеську народність, а решта німецьку та інші. Між військовими лікарями є 345 Чехів. а 800 Німців і інші.

Оповістки.

ДВИГНІМ ЖЕРТВЕННІСТЬ.

Голосний шум за реформою шкільництва повинен би у всіх верствах українського громадянства розбудити заінтересування справами виховання. Зі заінтересуванням повинніб іти в парі не тільки словесні поради, але й матеріяльні засоби. На жаль до тепер цього не видно. Тому з цим числом »Нової Зорі« розсилаємо чеки »Рідної Школи« для використання при пересилці датків на справи шкільництва й виховання. При цьому звертаємо увагу українського загалу, що датки напливаючі для »Рідної Школи« не стоять у ніякому відношенні до потреб інституції. Слушні вимоги громадянства можна буде тільки тоді як слід виповнити, як жертвенність на справи виховання збільшиться і що до скількости жертводавців і що до висоти датків. Тому прохаємо використати складанку на пересилку не тільки свойого датку, але й подбати о приєднання других прихильників.

З окрема звертаємо ще увагу на »Фонд Будови« при Головній Управі, який має покрити видатки на здвигнення чи викінчення будівель для приміщення »Рідної Школи«. Хто призначувавби свій даток окремо на цей фонд, зволить на складинці в горі назначити Ф. Б.

Головна Управа »Рідної Школи«.

Львів, 8. цвітня 1927.

Валюти.

Доляри ам.	8·90—	8·94 зол.
Доляри кан.	8·81—	8·82 „
Кор. чеські	0·00—	26·57 „
Фран. фр.	0·35—	35·19 „
Фран. швайц.	172—	172·60 „
Фунти штер.	43·00—	43·58 „
Ліри італ.	0·00—	43·31 „
Шіл. австр.	0·00—	126·20 „
Нім. марк.	0·00—	220·00 „

ОГОЛОШЕННЯ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

ВПР. ОО. ДУШПАСТИРЯМ, які наміряють маловати свою церкву, раджу, щоби негайно порозумілися з »ДОСТАВОЮ«, (Львів, ул. Домініканська 11). В сій хвилі є свобідні два артистималяpі (першорядні сили), за яких роботу »Доставa« дає повну поруку, що вона буде виконана артистично, відповідно до вимог нашого стилю і обряду, а при тім дуже дешево.

1—3 **о. В. Лициняк.**

НЕ ВСТИДАЙСЯ!

Не встидайся, коли Ти або хто з Твоїх — дружина чи дитина мають ПРОПУКЛИНУ, бо це терпіння **не є з власної вини.** Але великим гріхом є **занедбання пропуклини,** що в наслідках для **людського життя є грізне.** — Кождий хорий на пропуклину **нехай негайно звернеться особисто до**

Закладу М. Фрайліха

Львів. Городецька 35

винахідника і спеціяліста патентованих бандажів руптурових для мущин, женщих і дітей. Цим опаскам сотки людей завдячують повне виратування без піддання операції. Свідчать про се золоті медалі, почесний докторат, дипльоми як також листи з подякою великих достойників, священиків, офіцирів і лікарів. Нічого дивного, що фірма **М. Фрайліха,** істнуюча від 60 літ, зєднала собі в тім напрямі не тільки в краю але й заграницею провідне становище.

Пані обслугує жіноча сила. 1—4

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон поручає **наймодніші**

капелюхи і шапки

Ф-ма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

ЦІНИ ЗНИЖЕНІ! — — — ВИБІР ВЕЛИКИЙ!

1—2

Важне для церковних хорів

В Адміністрації „НОВОЇ ЗОРІ“ можна дістати отсі випуски

Духовно-музичних творів о. Й. Кишакевича

Ч. 2. Вінчання (на мужеський хор) . . . 3·— зол.
Ч. 3. Панахида і 7 похоронних пісень (на муж. хор) . . . . . 3·— зол.
Ч. 4. Все упованіє моє. Кантата до Пр. Діви Марії, — слова Т. Шевченка (на мішаний хор) . . . . . 2·50 зол.
Ч. 5. Владико Отче! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотиро голосний, мужеський і мішаний хор . . . 1·— зол.
Ч. 6. Пісню слави заспіваймо! Пісня до св. Йосафата на дво-три і чотирьоголосний жіночий, мужеський і мішаний хор . . . . . 1·— зол.
Ч. 8. Всесильний Боже... і З плачем і стоном; два релігійно-національні гимни на жіночий, муж. і міш. хор . . . 2·50 зол.
Ч. 9. Пісні підчас читаної Служби Божої (9 пісень) на жіночий або муж. хор 2·50 зол.
Ч. 10. Вінчання (на мішаний хор) . . . 3·— зол.
Ч. 11. Панахида і похоронні пісні (на мішаний хор) . . . . . 3·— зол.
Ч. 12. Служба Божа по західно-українському народньому роспіву на жіночий або мужеський хор . . . . 3·— зол.
Ч. 13. Воскресні пісні (9 пісень) на жіночий або мужеський хор . . . . 2·50 зол.
Ч. 14. Евхаристійні пісні (5 пісень) на мужеський і мішаний хор . . . . 2·50 зол.

Книжки висилається негайно по надісланню почтовим переказом належної суми, з долученням 50 с. на поручене порто.

Видає і редаґує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 15 (66) (Należytość pocztową zapłacono ryczałtem) Львів, 17. цвітня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Конто почт. щад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА
В КРАЮ:
чвертьрічно 4 зол.
Місячно 1·50 зол.
ЗА КОРДОНОМ:
Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Христіянської Орґанізації.

ЗМІСТ: Новий напрям серед російської еміґрації. — Боротьба за душу дитини. — З церковно-релігійного життя. — Йоан Золотоустий (фейлєтон). — Два ювилеї. — З українського життя. — На услугах у жидівської преси. — Хрест, як смертна кара. Юда. — Політичний огляд. — Чому?... — Новинки. — Нові книжки і видання. — Біржа — Оголошення.

Новий напрям серед російської еміґрації.

(—) В кругах російських монархістів і націоналістів — головнож у Празі та в Парижі — проявився новий рух, що змагає до витворення нового політичного напряму серед російської еміґрації. Програма цеї нової партії каже, що Росія творить із Азією нерозривну цілість — континент Евразію. І саме на таких основах треба по думці приклонників цего напряму почати відбудову Росії.

Европейський рух має численних приклонників не тільки серед еміґрації, але й на Радянщині. Серед еміґрації ведуть перед політики: П. Н. Савицький та проф. Л. П. Карсавин. На Радянщині головно серед т. зв. національних більшовиків.

Із туманної ще програми вибивається на верх передусім: бажання необмеженої влади евразійців. Покищо виготовляють вони тільки ідеї, що в них виявляються ріжні »стилі« скрахованої російської еміґрантської політики. На новоутворене розуміння Евразії шукають доказів у всіх ділянках науки. Континент Евразія в їх розумінні це самостійна цілість, що в силі сама себе вдержати й тому може й замкнутися від решти світа. Антропольоґічно опираються вони на цему, що в Росії тільки дуже небогато людей, що не малиб у своїй крови примішки татарської, башкірської, мордвинської, хазарської чи чувашської крови, значиться Москалі творять разом із Угрофінами та з туркестанськими надволжанськими племенами одну окромішну культурну спільноту, що тісно звязана з балканським славянством і з туранськими народами. Московський національний характер — кажуть вони — зівсім відмінний від національного характеру інших словянських народів, туранська кров у жилах московського народу пре його сильно на Схід.

Навіть православана віра московського народу — кажуть вони — не одно й те саме, що православя балканських Словян. Евразійці твердять, що московське православя навіть близче ріжним азійським реліґіям, як христіянству, бо реліґії Сходу (буддизм, конфуцизм) це московська православна віра в найвищій степені.

Політична програма евразійців дуже проста тай вигідна. Вони вважають себе тільки переємниками влади по комуністичній партії. Іхнє становище до теперішньої Радянщини таке: більщовизм без комунізму, радянська система, признання приватної власности, реліґійний примус, націоналізм замість інтернаціоналізму, виборний цар.

По думці евразійців більшовики знищили всю колишню Росію, зреволюціонували народ і саме тому треба передусім замінити більшовицьку партію евразійською. Радянська система має бути одначе задержана, як »децентралізація« державного правління. Із цего політичного укладу повстало й нове розуміння »демотія« — себто демократія без »папування« (кратейн-пенувати) — значиться тільки демос-народ. Народ має сам правитися радянською системою, має вибрати собі царя, бо це відповідає правному почуванню Москалів. Цей цар не мавби правити державою, до цего буде збір підібраних здібних людей. Утвореноб суверенність економічних кругів, та цих кругів, що витворювалиб якісь вартости.

Щодо зовнішньої політики, то евразійці старалисяб не входити по можности ні в економічні ні в політичні взаємини з іншими державами. Та що спершу не матимуть вони власних засобів, то покищо треба затягнути конечні кредити. Однак евразійський континент повинен із часом зівсім замкнутися в собі й тільки це висилати поза свої границі, що буде збувати. Тай тут в першу чергу шукати мають торговищ на Сході, а від Заходу відвернутися зівсім.

Цікаве тут це, що в останніх днях заявився за цею системою великий князь Кирило Володимирович. Він подає таку програму будучого московського царства: Росія потребує сильного, понадпартійного режіму, що його може втілювати в собі тільки законний цар, независимий від виборочго щастя ні від загряничнього капіталу. (Як бачимо тут ріжниться він у поглядах із евразійцями, які мають у програмі виборного царя). Цар мусить спиратися на широкі народні маси, не на парлямент. Тут радянська система підходить куди краще, як парлямантаризм. Великий князь Кирило представляє собі найвищу владу, щось в роді »радянського царства«. Цар скликавби час від часу льокальні ради, а періодично всеросійський радянський конґрес. Так зблизивсяб цар до народу й так унеможливленоб повстання всемогучої бюрократії, чи іншої упривілеєної верстви. Права поодиноких національностей мусилиб бути незаймані, так теж і територіяльні автономії для поодиноких народів. Вивласнені великі власники мусилиб дістати відшкодування на Сибірі, в Туркестані або на Далекому Сході. Їх колишні посілости мусять безумовно остати в руках селян. Знаціоналізовані промислові й торговельні підприємства муситься звернути їх власникам. Воєнні інтервенційні та диктаторські пляни, що їх задумує вел. князь Микола Миколаєвич, треба закинути зівсім.

Оттакі то фантазії снують евразійці. Та нераз бувало, що найбільші фантазії ставали дійсністю — можливе, що й ця »евразійська фантазія« перейде колись у дійсність — тим більше, що така система справді підхожа московському народові. Тільки не слід розтягати цеї системи на всю колишню Росію, а передусім ніяк на Україну. Український народ, арійського походження, не має нічого спільного з такою системою. Із давен давна ще з часів Володимира Великого та Ярослава Мудрого вязався наш народ із Европою, а не з Азією культурно й політично. А проти азійських орд боровся. Додати ще треба, що завзятими противниками евразійців є кадети з Мілюковим на чолі.

На прикінці ще одна характеристична замітка. Цікаве, що Москалі все в своїх нових теоріях мусять опертись на Німця. Поза старими словянофілами стояли Шелінґ і Гебель, за їх епігонами Рікерт, за первісними евразійцями Шпенґлєр, а за Карвіновими евразійцями Шпан. Справді, як казав Тарас Шевченко, скрізь тут »Німець, великий учитель«.

Боротьба за душу дитини.

В австрійській республиці, а з окрема у Відни, йде тепер завзята передвиборча боротьба. Проти себе стоять два головні табори: табор христіянський і табор соціялістичний. В часі сеї боротьби, від висліду якої залежить будучий устрій Австрії, затихли всі инші спори. Бо й якже думати про що инше тоді, коли йде обом таборам про бути або не бути. Тому зовсім справедливо відповіли австрійські соціялістичні провідники на заміт деяких своїх товаришів, активних вільнодумців, що »соціялістична партія, хоч є при власти, замало дбає про антиреліґійну пропаґанду в шкільництві«, осьтак: »Сьогодня не час на згадану пропаґанду; вийдемо з виборчої боротьби побідно, так тоді розпічнемо культурну боротьбу; тоді школа буде в наших руках і ми перетворимо її після соціялістичних принціпів; боротьба за державну владу є рівночасно принціпіяльною боротьбою за школу, за душу дитини«.

Тому дуже на часі здати собі ясно справу з того, як задумує соціял - демократія зреформувати школу, як думає вона її устроїти, як хоче виховувати й образувати діти?

Хоч тут іде головно про Австрію, про австрійські відносини й про австрійських соціял-демократів, та властиво Австрія чи Відень є тут, сказати можна, символом всякої европейської держави. Те, що тепер явно й на більшу скалю діється в Відні, те саме бачимо майже в кождій европейській державі, хоч не зовсім явно й на меншу скалю, не виключаючи й Польщі. Акція, розпочата у Відні, перенесеться отже й на инші держави. На випадок побіди соціял-демократії в Австрії, ми дуже скоро будемо свідками зможеної соціялістичної шкільної акції і у нас.

Длятого й ми мусимо знати, що нас жде, мусимо знати, до чого стремить соціял-демократія дотично школи, дотично образования й виховання шкільної молодіжи.

Ідеал виховання молодіжи є такий самий у соціялістів, що у комуністів. Се стверджують самі соціялісти. По смерти Леніна заявила се виразно у відповідній статті (»Чим є для нас Ленін?«) редакція віденського соціялістичного часопису »Соціялістичне вихованне« „Sozialistische Erziehung" в зошиті за лютий 1924 р. Те саме читаємо в творі віденського університетського доцента Д-ра М. Адлєра »Нові люде«. Він пише: »Соціялістичне вихованне може бути тільки вихованнем в дусі комунізму«. Ті самі сло-

ва повторив також віденський бурмістр Зайц.

Нема отже найменшого сумніву в тім, що коли в якійнебудь державі дійдуть соціялісти до постійної влади, там пічнеться негайно »реформа« шкільництва на комуністично-большевицький лад. Звісно преці, що Відень був і є досі осередком, речником і ідейним представником европейської соціял-демократії.

Якаж є в подробицях шкільна програма комуністів і соціялістів?

1) Наука релігії зі школи є виключена. Виховання мусить бути без релігії. Послідовно викидається зі школи також Бога. Безрелігійна, атеістична школа, се найважнійша програмова точка і комуністів і соціялістів.

2) Враз з релігією виключена зі школи також моральність. Щоби прискорити »відморальнення« дітей, завели большевики обовязкову коедукацію. При рухавці, при спортових вправах, при плаванню, не робиться ріжниці між полом.

3) Діти не належать до родичів, а до держави (суспільности). Родинне виховання зноситься. Діти, вже в перших літах їх життя, відбирає держава від родичів і виховує їх спільно в відповідних заведеннях.

4) Тим чином підпадають діти як в передшкільнім часі, так і в шкільнім часі, цілковито під вплив комуністичних зглядно соціялістичних учителів. Першим отже завданнєм партії усунути невигідних собі учителів, а заступити їх сторонниками комунізму чи соціялізму.

Такі є цілі соціял-демократії й комуністів що до школи. В Радянськім Союзі школа вже »зреформована«. На той самий спосіб хотять її »зреформувати« також соціял-демократи.

Які з сього випливають обовязки для свідомих християн — докладнійше говорити хиба не треба.

З церковно-релігійного життя.

РИМ.

Недостача священиків.

Останніми роками дається відчувати в Римі недостача парохіяльного духовенства. На 63 римських парохій 39 парохій було обсаджених монахами, а й між останими 24 світськими священиками є багато з инших дієцезій.

Папський орієнтальний інститут.

Сими днями приняв папа на послухання професорів і слухачів основаного Бенедиктом XV-им папського орієнтального інституту. Між учасниками послухання були члени ріжних націй, між иншими й української. Папа промовив до зібраних, згадуючи про своє письмо до югословянських епископів про св. Кирила й Методія.

ПОЛЬЩА.

Шематизм (катальог) чина оо. Василіян.

Сього року вийшов новий Шематизм (катальог) Чина оо. Василіян. Василіяне мають тепер своїх 4 провінції: 1) Галицьку, 2) Закарпатську, 3) Угорську і 4) Румунську. З Чина оо. Василіян є тепер трьох епископів: Впреосв. Митрополит Шептицький, Преосв. епископ Коциловський і преосв. епископ Гойдич. Протоігуменом є вибраний вдруге 1926 Впр. о. Ан. Калиш. В Галицькій провінції є монастирі: у Львові, Бучачи, Буковій, Добромили, Дрогобичі, Гошові, Краснопущі, Крехові, Кристинополи, Лаврові, Михайлівці, Перемишлі, Підгірцях, Улашківцях, Золочеві і Жовкві, отже разом домів 16. — В Закарпатській провінції є два доми: в Мукачеві і Ужгороді. — В Угорській провінції один дім в Маріяпочі. — Так само один дім в Румунській провінції, а то в Біксадулі. Крім того є два доми в Бразилії і два в Канаді. Новіціяти є в Крехові, Мукачеві і Канаді. — Всіх монахів є 360, а то священиків 113, новиків 130 і братчиків 117. В році 1926 було 338, отже прибуло 22-ох.

Католицькі публіцисти.

Католицьких дневникарів і публіцистів є тепер в Польщі разом 50, між тим священиків 21. Вони припадають на поодинокі міста в такім числі: на Варшаву 18, на Краків 11, на Познань 7, на Львів 4, на инші міста 10.

Зменшенне числа супруж в Варшаві.

В порівнанню з р. 1925 впало число єрпруж в Варшаві з 8435, на 7815, отже 620 менше. З числа 7815 християнських супруж було 6405, а зареєстрованих жидівських 1410.

Шкільний страйк.

В Познанщині вибух в одній громаді шкільний страйк. Родичі заперестали посилати свої діти до школи тому, що учитель Жуліковський ображав їх релігійні почування. Кураторія усунула учителя.

Зїзд польських вільнодумців.

Недавно відбувсь в Варшаві щорічний зїзд членів Товариства Польських Вільнодумців. Клич сього товариства є боротьба з релігією і з Церквою. Між ухваленими резолюціями є також такі: протест проти переслідування національних меншостей, проти розвязання »Громади«, і резолюція, яка домагається увільнення політичних вязнів.

Дуже воно сумно, що в Польщі монополь речників справедливости присвоїли собі крайні ліві.

Танці в часі посту.

Патріотичне Товариство ремісничої молодіжи ім. Т .Костюшка у Львові улаштовувало сього року в часі великоднього посту гучні забави з танцями.

Новий краківський епископ суфраган.

Краківським епископом суфраганом став о. **Др.** Ст. Роспонд, ректор дух. семинарії в Кракові.

НІМЕЧЧИНА.

Упадок релігійности.

Часописи подають, що протестантська церква втратила від 1919 до 1924 року понад 1,111.000 членів, які не зголосилися до ніякої иншої релігійної громади. В сім часі вступило до протестантської церкви 91.000 нових членів. Католицька церква втратила в тім самім часі 183.998 членів, з котрих 62.228 перейшло на протестантизм, 10.189 вернуло назад до католицтва а 111.591 лишилося поза якою небудь церквою. За час від 1919 до 1926 число тих, що виступили з церковного звязку виносить около 1.5 міліона.

Ювилей Бетовена.

З нагоди 100-літної річниці смерти Бетовена пригадують часописи, що Бетовен був ревним католиком. Перед скомпонованнєм »Місса солємніс« студіював він і вживався через чотири роки в Службу Божу. Від ранньої молодости до кінця життя відчитував щоденно уступ з »Наслідування Ісуса Христа«. Постив кождої пятниці і перед кождим святом. Рано і вечір молився голосно зі своїм сестрінком, пильнував, щоби сей учився катехізму, бо казав, що се »одинока підстава, яка в силі піднести чоловіка«. Бетовен дуже ревно сповняв заповіди Божі й церковні. Загально відома була чистота його життя. Гіршився тим, що Моцарт посвячує час на компонованнє твору про любощі Дон Жуана. Умер як примірний католик.

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА.

Зріст релігійности.

Московський комуністичний часопис »Труд« доносить, що протирелігійна пропаганда, ведена з великим накладом грошей й праці, принесла одну невдачу. Часопис констатує, що релігійний рух огорнув навіть широкі кола російського пролетаріяту.

Йоан Золотоустий.

(Кінець).

У страстний тиждень 399 р. скаженіла така страшна буря, що побоювалися,, що пропадуть усі засіви. Народ у трівозі зібрався в церкві та молився й постив. Два дні було так, а потім буря пройшла. Та з небезпекою зникла й набожність, хоча це був страстний тиждень, усі пішли в цирк, на перегони та ігрища. Це трівало й два останні дні страсного тижня. І в перший день Великодня виголосив Золотоустий про повідь: »Проти циркових ігрищ«.

»Чиж можна це стерпіти, приглядатися з байдужністю? О, кілько я перетерпів у цих днях! І навіть перед цим днем не зжахнулися ви, що в ньому сповнилося примирення світа... Вовк, лев, усі дикі звірі тікають перед ловцем, коли поцілить їх його стріли, тільки мудра людина, коли зранена, йде слідом за вбийником. Стріла вбивається щораз глибше, а ранений розкошується ще раною своєю. Це саме робить недугу невилічимою, це найнебезпечніше... Та хто поспішить на ці проступні ігрища, цему замкну я дорогу до святих тайн, так я не позволю, щоб він приблизився до вівтаря«.

Це не був одинокий раз, що він промовляв так до народу. Його палив запал за закон Господній і за спасення душ, що їх віддав йому Бог в опіку. Ця велика любов і святе життя його зеднювали йому серце народу так, що народ радо принимав навіть найстрогіші його запорядження. Ознакою цего привязання є це, що в церквах і скрізь, де він ні проповідувавби, окружали його скорописці, щоб записати по можности кожніське його слово, щоб ніодно з них не пішло в забуття.

Така палка душа, як Золотоустого, не могла вдоволитися діяльністю для найблизчого стада. Він дбав і про єретиків і з Царгороду та в довгих подорожах по краю заводив лад по підчинених йому дієцезіях. Із запалом віддався він думці про місії, над чим думав він уже в Антіохії. В землях довкола столиці, було християнство закріплене ще дуже слабо. Він дбав про будову там церков та про настановлення священиків. Для ґотського війська, що служило в цісарській армії, велів він проповідувати по ґотськи й навіть відступив на це одну церкву. І до Фенікії посилав місіонарів, здебільшого черців, щоб там змоглося християнство.

Так трудився Золотоустий на всіх ділянках безкорисно, невсипуще. Та цей труд, що дав величезні, благословенні плоди, придбав йому й ворогів. Ніколи світ не любить святого, що напоминає до поправи, що не знає уступчивости. Так було й із Золотоустим. На цісарському дворі вважали закиди в проповідях і в примірах святого, особистими натяками. Епископи, що думали по світськи, здеморалізовані священики, виступали проти обичаєвої ріщучости його домагань. Треба було дрібнички, щоб зрушилося накопичене огірчення. Нагода наспіла вскорі.

3. Заточення, смерть і слава.

По упадку Евтропія попав цісар Аркадій під вплив цісаревої Евдоксії. Цісарева Евдоксія була це жінка рішуча та чималих здібностей, та попри це кермувалася пристрастями, а її розпустне окруження вміло використовувати її слабости. Тож мусило прийти до противенства між цісаревою й Золотоустим. Уже в 401 р. виявилися перші познаки боротьби. Та цісарева, хоч і вражена виступами патріярха, не зважувалася ще на крайности, бо хоч і багато мав він противників, та кріпку опору мав він в одушевленому народі. Тоді подав цісаревій поміч олександрійський патріярх Теофіль. Цей славолюбний муж дуже нерадо глядів на вивищення Золотоустого на найвизначніший епископський престіл на Сході. Ще більш неприхильно став він глядіти на Золотоустого, коли останній дав захист у Царгороді черцям, що їх Теофіль пропав був із нітрійської пустині. Легко вдалося Теофілеві приєднати до боротьби зі Золотоустим чимало епископів і з собі підчинених дієцезій тай із цих, що підлягали Царгородові, бо були між епископами деякі, що були невдоволені зі Золотоустого за його строгість обичаїв.

Аж нараз обставини взяли інший оборот, як сподівалися Теофіль та його прихильники. Саме Теофіля покликав цісар до столиці, щоби оправдався за жорстокість супроти нітрійських черців перед собором, що мав радити під проводом Золотоустого. Та Теофіль поїхав в Царгород певний перемоги над Золотоустим. Йому вдалося наклонити святого, та в своїому запалі короткозорого епископа Епіфанія зі Салямини, щоб виїхав наперед у Царгород та підготовив там акцію проти Золотоустого. Та не довго тішився Теофіль цим союзником. Епіфаній розглянувся краще в справі й не хотів свойого святого 90 літнього життя знеславити виступом проти Золотоустого й повернув на Кипр. Він кинув Царгород із словами: »Я йду відсіля, бо мені спішно,

Робітники всяких промислових підприємств взялися до будования церков, не жалуючи часу й засобів. Православні церкви будують часто зараз коло фабрик. Так пр. побудовано церкву при комуністичній фабриці »Комуністичний розвиток« у Владимирі. Инша фабрика в Пензі виставила також церкву для своїх робітників. Так само і в инших фабричних осередках в Росії будують робітники церкви. Протирелігійні маніфестації кінчаться часто потурбованнем їх проводирів.

АЛЬБАНІЯ.

Положення католицької Церкви.

Найбільшу часть альбанського населення становлять музулмани (559.420 або 68%), відтак ідуть православні (173.250 або 21%) і врешті католики (92.330 або 11%). Хоч католиків є найменше, але вони перевисшають музулманів і православних не тільки культурою, але й фізичним та моральним здоровлям. Колись ціла Альбанія була католицькою (і то сильною) державою, доки не підбили її Турки та не поширили там насильно музулманської релігії. Церковна ерархія в Альбанії є утворена з двох провінцій, а саме перша з осідком в Скутарі, а друга в Дурацо. До скутарської митрополії, що числить 30 парохій, належать як суфраганії епископства в Сапе з 23 парохіями і в Пульті з 14 парохіями. Митрополія в Дурацо не має ні одної суфраганії і числить 22 парохії. Врешті Мірідити мають свого власного епископа-ігумена, котрий є рівночасно начальником того племени, з 15 парохіями і 24.000 вірними. Число світського духовенства, що займається душпастирством, не переходить числа 100 і без помочи монашого духовенства годі булоби задосить учинити всім потребам католиків. Крім Єзуїтів працюють в Альбанії також Франціскане. Женських монаших чинів є кілька. Найстаршим виховним і науковим заведенням є колегія т. зв. »Понтифіціюм«, основана папою Пієм X. З цеї колегії повстали три нові заведення: інститут св. Франца Ксавера зі школою народною й промисловою та з гімназією; дім і школа місійна; виховний дім з народною школою і низшою гімназією. Найбільшою небезпекою для католицтва в Альбанії являється оживлена акція американського червоного хреста, який оснував безплатний виховний дім для альбанських дітей, щоби виховувати їх в блудах методистів. Католики не в силі належно протиділати цій акції задля недостачі матеріяльних засобів. Наслідком цього богато молодіжи пропадає для віри. Про сумне положення католицтва свідчить факт, що католицькі діти не вміють часто навіть перехреститися, коли тимчасом уміють трудні й замотані музулманські молитви та практики. Не веселі також виглядн на будучність. Альбанське правительство, що має наглядно ціху музулманського правительства, трактує вправді католицьку релігію на рівні з иншими релігіями, але що католики становлять тільки 11% цілого населення, а до того вони люде бідні, то без більшої помочи заграничних католицьких країв католицьке життя в Альбанії не в силі розвинутися. Альбанські Єзуїти видають одиноку місячну католицьку газету (»Післанець Христового Серця«), яка не має більше, як 500 передплатників!

ЯПАН.

Рівноуправнення християнства.

Японське правительство внесло до парляменту проект віроісповідного закону, по думці котрого християнство має бути в Японії рівноуправнене з шінтоізмом і буддизмом. Висша палата відкинула цей проект з огляду на широкі управнення, які християнська Церква має одержать завдяки цьому законови. Правительство однак заповіло внесення проєкту в часі найблизшої сесії парляменту, вважаючи введення цього закону в життя конечністю.

Два ювилеї.

Цілий світ обходить сього року столітній ювилей Вольти, славного фізика. Вольта був щирим католиком. Годиться отже згадати і нам про сього славного ученого в рік його столітнього ювилею.

Ал. Вольта уродився в Комо (Італія) в 1745 р., зі старої шляхетської родини. В році 1774 був учителем в ліцею в Комо і там у слідуючому році винайшов свій славний електрофор. В чотири літа опісля дістав катедру фізики на університеті в Павії. Його назвисько стало широко відоме, коли він вмішався в остру диспуту з Гальванім, другим вірним католиком, з котрого назвиська утворено слово »ґальванізм«. Гальвані був професором медицини в Больонії. В р. 1789, лежав він дома хорий і приглядався, як його жінка ладила для нього зупу з жаб. Вона повісила жабині уда на мідянім дротику, на заліяних стовпах балькону, щоб їх висушити. З зачудованнем запримітив ґальвані, що скільки разів під подувом вітру долішні частини уд діткнулися заліза, цілі уда корчилися при зіткненню з металем. Дальші досвіди спонукали Ґальванія оголосити теорію про звіринну електричність. Вольта піддав ту теорію в сумнів; він доказував, що те явище не має нічого спільного з звіринною електричністю, але походить виключно із зіткнення двох ріжнородних металів у присутности вогкости. Його відкриття принято й стверджено. Побіда молодого чоловіка була ударом для Гальванія, якого звізда погасала в міру, як сходила звізда Вольта. Гальвані помер в 1799 р., а в 1800 р. Вольта довершив свого важного для науки відкриття, яким була його перша електрична батерія.

При кінци свого життя жив Вольта в цілковитім відокремленню, працюючи над своєю душею й слухаючи щоденно Службу Божу. Свої горячі католицькі перекопання висловив Вольта в »визнанню віри«, яке написав дванацять літ перед смертю.

На 5. марта с. р припадало рівночасно століття другого великого ученого Петра С. Ляпляса. Сей великий французький математик і астроном уродився в Нормандії, як син дрібного рільника. Зразу студіював теольоґію, а відтак звернувся цілковито до математика. Ляплас є загально відомий зі своєї теорії про мраковину, при помочи якої намагається пояснити повстанне сонячної системи. В науковім світі здобув він собі почесне місце своїм твором »Небесна механіка« (1799—1825). Карєра Ляпляса як ґеніяльного математика й астронома була світла і принесла йому славу та загальне признання.

Як видно з листів Ляпляса, деякі вважали його зовсім несправедливо безбожником. Ляпляс, як і Вольта, ніколи не вирікся своєї віри, хоч слід признати, що не був ревним католиком. Правда, що Ляпляс написав в однім своїм творі легкодушну увагу проти пани Калікста III., але її в пізнійшім виданню того твору усунув. Зате помер як вірний католик, заосмотрений на смерть священником з Аркей, якого сам казав до себе покликати.

Вписуйтеся в члени
Української Християнської Орґанізації
Річна вкладка від 2 зол. (для незаможних довільна).
Адреса: **Укр. Хр. Орґанізація Львів, вул. Сикстуська 39 а.**

дуже спішно. Лишаю вам місто, двір і театер«.

Теофіль поїхав на Палестину, Сирію й Малу Азію й приєднав для себе так богато єпископів, що міг відбути величавий візд у Царгород. Царгородського патріярха він ні не відвідав у його палаті, ні не вступив до його церкви. Найвизначнішу підмогу найшов він у цісаревої, що саме тоді була дуже розярена. Золотоустий скартав у проповіди хиби жіноцтва, хоч і загально, та гостро. Цісарева вважала це обидою зверненою проти ньої й вона спонукала цісаря Аркадія, щоб виступив у її обороні, бож обида цісаревої цеж обида й цісаря. І цісар поручив Теофілеві скликати собор проти царгородського патріярха. Ось так склалося, що цей, що сам мав пійти під суд, мав судити свойого суддю.

Собор зійшовся в Халкедоні на хуторі, що звався „Δρῦς“ „Дуб“. Відсіля й назва „σύνοδος ἐπὶ δρῦν“. — Трицять шість епископів засіло на суд. Цілий ряд жалоб проти Золотоустого ждав порішення. А в Царгороді заразом зібралося сорок епископів боронити Золотоустого. Сам він задержав новий спокій, бо був свідомий своєї невинности. Веліли в Антіохії розслідживати його минулість, та хоч прожив він тамечки понад 50 літ, не могли викрити ніщо, що надавалосяб до обжалування. А як по святому жив він у Царгороді, це бачили всі. Чогож йому було боятися? І він заявив готовість станути перед »дубовим собором«, вилучать тільки чотирьох епископів, що їх ізза явної ворожнечі не міг він признати суддями. Між ними само собою був і Теофіль.

Та цего бажання його не сповнили. Просто заявили, що Золотоустого усувають із престола, бо він не явився на зазив. Аркадій підписав присуд і приказав видалити патріярха зі столиці.

Народ на вістку про цей присуд попав у безкрає розярення. І знову тільки один був у силі успокоїти народ — сам засуджений. Пройнятими сердечною любовю словами розпращався він зі своїм стадом.

»Могутні буруни, бурі страшні« — так говорив він — »та ми не боїмося, що пропадемо, бо ми стоїмо на скалі. Нехай скаженіє море, цеї скелі не збурить воно, нехай виє буря, Христового корабля не затопить вона. Тай справді, чогож нам боятися? Смерти? »Христос моє життя, а смерть мій зиськ«. Заточення? »Господня є земля й усе, що наповняє її«. Втрати майна? »Ніщо не принесли ми на світ і ніщо з нього не заберемо зі собою. Що світ має страшного, я цим погорджую, що має привабного, я глумлюся з цего. Не дріжу перед убогістю, не бажаю богатства, не жахаюся, не дорожу життям — хіба тільки коли йде про ваші душі«.

Та коли людей успокоїв він на кілька годин, обурилися живла. На другу ніч навістив Царгород страшний землетрус і безмежний жах обхопив усіх. Евдоксія бачила в цему Божий суд. У трівозі благала вона цісаря, відкликати назад Золотоустого. Як усе так і тепер уволив їй волю слабодух. А вона слала в безкрайній трівозі гінця за гінцем, щоб відшукали заточення та спонукали його до повороту. І вкінці найшли його. Принесли про це вістку в столицю. Настала велика радість. А як Золотоустий вїхав на Босфор, радощам та втісі народу не було впину.

Спершу не хотів Золотоустий брати своєї церкви в посідання торжественно, поки новий собор не розслідить його справи. Та одушевлений народ не хотів ніщо знати про це й що його усунення по Божому й людському законові було неважне, то він справедливо не вважав себе звязаним антіохійським каноном, щоб насамперед виждати собору, що потвердивби його невинність. І серед радісних окликів народу ввійшов він у »церкву апостолів«. Увесь народ подався за ним із горючими свічками в руках, благодарних пісень співаючи.

Та мир не міг бути довгий. Цісарева не змінила своїх обичаїв, а патріярх остав вірний тому, що вважав обовязком совісти. Так уже по кількох місяцях прийшло до нового розриву.

Горда Евдоксія хотіла поставити в столиці свою статую, щоб її величали так само, як при уставлюванні цісаревих статуй. Протягом кільканацяти днів влаштовувано величаві торжества для народу. Що крик торжеств перешкаджав богослуженню в недалекій епископській церкві, прохав Золотоустий префекта, щоб припинив ці гамірні забави. І з проповідниці скартав він цю зневагу церкви. Це старалися вияснити, як особистий напад на цісареву. Ворожнеча росла так скоро, що вдруге запросили Теофіля на суд над Золотоустим[3]). Не зважився Теофіль приїхати в Царгород, щоб не виставлятися на гнів народу, та найшлося доволі епископів, що на соборі вдруге голосували за усуненням Золотоустого з патріяршого престола. Уже скорше, на Різдво Христове 403 р. велів цісар Аркадій заявити, що ввійде в церкву патріярха. А в великий піст домагався він від Золотоустого, щоб опустив церкву. Достойно відповів йому Золотоустий: »Від Господа, Спасителя мойого, одержав я цю церкву, щоб дбати про спасення народу

З українського життя.

Повітовий Народній Зїзд у Львові.

У Львові відбувся дня 29. березня ц. р. зїзд делеґатів громадських партійних орґанізацій УНДО з львівського повіту. На зїзді було 192 відпоручників від 83 громад. Вибрано Повіт. Народній Комітет з 15-ти членів, по пять з кождого судового округа. Головою П. Н. Комітету вибрано знову п. Івана Ліщинського зі Львова.

Ухвалено такі резолюції:

Українські громадяне львівського повіту, зібрані на вічу дня 29. марта ц. р., обговоривши справу громадського самоврядування і нових проектів законів про громаду і ординацію виборчу до громад, стверджують:

1) що за час, від коли західно-українські землі дісталися під владу польської держави, польська адміністрація стремить пляново до повного знищення і зліквідування громадської самоуправи на західно-українських землях;

2) що наслідком цього більш як 3000 громад в самій Сх. Галичині позбавлено права громадської самоуправи, а в місце виборних і волею громадян покликаних громадських управ настановила польська адміністрація наказних війтів і комісарів, які своєю господаркою доводять громади до цілковитої руїни;

3) беручи під увагу факт, що в західній Галичині і в суто-польських громадах східної Галичини вибори до громадських рад і управ вже давно переведено, а під диктаторською владою комісарів оставлено лише українські громади, віче стверджує, що систему комісародержавія на наших землях завели ворожі нам елементи в Польщі виключно і єдино тому, щоби затерти і знищити бодай назовні їх український характер а в наслідок того ослабити національну силу україн. громад;

4) віче закладає протест проти тієї системи, піддержуваної всіма ворожими чинниками і домагається:

5) безпроволочного знесення адміністраційної комісарської диктатури по українських громадах;

6) безпроволочного розписання виборів до громадських рад і управ на основі загального, рівного, тайного, безпосередного і пропорціонального виборчого права, а поки це наступить, віче домагається, щоби розписати вибори на основі приписів до тепер обовязуючих з евентуальним додатком комісії ліквідаційної в Кракові з 1919;

7) віче протестує проти ухвалених в адміністраційній комісії проектів законів про громадську і іншу самоуправу, бо проекти ці є вимірені проти українського населення, стремлять до розбиття національної і господарської сили наших громад, відкриваючи вступ до наших громад чужонаціональним елементам і мають на меті закріпити на українських землях дотеперішню систему комісародержавія в новій улеґалізованій формі.

Арештування.

Як про це донесла польська преса, з початком ц. місяця польська поліція стрінула в Карпатах недалеко чехословацької границі двох молодих людей, що блукали серед ліса. Оден з них утік, а другого поліція арештувала. Арештований назвав себе Жабінським і мав при собі документи, виставлені на це імя. Впевняють одначе, що це прізвище фальшиве і що арештований є в дійсности Вас. Атаманчук, котрого підозріває поліція в убійстві куратора Собінського. Атаманчука відставлено зразу до Стрия, а відтак до Львова до слідчої вязниці.

У звязи з тою справою арештовано кільканайцять осіб в Долинщині й у Львові. В Долині арештовано учительку Грицаївну та її брата учителя і студ. Вістюка. Їм закидують, що переховували у себе Атаманчука. Атаманчук до вбивства не признається. Але, як пішуть, польські часописи, не заперечує, що належить до тайної військової орґанізації.

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА.

Національний склад сільського населення Рад. України. На 23,368.000сільського населення України Українців є 87.5 відсотків, Росіян — 5.5 відс., Поляків, Жидів і Німців по 1.5 відс. На селах Ніжинщини, Роменщини, Чернигівщини Українці становлять 99 відс. Росіяне живуть компактними масами на Мелітопольщині, Ізюмщині, Старобільщині і Харківщині. На Мелітопольщині Росіяне становлять 23 відс. цілої людности. Німців найбільше на Одещині, Мелітопольщині, Херсонщині й Миколаївщині. На Одещині Німці творять 15 відс. сільського населення. Жидівського сільського населення найбільше на Придністрівю та прикордонних округах.

Число шкільних дітей по національностям.

Народній Комісаріят освіти подає, що в школах на Україні вчиться 1,563.269 українських дітей; 220.519 Росіян; 161.847 Жидів; 35.724 Німців; 34.554 Поляків; 14.190 Молдаван; 22.868 інших національностей. Щодо того, як школа охоплює дітей ріжних національностей, то маємо такі надзвичайно повчаючі цифри: на першім місци — Німці (59 відс.), на другім — Жиди (58 відс.), на третім — Росіяне (54 відс.), на четвертім — Поляки (53 відс.), на пятім — Молдаване (47 відс.) і на останнім — Українці (46 відс.).

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Українська Господарська Академія в Подебрадах.

З кінцем травня ц. року випускає Укр. Господарська Академія в Подебрадах перший прийом студентів 1922 року з дипльомом інжиніра. Разом випускає Академія 170 молодих інжинірів-економістів, лісових інжинірів, гидротехніків, агрономів і технольогів. Чимало з них вже забезпечило себе посадами в Чехословаччині. Наші студенти зарекомандували себе як найкраще підчас обовязкових практичних робіт на ріжних чеських підприємствах.

Минулого місяця відвідала Академію делеґація анґлійського соціольогічного інституту в Льондоні з її президентом на чолі. Делеґація була дуже мило вражена досягненнями нашої Академії на науковім полі. Як вислід цеї прогулки має бути основований при соціольогічнім інституті в Лондоні спеціяльний відділ для студіювання українського й інших словянських народів.

З кінцем березня мали закінчити друк »Наукових Записок У. Госп. Академії в ЧСР.«, що містять наукові праці професорів УГА по ріжних галузях знання.

Ексц. Митрополит Андрій Шептицький подарував Академії кварцеву лямпу для лічничих цілей. Дякуючи цьому цінному дарові недужі нашої кольонії в Подебрадах мають змогу поправити своє здоровля.

й я не повинен опускати її. Та коли це справжня твоя воля, так прожени мене силою з ньої — бо це твоє місто. Тоді я в твойому насиллі матиму виправдання мойого поступування«.

І цісар таки вжив сили. Коли архієпископ готовився до відправи богослуження, військо розігнало вірних оружям. Свячена вода в хрестільницях зачервонілася від крови хрещеників. А ці, що бажали хрещення наново зібралися в іншому місці, прийшло знову до крівавого наступу.

Не міг Золотоустий найти справедливости на Сході й звернувся до папи Іннокентія. Папа старався всіми силами помогти переслідуваному патріярхові. Та й старання папи не здалися ні нащо. Цісар Аркадій підписав 10. червня приказ на заточення. Щоб не допустити до заворушень, кинув Золотоустий незамітно місто. Тільки з найвірнішими другами розпращався сердечно. В кілька годин опісля згоріла церква св. Софії й сенатська палата.

Не стало в Царгороді Золотоустого та посланнями вдержував він звязок зі своїм стадом. Бо багато остало й на дальше в незрушимій вірности йому, тимбільше що в несподіваній смерти цісаревої, що наступила небаром, бачили всі палець Божий за невинного заточенця.

Аж у Нікеї довідався Золотоустий, куди його запроторюють. Було це вбоге містечко Кукуз у пустій, дикій околиці Малої Арменії. Хоча недужий і дуже ослаблений мусив Йоан у невиносиму літню жару проїхати поперек всю Малу Азію. Нераз приходилося обходитися й без найконечнішого. Нераз здавалося, що він уже близький смерти, та він усе піднімався, щоб свою хрестну дорогу відбути до краю. Його приятелі старалися потішити його та помогти йому листами, грішми тай іншим. Та найбільшу потіху знаходив він у власному серці, що все було в щирій злуці з Богом. В одній із своїх гомілій проповідей, що в ній він величав святого Павла, висказав він думку: »Колиб мені оставили вибір, або біля ангелів сидіти, або біля звязаного Павла, я вибравби тюрму. Коли Христос, сам задля мене став слугою, вирікся величі й волів датися за мене розпяти, замість бути величаним, то чомуж я не маю радо терпіти? Коли Він, що любив убогих і нещасних, не свою велич у Вітця тільки неславу, що терпів її за нас, називав своєю славою, то на скільки більше я мушу вважати її славою! О блаженні кайдани, о святі руки, звязані такими ланцюхами! Не такі достойні були руки Павла, як він у Лістрі підвів кривого й велів йому йти, як тоді, коли вони були звязані ланцюхами«.

Такої думки був він і тепер. Тепер він був також вязнем за Христа й радів у своїм терпінні. Та не вдоволилися противники засланням святого в Кукуз. Так ненавиділи його й так заразом боялися, що старалися, щоб він був як найдальше й заслали його аж на східнє побереже Чорного Моря, в Пітій. (407 р.) Не гаяв часу Золотоустий на заточенні. На всі сторони розходилися його писання, а в них додавав він духа переслідуваним за правду, вказував шляхи й способи як стояти за Христову Церкву, спішив із порадою, чи коли треба було в Царгороді що до ладу привести, чи місіям серед Ґотів, Фенікійців та Персів!

Не гаяв святий часу, та сили опускали виснажене трудами й терпінням тіло. Не довелося доїхати до Пітія. Господь дав йому знак, що вже скоро визволить його від терпінь. Коли прибули в Коман, прохав він сторожів своїх, щоб відложили час виїзду. Та відмовили йому, повезли. Та в дорозі він так ослаб, що мусили завернути назад у Коману. Золотоустий велів зодягнутися в найкращий одяг, який мав, бож він іде на стрічу своїому Спасителеві, що для нього віддав усе життя. Роздарував усе, що ще мав та прийняв напуття. Опісля зробив знак св. Хреста на собі й ще в останне сказав клич свойого життя: »Хай буде слава Господеві за все« та з останнім »Амінь« віддав душу Творцеві.

Було це 14 вересня 407 р.

Коли великі мужі вмирають, як мученики за Правду, як жертви свойого переєвідчення, тоді замовкає всяка ненависть і лють та ворожнеча. Тоді над могилою всі віддають честь, тоді тільки приязнь сторожить біля могили, а з часом пошана й приязнь кріпнуть у подив і почитання.

Минуло всего трицять літ від смерти святого — 27. січня 438 р. зайснів Босфор величю найчудовніших красок. На тисячу суднах їде здвиг побожного народа напроти мощів цего, що перед трицяти роками мусив відбувати цей самий шлях мов злочинець на заточення. Тепер, по трицяти літах східнєримський цісар Теодосій II. приготовив його мощам тріюмфальний вїзд у патріяршу столицю, в Царгород. Цісар Теодосій II. і його свята сестра Пульхерія стали найбільшими звеличниками цего, що їх батько й мати злочинно замучили його. І зложили його мощі в церкві св. Апостолів, де спочивали тіла цісарів і патріярхів.

Святочне спровадження й зложення мощів великого патріярха в цісарській столиці розоружило ворогів і змусило їх віддали честь і подив заслугам. Та чим Золотоустий був для приятелів своїх, чим він остав аж до наших днів, це висловив Теодорит із Киру в своїй похвальній проповіди: »Руки опали по законам природи, та ліра дзвенить дальше завдяки ласці по всему світові«.

На услугах у жидівської преси.

(Надіслана стаття).

Не так давно, а то дня 11. XI. м. року в ч. 82. »Ради«, виправдаючи Петровського, що він не є сепаратистом, а навпаки надійним прикажчиком всеукраїнським та заступаючись за гідність його московських господарів Сталіна і Рикова подано, що берлінська »монархічна« газета »Руль« інспірована Жидами-більшовиками і зроблено висновок, що додержуючись расової солідарности, інформатори та редактори »Руля« діскредитують все християнське, уживаючи нелюдяних і некультурних методів боротьби з немилими Жидам людьми.

Хоч то не було давно, але в »Раді« певно вже »забули« і взялись за поширення тих методів, подаючи 27. III. б. р. в ч. 25 п. 3. »Лист з Берліна« з вдоволенням недопустимого характеру інформації »Руля« про виклад проф. Д. І. Дорошенка. Не буду торкатись правдивої суті самого викладу пана професора, бо й без того патріотична частина укр. громадянства йому віриты і його відповідальности за свої чини перед своєю совістю та звіту людей до того покликаних — вистарчить, але мене дивує, що »Рада«, яка залічується до укр. нац. преси, так ретельно боронить гідности московських гнобителів України, а помагає роботі »Руля« очорнювати заслуженого Українця, ще більше, покористувалася нагодою, щоби зробити закид »федеративними« тенденціями Гетьманському центрові та поспішила понадіятись на розкладовий вплив згаданих інформацій на слухачів Укр. Наук. Інст. в Берліні, який хіба ширится берлінськими інформаторами »Ради«.

*

В томуж ч. »Ради« п. з. »Свій про своїх«, який хіба інформаторам »Ради« відповідав-би, також з приємністю зреферовано »історичний« відчит московського історика п. Мякотина, котрий очевидно по своїй великій »любови« до Українців доказував, що влада Гетьмана Павла Скоропадського була чужою і найслабшою, яка взагалі була колись на Україні, що найкраще опікувався і захищав укр. народ моск. цар, що Українського Гетьманського Роду не має і бути не може і тому змагання Гетьмана Павла Скоропадського відновити Українську Державу безправні, а в кінці наговорив, що навіть у них є нехіть говорити з таким чоловіком, з боку Українців, який прагне злиття з Московщиною (остається тілько подякувати за крокодилячі сльози).

Все, що погане говорив п. Мякотин, »Рада« подала з найбільшою точністю, але що відповів йому на це листовно Гетьманець М. В. Кочубей, того ані слова не згадано. Всі інформації Москалів та Жидів про те, що ніби Гетьманці -монархісти є федералістами, друкуються навіть з додатками, а про вияснення Українців, які докладно були подані в комунікаті інж. С. М. Шемета з дня 16. VII. 25 (5-та кн. »Хлібороб. Україна« стор. 390), який було розіслано Редакціям всіх укр. часописів, ніколи не було згадано.

Також дивує немало джерело, якого інформаціями користується в даному випадкові »Рада«., Невжеж Москалі проти своїх інтересів зраджують конспіративність і очорнюють своїх прихильників Гетьманців?

Ні. Зовсім зрозуміло, що ніхто не поборює своїх прихильників. Коли Москалі провокують і очорнюють Гетьманців, а не таких »патріотів« як інформатори »Ради«, які навпаки, їм помагають, то певно Гетьманці для них найбільш небезпечні самостійники українські. Передані »Радою« виступи »Руля« на п. Мякотина ще раз в цьому переконують українське громадянство та показують, кому фактично служить »Рада«. Коли »Руль« свою роботу провадить додержуючись расової солідарности, то якої солідарности додержується »Рада«, йому помагаючи?

В. Степанович

ПРЕСОВИЙ ЛАНЦЮХ.

Жертви на поширення видавництва »Нової Зорі«.

о. Дмитро Панасевич, декан і парох у Балигороді складає 3 зол.

о. Александер Левицький, декан і парох Олеська складає 5 зол. (на популярний часопис для народа) і кличе всі ПТ. Імості Олеського деканату на довільну квоту.

о. Іван Вальницький, декан і парох в Озерянах к. Чорткова складає (на популярний часопис) 5 зол.

о. Михайло Мрозовський, парох Залісської волі, складає 3 зол.

о. Олексій Малярчик, парох Ванівки складає 3 зол.

о. Антін Пельвецький, катехит в Надвірній складає 5 зол.

о. Теодор Кутний, парох в Годові складає (на популярний часопис для народа) 5 зол.

о. Василь Саноцький, декан і парох в Пробіжній складає (на популярний часопис для народу) 6 зол. і кличе всіх священиків гусятинського деканату.

о. Леонтій Білинський, парох в Карлові складає 1 зол.

о. Константин Левицький, сист. сотрудник в Печеніжині складає (на попул. часопис) 3 зол.

о. Василь Мельник, завідатель у Звенигороді складає (на попул. часопис) 5 зол.

о. Віктор Лапичак, парох Валяви викликаний Впр. о. деканом Й. Мариновичем складає 10 зол. і кличе на довільну квоту: Впр. о. Омеляна **Котиса,** декана і пароха в Бігалях; Впр. о. кан. Антонія **Макара,** пароха в Олешичах; Впр. о. Ілію **Гринишина,** пароха в Грушатичах; Впр. о. Йосифа **Лозинського,** пароха в Висоцку Нижнім.

о. Петро Саврій, парох в Торськім — складає 5 зол.

о. Юліян Шуплат, катехит в Ліску, складає 5 зол. і кличе тих ОО. Товаришів, що покінчили теольогію в 1917 році, а на пресовий фонд ще не зложили нічого.

Хрест, як смертна кара.

Римляне примінювали сю кару за розбій на вулицях, за скритовбійство й підбурювання. Жиди саме цей останній закид піднесли проти Ісуса Христа перед Пилатом. Кару хреста примінювали тільки до цих, що не мали права римського горожанства. Римські горожане мали право до почесної смерти мечем. (Покликався пізніше на це своє право св. Павло, як римський горожанин). Господь Ісус Христос видно не мав цего права й тому повис на хресті.

Хрест, як знаряд смерти походить із Мезопотамії. Придумала його, як каже переказ, асирійська цариця Семіраміс, що веліла прибивати людей до палів або до дерев. Римляне примінювали цю карю від картаґінських війн.

Хрест мав ріжні види. Один, загально нам відомий, складається з простопадного дерева й із поземої поперечки, врізаної в простопадне дерево. Інший роблено так, що позему поперечку накладали на простопадне дерево в виді друкованої букви Т, третій в виді букви Х (хрест св. Андрея Первозваного), четвертий мав поперечку на долині й засудженого розпинали на ньому стрімголов (так розпяли св. Петра).

Присуд звучав: »Підеш на хрест!« Суддя видавав потім розпорядок: »Йди, літоре, приготуй хрест!« Ліктор це один із судових урядників. До хреста прибивали півметрову дошку, на якій виписувано, за що покарано засудженого. Пилат, щоб докучити жидам, велів написати по грецьки, по латині й по еврейськи: »Ісус Назарянин, цар жидівський«. Було це на сміх, що Жиди мають короля, що гине на хресті. Тому архіереї жадали зміни, та Пилат не згодився. Виконання присуду послідувало негайно. По переду йшов герольд із

Юда.

(Легенда).

Коли апостол Юда зрадив Ісуса, діявол увійшов у його душу, тіло, волю й розум і всі його почування. Став Юда немов діявольською власністю. Він тільки те і думав і тільки таке робив, що велів сатана. Сторожив усе Юду діявол: то манив і дурив його, то знова сміявся з нього, або виказував йому його ганебну зраду.

Коли Юда дістав трийцять срібняків від Ради, швидко пішов до Гетсеманії. А йдучи, думав, що зробить зі сріблом. Так дуже любив він гроші, тож тішився ними, раз у раз придивлявся їм та перечисляв їх. Тоді діявол не дав уже Юді дальше втішатися грішми тай почав ось як мучити його. „Юдо« — спитав його діявол — »що се ти маєш в руці? »Срібло« — була відповідь Юди. »Ану поглянь еще« — каже знова діявол. Юда глянув і на своїй руці замість срібла побачив змію. Наляканий Юда почав іти швидче лісом, куди вела його дорога. Та діявол знова питає в нього: »Юдо, Юдо, що держиш у руці?« Юда з пересердям відповів: »Срібло«, але коли глянув, то замість трийцяти срібняків побачив у руці кров. Так діявол глумився з Юди і докучав йому. Юда біг дальше, але за хвилину знов чує те саме настирливе питання: »Що маєш у руці?« І поглянув знова Юда і побачив тепер жахливий образ на своїй долоні: Ісус — його Учитель — збитий до крови, з вінцем терновим і тростею. Довго глядів тепер Юда на сей образ, на свого Учителя — совість докоряла йому за зраду і серце билось в грудях мов молот. Тоді каже діявол: »Хочеш, щоби стало тобі лекше — віддай назад Раді трийцять срібних. Вже хотів було Юда вертати до жидівської ради та діявол здержав його. Так прийшли до Гетсеманії. Побачив Юда товпу народа і військо, а діявол повів його поперед цеї юрби.

Саме в той час Спаситель кривавим потом обливався серед горячої святої молитви. І лячно стало Юді, коли підійшов до свого Божественного Учителя. Але тут знова пособив діявол і вже Юда сміливійше підійшов і зрадливим поцілунком поцілував Ісуса в лице.

Та тоді враз, коли Юда діткнувся мраморно холодного облича, невисказаний жах найшов на нього. Він упав на землю і щойно по хвилі підвівся мов з просоння, але Ісуса вже не побачив. Вояки вже звязали його та й повели на суд...

Немов божевільний бігав тепер Юда по Гетсеманії, кричав, проклинав... А діявол йому знов своє: »Віддай трийцять срібняків...«

Вулицями Єрусалиму біг Юда, щоби віддати тих трийцять срібняків. Невідлучний злий дух тільки дразнив його та все питав його, що має в руці. Образ терпінь Спасителя мучив його і він бачив їх по черзі на своїй долоні ті страстні картини. Бачив Юда ланцюхи, що врізались у святе тіло, відтак бачив терневий вінець. І не дав йому Юда задержатися ані перед палатою Каяфи, де стояла кровожадна товпа, ані хотів пустити його туди, де жидівська рада судила Ісуса. Тільки все повторяв; »Юдо, що несеш у руці?« — »Кров« — відповідав Юда — та коли знову глянув на свою долоню, то побачив тепер хрест...

Тоді вже Юда вбіг до кімнати жидівської ради і кинув радним ті нещасні гроші. В крайній розпуці хотів тепер Юда відшукати Ісуса, щоби просити в Нього прощення...

*

Ісуса засудили на смертну кару. На гору Голгофту йшов сумний похід. І бачив Юда, як дорогою серед товпи йшов Ісус і ніс важкий хрест. Та знову діявол повів його деінде й так довго водив, аж на високій горі появилися три хрести. Та лице Ісуса було відвернене від нього. І Юда почав спинатись в гору, щоби бачити Ісуса, та гора була стрімка. Тоді Юда за порадою діявола виліз на високе дерево, та зацінився там за гиляку й повис на ній. А в хвилі, коли на хресті вмирав Ісус, труп Юди нагло вірвався з галузі й упав на землю...

*

Минуло в того часу багато літ. Мов цвітка весною, так розвинулася вже в Єрусалимі наука Ісуса, поширилася вже й між поганами. Сповнилося пророцтво Спасителя, бо військо римського цісаря Веспазіяна облягло Єрусалим. І сталося так, що на місци смерти Юди стояв римський табор. З тіла Юди остав тільки спорохнавілий череп. Оден з вояків рубнув його шаблею і каже: »А ти чий?« Та несподівано перелякані жовніри почули з черепа голос: »Я тут покутую аж до збурення Єрусалиму«.

Подав о. В. Р. Рабій.

таблицею. За ним засуджений із хрестом, в окруженні чотирьох вояків під проводом військового старшини. Розпинали звичайно на горбі при шляху, щоб вид засудженого відстрашував від злочину. Засудженого або прибивали на хрест на землі, а потім вся джували хрест в землю, або насамперед вбивали хрест в землю, а потім розпинали. Таблицю з написом прибивали над головою. Розпятий мусив згинути на хресті. Вимрав так засуджений нераз і десять днів Прибиття цвяхами спричиновало ґанґрину. Кров, що кружила неправильно перла на мозок і справляла страшний біль голови. Які страшні це були муки, видно зі слів Ціцерона. Він пише про хрест: »Кара найлютіша та найогидніша, що її треба усунути з очей, з вух, а навіть із уявки людської думки«. Що надходили великодні свята, то прискорили смерть розбійників поломанням костей. Христові не ломали костей, бо він уже був помер, та для певности пробив йому вояк серце.

Із цего, що Ісус Христос помер так скоро, видно, що смерть його була добровільна. Доказує це: 1) Ісус Христос перед самою смертю кликав грімким голосом, поручаючи свою душу Отцеві, значить мав іще засіб сил у собі. 2) Пилат не дав віри Йосифові з Ариматеї, що Христос помер і велів покликати сотника, щоб посвідчив, що це правда.

За П. К.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

По замкненні соймової сесії.

Від травневого перевороту перейшло правління польської річи посполитої в руки марш. Пілсудского. Президент Мосціцкий не впливає на хід найважніших справ і полишив рішення в цих справах марш. Пілсудскому. Сойм і сенат за ввесь цей час хоч і животіли, не відгравали сливе ніякої ролі. Були хіба парваном для правительства. Показалися до праці нездатними, а до опозиції безсильні. Правительство в важніших справах зівсім не зважало на їх протести. Тай вкінці сойм і сенат погодилися з цим, — добре, що платили їм дієти. Часом правда посли й сенатори погороїжилися трохи, та на цему й кінець, бо правительство грозило розвязанням сойму.

Це все скріпило становище правительства. Навіть ці з поміж Поляків, що спершу були проти марш. Пілсудского, вкінці стануло по його боці. Сталося це тому, що польське громадянство сподіється рятунку з важкого економічного положення від сильної влади. Сподіються, що коли буде сильна влада, то й загряниця скорше дасть позичку.

Справа позички.

А з цею позичкою покищо якось дуже важко йде. Найскоріше ще моглаб дати таку позичку Америка, бож вона в часі світової війни вивезла сливе все золото з Европи. Тому туди їздило, як у нас уже писалося, проф. Кшижановский і віцепрезес Млинарский. Та само собою, що Америка, як дасть позичку, то схоче її так забезпечити, щоб і позичка не пропала й добрий зиськ принесла. Тому ставить тверді умови. Польське правительство радить тепер над цим, чи може Польща пристати на ці умови. А Американські пропозиції такі: 1) щоб представники американського капіталу (мабуть у числі чотирьох) ввійшли до Банку Польського й могли там наглядати, як буде вжита позичка й над усею кредитовою політикою банку. Та цему спротивився теперішний предсідник банку Карпіньский; він не хоче загряничної контролі. Проти цеї контролі заявився й през. Мосціцкий. Положення було цим трудне, що представник американських фінансів заявив, що коли до 24 годин не одержить остаточної відповіди, виїде на другий день із Варшави. Приклонники позички в Польщі сподіються від позички покращання економічних відносин у Польщі та стабілізації золотого, хоч на покриття коштів опроцентування та амортизації позички треба буде шукати нових джерел — значиться треба буде збільшити податки, а вони в Польщі вже й так великі. Тож покищо ще не знати, як буде з позичкою. Колиб дійшло до порозуміння, то за яких пять тижнів підписаноб угоду.

Буджет Польщі.

Противники позички, між ними й президент Мосціцкий заявляють, що Польща дасть собі раду й без позички. Опираються вони й на цьому, що коли давніше впливи з податків і монополів були постійно в 1. чвертьроці слабші, то в 1927 в 1. чвертьроці ці впливи перевисшили значно квоти преліміновані в відношенні до буджету на рік 1927/8. Із згаданих джерел преліміновано на ввесь буджетовий рік від 1 квітня 1927 до 31 березня 1928 — 1,668.000 зол., а в 1. чвертьроці вплинуло з цих джерел 447.553 зол. — себто 28.6%. Передусім безпосередні податки преліміновані в висоті 438.400 тисяч зол. дали вже 129.532 тисячів зол., цебто близько 30%, при чому ґрунтовий податок преліміновання 63.000 тисячів золотих дав уже в 1. чвертьроці 24.700 зол. (39.3%), майтковий податок прелім. на 93.000 тисяч зол. дав у 1. чвертьроці 14.900 тис. зол. (15.8%). Це одинокий податок, що дуже відбігає від прелімінаря. Посередні податки преліміновані загалом на 130 міліонів зол. дали в 1. чвертьроці 38.400 тис. золотих (29.5%). Мита прелім. на 182 міл. зол. дали 63.9 міл. зол. (35%. Монополі прем. на 6479 міл. дали 168.6 міл. (26%). Як бачимо, в 1. чвертьроці стягнено вже досить податків, тай монополі й мита дописали — та чи такі самі висліди дасть кінець року — покажеться.

Уступка Жидам.

Потреба позички вплинула мабуть і на це, що комітет знавців для меншостевих справ зайнявся справою часу праці в промислі й торговлі з огляду на жидівське населення. (Жиди, як відомо, мають участь у всіх світових банках, отже й у американських). У цій справі відбулися кількадневі конференції з участю відпоручників заінтересованих міністерств. Були запрошені й представники жидівських організацій. По довгих дебатах рішено признати полекші тільки дрібним купцям і ремісникам на кілька годин, тоді коли не правиться богослуження. Наємних сил не вільно затруднювати в неділю.

ФРАНЦІЯ.

Французько-радянський договір.

Радянський амбасадор у Парижі Раковський одержав від свойого правительства уповажнення підписати договір із Францією, в якому радянське правительство признає державні довги колишньої царської Росії в висоті 430 міліонів франків у золоті. За це Франція має признати Радянщині товарові кредити в висоті 250—350 міл. зол. франків. Крім цего мають звернути Радянщині т. зв. »Бізертиву фльоту«. Та хоч уже прийшло до порозуміння, то переговори, з огляду на неполадання доси цілого ряду технічних питань, потріваютъ іще з місяць. Раковський заявив, що в договорі в справі сплати передвоєнних довгів предвиджено 62 річні рати пересічно по 62 міліони франків у золоті. Так сплатилаб Радянщина 25 відсотків царських довгів, затягнених у Франції.

Так, як бачимо, вдалося Франції добути від радянського правительства признання четвертини колишніх царських довгів. Це бувби великий здобуток для Франції на економічному й на політичному полі, тільки ще питання, чи радянське правительство додержить договору вповні.

РАДЯНЩИНА.

Радянська інтервенція в Китаю.

Радянщина готовиться станути до помочи кантонцям. По звідомленні з Москви на приказ революційної воєнної ради мають чотири дивізії піхоти і три дивізії кавалерії перенести до амурської округи.. Плянують акцію двох груп армій в напрямі Чічікару та Харбина. Крім цего 40 тисяч війська вже перейшло китайську гряницю. В Іркутську та в Читі згромаджено велику скількість гармат, літаків, самоїздів та стрілива. Лондонські часописи подають вісти про великі зоруження радянські в Монголії й над манджурською гряницею, що їх метою нагло обсадити Манджурію й піти походом на Пекін.

АВСТРІЯ.

Вибори до зальцбурського сойму.

3. квітня, в неділю відбулися вибори до зальцбурґського сойму. Вибори ці цікаві тому, що вони мають симптоматичний характер для загальних виборів у Австрії, що як відомо відбудуться 24. квітня. Число мандатів до зальцбурґського сойму зменшено з 28 на 26. Християнсько-суспільні здобули 13 мандатів, соціяльні демократи 9 мандатів. Німецько-народні здобули три мандати, а селянський союз 7 мандатів. Загалом міщанські партії здобули 13.000 голосів більше, як при попередніх виборах, соціяльні демократи 3400 голосів більше.

Похід фашистів на Відень.

Австрійські фашисти, що виступають під назвою »Гаймвер« творять на провінції боївки, щоб перепиняти діяльність соціялістичних боївок. »Гаймверисти« готовляться до широкої акції на случай перепони соціялістів при парляментарних виборах. Колиб соціялісти здобули більшість, то »гаймверисти« зорґанізують проти Відня хліборобське населення тирольських провінцій і підуть походом на Відень. Вони мають значну скількість оружя. Говорять навіть про кілька батерій полевих гармат.

УГОРЩИНА.

Італійсько-угорський договір.

Між Угорщиною й Італією прийшло до заключення договору приязни. Акту підписання довершили Мусоліні й ґр. Бетлен. Договір важний на 10 літ від дня виміни ратифікаційних документів, однак колиб його не виповіджено на протязі перед реченцем вигаснення його, то він обовязуватиме на дальших 10 літ. Так то Угорщина входить наново в політичний світ. Із цего невдоволена передусім Югославія, а також Чехословаччина, що перебрали по великий Угорщині значні простори землі. Правда й Румунія дістала Семигород та інші части Угорщини, але Румунія має теж договір із Італією, а то їй цей договір не загрожує. Найбільше стрівожив він Чехословаччину.

ЮГОСЛАВІЯ.

Італійсько-югославянські переговори.

Спір Югославії з Італією ще не поладили, хоч як подають часописи, переговори вже ведуться, перервав їх був тільки побут мадярського відпоручника Бетлена в Римі. Та хоч переговори ведуться, італійська преса виступає дальше гостро проти Югославії й пише про її воєнні приготування. Італійське правительство поставило вступною умовою ратифікування договору в Нетуно. По ратифікуванні цего договору Італія готова буде виповнити договір приязни аж до останніх консеквенцій. Тоді готова буде Італія до ревізії пакту заключеного в Тірані.

ЛАТВІЯ.

Вибір нового президента.

В Латвії відбувся вибір нового президента. Вибрано Густава Амґальса 73 голосами проти 22. Новий президент родився 1871 р. Правничій виділ покінчив у Москві. Вибраний був, як член латишської народ. ради, до латвійської конституанти, та потім зрікся мандату і став міністром війни (1921-3).

АЛЬБАНІЯ.

Дальші неспокої в Альбанії.

В Альбанії все ще трівога. Італійці вислали туди 6 тисяч війська й танки, а крім цього гірські гармати та богато стрілива. Значиться крівава революція в Альбанії висить на волоску, а становище Ахмеда Зоґу дуже непевне. Колиб не поміч Італії, то мабуть його панування скінчилосяб дуже скоро.

КИТАЙ.

Конфлікт між пекінським правительством і Радянщиною.

Зівсім несподівано прийшло до конфлік-

ту між диктатором Манджурії Чанґ-Цо-Ліном і Радянщиною. Від довшого часу знало правительство Велінґтона Ку та Чанґ-Цо-Лін, що в пекінському радянському посольстві є гніздо більшовицьких аґітаторів. За згодою сеніора дипльоматичного збору голяндського посла Удонзійка явилося в радянському посольстві двісті китайських вояків і перевели там ревізію. Найшли там склад оружя й стрілива, переписку, друки та кількадесять більшовиків із Радянщини й 50 китайських аґітаторів. І одних і других увязнили. Із цего прийшло до конфлікту з Радянщиною. Радянщина вже давніше громадила війська на манджурській границі й погрожує тепер, що перейде границі. Та чи зважиться на це — велике питання, бо Чанґ-Цо-Лін має доволі сильну армію, а радянські сили на манджурській границі не такі то вже великі.

Велике пораження кантонської армії.

Останні події принесли й другу невеселу вістку для Радянщини. Північні війська несподівано окружили під Чін-Кіянґ кантонську армію з трьох боків. Кантонські війська пустилися тікати, а північні війська гналися за ними аж до ріки Янґ-Це-Кіянґ. Страти Кантонців такі й позиція їх була така невигідна, що кантонська армія розбита зівсім. Чанґ-Цо-Лінова армія є на 150 кільом. на північ.-захід від Шанґаю.

В Шанґаю.

Із Шанґаю, що його зайняв Чанґ-Кай-Шек, приходять сензаційні вісти. Там арештований головн. шеф робітницьких синдикатів. Поставлений Чанґ-Кай-Шеком перед воєнний суд, признався він, що Москва підплатила його, щоб зорґанізував убийство правого крила Куоміntaґу. Після цих зізнань, змусили його підписати приказ розоруження всіх комуністів, членів синдикатів. Їх розоружено, при чому 15 комуністів згинуло й багато ранених.

Виїзд радянської амбасади з Пекіну.

Радянська амбасада в Пекіні стала приготовлятися до виїзду. Річи й документи амбасади виповнили три залізничі поїзди. Їх у Тієнсіні переладують на кораблі і відвезуть до Владивостока.

Чому?...

Любі Братя Отці! Маоуть в статті: „Ще про укр.-кат. часопис для народу“ представив я Вам досить ясно нову небезпеку моральну,„ яка грозить нашому народові від наших комуністів, що, при допомозі своїх хлібодавців з Варшави, чи аж з Москви, задумують обдарити наш народ здвоєною дозою моральної отруї, видаючи дня нього щоденник.

І тому закликав я в згаданій статті до відповідного відпору з нашої сторони через закладення кат. часопису для народу, а що й фондів на видавання такого часопису нема, то прохав я у цій-же самій статті о жертви на пресовий фонд.

Та мій клич-проханнє остали здебільше голосом, що кличе в пустині.

Жертви на фонд видавання часопису для народу впливають дуже скупо...

Чому? Чи може тому, що о жертви на фонд видавання часопису кликав Вас молодий, не знаний ширшому загалові духовенства, з гір, без титулів, священик?

Та не дивімся, хто кличе, тільки до чого хто кличе! Кличе до доброго, хотяйби й молодий священик, хотяй би й неголосний, ідім за ним!

А діло видавання кат. часопису для народу — чейже добре!

Коли так, то йдім за цим, що нас до такого діла завзиває!

Та найправдоподібніще ми справою закладення кат. часопису для народу тому мало заінтересувані, бо більшість з нас, сказавши собі правду в очі, взагалі такими справами мало інтересується й переходить над ними до дневного порядку.

Не хоче хто дивитися на справу видавання кат. часопису з духовно-релігійних спонук, то хай дивиться на неї навіть із матеріяльного становища, а побачить, що такий часопис потрібний.

Даймо й ми, щось доброго народові читати, даймо йому приступний католицький, як не щоденний, то бодай тижневий часопис, а тоді народ, з осібна молодь буде за нами, а не проти нас. Коли не цікавимося справами свого релігійного часопису, коли не даємо його народові, то й не маймо жалів, що прим. в Золочеві, в Ст. Самборі й інших містах і селах відсувають наших священників від проводу в громадянському життю! Та не будьмо загумінковими! Ідім слідами повішеного в Альбанії кат. священика Джіованні Ґацульо, який в обороні релігійної і громадянської справи життя віддав у жертву!

Він, навіть ідучи на шибеницю, кликав: „хай живе католицизм, хай живе Альбанія!“

Аж так тяжкої жертви і віддачі життя наша релігійна й громадянська справа покищо від нас не вимагає, але таку маленьку жертву, жертву з 3 — 5 зол. на основання католицького часопису для нашого народу, або на подібно важну справу, можемо з себе принести! *о. Мих. Вовчик.*

НОВИНКИ.

Розправа против 43 робітників за заворушення в Стрию. Перед судом присяжних в Стрию покінчилася дня 2 ц. м. розправа проти обжалуваних за участь у відомих стрийських робітницьких заворушеннях. Засуджено одного на 7 місяців, одного на 5, чотирьох на 4, а 2 на три місяці вязниці — всіх за злочин публичного насильства. Одного обжалованого засуджено на 7 днів арешту за викликання збіговища. Усім засудженим, крім трьох, припинили виконання кари.

Розстріляли двох польських офіцирів за шпіонажу. Військовий суд у Торуні засудив на смерть поручників Урбаняка та Пьонтка за зраду військової тайни в користь сусідної держави.

Перша українська оселя в Зєдинених Державах Півн. Америки. Українсько-Американське бюро The Globe Service Co. взялося зорганізувати першу оселю для українських робітників. На це забезпечило Бюро кількасот акрів землі невподалік міста Плейнфільд, у державі Ню Джерзи. Там уложено плян »Нової України«. Сливе всі вулиці мають українські назви, як: вул. Шевченка, Франка, Лисенка, св. Ольги, св. Михайла, гетьм. Богдана, вул. Київ, Галич, Дніпро, Дністер і т. п. Через поля оселі переходить шлях залізниці Порт Рединґ, тож можна буде в Новій Україні заснувати українські фабрики та робітні. Проект такої оселі зацікавив американських Українців, бо це була давня ідея, та щойно тепер заходяться перевести її в діло.

Украли цілий поїзд вугілля. Одна копальня вугля на Горішнім Шлеську вислала була до Варшави товаровий поїзд із вугіллям, що складався з 42 возів, навантажених вугіллям. По дорозі цілий поїзд пропав без сліду. Слідство виявило, що залізничі службовці продали вугілля ріжним торговцям, а вози порозсилали по ріжних станціях.

Поліціянт убив селянина. В Блудниках у Станиславівщині державний поліціянт Буковский застрілив господаря Юрка Свистельницького. Поліціянт виправдується, що Свистельницький хотів на нього напасти й він у власній обороні вжив оружя.

За вбивство поліціянта. Трибунал присяжних суддів у Коломиї засудив на смерть селян із Пістиня в Косівщині: Хведора Слюсарчука та Івана Княжорака за вбивство державного поліціянта Антона Армати. Слюсарчук утік був до Румунії, де мав зійтися з Княжораком, щоб разом дістатися на Радянську Україну, та румунська влада арештувала його й видала Польщі. В слідстві він виявив свойого спільника й оба станули перед судом.

Трагічна приключка під Бісмарковим памятником у Берліні. Дня 1 квітня з нагоди річниці уродин Бісмарка ґен. Врісберґ подався з делеґацією »Остбунду«, щоб зложити вінець під памятником Бісмарка, що стоїть біля парляменту. Хоч є заборона поліції громадитися й промовляти на означеному просторі кругом парляменту, ґен. Врісберґ по зложенні вінця війшов на ступні памятника й почав говорити. Поліціянт, що був біля памятника, звернувся до ґенерала з увагою, що тут не вільно промовляти. Та Врісберґ промовляв дальше. Тоді поліціянт взяв його за рамя та відпровадив на бік. Обурений таким поведеним полиціянта ґенерал Врісберґ так схвилювався, що дістав апоплектичного удару й помер на місці.

»Пролєтарський« посол в Бразилії. До Ріо прибув совітський посол, Краєвський. Деякі пролєтарі сподівались, що посол »пролєтар« займеться ними, тимчасом сей гордий, вистроєний »буржуй« заїхав до найкращого готелю; пирує і їздить пишними автами по місті, убраний в бриллянти і оком не моргне на »пролєтарів«. Він покищо має до діла з богатими купцями і заміряє навязати торговельні зносини з Бразилією. Такий його початок; що буде дальше — час покаже... Що большевизм в практиці остав лиш на папері, про це можна переконатись найліпше в самій Росії. — (»Праця«).

»Прima Апріліс«. Войтіх Конарек, господар із Збидньовича, приїхав 1 квітня ц. р. до Кракова возом та парою коней, щоб згодити наймита до служби. По перегляді охочих до праці, вибрав собі покірненького виглядом наймита та згодив його до служби. Коли збирався вертати до дому, скортіло його ще випити чарчину й пішов у шинок, а наймита лишив біля коней. Наймит напоминав іще господаря, щоб не дав собі в місті зробити якогось прімаапрілісового збитка. По годині вернув Конарек до воза, а на місці ні воза, ні коней, ні наймита. Такого то прімаапрілісового збитка зробив йому покірний наймитець.

Спалили невинно чотирох мурин'в. Недавно тому в Зєдинених Державах в Техас убив хтось Американця Кравдера. Убийника не найшли та хтось пустив вістку, що є ним мурин. Серед білих це викликало розярення на місцевих муринів. Вони рішили пімститися на них і вчинили лінч — самосуд. Товпа білих окружила одну хатину в муринській дільниці, підпалила її, а двері й вікна острілювала дотя, доки хатина не згоріла. У згарищах хати найшли відтак спалені тіла трьох муринів і одної муринки. На другий день викрили справжнього вбійника. Був ним брат убитого, білий чоловік.

Харчеві картки для прошаків. Магістрат м. Берліна видав харчеві картки в ціні 5, 15 і 25 фенігів на товари в харчевих торгівлях. Не можна вже буде в Берліні давати грошевих датків, тільки ці картки. Так буде цей, що дає милостиню мати певність, що його милостиня не піде прим. на горівку.

Копальні золота в Чехії. Як доносять із Праги, почалися праці біля піднесення видатности копальні золота в Лібчицях. Завдяки новим машиновим уладженням денна продукція руди дійде до 50 тон, наслідком чого при раціональній експльоатації одержуватися буде річно по 150 кільограмів золота.

Станислав Пшибишевський дістане пенсію. Із Варшави доносять, що на засіданні ради міністрів рішено признати польському письменникові Станиславові Пшибишевському постійну пенсію з державних фондів у висоті біля 400 зол. місячно.

Квадратні бочки. Як доносять віденські щоденники, одна німецька фірма опатентувала недавно право виробу квадратних бочок. Такий вид бочок занимає богато менше місця, ніж круглі бочки з такою самою містотою, тому треба сподіватися, що квадратні бочки приймуться в усему світі й випруть дотеперішні круглі бочки. Вперше вжили квадратних бочок у Монахії при транспорті пива.

Дорогий ніс. Паризький суд розглядав недавно справу за відшкодування, внесену молодою Парижанкою, що в автомобілевій катастрофі втратила ніс. Суд признав їй відшкодування 325.000 франків.

Смерть ґр. Володислава Гуніядія. над Нілем. Над Нілем помер від ран завданих львом ґр. Володислав Гуніядій, один із найславніщих австрійських подорожників. В своїому житті відбув він 12 подорожій до нутра Африки й пізнав б. німецькі кольонії, Єгипт та Кайлянд. На скільки в цих подорожах спонукою була ловецька пристрасть та амбіція здобути як найбільше львиних шкір, то в останню подорож вибрався з кольонізаторського інтересу. Вивласнений чехословацьким правительством із своїх дібр, рішився шукати нових теренів під осідок. Треба зазначити, що ґр. Гуніядій відіграваз немалу політичну ролю в австрійсько-угорській монархії. У часі війни був він цим емісаріем цісаря Карла, що в 1917 р. привіз до Швайцарії цісарський лист для кн. Сикста Бурбонського в справі окромішнього мира Австро-Угорщини з аліянтами.

Нові книжки і видання.

Bessler, P. Willibrord, O. S. B., **Der frohe Prediger.** Ein führender Freund unserer Predigerjugend. 8⁰ (XIV u. 224 S.) Freiburg i. Br. 1927, Herder. M. 3.50; geb. in Leinwand M. 4·70.

Сей твір можна прирівнати до мистецьких курсів чужих мов Тусена й Лянгеншайдта.

Автор подає головно практичні вказівки і вправи для молодого проповідника, а між тим вплітає теорію духовної красномовности. Найціннійшою одначе стороною сего оригінального твору є вишколення і вироблення особистости проповідника. Надто треба піднести незвичайно влучні вказівки, як належить збирати матеріяли до проповідей. Не ходить тут лиш о записки з прочитаних книжок, але о перероблення того, що проповідник чув у людей, бачив, перестудіював та особисто переживав. Таким чином навчиться збирати життєві спостереження, а через те, його проповіди будуть і живі і займаючі і практичні.

Сю книжку належить поручити не лише студентам богословія але й молодим священикам та початкуючим проповідникам.

Евген Гребінка. Чайковський. Історична повість, з переднім словом і під редакцією **Володимира Дорошенка.** У Львові 1926 р. Видання Тов. »Просвіта« ч. 698. (Народна Бібліотека ч. 34.) Стор. VIII+144 8⁰.

Добре зробила »Просвіта« що видала цю стару та все свіжу історичну повість Е. Гребінки. Видання гарно прикрашене коліровами малюнками нашого славного артиста Петра Холодного, попереджене цікавою передмовою Вол. Дорошенка. На кінці книжки є »пояснення меньше відомих слів і виразів«. Ціна книжки невелика, бо всего 5 зол.

»Аматорський Театр«, місячник видаваний Т-вом »Просвіта« у Львові, присвячений справам театральних, аматорських гуртків в Читальнях, вийшов за місяці січень і лютий (ч. 1 і 2) 1927. На зміст зложилися: стаття Петра Мурського про організацію амат. гуртків і театральних комісій в Філіях »Просвіти«, звіт з режісерських курсів в Перемишлі, Самборі і Заліщиках, дописи з 32 місцевостей про театральний рух в краю та звіт з театральної анкети в Сокалі. Крім цего часопис є ілюстрований гарними світлинами з життя амат. театрів. Передплата цеї інтересної для кождого газетки виносить річно лише 2 зл.

БІРЖА.

Львів, 14. цвітня 1927.

Валюти.

Доляри ам.	8·90—	8·94 зол.
Доляри кан.	8·81—	8·82 „
Кор. чеські	0·00—	26·56 „
Фран. фр.	0·35—	35·14 „
Фран. швайц.	172—	172·56 „
Фунти штер.	43 00—	43 57 „
Ліри італ.	0·00—	44·10 „
Шіл. австр.	0 00—	126·13 „
Нім. марк.	0·00—	220·00 „

ОГОЛОШЕННЯ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

ДО ЗАМІНИ ПАРОХІЯ на Поділю, 84 морг. чорнозему, дім і будинки в добрім стані, одна церква, зел. стація в місци — за рівнорядну о ласкавішім кліматі. Зголошення: »Будучність«, Тернопіль, ул. Руська. (1—3)

ПОДЯКА.

Вп. П. Йосифови Ключевському, арт.-різьбареві в Підгородцях поч. Східниця, складаємо отсим сердечну подяку за прекрасне вирізьбленне нового іконостасу в нашій церкві. Заразом поручаємо його всім Впр. о. Парохам і Комітетам парохіяльним до подібних церковних робіт як чоловіка чесного, релігійного та здібного арт.-різьбара. Гр.-кат. Уряд парохіяльний. Козьова, дня 17. березня 1927. О. Стефан Масяк, парох; Іван Масинець, Степан Дацiв. (1—2)

Приймається передплату на р. 1927 на христіянський журнал

„ПОСТУП“

ВІСТНИК ЛІТЕРАТУРИ Й МОЛОДОГО ЖИТТЯ.

Виходить що місяця у Львові. **Семий** рік видавництва. 20 великих аркушів збільшеного формату в рік.

Річна передплата . . . 10 зол.
Піврічна . . . . . 5 „

Друге (подвійне 3—4) число журналу з богатим змістом вже вийшло з друку.

Гроші висилати по зміненій адресі:

Адміністрація „ПОСТУП“ у Львові, Сикстуська ч. 39. А.

ВПР. ОО. ДУШПАСТИРЯМ, які наміряють малювати свою церкву, раджу, щоби негайно порозумілися з »ДОСТАВОЮ«, (Львів, ул. Домініканська 11). В сій хвилі є свобідні два артистималярі (першорядні сили), за яких роботу »Доставa« дає повну поруку, що вона буде виконана артистично, відповідно до вимог нашого стилю і обряду, а при тім дуже дешево.

3—3 **о. В. Лициняк.**

ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА КНИЖКА

„Основи соціольогії“

Д-р А. Ушенічніка,

В ПЕРЕКЛАДІ **о. М. ФІРАКА.**

Можна дістати у всіх львівських укр. книгарнях і в

Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Сикстуська 39 а.

ЦІНА КНИЖКИ **3 зол.**

Адміністрація „Нової Зорі“ висилає книжку поручено за надісланням 3 зол. 50 сот. (згл. 3 зол. 30 сот. для передплатників і членів).

НЕ ВСТИДАЙСЯ!

Не встидайся, коли Ти або хто з Твоїх — дружина чи дитина мають ПРОПУКЛИНУ, бо це терпіння **не є з власної вини.** Але великим гріхом є **занедбання пропуклини,** що в наслідках для **людського життя є грізне.** — Кождий хорий на пропуклину **нехай негайно звернеться особисто до**

Закладу М. Фрайліха

Львів. Городецька 35

винахідника і спеціяліста патентованих бандажів руптурових для мущин, женщих і дітей. Цим опаскам сотки людей завдячують повне виратування без піддання операції. Свідчать про се золоті медалі, почесний докторат, дипльоми як також листи з подякою великих достойників, священиків, офіцирів і лікарів. Нічого дивного, що фірма **М. Фрайліха,** істнуюча від 60 літ, здобула собі в тім напрямі не тільки в краю але й заграницею провідне становище.

Пані обслугує жіноча сила. 3—4

НА ПАСХУ!

УСІ СВЯТОЧНІ ТОВАРИ ПЕРШОЇ ЯКОСТИ

усі роди: вина богослужебні,

гарантовано природні; руми, коняки,

наша спеціяльність: чай, кава, какао

у власному опакованню.

ПОРУЧАЄМО НАШОМУ ГРОМАДЯНСТВУ В НАШИХ 20-ТИ СКЛАДАХ В КРАЮ

По конкуренційних цінах.

Народна Торговля

Львів --- Ринок, ч. 36. 1—1

КУПУЮЧИ У СВОЇХ — ЗБОГАЧУЄМО СЕБЕ!

НОВОВІДЧИНЕНИЙ

Склад вудженини і вируб мяса

Теодора Пявки

ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА 16.

Пристосовуйтеся до кличу „СВІЙ ДО СВОГО!“ і спішіть туди по мясні виробі. Переконаєтесь, що за Ваші гроші обслужуть Вас скоро і чемно, а заробок не піде у чужий карман. — Льокаль уладжений після найновіших санітарних вимог. — Вступіть раз на пробу! — Найкращий товар, нормальні ціни.

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон поручає **наймодніші**

капелюхи і шапки

Ф-ма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

ЦІНИ ЗНИЖЕНІ! — — — ВИБІР ВЕЛИКИЙ!

2—2

Склад гнутих МЕБЛІВ, бюрових уладжень, гарнітурів спальних і сальонових.

ЙОСИФ БЕЗДЕК,

Львів, ул. Панська 15, — (тел. 23—04).

Заступник фабрики -- гнутих меблів -- „МАЗОВІЯ“.

1—5

Видає і редагує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 16-17 (67-68) (Należytość pocz. zapłacono) Львів, 24. цвітня 1927. Ціна цего прим. 40 сот. Рік II.

Виходить що тиж...

і ст

„НОВА

ЛЬВІВ, вулиця Сикотуська Ч. 39 а.

Конто почт. щад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ:
чвертьрічно 4 зол.
Місячно 1·50 зол.

ЗА КОРДОНОМ:
Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.

**

Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Християнської Орґанізації.

ЗМІСТ: Не будь невірний, а вірний! — Воскресення. — З церковно-релігійного життя. — Що таке Преса? До християнізації нашого народу. — Сіль нації. — Великдень на Україні XVII в — Доброгостова дочка (фейлєтон). — Іван Франко а релігія. — „Воскресенія день..!" — Пекуча потреба катол. преси — Прикмети церковного співу (фейлєтон) — Гуцульські великодні звичаї. — Большевизм і Церква. — Політичний огляд. — Пресовий ланцюх — Новинки. Оголошення.

ІСУС ЯВЛЯЄТЬСЯ ТОМІ

„Не будь невірний, а вірний!"

Кинуло сонце останні вже блиски,
Тіни вечірні послались довкола,
Кедри тай пальми, смокви й тамариски
В темінь нічную скривались спровола.
Знову зійшлися тай перед Жидами
Двері заперли. Й Тома є вже нині.
Згадують знову: »Господь проміж нами
Тут був явився, осьтут в середині«.
Знову Тома їм почав говорити:
»Віри не йму я, повірить не можу,
Поки на руки не гляну пробиті,
В рану на груди руки я не вложу«.
Сяйвом неземським заблисли хороми,
Дрожю всіх в хаті стрясло в цій хвилині.
Чують враз голос всім добре відомий:
»Мир вам!« — І в сяйві Христос в середині.
»Палець, Томо, дай сюди, доторкнися,
В рану на груди вложи твою руку,
Я, чи не я це — тут пересвідчися —
Маєш тут доказ і маєш науку...
Знай-же, не будь вже невірний, а вірний«,
Скаже Христос. І на вколішках станув
Перед Христом вже Тома так покірний,
Кличе: »Господь мій і Бог мій!« Поглянув
Лагідним зором Христос і говорить:
»Так, ти повірив, бо бачив на очі,
Але ця віра чудес, знай, не творить —
Ці є блаженні, що й у пітьмі ночі
З вірою йдуть, хочнебачили — вірні.
Богу до ніг вже Тома припадає,
Ввесь він дріжить мов билина, покірний,
Хата уся ясним блеском палає...
— — — — — — — — — —
Йдуть за століттями нові століття,
Кане життя за життям в час безмірний,
Голос невірним Томам в безпросвіття
Кличе: »Не будь вже невірний,
а вірний«.
Кличе развраз, алеж Томині внуки
Зором блукають скрізь по бездорожі,
В темряви глушу простягають руки,
Хоч перед ними сяють шляхи Божі.

Я. Вільшенко.

Воскресення.

Дві пречудно святі ночі святкуємо в історії нашого спасення: Різдвяну ніч і ніч Воскресення. А лучі небесного світла, що світять нам з темряви тих пресвятих ночей, гарніші і ясніші, чим блеск ясного сонця.

Перший раз, коли то ніч поганства окривала землю, настав у життю світа вечір, а зорі радісно піднялися на небі, бо мали свого Царя і Пана, що тої благословенної ночі прийшов на землю. І другий раз запав вечір, сумний, страдальний вечір; вечір, що слідував по великім дни страстей і смерти Христової. Мертве й бездушне тіло Спасителя лежало в гробі. А гріб привалений був великим каменем, на камени стояла печать жидівського первосвященика, і сторожа уставлена стояла коло гробу. І знова радісно піднялися зорі на небі, бо вони мали привитати воскресшого Спасителя, свого Царя, в одежі слави й побіди.

Небо й земля запрошує наша св. Церква до звеличення цеї пресвятої ночі, що дала нам великий день Воскресення. Це є та ніч, коли Ти Господи вперве провадив наших отців з Єгипту й сухою ногою перевів єси через Червоне море. Це та ніч, коли огненний облак усунув темряву гріха. Це та ніч, в котрій Христос розірвав кайдани смерти, і з гробу встав як побідник. Це та ніч, про котру написано: І ніч буде ясною, як день; і ніч є моїм світлом і моєю радістю. Святість цеї ночі проганяє проступки, очищає провини, дає упавшим невинність, сумуючим радість, усуває неволю. Тому з одушевленням кличемо за нашим Спасителем: »Господь царем, одягнувся величям, зодягнувся Господь, Він силою припоясався« (Пс. 91, 1).

* * *

Царем неба й землі був Єдинородний Син Божий, хоч явився між нами в покірній людській статі. Помимо вбожества й униження, серед якого жив на землі, виразно блестіли лучі Його вічного царства так, що цілий світ міг пізнати в Ньому Царя слави. Те відвічне Христове царство міг пізнати світ тим, що Спаситель у своїому життю виповнив всі старозавітні пророцтва. Світ міг бачити це Його небесне достоїнство, коли Спаситель так многими чудами дав доказ всемогучої своєї власти над всіма сотвореннями. Кожде слово, що поплило з Його уст, кождий закон, що Він проголосив, кожда черта Його життя, а передовсім Його страдання і смерть і воскресення дали доказ, що Христос є Царем неба й землі. Тож не дивно, що міліони й міліони людей упадали й упадають перед Ним на землю та узнають Ісуса своїм Богом і Паном.

Найсильніщим і неоспоримим одначе доказом Його Божества тай відвічного царства є Його славне Воскресення з мертвих. Якщо Спаситель не здїлавби був ні одного чуда; якщо можливим булоб, що пропалаби вість про Його життя; якщо забулиб люди на слова, котрі Христос висказав, на правди, що Він їх проповідав — одинока подія Його Воскресення вистарчає, аби упасти перед Ним і закликати з апостолом Томою: »Господь мій і Бог мій«! (Йо 20, 28).

Сам Спаситель своє воскресення з мертвих подав, як найважніщий доказ свого Божого синівства й відвічного царства. »Учителю, хочемо бачити від тебе знак« — казали бувало вороги Христові, книжники й фарисеї. Много знаків та чудес ділав Христос перед їхніми очима, а вони все ще бажали нових знаків. Але Христос відповів їм: »Рід лукавий і чужоложний знаку шукає, а знак не дасться йому, тільки знак пророка Йони. Бо як Йона був у череві китовім три дні й три ночі, так буде Син Чоловічий у нутрі землі три дні і три ночі« (Мт. 12, 39—40). Своє воскресення з мертвих називає останнім і найбільшим чудом. Тим знаком і його проповідю, ще могли бути врятовані; але якщо знехтують те останнє найбільше чудо, так тоді пропаде для них остання надія спасення. Тому додав Спаситель ті слова: »Мужі Ниневітські стануть на суді з сим родом і осудять його, бо покаялися від Йонової проповіди, а се тут більший від Йони!« (Мт. 12, 41).

Те саме сказав Христос при тій нагоді, коли з єрусалимської святині проганяв перекупнів. Тоді також запитали його жиди: »Який знак являєш нам, коли Ти се робиш? Тоді Ісус відповів їм: Зруйнуйте сей храм, а в три дні здвигну його« (Іо. 2, 18—19). Його пресвяте Тіло, видимий храм Божий, найбільша святиня землі; а здвигнення цего храму по словах Господа, більше й визначнійше чудо, як колиби збурену єрусалимську святиню, над котрої будовою працювали сорок і шість літ, Він здвигнув до трьох днів.

Тому то Воскресення Ісуса з мертвих є найсильнійшим доказом Його Божества й відвічного царства. Ні одно чудо не є в можности сильніще переконати світ, що Христос є правдивим Богом, як Його Воскресення. Чи можливим є подумати щось більше всемогучого над це, коли хто власною силою встане з гробу й розірве узи смерти. Пророки й святі мужі творили також чуда з поручення і силою Всевишнього. Вони навіть воскрешали мертвих. Але себе самого здвигнути з гробу і на ново оживити смертю знищене тіло може тільки Той, хто є паном і творцем життя; Той, котрий міг сказати про себе: »Я є воскресення і життя« (Іо. 11, 25). »Я є перший і останній живий, і був я мертвий, і се живу по вічні віки і маю ключі смерти й пекла« (Обяв. 1, 17—18). Ніхто крім Бога живого не створив такого чуда, і ніхто крім Нього не може подібного щось зділати. Тому псальмопівець бачучи в духу воскресення Мессії як печать Його Божого Синівства, кличе в одушевленню: »Ти бо не оставиш моєї душі в аді й не даш Святому Твойому бачити зотління« (Пс. 15, 10).

Ізза того ні одно чудо не є так стверджене й засвідчене, як воскресення Христа Спасителя. Всі апостоли однодушно проголосили його світові. Десять раз явився їм Христос, а раз в приявности пятьсот братів. Спаситель не тільки являвся апостолам, але дозваляв їм дотикати себе; Він їв перед ними, аби показати, що Він по правді воскрес в тілі. Вони мали нагоду всіма змислами переконатися про правдиве Його воскресення. Навіть вороги Христові проти своєї волі мусіли зложити свідоцтво про Його славне Воскресення. Фарисеї прецінь запечатали Його гріб, привалили каменем і поставили сторожу. Печать розломалася, камінь відвалився, а великим страхом перелякана сторожа звістила перша подію воскресення. Вороги Христові вправді видумали лож, аби ослабити доказ воскресення Спасителя, однак тим поневолі ще сильніще засвідчили воскресення. Це підносить св. Августин, коли кличе: »О людська хитросте, як ти низько упала! Як ти покликуєшся на сплячих свідків? По правді ти сама заспала, коли утікаєш до так дітвацької видумки!«

Чиж та переміна, що зайшла в апостолів, їх мужна віра і радість проповіди не є доказом, що тільки воскресення Ісуса могло викликати у них ті дивні обяви. Перед воскресенням вони були пригноблені, сумні, без потіхи. Мало бракувало, а булиб захиталися у вірі. Але як тільки довідалися про воскресення свого Господа й Спасителя, так неначе нове буйне життя повстає в їх душах. »Ми бачили Господа« — кличуть з одушевленням ученики, що йшли до Емаус; — »Ми бачили Господа« — відповідають їм апостоли з радістю. Смуток і пригноблення опустили їх, несміливість ісчезла з їхніх душ, а на їх місце зродилась в їхнім серці радість, сильна віра, одушевлення і мужество аж до мучеництва.

* * *

Євангелист Лука оповідає, що двох учеників в дни воскресення вибралися в дорогу до Емаус. Були вони сумні на душі і пригноблені. Аж ось приступає до них незнакомий подорожний — сам воскресший Спаситель — але вони його не пізнали. Він запитує про причину їхнього суму, а вони розказують про Ісуса, що був пророком, великим словом і ділом перед Богом і всіми людьми, та як його первосвященики й старшина засудили на хрестну смерть. »А ми надіялися, що се той, що має спасти Ізраіля; а тепер до того всего третий день сьогодня, як те сталося. Та й деякі жінки з наших налякали нас, що були досвіта при гробі, і не знайшовши його тіла, прийшли, кажучи: Що й явлення ангелів бачили, котрі говорять, що Він жиє. І пішли деякі з наших до гробу і знайшли так, як жінки казали, а самого не бачили. (Лук. 24, 21—24).

Тоді Христос зганив їх, що так тяжко приходить їм розуміти пророків, котрі предсказали, що треба було вперед страдати Христови й так увійти в свою славу. І почавши від Мойсея виказував їм те велике таїнство, а за Його словами серце учасників розпалювалося великою любовю і вірою. Колиж приближилися до Емаус, а непізнаний ними Ісус вказав, неначе хоче йти дальше, тоді оба ученики звернулися до Нього з прошенням: »Зістань з нами, бо вечоріє і нахилився вже день!« Спаситель вислухав їх просьби, увійшов з ними в господу і дався їм пізнати в переломленню хліба.

Може ні одна доба християнства, як наша, не мала тільки потреби повторити благання учеників ідучих до Емаус: »Зістань з нами, бо вечоріє!« І по правді! Як вечером гарного весняного дня помало меркне сонце, а зі сходу наступають трівожні тіни ночі, так тепер зі сходу насуваються чорні хмари та затемнюють всі области нашого життя.

Вечоріє у духовому життю; бо темрява невірства й ложи витискає все більше і більше світло правдивого пізнання Бога й Його правди зі серця людей.

Вечоріє в етичному життю, бо темрява розпусти й неморальности поширяється щораз то більше та заковує оковами пристрасти невинні душі.

Вечоріє у життю народів, бо ненависть та нетерпимість острить нові мечі, готує всі засоби смертоносних машин та наміряє розпалити нову братовбійчу війну, сто раз гіршу від тої, що ми недавно пережили.

Вечоріє у суспільному життю, бо темні тіни ночі викликують діявольську ненависть між поодинокими шарами суспільства, забирають їм бажання вищих надприродних цінностей, а розпалюють жажду за добрами й утіхами земськими.

Та хотяй як страшні ті тіни, все таки світить в темряві світло, а темрява його обняти не в силі і то світло просвічує всякого, хто з вірою прийме його. Це світло сяє особливше з прославленого Гробу Христового, а його відблиск проникає релігійне життя католицької Церкви. Але ми не потрібуємо тільки того світла, але бажаємо мати само жерело його. Христа воскресшого і тому нині повторяємо благання учеників: »Зістань з нами, бо вечоріє і нахилився вже день!« Остань з нами, аби темрява ночі не захопила наші душі, але нехай сяє в них великий та ясний день Господень.

А що те наше прошення буде вислухане, запевняє нас сам Божественний Спаситель. Бо коли в останнє явився апостолам на горі в Галилеї, то поручив їм мужно йти в світ і голосити слово Євангелія. І тоді висказав Він слова, на яких будується наша надія неначе на непорушній скелі: »Мені дана є всяка власть на небі й на землі. І се я з вами є і зістану по всі дні, по всі літа, по всі століття і тисячліття аж до кінця віків«.

о. Т. Галущинський ЧСВВ.

З церковно-реліґійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Католицька преса як місячне наміреннє.

На місяць цвітень визначив Папа Апостольству Молитви як місячне наміреннє „Поширенне доброї преси«. Преса є сьогодня великою силою; вона служить дуже часто в небезпечний спосіб злому, виступаючи проти добрих обичаїв. Щоби зі злою пресою боротися, конечна є преса добра. Католики грішать нераз тим, що це тільки не розуміють ваги доброї преси, але й спомагають своїм закупном пресу злу. Папа поручає вписуватися до стоваришення св. Франца Салезійського, якого ціль поширювати католицьку пресу.

ПОЛЬЩА.

»Вірую« Маріявітів.

В польських часописах читаємо ось таке »Вірую« Маріявітів, яке вони оголосили в своїм листі до православних патріярхів:

Маріявіти визнають всі догми римо-католицької Церкви, з виїмком примату й папської непомильности. Відкидають також науку про відпусти. Маріявіти признають жерелом віри св. Письмо Ст. і Нов. Завіту, твори св. Вітців і рішення сімох перших соборів. Маріявіти в щоденних молитвах послугуються апостольським символом віри, а в Службі Божій уживають Нікейсько-царгородського символу з додатком »і Сина«, не вважаючи сього додатку догмою віри, а тільки богословською наукою. Маріявіти признають сім св. Тайн. Тайну Миропомазання уділяє єпископ або священик при хрещенню. Св. Причастіе уділяють під обома видами. В відправі Служби Божої й уділюванню инших Тайн послугується Маріявітська Церква народньою мовою. Що до Тайни Покаяння, то Маріявітська Церква вобовязує своє духовенство і вірних до сповіди перед священиком »на ухо«. Супруже є розривне наслідком чужоложства котрогось із супругів. Єлеопомазанне не тільки відпускає гріхи, але й помагає тілу недужого. Маріявіти вірять в загальний суд по смерти, в небо й пекло. Що до священства, то вони признають три степені свячень: діяконату, пресвітерату й епископату.

Виконаннє постанов конкордату.

В виконанню 22 арт. конкордату, видало міністерство справедливости розпорядок, що вводить ряд полекш до вязничного регуляміну відносно духовних осіб, які відбувають кару позбавлення свободи й уміщених у слідчім арешті. Для вияснення слід додати, що для духовенства є визначені три вязниці: Мокотів (Варшава), Воронки (під Познанем) і Дрогобич.

З »Національної Церкви«.

Орган „Національної Церкви“ в Польщі, „Роля Божа«, містить заяву епископа тоїж Церкви, кс. Годура, такого змісту: Одною з причин переслідування Національної Церкви в Польщі римським духовенством є те, що »національні« священики уживають при обрядах риз подібних до риз римського духовенства. Щоби зменшити ту подібність, кс. Годур рішився не носити на будуще відзнак епископської гідности; він просить, щоби після його смерти не давати тих відзнак у його домовину.

Добра преса.

Польські католики покликали до життя нову інституцію під заг.: »Добра преса«. Завданнем »Доброї преси« поширювати й поглиблювати при помочі брошур, летючок, часописів і ілюстрацій католицько-національні засади. Свою діяльність розпочинає »Добра преса« від протибольшевицької пропаганди. В міру побільшення матеріяльних засобів має намір видавати ряд серій, посвячених боротьбі з сектанством, з порнографією, розводами і т. д. Місце осідку »Доброї преси« — Полоцк. — Можна побоюватися, що під претекстом боротьби з »протибольшевицькою пропаґандою« буде »Добра преса« поборювати »меншостеві« рухи, як се тепер робить вся польська, передовсім »добра«, »кресова« преса...

НІМЕЧЧИНА.

Справа конкордату.

Справа конкордату, який має бути заключений між Німеччиною й Апостольською Столицею, стається дуже актуальна і входить у рішаючій момент. Загал католицького населення домагається щораз енергічнійше управильнення взаємин Церкви до держави в усіх провінціях, а передовсім в Прусах. Досі належно запоручені є права Церкви тільки в одній Баварії, на основі окремого конкордату. Тепер німецькі католики домагаються від правительства заключення з Римом подібного конкордату, в якім булиби в першій мірі забезпечені права для віроісповідного шкільництва в цілій Німеччині.

Проти сторонників »Аксіон Франсес«.

Як відомо Церква осудила крайно націоналістичний напрям »Аксіон Франсес«. Згадана організація не піддалася Церкві, а поширює дальшу свою пропаґанду і грозить схізмою. З боку французького епископату запитано Ватикан, як поступити з опірними священиками, богословами й вірними. З Ватикану прийшла відповідь, що опірних священиків треба перестерегти, а в потребі відібрати їм власть слухати сповідей; опірних богословів виключити з семинарії, а вірним відмовляти розрішення й инших Тайн.

УГОРЩИНА.

Смерть епископа Прогашки.

Дня 2. с. м. помер в Будапешті о. Отокар Прогашка, епископ зі Штульвайсенбургу. Вмер нагло в часі проповіди в церкві. Еп. Прогашка був найвизначнійшим проповідником на Угорщині і знаменитим реліґійним письменником. Мав на Угорщині дуже великий вплив. Покійний епископ вродився 1858 р. в Невтра, як син офіцира. Богословські студії кінчив в Римі. Епископом став в 1900 р. Від р. 1920 до 1922 був послом до парляменту.

ІНДІЇ.

Христова наука серед Гіндусів.

Від якогось часу дається запримітити в Індіях дуже цікаве явище: Христова наука проникає туди що раз сильнійше. Під тим оглядом подають знавці тамошних відносин, протестанти й католики, просто неймовірні відомости. Як з тих реляцій виходить, стоїмо в Індіях супроти факту повставання там питомого культу Христа, пониманого однак зовсім инакше, як сей культ представляється нам у християнських церквах. Радше може навіть навпаки: культ Христа, що розвивається серед Гіндусів, противиться не в однім нашим поглядам про Спасителя.

Оден із визначних Гіндусів сказав: »Годжуся зі всім в научуванню Христа. Одно є тільки, що мушу виключити з чотирьох Євангелій, а то оповіданнє про вбите товстого ягняти в притчі про блудного сина«. (Відомо, що Гіндуси почитають корови й телята як звірята святі). Сей висказ є справді дуже наївний, але надзвичайно образово вображує нам те ціле духове переображенне Індій.

Очевидно, не треба думати, що цілі Індії приймають хочби в той спосіб Христа. Широкі народні маси стоять здалека від того руху, який огортає тільки найвисші кола — священиків і мислителів — свого роду духову еліту високих каст.

На розвиток сього руху вплинуло богато причин, почавши від глибокого духового вироблення деяких Гіндусів, аж до основної зміни у християн погляду на зміст і змисл вірувань брамінізму. Так пр. голосна нірвана показалася концепцією дуже глибокою і зближеною до християнських вірувань, а дуже далекою від того популярного пояснювання, яке до неї досі примінювано (ніщо, нічевість). Велику ролю відограли тут рівнож католицькі й протестантські місії, які причинилися до того, що Гіндуси пізнали близше християнську науку.

Слід однак зазначити, що о скільки можна покищо зорієнтуватися, годі ще тепер пізнати інтензивність і розміри того проникання науки Христа в Індіях. Воно йде зрештою дуже питомими дорогами, зовсім иншими від доріг, якими йде звичайно пропаґанда европейська. Годі тут також говорити про орґанізацію в нашім розумінню того слова. Нема ніякої орґанізації серед Гіндусів, яка поширювалаби культ Христа чи Його науку. Тут можнаби говорити хиба тільки про деяку сприятливу атмосферу для того поширення.

Помимо того діється щось дуже реального під тим оглядом. Можна стрінути у деяких Гіндусів зображенне Христа. Найглибші гіндуські мислителі не скриваються з поглядом, що »адоптували Христа« до ряду своїх вірувань, що Христос є для них сьогодня »найвисшим висловом Божества«.

Зачувати, що Ватикан носиться з думкою покликати до життя якийсь новий чин, що занявсяби пропагованнем в Індіях науки Христа в зовсім инший спосіб і на зовсім нових основах, примінених до тамошних потреб.

Що таке Преса?

В американських часописах помістив д-р Осип Назарук гарну статтю про пресу, яку ми отсим передруковуємо.

I.

Преса — це найбільша проповідниця народу. Преса — це найбільший суд. Преса — це найбільша учителька народної маси. Преса має великий вплив на все життя — на Церкву, на політику, на науку, на штуку, на літературу, на промисл, а що найважнійше: на вихованнє будучих поколінь — і тим самим на будучність народу.

II.

Хто не розуміє значіння преси, той не розуміє нових часів, у котрих жиємо. Що дає преса? Який її зміст?

III.

Є преса добра і преса недобра. Добра преса приносить те, що треба знати народови, те, що його вчить, підносить і дисциплінує. Добра преса приносить вісти про нові закони, про винаходи, про нові події і досвіди. В стародавній Греції, де ще не було преси, Греки обговорювали ті справи що дня на ринку (агора). Тепер робить це преса. Вже перед сто літами сказав Наполєон Великий: »Є пять великих держав, а преса це шеста велика сила«.

IV.

Але є і недобра преса. Зміст недоброї преси — це сплетні, наруги, клевети, очернювання, обмови і безтямна лайка та вічна »критика«, котра каже, що »все зле«, а не показує, що добре і як до того добра доходити. Зла преса подібна до великої сплювачки або помийної ями. Коли на неї глянете — все в ній одно і те саме: вчера і позавчера, тому рік і тому два і десять — грязь, болото, лож, ненависть і позатим — пустка.

V.

Творцям злої преси все одно, кого вони лають і чи є причина чіпатися чогось, чи нема. Як є такі звірята, що мусять щось гризти і розїдати, чи голодні, чи ні — так є й такі »редактори«. Вони мусять щось конче кричати і когось лаяти. Як нема що, то видумують, щоб було.

VI.

Відки берутся такі »редактори«? Учитель, щоб учити дітей, мусить мати якусь школу і здати якийсь іспит. Таксамо правдивий інжинір, лікар, дентист, священик і т. д. А редактор ні. Кождий може бути редактором — навіть той, що вийшов з криміналу, а що головнійше навіть граматики не знає, може писати все, про що хоче: і про мораль і про Церкву і про державу і про соціяльні справи і про нарід і про чесноту і про політику — про всьо. Річ ясна, що аби писати щось пожиточне, треба щось знати. А щоб писати лайки і клевети, на те не треба нічого знати. Всякий дурак, кождий невіжа може лаяти роками лучше, ніж хто инший. Це для нього найлекша робота, бо він інакшої не знає. Або постійно перепечатує чужу працю, або лає.

VII.

Горе народови, в котрім зла і пуста преса переважить добру. Бо думка такого бідного народу стає також помийною ямою. Він десятками літ дихає випарами тої ями. Сварня, лайка і взаїмна докучливість та ненависть всякає в нього — і в усе його життя: особисте, домашне, церковне й орґанізаційне. Такий нарід стає нездібний до ніякої орґанізаційної боротьби. В нім щезають ідеали й остає тільки ненависть і гризня. Ніщо так не відганяє молоді і не пре її так до чужих, як своя зла преса і те, що вона »виплекала«. В Америці й Канаді трете польське покоління, пяте чеське та шесте німецьке держиться свого народу і говорить ще рідною мовою батьків, хоч добре знає американську. У нас вже перше покоління, що тут уродилося, не любить говорити по українськи ні української преси до рук взяти. І нема що кричати на нього за це!

Бо десятки літ лайки і пустої сварні та ненависти, яка цвила пустоцвітом у нашій пресі — мусіли так а не інакше вплинути на молодь.

VIII.

Чи можна побороти злу пресу? Можна. Але тільки одним способом: підпиранням доброї преси. Треба добру пресу передплачувати, в орґанізації жадати підпертя для неї, на пресовий фонд давати і збирати при кождій нагоді, дописі посилати, оповістки давати. Одна рухлива й розумна людина, одна місцевість, де є такі люде — може дуже підперти добру пресу. І все при тім треба памятати відому приповідку культурних народів: »Скажи мені, що ти читаєш, а я тобі скажу, хто ти є і яка ти людина«.

IX.

А по чім пізнати, котра преса добра а котра недобра? Коли ви читаєте якусь часопись рік, чи два, тоді запитаєте себе: що вона мене навчила? Які питання мені вияснила? А де побачите лайку, там уже по однім числі пізнаєте, чи це добра часопись чи недобра. А котрі люде розуміються на пресі, тих пізнаєте по жертвах на добру пресу. Велика є відповідальність тих, що настановляють редакторів і мають владу над пресою. Бо преса це думка народа!

X.

Добру пресу треба складати в річники (всі числа за порядком) і дати оправити в тверді окладинки. Так роблять всі культурні народи й орґанізації. Бо в добрій пресі є дуже багато праці. Та праця марно пропадає, коли не зібрана й не оправлена. Вже по кількох літах її за ніяку ціну зібрати не годен, коли не зложиться її відразу. Чи Ви це робите? Чи також причиняєтесь до марнования тяжкої праці редактора і тим самим скріпляєте вплив злої преси?

До христіянізації нашого народу.

Одним з найбільше грізних наслідків великої війни являється застрашаюче прямо обниження етичного рівня найширших суспільних кругів. Незвичайний зріст злочину, ослаблення всякого авторітету, занепад родинного життя проявляючийся в численних розводах, сепараційних і аліментаційних процесах, вільній любові, обхоплюючій молодіж, велика скількість самовбивств, замилування в еротичній і криминалістичній літературі та того рода кінових виставах, новомодні танки, безсоромний жіночий одяг, вкінці ціла маса гнізд зіпсуття і розпусти — це образ і мірило теперішньої европейської культури, европейського смаку, европейських »ідеалів«.

А при тому еґоїзм брутальний, безоглядний, який не числиться з ніким і нічим, шалена погоня за найбільшими матеріяльними набутками, затрачення меж між добром і злом, надуживання найвищих кличів для особистих цілей.

Так воно діється в теперішньому культурному світі, так воно водиться також у народів сильних, котрим дані є всі найвищі сучасні добра.

Але коли та моральна тяжка недуга рівноважиться силою тих народів і їх державности, то в нас позбавлених власної держави і власних сильних, сполучуючих весь нарід ратункових орґанізацій ця недуга з природи річи мусить розвиватися скорше, мусить обхоплювати щораз ширші круги громадянства і вести нас до повільного, але неминучого розкладу.

Політичні невдачі послідних літ зробили наш орґанізм слабим і невідпорним. Наслідком важкого удару ми цофнулися на десятки літ назад і щойно тепер починаємо здержуватися перед дальшим відступом і так сказатиб занимати нові позиції і їх укріплювати. Але ця відбудова є нічмсь мінімальним супроти величезних добутків наших противників. Проти одної нашої нової позиції, виростає десять побудованих противним табором. А побіч цеї пляновой праці наших противників, ми всякаємо самі добровільно і в більшому може степені чим дужі національні орґанізми в вище описану моральну гниль. І то не лише т. зв. інтеліґентні круги, але вже і наші твердині, наші села. От хочби прим. розводові процеси селян, котрі до війни були на селі зовсім незнані, тепер зачинають бути і там чимраз моднійшими, хоч саме там, на селі, брак супружим сепараціям всякої розумної основи. Так само починають сильно в порівнанню з передвоєнними часами зростати аліментаційні процеси, читаємо в часописах щораз частійше про любовні драми на селі, про самовбивства ітд ітд. Всякі »некультурні« промахи і злочини як піянство, бійки, крадежі і т. д. значно побільшилися в порівнанню з передвоєнним станом.

До того додаймо ще економічне наше положення. Середна верства — ця остоя культури й запорука поступу — гине. Перед війною інтеліґенція могла досить легко осягнути державні чи взагалі публичні становиска. Тепер силою обставин витворюється невдоволений з життя безробітний інтеліґентний пролєтаріят. До того ми не отряслися ще з нашої передвоєнної оцінки вартостей і продукуємо дальше інтеліґента неспосібного до твердої праці, до ініціятиви, до підприємчивости. Пасивізм, оглядання за державним жолобом, за якимсь наставником, який вказавби нам і определив нашу працю, увійшли в нашу кров і наші кости і треба ще довгого часу, щоби ми змінили ту бюрократичну, бездушну другу нашу вдачу.

Брак праці і нужденна плата пхають чим раз більші кадри здесперованого робітництва в отверті рамена знаменито оплачуваних і зорґанізованих комуністичних аґітаторів.

А село? Те бідне, малоземельне наше село, яке не може ніяк удержатися зі своїх мікроскопійних ґрунтів (т. зв. карловаті господарства переходять вже в нас 80%), якому відбирають майже надію побільшити заважкі гроші свої сухітничі нивки — чи то наше село може мати належний гарт і силу духа, щоби передержати те на довго заповідаючеся лихоліття з можливо непоменшеними втратами?

А тимчасом серед нашого знуженілого села, серед нашої збіднілої, переденервованої інтеліґенції зачинають бушувати ріжні »спасителі«. Кілько їх вже маємо і як скоро вони зростають з дня на день, з години на годину! Та мимо наших невдач жевріє ще в серці не то інтеліґента, але і найтемнійшого мужика прикрита попелом недавних згарищ свята іскра великих визвольних днів. І з тою іскрою треба нашим спасителям, чи то з під стягу »Віри і науки« чи У. Н. С. чиУ. С. Р. Р. числитися.

* * *

Якіж ліки маємо для ратунку тих недуг?

Безперечно, лікарство мусить відповідати недузі. Чим важча недуга, тим сильнійший мусить бути лік. В даному разі ходить головно про душевну недугу, недугу дуже скомпліковану, дуже делікатну, вимагаючу великої інтеліґенції лікаря, великої його любови і пожертвования. Лікарство не має бути тільки хвилево успокоюючим середником.

До таких успокоюючих лише лікарств треба зачислити хочби найідейнійші політичні партії. Впрочім вони проявляють серед широких сфер суспільства свою безпосередну діяльність лише від часу до часу, прм. в часі виборів тощо. Тоді на вічах, сходинах, пресою можна хвилево розбурхати огонь народної душі, можна викликати хвилеве завзяття, хвилеве діло, приспати зневіру. Але по тій хвилевій експанзії народного зриву, якщо пересічний громадянин побачить, що його нужда тріває дальше, що його вибранці безсилі, що вони здані лише на протести, яких ніхто не слухає, що їх замикається по тюрмах, або що гірше, що вони розпиналися за народом лише так довго, доки не вдалося їм дірвати посольських дієт (і такі промисловці в нас на жаль трапляються), тоді розжалена народня душа попадає в тим більшу депресію і стається тим більше податним тереном для всяких ловців.

Отже треба лікарства, яке ділалоб кождої днини, кождої хвилі. Треба ліку, який лікуваби систематично і на стало. Треба ідеї, супроти якої навіть фізична смерть булаби нічим в порівнанню з утратою дібр, запевнених визнаванням тої ідеї.

Таким лікарством, такою ідеєю може бути одиноко і виключно христіянсько-католицька Церква та точне придержуванняся житевих правил Нею скодифікованих і Нею нам даних. Скаже хто, що ми прецінь христіяне від віків. Безперечно так, але на жаль ми здебільша христіяне по формі, по зверхній приналежности, а не по суті. Ми на загал лише силою призвичаєння, силою традиції держимося цеї Церкви і то наше христіянство проявляється у нас доволі рідко, як щось побічного, як членство в якімнебудь товаристві, що в ньому беремо звичайно фактичну участь лише при нагоді звичайних чи надзвичайних загальних зборів. Але в щоденноому життю ми радше стараємося бути в згоді з карним законом, чим із христіянською етикою. Ось чому нема в нас точного підпорядкування усіх наших діл, замірів і думок під правила цеї етики.

Ми відкликуємося вправді до нашої Церкви і нашого Духовенства, але лише тоді, коли нам їх треба до зреалізования певних наших політичних, культурно-освітних та економічних завдань чи потреб.

Словом, поважна часть нашої т. зв. інтеліґенції, о скільки вона належить до явних раціоналістів (з дуже впрочім мізерненьким світоглядом і його уґрунтованням), уважає христіянську реліґію як якесь необхідне лихо malum necessarium (для селянина, не для себе), як якусь прикрасу національної будівлі, якусь форму без глибшого змісту, без засадничого значіння для цілого життя нації, для її морального відродження, для її буття або небуття.

Не кращі відносини і на селі. Чи наше село має богато примірів непохитної христіянської віри і правдивого христіянського життя у свого »старшого брата«, в інтеліґенції? Те село, яке навіть у щиро народніх українських часописах знаходить цілковиту байдужність для справ христіянської Церкви, а часто-густо обиди і посуджування про найнеможливійші річи Її Епископів?

Кажеться, село привязане до нашої святої віри і обряду. Безперечно. Але на наших очах бачимо систематичне підмулювання цего привязання навіть такими чинниками, яких обовязком є те привязання скріпляти.

Треба отже поглибити христіянську віру в нашому народі, його почування та обовязки реліґійні та моральні, треба піднести етичний його рівень, треба його зґуртувати в могутню армію під побідним знаком Константина і лелійним прапором Марії.

Бо ніхто инший лише глибоко віруючий христіянин може опертися теперішному лихоліттю, теперішним страшним бурям, які грозять усім нам і кождому з нас з окрема; лише христіянська віра і христіянська мораль дасть нам надземську витревалість, надземську погоду ума, надземську віру, що не треба похиляти прапора, не треба піддаватися чорній розпуці, бо добро прийде, воно мусить прийти.

Тому мусимо негайно покрити весь наш край цілою системою христіянсько-католицьких орґанізацій, але не орґанізацій паперових, а дійсних, живих. Належать тут головно церковні брацтва, Марійські Товариства і наша Укр. Христ. Орґанізація.

Очевидно праця в Христовім винограднику не повинна нікого спиняти в праці у політичних, культурно-освітних і економічних народних установах. Навпаки, христіянин повинен старатися усіми своїми силами, щоби кожда щиро народня наша установа перенялася дійсно ідеями Христіянства.

А міркування над порушеними тут думками хай не перейдуть безслідно в найбільший Празник Христіянства, у свято побіди життя і світла над смертю і адовою темрявою!

Д-р Олександер Надрага.

Сіль Нації.

(Великодні рефлєксії.)

При роздумуванню над великим чудом Христового Воскресення під теперішню хвилю все насувається нам анальогія воскресення положеної у гріб неволі нації. Фундаментом думання перших християн було переконання, що велична подія Воскресення є основою нашої віри — якщо Христос не воскрес, говорили вони, марна булаби наша віра. На чімжеж ми опремо нашу віру в се, що воскресення нашої нації справді наступить. Великий в опінії некритичного громадянства письменник нашої доби бачив відродження нації у її крикливих маніфестаціях в користь соціяльного перевороту, отже в здвигах матеріялістичного характеру. Маніфестації минули, а сподіваного воскресення немає, бо воно лежить глубше, не в розузданню людської бестії, але противно в опануванню її засадами релігійної моралі. В моральній обнові кождої одиниці, для якої українська земля є вітчиною, дорогою засвоєння собі ідеалістичного світогляду лежить тайна правдивого відродження. Великі визвольні рухи все діялися в імя якихсь ідеальних вартостей, що потрафили їх визнавців сфанатизувати. Добровільно вмерти, отже рішитися на найбільшу саможертву можна лиш за ідею, а ніколи за шматок хліба. За се друге можна згинути в демонстрації, навіть в часі революції, але як жертва припадку, проти своєї волі, а не дорогою саможертви, що конечно потрібне у боротьбі за висші ідеали. На шляху обнови нації велика тут роля християнізму. Царат, даючи православній церкві на нашій землі свій офіціяльний стемпель — вповні скомпромітував в очах громадянства саму ідею релігії. Цезаропапістичний спосіб думання відносно релігії переняв теж національно-соціялістичний уряд УНР., ним живе ще й нині поважна часть національної інтеліґенції Західної України. Церква і релігія, по їх думці, се вартісні середники для національних інтересів; саме головна ціль релігії їм байдужна. Такий спосіб думання в своїй основі фальшивий. **Релігія не може служити чужим ціллям, вона має власні ціли. Її завданням є одуховити людину, зробити з кождої української одиниці не члена породи homo sapiens Ucrainus, але в кождій оживити духа з потенціяльною енергією морального поступування в одиничнім життю, а здібного до самопосвяти для друзів своїх у слушний час.** Доперва, по сій обнові одиниці, з певністю мусить прийти тревале відродження нації, отже реалізація також національних ідеалів. Дорога веде через релігію до відродження, а не на відворот.

У нашому громадянському життю, починаючи від останних літ до війни, стрічаємося ми з дуже знаменною появою. На скрайній правиці наших партійних уґруповань стояли християнські-суспільники з маркою угодовости, на скрайній лівиці радикали з прикметою революційности та протирелігійности. Прийшли великі дні, час важкої проби характерів і ось що сталося: навіть не якась угодова партія, але звичайна безхарактерна хлібоїдщина вийшла з чолових рядів радикальної партії. Ідеольог марксізму в Галичині, духовий батько, творець програми, основатель та голова „непримиримої“ радикальної партії, стає перший при повнім жолобі у щасливого побідника, а побіч нього цілий ряд партійних стовпів; всі вони з під стягу партії, для яких релігія як виразник чистого ідеалізму були нічим. А деж опинилися ті льояльні „клєрикали“, погорджувані християнські суспільники, „вроджені угодовці“. Всі вони доси на гідних позиціях. Для плитко думаючої людини се незрозуміле, її видається, що в першу чергу нинішню позицію нашого радикального Леніна повинен був заняти творець нової ери. Та як инакше сталося? Перший пішов згаданим шляхом, другий помер серед недостатків зберігаючи свою честь. Що за причина сього „неприродного“ явища. Для людини релігійної воно природне та зрозуміле; вищий ідеалістичний світогляд релігії не може позволити людині зійти зі своєї дороги освітленої етикою релігії. Тут лежить секрет вище згаданих подій. Лиш релігія може стати сіллю нації, що охоронить її від гниття, лиш тоді коли християнський ідеалізм опанує душі жителів широкої України, прийде Свято Її Воскресення. *д-р Микола Чубатий.*

Великдень на Україні XVII в.

Французький інжинір Ґільом Левассер де Боплян, що перебував на Придніпрянщині в 1630—1640 роках, у своїм славнім „Описі України“ описує докладнійше великодні обряди і звичаї, які йому довелося бачити між народом. Так він згадує про звичай обмінюватися крашанками. У день Великодня по скінченім Богослуженню всі підходять до священика зі словами „Христос воскрес“ і подають йому яйце закрашене червоно або жовто; священик відповідає „Во істину воскрес“ і цілує кождого. Боплян каже, що київський митрополит при сім обряді протягом двох годин збирав пять до шість тисяч яєць. „Протягом кількох днів, каже Боплян, не можна виходити на вулицю инакше, як з великим запасом крашених яєць; є звичай мінятися ними зі знайомими, яких стрічається, повтаряючи ті самі обрядові слова „Христос воскрес“; знайомий відповідає і оба цілуються і другий дає в замін друге яйце“.

У великодний понеділок роблять таку забаву: від райку хлопці ходять по вулицях гуртками, ловлять кожду дівчину і виливають їй на голову по пять шість ведер води. Та забава дозволена тільки до полудня. Дівчата платять за се у второк, але з більшими хитрощами: в однім домі збирається кілька дівчат, кожда має готовий збанок з водою; потім ставлять на сторожі малу дівчинку, а вона умовленим криком дає їм знати, коли переходить парубок і тоді всі дівчата вибігають на вулицю, з криком ловлять його, сусідки збігаються на підмогу, і коли дві або три сильнійші тримають парубка, инші виливають йому збанки

Доброгостова дочка.

Оповідання з Христових часів.

(На позичений сюжет.)

Купець Доброгост дуже невеселий тай безрадний такий — ні не продає, ні не купує ніщо — уже два сливе місяці сидить бездільно. Воно й не диво! Його наймиліща дочка Любослава нездужає важко. Виїхала з Гелона здорова та весела. По повороті з Ольбії мало відбутись її весілля з молодим Томиром, сином найбагатшого купця в Гелоні, Держислава. Вона поїхала з батьком із ненечкою Мелітою — що була Грекиня, родом із Ольбії — щоб сама могла собі в Ольбії накупити дорогих одягів і ожерель та всего, що потрібне на придане...

Весела наче птичка весною їхала вона долі Дніпром, чи там Борістеном як звала цю велику ріку її ненечка. Весела та щаслива...

Аж тут в Ольбії відкілясь і недуга взялася. Неньчина мати, Любославина бабуня, що до ньої вони заїхали, прикликала найславнішого лікаря в Ольбії, Грека Деметріоса. Всі казали, що як він не поможе, то ніхто й ніщо в світі вже не поможе...

І він, цей славний лікар, лічить уже Любославу сливе два місяці — а їй щораз гірше й гірше. Вкінці сказав Деметріос:

— Я сам тут не пораджу, покличу своїх товаришів, що живуть в Ольбії — може спільно найдемо поміч.

І покликав Грек ще трьох лікарів. Довго радилися вони всі чотири, довго думали, а вкінці сказали:

— Радіб ми тобі, гостю, з усієї душі помогти, дочці твоїй здоровля привернути, та не сила наша.

А батько волося рве собі на голові:

— Рятуйте мою дочку, рятуйте мою Любославу! Ви вчені знахорі, тож не можливе, щоб ви не могли привернути здоровля моїй донечці — вона мусить жити!..

Похитали лікарі головами на це тай сказали щераз:

— Не сила наша!

— Не сила ваша? Такіж то ви знахорі! — скричав батько. — Ви обманці, не знахорі!

І каже старий Деметріос:

— Гостю з Гелона, вважавби я це за обиду, колиб не знав, що не ти це говориш, а біль твій із тебе говорить. Тиж знаєш, як я щиро заходився біля твоєї донечки. І мої товариші радіб помогти, та тут кінчиться всяка людська можність. Ось мій товариш лікар Ісаак, що недавно прибув в Ольбію з Єрусалима. Він теж славний лікар, спитай у нього, хай він скаже, чи можна тут що зробити?

І сказав Ісаак:

— Ніяка людська мудрість тут не поможе, хіба один ще мігби тут порадити Ісус із Назарета.

— Хто він, тай де він? Приведіть його сюди! — закликав батько.

— Привести тобі його не можемо, бо він не тут, він аж геть в Єрусалимі, або в якій иншій місцевости Юдеї.

— Хтож він, цей Ісус? — спитав Доброгост. — Половину майна мойого дам йому, як виздоровить мені дочку.

— Цей Ісус, син теслі з Назарета, творить чуда, він ходить з великим числом учеників по Палестині. Багато недужих він вилічив уже, кажуть, що й кількох мертвим уже привернув життя.

Меліта, що сиділа біля постелі недужої, звернулася тоді до чоловіка:

— Позволь мені з Томиром поїхати в Палестину, я віднайду цего Ісуса й благатиму його на вколішках, щоб приїхав в Ольбію та вирятував від смерти нашу доню.

Доброгост завагався, думав довго, а по надумі сказав:

— Їдь, иншого рятунку нема. Їдь ти з Томиром, а я остану біля недужої.

І всіла Меліта з Томиром на корабель, що саме відпливав до Яфи...

А Доброгост із тещою остали доглядати недужої...

*

Доглядали недужої Любослави й батько й бабуня й вірні слуги та рабині. Уже три тижні, як виїхала Меліта з сином у Палестину — нетерпляче числив Доброгост дні, що віком здавалися йому.

— Час, щоб уже вернула — говорив він до тещі.

— Не так то скоро можна дістатися туди, а ще тяжче віднайти цего Ісуса. Казавжеж Ісаак, що він ходить із учениками по всій Палестині. А Любославі гірше й гірше. Лежить уже в нестямі.

Ніч...

Доброгост сидить біля недужої, говорить до ньої лагідно, пестливо мов мати, розмовляє з донечкою, начеб вона була гожа й здорова, а не близька смерти.

Рабині довго борються зі сном, та вкінці він перемагає їх, не одниж ніч вони вже зорили, очей не зажмуривши. Заснула й теща...

Тільки Доброгост не відчуває потреби сну. Усю ніч зорить біля постелі недужої донечки. Раз-у-раз торкається її блідих рук — а вони все холодніші, а живчик бє все слабше й слабше, слабшає все більше й надія в нещасного батька. Спер голову на долоні, зір на вмираючу впялив — а серце в його груди вдаряє так голосно, так голосно...

— Коби хоч завчасу ще привезла Меліта цего Ісуса — та мабуть буде вже за пізно...

на шию і не пускають, аж перемокне до нитки.

По селах був звичай, що на Великдень селяне ішли з привітанням до пана і кождий приносив курку, гуску або хоч яєць. Пан віддячувався за се так, гостив піддапих горівкою. Викочували на подвіря бочку, відбивали дно, пан наближався з великою ложкою, наповняв її горівкою, пив до найстаршого і передавав йому ложку; той пив до другого і так чергою пили всі селяне. Коли бочка опорожнилася, дідич мав обовязок викотити другу і третю і так частування тривало до заходу сонця.

Іван Франко а релігія.

»Іван Франко. Кілька спогадів і кілька здогадів його сучасника і співробітника« — такий заголовок має невелика брошура, видана як відбитка із філядельфійських »Епархіяльних Відомостей«. Автор скривається під псевдонімом В. Лукич. Се не відомий всім нам Василь Лукич — Володимир Левицький, колишній редактор і видавець ріжних видань, а припадково тільки редакція часопису дала йому сей псевдонім. Чому автора заховано під прибране імя, про се видавці пишуть так: »Автор отсеї студії дав дозвіл під писати його, як уважаємо за відповідне, або псевдонімом, або і повним іменем і назвиском. Беручи підувагу розагітування загалу демагогами, уважаємо вказаним не наражувати Вп. Автора на неприємности й містимо його працю під псевдонімом«. Ся замітка і сам факт, що автор студії про Франка мусів шукати захисту аж у »Епар. Відомостях«, свідчить про се, що його погляди мусять відбігати дуже від загально прийнятих, від всього того, що хвалить і любить т. зв. українська публична опінія, тероризована горсткою демагогів.

І справді ся невелика книжочка приносить багато такого, проти чого пересічний »патріот« відразу почне протестувати. Автор говорить про Івана Франка з великою симпатією, як про свойого учителя, якому богато завдячував як початкуючий публіцист; з великим співчуттем згадує важке життя поета, що коротав свій вік у незвичайно гірких особистих обставинах; клонить голову перед незвичайним вкладом праці, що Франко вложив в нашу літературу і науку — але при тім усім ставиться критично до діяльности Івана Франка, виказуючи, якими хибними шляхами пішов сей великий трудівник та скільки лиха — по волі чи поневолі — приніс він свойому народови котрий він так любив...

Автор оцінює діяльність Івана Франка як редактора, поета, ученого, публіциста і критика, — на сі критичні замітки повинніб звернути увагу відповідні спеціялісти — очевидно ті, що не є під сугестією фраз, а люблять глянути правді прямо в очи. Автор має тут на меті провірити, чи сі ріжні сторони діяльности поета дають нам право пропагувати всенародній культ Франка. Автор відповідає: ні.

Але найцікавійший є розділ »Франко і релігія«, — сю частину споминів д. В. Лукича дозволимо собі подати нашим читачам в цілости.

Франко і релігія.

1.

Франко виховався в тих десятиліттях XIX-го століття, які оден з найвидатнійших тогочасних французьких письменників у своїм знаменитім і голоснім творі*) влучно схарактеризував »глупими«. То були часи, коли кілька голосних німецьких і французьких природників, лікарів переважно з малою кліентелею і соціольогів, збаламучених кількома відкритями природних законів і тайн, раптом стали думати, що вони вже всі розуми поїли, що ніяких тайн уже в природі і в душі людскій нема: що думка і почування людські — ніщо инше як хімічні процеси в мізковім мясі; що діла людскі й історія людства — ніщо инше, як тільки вислів економії; одним словом, що немає в світі місця ні на душу ні на Бога, бо все є тільки »атом, момент і рух молекулярний«.

То була дурниця в найповнійшім значінню сього слова, але то була дурниця модна. Наче пошесть вона пішла по всій Европі. Не підпали під сю матеріялістичну моду тільки нечисленні справжні ґенії науки, як прим. знаменитий Пастер, котрий все остався віруючим католиком. Нині безбожна і антиклерикальна мода в світі так само перестаріла і забута, як прим. мода носити пудровані перуки на головах.

Та Франко, як і Драгоманів, сій моді підпали. А що Франко був безперечно найбільше талановитим галицьким письменником взагалі, а свого часу зокрема, то він ту моду прищіпив і на наш галицький ґрунт. Його приклад безбожности вплинув на молоде галицьке покоління і накоїв осьтак безмірно богато шкоди нашій національній справі в Галичині. Ціле одно покоління, а може й два, пішло в мандрівку життя з Франкового »духа печаттю«, з печаттю байдужности, а то й отвертої ворожнечі до Церкви і віри.

2.

Так розпочалося в Галичині щось страшенне, безтямне й безглузде нетільки з церковного, католицького, а й зі світського, національного погляду: тривля проти Церкви, віри і духовенства.

Без великої шкоди для своєї моралі не можуть собі позволити на такий проти-церковний люксус навіть старі, культурні, державні нації. Для нашої, молодої, слабої, підяремної нації то була справ дішна моральна і національна катастрофа. Доволі пригадати, що греко-католицька Церква була в Г...ичині (і досі єсть) єдиним і одиноким публичним орґаном, який є в наших руках. Греко-католицьке духовенство — єдиною розмірно від чужої влади незалежною, інтеліґентною, по всіх селах розміщеною і ґієрархічно зорґанізованою »клясою«. Католицька Церква — Єдиним вязлом, що вяже наш нарід з найдоскональшою в світі орґанізацією і доктриною Римської Церкви, тієї Єдиної спадкоємниці творця і орґанізатора культури білого людства — римського духа.

Кидаючи в нарід гасла боротьби проти Церкви й духовенства, вносячи в слабу націю кличі роздору, замість кличів еднан-

*) „Le Stupide XIX-e siècle."

Поволи, поволи почало на день благословитися.

Над ранком наче полекшало недужій. В Доброгоста вступила нова надія:

— Вона житиме, коб тільки скоріше жінка привезла цего Ісуса.

А там знову сумнів:

— А що, як і він, цей Ісус не в силі буде помогти? Прийде, скаже слово й не поможе ніщо — а що тоді?!

Голова похилилася й він наче здрімався.

Нараз голосний крик тривоги отямив його:

— Пане, пане, ваша дочка вмирає!..

Доброгост зірвався на рівні ноги й припав до постелі, до вмиряючої донечки.

— Не вмирай, не вмирай, Славочко моя — благав він, — остань із батьком!

І став Доброгост із піднесеними руками благати Перуна, щоб не забирав життя його дочки. Не помогло.

Дочка лежала вже біла як стіна й не давала найменьшого знаку життя.

Пропала надія! Замість про весілля треба про похорони думати й то тут у далекій чужині, далеко від рідного Ґелона. Та не думав про похорон Доброгост, ні, прощо не думав — стояв безрадний, здеревілий, зір у біле лице мертвої доні впявши.

А всі кругом нього ридали й слуги й рабині — тільки стара теща задержала ще рівновагу духа.

Та що це? Наче життя вливається в нерухомі вже черти померщої. Блискучі очі розплющилися й із поднівом гляділи в один бік, неначеб хтось стояв там, що його тільки вона могла бачити.

Тільки кілька хвилин.

А потім прошептала:

— Так, Господи! — й підвелася з постелі й станула біля батька, молода й гарна, мов ніколи не була недужа, мов ніколи не була мертва.

І радість і жах зміщалися на лицях прислуги.

— Мертва встала й ходить — кричали жінки й утікали з кімнати.

Тільки Доброгост остався, схопив донечку в обійми та глядів на неї мов у сні.

— Батечку, я знову твоя! — щебетала на радощах дівчина.

Батько не говорив ні словечка, пригортав тільки донечку кріпко до груди, немов бажав пересвідчитися, чи це дійсність, чи тільки омана.

Аж по хвилі спитав:

— Доню, як це склалося все?

— Муж, що вони назвали його Ісусом уздоровив мене.

— Ісус із Назарета?

— Так.

— Чи ти бачила його?

— А вжеж! Він підійшов до моєї постелі, як моя душа вже розставалася з тілом і сказав мені: »Дівчино, встань!« »Так, Господи!« відповіла я й підвелася жива та здорова.

Батько не міг ніяк зрозуміти цего: чиж цей знахор лічить і на віддаль?...

А дівчина питала:

— А деж ненечка?

— Твоя мати поїхала з Томиром у Єрусалим шукати Ісуса з Назарету й просити його, щоб приїхав лічити тебе. Та він не приїхав, та як бачу зробив більше як я бажав і більше, як я всилі зрозуміти. Небаром поверне твоя ненечка й брат. Тоді вернемо до дому й справимо тобі таке весілля, якого ще як Ґелон Ґелоном, не затямили люде.

*

Пройшло кілька днів, веселих, радісних. Доброгост із дочкою виходив день у день у пристань виглядати корабля, що привезе його жінку й сина тай Ісуса з Назарету.

Минув так тиждень. Аж одного дня Доброгост сам вийшов у пристань, дочка остала в хаті. Треба було приготовити все до повороту, наложити скрині дорогими тканинами, лискучими нараменниками й жемчужним ожереллям, що батько на радощах накупив.

Корабель причалив до пристані, а з нього враз із іншими подорожніми вийшла його жінка. Томира не було.

Тільки побачив Доброгост жінку, зараз спитав:

— А деж Томир й Ісус із Назарета?

— Не приїхав зі мною. Томир остався, щоб намовити його до виїзду в Ольбію. Я не могла вже довше ждати. Чи може Любославі погіршало ще небезпечніше? — спитала нараз із трівогою, та як глянула на чоловіка сказала: — О ні, ні, із твоїх очей б'є щастям. Любослава здорова.

— Ти вгадала! — сказав Доброгост.

Меліта на радощах аж скрикнула весело й сказала:

— Ходімо, ходімо скоріше до дому, до неї.

Весела як весна вибігла Любослава на зустріч неньці.

Кинулася неньці в обійми.

А вечером Меліта оповідала про свою подорож та про зустріч із Ісусом із Назарета.

Не найшла вона його в Єрусалимі, тільки в Витанії, в домі мужа, що його він недавно воскресив із мертвих. За дня навчає він у святині, а вечером вертає до Витанії.

»Коли ми зараз по приїзді раненько наблизилися до Єрусалима, стрінули його як виходив із Витанії. Велично як цар, а поважно та сумно мов зажурена мати,

ня і співпраці, Франкове покоління взяло на свою душу непростимий і в наслідках своїх, моральних і організаційних, страшенний гріх супроти власного народу і його будучности. Франкова школа дала в Галичині почин до тої дійсно божевільної разпрі, яку можна порівнати хіба з божевіллям людини, котра сама підрізує галузь, на якій сидить, підрізує, щоб упасти в багно.

І чи є тут за що віддавати Франкови »всенародний Культ?« Невже віддається національний Культ тому, хто причинився до безприміpного розпорошування національної енергії? Хто на »основі« непровірених і що найменше-сумнівих метафізичних »поглядів« матеріялістичної школи на матерію і душу розжарював огонь ненависти в середині свого власного народу, та ще й в обличчю ворога?

Ні, і ще раз ні! Такі національні гріхи й провини можна, від біди, собі пояснювати (модою часу, недостачею застанови, то що). Але не може здорова нація такі удари проти національної солідарности в самім розгарі боротьби за національне існування — оправдати. А ще менше — звеличувати головного виновника, віддавати йому »Культ!« Коли наша нація в Галичині досі не навчилася в повній мірі використати для потреби свого життя і поступу — незрівнаної й неоціненої виховуючої сили Католицтва в змислі дисципліни, а своєї церковної організації — в змислі суроґату своєї державности, — то Франко в тому ніс і несе велику пайку вини.

Таке з загального, громадського, національного становища.

3.

Та не ліпше випаде оцінка Франкової протикатолицької діяльности з погляду одиничного, — себто зі становища найглибшого і найсущнійшого інтересу кождої одиниці зокрема.

Життя людське нелегке і кождого дня, кождої години воно наносить на душу людську аж занадто богато причин гризот, внутрішнього несупокою, сумніву, страху. На той основний несупокій людської душі, несупокій, який буває — доводить людину иноді до розпуки й божевілля, а з правила до почуття нещасливости, — на той страшенний несупокій, яким корчиться душа людська, їзза якого вона в найбільших глибинах своїх ридає й безсильно бється, — немає ніякого иншого ліку, як лік релігії.

Се нині відоме і самозрозуміле вже не тільки дійсним священикам, а й всім світським дослідникам душі людської, психольоґам і психіятрам. Позбавити людину її релігії — то найбільший злочин, який можна їй заподіяти. Вибити око людині, відрубати їй руку — страшенний злочин. Та ще страшнійший злочин відобрати їй той духовний супокій, ту душевну рівновагу, які дає релігія, і ніщо инше, як тільки релігія. Нині в культурних краях навіть ті, що втратили віру, — коли є в них розум і совість, бережуться відбирати релігію віруючим: ніхто не має до того таксамо права, як не має права калічити чуже тіло. Відобрати віру людині — то окалічити її душу.

Таких духових калік наплодив Франко в нашім громадянстві леґіон. Тим причинився він до унещасливлення богатьох тисяч бідних душ людських, до зменшення суми — і так уже невисокої — щастя одиниць і родин на землі нашій.

Невже за таке шанують десь »всенароднім культом«? Де?

4.

Життя не було дуже ласкаве, ні милостиве для Франка.

Вже самі зверхні обставини його життя були нещасливі. Десятками років жив Франко з духово недужою жінкою і ні ради, ні поради, — ні охарности і ладу в хаті, ні правильного харчу, — ні правильної зміни чистої сорочки й хустинки — таке протягом двайцяти чи трийцяти років. Чого треба більше?

А далі ніколи не вгасаюча свідомість, що невилічена й невилічима недуга розвивається в його орґанізмі і нервах і що вона неминуче, скорше чи пізнійше, заволодіє вповні його тілом і — душею....

»Ти знов літаєш наді мною, галко
»І крячеш горя пісню монотонну,
»— — —
».....на мозок мій нещасний канди-
[датко!
»— — —
»Не кряч так зично, не лети так падко,
»Не бійсь, піде твоя побіда гладко,
»І я впаду вже скоро, скоро, скоро«.

Такий був основний тон, Leitmotiv внутрішних, інтимних настроїв Франка. Каторжною, невсипущою працею він силкувався опянювати себе, відганяти від себе чорну безнадійність.

»Мов віл в ярмі, я чув на собі прут...«

Мало є в світовій літературі зразків такого розпучливого й безнадійного настрою, такого »сиріτства духового«, такої певности грядучого божевілля, як у цілім ряді — і то найсильнійших — поезій Франка.

Яким щастем, якою розрадою, якою підпорою булаби, серед такого нещастя, Франкови релігія, якби він не був її замолоду втратив!

Втратив? Чи зовсім утратив? Чи справді Франко в глибині душі своєї пірвав усі нитки, що вязали його з релігією батьків?

Здається мені, що се питанне досі мало хто собі ставив: на перший погляд воно було безпредметове, так дуже йому, мовляв, перечила публіцистична і поетична діяльність Франка і його довголітна приналежність до радикальної партії. А одначе питанне таке не тільки можна, а й треба собі поставити, коли хочемо мати дійсний образ Франка і дійсно зрозуміти розвиток не тільки його душі, а рівночасно й його поетичної творчости.

5.

Оден спогад. Десь у 1905 чи 1906 ро-

йшов він мовчки дорогою, окружений великою скількістю прихильників.

Я протиснулася крізь товпу аж до нього — й клакала разураз:

— Сину Давидів, змилосердися наді мною!

Та він не слухав мене. Я кликала щораз голосніше, щораз настирливіше.

Якийсь старий Жид, глянув на мене з погордою й сказав: »Перестань кликати, Грекине! Це не здасться нінащо. Цей учитель із Галилеї прийшов тільки для синів Ізраїля. Для пропащих, поганських народів не має він ніякої сили.

Та я не перестала благати й продісталася аж до пророка. Він спершу не звертав уваги на мене. Неначеб не було ніякого лиха на світі, розмовляв дальше зі своїми учениками, говорив про це, що його година вже близько. Та я не відступала від нього, хопила його за одяг й дальше благала з плачем: »Сину Давидів, змилосердися наді мною! Задля матері, що носила тебе, змилосердися над нещасною матірю. Вирятуй мою дочку, що вмирає«.

Тепер він звернувся до мене й глянув мені в лице. Ще ні в якої людини не бачила я такого погляду. Мов лагідний огонь спливає він на душу й палить і оживляє заразом. Здається мені, що цей жидівський пророк зазирає на сам спід людського серця. Як довго глядів він на мене, не знаю. А потім розхилив уста й лагідно й сильно заразом, сказав:

— Жінко, велика твоя віра! Як бажала ти, так станеться тобі. Вертай у мирі до дому. Твоя дочка здорова!

Я хотіла подякувати йому, хотіла просити, щоб їхав зі мною в Ольбію, та серце моє наповнилося такою гарячою, вдячною радістю, що я не в силі була промовити й словечка. А Ісус пішов дальше в в Єрусалим.

Рада та весела пустилася я до Єрусалима, та потім якась трівога обхопила мене. Чи жиє ще моя Любослава, чи померла вже. Ануж вона вже не жиє й усе пропало І кажу я Томирові: »Не сила мені вже ждати тут. Я вертаю в Ольбію. А ти остань. Старайся конче переблагати Ісуса, щоб поїхав із тобою в Ольбію. І я сіла на корабель. За кілька днів треба сподіватися приїзду Томира з Ісусом із Назарета. Тепер ви оповідайте мені, як Любослава прийшла до здоровля. І дочка й чоловік оповіли їй усе, як було.

Уже все було готове до відїзду. Ждали тільки на Томира та Ісуса з Назарету. Одного дня в полудне сиділи всі в саді, в холоді дерев, як нараз стало зівсім темно, мов у найглухіщу ніч. А земля під ногами легко дрожала. Жах і трівога обхопив усіх. Що це? Чи кінець світа? Слуги й рабині ридали в трівозі та заломлювали руки: »Кінець світа, кінець світа приходить! — кричали.

Тільки Доброгост казав:

— Ні, це не кінець світа! Щось страшного сталося на землі. Якийсь страшний злочин і це кара Божа на людей — говорив він.

А земля дріжала щораз сильніще. Із плачем та нарікання людей мішався рев звірят і крик птиць. Недалеке море кидало бурунами на поблизькі доми й шумілo страшно. Потім утихло все, темрява зникла, показалося сонце. В тиждень після цеї події приїхав Томир.

— А деж Ісус? — спитав батько.

А Томир відповів сумно:

— Батьку, Ісуса нема! Жиди розпяли його на хресті.

— Що? — скрикнув Доброгост — розпяли на хресті Його, добродія свойого, що тільки добра їм робив — невдячний народ!

— Розпяли — говорив Томир — та опісля говорили в Єрусалимі, що він третього дня воскрес із мертвих і показувався ученикам своїм, Я хотів теж бачити Його, та ніяк не міг довідатися де Його шукати. Ах, страшно було тоді в Єрусалимі, як Його розпяли. В саме полудне така темрява настала, як найчорніша ніч. Земля тряслася страшно. Оповідали потім, що в жидівській святині заслона роздерлася на двоє сама від себе. Всі говорили, що це кара Божа за це, що розпняли невинного. Казали, що Ісус не був людина а Бог.

— Так це кара за смерть неповинного — притакнув батько. І в нас було тоді темно й тряслася земля. Я казав, що тоді мусило статися щось страшне в світі. І правда це, що не людина він, а Бог всемогучий. Я вірю, що він воскрес.

Веселі та щасливі вертали Доброгост із жінкою, дочкою та сином у свій Ґелон із оружною дружиною, бо небезпечно було тоді пускатися в дорогу без оборони.

— Хоч я й не дуже боюся, бо й князі царських Скитів і кочових Скитів мої побратими, та всеж таки безпечнійше з оружними людьми — говорив Доброгост.

Без пригод перейшли ввесь Дніпро аж у Ґелон. І зараз забралися підготовляти весілля.

Доброгост оповідав усім про чудо, що склалося з його дочкою й говорив:

— Цей Ісус із Назарета, він справжний Бог! Я благав Перуна й на дармо, не поміг. А він поміг. Так, він Бог всемогучий.

А. Лотоцький

ці, не памятаю вже, я видавав »Молоду Україну«, ще молодим студентом. Як трохи не ціле моє покоління, віддавався я тоді соціялізмови, ворогуванню проти Церкви й віри тай культови Франка. Франко був тоді редактором »Літературно-Наукового Вістника«, а ідеалом моїм було попасти на сторінки того місячника. Се вдалося мені за посередництвом В. Гнатюка і Івана Кревецького, і я розпочав містити в »Л. Н. В.« нотатки й розвідки. Очевидно, коли вдалося мені видати число »своєї газети, »Молодої України«, я швидко передавав її через Ів. Кревецького — Франкови. »Знаючи«, що Франко — соціяліст — і атеїст, я думав похвалитися перед ним своєю завзятістю в обох тих напрямах; Зосібна в протицерковнім змислі я помістив був в »Мол. Україні«жорстоку й страшенну балаканину (яка мені видавалася тоді Бог зна, якою розумною і »поступовою«, чи початок атеїстичної балаканини під заг. »Та справа«*). Думав я небораченько, що удостоюсь від Франка признання або похвали за свою »поступовість...« Якеж було моє розчарування, коли через кілька днів пізнійше Франко, стрінувши мене скромного і онесміленого, в канцелярії Чарнецького 26, замість похвалити мене, з нетаєним обридженням (так!) віддав мені »Молоду Україну« з »Тою справою« тай, звичаєм своїм: коротко й сухо, сказав мені:

— Як ви могли таке містити?!

Більше ні слова. Як змитий, з палаючими від сорому й несподіванки вухами вийшся я був з канцелярії, і довго потім застановлявся, відчитуючи наново »Молоду Україну« й »Ту справу«, чого саме стрінула мене така догана з уст обожаного учителя.

Франко кинув тоді зерно сумніву в мою віру у доцільність і єдиноспасаємість мойого воюючого антиклерикалізму й атеїзму з соціялізмом і ділами його, і від того дня розпочався в душі молодого студента повільний та нестримний процес сумнівів, провірок, праці і лектур, який покінчився основним і окопечним відворотом від названих вище »ідеалів«мойого студентського віку.

За се буду вдячний памяти Франка до кінця днів своїх.

Значить, уже тоді, коло 1905-6 рр., Франко вже був визволений з дикої а ля Трильовський ворожнечі до Церкви і віри. В ньому ішов,поволи та безупинно, процес духовної реакції і реставрації: реакції проти атеїстичних блудів його молодих літ, реставрації — в напрямі навернення до віри батьків.

»Ну, а що — як справді правда,
»Що паночик в церкві править,
»І мене по смерти ангел
»Перед Божий суд поставить?...«

Таке питання мусів собі ставити Франко, в інтимности своєї несупокійної душі — і то не іронічно, а серіозно. Мусів роздумувати, сумніватися, нагинатися. На шляху перед ним, перед його душевною еволюцією стояло — навернення.

6.

Цілий ряд сучасних Франкови, з того самого безбожного жерела в молодости своїй поєних французьких письменників, поетів, повістярів, учених навернулося і знов стало практикуючими католиками; з них деякі із славними в світі письменства й науки іменами. Инші, хоча й не піднялися аж до справдішнього повороту на лоно католицької церкви (як пр. славний провідник французьких роялістів Шарль Моррас), то публично відреклися своїх давних протикатолицьких блудів і в інтересі свого народу стали оборонцями Церкви й віри: ласка Божа, без якої справді навернення неможливе, ще на них не зійшла; шлях до Дамаску перед ними ще не розкритий.

— При чім тут Франко? — спитаєте. При тім, відповімо, що і він був на дорозі до навернення. Такі річи мало коли доконуються через ніч. Акт навернення випереджують довгі процеси духові, сумніви й хитання; соромливість і побоювання, що на те »люде скажуть«; праця над поглибленням своїх моральних і метафізичних основ.

З усього, що з власної обсервації знаю про Франка в останніх кільканайцяти роках його свідомого життя, з уважної аналізи його тогочасних творів; з того, що він у той час писав, і чого вистерігався писати; зі змісту його маній в часі його духового сумерку нарешті — з усього того, по совісти і тверезій розвазі, виводжу висновок, що Франко повертався до віри батьків.

Не кажу: повернувся — недуга і смерть стала на поперек сього шляху. Але він навертався.

За кождою своєю гостиною на селі, в рідних Нагуєвичах прим., Франко, хоч з імени невіруючий, ішов у неділі й свята до церкви і залобки там читав Апостола.

Заперестав писати напастливі статті проти Церкви і віри.

Відвернувся від соціялізму.

Зревідував своє духове відношення до Драгоманова.

Подихи містики — вістуни навернення і познаки внутрішних духовних перегруповань — щораз частійше і щораз більше вперто почуваються в його поетичних творах..

Довго передбачувана недуга заволоділа вкінци нещасливим поетом; він переступив ту — як дуже иноді хитку! — межу, яка ділить духово здорову від духово хорої людини. І в ту мить, наче ножем врізало, пропали раз на все нетільки його колишні безбожницькі хули, але й останні сліди його сумнівів в істнування Бога, безсмертної душі, змислу божого в нашім істнуванню.

Потвердять се всі, що стрічали Франка в ті часи, а серед них і я.

7.

— Який се доказ? — скажете може. *Доказ із мріянь хорого на божевілля чоловіка?*

Так! Се доказ і дуже сильний доказ. Новітня психольогія і психопатольогія, навіть незалежно від незаслужено такої нині модної школи Фрайда, показала й доказала, що в провіренню змісту дійсного, глибокого, не самого тільки поверхного, життя духового людини грає рішаючу, майже єдино рішаючу ролю сон і божевілля. Побіч себе живуть, працюють, розвиваються в людині два духові життя: свідоме й підсвідоме. До підсвідомого заганяє людина такі думки, уявлення й почування, яких вона з ріжних оглядів (товариських, соромливих, инших) не хоче, або ще не хоче отверто признати своїми, себто на зверх виявити. Але прийде сон або божевілля, то огляди ті пропадають і у сні або божевіллю людина вже не думає про те, »що на се люде скажуть«, а без обиняків розкриває перед собою і, в даному разі перед світом, справжній зміст свого дійсного, підсвідомого життя. Соромливий і боязливий стає в сні або в божевіллю безсоромним і нагальним, коли така була його дійсна вдача, тільки приголомшена зверхніми оглядами і замаскована.

Безбожник і скептик стає віруючим і набожним. (Се висновки стислої науки, оперті на довгих досвідах дійсних учених).

Останнє сталося з Франком.

Можна на певне (на скільки є щось »певне« в психольогії людській) здогадуватися, що недуга тільки перервала той шлях до Дамаску, яким Франко йшов уже довго, що найменше від часу свого осуду »Молодої України« за ту атеїстичну статтю, про котру я згадав. Не судилося нещасливому доплисти до берега, до духового заспокоєння на лоні Церкви і віри.

Але сей Франко, такий Франко — невідомий тим людям, котрі з легкої руки пропагують »Культ« його і завзивають до того »Культу« »всю українську націю«. Вони почитають иншого Франка, инакшого Франка, не того і не такого, яким він був у розцвіті своїх мужеських сил. Вони знають тільки Савла, а навіть не здогадуються грядучого Павла.

*) Автором її був мій товариш ще з гімназійних часів, котрий опісля навернувся до Католицької Церкви.

„ВОСКРЕСЕНІЯ ДЕНЬ...!“

Воскресення день!
— І просвітімся торжеством!
(Бо всі воскресли ми з Христом —)
Друг друга щиро обнімімо
І радісно собі скажімо:
„Браття!“... — У сей великий час
І тим, що ненавидять нас,
Із Воскресенням все простім,
Під небо пісню вознесім:

Христос воскрес із мертвих!
Смертію смерть зломав,
І тим, що у гробах,
— Життя дарував!...

Переспів *о. І. З.*

Пекуча потреба католицької преси.

Верховні керманичі Христової Церкви дуже часто звертають увагу на велику вагу преси в громадянськім життю. Всі католицькі епископи не перестають перестерігати своїх вірних перед злою пресою, а заохочувати до читання й передплачування тільки доброї, християнської преси. Те саме робили й роблять також наші епископи. Наші епископи додали навіть нову, шесту церковну заповідь, яка каже: „Злих книжок не читати“, а під книжками слід тут очевидно розуміти й пресу.

Отся пересторога перед злою пресою потрібна нам тепер більш, як коли. В наших часах намножилося дуже богато тої злої преси. Полишаємо сьогодня на боці націоналістичні і „ліберальні“ часописи; ми хочемо тільки покищо приглянутися тепер до крайно лівої преси, комуністичної і радикально-соціялістичної. Ми хочемо нашим читачам представити, як і що ті часописи пишуть, чим вони кормлять наших людей.

Коли бодай побіжно кинемо оком на нашу „ліву“ пресу, то мимоволі сумно і соромно робиться на душі. Мається враження, що чоловік скочив — даруйте за слово — в гноївку... Не знаємо, чи є де в світі така друга „популярна“ преса, як наша „українська“. Маємо нагоду читати „праві“ й „ліві“, ба навіть і „найлівійші“ часописи ріжних націй, на ріжних мовах, та такої погани, як у нас, ніде не знайдете. Не говоримо вже про зміст. Бо що можна домагатися відносно змісту від людей, що ледви писати вміють. Але форма, спосіб писання, то справді, пожалься Боже! Здається, що в тих людей не тільки розуму нема, але й примітивної етики, доброго виховання, смаку, чести, людської гідности... Колиби нам наші читачі не взяли за зле ще одного острого слова, то ми назвалиби вірно такий спосіб писання: х у л і г а н с т в о м...

Проти кого й проти чого не пише та »ліва“ преса! Віра, релігія, Церква, духовенство, теперішний суспільний лад „буржуазійний“ з українською „буржуазною інлігенцією, наші культурні установи („Просвіта“, „Рідна Школа“), всі наші народні, не клясові установи — ось се предмет їх наклепів, ненависти, опльовування й понижування, ось те бажалиби вони знищити, змести з лиця землі, знівечити.

Та припустім їх самих до слова.

Ось „Громадський Голос (ч. 7), в статті „Схаменіться!“. виступає загалом проти ніби-буржуазної української інтелігенції й духовенства з нагоди останніх загальних зборів „Просвіти“ у Львові і зборів філій „Просвіти“ в Тернополі. В тім самім числі в дописи з Довгополя дістається о. Гілеви за те, що посмів оснувати

в селі читальню „Просвіти“, хоч там уже є соціялістична читальня „Селянської Спілки“; так само ганьбиться пароха з Чижикова, що заложив побіч соціялістичного також друге асекураційне товариство. — Як в кождіськім числі і майже в кождій статті, так і в ч. 8. УНДО представляється завсігди згірдно як „пансько-попівську“ організацію“. — В 9. ч. передрукована відповідь нового соціялістичного виділу коломийської філії „Просвіти“ священникам з коломийського повіту, які проголосили бойкот філії „Просвіти“. Ціла ся відповідь зладжена в тоні школярського радикалізму. Те саме число містить напасть на о. Слободяна зі Селиськ. — В дописи з Яворова, (ч. 10) читаємо:

„Читальня хоче помогти церковному брацтву до будови Братського Дому, мовляв, буде мати домівку також читальня. Забувають люде, що тепер розпоряджає церковними брацтвами наш еписконат, а той знов є під цілковитою командою Риму і Варшави... Що то буде за „Просвіта“ в спілці з церковним брацтвом, що не признає вільної просвіти, а тільки приказ Риму? Це буде хиба безпросвітність!.. Остання пора, аби весь поступовий Яворів зірвав цей союз читальні з церковним брацтвом та аби вже раз читальні занималися загально-народною освітою, а не клєрикальними штуками!“

Щоби народ не забув, хто є найбільшим його ворогом, редакція в передовиці 11 ч. („Гасителі духа“) лає знов „ундівську“ інтелігенцію й духовенство і каже дальше:

„Приміри тільки з одних загальних зборів філій „Просвіти“ дають достаточний матеріял, аби зрозуміти ті круті дороги, на які пускаються попи і ундівські інтелігенти для оборони своїх становищ в народних інституціях... Усюди є одно й те саме явище: з одного боку свідомі делєгати місцевих селянських організацій, а з другого боку попи, ундівські інтелігенти. Там поступовий, здоровий дух, тут клєрикальна і реакційна паскорузлість“.

Роковини Тараса Шевченка відсвяткував „Громадський Голос“ статтею „В свято Великого Борця“ (ч. 11), а в сій статті такий уступ:

„Будуть його (Шевченка) память шанувати і ті, які радіби половину Шевченкових творів спалити. Тому, що вони сіють роздор, безбожність, не шанують папи римського, тому, що в тих творах згадується про годованих ченців і гладких та червоних мов бугаї (!) кардиналів, про панів, що сему шкуру з простого брата здирають і тих, що знову міняються кайданами, та пруться у землі чужі“...

Проти інтелігенції (не тільки ундівської, а якої небудь) звернена також допись з „Нажереб“ (ст. 5). — Кпини з церковного життя американських Українців знаходимо в ч. 13, в статті: „Важна народна справа“. В тімже числі є допись звернена проти священика з Бутина. — Про статтю з ч. 14, („Чорна хмара наступає“) була вже у нас згадка.

Комуністичне „Світло“ ще більш демагогічно-революверове, як „Гром. Голос“. Ось кілька зразків з останніх чисел. В статті: „До робітниче-селянської молоді с. Крукенич“ (ч. 4), читаємо:

„Переконайте тих, що йдуть за ним (попом), що їхнє місце не в церковному брацтві, тільки в рядах робітників і селян: най попи ідуть з попами, а хлопи з хлопами... Коли до читальні не приходить „Світло“ або „Культура“, домагайтеся щоби виділ їх виписав... Виганяйте звідтам (з читалень попівсько-націоналістичного духа та намовляйте своїх знакомих по инших селах, щоб робили так само“..

В дописи з Кобак (Косів) згадується про „попа“, що намагається взяти верх в читальні. Допись кінчиться так:

„Святої інквізиції зараз нема, щоб спалили нас на костирі, як це колись робили, а вашого пекла, яким нас страшите, ми не боїмося. І ми не дамо вам збаламутити себе“.

В тімже числі (4) читаємо, будьтобы головний Виділ „Просвіти“ ухвалив видрукувати брошуру Драгоманова „Рай і поступ“. (Се, ми переконані, неправда, бо „Просвіта“ покищо таких нісенітниць не друкує. Ред.). — В дописи (ч. 5) з Березна (Холмщина) довідуємося, що:

„Попівські підлизники та свічкогаси... хотять спровадити собі ворога освіти, попа“...

В дописи знов з Нової Вижки (Ковель) поміщена лайка на одного „вільнодумця“, що охрестив в церкві свою дитину.. Повно напастей на священиків в ч. 6—7. Допись зі Струтина вижного кінчиться словами:

„Так то скрізь ці божі слуги туманять народ, щоби мати повні черева“.

Стаття: „Позїздові рефлєксії“ (ч. 8), констатує що серед мас зростає невдоволенне до „патентованих“ провідників, що повстають два боєві фронти, фронт найзритів буржуазії і фронт робітників і селян. Знаменна в тім числі допись з Бережниці (Самбірщина), де говориться про місію.

„Попи приїхали і почали молоти свої темноші: щоб не читати часописів, бо то деморалізація, щоб не вірити вченим, бо вони всі (з виїмком немногих) — то найбільші грішники і всі підуть до пекла, а той, хто не вміє навіть підписатися — піде до неба. Бачимо тепер вже виразно, що попи вже навіть не стидаються і отверто признаються, що хочуть мати нарід темним і невченим. А нащо? На те, аби давалися визискувати і їм і тим панам, котрим всі чорноризники вислугуються“...

Із дописів своїх „сількорів“ робить редакція „Світла“ відповідні „висновки“: „Одною з найгірших язв на селі — як це видно з дописей — язв, що затровують село — це попи та учителі“. Ч. 2, (66). — Або: „В тому то й річ, що гроші віддані на ремонт церкви тепер, коли такі злидні кругом, це все одно, що гроші кинені в провалля“. (Ч. 10, (74).

Полємізуючи з „Новою Зорею“ (ч. 9), яка писала про наслідки соціялістичного виховання молоді в Радянськім Союзі, пригадує „Світло“ історію кс. Мацоха і пише:

„Інстинкт самозбереження наказує нашим зїдачам акафистів і селянських книшів у боротьбі з нами висувати радикальних способів. Вони бачать, що там, де клясова свідомість опанує голови робітників і селян, пан-отчикам приходиться чим раз дуще стягати ремінчик. На жаль, для попівського черева ми не можем спинити нашої освідомлюючої (!!) роботи...“

Комуністично-москвофільська „Воля Народа“ не ріжниться нівчім від „Гр. Голосу“ й „Світла“.

Те саме уїдання на інтелігенцію й на духовенство, те саме підкопування всіх народних установ, те саме поширювання звірської ненависти до української „буржуазії“. Нема буквально одного речення, де не приходилоби на всякі відміни те страшне слово „буржуазія!“, те саме нищеннє, оклевечування, обкидуваннє грязю всіх і вся.

Одна є тільки спеціяльність „Волі Народа“, а се стала рубрика під заг. „Кропило“. Є се короткі дописи (нераз їх кільканацять!), часто віршовані, в яких або глузується зі священика в корчемний спосіб, або виписується на його адресу всякі можливі та неможливі речі.

О. СЕВЕРИН САПРУН.

Прикмети церковного співу.

Краса та велич нашого Східного обряду се річ так загально звісна — що й доказувати її не треба. Зовнішні форми сього обряду се приписи при виконуванню Богослуження, одіж, малюнок і церковний богослужебний спів. Всі сі річи від апостольських часів мають свою лінію розвою, свою тягліть, аж доки не дійшли до форми, в яких маємо їх нині. Вони витворили свої стилі, а над ними всіми царить дух церковности. Псує той стиль кождий, хто тягліть лінії розвою сих зовнішних річей обряду рве, а впроваджує насилу інші хоч і вартісні річи тоїж матерії, однак не підходячі ані до церковної традиції, ані до лінії дотеперішнього розвою, а є, що так скажу, проти духа церковности.

Деяких із згаданих річей придержуємося докладно з тої простої причини, що їх зміст і форма се річи загально знані і тому немислиме є відступлення від лінії традиції. Приміром: церковні одежі. Форма їх є річю загально знаною, досить легкою, — тому відступлення від тої форми не трапляється. Не трапляється прецінь ніколи, щоби священик став до Богослуження у формі фелона, котру сам викомбінував. Дещо інакше представляється справа з річами, котрі входять у сферу церковного мистецтва. Тут маю на думці церковне малярство, будівництво і церковну музику.

Справи малярства і будівництва тут не думаю рушати, бо полишаю її знатокам тої штуки. Згадаю тільки, що не всюди заховується у нас церковний стиль пр. при малюванню церков. В многих случаях резигнується з прикмет соборности церк. мистецтва. Пр. 1922 р. мальована великим коштом церква в Горуцку, Дрогобицького повіту. (Святі убрані там в укр. національні вбрания, в шаравари і з оселедцями). Хоч цілість може і гарна, але ніколи церковно-гарна, бо ніяк тих образів не можна достроїти до стін Божого храму.

Подібно мається справа з церковною музикою. На протязі многих довгих століть Східна Церква витворила і усталила форми своєї музики. Вона витворила свій церковно-музичний стиль. Тільки така музика може бути допущена до вжитку в церкві, котра є як раз у тім церк. стилю. Допускания іншого рода музики в св. Церков — буде се ділання проти традицій Церкви, проти, згл. мимо цілн, для якої музика має вступ до Церкви, та буде се надужиттям Божого Дому для цілей загально-мистецьких. Якимиж отже прикметами має відзначатися церк. музика?

Вказівками для прикмет церк. співу є:
1. Вислови Отців Церкви.
2. Переданнє св. Церкви і практика.
3. Чин і характер Богослуження.

*

І. Отці Церкви живо занималися церковним співом. Попирали його, учили, творили та самі брали чинну участь. Щоби виробити собі ясний погляд на се, яким хотіли бачити Отці Церкви церк. спів, вистарчить послухати їх голосів на тему церк. співу. А забирали вони часто голос в тій справі. Наведу декілька висловів Отців, а з них витягнемо ясні вказівки про те, який має бути наш церковний спів.

Св. Василій Вел., звертаючися до співаків, сказав:

»Молодці, співаючі в Церкві, повинні співати Богові не голосом, а серцем; а серцем співає той, хто не лише рухає язиком, але і напружує ум, щоби розуміти слова тексту. Нехай співає язиком, однак рівночасно нехай розум глядає змісту сказаного, щоби Тобі, о Боже, співати і духом і розумом«.

На іншім місци каже той вел. Отець: »Господь до наук долучує солодощ співу, щоби зі солодощю і милозвучностю для слуха — присвоювали собі незамітним способом те, що є хосенного в слові. В тій то цілн видумано для нас гарні мельодії псальмів, щоби і діти, і ростом і обичаями незрілі, на зверх співали їх, а в дійсности обучували свої душі«.

Той же Василій Вел. каже деінде: »Як що у кого душа так чутка на силу кождого слова, як смак чуткий на якість кождої страви, то він сповнив заповідь, котра говорить: »»пойте разумно!«« «

Св. Іван Золотоустий в своїй проповіди сказав: »Із присутних тут суть люде, котрі, не почитаючи Бога і уважаючи вислови св. Духа звичайними, видають нестройні звуки і поводяться ні трохи не лучше від бісноватих, киваючись і рухаючи всім тілом та показуючи обичаї чужі духовній молитві. Тобі треба з побожним страхом голосити ангельське славословіе, а ти переносиш сюди обичаї жартів і танців, в неприличний спосіб підносиш руки, притоптуєш ногами, та рушаеш всім тілом. Як ти не боїшся і не тремтиш?

»Невже не знаєш ти, що тут невидимо присутний сам Господь, котрий мірить рухи кождого? Однак ти не розумієш того тому, що те, що ти бачив, затемнює твій розум, і тому те, що там робилось, ти вносиш в церковні обряди, виявляючи бездумними криками нелад твоєї душі. Чи поможуть щось молитві руки і сильний крик, котрий не має змислу? Як ти не стидаешся вислову, котрий тут голосиш: »Работайте Господеви со страхом і радуйтеся Єму со трепетом?« — Чи »работати со страхом« — значить робити щось необуздано, без поняття о тім, що ти говориш неупорядкованими звуками голосу? Але скажеш, що пророк каже довершувати славословіе словами: »Воскликніте Господеви вся земля!« — Та ми забороняємо не такий ваклик, а »бездушний крик«, — не голос хвали, а »голос безділля«, крик одного наперед другого, тупання ногами і інші неприличні обичаї«. — В іншій бесіді каже св. Іван Золотоустий: »Діякон каже на Літургії: »Станім добрі«. Не на дармо се установлено, а лише на те, щоби ми поправили наші думки, що буяють по земли, — щоби ми відкинувши житейські грязоти, могли поставити наші душі прямо перед Богом«.

В іншім місци каже св. Іван Золотоустий: »Ми

Ось для приміру допись з Гаїв Старогродських (ч. 320):

„Прибув до нас піп Грицько, тай і став казати: помагайте та давайте, бо так мені треба, як не дасьте, не підете ви грішні до неба. Збудував собі попівство, бо добре здирає. Також їздить і по хатах пшеницю збирає".

Ось таким кормом годують наших нещасних селян (по пролетарському конечно: робітників!) всякі соціялістичні й комуністичні часописи. Вовча гризня, канібалізм, божевілля... Наслідок такого корму може бути тільки оден: здичіння і цілковитий занепад нашого народу. Комусь посторонньому видно потрібно сього, тож і фінансує таку пресу...

А нам з сього одна наука: Коли добро народу лежить нам справді на серці, так не даваймо затроювати його „Голосами" „Світлами" й „Волями", а постараймося на їх місце о пресу добру, яка будувалаби, а не руйнувала, яка ублагороднювалаби, а не розвзвірювала...

Основуймо популярну католицьку пресу!

Гуцульські великодні звичаї.

(З **В. Шухевича** Гуцульщини.)

Серед Гуцулів, у глибоких горах, залишилися ще давні поганські звичаї і забобони, яких нарід традиційно придержується, дочіплюючи їх до християнських обрядів. Особливо великодні свята повні таких старовинних звичаїв.

В страстну або „живну" середу господині печуть „кукуци" — малі бохонці хліба з житньої муки, а вечером палять ватру між худобою, „аби маржина була світуча, красна, як боже світло, — аби до маржини не мав приступу злий!" Того дня вечером, а нераз цілу ніч діти ходять від хати до хати, стають під вікнами і кличуть всі в один голос: „Грійте діда! Грійте діда! Дайте хліба! Аби вам овечки, аби вам ягнички, аби вам телички!" Так кличуть, аж хто з хати обізветься: „Грівмо, грівмо, давмо!" і винесуть дітям кукуци. В деяких селах в сей день досвіта палять перед кождою хатою ватру.

Паску печуть тільки богачі, бо Гуцули звичайно живляться кулешею і хліба пекти не вміють, — біднійші купують паску в місті у „паскарів" себто пекарів. Печення паски відбувається серед ріжних обрядів. Як замісять тісто, мастять рідким тістом хрести на стінах під сволоком, над дверми, вікнами й образами. Як паска вже виросла і час саджати її у піч, ґазда виходить глядіти, щоби ніхто у хату не входив і паски не врік. Ґаздиня ловить курку, вириває їй хвіст, кидає піря на грань, примиває очи і каже: „Як я не виджу, де ти падеш, так аби не видів половик (яструб) курку". Вигорнувши грань з печи, кидає ґаздиня на неї грис і каже: „Не ґрис палю, а палю всі нетлі на світі". Потім уриває кусень тіста, робить з нього хлібець і кидає у піч, се є „віхопник" на пробу, як пече піч. Паску мастить ґаздиня сметаною або маслом, саджає на лопаті в піч і промовляє: „Яка ти лізеш у піч ладна, гладонька, така абис вилізла", — а ґазда, що підчас того є на дворі, стріляє з пістоляти. Затулу в печі ґаздиня обтикає довкола й обмащує глиною і говорить: „Не затикаю піч, але рти (роти) з цілого світа, аби на мене ніхто не говорив, ніхто не зіпав, як піч не зіпає на хату; аби заперті рти, засклеплені були, як ся піч, аби до мене так ніхто рота не отворив через цілий рік, як оця піч сама не отвориться".

Після того бере ґаздиня лопату в руки і робить нею хрести поверх печи, по столі, вікнах, полицях, промовляючи: „Ти нетленна божко (богиня-нетля), іди собі на двір, тобі тут невольно бути; я хочу свята сама опроводжати без тебе". Вкінці торкає лопатою тричі у двері, а як вона відчиниться, кличе: „Вон, божка, з хати!" Лопату лишаю у куті, де вона має стояти через дві неділі. Як довго паска у печи, не вільно нікому сідати, бо паска не виросла, а навіть моглаб „сісти", з чого пророчать чиюсь смерть в хаті. Заким упечеться паска, ґаздиня завязує волічкою ножиці та промовляє: „Не ножиці завязую, але серце моєму чоловікови, аби він мене не міг так позбиткувати, як цими ножицями не можна нічо урубати. Аби йому руки були так звязані, як ці ножиці". Завязані ножиці кладе у постіль і там вони лежать через свята.

Частину тіста з паски замішує ґаздиня разом з сиром, яйцями, черваточиною з улія на „худобяну паску", — її сушать, трутьна муку, мішають з сіллю і дають худобі підчас слабости.

Підчас страстного тижня знахорки приготовляють ріжні чари. Так нпр. на страстях завязує знахорка ґудз на мотузі на те, щоби якась дівчина сього року не висваталася: „Так аби на її сватанє голосу не було чути, як не буде чути до неділі голосу дзвону, — аби вона була така осуджена, осмутнена, як цілий світ осмутнений без дзвону; аби вона тогди віддалася, коли би я цес ґудз розвязала". При читанню кождого евангелія навязують знахорки по ґудзови — се служить знов на те, щоби відганяти усяке лихо, слабість і т. д.

Страстна пятниця називається „чорна" а страстна субота — „біла".

Є також забобони й обряди при посвяченню паски. До свяченого крім хліба, яєць, сира і т. д. додають ще одно сире яйце, бо воно посвячене помагає против „зґаґи", фляшку з водою, в якій варилися яйця — помагає на очи. В неділю встають вже коло півночи і босими ногами ступають на сокиру, покладену при постелі, „аби ноги були такі дужі, як зелізо". Миються у воді, до якої ґаздиня кинула гріш і писанку, „аби були богаті у грошi, а красні як писанка".

Гуцульське „посвіщінне" відбуваєтся незвичайно торжественно і нераз було змальоване в картинах наших артистів. Замітне є се, що богатші обдаровують біднійших паскою і всім свяченим.

Як вернуться до дому, наперед несуть паску до стайні і кладуть її три рази на хребет коровам, промовляючи: „Який дар красний, такі аби Бог дав телиці красні!" Обходять з паскою тричі обістє, потім входять до хати; ґаздиня кладе паску на стіл, — підчас того не вільно нічого говорити, „аби худоба була така тиха, як тихо в хаті". Заким засядуть їсти, ґазда бере дещо „худобяної паски", іде з нею до „маржини" дати їй „попахати", сипле дещо з сіллю

вимагаємо, щоби ви (нарід), співаючи божественні пісні, були перейняті великим страхом і побожностю«.

Пояснюючи слова Апостола: »поюще в сердцах ваших Господеви« — говорить св. Єронім:

»Нехай слухають того ті, на котрих лежить обовязок співати в Церкві. Нехай знають, що Богові треба співати не голосом, а серцем, і не так, немов у трагедії, — штукарством, — заставляючи слухати спів театральний, а противно — треба співати зі страхом і зі зрозумінням«.

Много, много ще слів і думок Отців Церкви на тему церковного співу можнаби навести. Нехай однак сих кілька наразі нам вистарчить та стане жерелом для обговорення прикмет церк. співу.

II. Другим жерелом при обговорюванню прикмет церк. співу є для нас Передання та практика древної Церкви.

Митрополит Григорій Болгарин так описує свійства древного монашого співу:

»*На початку молитви, по благословенстві* священика встають та співають: а з яким бажанием, з якою любовю, як мило, як згідно, і як гідно чину... І можна запримітити і гідність чину і ангельську красу співу. Бо ані один одного не перевисшує голосом, — лиш рівно всі, так що здається, що се один голос всіх: так складно, і так гарно, немов голос лебедів, коли вібравшися в громади пролітають високо воздух, роспростерши свої крила на тихім вітрі, — або немов однозвучність в такім множестві пчільного роя...«

Се прекрасний образ древного, дійсно церковного співу. З того опису — кілько вказівок можемо витягнути — який сей церковний спів має бути!... Ось сі прикмети: бажанне серця, любов, милий, згідний, гідний чина... Спів ангельський. Всі рівно, немовби один голос і одна душа, і т. д.

Передание каже нам дальше про ріжні прикмети церк. співу — натури більше технічної. І так: Спів древної Церкви був вокальний, не допускаючий ужиття інструментів. Отці Церкви руководилися в тім згляді приміром Спасителя і Апостолів. Не лиш чистої музики інструментальної не допускалося, але і в сполуці зі співом, бо музику інструментальну уважано за змислову, і як таку не відповідаючу *духовости і скромности християнського* Богослуженя.

Регулятором церковного Богослуженя як і всего життя християн був »Дух Христовий«. У відношенню до співу сей Дух міг виражатися в характері мельодій. Тому то по словах Матея (XI. 29) ісповідники »релігії, кротости і смиренія сердечного« — мусіли співати дуже просто, нештучно, уживати напівів торжественних, величавих, милих і зовсім уникати надто мельодійної, а тим більше пристрасної музики, осудженої самими поганами. — (Платон).

Заховані до нині мельодії древної Церкви виказують якраз сю простоту і скромність, а рівночасно велич, красу і повагу. Рівнож тільки якраз задля тих мотивів Отці Церкви, котрі були рівночасно творцями першого церковного співу, відкинули *многі* засоби пануючої тоді грецької теорії музики, витворюючи своє, відповідне церковній практиці і Богослуженню, осмогласіє.

Юдейський писатель І. в. Фільон каже таке о сучасних йому християнах: »Вони не лише відспівують, але і творять пісні і гимни на Божу хвалу, в ріжних розмірах і напівах«.

Вже в тім співі »в ріжних розмірах і напівах« — можна бачити початок того осмогласія, котре дефінітивно уложилося щойно в пізнійших століттях. Ті християне, по описові Фільона, відбували перед святами »всеночні бдінія«, — де співали пісні, а виглядало то так:

»Один мірним і звучним голосом зачинає псалом, а прочі мовчки слухають і тільки в послідних стихах долучуються своїми молитвами«.

III. Третою вказівкою при означуванню прикмет церковного співу є для нас сам Чин Богослуження. З ним церковний спів є в заєдній сполуці— бо майже все разом виступають.

Щож з того виходить?

— Що мусить бути між ними згода, — інакше, спів мусить бути примінений до характеру Богослуження. Характер Богослуження випливає з його сути і з його призначення, себто цілі. Богослуження — сеж розмова з Богом, се віддання Йому належної слави, сеж віддання Йому належної подяки, се заношення просьб. Богослуження, се проба — марними людськими силами, марними засобами — як мож найкраще уявити собі маєстат Божий, пізнати Його велич, а свою нищету. У тім стремлінню чоловік ставить сьому безконечному Єству храми, шие як знає найкращі ризи, щоби гідно Його звеличити, по своїм силам, по свойому найкращому розумінню.

Якийже спів долучить до того всего? Чиж не величний, як храм, чиж не гарний, як гарний малюнок того храма, як гарна риза, в котру одівся чоловік? А коли просить о ласку, о поміч, то якимже співом, як не скромним, як непевним, зі страху, чи буде вислуханий!? А коли просить о прощення гріхів — то яким співом, як не сумним, зажуреним, — за страченим щастям, за страченим блеском Божого обличя.

Чиж можна подумати собі тоді спів веселий, пустий, змисловий? Сеж булаб хиба наруга з Богослуження, сеж булиби кпини з Божого Маєстату. Коли дякує Богови за ласки, то якимже співом, як не милим, як не співом переповненим вдячностю і любовію до Найвисшого Добродія.

Чиж отже сам чин Богослуження не дає нам вказівок, який має бути церк. спів? Постараймося з тих всіх вказівок витягнути певні конклюзії і зібрати все разом, та подати короткі правила відносно духовної сторони церк. співу. Зазначуємо тут, що не торкаємо сторони технічної чи артистичної, а виключно хочемо зібрати ті прикмети, котрі характеризують і означують внутрішно церковний спів, та відріжняють його від інших родів співу.

Полишім тому музично-мистецьку сторону на боці, а звернім увагу на ті вимоги, які св. Церква ставить до співу так всенародного як і хорового, щоби він відповів тій задачі, для якої уведено його

в ясла, промовляючи: „Абис була така весела, як цеся божа днина; абис була така цвітна, як цес день цвітний; аби тобі було так скрізь отворено, як нині церков на ввесь нарід була отворена". Потім ґазда іде до пасіки і ковтаючи у вулій, промовляє: „Ци ти, матко, спиш, ци чуєш? Ци зробила матінник? Уставай, бо Ісус Христос воскрес! Кілько разів я ковтну, тілько роїв аби ти, матко, пустила!"

Накінець ґазда вертається до хати, ціла родина засідає довкола стола, ґаздиня засвічує свічку і притулює її до паски, — моляться і починають споживати. В деяких селах зачинають свячене від хріну, „аби були такі гострі, як хрін".

Під церквою збираються старші і молодь, старші ідуть на „набуток" — взаїмно себе трактувати свяченим, парубки забавляються в ріжні ігри, як церковці, війну, курочку, сороку і ин.

У воскресний або „волочівний" понеділок парубки ходять по хатах за писанками: кожда дівчина, з якою хлопець танцював, має дати йому писанку. Тоді також парубки ідуть на „обзорини" до дівчат, яких думають сватати. Звичаю обливатися водою в горах нема.

Перед провідною неділею є в деяких селах „дідова субота" з панахидою на цвинтарі; по панахиді могилки застелюють скатертями, ставлять горшки з молоком, бриндзю, яйця, останки паски і разом зі запрошеними гостями споживають все те „за душу". Се немов поганська тризна...

Українська Громадо!

Лунає надійна пісня Воскресення.

Серед розбудженої природи гомінко роздається голос великодних дзвонів, а збірні майдани виповнюються бадьорим звуком хороводу. Незабуті спогади витискають на лицях веселість.

В таку хвилю ніщо не повинно трівожити традиційного вдовілля викликаного Великим Днем.

Але пригадаймо, що [redacted] хиба зріст власної сили й дужности повинен би викликати радощі в серці українського народу.

А чи є вже сила в українського народу?

Вона обновлюється і твориться. Творить ту громадянську силу

„Рідна Школа",

ця робітня, що на службі українського народу виховує збірними зусиллями українську молодь, найбільшу цінність нації. Як рідна мати серед найтящого лихоліття виховує ту молодь у здібности до чину, сталить у ньої сильну волю, щоб спричинити можність **уладити життя народу по своїй подобі і своїй потребі.**

Велике це завдання і важке. Але »Рідна Школа« його не злякається і виповнить на славу великого народа, якщо відчує за собою теплу руку українського загалу.

Тому нехай дні Воскресення стануть всенароднім святом »Рідної Школи« та великої ідеї, яку вона в собі носить. Нехай у ці дні по всенародній постанові обєднаються всі Українці у спільному змаганні: **повести всенародню жертвенність на потреби „Рідної Школи".**

Памятаймо, що не даючи селянам і робітникам можности вчитися в рідній школі — відбірається їм одночасно змогу здобути знання й освіту, цю найкращу зброю в боротьбі за визволення.

Числом та обильністю датків на „писанку" для „Рідної Школи" докажім нашу живучість, свідомість і карність.

Головна Управа „Рідної Школи"

І. Чапельський, голова *А. Зелений,* секретар.

Большевизм і Церква.

Серед праць присвячених пізнанню і критиці большевизму одно з перших місць, треба признати книжці Рене Філєп-Міллера „Geist und Gesicht des Bolschewismus" (Відень, Amalthea-Verlag, 1926). В сій великій праці, — біля 500 сторін, — прикращеній 500 прегарними ілюстраціями, автор переводить глибоку аналізу большевицького руху, вказуючи причини його поширення та познаки назріваючого його упадку. З сеї праці подаємо тут зміст розділів, що торкаються відносин большевизму до релігії і Церкви.

Становище большевизму до Церкви було вороже від самого початку.

Ленін вже у перших своїх теоретичних питаннях відкидав стару тезу соціялізму, що релігія се приватна річ громадянина. »Хоч релігія сама по собі і є приватною справою, то ми, як члени нашої партії, не можемо уважати її такою. Наша партія се союз свідомих борців за визволенне робітничої кляси; такий союз не може відноситися рівнодушно проти тьми і темноти релігійних віроісповідань. Для нас боротьба ідей не є приватною, але загально пролетарською справою«. Бухарін в »комуністичній програмі« на початку революції різко виступає проти релігії і Церкви. »В капіталістичному громадянстві релігія була *корисним засобом на обдурюванне народа.* Буржуазія удержувала свою владу не тільки силою штиків, але також через те, що вміла запоморочити ум своїх підданих... Церква у всіх майже капіталістичних державах є посвоячена з поліцією; піп є так само державним урядовцем і катом, жандармом і гицлем; він дістає плату за свою роботу, якою затроює нарід... За часів царату російські духовні не тільки що обдурювали маси, але навіть сповіди уживали до сього, щоби добути всякі державні тайни, і при помочи церковних тайн вели шпіонажу«...

Коли так говорили теоретики большевизму, то з ще більшою ненавистю відносився до церкви загал »товаришів«. У перші роки революції воюючий комунізм за-

Отцями Церкви в уживання в Церкві. Ті вимоги відносяться до:

1. Укладу церковних мельодій. 2. Внутрішних прикмет співаків і 3. Зовнішних умов виконання.

1. Який же повинен бути уклад церковних пісень:

а) Він повинен бути того рода, щоби мельодія не лиш не затемнювала слів і думки пісні, а противно, щоби ще краще, ще яснійше їх викладала. Сама отже абсолютна музика, без тексту, не має в церковнім співі значіння, хоча би була не знати як гарною. Головним предметом в церк. співі се думка і чуття, а найкращим виразником їх се слово. Мистецтво музичне се тільки засіб, доданий до слова, що має служити для надання сили і вислову деклямації тексту. Не є отже це мистецтво ціллю церковних співів і не має служити для насолоди слухачів. Се випливає ясно з висше наведених слів Отців Церкви.

З висше щойно сказаного випливає, що церк. спів не має бути, що так скажу, насолоджуючий своїми звуками і гармоніями, а тільки: ясний і повчаючий, с. є має краще і яснійше пояснювати і викладати слово, текст, взгл. думку того співаного тексту. Щоби се дійсно було, мусить бути передовсім правильно редагований і відданий текст. Не можна отже в нім нічого додавати ані змінять, а має бути співаний точно по книгах, одобренним церковною властю. Ся вимога є першої ваги, і вона далеко не є виповнювана. Головно у нас, в тім стані річи, де не маємо добрих нотних видавництв або маємо їх за мало, а твори поширюються головно відписуванням. Кілько там похибок, і то не лиш в нотах, але якраз у тексті. Ті похибки затемнюють думку співаного тексту.

Дальше треба звернути увагу на будову мельодії — та на її відношення до ритмічної будови тексту. Головно про те ходить, щоби наголоси тактів мельодії були в згоді з наголосами слів, та щоби найважнійші слова тексту були піднесені у відповідний спосіб мотивами мельодії. Того рода мельодії найкраще відповідають цілі церк. співу, бо вони тоді найкраще віддають текст.

Інакше представляється справа з мельодіями, котрі мають много прикрас, — у них замітне є панування звуків над текстом. Сей послідний рід мельодії вимагає спеціяльної уваги з боку співаків при виконанню, щоби не затемнити думки тексту.

б) Спів церковний повинен бути в укладі простий і скромний, та для всіх зрозумілий.

Всякий штучний уклад звуків притягає до себе увагу слухача — а відвертає сю увагу від слова, яке такий уклад затемнює. З сеї то причини в первісній Церкві не допускалося інструментальної музики, тільки голосову; там був спів простий і всім зрозумілий. З сеї то причини до вжитку в Церкві не допущено тетрахордів: хроматичного і енгармонічного, а задержувано головно: найпростійший: діятонічний. Від IV. століття появляються в ріжних церквах Сходу многолюдні хори, однак їх спів визначався завсігди простотою, хоч рівночасно величію і повагою, та був радше зближений до деклямації, до речітативу, чим до фігурального співу.

в) Дальше спів церковний має бути: непристрастний, без патосу і поважний. Пристрасть і патос се прикмети світського співу і ними виражується часто почування далекі або противні цілям церковного співу, як: розпуку, розсіяність, зарозумілість, сарказм, і т. д. Спів церковний має мати характер зовсім інший, пр. має виражати: надію, спокій, покору, тверду віру, любов ближнього, віддання ся волі Божій, і т. д. Тому мельодії церк. пісень повинні визначатися спокоєм, без штучних і різких закінчень, не надмірно скорі — бо є се прикмети не відповідаючі духови Церкви, духови Богослуженя, духови Спасителя.

Св. Климент Алекс. пише: »Треба уживати напівів скромних і ціломудренних, а натомість рискільки можна омивати гармоній ніжних, котрі пристрастними змінами голосу настроюють до розніжнення і безділля«. Сей св. Отець поручує до вжитку в церкві лад дорійський, що відзначається повагою і величю, і лад фригійський, що збуджує мужескість.

г) Вкінци церк. спів повинен визначатися церковностю свойого характеру взагалі.

На сю загальну прикмету складаються всі попередні. То значить: не суть в церковнім дусі твори деякі композиції італійського стилю (впровадженого у нас з кінцем XVIII століття) деякі пісні болгарського напіву, пригадуючі собою народний світський спів, декотрі пісні уведенні звичаєм — прямо з народної пісні, і інші пісні світські, введені в церкву прямо з репертуару світського.

Найблизше цілям церковного співу, відповідаючий найкрасше висше поставленим прикметам — стоїть спів унісонний або мельодійний. Не противиться церк. співови і спів *гармонійний,* однак у формі простій і відповідній церк. богослуженню.

Св. Церква ніколи не відкидала гармонічного співу Гармонічний спів у нашім особливо народі є майже вроджений. Згадати лиш про знаний в укр. народі спосіб співання т. зв. підголосками. Однак треба памятати, що гармонія в церк. співі се справа другого степеня, і не є ніколи ціллю. Найважнійша прикмета мельодійного співу се та, що він може стати власностю всіх, підчас коли гармонічний спів не для всіх доступний. До красного виконання його треба спеціяльного музичного підготовлення, а крім того відповідного голосового матеріялу. Тому минаються з ціллю ті, котрі конечно, за всяку ціну, стараються впровадити в церкві гармонічний спів, себто хор вибраних. Тяжка праця, розпочата в якімсь глухім селі в тім напрямі якоюсь одиницею, легко може зникнути зовсім — як тільки тої одиниці не стане. А тимчасом, мельодійний загальний спів, піддержуваний традицією і клиросом, може вічно жити в народі.

(Кінець буде).

думував одним ударом знищити християнство на Сході Европи. В богато місцях замкнено церкви, або замінено їх на »корисні льокалі« — майстерні, большевицькі клюби, музеї, театри. Хрест і инші християнські емблеми заступлено большевицькою звіздою, серпом і молотом,. червоними прапорами; дзвони випродано, щоби за се закупити господарські машини; церковні дорогоцінности сконфісковано ніби на потреби голодуючого населення. Замкнено монастирі, церковні школи і захисти, відібрано Церкві всі земельні маєтности. Духовенство, що ставило опір сим зарядженням, вязнено і ставлено перед суди.

Але невдовзі показалося, що сі насильні міри не тільки не знищили Церкви, але противно скріпили релігійні почування маси. Хоч замкнено церкви, богослуження відбувалися дальше потайно, переслідувані священики добули ще більший вплив і значіння серед народа, рівнодушні до релігії ставали віруючими. Тоді большевики змінили тактику. Рішили поборювати церкву не явним насильством, а пропаґандою серед мас і внутрі самої Церкви.

Православна Церква ніколи не мала сильної і суцільної будови і вже до війни були у ній ріжні внутрішні спори та появилися єретичні напрямки. Тоді ще св. синод придавляв усе те своїм авторитетом. Тепер большевики задумали використати сей внутрішній розлад і довести до розбиття церковної орґанізації. Повелося їм се на диво скоро і успішно. Серед православного духовенства знайшлося богато мальконтентів, карієристів, а то і прямо продажних людей, що з нутра почали розбивати православну Церкву. Так появляється 1922 р. »жива церква«, в якій головну ролю веде Красніцький, »Лютер православної Церкви«, що виступає проти чернецтва, жадає для священиків дозволу на друге подружжя, назверх приймає цивільний европейський одяг і коротко стрижене волосся. Потім орґанізується »старо-апостольська церква«. Вона домагається реформи літурґії, усунення всяких церковних церемоній, знесення вівтаря та ікон, і уживає народньої мови в богослуженнях; прихильників сеї церкви звуть »церковними большевиками«. Повстають дальше напрямки »імяславців« і »імяборців«, появляються всякі містичні напрямки, відроджуються забуті секти і російське »старчество«. Більшість духовенства і вірних залишилася без сумніву при старім православю, але давний авторитет Церкви упав, серед маси прийшло знеохочення і дезоріентація.

Се була мета, до якої змагали большевики. Вони бажали сього, щоби серед духовенства прийшло до боротьби і Церква скомпромітувалася перед вірними, — тоді вони могли виконати своє головне завдання — знищити християнство у самому корені.

Антирелігійна пропаґанда се справа, на яку большевики звертають особливу увагу. Служать до сього ріжні засоби. Християнський світогляд поборюється на безчисленних зборах і викладах, де спеціяльно вишколені аґітатори стараються зогиджувати християнство і ширити раціоналістичні погляди. По школах на місце науки релігії заведено науку своєрідної комуністичної моралі; окремі товариства комуністичної молоді (»комсомолці«) серед инших завдань мають також протирелігійну пропаґанду. По вулицях розкидаються летючки, в яких поборюється »релігійні пересуди« і подається основа матеріялістичного світогляду. Виходить цілий ряд протирелігійних часописів, як »Безбожник« і инші, де висміюється віра і релігія словом та в цинічних ілюстраціях. До протихристіянської аґітації уживається також театр, в якому виставляють богато штук звернених проти Церкви.

Ся божевільна пропаґанда видає божевільні овочі. Росія все мала наклін до фанатизму; як перше були фанатики православя, так тепер появились фанатики »безбожности«. Се найбільш дивовижні постаті серед божевілля теперішної Росії сі »апостоли« атеізму. Здебільше се селянські сини, що молодість перебули у темнім забобонним окруженню російського села, що ближче стояло до поганства як до християнства. Потім нараз вони дістались в руки большевицької пропаґанди, стали »усвідомлені«« у всіх напрямках матеріялістичного »світогляду«. і фанатично перейнялися новою наукою. Вони ставлять собі за ціль життя знищити християнство і ідуть до сього найбільш божевільними дорогами: розсилають »послання« і »апостольські листи« з доказами неіснування Бога, виголошують під церквами промови, нападають на вірних, що ідуть на богослуження, силують їх слухати богохульств ітд.

Большевики з одного боку підкопують всіми засобами християнство, з другої сторони стараються насаджувати нову пролетарську »мораль«. І тут перші вказівки подав сам Ленін: »Ми відкидаємо всяку моральність, що виходить поза поняття клясовости. По нашій думці мораль має бути вповні підпорядкована інтересам клясової боротьби; моральне є все, що помагає до знищення старого експльоатуючого громадянства і веде до зединення пролетаріяту; наша моральність є тільки у строгій дисципліні і свідомій боротьбі проти експлоататорів. У вічні прінціпи моралі ми не віримо і будемо відкривати се обманство«. Сі тези Леніна мотивує основно Е. Преображенський в книжці »Нор ми клясової моралі« і подає такий вимовний приклад: »В неклясовім громадянстві брехня є шкідлива, бо силує всіх членів громадянства зуживати всю енергію на відкривання правди. У клясовім громадянстві справа стоїть цілком инакше. У боротьбі використованої кляси проти її ворогів брехня і обманство є часто дуже важною зброєю; аджеж уся підземна робота революціонерів полягає на перехитрюванню державної влади. Для робітничої держави, що з усіх сторін є окружена ворожими капіталістичними країнами, брехня може бути у закордонній політиці конечна і дуже корисна. Тому робітнича кляса і комуністична партія відноситься до явного признання права на брехню зовсім инакше як західноевропейські соціялісти, ті богобоязні маломіщане, котрих капіталісти систематично обдурюють і уважають дуриями...«

Відповідно до сеї »моралі« перетворюється в совітській державі все громадянське життя: виховання дітей, подружні відносини, родина, всі основи людського співжиття. Вислідом сеї большевицької моралі є зґанґренування тої частини громадянства, що перейнялася кличами большевизму.

Але проти большевицького божевілля почалася вже реакція, не тільки на Україні, що є більше відпорна на комуністичні впливи, але і в Московщині, що сама видала сей фанатичний напрямок. В поборюванню большевизму найважнійшу ролю може відіграти Церква. Але православна Церква, розбита у нутрі, є за слаба, щоби се завданнє виконати, — слабість православя се чи не головна причина розцвіту большевизму. Обновлення Сходу може прийти тільки через католицьку Церкву.

Автор книги про большевизм Р. Філеп-Міллер, мабуть протестант (як вказують деякі натяки) не показує ясного зрозуміння сеї справи. Але все таки він зазначує (с. 366), що симпатії до католицтва в Росії зростають і частина духовенства має надію підняти православну Церкву з занепаду через унію з Римом. **Н.**

Великдень в Єрусалимі.

При святі Воскресення Христового, при Великодні линуть думки вірних усего світа в біблійно-історичню країну, в Палестину, де сливе кожна місцевість вяжеться з діяльністю й чудами Христа, а передусім у Єрусалим, де Господь терпів за спасення людства муки, де помер і воскрес.

Велика більшість християн Палестини, християнських Арабів, Сирійців, Курдів і Греків є східньо-грецької віри й святкує Великдень, як і ми доси, по юліянському календареві. Та від часу нового політичного й культурного ладу, себто від коли Палестина є під англійським протекторатом, зросло значно число католиків і протестантів, що святкують свята по григоріянському календареві. І тому теж Великдень по григоріянському календареві прибрав тепер більш офіціяльний характер, так що й католицький Великдень виступає тепер уже в Єрусалимі на переднє місце.

Головним осередком святкування в Страсний Тиждень та на Великдень є здавна старинна Константинова церква »Божого Гробу«, в старому місті. Ця церква, будована частями в ріжних часах, так що на її будову зложилися ріжні стилі, занимає невеликий простір, та є вона найсвятішим місцем для всего християнства, без огляду на це, що деякі археольоґи й дослідники історії вважають т. зв. »огородовий ґріб Христа«, що лежить невподалік Іродового лобного місця для Жидів, що недалеко Дамаских ворів, справжньою Голгофтою. Одно англійсько-американське товариство побудувало на місці, де ніби мав бути ґріб Христа, просту, не прикрашену будівлю, хоч що правда стоїть вона в чарівногарному городі. Та всі релігійні почування християн зосереднюються біля старої церкви »Божого Гробу«.

Можна твердити, що під Великдень зростає найвище приплив чужинців до Єрусалима.

Правда, що тоді не тільки католики й протестанти святкують, бож у християнським Великоднем майже сходяться жидівські свята Пасхи. І жидівські кольоністи, учні й робітницькі легіонери спішать до Єрусалима навіть пішком — де відбувають свої спортові та співацькі пописи, мистецькі вистави, зїзди ітп. Рівночасно й магометане Араби святкують своє свято »Небі Муса«. Є це найбільше національне свято магометан і вони святкують його зі східньою величавістю. Свято це заведене що йно в XVII. ст. Тоді правив у Єрусалимі фанатичний паша Мустафа. Він із жахом та завистю глядів, як рік річно сходяться на Великдень в Єрусалимі в великому числі християне й так надавали Єрусалимові вигляд не магометанського міста. Щоб виказати перевагу мослемітських Арабів, залякати »невірних«, установив паша Мустафа нароком саме на тиждень християнського Великодня арабське свято »Небі Муса« — свято Мойсея. На це свято сходяться Феляхи, Бедуїни й Араби з сіл із цілими семями й проходять вулицями з прапорами, барабанами й танцями, вулицями Єрусалима. Потім ідуть спільним походом до т. зв. »гробу Мойсея« на Йорданській долині.

Колись це свято святкували магометане може й величавіше як сьогодні, й тоді може й справді могли вони притьмити християнські свята — та тепер воно вже не має такого значіння. Притягає собою хіба цікавих туристів і подорожих.

На прикінці слід ще замітити, що не всі християне святкують розпяття й воскресення Христа в одному часі, ба є навіть секта семітських старохристіян у Палестині та в Сирії, що наслідком старинної кабалістичної традиції, що месія відійшов із землі в цей самий день, в який народився — святкують різдво й розпяття Христа в перший день жидівського свята Пасхи.

Д. І. Б.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Сойм і позичка.

Покищо не відомо, коли скличуть сойм тай чи взагалі скличуть. Писали часописи, що мають скликати сойм на 28. ц. м. буцім то на надзвичайну сесію для затвердження заграничної позички, та з кругів правління подають, що позичка, що її мають затягнути, не буде державною позичкою. Позичку дістануть: Банк Польський, Банк Краєвого Господарства і Банк Рільний. По думці приписів конституції на це не треба затвердження сойму. У міродатних кругах заявляють, що в правительстві доси навіть не думали ще про реченець скликання сойму.

Щож до самої позички, то як відомо п. Фелікс Млинарский їздив до Парижа й вернув уже в Варшаву. По великодних святах сподіються приїзду представника париських банків п. Монета. В цему теж часі, кажуть, пічнеться й третя фаза позичкових переговорів, що їх покінчення сподіються в Варшаві. П. Млинарский здав уже звідомлення зі своєї поїздки до Парижа в президії ради міністрів, конферував із презесом Банку Польського й здавав звідомлення на засіданні дирекції Банку Польського. По інформаціям із кругів зближених до п. Млинарского, його акція в Парижі дала вдоволяючі висліди. Кінцеве підписання позички буде в другій половині травня. Значиться позичка в дорозі — покищо п. Млинарский потішає бодай надією на неї.

Польсько-німецькі переговори.

Важна для Польщі позичка, та не меньше важні й переговори з Німеччиною. Та вони щось так важко йдуть, як і позичка. Польські часописи подають, що між повновласником Польщі д-ром Прондзинським і німецьким урядом заграничних справ у Берліні прийшло до порозуміння в справі дальшого ведення переговорів у правних і розрахункових питаннях. Буде небаром підписаний протокол, що по його думці в другій половині травня пічнуться наново переговори в таких справах: 1) мораторії, 2) розрахунків між правно-природними корпораціями й перетятими границями, 3) підмог виплачуваних громадами родинам змобілізованих, 4) вальоризації взаїмних претенсій. Виходить, що друга половина травня буде дуже важна: і позичка буде й переговори з Німеччиною підуть наново. От побачимо, що з цего всего вийде,

Дисциплінарні кари за підписання відозви »Обозу Вєлькей Польскі«

А покищо правительство марш. Пілсудского забірається гостро до своїх противників. Ось урядників в тернопільському воєвідстві, що підписали відозву, яка закликала вступати до „Обозу Вєлькей Польскі", покарали гостро в дисциплінарній дорозі.

Уступлення пос. Лясоцкого.

Не вдоволене теперішне польське правительство й із діяльности свойого посла в Празі п. Лясоцкого, бо як подали польські часописи, його відкликано. Пізніші вісти, правда, злагіднили перші вісти на стільки, що п. Лясоцкий, що перебуває саме на відпустці в Варшаві сам внесе, просьбу, щоб його перенесли в стан спочинку зогляду на лихий стан здоровля й відбуті літа державної служби. Та сяк воно, чи так — посол Лясоцкий відходить.

Анкета в справі державної адміністрації трьох південно-східніх воєвідств.

Ця сама комісія занималася й справою скликання в травні анкети щодо державної адміністрації трьох південно-східніх воєвідств. Комісія зажадала точнішого сформулування двох питань: 1) спостереження й замітки, що насуваються в населення, що звертається до урядів про функціонування цих урядів та про духа державної адміністрації; 2) домагання населення в напрямі покращання або запоряджень, що дадуться перевести в межах істнуючих законів державної адміністрації. Устійнено назвища учасників анкети й усі подробиці скликання анкети. Комісія занізналася вкінці з останніми запорядженнями влади в ділянці заспокоєння економічних і культурних потреб народніх меншостей із окремішним узглядненням справ українського й білоруського шкільництва.

Який буде з цей муки хліб, це побачимо.

Наради воєводів.

У звязи з цим була без сумніву й нарада всіх польських воєводів під проводом міністра Складковского. Цей зїзд воєводів радив над адміністрацією в воєвідствах і заразом здавали воєводи звідомлення з відносин у своїх воєвідствах, а головно про настрої населення. Виленський воєвода заявив, що хоч і зліквідовано комуністичні орґанізації на Білоруси, то всеж таки вплив комуністів на безробітних і на молодь зростає. Зновуж львівський воєвода Гараніх заявив, що в останніх часах сильно скріпився в Галичині вплив »радикальних націоналістів«, що гуртуються при УНДО.

АНҐЛІЯ.

Анґлійська політика на роздорожі.

Анґлія тепер в осередку світової політики. Китай, Італія, буджетовий дефіцит і реформа професійних союзів — зовнішні перепони та внутрішні напруження в Анґлії переплітаються зі собою щораз більше й щораз більше замотуються. А тут на лихо консервативна партія, що тепер при кермі нема, особистости сильної волі та талановитої. Видно виразно, як бореться Чемберлен, видно, хоч і меньше виразно як бореться й як загрожений Бальдвін. Щораз частіше, в щораз гострійшому тоні в зовнішній і внутрішній політиці відбивається це в кабінеті. І все більше зеднює собі прихильників ідея, що з цих клопотів можна вибитися тільки виборчою боротьбою. Та можна сумніватися, чи така боротьба поможе щонебудь і самій консервативній партії й Анґлії та внутрішньому мирові. Та ще меньше можна мати надії на це, що з перемогою крайне-лівого крила прийде рятунок Анґлії з клопотів зовнішніх і внутрішніх та чи причиниться вона до замирення Европи.

НІМЕЧЧИНА.

Конкордат із Ватиканом.

Центр увійшов до правительства й до правительственної більшости під умовою, що Гінденбург і теперішний кабінет переведуть конкордат із Ватиканом. Не відомо, які приречення й гарантії що до цего одержали католики, та нема сумніву, що конкордат це ключ правительственної коаліції. Як можна здогадуватися з деяких заяв Штреземана протестантські партії старатисямуть не допустити до заключення конкордату загально-німецьким правительством. Винайшли таку формулу, що конкордат заключуватиме не вся Німеччина, а поодинокі краї, значиться він може бути обмежений до країв із католицькою більшістю. Та для центра важніще прим. заключення конкордату Прусією, як Баварією. Коли радикально-протестантська опозиція недопустить у Прусії до угоди з Ватиканом, то участь центра в правительственній більшости буде дуже сумнівна

Покищо вже зазначилося роздвоєння щодо цего. Мін. Штреземан в промові на зборах народньої партії (Volkspartei) в Берліні присвятив справі конкордату довшу промову, що хоч дуже обережно, але всеж таки виявляє неприхильність до конкордату. У партійних резолюціях на цих зборах, виступила народна партія проти заключення конкордату, що сягавби в шкільну ділянку. (А здається, що центр увійшов до правительства під умовою, що буде заведена віроісповідна школа й духовний надзір над школами). Промова Штреземана викликала самособою невдоволенне в центрі. І Штреземан під напором правительства (кажуть що нім. канцлер Маркс зажадав від нього вияснення в справі цеї його промови) заявив, що його промову зле зрозуміли й щоб злагіднити положення зобовязався зложити на зїзді німецької партії заяву, що ослабить враження промови на зборах.

Тактичне пораження правительства.

Ось так грозилаб німецькому правительству опозиція з католицького боку. З другогож боку й соціялісти та комуністи разураз підставляють йому ногу. Таку нагоду дала соціялістам дебата при третьому читанні т. зв. »сірниково-монополевого закону«. Соціяльні демократи скористали з цего, що случайно опозиція була на салі в більшости, зажадали відіслання закона до комісії й їх внесення перейшло.

Ухвалення загального буджету.

Затеж загальний буджет ухвалено великою більшістю — бо на 410 відданих голосів за буджетом голосувало 238, а проти 166, здержалося від голосування 6 послів.

Ухвалення продовження робітничого дня.

Німецьке правительство внесло в парлямент закон, що в потребі можна продовжити 8 год. день праці на десять годинний. Закон ухвалено більшістю 195 голосів, проти 184. За законом голосували посли горожанських партій, проти демократи, соціяльні демократи, комуністи та господарська партія.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Правительственна коаліція та національна політика комуністів.

У часі староческої коаліції істнував виділ із правительственних партій, що на ньому рішано всі важніщі політичні справи. При утворенні нового правительства, утворено теж комітет вісьмох коаліційних партій, та, як пишуть, цей комітет не має ніякого практичного значіння, бо про все рішав перше всего комітет чотирьох чеських партій. Німців і Словаків усуваєтьсяпросто на задній плян. Із цего й Німці й Словаки дуже невдоволені й погрожують уже навіть гострою опозицією.

Це положення старається використати комуністична партія Чехословаччини в аґітації на німецько-національних областях Чехословаччини. Чесько-німецькі комуністи відбули ще в вересні м. р вперше нараду німецьких мужів довіря комунізму. На цій нараді рішено виступити в справі національного гнету. І від цего часу комуністична партія в своїх політичних виступах усе воює національними фразами, в рішенні комунальної конференції партії сказано: »Компромісова розвязка національного питання в змислі« культурної автономії не може заступити правила національного самоозначення. Треба вибрати довірений збір людей, при повній свободі виборів і цей збір повинен рішити про форму й зміст самоуправи. Само собою комуністам не ходить тут про оборону національностей, вони хочуть тільки використати національне невдоволення для себе. І використовують. Так то чехословацьке правительство, тай інші держави, що мають національні меньшости, своєю політикою проти національних меньшостей, самі підготовляють ґрунт під більшовицьку аґітацію.

Перед виборами президента республики.

Цего року мають відбутися вибори президента Чехословаччини. Можна майже певно сказати, що вибраним буде знов дотеперішний президент Масарик, хоч прим. чеська народна демократія бажаль бачити на його місці д ра Крамажа. Та він не має виглядів і тому народні демократи думають зажадати в Масарика перед вибором запевнень, що чеська політика буде більш консервативна як доси. Зновуж чеська народня-католицька партія поставить домагання, щоб привернути взаємини з Ватиканом та заперестати підпомагання гуситизму. В цему підіпруть їх теж і католицькі словацькі автономісти. Народні меньшости не виступлять мабуть чинно в часі виборів през-

дента, але й не надто анґажуватисямуть за кандидатурою Масарика. Масарикові прихильники хочуть унеможливити акцію меньшостей технічним маневром, а саме що Масарик верне з заграниці що йно в сам день виборів і відбуде тоді торжественний вїзд до Праги, так щоб народні збори були поставлені супроти вражіння великої народньої маніфестації в його честь.

УГОРЩИНА.

Процес проти Золтана Санто.

Угорщина ще не покінчила зі своїми бувшими більшовицькими комісарями, в часі, коли то на Угорщині взяв був верх більшовизм. Ось тепер саме почався процес проти одного з цих комісарів Золтана Санто. Він по невдатній пробі заведення більшовицької диктатури втік був за границю. Перед кількома місяцями вернув під прибраним назвищем, щоби наново вести комуністичну агітацію. Крім Санта є ще обжалуваних біля 20 інших людей, між ними й провідник скрайнього крила соціялістів Степан Вагій. Прокуратор Міскольчій закинув обжалуваним, що вони допустилися бунту, бо правильник третьої інтернаціоналки означує кожний комуністичний рух із оружям у руці, а й комуністичний маніфест поручає вживати сили.

ІТАЛІЯ.

Процес за замах на Мусолінія.

У Римі почався процес проти Занібонія й тов. за замах на Мусолінія. В часі переслухання обжалуваних перший обжалуваний ген. Капеля заявив, що все його життя заперечує закидувані йому обжалування. Він ніколи навіть не думав про організування військової акції проти фашизму. Не брав участи ні в якому революційному рухові тай нічогісько не знав про Занібоніїв проект замаху на Мусолінія. Занібоні зізнав, що памірав убити провідника фашизму 4. падолиста 1925. Виясное причини своєї ненависти до фашизму й старається ввести в свої зізнання чисто полемічні й політичні теми. Описує подрібно приготування до замаху й признається, що одержав 70 тисяч лірів від провідника чехословацьких соціялістів на цю акцію. Щож до ген. Капелі, то Занібоні ствердив, що він не мав ніщо спільного з замахом. Загалом відмовився вказати якінебудь імена спільників.

ЮГОСЛАВІЯ.

Переговори з Італією.

Італія кричить на ввесь світ, що Югославія зброїться до війни, а Югославія як може випирається цего. Та останні вісти кажуть, що Італія вже порозумілася з Югославією в справі безпосередних переговорів, що нічнуться вскорі. Та реченець їх ще не устійнений.

КИТАЙ.

Нота великодержав Китаєві.

Нота пятьох великодержав, вручена кантонському правительству, домагається покарання військових комендантів і агітаторів, відповідальних за насильства і грабунки на чужинцях в Нанкіні та письменних перепросин із приреченням, що такі події не повторяться більше. Крім цего домагаються правительства повного відшкодування за матеріяльні втрати, заподіяні чужинцям у Нанкіні. Коли б кантонська влада не задовільнила як слід цих домагань, то всі пять великодержав підприймуть на власну руку кроки, які вважатимуть відповідними.

Відповідь на ноту пятьох великодержав.

Кантонський міністер заграничніх справ Чен заявив, що такі події як були в Нанкіні, повторюватисямуть доти, поки існуватимуть несправедливі договори. Вкінці заявляє, що кантонське правительство не може взяти на себе відповідальности за події в Нанкіні. Як бачимо, Чен не багато робить собі з погроз великодержав. Значиться великодержавам прийдеться витягнути заповіджені в ноті консеквенції — а вони: війна.

Япан і інтервенція Радянщини.

Японський консуль у Шанґаю заявив представникови Авасової Аґенції, що напружені відносини між Китаєм і Радянщиною, викликані радянською нотою, можуть мати поважні наслідки в Манджурії. Колиб прийшло до війни, Япан мусівби інтервеніювати, щоб привернути мир. Японія не моглаб байдуже приглядатися більшовиченню Китаю.

Кожна громада повинна подбати о зорґанізування дару на „писанку“ для „Рідної Школи“!

ПРЕСОВИЙ ЛАНЦЮХ.

Жертви на розширення видавництва »Нової Зорі«.

с. Яків Мухнацький, декан і парох Лімни, складає 6 зол. (на попул. тижн. для народа) і не кличе нікого, бо о. Мих. Вовчик вже викликав на ту ціль всіх священиків Перемиської дієцезії.

с. Йосиф Микитин, парох в Лісках, складає 5 зол;

с. Василь Мандрусяк, парох в Синьківі складає 5 зол;

с. Іван Іваньо, парох в Гуснім вижн. сктадає 3 зол. і кличе Впр. о. Андрея Трешневського, пароха в Краснім; Впр. о. Йосифа Бадана, пароха в Завадці; Впр. о. Стефана Лезу, пароха в Бистрім ЧСР; Впр. о. Івана Ревтія, пароха в Щирбівці ЧСР;

с. Василь Мельник, парох у Звенигороді складає 5 зол;

о. **Юліан Плешкевич,** завід. в Маластові складає 10 зол;

с. Василь Лазорів, парох в Яблінці — 1 зол;

с. Петро Дутко, завід. Горуцька — 1 зол;

с. Микола Данилович, сотрудник в Коломиї складає (на часопис для народа) 3 з.

Зі Світлим Празником Воскресення Христового шлемо всім членам Української Христіянської Орґанізації, всім нашим передплатникам і читачам щирі побажання радісних, веселих свят!

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

НОВИНКИ.

Почтові складанки тов. „Просвіти“. Із цим числом розсилаємо почтові складанки на адресу тов. „Просвіти“. Хто не є ще членом „Просвіти“, вишеться зараз в члени нашого найстаршого просвітнього товариства й пішле залученою складанкою вкладку. Хто є вже членом, а доси не вплатив ще вкладки, теж вишле складанкою свою вкладку.

До повстання світової війни. По анґлійському, радянському, австрійському й німецькому правительствах, що оповістили без застережень дипльоматичні матеріяли з передвоєнних часів, прийшла черга на Францію. Ось недавно преміер Поанкаре на одній парляментарній сесії заявив готовість отворити архів документів, що відносяться до вибуху війни. Для істориків війни ця справа має велике значіння.

Дельфійські торжества. Дня 9 і 10. травня відбудеться в »святому окрузі« клясичних Дельф цікаве свято: чужоземні археольоґічні школи в Атенах виставлять у старинному дельфійському амфітеатрі славну Еврипідову траґедію: »Спутаний Прометей«, із задержанням усіх прикмет грецького клясичного театру. Славний дослідник старинної музики, обняв керму хорів, співів і музики траґедії, а одяги акторів відтворять по зразках на вазах і статуях із шестого століття до Христа.

Новітня друкарська техніка. В Німеччині закінчено недавно будову найновішої ротаційної друкарської машини. Машина при найбільшій скорости викидає на годину 270 тисяч друкованих примірників по 16 сторін друку. При середній скорости та сама машина дає біля 150 тисяч примірників на годину. Поодинокі частини машиниї можуть бути злучені зі собою, а тоді машина ділає як 7 двовісьних машин, бючи примірники по 32 сторінки, або 5 тривісьних для 48 сторін. Машину впроваджують в рух 7 головних і 7 помічних електричних моторів. Ряд інсталяцій при помочи натиснення гузика регулює скорість або задержує поодинокі частини. Зміна аркушів, повертання їх, а навіть склеювання нових звоїв паперу — все це відбувається одночасно з друком, механічно, без помочі людських рук. Одночасно машина сама укладає пачки по 100 примірників, обтягає їх тонким дротом і також без помочі людських рук подає до адміністрації. До обслуги машини потреба одного механіка і одного помічника. Довжина цеї машини є 42 метри, ширина 5 метрів, а висота 4 і пів метра. Машина важить 240 тон.

Ново відкрите племя. Анґлійський дослідник південної Америки Геджес відкрив там в пралісах певідоме досі племя. Владу над цим племенем виконують чарівники. Народ слухає їх сліпо. Вірять Зутугіли, що боги мешкають в глибині землі. Що на землі діється, бачуть боги через отвори вулканів. І коли Зутугіл хоче допуститися злочину, затикає отвір вулкану ріщем і травою, щоби боги не бачили. Богів перепрошують Зутугіли, кидаючи до отвору вулкану малі діти. Коли анґлійські подорожні старалися відмовити червоношкірих від цих кривавих жертв, вони пішли після наради затикати отвір вулкану. Анґлійці втікли, бо їх один повіренник з поміж Індіян сказав, що чарівники дали розказ повбивати чужинців. А що боги за вбивство гостей гніваються, так вони пішли заткати вулкан, щоби боги не бачили.

Прибутки Зєдинених Держав Пів. Ам. У 1926 р. на основі обчислень державного бюра для економічних розслідів, дали державні прибутки 80.682 міліонів долярів, себто пересічно 770 долярів на голову.

Нові польські банкноти. Державні графічні заведення в Варшаві почали друк нових 20 волотових банкнотів. Ці банкноти вже в части готові й коли їх запас досягне одного міліона штук, пустять їх в обіг, правдоподібно з кінцем цего місяця. Заразом усуватимуть із уживання більше знищені старі банкноти. Старих банкнотів 50, 20 і 5 золотових не будуть стягати всіх і вони лишаться в обізі враз із новими.

Карїйський мармор у Чехії. У Чеському Лісі, невподалік Остружної відкрили поклади білого мармору, що як виказав розслід, пригадують якістю славний мармор із Каррари.

Американські археольоґи в Греції. Шляхом приходних субскрипцій в Америці зібрали пів міліона долярів на переведення нових археольоґічних розслідів у Греції. Що й американська археольоґічна школа в Атенах жертвувала на таку ціль пів міліона долярів, то в найблизчих місяцях прибуде до Греції професор університету Прінсетон др. Едвард Капс для обміркування з атенським правительством подробиць акції американських археольоґів. Насамперед мабуть копатимуть на старому »Агора« біля Акрополя.

Др. Чен про китайську й европейську культуру. Кореспондент »Пті Парізієн« мав недавно розмову з кантонським міністром зовнішних справ дром Ченом. Др. Чен заявився рішучо проти культурних впливів Европи в Китаю. »Не хочемо піддатися — говорив він — нашої старинної культури з кількатисячлітньою традицією під опіку Европи. Ми сучасники вавилонської, перської, асирійської та єгипетської цивілізації — та коли тамті зникли, наша перетрівала до сьогодні. Ми націоналісти бажаємо, щоб наша прастара культура й цивілізація примінилися до новочасних умов життя, та передусім бажаємо, щоби вони зберігли свої старі культурні прикмети«.

В Канаді нема недостачі мешкань. Як подають анґлійські часописи, країною, що в ній панують найідеальніші мешкальні відносини, є Канада. Там не тільки, що нема охорони льокаторів, але загалом скількість льокаторів зменшена до мініма. Статистичні обчислення стверджують, що 62 відсотки родин живе там у власних домах. На 2 міліони 1.552 тисяч родин є 1,239.519 власниками домів, а тільки 762.362 віднаймає помешкання.

Радний і член соймика злодіями. Із Вильна доносять, що в містечку Рудзішки згинула п. Червінській у таємничий спосіб дуже цінна біжутерія. Поліційне доходження устійнило, що влому та крадіжі довершили Францішок Урбанович, громадський радний та Грубович, член виленсько-троцького соймику. Обох арештовано.

Святокрадство. До закристії костела оо. Францішканів у Гродні вломилися злодії й украли три реліквіярі, оправлені в дорогі металі й самоцвіти, дві монстранції, 5 золотих чаш, одну золоту пушку, 3 ліхтарі й кільканацять инших предметів.

Кінець латинської монетарної унії. Недавно оповістив швайцарський народний банк, що зза розвязання латинської монетарної унії перестає від 1-го квітня принимати золоті заграничні монети, бо вони тратять законну обігову вартість. Наслідком цего повідомлення в останніх тижнях перед реченцем вилинуло до кас банку заграничного золота на суму 100 міліонів шв. франків.

Відкрито хозарську хроніку. Як доносять віденські щоденники, жидівський історик др. Шехтер віднайшов у Каїрі старий хозарсько-жидівський рукопис, що містить невідомі доси подробиці про українського князя Олега Вішого. Найдений рукопис є власністю університету в Кембрідж. Його розсліджував уже відомий російський дослідник Сходу проф. Коковцев. Він каже, що рукопис не є фальсифікатом і походить із XII ст., однак це відпис хроніки сучасної князеві Олегові Віщому. Для мрячної історії найдавніщої Руси-України є він першорядним історичним джерелом.

Школа для Циганів. Ізза кочового життя та недостачі постійного місця осідку, Цигани Закарпатської України ухиляються від обовязку шкільної науки. Щоби цему зарадити, чеське міністерство утворило осінню м. р. окромішню школу для Циганів в Ужгороді, що стала немов виховним заведенням циганського племени. Циганські діти, примусово зодягнені та обуті, вчаться там нетільки читати, писати й рахувати, але крім цего грати на скрипці та котлярства. Призвичаєння до чистоти є теж головним завданням цеї школи. Наука відбувається словацькою мовою з углядненням циганських діялектів. Як кажуть, ця школа вішається великою популярністю серед Циганів.

Подорож през. Масарика. През. чехословацької республики, що перебуває тепер в Єгипті, вибереться небаром до Палестини.

Міжнародня музична виставка. В Женеві буде отворена від 28 квітня до 22 травня міжнародня музична виставка. По плянові покінчиться вона міжнародним конкурсом пяністів, в якому як жірі виступлять Корто, Рубінштайн, Шелінґ та Віяма да Мотта.

Робітничька конвенція. Управна Рада Міжнароднього Бюра Праці в Женеві утворила комітет, що його завданням буде вважати, щоб поодинокі держави зберігали правила робітницької конвенції, прийняті на міжнародній конференції праці.

Повітряна фльота Італії. Італійський державний підсекретар заявив у парляменті, що за три роки італійське летунство матиме 865 літаків до кидання бомб, 1250 боєвих літаків і 682 розвідних апаратів.

Ліки проти ревматизму. Віденському лікареві, д-рові Павлюві вдалося винайти лік проти ревматизму. Найважніщою складовиною нового ліку є туберкуліна, що її вприскується під шкіру.

Сироти на Радянщині. Як подають радянські часописи, на Радянщині є тепер біля 7 міліонів бездомних і кинутих батьками дітей. Із цего тільки 70 тисяч найшлося в захистах. Приватні інформації та урядові звідомлення кидають однак сумне світло на відносини в цих захистах. Виявилося повне занедбання дітей як під фізичним, так і під моральним оглядом. Др. Холоновіч обчислює, що 40 до 50 відс дітей уживає кокаїни, а комуніст Берестер пише в своїому звідомленні про один московський захист: »Скажім отверто: це заведення покликане до боротьби з проступництвом, само підготовляє злочинців«.

Конкурс на революційну більшовицьку оперу. Із нагоди десятиліття революції, орґанізаційний комітет святкування розписав був конкурс на уложення опери з революційним характером. Хоч у конкурсі взяло участь чимало визначних композиторів, він не вдався, бо жірі не нагородило ні одної з надісланих опер. Заявило, що ні одна з них не віддає цего революційного патосу, що під ним живуть радянські республики від 10 літ«.

ОГОЛОШЕННЯ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

Всч. ОО. Парохів, котрі уряджують місії в своїй парохії, просять ласкаво **два воєнні інваліди** У. Г. А. що займаються продажю девоціоналів, повідомити їх на час протягом двох тижнів про відбуття місії. Адреса: Яків Л. Запитів, пч. Підліскі Малі (пов. Львів). 1—2

Приймається передплату на р. 1927 на християнський журнал

„ПОСТУП“

ВІСТНИК ЛІТЕРАТУРИ Й МОЛОДОГО ЖИТТЯ.

Виходить що місяця у Львові. **Семий** рік видавництва. 20 великих аркушів збільшеного формату в рік.

Річна передплата . . . 10 зол.
Піврічна . . . . . 5 „

Друге (подвійне 3—4) число журналу з богатим змістом вже вийшло з друку.

Гроші висилати по зміненій адресі:
Адміністрація „ПОСТУП“ у Львові, Сикстуська ч. 39. А.

Адвокати

Др. Володимир Охримович
і
Др. Олександер Надраґа

Львів -- Домініканська 11.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Українського Краєвого Товариства охорони дітвіі і опіки над молодіжю у Львові відбудуться 29-го квітня с. р. о год. 16. в домівці Т-ва при вул. Бляхарській 11. І. пов. *Головна Рада.*

ПОДЯКА.

Вп. П. Йосифови Ключевському, арт.-різьбареві в Підгородцях поч. Східниця, складаємо отсим сердечну подяку за прекрасне вирізьблення нового іконостасу в нашій церкві. Заразом поручаємо його всім Впр. о. Парохам і Комітетам парохіяльним до подібних церковних робіт як чоловіка чесного, релігійного та здібного арт.-різьбара. Гр.-кат. Уряд парохіяльний. Козьова, дня 17. березня 1927. О. Стефан Масяк, парох; Іван Масинець, Степан Дацїв. (1—2)

Українська парова фабрика цукорків і помадок

„Фортуна Нова“

вл. К. Авдиковичева

у Львові, вул. Кордецького ч. 23.

Склеп: вул. Руська ч. 1.

поручає всякого рода

цукорки найлучшої якости.

Набувати їх можна **у Львові,** та у всіх складах **Народньої Торговлі й Повіт. Союзах Кооператив.**

Годинники найліпших фабрик, всякого рода **вироби зі золота і срібла, біжутерії** поручає звісна від десятків літ зі своєї солідности **християнська фірма**

Іван Сельтенрайх, Львів, Марійська пл. 5.

Для Всеч. ОО. Священників продається також на догідні рати. 1-4

НОВІСТЬ — 1927.

Вже вийшла з друку
НОВА ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ

Пригоди запорожських скитальців

написана В. Будзиновським.

Змістом цеї книжки дивні пригоди українських козаків під Турком по зруйнуванню Дунавецької Січи. Книжка має чотири части п. н.: 1) В руках ушкалів; 2) В дорозі до своїх; 3) На тропі пропавшого; 4) З вязниці. Читається дуже легко та цікаво і для старого і для молодого. Будить народнього духа й повинна бути в кождій читальні та бібліотеці.

Ціна книжки 3·60 зол., з почтою 4·— зл.

Замовляти по адресі:

„Добра Книжка“

Lwów, fach pocztowy 11.

Земельний Банк Гіпотечний

С-ка А. у Львові.

Тел. ч 3-82. **Конто П. К. О. 149,000.**

Полагоджує всякі банкові чинности. Переказує гроші на Україну, Росію, до всіх держав Европи й Америки.

☞ Кождий громадянин повинен бути акціонарем Земельного Банку Гіпотечного!

Уживайте одиноку найліпшу і своєрідну пасту до обуви

ЕЛЄҐАНТ

О. Левицької і Ски

ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

СВІЙ ДО СВОГО І ПО СВОЄ!

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ВІДЛИВАРНЯ ДЗВОНІВ

МИХАЙЛА БРИЛИНСЬКОГО

ЛЬВІВ - ЗАМАРСТИНІВ, вул. св. Михайла ч. 14.

(ВЛАСНИЙ ДІМ.)

Поручає Впр. Духовенству, Церковним Брацтвам і Комітетам **дзвони** з найлучшого металю о чистім звучнім голосі, під гарантією чистої гармонії як також і витревалости. Достарчає **дзвони** довільної величини як поодиноко так і гуртом. На складі находиться значна кількість готових дзвонів на всяку вагу і тони. Солідність фірми потверджують численні похвальні листи і признання П. Т. Відборців. **Купує старі, розбиті дзвони і на жадання переливає на нові. Відливає артистичні відливи, як бронзівничі, будівельні, машинові, плоскорізьби, фіґури і т. п.** 1—2

Одинока українська кооператива для церковних річей

відзначена медалями і хрестами заслуги на виставах в Римі, Карльсбаді, Одесі, Стрию і Коломиї під фірмою:

ДІМ ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВИЙ

„ДОСТАВА“

кооператива з обм. порукою у Львові,

Дирекція: Львів, ул, Домініканська 11, Склади: Львів, ул. Руська 20, Перемишль, Ринок 23, Тернопіль, ул. Перля 16.

має стало на складі у великім виборі **всю церковну утвар**, а саме: фелони, стихарі, фани, хоругви, плащениці, антіпедії, шалі, суконки, ручники, ілітони, чаші, дарохранительниці, монстранції, кадильниці, гармонійні дзвінки, ліхтарі, ліхтарки до хорих, павуки, кивоти, тетраподи, прапори для Товариств, килими і дивани, лямпи, ампулки, світло, кадило, образи і образці, Євангелія в прегарних оправах, також в гуцульськім стилю, — і всі церковні книги. Поручає: **Дзвони** з найкращого передвоєнного матеріялу, незрівнані що до викінченння, голосу і тревалости, під довголітньою гарантією, та остерігає перед несовістними аґентами всіляких ліярень, що обіцюють дешеві дзвони, які однак тріскають в короткім часі і тратять голос. Шкода кожного сотика на таке сміття! Добрі дзвони повинні служити сотки літ і все мати гарний голос. **Тільки у нас дістанете такі дзвони** і тому перед закупном звертайтеся до нас за офертою. Наша фірма є в священичих руках, отже Вас не ошукає. Кооператива „ДОСТАВА“ виконує **мальовання церков, іконостасів і образів** найкращими знатоками нашого стилю і обряду на полотні, блясі і дереві. Длятого перестаньте вже раз опоганювати Дім Божий богомазами! Малювання церкви, це річ велика і важна, до цього треба малярів-артистів! Ми Вам їх вкажемо. Тож не послугуйтеся при тім кімнатними малярями і партачами, які нічого не розуміють і не знають!

Виконуємо цілі **Іконостаси, престоли, бічні вівтарі, проповідниці і кивоти** з різьбою і правдивими золоченнями при помочі першорядних різьбарів-артистів, яких на кожне бажання висилаємо на місце для устного обговорення справи і предложення взорів.
Приймаємо старі фелони до перерібки, євангелія, книги і чаші до віднови, виконуємо тревалі огневі золочення дуже старанно і солідно.

Приймаємо також вкладки ощадности в золотих і долярах, опроцентовуємо їх найвисшою відсотковою стопою і хоронимо перед девалюацією.

Кожний священик і кожна церква повинні бути членом кооперативи „Достава“ (уділ виносить всього 10 зол., а вписове 1 зол.) Часть зисків розділює „Достава“ на церковні і народні цілі, а члени дістають товарові звороти. Маючи таку свою рідню інституцію, яка заосмотрює наші церкви у стилеву і солідну утвар, не повинні ми купувати нічого у ворогів нашого обряду і нашого народу та їх підпомагати, бож це для нас сором!

Свідомий Українець купує церковні річі тільки в кооперативі „ДОСТАВА“.

НЕ ВСТИДАЙСЯ!

Не встидайся, коли Ти або хто з Твоїх — дружина чи дитина мають ПРОПУКЛИНУ, бо це терпіння **не є з власної вини.** Але великим гріхом є **занедбання пропуклини**, що в наслідках для **людського життя є грізне.** — Кождий хорий на пропуклину **нехай негайно звернеться особисто до**

Закладу М. Фрайліха

Львів. Городецька 35

винахідника і спеціяліста патентованих бандажів руптурових для мущин, женщих і дітей. Цим опаскам сотки людей завдячують повне виратування без піддання операції. Свідчать про се золоті медалі, почесний докторат, дипльоми як також листи з подякою великих достойників, священиків, офіцирів і лікарів. Нічого дивного, що фірма **М. Фрайліха,** існуюча від 60 літ, зєднала собі в тім напрямі не тільки в краю але й заграницею провідне становище.

Пані обслугує жіноча сила. 4—4

Служба Божа св. Йоана Золотоустого зі службами ріжних намірень в апробованім до приватного вжитку українськім перекладі о. д-ра Ярослава Левицького. — Ціна одного примірника 2·50 зол. Порто 50 с. — Книжку можна замовляти і через Адміністрацію »Нової Зорі«.

ДО ЗАМІНИ ПАРОХІЯ на Поділю, 84 морг. чорнозему, дім і будинки в добрім стані, одна церква, зел. стація в місци — за рівнорядну о лагіднійшім кліматі. Зголошення: »Будучність«, Тернопіль, ул. Руська. (1—3)

Три головні науки духовного життя.

На основі М. Мешлєра написав о. Пл. Мартинюк Ч. С. В. В.

Жовква 1926, стор. 284, ціна 3·50 зл.

Книжка ся, се вельми цінне придбання для нашого дух. читання, для нашого дух. життя. Се книжка, яка священикам стане неоціненою підмогою при виясновании таких важних наук, як: **„навчися добре молитися; силою Волі пануй над собою; та люби Того, хто тебе перше полюбив, Христа Господа свого!“** Се книжка, яка стане в пригоді всім, хто хоче гідно носити на собі імя християнина Написана так приступно й легко, та з таким гарним поділом, що кожний перечитає її без умучення та з як найбільшою користю для свого духовного життя. Набутик цю книжечку повинні ми тим більше, що весь дохід призначений на будову церкви на Засянню в Перемишлі. — о. М. Д.

Книжку замовляти на адресу:

Монастир ОО. Василіян, Перемишль (Засянє).

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон поручає **наймодніші**

капелюхи і шапки

Ф-ма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

ЦІНИ ЗНИЖЕНІ! — — — ВИБІР ВЕЛИКИЙ!

ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА КНИЖКА

„Основи соціольоґії“

Д-р А. Ушенічніка,

В ПЕРЕКЛАДІ **о. М. ФІРАКА.**

Можна дістати у всіх львівських укр. книгарнях і в

Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Сикстуська 39 а.

ЦІНА КНИЖКИ **3 зол.**

Адміністрація „Нової Зорі“ висилає книжку поручено за надісланням 3 зол. 50 сот. (згл. 3 зол. 30 сот. для передплатників і членів).

Склад гнутих МЕБЛІВ, бюрових уладжень, гарнітурів спальних і сальонових.

ЙОСИФ БЕЗДЕК,

Львів, ул. Панська 15, — (тел. 23—04).

Заступник фабрики -- гнутих меблів -- „МАЗОВІЯ“.

2—5

Видає і редагує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 18 (69) (Należytość pocztową zapłacono ryczałtem) Львів, 8. травня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

**

Адреса Редакції і Адміністр.

Конт. почт. щад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ: чвертьрічно 4 зол. Місячно 1·50 зол.

ЗА КОРДОНОМ: Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.

**

Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Християнської Орґанізації.

ЗМІСТ: „Безіменний звір" — За християнські ідеї. — З церковно-релігійного життя. — Прикмети церковного співу (фейлєтон). — Фальшивий і правдивий поступ. — „Ангел вопіяше..." — Пресовий ланцюх. — З українського життя. — На шляхах економічного відродження. — Політичний огляд. — Спіритизм (фейлєтон). — Місійний союз. — З великодних відкрить. — Дописи. — Оповістки. — Новинки. — Оголошення.

„Безіменний звір"*).

Давна російська народня леґенда заповідала наближення часу, коли над Росією запанує »звір без імени«. Пророцтво здійснилося: над цілим Сходом Европи розтягнув свою владу сей »безіменний звір« — маса, зорґанізована большевизмом. Чужинця, що приїде з західньої Европи, і знайдеться у святочний день на вулиці Москви, вражає ся безконечна маса, що під одною командою іде походами через місто, то радісно вигукує, немов звір, що почуває себе радісно у світлі сонця, то знов грізно бурмоче, готова кинутися на ворога — буржуя-капіталіста. У глоті ідуть побіч себе робітник, салдат, студент, малий чиновник, машиністка, дівчина з крамниці, — всі разом творять немов один нерозривний орґанізм.

Чужинець, що привик жити індивідуальним життям, і найбільшою цінністю уважає свободу індивідуальности, недобре почуває себе серед тої юрби. Чужий для нього голос, що іде з горла сеї многолюдної потвори, чужі рухи великого колективного тіла. Одиниця почуває, що сьогодні її ще толєрують, дозволяють їй жити, але знищать її безжалісно.

Але инакше думають про се ентузіясти революції. Вони пророчать нову епоху світа, коли на місце старої »анархічної« людини настане »новий« чоловік, колективний. Давній чоловік мав свої особисті журби і радости, мав свої індивідуальні змагання, мав свою окрему душу — все те має тепер пропасти безслідно, — »новий чоловік« забуде про всі ті давні свої прикмети, перебудується внутрішно і вдоволиться тим, що буде одним колісцем у великій машині, яку творить маса.

Того »нового чоловіка« виховує большевизм.

Характеристичний є вид свята першого травня в Москві. Велика »червона площа« з величавими рядами давніх крамниць і муром Кремля є тоді богато прикрашена квітами, зеленими гильками та червоними прапорами. По середині площі стоять ріжні »революційні забавки«: величезні ляльки, льокомотиви, парові кітли і турбіни з паперової маси. Оживлена і одушевлена переходить туди »колективна людина«, стукає тисячами ніг і тисячами уст реве: »ура!« Нараз маса орієнтується що сі ляльки з папи, випхані соломою, мають лиця чужих капіталістів і політиків, зненавиджених комуністами. Юрба мов скажена кидається на кукли, рве їх до себе, держить сотками рук, нищить їх і радіє мов пяна побідою. Нераз вішають сі фігури на шибеницях і тоді одушевлення переходить всякі межі. Колективна людина поводиться мов дітвак, що мститься на своїй забавці, або як примітивний дикун. Потім маса вдоволена і втомлена відходить знов своїми тисячами ніг — звір іде спочивати.

Большевики працюють дуже над тим, щоби колективного чоловіка належно виховати, — на се служать і школи, і кіна, і театри, і мітинґи, але найбільше вуличні маніфестації. Пильно звертається увага на всі ті функції, якими одиниці можна зєднати в одну вищу цілість: спільний марш, громадний спів, одночасне »ура«, спільні оклики, рухи і инші виступи. В таких спільних проявах має виховатися »новий чоловік«. Большевики думають, що з часом маса виобразується так, що справді буде немов один гармонійний орґанізм чи машина.

Але покищо се неосяжні мрії. Колективний чоловік у всіх своїх виступах і маніфестаціях поводиться тяжко, незуґарно, робить враження дикого, неприсвоєного звіра, — рухи його тяжкі, крик дикий, інтеліґенції не слідно.

Через створення »колективної людини« людство зискує небогато, тратить далеко більше. Найцінніший скарб людської культури, свідома, інтеліґентна одиниця має чим раз менше поля до розвитку, упадає і гине серед варварства маси, під владою того »безіменного звіра«. **Н.**

*) Р. Філеп-Міллер — Дух і лице большевизму, Відень 1926.

За християнські ідеї.

(Звідомлення учасника наради Духовенства в Перемишлянах *).

Потреба загальної орґанізації всіх тих сил, в яких живчиком бє серце Христової науки знаходить чим раз більше зрозуміння серед усіх станів нашого громадянства. Дух часу, який з повним розгоном та пристрастю хоче вбити все те, що остало чисте та благородне в душі нашого народа, зачинає слабнути, бо знаходить у своїм демонськім поході поважні перешкоди, які ставить йому ще більша сила — сила обєднання всіх тих умів, які в обороні Христової ідеї громадяться — орґанізуються, щоби не дати дальше шаліти зловіщим демонам по спинах нашого народа, але щоби гідно стати в обороні віри й Церкви.

В парі з занепадом віри і моралі, слідує упадок пошани духовенства, котрих авторитет так часто підкопують в очах народу молоді аґітатори-комуністи. В першу чергу в обороні загрожених християнських ідеалів повинно громадно стати духовенство. Тому треба витати ті зїзди та наради, які нині відбуваються майже по всіх закутинах краю.

Ті самі спонуки дали товчок одиницям із священиків Перемишлянського повіту, щоби запросити священиків повіту на довірочні збори. Як вже було подано в »Новій Зорі«, збори ці відбулися дня 31 березня ц. р. в Перемишлянах в салі Народ. Дому. На денний порядок нарад призначено такі точки: 1) Отворення і вибір президії. 2) Справа переведення в життя Укр. Хр. Орґанізації. 3) Дискусія. 4) Справа станової орґанізації українського духовенства в повіті. 5) Внески.

На збори прибуло 30 священиків із повіту, а як делеґат У. Х. Орґанізації приїхав на запрошення комітету достойний гість Впр. о. ігумен Т. Галущинський зі Львова з рефератом про У. Х. Орґанізацію. По отворенню зборів і виборі президії, виголосив Впр. о. ігумен Т. Галущинський вичерпуючий реферат на тему занепаду віри і моралі серед усіх кругів нашого громадянства у всіх проявах домашного та суспільного життя. Щоби ратувати найкращі скарби духа народу — як говорив достойний референт — повстала недавно у Львові Укр. Хр. Орґанізація. Успіх праці У. Х. Орґанізації залежати однак буде від зрозуміння та підтримки цілого громадянства, а в першу чергу священиків.

По докладнім пояснению ідеї та плянів У. Х. Орґанізації звернувся достойний референт з апелем до всіх присутних — поширити ідеї У. Х. Орґанізації серед найдальших закутин села — та на тім закінчив свій цінний та глибоко обдуманий реферат.

По рефераті вивязалася широка дискусія на ріжнородні актуальні теми, вислідом якої було це, що всі присутні заявили одноголосно приступити негайно до праці по лінії У. Х. Орґанізації, поширюючи християнську пресу, закладаючи бібліотеки церковні, дбати про християнський дух наших »Просвіт«, кооператив і т. д.

На другу частину зборів складалася справа станової орґанізації духовенства цілого повіту, що стоялаб на сторожі прав духовонства та його доброї слави в очах народу, а котру останними часами не один раз підкопують по наших радикальних часописах, на всякого рода зборах чи зїздах, люде

*) див. »Н. З.« ч. 14.

Red. Czas. „Nowa Zorja" Pr. 176/27.

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ!

Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Nowa Zorja" Nr. 16—17 z dnia 24|4 1927 pod tytułem: „Ukrainska Hromado" w us ępie między słowami: szczo .. a słowami: chyba, zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) uk i występku z 24 ust. pras. z dnia 17|12 1862, uznał dokonaną w dniu 20|4 1927 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego.

Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 Dzpp. Nr. 6|1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł.

Lwów, dnia 21. kwietnia 1927. Hawel.

злої волі чи ложних переконань.

Вистарчить взяти до рук »Громадський Голос« чи »Волю Народа« чи »Світло«, які аґітатори масово розкидають по селах — а кождий мусить сказати, в який ганебний спосіб очорнюють вони духовенство — і то цілком неправдиво. І роблять це якраз ті люде, котрих виховали чи образували священики своїм трудом.

Над цею справою вивязалася також широка дискусія присутних священиків, змістом якої були нарікання, що стан і честь духовенства на кождому кроці понижують молоді аґітатори радикальних переконань, очорнюючи його в очах народу останними словами, забуваючи на ті заслуги, які положило українське духовенство на поли відродження нації.

Щоби вже раз стати гідно в обороні честі духовенства, на внесок Впр. о. Ковча рішено покликати до життя на взір німецьких духовних орґанізацій »Повітовий Комітет Оборони Чести Священиків Перемишлянського повіту«. Внесок принято та вибрано сейчас згаданий комітет, в склад якого ввійшли: о. дек. Іван Луцишин як голова, та оо. Дмитро Шуль, Орест Лотоцький, Іван Патерия, Еміліян Ковч і Роман Ганас як члени. По вибранню комітету поручено йому до переведення такі справи: 1) Оборона чести священиків. 2) Давання священикам братних упімнень. 3) Попертя акції У. Х. Орґанізації. 4) Виступати в імени духовенства цілого повіту у всіх справах. 5) Подбати о підмогу для будови дому для вдів і сиріт по священиках. 6) Уряджувати духовні вправи для священиків.

Подякою для Впр. о. ігум. Т. Галущинського за ласкаве прибуття на збори — закінчено наради.

Анальоґічні орґанізації повинні покликати до життя священики по всіх повітах.

Присутний.

З церковно-релиґійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Патрон »Католицької акції«.

В промові до групи молодих робітниць, які після паломництва до гробу св. Франца з Асісі явилися на авдієнції в Ватикані, заявив Папа, що »Католицька акція« не може мати відповіднійшого патрона, як святого з Асісі. Характеристичною прикметою св. Франца є нестружена й блискуча релиґійна ревність. А се якраз повинно бути цілю »Католицької акції«: ревність у поширенню Божого царства.

Духовенство і політика.

З відповіди Конґреґації собору, потвердженої Папою, (запит поставлено з французького боку) виходить, що Ординаріят має право й обовязок заборонити священикам політичну діяльність, коли ся не відповідає інструкціям Ап. Престолу, а опірних має право й обовязок карати.

НІМЕЧЧИНА.

Реколекції для »Райхсвери«.

В марті с. р. відбулися вперше в Німеччині реколекції для жовнірів »Райхсвери« в Вестфалії. В реколекціях взяло участь 56 жовнірів і підофіцерів.

Боротьба кольонських католиків з неморальністю.

Католицьке робітництво в Кольонії, яке числить около 100.000 голов, розпочало недавно акцію проти неморальности в літературі, театрі і моді.

ФРАНЦІЯ.

Уздоровлення в Люрд.

В минулім році прибуло до Люрд зі збірними паломництвами 279.000 осіб. Стільки бодай осіб прибуло окремо. Серед вірних було 137 епископів. Відправлено 51.000 Служб Божих, роздано около міліон св. Причастя. В р. 1925 було чудесних уздоровлень 14, в р. 1926 — два. Перше з сих останніх відносилося до Августини Ґольт з Крайон, хорої від 12 літ на великий новотвір; друге уздоровленне до дівчини Реліво, хорої на туберкулу кости зі скривленнем хребта. Сі уздоровлення признала чудесними лікарська комісія (понад 30 лікарів), між якими були також лікарі невіруючі.

Союз католицьких університетів.

Часописи доносять, що повстав союз католицьких університетів, який обіймає 22 католицькі висші школи. Сі школи (університети) розміщені так: Бельґія 1, Канада 2, Чілі 1, Франція 5, Япан 1, Філіпіни 1, Голяндія 1, Польща (Люблин) 1, Сирія 1, Еспанія 2, Зединені Держави 2, Швайцарія 1, Італія 2.

ПОРТУҐАЛІЯ.

Релиґійне відродження.

В часі війни й після війни почалося в Португалії справжне релиґійне відродженне. Перед тим, майже цілих двіста літ, лютувало тут строге переслідування католицької Церкви. Одною з головних його причин було політиканство духовенства. Так пр. в початках девятнацятого століття заангажувалося було духовенство по стороні короля Дон Міґуеля. Колиж в 1834 р. прийшов до власти брат Міґуеля, Дон Педро, настало переслідованнє: новий король замкнув більшу часть монастирів і духовних шкіл, сконфіскував церковні добра і почав боротьбу з епископами. Вправді по скорій смерти Дон Педра явне переслідуванне Церкви устало, та ліберальні струї полишилися при вплині. З початком нашого століття почалася на ново боротьба проти Церкви, в першій мірі проти монастирів. В р. 1910 вибухла революція. Король втік. Протикатолицька ненависть вибухла з цілою отвертістю. В сім часі видано ряд ворожих Церкві законів. Прогнано монахів, знесено релиґійну присягу, обмежено число свят, усунено зі шкіл науку релиґії, замкнено богословський виділ, заведено розводи й оголошено закон про розділ держави від Церкви. Прийшла війна. До керми держави прийшли деякі люде прихильні Церкві. Прогнані монахи стали вертати до краю. Нове законодавство почало поволи ліквідувати застарілі безправства. Відновлено взаємини з Ватиканом і привернено знов знесену давнійше нунціятуру. В останніх літах слідний сильний протимасонський рух, головно серед університетської молодіжи. Осередком нового християнського руху стало місто Коімбра. Тут на університеті основано католицьке стоваришенне, яке тепер числить 600 членів. Цілий ряд письменників пише тепер в католицькім дусі. Про скріплений католицький рух свідчить основанне окремого католицького стоваришення (»Католицький Центр«) в 1919 р. Завданнем сього стоваришення спомагати спільно з епископами всякий католицький рух, придержуючись однак здалека від партійної боротьби. Тепер клопочеться »Центр« основанем центральної духовної семинарії, так потрібної з огляду на недостачу духовенства, створеннем католицького університету та католицького народнього шкільництва. Сю цілу акцію попирає горячо португальський епископат. Головною журою епископів — се згадана вже недостача духовенства. Отся спільна праця мірян і духовенства починає видавати гарні овочі. Показується, що в республиці можуть католики, коли зорґанізуються, не гірше боронити своїх католицьких скарбів, як в монархії.

О. СЕВЕРИН САПРУН.

Прикмети церковного співу.

(Кінець).

2. Прикмети церковних співаків. Церковно музичний історик і вчений Разумовський і Вознесенський, ділять співаків на три категорії: Співак-клироса, співак-хору, співак-рядовий вірний. Вони точно определяють що, де, коли котрий з тих співаків має в Чині Богослуження співати. На іншім місци постараємося цю цікаву квестію обговорити. Вимог однак, котрі ставиться до співаків клироса і хору, не можна поставити до співаків усіх — прочих вірних.

Суть однак прикмети, котрих характер церк. співу вимагає від усіх співаків, і котрими повинен визначатися кождий співак, що бере участь в церковнім співі взагалі. Сі вимоги то в першу чергу: віра.

В книзі Сираховій (15. 19) сказано: »Не красна пісня в устах нечестивого«. В 10. рішенню IV Картаґ. Собору сказано: »Вір і принимай серцем те, що співаєш устами, а що принимаєш вірою, доказуй ділами«.

Відповідно до того на співаків древної Церкви принимано тільки особи віруючі, котрі складали обіт вести життя побожно.

На основі висше сказаного ясні нам стануть слова св. Єроніма:

»Нехай хто має слабенький голос, но коли він має добрі діла, він є солодкий півець у Бога«.

Чергова вимога, яку ставиться до всіх учасників церк. співу се: розумне, уважне відношення до діла. То значить співати належить не лише голосом, але розуміти те, що співається, звернути серце і розум підчас співу до Бога — а забути про житейські турботи. В псальмі 46. 9 10 — сказано: »Пойте Богу нашему... пойте разумно«. Св. Єронім каже: »Раб Христовий повинен так співати, щоби були милі слова, а не голос співаючого«. Так отже при церк. співі жадається участи всіх сил нашої душі, спрямования всіх думок, всіх чувств до Бога, а відірвання від всего земського. Воно не є все одно, чи співак співає сердечно якусь пісню, т. є з переконання, чи тільки виконує її рівнодушно, хочби й артистично. Пісня заспівана рівнодушно — не порушить нашої душі. Щож доперва говорити про спів релиґійний. Як що він не пливе з віруючої груди, як що він сам не є огрітий іскрою віри, іскрою правдиво щирого — релиґійного почування — то якжеж він може розбудити у всіх вірних се релиґійне чувство. Чувство співаків вдирається в душі слухачів і уділяється їм не лише через слова, але якраз через ті незримі відтінки, які враз із піснею пливуть із душі співака, коли він її відчуває, переживає, любить і коли вірить в те, що співає.

Брак тих незримих відтінків робить сей спів — формальним, зимним, уданим і без життя.

Третя вимога, котру можнаби поставити до церковних співаків, се булоби віддаванне ся своєму ділу, і дбайливість про нього.

Співак мусить полюбити обряд, богослуження, — тоді полюбить він дійсно і церковний спів і не буде виконувати його як наємник, а по серцю, як може найлучше. Співак мусить старатися допроваджувати образованне свого голосу як може найдальше. Співак мусить бути точний, точно являтися на пробах, не спізнятися, бо се утруднює працю і її здержує.

Довголітна участь у церковнім співі витворює у співака свого рода стиль, питомий церковному співови.

Навпаки оперовий співак — набуває на сцені також своєрідних манер, стилю, одначе в сенсі сценічнім, не духовнім. З тих причин не є вказаним співакови співати рівночасно тут і там; треба бодай короткої перерви.

3. При церковнім співі треба вкінци звернути увагу ще на такі зовнішні умови: церк. спів повинен бути і на зовні. т. є для слухаючих гарний і милий, чого ніяк не виключають попередні услівя.

Сама суть церковного співу домагається, щоби він був гарний. Сеж пречінь пісня перед лицем Бога, а взір для неї — се спів Ангелів, се чудні гармонії ангельських хорів — окружаючих престол Господень. Св. Іван Золотоустий каже, що краса співу, се та сила, що відриває нас від всего земського, окрилює нашого духа і несе близше до Бога. Св. Августин — почувши гарний спів в Медіолянській церкві, зворушений до сліз сказав: »чую, що розгорюється моє серце в любови до Бога, коли чую священі слова, гарно відспівані...«

Дальшою зовнішною умовою буде поважне трактованнє співаками церковного співу. Коли робиться поважна річ, то вимагається від виконавців поважного трактованнія. Хтось скаже: Як властиво зрозуміти се поважне трактованнє? Пречінь коли йде хто до церкви співати, то вже і трактує сю річ поважно! На зверх воно так! Але в дійсности не є так все. До таких случаїв зачислимо пр.: За скоре або за пізне впаданне своїм голосом відносно других голосів. Опусканнє складів або кінців слів для відпочинку. Впаданнє в другі голоси, зіваннє, і підспівуваннє пів голосом прим. за священиком, що часто чиниться не так зі злоби, але немов з нудів, або від того, щоби показати, що і він уміє те заспівати. Те все однак складається на несеріозне трактованнє діла.

Се булиби коротко зібрані прикмети, яких домагається св. Церква на основі слів св. Письма, Отців Церкви, і т. д.

Прикмети ті тут зібрані не торкають сторони музичної, а радше в тут вичислених прикметах висунена на перший плян духова сторона співу, що є тим внутрішним його змістом і сущною його прикметою. Вона відділює його від всякого іншого рода співу, — та творить його стиль і витискає на ньому печать церковности.

В Дрогобичі, 20. III. 1927.

МЕХІКО.

Переслідуванне Церкви.

Переслідуванне не устає. В столиці краю інтерновано сімнацятьох священиків з дієцезії Гвадаляяра враз із епископом, якому закидують, що стоїть на чолі групи ворохобинків. Епископ рішучо заперечив, будьто брав якунебудь участь в оружній ворохобні. В державі Італіско перебуває ще 280 священиків, які дожидають перевезення до столиці. Деякі з них є позбавлені всяких середників до життя. Инші воліли скритися, як датися розлучити з вірними. Проти правительственних запевнень край ще й досі не є успокоений. Економічний застій дається дуже в знаки цілому краєви. Є загальне невдоволенне з теперішних відносин.

АФРИКА.

Католицькі місії.

В цілій Африці після статистики з року 1925 є католиків 2,836.026; місіонарів 2.597; сестер 6.269, шкіл 8.530 а учеників 364.935.

ПОЛУДНЕВА АМЕРИКА.

Чіле.

Наслідком розділу Церкви від держави полишена Церква на свої власні сили. Чілійські епископи наложили тому на вірних церковний податок. Податок обовязує всіх католиків від 21 року життя і виносить пять пезів.

Болівія.

В Болівії основано канонічно першу релігійну конґреґацію.

Перу.

Перуанське правительство пригадало недавно всім школам обовязок молитися перед розпочаттем науки.

Фальшивий і правдивий поступ*).

Часто говориться про духа світа. Раз кажуть, що є він заєдно той самий, іноді знов, що все зміняється. Одні вважають його силою, яка спричинює постійне поліпшення відносин між людьми, инші знов осуджують його, мовляв, погубний його вплив веде до постепенного погіршення. Що є цей дух, про який істнують такі суперечні думки? Як про нього думати? Є він добрий чи злий? На тих кілька пекучих питань треба дати ясну і точну відповідь, як що хочемо охоронитися перед односторонними і скрайними поглядами, бо ті мають для духового життя рішуче сумні наслідки.

Всі це добре знаємо, що розуміти під духом якоїсь політичної партії чи релігійного товариства. Є це принціп, що формує, оживлює і порушує, який вкінці робить партію чи товариство тим, чим вони є. Цілком таксамо таким формуючим, оживляючим і порушуючим принціпом є дух світа, що робить світ тим, чим він є. Загально можна сказати, що цей дух виявляється в тім, що стремить до як найліпшого використання творива для світових інтересів чоловіка. Правдою є, що в тім значінні дух світа є все той самий.

Раз використовує він творива в тім стані, як їх находить; иншим разом знов старається розвинути і виявити їх природні спосібности в надії, що тим способом поліпшаться часові інтереси людей. Це правда, що в тім значінні дух світа все змінюється. Втілюється він в загальних кличах, які люде собі засвоюють, щоб висказати тугу, бажання, стремління і струї кожної доби. Вважають його тому часом рівнозначним з „духом часу".

Використати як найліпше творива, якими вони є або розвинути їх природні спосібности, може це бути зле або добре. Коли діється це з цілковитою залежністю від Сотворителя і з належним підпорядкованням вічним інтересам чоловіка, тоді є воно чимсь добрим; коли однак робиться це без залежности і підпорядкування, тоді є чимсь злим.

Що думати про стремління і струї нашої доби? Всі вони очевидно побиваються за дійсним або позірним добром; бо зло або лихо як таке не може бути бажаним предметом людської волі. Всі ті стремління дадуться в дійсности означити одним словом: **поступ**, який для богатьох осіб має те саме значіння, що можливо найбільше добро. Поступ є це чарівне слово; в самім його звуці міститься якась потягаюча сила. Звідси то іде, що іменно ті, які хотілиб кермувати модерним світом, коли ніякою иншою темою не можуть нас заінтересувати, то тоді говорять нам про поступ, і представляють його нам за Месію, що спасти має людство.

Не вдоволяються лиш ідолопоклонним величанням поступу взагалі, а предсказують нам особливо неограничений поступ людства. Запевнюють нас, що під теперішню пору, в тій незвичайній і на причуд дивній добі, є він на дорозі до такого шаленого розвою, що надармо спокушаємося зобразити собі величність сього будучого часу, який вже світає. Кажуть, панування чоловіка є вже близьке. Людство входить в новий період істнування, який не має рівного собі в цілій історії. При загальнім пиширенню наук, під впливом цивілізації і при приноровленню наукових метод до щоденного життя згинуть неуцтво, нерівність, недуги і всяке инше лихо, які в минулому докучали людству — то все зникне, як темрява перед сходячим сонцем, а земля переміниться поволи в „ліпшу країну".

„Не істнує нічо за тяжке, на що ми смертельники не моглиб відважитися" пише римський поет **); ми є досить очайдушні, щоб навіть подумати про осягнення неба". Такими були будівничі вавилонської вежі, таким вже давно перед ними був Люціфер.

Чи ми є певні, що всі розуміємо, що думаємо, коли говоримо про поступ? Треба о тім сумніватися. Слово поступ (поступати) значить дослівно порушатися або прямувати до якоїсь означеної точки. Але прямувати до якоїсь точки це значитьвіддалятися від иншої. В однім значінні йдемо вперед, у другім взад. Все отже залежить від напряму, в якім хочемо порушатися, від цілі, до якої хочемо іти. Добре. Ціль, яку кожному сотворіню назначив Сотворитель, є його власне усовершення. З цього слідує, коли є всілякі роди совершенства, є також ріжні роди поступу, які між собою ріжняться а в деяких обставинах більше або менше взаїмно не дадуться погодити.

Істнує матеріяльний поступ або прямованнє до матеріяльного удосконалення. Звертає він увагу на все, що торкається тіла чоловіка, на все, що служить його потребам і його здоровлю, як: пожива, напиток, воздух, світло, спокій і рух. Дальше, є ще духовий постп, або прямованнє до духовного усовершення. Цей дивиться на поліпшення всього, що торкається духа чоловіка, особливо, що його розвиває і ублагороднює, як: красне письменство, мистецтво, наука й загалом образованнє духа. Є вкінці моральний поступ, або прямованнє до морального усовершення. Має він на ціли ублагороднення всего, що торкається волі чоловіка, а в першій мірі, що підпомагає його виховання і моральну силу, як: віра, плеканнє чеснот а особливо надприродної любови. Лиш через моральний поступ прямує чоловік до своєї остаточної ціли, яку може осягнути лиш в злуці зі своїм найвисшим Сотворителем. Поступ отже, який не годиться з моральним поступом, який його доцільно усуває або спинює, тоді, о скілько ходить о чоловіка, не є правдивим і дійсним поступом а лиш фальшивим і позірним. Поступ, який хоче уходити за модерний, виявляється в поняттю своїх заступників в поширенню панування чоловіка над низшим творивом і в найвисшім розвою всіх його тілесних і духових сил. Називають вони це тоді совершенним „самоздійсненням"; так начеб чоловік не потрібував ублагороднення ніяких инших сил. В теорії модерний поступ не зважає цілком на виховання волі, це є на моральний поступ. В практиці виключає подібне вихованнє або йому перешкаджає, бо скільки лиш можливе усуває освячуючий вплив віри, без якої властиве плекання волі а тим самим також моральний поступ є неможливий.

Та сама правда стане нам ще більше зрозуміла, коли порівняємо християнський і модерний ідеал цивілізації ***). Бо так, як є правдивий і фальшивий поступ, таксамо є правдива і фальшива цивілізація, але про це слідуючим разом.

(Дальше буде).

*) Die Welt, in der wir leben, v. R. J. Meyer, S. J. Fünfte Unterweisung. подав о. Лев Вань

**) Горацій: Nil mortalibus arduum etc.

***) Цивілізація як також поступ означають найперше якусь діяльність, а відтак наступний стан відповідаючий цій діяльности. Оба слова беремо тут в першім значінні.

„Ангел вопіяше..."

ПІСНЯ.

Ангел кликав Благодатний:
Чиста Діво — радуйся!
Нині тоне в непонятній
Радости вселенна вся...

І знов кажу: кинь жалобу,
Радуйся! Бо сеж *Твій Син*
По трьох днях воскрес із гробу!
Цар створінь усіх єдин!

Мертвих до життя покликав
Відчинив їм небеса...
Всюди радість превелика —
— Люде: веселітеся!

ІРМОС.

Світися, світись, сьогодня,
Єрусалиме Новий!
Слава бо сія' Господня
В тобі, Го́роде святий!

Тішся нині, розкошуйся,
О, Сіоне, в свято це!... —
Ти же, Чистая, красуйся
— Діво Богородице!...

І красуйся, і пишайся
І з востання, і з життя
Того, що Він Син Твій стався
Рождество Твое, — Дитя!...

Переспів *о. І. Заверухи.*

Пресовий ланцюх.

Жертви на розширення видавництва „НОВА ЗОРЯ" (на популярний часопис для народа).

о. Алексій Бережницький, парох Черхави, складає 3 зол.

о. Петро Патрило, декан і парох Перегінський, складає 6 зол. 50 сот.

о. Михайло Шпот, парох в Жовтанцях, складає 3 зол.

о. Іван Лушпинський, декан і парох в Тлустенькім, складає 6 зол.

о. Дмитро Процик, парох Настащина, складая 2 зол.

о. Микола Стецишин, сотрудник в Золочеві, складає 3 зол., і кличе всіх Впр. ОО. Кондеканальних на довільну суму.

о. Григорій Давосир, катехит в Камінці Струм., складає 5 зл., і кличе на ту суму всіх ПТ. Товаришів, що кінчили богословіе 1920/21 р., для яких був дуктором — з закликом: **„піддержати свою католицьку пресу на доказ, що розуміємо вагу хвилі!"**

о. Юрій Мелимука, в Кобаках, складає 6 зол.

о. Зиновій Кузьмович, парох в Соколівці пересилає як збірку від вірних у часі Великодня 7 зол. 47 сот.

о. Михайло Дрогомирецький, парох Мухавки складає 5 зол. і кличе Впр. о. Івана Матковського, пароха в Свидовій; Впр. о. Антона Наконечного пароха в Цапівцях і Впр. о. Василя Чужака, пароха в Бураківці.

о, Антоній Макар, парох Олешич, складає 5 зол.

о. Александер Залітач, в Яворові, **складає 25 зол.**

Зєднуйте передплатників „НОВІЙ ЗОРІ"!

З українського життя.

Вибори до громадських Рад.

З хвилею підписання міністром внутрішніх справ розпорядку про переведення громадських виборів у Східній Галичині — станула відразу виборча справа на першому пляні політичного життя нашої тіснійшої батьківщини. І не диво. Цеж має прийти кінець ославленому панованню наказних війтів і комісарів, а вернути до наших громад самоуправа. Якаб не була виборча ординація (зліпок старої австрійської з 1866 р. і нових виборчих постанов з р. р. 1918—19), всеж таки треба її належно вихіснувати, щоби в нашім громадськім життю настали якісь більше можливі відносини. На жаль наші політичні партії серед взаїмної гризні цю справу сильно занедбали. Тепер вправді наша преса повна патріотичних вигуків і закликів до національної свідомости селян і міщан. Але, як показав досвід, так звана національна свідомість не видержує огневої проби виборів, коли з нею не йшло в парі глибоке громадянське виховання і плекання характерів. Та на жаль наші політики ще не додумалися до того, що перш за все треба нам поглибити нашу національну роботу, оперши її на підвалинах християнської ідеольогії. Тож і відвічальність за вислід виборів у великій мірі спаде на наші політичні партії.

Нова Рада Народ. Організації Українців м. Львова.

Як відомо, президия Укр.-Нац.-Дем. Обєднання припинила діяльність дотеперішньої Нар. Організації, після чого відбулися дня 14. IV. поновні Загальні Збори Н. О. Укр. м. Львова. Вибрана тоді Рада Організації на засіданню дня 19. IV. у-конституювалась так: Амврозій Березовський голова; др. Ол. Марітчак — 1-ий заст. голови; Евст. Ігнат — 2-ий заст. голови; Дм. Естершок — секретар; др. Л. Макарушка — скарбник; радні: о. Л. Кушицький, Мілена Рудницька; І. Желіско; І. Польовий; Мих. Стоцький; О. Микитович; заступники радних: Мих. Гуменний, о. А. Каштанюк, Р. Зубик, І. Глипчак; контрольна комісія: П. Давидовський, о. О. Горчинський, Бр. Янів.

Під розвагу батькам і ученикам.

Всі українські гімназії на території Східної Галичини, як державні, так і приватні, є клясичними гімназіями давнього типу, себто з латиною і грекою. Тільки в головнім заведенні української академічної гімназії у Львові, вул. Льва Сапіги ч. 14, є попри клясичні відділи також рівнобіжні відділи гуманістичні, себто тільки з латиною без греки. Наука в тих гуманістичних відділах зачинається не від 1 кляси, як в клясичних відділах, але щойно від 4 кляси і треває всього 5 літ до матури, а не 8, як у клясичній гімназії. До такої 4-ої гуманістичної кляси можуть бути приняті ученики 13-літні і старші тільки на основі вступного іспиту, який треба здати перед літніми феріями зараз по роздачі річних свідоцтв у гімназіях, що звичайно тепер бувае після 20. червня. При вступному іспиті вимагається знання, яке виносять тепер ученики з 7 кляси всенародньої школи; також ученики, що бажають собі з клясичного відділу перенестися до гуманістичного, мають складати іспит з рисунків, співу, ручних робіт і початків хемії в обсягу пляну для того предмету в народній школі.

З огляду на те, що обі наші львівські гімназії дістають головний контингент учеників зпоміж українського населення міста Львова, треба надіятися, що й до 4-ої кляси гуманістичної можуть зголоситися переважно самі львівські ученики. До тогож тільки у Львові, а ніде на провінції, є дві українські семиклясові народні школи, ім. М. Шашкевича і Б. Грінченка, які можуть підготовити відповідну скількість кандидатів до згаданої кляси. Провінція не може нам присалти богато. Тому звертається заздалегідь особлившу увагу нашого львівського громадянства і дотичних наших політичних і шкільних установ, щоб подбали про власну підготовку кандидатів до вступного іспиту до 4-ої кляси гуманістичної в академічній гімназії у Львові. А не зголоситься цього року достаточне число (бодай яких 25—30), то звинуть нам покищо 4-ту клясу, як непотрібну, а опісля постепенно й вищі.

Розуміється, що до того вступного іспиту можуть зголошуватися крім учеників з укінченою 7. клясою народньої школи, української чи польської, також приватисти, що дома можуть приготовитися до такого іспиту, або такі, що їзза якихнебудь перешкод виступили були з нижчих кляс гімназії, а тепер хотіліб кінчити відділи з латиною, без греки. Тай неодин батько, що посилає свого сина до клясичної гімназії, повиненби зріло розважити, чи часом не ліпше і не корисніше було би і для нього і для його дитини — перенести сина до гуманістичного відділу. Зазначується вкінці, що матура з гуманістичної гімназії є цілком рівновартна з матурою з клясичної гімназії і дає право абітурієнтові записатися на якийнебудь виділ університету, техніки чи іншої вищої школи.

Ювилей д-ра Олександра Колесси.

У чеській Празі святкували дня 3. травня ц. р. українські і чеські наукові круги і представники громадянства ювилей 40-літньої науково-громадянської діяльности і 60-ліття життя професора д-ра Олександра Колесси, тепер Ректора Українського Університету в Празі. Уладження свята взяло на себе »Українське Історично-філологічне Т-во в Празі«, котрого ювилят є членом-основоположником. Програма свята обіймала такі точки: 1. Відчит проф. Біднова п. з. »Життя та діяльність професора Ол. Колесси«. 2. Відчит проф. Л. Білецького: »Літературно-наукова діяльність д-ра О. Колесси«. 3. Привітання.

Без сумніву численні і щирі мусіли бути привітання, котрими вшановано довголітню діяльність Ювилята як визначного вченого, письменника, поета і політичного діяча. Нехай ці вияви вдячности земляків стануть Йому розрадою на чужій землі.

Заява о. А. Залітача.

У 92 ч. »Діла« поміщена осьтака заява о. Залітача: „Отсим заявляю що дня 16. березня ц. р. явився я на зборах Українського Народнього Союза (УНС), впавши жертвою політичної незоріентованости в тій справі. Цей мій вчинок уважаю національно політичною похибкою, яку прилюдно осуджую. В майбутньому на ніяких зборах і сходинах цеї організації не тільки являтись не буду, але, як це я вже раз прилюдно заявив, нічого спільного з нею мати не хочу. Все українське громадянство прошу приняти цю мою заяву до прихильного і виправдуючого відома. — Яворів, 27. квітня 1927. **о. А. Залітач.**

Крім того як задосить учинення, переслав о. А. Залітач до нашої Адміністрації жертву в сумі 25 зол. на розширення видавництва »Нової Зорі«.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Університет до Ужгороду!

Закарпатські Українці домагаються від чехословацького правительства основання українського університету в Ужгороді, столиці Підкарпатської Руси. Останніми часами цею справою живо занялася українська преса на Закарпаттю. Ужгородська »Свобода« кинула клич: »Університет до Ужгороду!«, взиваючи всю суспільність і політичні чинники до акції в справі рідного університету.

В отвертім листі до парляментарного представництва П. Руси звертається увагу, що в чехословацькій республиці мають університети Чехи, Німці і Словаки (в Братиславі). Тільки П. Русь не має свого університету. Тому жадається від послів, щоби вони домагалися від парляменту і правительства заснування університету в Ужгороді.

Підносять також, що можнаби прямо перенести до Ужгорода вже істнуючий український університет в Празі і Господарську Академію в Подебрадах.

На шляхах економічного відродження.

Відродження української нації в повоєнних часах звернуло бачну увагу на економічні справи. Українська кооперація набрала великого розмаху, чого доказом останне кооперативне свято, яке було наглядним показчиком, що кооперація осягнула вже належний ступінь розвитку і що перед нею дуже приманчиві перспективи, якщо праця відбуватися буде далі тим самим темпом і з тим самим накладом сил.

Не так успішно одначе розвивається у нас приватна торговля чи промисл, мимо того, що її значіння те саме, що й кооперації. Спроби були роблені, навіть доволі часті, одначе практично ця справа потерпіла невдачу. З українських підприємств лише деякі остояли, інші натомість не змогли видержати сильнішого, чужинного капіталу, не устояли перед чужою конкуренцією і дуже скоро мусіли перевести самоліквідацію.

Вину цього, без сумніву, поносить сама суспільність, яка не виказала достаточної зрозумілости, як належить віднестися до первопочинів рідного промислу. Байдужність громадянства у великій мірі порішила питання, чи вдержиться український промисл і торговля, чи упадуть.

Одній українській установі вдалося досі щасливо перейти перші незавидні роки істнування, перебороти всі трудноші, а тим самим переконати загал, що при енергії і ініціятиві основників, раціональному веденню підприємства і частинній бодай підтримці громадянства, можна виховати українську економічну силу — а є нею перша українська парова фабрика цукорків »Фортуна Нова«. Фабрика ця повстала із малого капіталу більше завдяки підприємчивости і послідовности її основниці, ніж вложеним у неї сумам. Перейшла вона всі ступні розвитку і сьогодні, хоч не осягнула ще свойого максімума, а навіть далеко їй ще до того, всеж таки може бути зразком під кождим оглядом. Без сумніву, як би вона повстала серед иншого народу, то сьогодні була би дуже поважною установою, що стояла би на певній основі. В наших одначе умовинах справа не так світло представляється.

Головною перепоною, що фабрика не може довершити як слід свойого розвитку, це байдужне відношення ширших кругів, головно тих, що у їх руках провід громадянського життя. Як би не це, фабрика мала би вповні забезпечене істнування, її продукція відбувалася би зовсім правильно а з цього був би хосен не тільки для самого підприємства але і для самого громадянства. На це хіба не потрібно аж наглядних доказів, це розуміти повинен кождий, хто здає собі справу із того, як велику ролю грає економічна сила в життю кожнього народу.

Щоби ширший загал зрозумів як слід значіння українських економічних установ, про це повинні подбати в першій мірі ті, що стоять на чолі нашого громадянського життя. А що тим загалом є селянство, то це зрозуміння повинно серед нього виплекати духовенство. Бо тільки духовенство має до нього найкращий доступ, воно знає всі його хиби і всі добрі сторони і тішиться повним авторітетом. Без цього впливання і виховання наше селянство ніколи не зрозуміє ні ваги українського промислу, ні того, що коли воно піддержує чужинців, то тим самим шкодить загально українській справі. Українські сьвященики є здебільшого провідниками читалень по селах, засідають в управах сільських кооператив, з їх голосом всі мусять числитися, бо це духові провідники села.

І тому вони повинні використати ці свої впливи, щоби викорінити з поміж наших селян привичку купувати у чужих, бо це по їх думці дешевше.

Скаже хтось при тім, що все гарно, але цукорок, це ще не річ першої необхідности, що без того можна жити і не варт витрачувати на це аж енергії загалу. Заложення помилкове і не видержує критики. Не забуваймо, що немає сьогодні дитини, якаби не простягала своєї руки за якоюнебудь солодощею, немає батька чи мами, котрі жалувалиби своїй дитині купити цю річ. Навіть найбіднішій і той часами жертвує останній гріш, аби тільки дитині зробити цю радість. Це явище загальне, це помічаємо на кождому кроці. А найкращим доказом цього то та величезна скількість фабрик і крамниць, які бачимо по всіх містах, це та нечувана рекляма, якою обліплені всі доми по наших містах. Значить ця прогалина промислу сильно поширена, тим самим вона стягає на себе великі суми, а з того ясне як сонце, що український гріш у великій мірі йде на піддержання чужого промислу, чужого капіталу.

Серед моря чужих підприємств бачимо тільки одну українську установу а саме фабрику »Фортуни Нової«. Чомуж отже її не піддержати всіми силами. Коли селянинові тяжко сьогодні це виясніти, що не повинен у чужих купувати, що це брехня, начебто у чужих він дешевше купував, що він за цю дешевизну дістає отруту, дістає підрядний товар — то цілком інакше до справи повинна віднестися українська інтеліґенція, а зокрема українське духовенство. Освідомити треба в тому напрямі наше селянство, вказати йому, що робить кривду з одної сторони українському промислові, а з другої сторони власній дитині і її здоровлю, бо дає їй всяку погань, на котрій дитина не розуміється, а котра шкодить її здоровлю.

Коли це селянство зрозуміє, коли цього придержуватися будуть сільські крамниці, кооперативні чи приватні, то український промисл відразу стане на сильних ногах, а тим самим скріпне економічна сила українського народу.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

За соймовою сесією.

Сойм, як відомо тепер замкнений. Та поодинокі партії домагаються його скликання. Ось 28. квітня покінчилися наради головної управи польської християнської демократії. У ряді резолюцій одна жадає, щоб християнсько-домократичні посли почали акцію за скликанням сойму на надзвичайну сесію для покінчення праць над проєктами, що їх почав уже сойм. Із Варшави доносять, що між премієром марш. Пілсудским і віцепремієром Бартлем відбулася нарада саме в справі скликання надзвичайної сесії сойму та сенату.

Довкруги позички.

Польські часописи пишуть, що справа позички для Польщі посувається скоро наперед. Останній побут дир. Млинарского в Парижі довів до прояснення положення в цему напрямі, що до ради Польського Банку мігби ввійти евентуально Американець, як одинокий представник консорції, що дав позичку. Цей представник мавби точно означену компетенцію, що обмежуваласяб тільки до узгіднювання з польським правительством цілей, що для них малаби бути вжита резерва державного скарбу, виділена з позички — в сумі біля 75 міліонів золотих. Тепер обмірковують справу арбітражу на случай можливого спору між представником позичкової консорції й польським правительством, що до вжиття резерви скарбу. Устійнили вже, що польська позичка буде передусім емітована в Зединених Державах Півн. Ам.. у Франції та в Анґлії. В найблизчих днях виїздить до Парижа віцепрезес Польського Банку п. Ф. Млинарский ураз із урядниками міністерства скарбу, щоб заключити остаточну угоду про позичку. Сподіються, що цю угоду заключать з кінцем травня. Та докладний реченець виїзду ще не означений і зависить від повороту до Парижа одного з нюйорських фінансистів. Значиться позичка в дорозі.

Польсько-німецькі переговори.

Крім справи позички, неменьше важні для Польщі й торговельні переговори з Німеччиною, що теж ідуть дуже пиняво. По кищо припинилися вони були з причини Великодня, бо німецький посол Равшер виїхав на святочні ферії. Дня 29. квітня повернув він із Берліна й переговори почнуться наново. Чи доведуть вони до корисного висліду не знати, бо в Німеччині є сильна опозиція проти заключення торговельного договору з Польщею.

Громадські вибори в Галичині.

Вкінці діждалися громади в Галичині, цебто в трьох воєвідствах: львівському, станиславівському й тернопільському нових виборів і так прийде вже кінець в ладі назначених із гори комісарів. Міністер внутрішних справ ґен. Складковский підписав дня 25. квітня розпорядок, яким запорядкується вибори до громадських рад у згаданих трьох воєвідствах із виїмком міста Львова. Вибори мають перевести на основі виборчої ординації з 12 серпня 1866 р. з пізнішими змінами, включно з розпорядком польської ліквідаційної комісії з дня 23. падолиста 1918 р., яким поширено виборче право до громадських рад утворенням четвертої курії. Цей розпорядок переслано вже всім трьом воєводам до негайного виконання.

Шкільний обіжник.

Як відомо б. міністер освіти Ґрабський видав був розпорядок, яким зніс був право нашої мови в шкільному урядуванні. Проти цего українські орґанізації, що удержують приватні школи внесли спротив, що аж доси лежав у міністерстві освіти не полагданий. Аж тепер видав міністер Добруцький розпорядок у цій справі, як обіжник до кураторій шкільних округів. Запорядження міністра освіти такі: 1) державні школи середні й загально-освітні, учительські семинарі й захоронкові, фахові школи державні ведуть усі шкільні акти й переписку та видають свідоцтва й усякого роду посвідки в державній мові. Мовою нарад педагоґічних рад і всіх шкільних конференцій, та мовою написів і оповіщень як внутрі так і на зовні шкільних будинків є державна мова. 2) В школах і захоронках державних та в прилюдних всенародніх школах, що в них мовою навчення є недержавна мова, вводиться такі виїмки від правила, висказаного у першому уступі: а) написи й усякого роду оповістки внутр і на зовні шкільних будинків мають понизше, або праворуч тексту в державній мові теж і текст у недержавній мові навчання, б) всі шкільні акти мають бути ведені в двох мовах, себто в державній мові і мові навчання. Це відноситься теж до урядових розкладів годин, в) на домагання батьків чи правних опікунів свідоцтва й шкільні повідомлення видаватимуть на формулярях з текстом у державній мові та в мові навчання й виповнених в обох мовах. Про цю можність мають учителі повідомити батьків і опікунів дітей, г) на подання й письма внесені в недержавній мові навчання дирекції (управи) відповідають у мові подання (письма), д) на засіданнях педаґоґічних рад і інших шкільних конференціях вільно вживати недержавної мови навчання даної школи й у цій мові ці промови будуть протоколовані. 3) У школах і захоронках державних, де крім державної мови мовою навчання є теж недержавна мова, обовязують постанови уступу 1 зі змінами предложеними в уступі 2 в точках а) в) г) д). 4. Школи й захоронки державні та прилюдні всенародні школи вживають печаток, знамен і красок, приписаних для державних властей і урядів. У случаях предвиджених у другому уступі в точках в) г), уживатисяме печаток, що мають крім тексту в державній мові теж і текст в мові навчання. 5. Школи й захоронки приватні з недержавною мовою навчання можуть уживати у внутрішній праці, в усіх зовнішних і внутрішних написах при веденні актів та переписки з батьками учнів і іншими приватними особами, фізичними та правними, згідно з постановою 110. статті конституції, мови навчання даної школи (захоронки). При внесенні подання за наданням права прилюдности приватній школі з недержавною мовою мусять ці, що удержують школу, зобовязатися, що по одержанні права прилюдности свідоцтва видавані цею школою міститимуть побіч тексту в мові навчання теж текст у державній мові.

Як бачимо, розпорядок не привертає всіх прав, що їх мала наша мова до розпорядку Грабского, та вже й ці уступки наробили великого шуму в польській пресі, передусім у вшехпольських часописах.

ФРАНЦІЯ.

Революційна орґанізація в Франції.

Невідрадні економічні й фінансові відносини Французької республики сприяють розвиткові всяких крайних лівих орґанізацій. Ось недавно французька поліція викрила широко розгалужену революційну орґанізацію, яка гуртувала біля півтора тисячки міжнародніх проступників, здебільша Італійців тай Еспанців, що йшли рука об руку з комуністами. Слідство викрило, що вже від 1925 р. матеріяльні засоби орґанізації, що фінансувало анархістичне пропаґандове видавництво походять із грабіжів, довершених у Парижі та в околиці. Орґанізація мала запаси оружя й стрілива, а між іншим 3.000 бомб, із яких найшли 600. Є сліди, що ця орґанізація довершила ряду замахів.

Сутичка комуністів із роялістами.

Та не тільки крайнє ліві, але й праві підносять голову. Ось у Мон Морансі мали роялісти свої наради. На них напали комуністи. Прийшло до сутички в якій поранили пять комуністів і трьох роялістів. Одним

Спіритизм[*].

VI.

Незнанне сил природи як поясненне.

Всяке природне пояснювання спіритистичних явищ, як ми бачили, є недостаточне, невистарчаюче. Ані теорія підсвідомости, ані гіпнотизм, ані електричність, ані астралізм, не дають нам вдоволяючої відповіди. Значить, стоїмо перед повною безрадністю науки. Помимо того сторонники природного (за всяку ціну) пояснювання спіритистичних явищ не тратять надії. Не може наука — кажуть вони — пояснити сих явищ сьогодня, так пояснить їх завтра. Хто знає, що викаже будучність? Хто знає, які ще сили виявить з часом природа? Може неоден дивний феномен, який сьогодня видається суперечний з наукою, покажеться колись зовсім природний?...

Чи такий відклик до будучности є оправданий?

Спитаймо їх насамперед, як довго хотять вони ждати? Бо той відклик до будучности не зраджує ані глибшого критицизму, ані ширшого погляду. Се ніщо инше, як недостача віри в природне світло людського розуму і в науку, се декадентизм, крайний скептицизм, шкідливий поступови науки й людському щастю.

Правда, що наука се не догма, а плід тяжких і хитких дослідів людського обмеженого розуму. Він ніколи не відпочиває, а все шукає, слідить, раз щось твердить, то знов перечить. Та помимо того є деякі сталі, незмінні точки, котрих науці під карою власної погуби не вільно переступити. Наука не може в усім сумніватися, але мусить мати свої крицеві стовпи, свої незмінні догми, яких ніяка сила не порушить. Тільки тоді є можливий поступ, або щораз богатший зміст правди, тільки тоді сповняє наука супроти людства своє завдання.

Чи така є »наука« новітних спіритистів? Вони тільки зацікавлюють сензаційними описами, розбуджують імаґінацію, але не дають людським умам здорового корму, вони зовсім не скріпляють у нас віри й пошани до науки. Послухаймо для приміру міркування славного англійського природника Альфреда Волеса Wallace): „Не хотіти признавати того, що в кождім иншім випадку булоби безоглядно переконуючим доказом факту, тому тільки, що воно не дається пояснити на основі відомих досі законів, значить те саме, що запевняти, що ми знаємо вже докладно всі закони, або що можемо означити з гори, що є можливе а що неможливе. Тимчасом історія людського знання оповідає, що те, що для одного століття є чудом, стає для другого століття природним явищем. Перед століттем телеґраф, фотоґрафію, вважалиби чимсь неможливим, ніхто, крім неуків і забобонних, не вірив би в те. Перед 500 літами взялиби діланне нинішного телескопу й мікроскопу за чудесну силу... Так мало знаємо про те, чим є сила нервова або життєва, як вона діляє і може ділати, в якім степени може переходити з одного чоловіка на другого, що нерозважним бувби той, хто внепевнявби, що перцепція не знає иншої дороги, крім звичайних змислів«. (Гл. »Про чуда й новочасний спіритизм«, ст. 64 сл., польський переклад).

Цілому сьому непорозумінню, яке знаходимо в словах англійського ученого, винні одні євангельські чуда. Колиби згаданий учений знав був ліпше християнську науку про чуда, то напевно не клавби їх на рівні з винаходом фотоґрафічним, телефонічним, чи яким иншим, ані не боявсяби якої-небудь перешкоди з боку чуда для своїх дослідів. Бо чудо не вводить зовсім до людських понять такого хаосу, як думає згаданий ученний, а передовсім не є воно такою карикатурою, як він його малює. Навпаки, се явище викликане таємною Божою силою, воно стоїть на сторожі законів природи, яким зачеркує межі і лад. Як щось вищого від природи, може чудо тільки ще ліпше освітити собою, на основі противенства, устрій природи.

Винаходи наших часів зачудовують і захоплюють нас вправді, але не треба при тім забувати, що й давнійші люде не на дармо »носили голови на карку«. Історія вчить нас, що неоден найкрасший винахід новітних часів був уже відомий в давних часах. В кождій добі жили люде, яким наукові винаходи, хочби найефектовніші, не були в силі відібрати розуму й ослабити їх духа аж до того сте-

---

[*]) Диви фейлетони »Н. З.« ч. ч.: 4—14.

словом: невесело в Франції, цій Франції, що ще так недавно вела перед в европейській політиці й диктувала мирові умови розторощеній, як вона думала, на все Німеччині.

АВСТРІЯ.

Вислід виборів до Народньої Ради.

24. квітня відбулися в Австрії вибори до Народньої Ради. Вислід виборів дав тільки незначні зміни в партійному угрупуванні. У Відні здобули соціялісти два нові мандати, так що в Відні на 45 мандатів буде 29 соціяльних демократів. На провінції нема ніяких важніщих змін. Міщанські партії (християнсько-соціяльні та німецькі націоналісти) дістали 79 мандатів, соціялісти 67, ляндбунд 6. 13 мандатів обсадять із цих голосів, що остали. Із цих голосів одержать, як пишуть віденські часописи, мабуть міщанські партії 6 голосів, соціялісти 5, ляндбунд 2 — так що міщанські партії здобудуть разом 85, соціялісти 72, а Ляндбунд 8. Доси мали міщанські партії 92 мандати, соціялісти 68, Ляндбунд 5 — значить міщанські партії втратили 7 мандатів, соціялісти здобули 4, а Ляндбунд 3. Всі визначніші посли й члени правительства вибрані наново. І так здогади, що вибори принесуть великі зміни, не справдилися. Вибори виявили майже цей стан, який був у попередньому парляменті. Рівночасно відбулися вибори й до кількох краєвих соймів та до ради м. Відня, що сповняє теж функції сойму. Щодо скількости голосів, то християнсько-суспільні здобули 1,491.000 гол., соціялісти 1,312.000, а всенімці 423 голосів.

Вислідом цих виборів буде без сумніву вдержання дотеперішнього політичнього курсу опертого на співпраці міщанських партій. Та нема сумніву, що при такому розміщенні сил не можна буде полагодити багато справ першорядного значіння, бо не можна буде дійти до порозуміння між міщанськими партіями й соціялістами.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Довірочне експозе д-ра Бенеша.

Шуму наробило довірочне експозе д-ра Бенеша, яке зложив він на дневникарській конференції. Д-р Бенеш представив кілька актуальних питань із заграничної політики, при чому дневникарі зобовязалися словом чести, що не оповістять у пресі подробиць цего експозе. Тимчасом в „Пондельніку" орґані б. міністра д-ра Стрібного, особистого противника д-ра Бенеша появилося звідомлення з цеї довірочної конференції, між ін. подано уступ із промови д-ра Бенеша, в якому він дуже гостро критикує політику Польщі й загалом висказується дуже неприхильно про неї. Дневникарі оповістили заперечення цего звідомлення, а міністр Бенеш заявив, що до цего заперечення, яке пятнує ревеляції „Пондельніка" як зовсім неправдиві, не має ніщо додати.

Д-р Крамарж проти Бенеша.

Д-р Крамарж, що перебуває на ліченні в Подєбрадах, виголосив там промову, в якій атакує д-ра Бенеша за однобічну орієнтацію на Захід. Бесідник заявився за опертям чеської політики на буд. відбільшовиченій Росії й поборював концепцію през. Масарика, що змагає до трівкої угоди з Німцями, на основі теперішньої правительственної більшости, яка загрожує народньому характерові чехословацької республики.

НІМЕЧЧИНА.

Міністер Шіле проти торговельного договору з Польщею.

Як ми вже зазначили, торговельні переговори з Польщею йдуть дуже пиняво. Що правда важніші вони для Польщі, як для Німеччини. У Німеччині навіть є доволі сильна опозиція проти цих переговорів. До противників торговельного договору з Польщею належить навіть німецький міністер торг. Шіле. На цю тему мав він промову. Із цеї промови виходить, що його міністерство буде противитися заключенню торговельного договору з Польщею, а це головно тому, що такий договір можна перевести тільки шляхом німецьких уступок в аґрарній ділянці.

АНҐЛІЯ.

Дипломатична виміна поглядів.

Анґлія замоталася тепер у справи на Далекому Сході. Непорозуміння з Кантоном, це радше битва з більшовицьким правительством Радянщини. Щоб вийти переможно з цеї боротьби Анґлія старається зєднати собі певних союзників. І от останні вісти приносять, що між Анґлією й Францією ведеться тепер дипльоматична виміна поглядів щодо Балкану, анґлійсько-французького відношення до Італії, середземноморської, північно-африканської та спільної анґлійсько-французько-американської політики на Далекому Сході. Підготовні дипльоматичні праці мають покінчитись у половині *травня, а окончено порішать* їх Бріян і Чемберлєн у часі гостини президента Думерґа в Лондоні. Кажуть, що старатисямуть відвернути увагу Мусолінія від Балкану цим, що Франція згодиться на італійську експанзію в Малій Азії. Розважають теж злагіднення напруження анґлійсько-радянського, а то на основі оферти Рикова зробленої під адресою Анґлії на радянському зїздові.

ІТАЛІЯ.

Конфлікт із Югославією.

Конфлікт із Югославією ще не полагоджений. Югословянські часописи пишуть дальше про воєнні приготування Італії. У погряничній полосі Італії на відтинку Тарвіс-Рява, подають вони, завело італійське правительство стан облоги. Всі села зайняли там відділи фашистівської міліції. Багато туристів арештовано. Вся ця полоса укріплена. Армія, що стоїть у Трієсті одержала приказ прислати негайно виказ воєнного матеріялу, потрібного їй для доповнення до розмірів предвиджених у часі війни. Відпоручники фашистівських союзів відбули в усіх місцевостях віча, на яких взивали до зєднання всіх народніх сил із огляду на повагу хвилі. В фашистівських кругах висказують думку, що коли договір у Нетуно не буде ратифікований, Італія займе давню третю полосу Дальмації, себто Сушак, острови Кварнеро та північню Дальматію.

Відповідь Мусолінія в балканському питанні.

Кілько в цих трівожних вістях правди годі знати. Мусоліні успокоює европейських політиків. Він заявив, що взаємини між Італією й Югославією не перервані й коли югословянський посол в Римі має щось закомуніковати, то це буде прийняте дуже приязно та по сусідськи. Договір заключений у Тірані між Альбанією й Італією в повні прав обох держав і перед його ратифікацією, обміркував його основно альбанський парлямент. Тому, що він не торкається ніяк інших держав годі брати в рахунок його поновне обміркування.

ЯПАН.

Фінансова кріза.

Фінансова кріза в Японі щораз більшає. Доси замкнено 24 банків, що їх депозити виносять 8 міліярдів єнів. Вся торгівля внерухомлена. Міністерство фінансів заповіло внесення проекту закона, що заборонятиме штучного піддержування спадаючої японської валюти та вивозу золота з Япону. Аж коли Японський Банк заявив, що дасть усім банкам кредит, положення поправилося. Банки відновили діяльність, населення гурмами складає в банках гроші.

КИТАЙ.

Бої в Китаю.

В Китаю положення все ще неясне. Останні вісти подають, що північні війська відперли націоналістів із провінції Гонан. Багато вояків із військ, що в відвороті, прибуло до Сіюкіян, де ограбили й зайняли всі осідки американських місіонарів.

Комуністична інтернаціоналка й Китай.

Комуністична інтернаціоналка оповістила відозву, що називає Чанґ Кай Шека зрадником китайської революції та союзником імперіялістів. Заразом взиває робітників усіх країн перепиняти всіми способами пересилці оружя й військ у Китай.

пеня, щоби вони добачували в них чудесну силу. Вони знали окружаючу їх природу так само добре, як і ми... Вони мусіли здавати собі справу з того, що хочби якийсь винахід видавався цілим масам неподібний до природних сил, то проте ніколи не видавався він таким тому, хто дійшов до нього своєю умовою працею.

Та чи подібні річи можна рівнати з такими евангельськими фактами, як воскресенне чоловіка, котрого тіло вже розкладалося, або уздоровленне сліпого чи глухого від уродження? Наука ніколи не пробувала таких експериментів...

Загал розумних людей, як учених, так і не учених, уважав завсігди такі явища надприродними, чудесними. За евангельські чуда християнство спокійне, воно не боїться компромітації...

Спіритисти, бажаючи усунути чуда, бажаючи по яснити всьо природними силами, вводять самі чудесні закони. Житте чоловіка перестає бути реальністю, а стає чародійною казкою. Чоловік не певний своєї власности, бо кождий стрічний медій при помочи свого астрального тіла може мене ограбити — і шукай вітру в полі. Нема ніякої тайни, ніякого секрету, бо столові ноги всьо виявлять... Зате не треба посилати дітей до школи на науку; лекше витресувати їх на медії, а стануть ученими, геніями...

Чиста гумористика!

Спіритисти, що намагаються спіритистичні явища пояснити природними силами, невдачі своїх »наукових« демонстрацій приписують таким обставинам, як хвилева недостача настрою у медія або в окруженя (так каже пр. Др. Ліі). Словом, щоби відкрити нові природні закони, не вистане зимний безсторонний розум, але конечна ще афекція, солідаризація. Виходить, що спіритизм се не наука, а віра. Бо наука не лежить тільки у ствердженню правдивости якогось явища, якогось факту, але в виказанню закону, який ним керує і котрого дане явище є зовнішною ілюстрацією. Але хто може вважати законом те, що безнастанно зміняється, що є довільне, а передовсім суперечне? Якусь акцію вважаємо науковим законом щойно тоді, коли вона виказує ціхи постійні, означені, загальні. Вона ані не приміюється до людських забаганок і примх, ані сама їх не має. Вона є рівна й солідна.

Спіритизм не має ціхи загальности. Він вправді всюди поширюється, але явища його залежать від внутрішної якости осіб, що приходять на сеанси.

Наукові закони знаменні тим, що з ходом часу стають щораз більш ясні, приступні; а зі спіритизмом зовсім инакше. Він стоїть на мертвій точці. Від часів найбільших єгипетських чародіїв Гермеса і Трісмегіста не зробив він досі ані одного кроку вперед. Його явища поширюються по світі найбільше в часах упадку науки і культури духа. Відомо, що спіритизм тріюмфував передовсім в старинних віках, серед народів поганських, забобонних, зіпсованих, з грубими обичаями. Ізраільський нарід сторонив від спіритизму й осуджував його. Сьогодня поширюється він найбільше серед кол, на які християнська наука втратила свій вплив, і серед нехристіянських народів.

Спіритизм не є отже поступом, а назадництвом, не є ладом, а безладдем, не є світлом, а темнотою, не є наукою, а окультизмом. Але при тім спіритизм є силою, що може захитати основами фізичного й духового знання. Він намагається заквестіонувати закон безвладности, закон ґравітації, закон світляних і звукових филь і т. д. Спіритизм викликав в думаючих колах колізію двох чинників, на яких опирається знанне розуму й змислів. Чого не зумів довершити матеріялізм, се довершив поетичний спіритизм, заповняючи духову люку, удуховляючи на свій спосіб матерію... Учені фізики (Крукс, Жакойо) домагаються признати матерії чутте, волю, інтелігенцію...

Чи не поворот до старинної, поганської, поетичної доби, коли ще »звірі говорили?«

І який то льоґічний »недогляд« довів до такого заключення?

Старий блуд: »разом з тим, отже через те« („cum hoc, ergo propter hoc"). Середник взяли за причину. Фізичні явища заховуються в спіритизмі так, якби мали свідомість і волю — отже мають одно й друге!

Відвічна трагедія матеріялістів супроти сил висших над їх поняття й теорії.

(Дальше буде).

✝

Бл. п. Теодора з Котисів Біла

жена священика в Гусакові, упокоїлася в Бозі дня 6. квітня 1927. р. в початку 23. весни життя по дво-дневній боротьбі зі смертю, в наслідок нещасливого упадку з воза (і внутрішнього заламання чашки). — Покійна — дочка бл. п. пароха о. Атаназа і Єлени Котисів, в Телешниці сяннй — одержала в домі бл. п. Батька незвичайно гарне релігійне та національно-патріотичне виховання. Визначалась прямо ангельскою добродушністю, горячою побожністю та любовю свого укр. народа до того ступня, що як вчоловічений Ангел спонукувала і власним приміром, ділом і словом загрівала свойого мужа о. Степана до ревности в церковній та громадянській праці. Місцеве і околичне населення виразило свій жаль та вшанувало память своєї Любої Громадянки дуже чусленною прявою в часі Її похоронів в дні 9. квітня с. р. в Гусакові. Вічна Їй Память — а Рідна земля, яку Покійна так любила, нехай Її привітно пригорне до Славного Воскресення!

Сердечну подяку Впр. і Всеч. Отцям сусідним за звеличання похоронів приявністю, а особливо Впр. О. Кміцикевичови за зайняття похороном, Впр. О. О. Козакови і Хотинецькому за слова потіхи — складає опечалений муж

о. СТЕПАН БІЛИЙ.

Місійний Союз.

До цего числа на просьбу Управи Союза в Бучачі залучаємо ЛИСТКИ про Союз і ЧЕКИ тогож, Управа Місійного Союза просить П. Т. Читачів „Н. Зорі", а головно Всеч. Отців, щоби повідомили знакомі круги, що Міс. Союз ВІДНОВЛЕНИЙ і бажає причинитися до виховання чим раз то більшого числа місіонарів до праці, котра серед теперішних духових потреб народа не тільки не меншає, але навпаки збільшається.

Місійні Союзи в усіх католицьких народів, як своєю моральною підмогою, головно молитвою, — так також дрібною нераз матеріяльною жертвою довершують великих діл. З окрема вони є в спромозі дати виховання й науку цілим кадрам місіонарів чи монашого, чи світського, священичого стану, які і в звичайній і надзвичайній душпастирській та релігійній акції стають справдішними піонірами христіянського духа в народів.

По інформації і друки звертатися по адресі:

Місійний Союз ОО. Василіян, Бучач.
(З закордону „Misyjnyj Sojuz (Rev. I. Hotra), Basilian Fathers, Buczacz (Galicia).

З Великодних відкрить...

Ех, — ви христіяне! Скілько то радости ви пережили в той празник Воскресення Христового (якщо ви дійсно христіяне) — роздумуючи о тім всім, що сталося перед девятьнадцяти століттями в той Великий День! Сеж тріюмф вічности вашого життя — сеж перевага Духа над матерією і ви, христіяне, побачивши, як великий змістом цей святий день, дали йому назву »Велик-день«. І власне тому, що ви, христіяне, живете також духово — то матеріялістичне розуміння назви »Великдень« вам зовсім не знане. А ви чейже повинні також знати, що є в деяких »отвертих« головах матеріялістичне розуміння історії, світа, життя... — ну, і матеріялістичне розуміння слів, як і взагалі людської мови. Тож знайте ви, христіяне, що новий редактор »Світла« винайшов нову методу матеріялістичного розуміння людської мови і виложив нам як на лопаті, чому Великдень називається »Великдень«. Послухайте, як в ч. 16—17 »Світла« влучно він це вам витовмачив:

»Вже сама назва »велик-день« вказує, що свято це належить до ряду весняних свят, колиж то день вже справді великий«.

Мусимо признати, що вельми льогічно! Мусимо також признати, що той новий ред. »Світла« має (бестія!) велике щастя! Щастя, що зістав редактором одномовної газети! Бо представте собі таку можливу можливість:

Зїхались галицькі інтернаціоналісти і для інтернаціоналістичного зближення обох народів рішили видавати двомовний польсько-український орган на подобу „Gaz t-a Niedzieln-oї. Нового ред. „Світла" іменують новим ред. цього двомовного органу. Редактор, давши українським товаришам вище наведене матеріялістичне пояснення назви »Великдень« — перекладає це на польське і для польських товаришів дає матеріялістичне пояснення назви „Wielkanoc" — тай пише:

Już nawet mały głupiec przychodzi do wniosku, iż sama nazwa „wielka-noc" zmusza nas zaliczyć to święto do rzędu świąt jesiennych, a zwłaszcza zimowych, kiedy to noc już naprawdę jest wielką".

Тоді за таке інтернаціоналістично-матеріялістичне пояснення назви „Великдень" і „Wielkanoc" переіменувалиб також ред. „Світла" на „Іван Великий".

Прийшов я до переконання, що нова метода матеріялістичного розуміння людської мови єдина, — що відкриває правду. А що я не є легковірний, то я сейчас з тою новою методою зробив експеримент і він мені знаменито удався! Читав я згадане ч. »Світла« новою методою і дивіть, чи вона не відкриває правди! Зробив я це так: Розгорнув »Світло« і прочитавши цю назву »Світло«, пояснив собі її в матеріялістичному розумінню і сейчас пішов з цим »Світлом« до темної комори, чи це »Світло« справді світить. Та де там! Темнота як була, так була! Такою методою я дійшов до тої правди, що »Світло«, — це ніяке світло, а що по правді малоб воно зватись »Тьма кромішня«. Тою методою прочитав я ціле Ч. 16-17 »Світла« і навіть в найнезрозумільших місцях дійшов до голої правди. Напр.: в статті »Релігійні справи в Радянському Союзі« названо духовників, (»попів« з рабінами і муллами в купі) »фаховими обманцями«. Я, прочитавши це, витріщів очи, але матеріялістичним поясненням цього речення вмить пійняв, чому ред. »Світла« вчить, що »попи« це — »фахові обманці«. А ось чому: Новий редактор, — розглянувшися по своїм новім становищі і розуміючи, що редакторство це вже є »фах«, який навчає людей — увійшов у себе і пізнав, що від нині зістав він »фаховим сіроманцем...« Тому зовсім льогічно чи пак-магічно розтягнув він цю назву на инші »фахи«, які мають до діла з научуванням людей.

Аж нині стало мені ясно, чому межи царями, королями і иншими богачами є стільки осіб, що звались »Великими«. Напр.: наш »Володимир Великий" польський „Kazimierz Wielki", московський »Петро Великий« і т. п. Річ зовсім ясна! Вони, маючи за що їсти (і пити) добре собі поїдали і росли собі такі кремезні та величезні, що аж »Великими« мусіли їх прозвати! Думаю, що нічим є біблійні великани в порівнанию з ними. Гадаю також, що новий ред. »Світла« вросте собі також великим великаном і вже нині можна до нього заговорити народньою приповідкою: »Ех! Іване, Іване! Який же ти великий, але...

Новообернений матеріяліст.

Дописи.

Пристань (пов. Жовква). У днях 13—17 цвітня відбулися у нас духовні реколекції. Науки голосив о. Григорій Давосир, катехит із Камінки струм. Реколекції начав о. проповідник молебнем на упрошення помочі св. Духа. Кождого дня виголошував о. проповідник із правдиво апостольським запалом і ревністю по дві науки денно, а то рано й вечером. Рано по науці слідувала Служба Божа, вечером по молебні наука, а по науці суплікація благословення Найсв. Тайнами. Нарід весь час горнувся численно на науки, а навіть люди із сусідних сіл як Бутин, Любелі й Хлівчан мимо далекої віддалі й болота спішили, щоби почути наук, якими нарід переймався до глубини душі. О. проповідник по мистецьки провадив грішників-слухачів, зложених власними гріхами на мари разом із найським молодцем і Лазарем до гробу-осуджения так аж до суботи (Лазаревої), а в суботу так як на всемогуче слово Ісуса Христа »Лазаре, вийди!« й »Молодче, тобі кажу, встань!«, так на чудотворне слово »і аз розрішаю тя од всіх гріхов твоїх« нарід душевно воскресив до життя ласки. Всі парохіяне, навіть такі, які цілими роками не сповідалися, приступили до св. сповіди, а кондеканальні ОО. до пізної ночі в Лазареву суботу слухали св. сповідей. Молодь до 16 літ приступила до св. сповіди в суботу по ранішній науці. Послідну науку виголосив о. проповідник у Цвітну неділю на Сл. Божій (з виставленням Найсв. Тайн) перед св. Причастієм о витреванню в добрім, а нарід, який заняв по береги церкву, із великим напруженням, зворушений до сліз, ловив кожде слово о. проповідника. Серед того великого зворушення о. проповідник підніс у гору великий хрест із розпяттям Ісуса Христа і візвав нарід до сердечної перепросьби Євхаристійного Ісуса в монстранції, щоб нарід за всі зневаги міг Його публично перепросити. І заливаючися слезами, нарід розкаяний припав на коліна на переді церкви й залунали серед плачу слова »перепрошуєм Євхаристійного Ісуса«, »обіцяєм Його любити«. Опісля нарід зложив торжественну, публичну обітницю, що буде непохитно, вірно стояти при католицькій Церкві й Її Христовім Наслідникy, а серед ридання діти перепрошували своїх родичів, родичі прощали дітям так, що переживалося в душі враження, начеб сам Ісус Христос явився поміж пристанецьким народом. По загальнім прощенню нарід уставився до св. Причастія у вісім рядів по обох сторонах від престола до церковного порога. По заамвонній молитві відбувся торжественний похід із Найсв. Тайнами довкола церкви, опісля відспівано »Тебе Бога хвалим«, а по благословенню Найсв. Тайнами й по многоліствію св. Отцеві і пр. нарід довго, довго дякував Господу Богу за те св. навіщення — реколекції, які поремінили душевно цілу парохію.

Много ласк у часі реколекцій вимолили від Господа Бога спільні молитви о. проповідника з народом по кождій науці в ріжних намірениях як пр. о навернення налогових грішників парохії, о добру відправу реколекції, о щасливу смерть, о щирий жаль при св. сповіди, о щиру сповідь, о витревання в добрім і н., доказом чого є так гарний успіх із св. реколекцій. Нехай буде за те все Господу Богу слава! **Учасник П.**

Нові книжки і видання.

„Сільський Господар", фаховий господарський орган Краєвого Товариства господарського **„Сільський Господар"** у Львові, двотижневик, ч. 8. з дня 15. квітня 1927, річник XIII. — Зміст: 1) Свято Воскресення. 2) Інститут сільсько-господарської економіки, 3) Машина в сільському господарстві, 4) Управа тютюну, 5) Добра ростина через це, що не вибаглива - болгай, 6) Лист землякам хліборобам (фейлетон), 7) Мокра і суха бараболя, 8) Охорона насіння, 9) Господарські міркування, 10) Добрі овочеві дерева -головне жерело доходів, 11) Сьогорічний річник — хрущ маєвий, 12) Великий шкідник сливових дерев, 13) Перехід від зимової до весняної паші, 14) Добрі ради: Живлення коров перед отеленням, Догляд худоби в часі виміни шерсти, Як часто годувати, Затрата молока у старих корів, В заміну зерна для дробу, коли квочка кине гніздо, Гноєння овочевих дерев, Мід як пожива і лік, Як зготовити бордоську сумішку, — 15) Нові видатки, 16) Господарський порадник, 17 Кредити при парцеляції, 18) Засідання Кооперативної Ради у Варшаві, 19) Нова метода мірення товщу в молоці 20) Посмертні згадки, 21) Біржа 22) Численні оголошення господарських орґанізацій та торговельно - промислових фірм.

Чвертьрічна передплата виносить 3·30 зол.

Редакція і Адміністрація міститься у Львові вул. Зіморовича 20.

Нові проповіди.

Знаний монахійський проповідник Др. Роберт Лінгардт видав сего року дві серії пропові дей: Перша п. з.

Brennender Dornbusch.

Vorträge zur Lebensgestaltung im Geiste des Evangeliums. 2 Bände. 8° Zweiter Band: Pfingstkreis. (VI u. 156 S.) Freiburg i. Br. 1927, Herder. M. 3.—; geb. in Leinwand M. 4·50.

Властивостю сих проповідей є те, що вони всі взяті з життя. Вже сам добір тем вказує, що в них омавляється сучасні духові течії і потреби модерного внутрішнього життя.

Притім автор визначається великим розумінням людської душі, даром красномовности й ніжного почування. Хто читає сі проповіди, чує се, що до нього промовляє »живий чоловік«.

Feurige Wolke.

Kanzelvorträge auf die Sonn- und Festtage des Kirchenjahres. 2 Bände. 8° Freiburg i. Br., Herder.

Erster Band: Weihnachts- und Osterkreis. 2. u. 3. Auflage. (4.—6. Tausend.) (XII u. 178 S.) 1927. In Leinwand M. 4.50.

Вже перше видання сих проповідей принято з великим узнанням. Оригінальностю їх є свобідна форма й добір тем. Про проповідника можна сказати: не чуже йому те, що людське. Вправді не розвязує він всі сучасні питання, але як сердечний брат бореться за спасення братів і чується щасливий, якщо спостереже у слухачів бодай добру волю, якщо засвітить в їхних душах бодай перший промінь правди.

Сі проповіди є так оригінальними, що не можливе є їх брати прямо живцем з книжки. Зате є вони взором особистого понимання річей й чисто особистого способу виголошення. Дуже богато в них цінного матеріялу для душпастирства у більших містах.

† Посмертна хроніка.

о. Володислав Пассинович, парох-ювілят, совітник Еп. Консисторії, вислужений сеніор-декан, бувший маршалок повітової ради в Косові † упокоївся в Бозі дня 14. цвітня ц. р. по довгій недузі в Кобаках (косівського дек.) в 89 р. життя, а в 66 році священства. В. Й. П.

о. Петро Дуркот, парох в Болестрашичах (Радимнянського дек.) упокоївся в Бозі по довгій недузі дня 12. цвітня ц. р. в 60 р. життя і 36 р. священства. Похорон відбувся дня 14. IV. в Болестрашичах. В. Й. П.

Оповістки.

СТУДЕНСТВУ ДО ВІДОМА!

В неділю, дня 8. травня ц. р. о год. 4 попол. відбудуться в каплиці Інституту св. Йосафата при вул. Сикстуській ч. 39 А І. поверх, релігійні сходини Укр. Христ. Студ. Орґанізації. На сходинах обговорить о. ігум. Галущинський значіння почитання Преч. Діви Марії в католицькій Церкві. Всіх членів УХСОрганізації просить о численну участь **Управа УХСО.**

ДЕНЬ 8. ТРАВНЯ СВЯТОМ УКРАЇНСЬКОЇ ЗАХОРОНКИ.

Рано перед усіми львівськими церквами й українськими установами відбудеться за дозволом поліції грошева збірка на цілі товариства.

В полудне о 12-ій годині в салі »Бесіди« (Народний Дім) З'їзд представників Захоронок і усіх товариств, які займаються вихованням і опікою над дітворою в дошкільному віці, як також членів центрального товариства. На порядку дня З'їзду відкриття, привіти, реферат і дискусія в справі сфедерования і підчинення усіх захоронок в краю Головному товариству у Львові для одноцільної і плянової акції.

Пополудни о годині 4-ій відбудеться в салі Товариства ім. Лисенка діточий концерт, в якому возьмуть участь усі львівські захоронки зі своєю дітворою. В програму входять: деклямації, збірні співи, руханкові вправи і забави дітей.

З огляду на ювілейний рік Захоронки, її вагу і значіння, святим обовязком кожної Українки і кождого Українця є в дні 8. травня зложити жертву на цілі товариства, взяти участь в парадах З'їзду і прийти на діточий концерт, щоби побачити, як виховуються наші найменші у своїй хаті, між своїми людьми. Памятаймо, що з тих малих виростуть колись наші наслідники в боротьбі за краще майбутнє.

НОВИНКИ.

Смерть Марка Черемшини. На другий день Великодних Свят помер у Кобаках Іван Семанюк, адвокат у Снятині і письменник, звісний в українській літературі під псевдонімом Марка Черемшини. Похорон відбувся дня 27. цвітня в Снятині при великім здвизі народу, участи духовенства обох обрядів і представників ріжних українських культурних установ.

Свята на Радянській Україні. Большевики установили на Вкраїні такі **„свята"** для почитання своїх ідолів: 1. січня — новий рік; 22. січня — день памяти Леніна і революції 1905 р; 12. березня — день повалення царату; 18. березня — день Паризької Комуни; 1. травня — день III. Інтернаціоналу; 7. листопада — день Пролєтарської Революції. День прийняття Конституції СРСР перенесено постановою Цен. Вик. Комітету з 6. липня на 3. липня. Крім цих „свят" задержано ще т. зв. „дні відпочинку". Так називають давні християнські свята. Різдво, Благовіщення, Великдень та інші.

Холєра. В Бенгалії шириться дуже бистро холєра. На протязі квітня було зареєстрованих 10.000 случаїв смерти на холєру. Числяться з цим, що це число подвоїться, якщо не настануть дощі й не спинять ширення холєри. Головно в більш віддалених повітах провінції шириться по шесть страшно. Жертвою її впали цілі семї. Багато сіл холєра здесяткувала. В Кальокуті теж положення дуже трівожне. Минулого тижня занотували120 случаїв смерта

Вилив ріки Місісіпі. Вилив Місісіпі прибрав небувалі розміри. На просторі 25.000 кв. кільометрів утворилося велитенське озеро. Плянтації бавовни залило на значному просторі. Загалом залило 2,500.000 гектарів землі.. Згинуло понад 800 людей, а число бездомних зросло 260..000 людей. Шість великих міст, а між ними й Мемфіс (що має 200..000 мешканців) під водою. У Грінфілді 6..000 мешканців скрилося до горішних частин містя й там дожидає рятунку. В багато околицях видно тільки верховіття дерев та вершки телєграфічних стовпів. По думці знавців, вода опаде щойно по яких 30 до 40 днях. Правительство зорґанізувало рятункову акцію й вислало моторові судна та літаки. Страти обчисляють на 1.000,000.000 долярів.

Зміна сигналу на залізницях. На запорядження міністерства комунікації зноситься з днем 15 травня ц. р. на шляхах П. К. П. теперішній сигнал »відїзд« (довгий тон, даваний керманичем поїзду безпосередно перед відїздом пасажирських поїздів) і вводиться новий сигнал »відїзд« себто два довгі тони устною свиставкою.

Арештування світового обманця. Ще в 1922 р. інжинір Лев Дармоліньскі, що мав ві Львові нафтове бюро, допустився обманства на велику суму. Коли справа пішла в суд, він утік до Америки. Влада розписала за ним стежі листи. Американське правительство в наслідок цих листів видалило його з Америки. І перед двома тижнями виїхав він до Европи й із Данціґу хотів дістатися до Польщі. У Тчеві арештували його. При ревізії найшли в нього 404 штуки американських нафтових акцій, вартости біля 40 тисяч долярів. На цих акціях Дармоліньскі підписаний власноручно як президент нафтової фірми

Український переклад Міцкевичового »Пана Тадея«. Український поет Рильський переспівав на українську мову Міцкевичового »Пан а Тадея«. Переспів видало Видавництво »Слово« в Київі.

ОГОЛОШЕННЯ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

ДО ЗАМІНИ ПАРОХІЯ на Поділю, 84 морґ. чорнозему, дім і будинки в добрім стані, одна церква, зел. стація в місци — за рівнорядну о лагіднійшім кліматі. Зголошення: »Будучність«, Тернопіль, ул. Руська. (:—3)

Всч. ОО. Парохів, котрі уряджують місії в своїй парохії, просять уклінно **два воєнні інваліди** У. Г. А. що займаються продажю девоціоналів, повідомити їх на час протягом двох тижнів про відбуття місії. Адреса: Яків Л. Запитів, пч. Підліскі Малі (пов. Львів). 2—2

На укр. інвалідів через Адміністрацію „Нової Зорі" переслав Впр. Уряд пароxіяльний в Тустановичах 30 золотих як збірку в церкві.

Золоті медаликй [Мати Божа] з ланцюшками 14 — кар. золото від зл. 17·—

Г. Ґуттерман, Сикстуська 14.

При купні покличтеся на це оголошення! 1.

Перша українська

Робітня (фабрика) виробів бронзівничих

та маґазин церковних річей.

ІВАН КУЗЬМИЧ

Львів, вул. Руська ч. 18. і Бляхарська 11.

Приймає всякі направи церковні.

Позолочує і посріблює: чаші, монстранції, Євангелія, хрести проц., патериці, пауки.

Має на складі нові готові всякого рода церковні річи.

Замовлення виконує солідно, дешево, під ґарантією!

Нові річи продає по найнизших цінах.

СВІЙ ДО СВОГО І ПО СВОЄ!

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ВІДЛИВАРНЯ ДЗВОНІВ

МИХАЙЛА БРИЛИНСЬКОГО

ЛЬВІВ-ЗАМАРСТИНІВ, вул. св. Михайла ч. 14.

(ВЛАСНИЙ ДІМ.)

Поручає Впр. Духовенству, Церковним Брацтвам і Комітетам **дзвони** з найлучшого металю о чистім звучнім голосі, під ґарантією чистої гармонії як також і витревалости. Достарчає **дзвони** довільної величини як поодиноко так і гуртом. На складі находиться значна кількість готових дзвонів на всяку вагу і тони. Солідність фірми потверджують численні похвальні листи і признання П. Т. Відборців. **Купує старі, розбиті дзвони і на жадання переливає на нові. Відливає артистичні відливи, як бронзівничі, будівельні, машинові, плоскорізьби, фіґури і т. п.** 1—2

Склад гнутих МЕБЛІВ, бюрових уладжень, ґарнітурів салъних і сальонових.

ЙОСИФ БЕЗДЕК,

Львів, ул. Панська 15, — (тел. 23—04).

Заступник фабрики -- гнутих меблів -- „МАЗОВІЯ".

3—5

Видає і редаґує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 19 (70) (Należytość pocztową zapłacono ryczałtem) Львів, 15. травня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

**

Адреса Редакції і Адміністрації

Конто почт. ощад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ: чвертьрічно 4 зол. Місячно 1·50 зол.

ЗА КОРДОНОМ: Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.

**

Ціна числа 30 сот.

Орган Української Християнської Організації.

ЗМІСТ: У пятиліття рапальського договору. — Чи справді бойкот і антисемітизм. — З церковно-релігійного життя. — Фальшивий і правдивий поступ. — З українського життя. — В справі жертв на Укр. Город — Де шукати жерел до історії церков і парохій? — Політичний огляд. — Спіритизм (фейлєтон). — Клясичний куріоз. — Дописи. — Пресовий ланцюх. — Посмертна хроніка. — Новинки — Нові книжки. — Оголошення.

У пятиліття рапальського договору.

Недавно минуло пять літ від підписання в часі ґенуенського конґресу договору між Німеччиною й Радянщиною. Цей договір виявив відносини, які мусили послідувати по світовій війні між Радянщиною й Німеччиною, наслідком факту, що вислід цеї війни усунув сливе зівсім спірні російсько-німецькі точки, а витворив цілий ряд стичних в інтересах цих двох держав. Західні держави саме цим, що виграли війну, витворили основи російсько-німецького порозуміння. Для передвоєнної Росії головним предметом европейської політики була Австро-Угорщина, як ключ до панування на Балкані. І сливе одинокою ціллю виступу Росії було знищення Австро-Угорщини. І хоч більшовицька революція не дала Росії змоги зібрати овочі своєї участи в війні й усадовитися на Балкані, то всеж таки західні великодержави знищенням Австро-Угорщини сповнили знаменито давню програму царської Росії. Колиж на місце союзника Німеччини найшлися в наддунайській Европі союзники Франції, нестало причини німецько-російської незгоди, а витворилася точка взаємин між цими двома державами. Ще виразніщим елементом спільности інтересів Німеччини й Росії стала Польща. Повстання польської держави розділило Німеччину й Росію від себе, позбавило їх спільної границі, чим вневможливило колишне безпосереднє приязне політичне й економічне зіткнення цих двох держав. Тож тепер відзискання цеї спільної гряниці хочби тільки з економічних інтересів, стало одною з точок державної рації цих держав. Щож до самої Росії (тепер Радянщини), то по війні взаємини її з Заходом стали нереальні, не тільки тому, що тепер там Радянщина, бо й кожна інша Росія не моґлаб вибрати інших шляхів. Франція не може стати тепер банкиром Росії, як давнійш, Австрії нема, а проти Німеччини сьогодні Росія не має ніщо до виграння. Війна й її наслідки висунули на перший плян анґлійсько-російський конфлікт як щодо близчого так і щодо дальшого Сходу, а тут Франція не стане по боці Росії. Одиноким можливим союзником для всякої Росії остала Німеччина. Зрозуміла це Анґлія і тому вжила всіх сил і способів, щоби відтягнути Німеччину від Радянщини. Льокарно й приняття Німеччини до Союза Народів були головними етапами цеї кампанії, як здавалося, виграної Анґлією. Та Німеччина вже в часі женевської акції забезпечилася так, що може не йти разом із Радянщиною, коли дістане за це від західних держав відповідний еквівалєнт, однак проти Радянщини не піде. Зовнішним обявом цего факту було не силування Німеччини до співділання зі Союзом Народів проти Радянщини та оставленне їй фіртки щодо східних гряниць себто там, де на них числить Німеччина на можливе співділанне з Радянщиною проти Польщі. Правда, що цей стан має й відворотний бік, бо кожне закріплення радянсько-німецьких взаємин мусить автоматично впливати на їх закріплення й поміж західними великодержавами. Так покищо забезпечується европейський мир і заразом теж безпека польських гряниць. І от питання: чи вспіє Польща завчасу скріпитися так, щоб опертися напорови цих німецько-російських (все одно радянських чи інших) кліщів. **С. Ч.**

Чи справді бойкот і антисемітизм.

Звісна є річ, що у нас спочивала торговля до світової війни цілковито відлогом і рідко коли можна було знайти Українця купця. А коли навіть отворився який склеп, то в коротці банкротував з браку купецького хисту і попертя від своїх. В часі війни забралося вправді більше наших людей до купецтва, але то радше з конечности, коли не було з чого жити і не було иншого способу заробкования. Доперва по війні настали більше зорґанізовані спілки звані кооперативами, з яких лише декотрим трохи ліпше ведеться, бо инші ледво животіють. А мимо того видять в них жиди небезпечнійшого для себе конкурента від польського »Розвою« і хотілиби ці кооперативи знищити в самому їх зароді. Хоч жиди дістають много гроший з Америки, щоби могли вести успішну конкуренцію проти наших кооператив, мимо того бють они в дзвін тривоги при повстанню кождої нашої кооперативи, та підносять з сеї причини шалений крик.

І так в часописи »Дер Морґен« з дня 27. квітня 1927. Ч. 146. поміщено крикливу напись: »Українська бойкотова аґітація жене до розпуки цілі жидівські кагали«, а під нею: »Молодий український священик руйнує своєю антисемітською аґітацією ціле жидівське місточко«.

Жидівський кагал з Волі мигової коло Ліска звернувся іменно — як пише »Дер Морґен« — до посла Фростіґа з листом такого змісту:

»Підписаний кагал з Волі мигової коло Ліска звертається до Вас, яко голови і приятеля з слідуючою просьбою: Ратуйте нас перед страшною загибіллю, яка грозить нашій віроісповідній громаді, числячій около 70 родин«.

Сею віроісповідною громадою — як пояснює дописуючий кагал — є Воля митова, маленьке місточко*) в схід. Галичині, недалеко від чесько-словацької границі, гли боко в Карпатських горах. В часі війни було воно сильно знищене, так що остались по нім лиш руїни. Позіставші родини які займаються дрібною торговлею і скуповуваннем ріжних дрібних річей по селах, є бідні і удержуються лиш в тяжкою бідою. Від двох літ прийшов до місточка молодий український священик Теодор Вареха, що став часовим завідателем парохії. І сей то молодий священик — як твердить дописуючий кагал — взяв собі за задачу »нас бідних жидів« знищити.

»Вже від першого дня, коли до нас прибув, зачав провадити страшну бойкотову агітацію проти жидів і то в слідуючий спосіб: виголошує все підбурюючі бесіди і антисемітські проповіди в церкві і при кождій нагоді. Він говорить, що жадний християнин не повинен нічого купувати у жидів. Він старається в кождий можливий і неможливий спосіб шкодити жидівському населенню, забороное ґоям що небудь купувати в жидів або їм продавати і грозить їм поважними репресіями, якщо стріне якого ґоя, що торгує з жидом. До того в наших гірських околицях українське населенне є так фанатичне, що слово священика є для нього дуже святе і розуміється, що ґої, які жиють з жидами в великій згоді і хотілиби з ними дальше торгувати, не можуть того робити зі страху перед священиком і тому обминають жидівські крамниці. І сей то священик створив в місточку кооперативу, де він сам є директором і змушує всіх ґоїв купувати лише у його кооперативі, уживаючи при тім релігійного натиску, щоби вони купували все лише у нього. Так приміром ставав він перед святами на роздорожу і заклинав кождого надходячого ґоя на все в світі, щоби він купував лиш в його кооперативі. Він також зорґанізував священиків з дооколичних сіл, щоби йому в тім помагали. Також виголосив він в церкві, що не буде святити пасок, які не закуплено в його кооперативі. Колиж якийсь ґой поважиться мимо того прийти до жидівського склепу, тоді він його в поважний спосіб переслідує. Також в церкві висить ганьбляча таблиця, на якій виписується імя того, що торґує з жидами і йому грозиться репресією. Через то впав він в конфлікт з поліцією, але мимо того не заперестає своєї нищачої борби з бідним, прибитим жидівським населенням, яке з кождим днем більше убожіє і стоїть перед пропастю, крайною нуждою і знищенням. Тому звертаємося до Вас о поміч, яко нашого заступника: поможіть нам в нашому тяжкому положенню! Ратуйте нас від нашого нещастя! Не допустіть, щоби 300 жидівських душ згинуло з голоду або погромів, яких ми обавляємося через підбурювання сего страшного священика!....«

Не знаємо ще, яких засобів ужиє посол Фростіґ до ратування своїх одновірців від.... голодової смерти і евентуальних »погромів« у Воли миговій, бо о скілько нам відомо, то ще ніякий жид не згинув голодовою смертю, а страх перед погромами міг зродитися лише в розгорячкованих головах кагальників з Волі мигової, тому не думаємо над тим дальше розводитися, ані задержуватися. Але не можемо поминути згірдної назви »антисеміт«, яка дісталася Всеч. о. Варесі за його економічну роботу в парохії. З того видно, як гнучкий сей ви-

*) В дійсности село в Лупківськім деканаті.

раз і як широкий обем надають йому жиди, а все в тій ціли, щоби відстрашити наших людей від праці для добра свого народу. Тож як в устах жидів є він згірдним, так знова для нас повинен бути почесним, бо ми дістанемо його все тоді, коли будемо працювати для народу, чи то під оглядом реліґійним, чи просвітним, чи економічним, а навіть тоді, коли будемо виразно признаватися до христіянства. Тому то жиди не називають лиш ті не-жидівські народи антисемітами, котрі є рівнодушні для своєї віри і національности, котрі ідуть сліпо за жидівськими верховодами, як пр. російські комуністи.

Другого такого »антисеміта« і »буителя жидівського спокою« видять жиди в пароху з Лисця міста, богородчанського повіта, також за се, що заложив кооперативу в своїй парохії. »Дер Морґен« згадує про нього в ч. 151. з д. 3. травня с. р.

І знова звертаються жидівські склепарі з Лисця до своїх послів з просьбою о поміч.

»Тяжкі часи зачалися тепер для тутешнього жидівського населення — пише Мойше Кеніґсберґ, автор сеї дописи, — якому грозить цілковита утрата тяжко запрацьованого гроша. Наше місточко, що числило перед війною около 500 жидівських родин і де відбувалися великі торги, було в часі війни так далеко знищене, що по війні не лишилось більше, як 70 жидівських родин, з котрих 65 посідають заледво малі склепи. А з яким трудом они можуть удержатися, можна собі уявити по тім, що лиш від часу до часу появиться в місточку якийсь селянин, котрого однак рвуть на всі сторони, бо кождий хотівби від нього щось заробити. Та і се тепер урвалося, бо тутешні Українці зі своїм священиком на чолі зачали провадити бойкотову аґітацію, щоби нічого не купувати у жадного жида і допровадили вже до того, що минулого тижня отворили кооперативу. А тепер крутяться українські аґітатори коло жидівських склепів, відтягають селян і проводять до кооперативи... Немов на більше горе присилається жидівським купцям »платничі накази« і нема навіть кому заступитися за ними перед оціночною комісією, яка вимірює жидам податки, як хоче, бо в тій комісії нема ані одного жидівського представника...«

Яку поміч можуть дати жидівські посли своїм одновірцям, коли ми **не хочемо у них купувати**? Ми вже досить працювали на жидів, а тепер час, щоби ми зачали працювати для себе, і наш тяжко запрацьований ґріш складали в своїх економічних інституціях, а не в жидівських. Не маємо нічого проти того, щоби жид купував у жида і такий поступок не назвемо протихристіянським, ані бойкотом українського народу тому, що жид купить у жида а не в христіянській і українській кооперативі. Але так само не можемо назвати бойкотом і антисемітизмом чи то засновування коооператив, чи купно товарів в своїй кооперативі, а не в жидівськім склепі.

Орест Озерянський.

З церковно-реліґійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Канонізаційний процес Пія X.

Недавно покінчився інформаційний процес про стан святости папи Пія X. Процес почався ще 1923 р. Відбуто 129 засідань. Акти процесу обіймають 1752 сторін з 305 прилогами. Переслухано 58 свідків з тих місцевостей, де проживав Осип Сарто, пізнійший папа Пій X.

ПОЛЬЩА.

Новий епископ.

Епископом суфраґаном познанським іменований Карло Радонський. Епископ-номінат уродився 1883 р. в Познанщині. Останніми роками був парохом в Познані.

Зїзд Союзу богословських заведень.

В недавно покінчених нарадах Зїзду Союзу богословських заведень в Кельцах взяло участь 70 делеґатів богословських виділів і духовних семинарій в Польщі та представники деяких монаших чинів. Презесом нового заряду Союзу вибрано кс. Пільха з Кельц. Утворено дві нові секції: душпастирську й аскетичну.. Головною темою нарад була справа уодностаїнення програми навчання в духовних семинаріях у всіх дільницях Польщі.

Відвідини французької католицької молодіжи.

На вересень заповіджений до Польщі приїзд ґрупи французької університетської католицької молодіжи під проводом Домініканина о. Жілета.

З католицької преси.

Часописи доносять, що Корфантівський дневник »Жечпосполіта« перейшов в католицькі руки; його мають фінансувати польські епископи.

Конґреси католицької молодіжи.

Цього року відбудуться в Польщі два конґреси католицької молодіжи міжнародного характеру. Перший відбудеться в Варшаві в серпни. Буде це конґрес Союзу »Пакс Романа«. Другий конґрес відбудеться в вересни в Познані. Буде це конґрес академічної молодіжи в цілях місійних.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Угорські католики.

Угорські католики Словаччини, яких число доходить до 350.000, стараються про основанне власного епископства. Причиною їх заходів є ґроза денаціоналізації. Число угорських католицьких богословів щораз зменшується; угорських католицьких священиків і учителів дуже мало й не вистарчаючо.

Новий чехословацький конґруальний закон, переведений тільки в Чехії й на Моравах; в Словаччині ще по давному. Духовенство, яке тут дуже бідне, жде вже від року на виплату конґруї.

УГОРЩИНА.

З угорського католицького життя.

Для будапештенського поліційного ґарнізону відбулися перед Великоднем духовні вправи. В цвітну неділю приступило до св. Причастія 150 поліційних офіцирів і 1550 мужви.

В Будапешті будують тепер 16 нових католицьких церков. Управа міста призначила на будову досить визначну суму. Великанські будапештенські парохії поділено тепер для лекшого душпастированння на менші приходи. Тим способом зорґанізовано 18 нових приходів.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ.

Боротьба з релїґією.

Російська большевицька влада замкнула найкрасший ленінградський собор Ісааківський й має перемінити його на музей. Православний собор в Мінську сконфіскували сторонники »живої церкви«. В часі їх богослуження прийшло недавно до боротьби між православними і »живоцерківцями«. »Священиків« цих останніх добре потурбовала товпа православних. — Рівночасно, як влада замикає церкви, зглядно передає їх сторонникам »живої «церкви«, населення, переважно робітники, будує нові храми. — Радянська влада задумує построїти в Москві атеїстичний музей. — На засіданню Союзу »невіруючих« в Москві говорив оден бесідник про великі тріюмфи невірства в б. Росії. Стверджено, що в р. 1926 на 100 вінчань було тільки 22 заключені в церкві. Зате на 100 похоронів церковних було 60.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ.

Розвиток американського католицизму.

Статистика виказує, що в 1925 р. було в Зєдинених Державах 18,654.028 католиків, 4 кардиналів, 1 архієпископ, 101 епископів, 23.697 священиків і 120 духовних семинарій. Що року переходить тепер до католицтва около 60.000 людей. Від 1923 до 1925 начисляють понад 2,200.000 конвертитів. Помимо цього стан католицької Церкви в Зєдинених Державах не є світлий, коли зважимо, що від 1821 до 1919 р. прибуло туди 33,000.000 еміґрантів, з чого найменше 25,000.000 було католиків. Число католиків в Зєдинених Державах повинно бути отже значно більше, як виказує статистика.

Американські університеты огнищами атеїзму.

Американські університети, з виїмком очевидно католицьких, є огнищами й розсадниками атеїзму. Студентство затроєне аґностицизмом і деїзмом. А треба знати, що майже всі американські університети основані священиками або віруючими протестантами, які вважали реліґію основою всякої виховної системи. Богато університетів має каплиці, де ще до недавна професори враз із студентами слухали кождого дня Службу Божу. Тепер цей звичай очевидно устав. Студентство стало в більшости »поступове«. Зате студенти католицьких університетів є в переважаючій части глибоко реліґійними й практикуючими христіянами.

З ПРОТЕСТАНТСЬКОГО СВІТА.

Недостача богословів.

Оден німецький часопис подає таку статистику: Оден протестантський проповідник припадає в Голяндії на 850 душ, в Анґлії на 1000, в Швайцарії на 1500, в Швеції на 1700, в Німеччині на 2500 душ. Взгальне число німецьких протестантських студентів богословя виносить тепер около 1900, значить половину нормального числа. Від 1920 це число постійно упадає. В р. 1914 було студентів богословя 4263, в 1920 — 3549, в 1922 — 2990, в 1924 — 2045, в 1925/26 — 1923. Наслідком цього дуже богато протестантських парохій необсаджених (в Голяндії 486, в Анґлії 3500, в Прусії 529).

Фальшивий і правдивий поступ.

(Продовження).

Як є правдивий і фальшивий поступ, подібно є також правдива і фальшива цивілізація. Бож в дійсності цивілізація є нічим иншим, як поступом або піднесенням з темноти і простацтва до стану освіти й ублагороднення. Після христіянського ідеалу є вона передівсім поступом або піднесенням з духової темноти і простацтва до стану духової культури і ублагороднення, в якім люде, освободжені з неволі своїх звірячих інстинктів, погоджують своє житте у всім з правами христіянської моралі. »Є вона найкращим цвітом Євангелія«. (В дійсності всяка правдива цивілізація модерного світа завдячує своє істнування голошеному католицькою Церквою Євангелію). Модерний ідеал знов каже, що підставою цивілізації є пересвідчення, що воно добре є, коли духові і матеріяльні спосібности розвиваються навіть за ціну певного морального зла, яке часто можемо докладно предвидіти.

Згідно з цим переконанням звертають наші поступові мислителі й провідники свою увагу майже виключно на матеріяльне добро людства, а на її духове добро лиш тоді, коли воно підпомагає матеріяльне. Надзвичайно стараються про здоровле тіла, а мало що або цілком не обходить їх здоровле душі. Карають недбайливих власників домів, що не удержують порядку в каналах, бо це може ріжні хороби викликати, але цілком не журяться тими численними збірниками ґріха, які відомі з цього, що довкруги ширять моральну пошесть. Добре вважають на чистоту наших публичних вулиць, але провірити моральні відносини в театрах і инших розривкових місцях називалобся в них фарисейством. Для продажі наркотиків видають рішучі ограничення, але безграничну майже свободу дають поширюваннюся небезпечної й деморалізуючої літератури. Арештують піяка за обиду поліцая, а на цілковитій свободі полишують несамовитого недовірка, що явно зневажує найвищий маєстат Бога.

Але це ще не все; навіть такі принціпи, що віру і моральність очевидно підкопують, оборонюють публично як сущні части поступу й цивілізації та ставлять їх як ясні їх докази. Твердять, що чоловік перейшов вже вік малолітности й опіки. Тепер його розум так цілковито розвинувся, що може кожну правду вишукувати та її досліджувати. Віра є духовим невільництвом, якому довше не повинен підчинятися. Реліґія, що признає зверхність Бога, є суєвірєм, від якого увільнив його модерний

дух. Чоловік сам собі у всім вистарчає і не є ніяк відвічальний перед вишою силою. Його власна воля є джерелом і найпершою причиною всеї моральности та законности. А його воля є та сама, що й в нерозумному звіряти, що йде за вродженим собі інстинктом; бо чоловік є лиш совершенно розвинене звіря, що находить свій рай коли в благородний і цивілізований спосіб вдоволить всі бажання та жадоби свойого серця.

Ці й инші в імя поступу і цивілізації безлично поширювані науки осудив перед кількома десятками літ Пій IX. у свойому славно памятному Силябусі або збірнику блудних речень. Відкинение тихже вповні заслужене. Бож очевидно Церква не може годитись на таку цивілізацію, що є нічим иншим, як лиш поворотом до цеї темноти, з якої вона людство виратувала. Ніколи також не сміє вона забути, що є постав. лена Богом опікункою віри і моралі. Без сумніву не може заблудити, коли навчає людей: »шукайте вперед царства Божого й його справедливости« (Мат. 5, 33), не може ніколи перестати повтаряти їм слів Божественного Спасителя: »Бо що поможе чоловікови, еслиби цілий світ вискав, а н а душі своїй поніс шкоду?« (Мат. 16, 26). А однак коли пригадати в практичний спосіб світови ті спасенні правди, то сейчас знімається рев наруги і проклонів проти Церкви й її керманичів.

Тут на першому місці назвати треба тих явних ворогів Церкви, що її обвинюють, мовляв, вона є в безперестанній змові проти поступу і цивілізації. Силябус так, як кожна инша урядова пересторога, що звертається про небезпеку часу до вірних, є після їхнього висказу нічим иншим, як лиш низьким, а обдуманим зусиллям перешкодити поширенню у світі ясних поглядів, здержати поступ, а особливо скермувати загальну думку проти »зелізниці й електричного телеграфу«. Є це »підступний маневр знівечити преславні вольности, якими людство втішається«, »приєднати світ до впровадження ще раз еспанської інквізиції, й »знову привести його до середновічної темноти«*).

(Дальше буде).

*) Такі є деякі коментарі протикатолицької преси.

Вписуйтеся в члени

Української Христіянської Орґанізації

Річна вкладка від 2 зол. (для незаможних довільна)

Адреса: **Укр. Хр. Орґанізація Львів, вул. Сикстуська 39 а.**

З українського життя.

25-літні роковини української захоронки.

Дня 8. травня святкувала перша українська захоронка ві Львові 25-літний ювилей. Порядок свята був такий: рано перед усіми львівськими церквами й українськими встановами відбулася грошева збірка на ціль товариства. В 12 годині в полудне в салі »Української Бесіди«, в Народньому Домі відбувся зїзд представників захоронок і всіх товариств, що занимаються вихованням і опікою над дітьми в дошкільному віці та членів центрального товариства. Збори відкрила голова центрального товариства п-ні Олена Гординська. Опісля слідували привіти від українських товариств і захоронок та приютів на провінції. Потім п-ні Константина Малицька виголосила реферат про вагу захоронок та піддала кілька питань у цій справі під дискусію. Розвинулася доволі жива дискусія в якій порушено чимало важних питань. Із промови голови та з реферату довідалися приявні, що ві Львові є 8 захоронок, в яких в цьому році є записаних понад 400 дітей у віці від 3 до 6 літ. Товариство має два власні доми ві Львові (на Жовківському передмісті та на Левандівці, інші захоронки мають безплатне поміщення в домівках українських інституцій, тільки дві захоронки в середмісті й на Личакові платять чинші). Товариство удержує всі захоронки ві Львові виключно зі своїх фондів, тільки оплату вчительок перебрало на себе від трьох років У. П. Т. Місячні видатки товариства доходять до 1700 золотих, а прибутки не дають і 1600 зол. В 4. год. попол. відбувся в салі Лисенка ювилейний концерт дітвори українських захоронок у Львові. Програма концерту була багата. Треба сподіватися, що по 25 літах істнування захоронок у нас наш загал зрозумів уже вагу цеї дуже пожиточної інституції й поспішить їй радо з моральною й матеріяльною помічю, свідомий цего, що в дітях наша будучина й відродження наше.

Голодівка політичних вязнів.

Політичні вязні в судовій тюрмі при вул. Баторія почали голодівку на знак протесту проти нелюдяности тюремної управи. Між іншими Атаманчука поміщено у вогкій келії. Біля нього весь час стоїть поліційний жовнір.

В тій справі дня 7. ц. м. інтервеніювали у президента карного суду адвокати д-р Степан Федак і д-р Дмитро Левицький. Президент заявив делегації, що провірить всі жалоби вязнів. Атаманчука зараз переведено до иншої келії, а вязням обіцяли сповнити їх домагання. Вязні домагалися: допущення книжок і часописів, другого проходу, приспішення слідства та людяного поведення.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Ювилей Господарської Академії в Подебрадах.

Українська Господарська Академія в Подебрадах святкувала недавно пятиліття свого істнування. Перший професорський її збір числив при основанню в 1922 р. 7-ох членів. Були це: Б. Іваницький, Б. Матюшенко, О. Мицюк, Шереметінський, Шовгенів і Ф. Щербина — всі з В. Україна проф. Старосольський з Галичини. Сьогодні є вже поверх 30 професорів, доцентів і лекторів. Про перший випуск абсольвентів УГА писали ми вже в числі 15.

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА.

Слабі успіхи українізації.

Признає це навіть резолюція центр. комітету КП(б)У, що появилася в урядових радянських органах з кінцем м. місяця. Звичайно резолюції резолюціями — вони призначені більше для пропаганди і до »вжитку« наших націоналістичних газет. Одначе фактом є, що спеціяльне упривілеєння нац. меншостей на Вкраїні використовують Росіяне на свою користь. Тому, що міста мають покищо російський характер, робляться заходи, щоби міста виділити як окремі російські автономні области. Російські націоналістичні елементи тепер піднімають голови, сподіючись по останніх змінах у харківськім уряді більше неприхильного становища Москви до українства.

В справі жертв на Укр. Город.

(Надіслана стаття).

Український Город у Львові. 1914 рік. Століття уродин Тараса Шевченка. Галицька Земля святкувала їх великим Сокільсько-Січовим Здвигом. Львів, серце краю, забилось як ще ніколи, загуділо мов дзвін. Вулиці міста як зібрані потоки. Пливуть ними стрійні, бадьорі ряди Соколів, Січовиків, Пластунів, хвилями котяться товпи народу. А всі ці потоки несуться ген, за Стрийську рогачку і вливаються в одно велике озеро, — в Український Город Сокола-Батька. А там... Над Городом гомін, над гомоном прапори а над прапорами голубе небо і золоте сонце. Всміхаються лиця, воріють радісно очі, стискаються дружно руки.

Український народ Галичини здає сам перед собою звіт з довголітньої праці...

Та чи можливо це все було без власної площі, без власного куска землі, в несвоїй столиці Галицької Землі?... Де злетілисьби отті стрійні ряди руховиків, де сплилисьби отті непроглядні товпи народу?

І тоді стало всім ясно, яка велика річ мати свій власний майдан у столиці. А ще такий майдан

Де шукати жерел до історії церков і парохій?

Доволі часто дістаю від ріжних осіб запити, де шукати жерел до історії якогось села чи містечка, а деякі священики з особливим інтересом шукають матеріялів до історії їх церков і парохій. Се явище дуже потішаюче, бо свідчить про те, що наша інтеліґенція цікавиться вже глибше минулим Рідної Землі і знаючи загальну історію України, хоче ще пізнати докладнійше, яка була минувшина того чи иншого закутка нашого краю. З огляду на се загальне зацікавлення подаю тут кілька вказівок, де можна знайти такі жерела до льокальної історії, — головно звертаю увагу на історію парохій і церков.

Написати основну історію котрогонебудь галицького села чи міста річ нелегка через те, що відповідні історичні матеріяли порозкидані по ріжних архивах, — таку працю може підняти тільки фаховий історик, в більшім місті, де є наукові бібліотеки. Історик-дилетант, що перебуває на провінції, може вести досліди тільки в обмеженім обсягу.

Жерела до історії ріжних місцевостей Галичини починаються (лишаючи на боці археольогію) від XIV і XV в. Найлекше доступне для тих часів є видавництво Akta grodzkie i ziemskie (20 томів), — від нього можна почати пошукування за якоюсь місцевістю. Є се судові акти і головно освітлюють господарські справи. Але в них є також богато звісток про наше духовенство, так що дуже часто можна ствердити, що в XV в. тут чи там була вже церква і священик, а також є подані імена священників. Коли істнував ще тайний український університет у Львові, один з студентів-істориків вибрав з сих актів всі вістки про церкви — було їх немало, — але праця лишилася не докінчена.

Від другої половини XVI в. починаються описи державних дібр, т. зв. королівщин, видані в Жерелах до історії України-Руси (т. 1—3 і 7), — тут є вже докладні описи сіл, з виказом ґрунтів, населення, іменами мешканців, — є також згадки, де був »піп« і які платив податки. В тих самих Жерелах до ист. Укр. (т. 4—6) є акти до часів Хмельниччини в Галичині і між иншим про участь духовенства в козацькій війні. Друге основне видавництво до льокальної історії Галичини XVI—XVII віку се Ал. Яблоновського Źródła dziejowe (т. 18) — також дещо до історії духовенства.

До XVIII в. нема дотепер ніякого більшого видавництва. Найцінніші матеріяли лежать в архівах і тут їх треба шукати. Для дослідника церковної історії найважнійшим жерелом є епископські візитації, що заховалися від половини XVIII в'ку — для львівської епархії в Національнім Музею у Львові (є вже докладний показчик місцевостей), для перемиської — в епархіяльнім архіві в Перемишли. При кождій місцевости є подрібний опис церковного будинку, ікон, риз, всього інвентаря, імя і характеристика пароха, число парохіян, виказ ґрунтів пароха, нераз відписи ерекцій, згадка про школу, брацтво і ин. — взагалі всесторонний опис. Що до давних ерекцій парохій, то для перемиської епархії ціле життя збирав їх пок. крил. Подолинський і сю велику збірку закупив Національний Музей у Львові. — До кінця XVIII в. (1780 р.) богато дають т. зв. Йосифинські метрики (в Архиві актів гродських і земських у Львові), де вперше обчислено докладно ґрунти кождого села, також ерекціональні. Друга така метрика є з 1820 р.

Не дуже богато для Галичини але все таки дещо дає Słownik geograficzny Królestwa Polskiego (16 томів), — повнійшу історію мають тут тільки місточка.

Се тільки найважнійші жерела до льокальної історії, в яких більш-менш до кождої місцевости можна щось знайти. Поза тим треба вже робити спеціяльні пошукування для даного місця. Про ріжні наші села дав богато малих монографій В. Площанський (спис у І. Е. Левицького, Гал. рус. бібліографія XIX в.), І. Чарнецький, Мих. Зубрицький (до Старосамбірщини), ріжні польські історики (див. Л. Фінкель Bibliografja historji polskiej); загальні праці про життя духовенства дали також І. Шараневич, Мелянія Бордун і ин.

При льокальних дослідах не треба забувати і про місцеві матеріяли. При кождій церкві є хоч невеликий архів метрикальних книг, церковні інвентарі і инші акти, є старші книги з записками історичного змісту, є давні образи з написами, на цвинтарях старі нагробники. Знайдуться також старші акти в громадськім уряді або в дворі. Дослідник-автор повинен подбати, щоби все те впорядкувати, охоронити від знищення і добути звідтам все інтересне до пізнання минулого своєї місцевости.

Хто бажавби ще докладнійших вказівок для якогось села чи парохії, прошу звернутися листом до підписаного (на адресу редакції »Н. Зорі«).

Д-р. Іван Крипякевич.

як Сокола-Батька. Найкращий, найбільший, найліпше положений з усіх.

На протязі літ став він осередком спортового і руханкового життя Галичини, став грудьми без яких Львів, а за ним і край дихнутиб не міг. Гордиться ним кождий свій, заздрим оком споглядає на нього кождий чужий. Великий майдан в великому місті — це скарб, скарб неоцінимий для живої і здорової нації. А одначе — він, той великий майдан еще не цілий наш. Він мусить стати невідкличною і незаперечною власністю цілого громадянства. Але де цього треба сильного бажання, спільного зусилля всіх свідомих одиниць Українського Народу — великої хоч одноразової жертвенности.

Старшина Сокола-Батька в р. 1911 коли тільки трапилась щаслива нагода купна майдану не надумувалася довго. Тодішний голова Сокола-Батька проф. Боберський невстипущими заходами при допомозі щирих для сокільської ідеї громадян — довів до того, що кількох богатших Українців з львівського громадянства заложило свої гроші, щоби не пропало велике діло. Старшина Сокола-Батька надіялася всенародніми жертвами сплатити відтак чимскорше цей довг. Тому відкликалась до всього народу за жертвами на сплату його. Народ зрозумів вагу діла і з найдальших закутин, з найбіднійших хат поплили датки на велику ціль. На жаль світова війна перервала наплив жертв. Ледви третина Українського Городу заплачена і віддана до вжитку Сокола-Батька, а з ним і цілого народу. А чекає на викупно ще раз стільки землі, як її Сокіл-Батько тепер посідає, бо дотеперішний в руках Сокільських майдан рішучо за малий, хочби навіть на вправи української шкільної молоді з усіх львівських шкіл. Отже крайна пора побільшити нам через викупно щонайменше ще 4 моргів землі а то чимскорше, коли деякі спільники цілого майдану якраз під теперішну хвилю дають нам корисні условини до викупна. Ми отже, хоч на це великого капіталу потреба — взялися за це важке діло, бо віримо і надіємося, що жертвенність усіх Українців — деби вони жили здійснить наші необхідні, неминучі змагання.

Українці — Громадяни! Старшина Сокола-Батька звертається до Вас з покликом: ми мусимо ще в році 1927 викупити те, що для українського життя доконче потрібне. Ми не сміємо сумніватися, що буде так, коли кожда свідома одиниця дасть одноразову, по своїх силах якнайбільшу жертву, бо на викупно майдану потреба нам ще 7.500 долярів — а вже перед очима небезпека, що чужі люди можуть викупити. Українці! Де Ви не жилиб і де не перебували-б, обізвіться на поклик до великого діла. Нехай серед княжого Львова стане вічний і незнищимий памятник сили, волі і зорганізованости Українського Народу.

В найдальшій закутині Рідної Землі чи чужої сторони, складайте самі, агітуйте і заохочуйте других до складання жертв на Український Город у Львові.

Передавайте цей заклик з рук до рук, з хати до хати. Читайте його тим, які самі не прочитають. Щоб слова того письма запали в серце всім, хто почуває себе членом великої української сім'ї, хто живе її радощами і смутками.

Імена жертводавців записані будуть у »Золотій Книзі« жертв на Український Город у Львові, а память про них святою буде в серцях поколінь, які набиратимуть сили на ньому.

Віримо, що недалека та хвиля, коли найкращий майдан Львова буде справді свій вільний від довгу, а його власником Нарід цілий. Тільки враз як один, негайно і щиро...

Жертви на Український Город пересилати належить до Краевого Союза Кредитового у Львові, Ринок ч. 10. І. поверх (дім »Просвіти«) на кн. жочку щадн. ч. 7997.

Гаразд!

Старшина »Сокола-Батька«.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Ще заграничка позичка.

Заграничка позичка для Польщі й дальше ще актуальна. Дальше тяжке її народження. Дня 6. травня було засідання в справі цеї позички міністерської ради. Кажуть, що на цему засіданні поладнано вже остаточно справу заграничної позички. В найблизчому тижні їдуть у Париж для підписання позичкового контракту мін. фінансів Чехович, віцепрез. Банку Польського др. Ф. Млинарський та дир.. департам. в міністерстві фінансів др. Войткевич. Підписання позички послідує в Парижі. Говорять, що до 3—4 тижнів позичка вплине до краю. Так пишуть польські часописи, та міністерство фінансів заявляє, що переговори мусять вести в тайні й преса перед підписанням договору не дістане ніяких відомостей. Значиться, всі вісти, подані польською пресою в цій справі що найменьше непевні.

У річницю 12. травня.

12. травня річниця варшавського перевороту. Міністер внутрішніх справ Складковский розіслав із цеї нагоди до всіх воєводів обіжник. У ньому каже, що за цей рік польська суспільність відвернулася від партійних спорів і стала звертати увагу на дійсні питання. Тому взиває воєводів, щоби звернулися до духовної влади, щоби 13. травня відправили заупокійні богослуження за душі всіх, що впали в минулорічних травневих подіях. Польські часописи, головно ендецькі, зазначують до цего обіжника, що партійні спори в Польщі не то не втихли, а ще й зросли й що нема надії, щоб ці спори втихли.

Ендеція й сойм.

Ендеки на засіданні парляментарного клюбу заявилися за приспішенням надзвичайної соймової сесії. Радили теж над справою виборчої ординації до сойму й сенату. Біда, бояться, що можуть утратити мандати.

Познанський воєвода Бніньский подався був до димісії.

На Познанщині ендеки задумали 3-го травня використати на це, щоб заманіфестувати, що вони є проти теперішнього правительства марш. Пілсудского й уладити свято окреме від держави. На це не згодився воєвода Бніньский. Та ендеки, як задумали, так і зробили. Не послухали воєводи. Тоді воєвода Бніньский подався до димісії. Та президент польської річпосполитої не прийняв його димісії. Так покищо поладнано справу.

АНГЛІЯ.

Замандат над Палестиною й Мезопотамією.

Має Англія клопіт із Китаєм. Та також не без клопоту вона й у Палестині. Не багато хісна їй з цего протекторату. Тож не диво, що Лорд Ротернер у часописі »Дейли Мейл« радить, щоб Англія зреклася мандату в Палестині й у Мезопотамії в користь Італії. »Месаджеро« думає, що католики всего світа згодяться на італійський мандат над Палестиною. »Месаджеро« звертається й до Жидів та каже, що й вони повинні на це пристати, бо »Італійці нарід що в ньому антисемітизм розвинений найслабше. Італія в разі одержання мандату не нарушить прав тамошнього жидівського населення. (Та ледви, чи Жиди підуть за їх радою. Хоч Англія й не зівсім задовільнила їх, то всеж таки мабуть більше вірять вони Англійцям, як Муссолінієві). Щодо Мезопотамії, то, каже »Месаджеро«, Італія моглаб прийняти мандат над ньою тільки тоді, колиб Англія та Америка дали капітали, а Італія далаб вишколеного робітника для хліборобства. Розумні, як бачимо, Італійці.

ФРАНЦІЯ.

Французьке народне свято.

Як що року, так цего року святкувала Франція в неділю дня 8. травня память Жанни д'Арк, як національне свято. У торжестві взяв участь численний здвиг народу. Усі державні будинки й багато приватних прикрашено прапорами. Архієпископ Парижа кардинал Дібуа відправив торжественну понтифікальну Службу Божу. В імени правительства зложили під статуєю вінець міністри Саро та Пенлеве. Потім передефілювали перед статуєю військові відділи та організації ріжних відтінків. Такі самі торжества відбулися в усіх провінційних містах.

НІМЕЧЧИНА.

Дипльоматична акція Німеччини.

Те, що заповів Штреземан, німецьке правительство вже й робить. Ось недавно радник німецькбої амбасади др. Ріш, у заступстві недужого амбасадора фон Геша, відвідав Бріяна, щоб із ним обміркувати актуальні справи,, а в першу чергу справу окупаційної залоги. Таксамо виступить Німеччина в Лондоні та в Брукселі. Франція, пишуть часописи, покищо ще отягається з уступками в справі Надренії. Англія тепер не може підпомогти Німеччині, бо зайнята своїми справами, головно в Китаю.

Зїзд »штальгельму« в Берліні.

Дня 8. ц. м. в неділю відбувся в Берліні зїзд »штальгельму«, спортової організації, зорганізованої на військовий лад. Учасників було понад 100 тисяч (ліві часописи подають тільки 50 тисяч). Головною точкою зїзду був похід і паради в Люстгартені. Комуністи старалися зробити протидемонстрацію, та поліція не допустила до цего.

Наміри німецького правительства.

Все болючим питанням для Німеччини є окупація Надренії. Тож не диво, що німецька преса разураз висказується на цю тему. Ба й німецьке правительство не може, коли хоче йти з народом, остати тут бездільним. І, як подають німецькі часописи, правительство задумує в найблизчому часі виступити перед союзними державами з домаганням евакуації Надренії. Німецьке правительство, зазначує преса, не згодиться тепер на узалежнення своїх виступів від відомостей, що надходять із загряниці. Справа Надренії не вичерпується в частинній редукції окупаційного гарнізону, Німеччина мусить вкінці осягнути свою мету й добитися цілковитого опорожнення Надренії. І Польща мусить зрозуміти, зазначують німецькі часописи, що основною умовою заключення економічного договору з Німеччиною, буде понехання переслідування німецької меньшости. Щодо басейну Сари, Надренії й Гор. Шлеська, то в усіх домаганнях Німеччини, доси невиповнених, німецьке правительство — пише Льокаль Анцайгер — матиме як найсильнішу підмогу ліберальних партій. Права „Берзен-Цайтунг“, обмірковуючи міжнародне положення, стверджує, що шляхом добровільного мирного порозуміння з противниками зі світової війни, Німеччина не зможе осягнути своєї головної мети, а саме відбудови великодержавної могутности. Мусить Німеччина підіждати, аж ці держави знайдуться внаслідок власних помотань у такому положенні, що потребуватимуть помочі Німеччини й і за цю поміч муситимуть заплатити Німеччині зворотом цего, що їй перше загарбали. Як бачимо, Німці глядять тверезо й ясно в будуччину. Ждуть хвилі, коли могтимуть використати положення. А час працює, як доси, в їх користь: Англія замотана в війну з Китаєм, а тим самим і в конфлікт із Радянщиною, а Франція живе в незавидній фінансовій скруті.

ЮГОСЛАВІЯ.

Переговори з Італією.

Як доносять заграничні часописи переговори Югославії з Італією вже на добрій дорозі й будуть покінчені з добрим успіхом. Мабуть уже найблищі дні принесуть рішення в цій справі.

АВСТРІЯ.

Скликання Народньої Ради.

Канцлер Зайпель заявив відпоручникам посольського соціял-демократичного клюбу, що нову Народню Раду скликано на 18. мая. Кабінет д-ра Зайпля подасться в день зборів нової Ради до димісії, щоб дати Раді можність вибрати нанове правительство відповідно до висліду виборів із 24. квітня.

Після виборів.

Дня 24. цвітня відбулися в Австрії вибори. Вислід їх уже відомий нашим читачам, але створене тим вислідом положення ще й сьогодня не дасться належно оцінити. Останні вибори дають

у кождім випадку австрійським католикам богато до думання, дають їм нагоду до ріжних рефлексій.

Під чисельним оглядом нема великої зміни Соціял-демократи сподівалися чого иншого, вони мали надію вийти з виборів переможцями. Вони вели шалену агітацію. В їх руках був виборчий апарат. А вислід? Здобули 71 мандатів, коли противники, немарксісти, здобули 94. Передовсім не дописали соціял-демократам села. Замість сподіваної більшости всіх мандатів осягнули вони тільки два нові мандати у Відні і оден у Стирії.

Міщанські партії не числили вправді на рішаючу побіду, але все таки сподівалися збільшення числа своїх мандатів. Тимчасом числа не то що не збільшили, але ще втратили сім мандатів. Ця втрата припадає в цілости на шкоду християнським суспільникам.

В порівнанню з роком 1923 прибуло соціял-демократам 225.000 голосів (1923: 1,311.000, 1927: 1,537.000). Найбільше розмірно голосів соціял-демократам дав сам Відень. Зі 165 мандатів припадає на Відень 45; в р. 1923 віддав Відень на соціял-демократів 570.000 голосів, а цього року 690.000, отже 120.000 голосів більше.

Як причини зглядного успіху соціял-демократів подають часописи передовсім обманства й терор. Згадано вже, що виборчий апарат був в їх руках.

Як уложаться тепер відносини в австрійськім парляменті годі наперед щонебудь певного сказати. Здається, що дальша співпраця обох таборів неможлива, бож звісно, що австрійські соціял-демократи є експонентами росийських большевиків.

ЛИТВА.

Відозва през. Сметони.

Президент Сметона розвязав сойм. Із нагоди Великодня видав він відозву до народу, в якій вияснює причини розвязання сойму. Він каже, що сойм втратив своє значіння в краю, та правительство старалося працювати з ним разом. На будуче число послів треба зменьшити до половини й муситься змінити конституцію та систему виборів до сойму. Президента не повинен вибирати сойм, тільки нарід. Переходячи до останніх подій на Литві, президент вказує, що більшість сойму, хоч викрито приготування до державного замаху, що на його чолі стояв др. Паявіс, висказала заяву недовіря правительству та зажадала увільнення др-а Паявіса. Правительство не мало іншого вибору, тільки розвязати сойм.

Вістки про димісію премієра Вальдемараса.

Із приводу невизначення премієром реченця нових виборів до сойму, що по думці конституції мали відбутися 12. червня, повстали в правительстві непорозуміння так, що говорять про уступлення Вальдемараса. Щоб рятувати положення Вальдемарас скликав засідання ради міністрів, що має визначити реченець виборів до сойму.

Смертні присуди в Ковні.

29. квітня видав полевий суд присуд у процесі проти 22 обжалуваних у приготуванні військового повстання. Суд засудив б. посла на сойм Паявіса, пор. Тарнава й десятника Сконайтіса на кару смерти через розстріляння. Всіх інших на кару від пів року до 12 літ тюрми. Всі засуджені внесли прохання до президента, щоб помилував їх. Після останніх вістей през. Сметона помилував Паявіса й Тарнава, розстріляли тільки Сконайтіса.

ІТАЛІЯ.

„Magna charta di Lavoro"

У свято річниці заложення Риму фашистівська рада ухвалила велику карту праці, яку уложив сам Мусоліні. Ця карта праці є епільогом боротьби, яку веде фашистівське правительство вже від кількох літ із рознузданням, що його ввели робітничі організації. Тепер ці організації розвязано, а на їх місце введено фашистівсько-робітницькі синдикати, що є під наглядом держави. Цілий ряд статтей в цій великій карті робить великі обіцянки робітникам. Підприемець (організатор продукції) є відповідальний перед державою за сповнювання своєї функції. Робітницькі синдикати мають право домагатися від підприємця, щоб кошти продукції, отже й зиськи, не обтяжували надто виробництва. Умова щодо праці має відтепер колективний характер, а полагода спорів належить насамперед до синдикатів, а потім до державних урядів. Синдикати мають уважати, щоб робітницькі платні відповідали потребам робітників і можливостям удержання виробництва на певному рівні. За нічну працю мають платити більше. Робітник має право до щорічної відпустки та до відшкодування, коли вимовлять йому працю, а в разі його смерти родина дістає відправу. Недуга робітника не переривае умови. Посередництво в наймі праці належить до синдикатів, які постачають листу вільних робітників, а роботодавець мусить із них вибрати передусім фашистів. Статті 25—29 обіцяють зорганізувати ріжного роду суспільні обезпечення. Всі виступи проти »карти праці«, чи то робітників чи роботодавців має держава гостро карати: грошевими карами, відібранням праці, можністю видалення з фабрики без відшкодування. Від тепер італійська держава має стати синдикатською державою — так і написано в піднаголовку ухвали про карту праці »держава корпораційна й її організація". Le stato corporativo.

Усю цю »карту праці« можна означити терміном: »соціялізм на підложі націоналістично-консервативному«. Робітники приймуть цей новий курс без сумніву дуже прихильно, бож дає він їм більше як страйк і насильства.

УГОРЩИНА.

В обороні мадярських меньшостей.

До війни Угорщина славилася, як держава, де найлютіше угнітали інші народности. Та по війні ці меньшости відпали від Угорщини, а з ними й чимало Мадяр перейшло в чужі держави. От тепер і приходиться Угорщині виступати в обороні Мадяр. На засіданні парляменту виступив соц. посол в обороні мадярських меншостей у сусідніх державах та взивав правительство, щоб не занедбувало справи. Йому відповідав премієр гр. Бетлем й заявив радість, що мадярські соціялісти цікавляться долею Мадярів, що поза межами Угорщини. Додав наприкінці, що щодо меньшостей на території Угорщини то мадярське правительство запевнило їм усю конечну опіку. І справді Мадяре змінили своє поведення з меньшостями. Що правда не багато їх мають вони тепер. І може тому стараються показати свою толєранцію. Навіть на нових банкнотах є написи в мовах меньшостей, між іншими і в українській мові.

ШВАЙЦАРІЯ.

Наради економічної конференції.

Дня 4. травня почалися в Женеві наради міжнародньої економічної конференції. На отворенні промовляло багато бесідників, представників ріжних держав. Усіх представників бере участь у нарадах 47. Наради відбуваються в комжіях. Найважнійші справи, що будуть предметом нарад: справа свободи торговлі, раціоналізації промислу та усунення всяких перепон у цій ділянці й питання стабілізації валют. Третя комісія має зайнятися питанням світового господарства.

Спіритизм.

VII.

МОВА ФАКТІВ.

Коли спіритистичні явища годі вияснити способом природним, так мусимо вияснення їх шукати деинде. Де саме?

Згадуваний вже нами Й. Г. Равперт („Der Spiritismus im Lichte der vollen Wahrheit", ст. 13. сл.) відповідає так на це питання: Причиною більшости спіритистичних феноменів є духові єства. Доказів на це так богато намножилося останніми часами, що найзавзятійші сумнівники були приневолені вийти зі свого непримиримого становища й признатися до спіритизму. Можна напевно сказати, що спіритистичне пояснення феноменів оспорюють сьогодні тільки ті, що мають про них лише поверховне або книжкове знання, або котрі вважають, що се більше по ученому виглядає сумніватися в правдивости невигідних собі феноменів.

Поважні дослідники прийшли до пізнання, що всяке пояснення відомих сьогодні феноменів, яке виключає акцію духових єств, спричинює значно більші труднощі, як просте спіритистичне пояснення. Ми мусілиби тоді приписати людській душі такі прикмети, які перевисшають людську спроможність і які є зовсім неймовірні. Ось візьмім пр. такий факт: Англійські часописи доносили, що в самій Англії виховують тепер понад 15.000 дітей на медіїв. І хто розумний, що бачив явища викликані сими кількалітними, а нераз і кількамісячними діточими медіями, буде ще говорити про природні пояснення! (Гл. Равперт: „Die Geister des Spiritismus", ст. 6. сл.).

»Не хочу — каже дальше Равперт у своїй першій, наведеній в горі, книжці — поклякуватися на свідоцтва старших і голосних дослідників на цій области, як на проф. Цельнера в Німеччині, С. В. Крукса і проф. А. Р. Волеса в Англії і т. д., хоч ці свідоцтва, особливо обох останніх, є ще сьогодні ціннійші, як перед 35 літами, бо оба вчені мали добру нагоду провірити свої помічення й їх ствердити, і ці доміченння покриваються з вислідами новітніх дослідників. Я переписувався з С. В. Круксом майже до самої його смерти... Він вискаував з притиском своє тверде переконання, що спіритистичне пояснення феноменів є одиноко слушне ...«

Опісля наводить автор свідоцтва трьох досвідних новочасних дослідників. Італійський лікар д-р Венцано, відомий учений, пише: »Бачимо отже, що ті феномени були можливі тільки завдяки інтервенції чужої особовости й чужої волі; волі, яка була незалежна від волі присутних і стояла в різкій опозиції до волі медія — волі, якої природа нам невідома, і якої ми, щоби не переступати усталених меж науки, не хочемо досліджувати«.

Професор фізики на неапольськім університеті, д-р Ботацці, пише: »Висліди були якнайбільш вдоволяючі, бо не допускали найменшої можливости обманства або непевности щодо правдивости феноменів. Ми дійшли до того самого степення певности, до якого доходимо при фізичних, хемічних і фізіольогічних феноменах. Від тепер може скептик тільки заперечувати факти, обжаловуючи нас в обманстві і шарлятанстві«.

Автор численних праць про психічні досліди д-р Геревард Карінгтон, каже: »Сильна причини приняття спіритистичної теорії (в противенстві до натуралістичних пояснень) лежить у факті, що в богатьох випадках якусь вістку давав оден медій, відтак недокінчивши її, переривав, а опісля доповнював її инший медій, в иншій части краю, або в иншій части світа«.

Як примір наводить д-р Карінгтон оден випадок, де часть вістки подав медій в Англії, а в три дні опісля, доповнив її инший медій (Піпер) в Бостоні, в заміткою: »Боюся, що я в Кембрідж (Англія) висловився неясно. Те, що я хотів сказати, було так і так«. Тут доповнив медій вістку в більше зрозумілій формі.

Як докази на слушність свого твердження, що причиною спіритистичних феноменів є духові єства, наводить Равперт такі прикмети тих феноменів:

1. Постійна й інтелігентна обява волі, яка від волі всіх присутних є зовсім незалежна й ріжна і яка часто стоїть у різкій суперечности із волею медія. Найкраще бачимо це при левітації медія який завзято проти цього експерименту протестує. Фотографічні знимки доказали правдивість того феномену.

2. Обява відомостей про річи й особи, яких не має ані медій, ані ніхто з присутних, і яких годі набути нормальним способом. Дальше, знанне мов, яких медій ніколи не вчився.

3. Обява зрілої і вповні розвиненої інтелігенції у медіїв-дітей, часто немовлят.

4. »Перехрестна переписка« — технічний вислів на відомости, яких першу частину дають медії в одним краю, а другу й третю в инших краях, і то медії, які про дану річ нічого не знають відомости, які щойно разом зложені стають зрозумілі й становлять інтелігентну цілість. Такі експерименти роблено в останніх часах дуже часто і то в спосіб, який виключає всяку можливість злуди й природного пояснення. З огляду на цей феномен можна справедливо сказати, що колиби ми сьогодні не знали про істнування духових єств то мусілиби їх винайти, щоби могти пояснити той феномен.

5. Виразне запевнюванне самих духових єств, що вони є ріжними єствами від медія і від усіх

Клясичний куріоз.

(Надіслана стаття).

Редакції »Покутського Слова« дістався доволі загадочно урядовий, деканальний акт до пістинського духовенства, у якому отець Декан на основі розпорядку Преосв. Еп. Ординаріяту в Станиславові з 2. лютого 1927 Ч: 423 подає до відома кондеканальному Духовенству рескр. Станиславівського Воєвідства з 22. жовтня 1926 Ч: 20999 до всіх Старостів в справі публичних збірних богослужень сектантів.

Сим рескриптом накладається на Староства обовязок пильнувати, щоби всякі сектанти, підшиваючися під признані державою віроісповідання, не надуживали своїх зібрань і відправ до агітаційних цілей, до ширення релігійної апостазії.

Тому Еп. Ординаріят поручаючи підчиненому духовенству звертати увагу на прояви сектантського руху, велить в потребі опертися на наведеним рескрипті.

Також звертає Еп. Ординаріят увагу духовенства, що »Покутське Слово« редаговане і видаване комітетом в Коломиї, є своїм змістом часописом радикально-протестантським.

Пан Антін Крушельницький відкриває у тому обіжникові« незвичайно ражний історичний документ« і давай дужим помахом пера торощити — когожби, як не »попів«.

Воно сьогодні на часі!

Стаючи на котурни важливого ментора, погрожує між иншим п. Крушельницький демагогічним жестом греко-катол. духовенству, мовляв жде його доля московських батюшок. pium de iderium — як що не залишуть в спокою сектантських затій.

Правна оборона вікових прав рідної Церкви, слушний захист у компетентних властей, заклик. духовенства до чуйности, це по розумінні п. Крушельницького низьке доносництво, рівне поліцейству темних московських батюшок.

Впрочім впевняє п. Крушельницький своїм авторітетом, що в нашому повіті немає ніяких сектантів, а де що є, се таки направду — правдиві евангелики. Дарма, що за час недовгого свого животіння проходять вже трету фазу — анабаптисти, адвентисти-суботники, »зараз« евангелики, залежно від обставин).

Пан Крушельницький прикидається приятелем греко-катол. духовенства, кажучи устами придніпрянця: — »ваші священики таки справді не те, що наші попи«.

Боронячи бач доброї слави, побоюється тільки деправації, мовляв — за обовязком слідження сектантів може піти обовязок слідкування за комуністами (он — що) потім за радикалами, відтак за ундистами (внемлите народи!), як коли яка політична партія буде невигідна і т. д. (от аж куди ми заскочили!)!

Що за чудова льогіка, а як тхне цькованням!....

Пане Крушельницький et comp., будьте певні, греко-катол. духовенство любить і дорожить своєю рідною Церквою, держить високо прапор св. віри, не понизить його, не запродасть і не кине і найде в собі стільки ще сили, щоби гідно постояти в боротьбі з усякими ворожими св. Церкві і Народови затіями.

Кондеканальний.

Дописи.

с. Вовче. Жукотинського дек. В лютім 1925 р. вийшов розпорядок для урядів парохіяльних о веденню книг метрикальних в язиці урядовім, чи то латинськім. Дня 1. березня в тімже році видав я на припоручення Суду повітового в Турці 3. витяги метрикальні (на 3-ох чвертках паперу) в українській мові. Вшехполяк суддя Робаковскій поспішився зробити вжиток з сего, відсилаючи сі витяги староству, котре по переслуханню засудило мене на 100 зол. — 20 дол., евентуально на 7 днів арешту. Внесений рекрс Воєвідство відкинуло — як звичайно — з формальних причин. Не помогли ніякі представлення що я такої кари не є в можности заплатити, що саме тоді умер мені син в Празі, я мусів звертати кошти лічення і похорону, — знаний староста Франковскі не хотів згодитися на відсиджене кари, бо се „byłaby demonstracja". Отже засеквестровано мені коня і я зачав сплачувати сю кару ратами — з ласки. А що не міг я сплатити її цілковито в р. 1926, то прийшла нова секвестрація на весну с. р. За порадою референта д-ра Добутинського вніс я дня 15. 2. с. р. умотивовану просьбу о дарованне решти кари з причини дволітного неурожаю, градобиття і слабости в родині. — На се одержав я 16-го цвітня таку резолюцію: „Starostwo w Turce, L: 4935/27 Do Wgo ks. Bazylego Jaremkiewicza w Wołczem. Na wniesioną prośbę, do pres. z dnia 15/2 1927 zawiadamiam Wgo księdza, że prośbý o darowanie reszty grzywny 50 zł. Panu Wojewodzie z odpowiednim wnioskiem przedłożyć nie mogę, gdyż Województwo reskryptem z dnia 4/11 1925 l. 6199/V nie znalazło powodu do zmiany decyzji swojej z dnia 17/10 1925 l. V 4950, o czem Wgo księdza Starostwo zawiadomiło. Wzywam przeto Wgo księdza, aby do dni 14 resztę grzywny zapłacił, gdyż w przeciwnym razie zmuszony będę rozpisać licytację, co narazi Wgo księdza na dalsze koszta egzekucyjne. Starosta Cwiewrzewicz". Коментарі зайвні!

о. Василь Яремкевич, парох.

присутних. Таке запевнюваннє вважає проф. Волес рішаючим у користь спіритизму.

6. Поява обективних фізичних феноменів комплікованого роду без відома й бажання та згоди часто непритомного медія і то феноменів керованих інтелігенцією, яка має потрібні до продукції тих феноменів середники, а яка не може бути інтелігенцією медія або присутних.

7. Зміст наук і відомостей тої інтелігенції, яка часто різко противиться переконанням і поглядам на житте медія і всіх присутних, і яка веде звичайно до перевороту в їх моральнім і релігійнім життю. Відома загально річ, що майже кождий переконаний спіритист перестає бути з часом христіянином.

З досі сказаного бачимо, що для справді досвідченого дослідника на цій области головна проблема спіритизму вже давно розвязана. Основно й всесторонно досліджувані феномени мусіли переконати кождого розумного чоловіка, що в них маємо до діла з духовими естваами.

Духовий світ істнує і намагається сьогодні при помочи феноменів спіритизму ввійти в змислові зносини зі змисловим світом, намагається впливати на нього, опанувати його. Ясне пізнання й визнання цеї правди є з огляду на щораз поширюючися спіритистичні науки — конечно потрібне. Небезпеки, які приносять зі собою ті експерименти й науки, можна тільки тоді пізнати й їх поборювати, коли докладно знаємо їх жерело й ціль.

Але тут слід рівночасно перестерегти перед одним важким блудом, у який многі попадають. Коли ми говоримо, що феномени спіритизму доказують істнования духових еств і що сі є спричинниками, авторами тих феноменів, то через те не говоримо, що тими естваами є духи померших людей. Це твердження будемо старатися доказати низше. Тепер мусимо передовсім пізнати, яку ролю в продукції феноменів відограє медій.

(Дальше буде).

Пресовий ланцюх.

Жертви на розширення видавництва „НОВА ЗОРЯ" (на популярний часопис для народа).

о. Олексій Малярчик, парох Ванівки — 3 зол.

о. Дмитро Кубаевич, сист. сотрудник в Чорткові — 5 зол.

о. Теодор Паращак, парох Головецька Долішн. — 3 зол.

о. Василь Курилас, парох в Добротворі — 5 зол.

о. Іван Доничевич, парох в Корничі к. Коломиї — 3 зол.

о. Іван Прокоп, парох в Добрій 5 зол.

о. Іван Сендзік, парох у Стібні 3 зол.

Апостольство Молитви в Стібні 5 зол

о. Ігнатій Галушка, завід. пар. Брунари Вижні — 3 зол.

Іван Свищук, управитель школи в Зеленій — 5 зол. і кличе: Впр. о. дек. Михайла Ганушевського пароха в Микитинцях. Впр. о. Миколу Любовича, пароха в Зеленій, Впр. о. Антона Пельвецького, катехита в Надвірній і Вп. п. Михайла Моравецького, учителя в Ланчині.

о. Павло Вах, завідатель пар. Лінина Мала — 2 зол.

о. Володимир Чубатий, парох у Присівцях — 2 зол. і кличе: Впр. о. Івана Мандзюка, пароха Перепельник і Впр. о. Василя Мельника в Пальчинцях.

о. Микола Лесик, парох в Демянові — 5 зол.

о. Іван Калимон, парох в Кривчі н|С. — 5 зол.

о, Михайло Пашковський, парох в Ременові — 5 зол.

о. Теодор Гораєцький, катехит в Добромилі — 3 зол.

о. Дмитро Грабець, парох в Обертині — 8 зол. на прес фонд. »Н. Зорі«, 3 зол. на популярний тижневик, а 3 зол. на ту саму ціль за блп. о. Адальберта Галібея.

о. Інокентій Рудавський, парох Сосниці — 5 зол.

о. Володимир Кармазин, експозит у Старих Бродах — 3 зол., і кличе Всч. о Володимира Пашковського в Суходолах, Всч. о. Миколу Бурака і прочих ПТ. Товаришів, разом ординованих.

На загальне домагання наших П. Т. Читачів і дякуючи зростаючій жертвенности Впр. Духовенства, що справді зрозуміло вагу хвилі, приступаємо з початком червня ц. р. до видавання популярного тижневика.

Докладнійше про це напишемо другим разом, а покищо ділимося оцею вісткою з шан. Читачами в тій надії, що відтепер ще обильнійше попливуть жертви на популярний часопис.

З христіянським привітом

ВИДАВНИЦТВО.

† Посмертна хроніка.

о. Іван Дидик, поч. совітник Митр. Конс., декан і парох Нараївський, упокоївся в Бозі дня 2. травня ц. р. в 72 р. життя і 43 р. священства. Похорони відбулися при великім здвизі народу дня 4. травня ц. р. В. Й. П.

Болеслав Л'тинський, емер. надрадник суду і секретар виділу Т-ва »Українська Захоронка« у Львові, помер дня 8. травня 1927 в 60 році життя. Похорон відбувся у Львові дня 10. травня ц. р. В. Й. П.

НОВИНКИ.

Великанський вилив ріки Місісіпі. Вилив ріки Місісіпі перемінюється на велику живлову катастрофу, що захоплює величезні простори. Найбільше загрожене місто Ню Орлеан, торговельна столиця Люїзіяни, що лежить у дельті Місісіпі. Місто має понад пів міліона мешканців, є одним із головних залізничих точок на півдні Зед. Держав і є осередком торговлі бавовною та велику ролю відграє як пристань. Тож ніщо дивного, що Америка з напругою стежить за подіями над рікою Місісіпі й розважує з трівогою орґанізацію рятункової акції. Розсліди виявили, що оборона Ню Орлеану неможлива й треба було висадити велику греблю та залити водою широкі простори управної землі, так рятунок жителів міста став загибілю для фармерів, тож ніщо дивного, що вони з оружям у руці противилися цему. Вже дотеперішні шкоди прибрали катастрофальні розміри, доходять до 1 міліона балів бавовни й коли не спинять напору филь, шкоди ще зростуть. Американські часописи описують незвичайно драматичні описи висадження греблі. На греблі зібралися товпи цікавих, дневникарів і фотографів. На протязі сімох годин заложили 1500 фунтів динаміту получених дротом. Була 2 год. по пол., коколи сирени всіх пароплавів дали знак, що надходить останній час, в якому мешканці домів околиці, що має бути залита водою, мусять опустити домівки. Опісля інжинір, що кермував роботами, натиснув ґузик електричного проводу, роздався страшний гук, земля, намул і болото приснули в гору на 60 метрів високо. У вирваний простір із шумом понеслися перші филі води. Вода розлилася по долині й глядачі бачили, як вона поривала доми й стодоли. Багаті поля рижу й цукрової трощі замінили-

ся вскорі в великанське озеро. Коли фармери гляділи на руїну свойого майна, жителі Ню Орлеану збіралися кидати загрожене місто. Північно західня частина держави Люїзіяни сливе вся під водою. Залило понад 20 міст, а багато меньших місцевостей зівсім знищило. Положення під Ню Орлеаном, як голосять останні вісти, сильно загострилося. Зливні дощі, що падали цілу добу, спричинили збільшення води в Місісіпі. Під Новим Орлеаном послідувало нове перервання греблі, а вода залила низчі місця. Під містом працює кілька тисяч людей над укріпленням греблі, та місто поважно загрожене й думають, що годі буде вирятувати його від заливу. Біля Пайдрасу приготовили новий ладунок динаміту, бо числяться з потребою дальшого розсадження охоронної греблі на довжині ще кількох кільометрів.

Безробіття на Радянщині. Економічна кріза, що її тепер переживає Радянщина, найкраще представляється числом безробітних. По офіціяльній статистиці є 1,271.000 безробітних, себто на 320.000 більше як у минулому місяці. Половина цеї скількости жінки.

Землетрус на Кавказі. Із Тифлісу наспіли відомости, що Кавказ уже втретє навістив землетрус. Жертвою землетрусу впало кільканацять містечок і сіл. Скількість убитих значна та ще не устійнено її докладно.

Зміна правильника виборів. »Монітор Польскі« містить зміну правильника виборів до міських рад. Найважніші зміни такі: найдальше до 8 днів по запорядженні виборів предсідник гол. виборчого комітету подає до прилюдного відома хто є в виборчому комітеті, льокаль і урядові години, реченець зголошування виборчих лист, реченець зголошення реклямацій та реченець зголошення лист кандидатів. При зголошенні назвищ кандидатів треба подати назвище та інші дані, що відріжнюють, щоб не було сумніву щодо особи кандидата. Назвища кандидатів мають бути означені черговими числами, що починаються від 1 в порядку першенства для одержання мандатів. До лист кандидатів слід долучити заяви кандидатів, що мають повні виборчі права, годяться на поміщення на листі й евентуальний вибір приймуть. Виборчий спротив треба внести письменно до гол. виборчого комітету, що в реченці трьох днів перешле спротив відповідній владі. Коли вибори будуть уневажнені, відповідна влада запоряджує нові вибори в 6-тижневому реченці. Про важність виборів рішає в усіх містах воєвода, в Варшаві міністер внутрішних справ.

Напад бандитів на поїзд. В Мексику 50 замаскованих бандитів напало на поїзд, що йшов із Кваделяхара. Бандити позачинювали всі двері возів, підпалили поїзд, і почали його обстрілювати. Від пожару й куль погибло 178 людей, в тому 17 вояків, що ескортували поїзд.

Повітряна труба в Америці. Держави Нельвадію, Місурі, Техас та Іліноїс навістила повітряна труба, що наробила великих шкід. Покищо начислили 60 вбитих, а здогадують, що їх число куди більше. Кількасот людей є лекше або тяжче ранених. Повітряна труба позривала покрівлі з домів, а чимало домів знищила зівсім. В одному місті ураган перевернув шкільний будинок у часі науки. Учитель і понад 40 дітей погибли в румовищі дому. Сила урагану була тілька, що вихор ніс части будинків далеко на пів кільометра. Страт є на міліони долярів.

Жидівська статистика. Атляс Фрайтаґа і Берунда подає число жидів в Польщі 3,300.000; самі жиди рахують себе на 4,260.000, а польська урядова статистика тільки... 2,048.000. Великий промисл належить в 60% до жидів, ремесло в 48%, банки 80%, торговля деревом 93%, збіжем 74%, міські недвижимости 45%, адвокатські палати 60% жидів, лікарські палати 67%, торговельні 85%. Щоденна преса є в 60% в жидівських руках, кінотеатри 95%. Дезерція в війську 90% жидів, діланнє на шкоду держави 89%, фальшованнє векслів 98%.

Солянкове джерело. Із Катовиц доносять, що в Гочалковичах при поглибленні старого джерела соляньково-йодового на глибині 328 почали добуватися гази, а потім випрснула в гору струя солянки, висока на сто метрів. Перервали роботу, а поліція забезпечила доступ. Під вечір струя води збільшилася як що до обєму так щодо висоти. Нове джерело буде вскорі віддане до вжитку.

Оповістки.

Кружок »Рідної Школи« у Старому Самборі подає виказ громад, які зложили Коляду на »Р.-Ш.« 1927 р.

1) Старий Самбір 150 зл.; 2) Кобло Старе а) заходом кооп. »Зоря« 50 зл.; б) збірка в церкві 38.50 зл. — разом 58.50 зл.; 3) Мшанець 56.10 зл.; 4) Стрілки 40 зл.; 5) Галівка 35 зл.; 6) Тершів 32.90 зл.; 7) Стрільбичі 20 зл.; 8) Спас 15 зл.; 9) Бусовиско 14 зл.; 10) Росохи 13.60 зл.; 11) Сушиця Мала 10 зл.; 12) Воля Коблянська 10 зл.; 13) Городовичі 10 зл.; 14) Тисовиця 8.30 зл.; 15) Волошинова 8.02 зл.; 16) Ліпина Мала 6.50 зл.; 17) Топільниця 5 зл.; 18) Сушиця Рикова 5 зл.; 19) Головецко доль. 4.88 зл.; 20) Созань 4.25 зл.; 21) Ліпина Вел. 3.60 зл. — Разом 510.65 зл. (словами пятьсот десять зл. 65 сот.) Старий Самбір 16/IV 1927 р. За Старшину Кружка о. Дашо — скарбник.

УКРАЇНЦІ!

В супереч дотеперішній традиції — східногалицькі Воєвідства відмовили несподівано дозволу на прилюдну збірку як »писанку« для »Рідної Школи«.

Тому ціле українське громадянство і всі українські установи повинні маніфестаційно надіслати жертви прямо до Головної Управи »Рідної Школи« у Львові, Ринок ч. 10, які вирівналиб недобір, спричинений повищою забороною. Виказ жертв буде оголошений.

Це буде гідна відповідь Великого Українського Народу!

Головна Управа »Рідної Школи«.

„МАРІЙСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ".

Тиждень укр. молоді й дітий.

»Марійський тиждень« святкуємо на нашій землі перший раз у цім році. Його святкування порішила на торічнім Зїзді (1./7. 1926) Головна Рада Марійського Товариства Молоді і поручила Управі Тов-а просити провідників Марійських Кружків, Осіб довіря і всі зичливі Товариству особи, щоби з цим тижнем і його цілями запізнати дальші круги.

Якаж ціль сього тижня? Головна, а радше одинока ціль то д у х о в і д а р и для нашої молоді й дітий. Сі дари складаємо то безпосередно: молитвою, добрим приміром, добрим словом, відповідним поученням чи устроєнням доцільного для молоді свята; — а також посередно: розбуджуючи між дорослими старанність і дбайливість о душі молоді. Г о л о в н и м духовим д а р о м у сім тижні по думці Зїзду має бути щира молитва як найширших кругів громадянства за нашу молодіж і дітий. Формованнє серця дитини на взір Христового Серця, це твір благодати небес, — а сю благодать прирік Христос: »Просіть, а буде вам дано«. Свідомому християнинови, освіченому, що до високих і трудних цілий, які має х р и с т і я н с ь к е виховання молоді — і свідомому невідкличности Христових слів, вартість дару молитви є ясна.

Можливими є однак і инші духові дари — і відповідно до обставин можливо цей »тиждень молоді й дітий« ріжно відсвяткувати. Маю тут на думці передовсім Всеч. Отців, але всім любителям молоді піддасть їхня любов відповідну до обставин програму.

Н а й м е н ш а, але конечна програма буде виповнена, коли прим. священик на початку проповіди подасть вірним до відома, що розпочинається »тиждень Марії« — тиждень духових дарів для дітий — і коли заохотить теплим словом усіх вірних, щоби через цілий тиждень за всю укр. молодіж щиро молилася. (Початок Марійського тижня в сім році 22. мая — кінець 29. Отці можуть його перенести на инший час і на инший місяць).

Ширшою буде програма, коли священик кромі поручення молитви посвятить цілу проповідь (для дорослих), як повинні дбати о душі молоді й дітий, — а при кінци тижня скаже відповідну науку для самих дітий.

Р о з ш и р е н а програма збіймалаби (приміром там, де відправляються майські богослуженнї) яких 3 науки для дорослих, як мають дбати о душу молоді, а відтак дальших 5 наук стапових до самої молоді на ріжні вижні для неї теми (як: праця, послух, молитва, чистота й инші).

П о в н а п р о г р а м а виглядалаби більше-менше слідуючо (також з нагоди майських богослужень, — або устроюючи особенне в сім тижні мале вечірне богослуженнї):

Молодь і дітий уставляється по середині церкви через цілий тиждень. Можуть усі, в тім тижні мати відзнаку (білу цвітку). Перші дні науки для дорослих, дальші для молоді. 7-го дня нагода до сповіди. 8-го дня (в неділю) спільне Причастіе молоді, до котрого приступають також з відзнаками.

По науці кожного дня суплікація, чи инші пісні і деякі спільні молитви булиби жертвовані всіми присутними в наміренню молодіжи і дітий.

Така зверхна торжественність, хоч сама в собі легка й проста, робить однак велике вражінння на душу й будить у ній високі думки, а рівночасно сильно настроює душу до приняття добрих рад і вказівок і до рішень волі. Увага молоді на слова священика буде в такім випадку надзвичайна, а за нею й зерно Божого слова не впаде на каміння.

Зробім усі по застанові, на що нам позволять обставини, але зробім свідомо й щиро. За велика справа: душі молоді — і завеликі небезпеки їх оокружають, — щоби цего »Марійського тижня« не використати як найкрасше, як надзвичайного чинника до піднесення, скріпленнї, або ратування нашої надії, нашої молоді.

Управа Мар. Тов-а (П. скр. 108 Львів) з вдячностю оголосить усі місця, де чи в церкві, чи в школі устроєно цей Марійський Тиждень і тому просить прислати хочби коротке (карткою) повідомленнї.

Й. Маркевич. ЧСВВ.

Нові книжки і видання.

Місіонар Пресв. Серця Ісусового. Ювилейне число. 5. лист, за май, 1927. Жовква, стр. 105-136.

Число за май вийшло як число ювилейне. Саме 30 літ тому назад появилося було перше число »Місіонаря«. Гадку оспувати »Місіонар« піддав тодішний ігумен львівського монастиря, нинішній Преосв. митрополит Андрей Шептицький. Першим редакттором був о. Пл. Філяс ЧСВВ. Тоді саме поширювався у нас радикалізм; проти нього то виступив в першій мірі »Місіонар«; він довів до того, що погубна акція радикалізму заломалася. Другим редактором був о. Л. Березовський Ч. с. ВВ. За його редакції виступав »Місіонар« успішно проти поширюваного тоді культу Наумовича. Третим редактором »Місіонаря« був о. Е. Теодорович Ч. с. ВВ. Тепер пропагує »Місіонар« побіч набоженства до Пресв. Серця Христового, почитанне Пресв. Евхаристії. За четвертого редактора о. Я. Пещака Ч. с. ВВ. веде »Місіонар« боротьбу з православєм. В перших часах світової війни переноситься »Місіонар« до Загребу. Тут редагує його о. І. Пришляк Ч. с. ВВ. По році вертає »Місіонар« до Жовкви і розпочинає боротьбу з повоєнною деморалізацією та сектантством. Тепер редактором »Місіонаря« є о. М. Марисюк Ч. с. ВВ. На взір жовківського »Місіонаря« основано »Місіонарі« в Бразилії, в Зєдинених Державах і на Закарпаттю. — З нагоди 30-літнього ювилею засилаємо братиньому органови щирі бажання Божого благословення на дальші труди для добра Церкви й Народу.

На вічний шлях. Похоронні проповіди. Написав о. Л е о н т і й К у н и ц ь к и й. Львів, 1926. Накладом автора, ст. 110.

Перед нами 35 похоронних проповідей звісного проповідника о. пралата Куницького. Читаючи ці патріотичні й нераз високо поетичні слова, переживаємо ще раз листопадові дні і страшну польсько-українську війну з її жорстокими наслідками. Це справжній памятник наших героїв, наших визначних народніх і церковних діячів.

Місцями, мабуть через неувагу, закралися деякі недокладности. Так пр. запримітили ми зовсім невірну дату смерти бл. п. о. Евгена Монціб-овича (ст. 32).

Наш Приятель. Часопис для молоді. Рік VI 1927. Ч. 5. Травень. Видає Марійське Тов. Молоді у Львові. Ціна числа 20 с.

Світ Дитини. Рік VIII. 1927. 8⁰ стор. 32. Ціна числа 1 зол. Львів, ул. Зіморовича 3.

Сільський Світ. Рік V. 1927 ч. 8. 15 квітня. Львів, ул. Собіського 32.

Благовістник. Духовна газета для подкарпатских Русинов. Р. VII. Ч. 5. Май 1927. Видає: Видавництво Чина св. Василія В. в Ужгороді.

Kleine Schulbibel für das Bistum Breslau und seinen Delēgaturbezirk. Amtlich herausgegeben vom Fürstbischöflichen Ordinariat in Breslau. Mit 53 Textbildern. Freiburg im Br. 1927, Herder, стр. 93.

Є се коротенька, популярно уложена біблійна історія Ст. і Нов. Завіту для найнизших кляс народних шкіл, прикрашена гарними ілюстраціями.

До наших П. Т. Відборців та Інтересентів!

Отсим маємо честь повідомити Вас, що ми поручили виключне наше заступство на **Галичину, Поділля, Волинь, Шлеськ Горішний і Долішний фірмі**

ІГІҐ Міжнародне торґовельне і промислове Товариство, Спілка з обмеж. пор. **IHIG**

у Львові

Просимо отже наших П. Т. Клієнтів та Інтересентів при купні НАШИХ ФАБРИКАТІВ, а зокрема ССУЧО-ҐАЗОВИХ МОТОРІВ, РОПНИХ МОТОРІВ ДІЗЛЯ, компресорів і т. п. виробів **Winterthur,** звертатися прямо до вище названої фірми як **виключного нашого представника,** котра в разі потреби буде служити всякими інформаціями, проєктами і кошторисами.

Вінтертур, 6. цвітня 1927. **Швайцарська фабрика паровозів і машин Winterthur (Швайцарія).** 1—1

Українська парова фабрика цукорків і помадок

„Фортуна Нова"

вл. К. Авдиковичева

у Львові, вул. Кордецького ч. 23.

Склеп: вул. Руська ч. 1.

поручає всякого рода

ЦУКОРКИ найлучшої якости.

Набувати їх можна

у Львові та у всіх складах Народ. Торговлі й Пов. Союзах Кооператив. 1—5

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон поручає **наймодніші**

капелюхи і шапки

Ф-ма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

ЦІНИ ЗНИЖЕНІ! — — — ВИБІР ВЕЛИКИЙ!

БІРЖА.

Львів, 12. травня 1927.

Валюти.

Доляри ам.	8·90—	8·94	зол.
Доляри кан.	8·81—	8·82	„
Кор. чеські	0·00—	26·56	„
Фран. фр.	0·35—	35·14	„
Фран. швайц.	172—	172·56	„
Фунти штер.	43·00—	43·57	„
Ліри італ.	0·00—	47·32	„
Шіл. австр.	0·00—	126·24	„
Нім. марк.	0·00—	220·00	„

ЄВАНГЕЛІЯ служебники, молитвослови, книжки до бібліотек, книги канцелярійні, оправляє дешево і на час переплетня **П. ПОДОЛЯКА, Львів, вул. Жовківська ч. 28. І. поверх.**

Найдешевше жерело для тих — **що потребують ОКУЛЯРІВ** Спеціяльна робітня репараційна. Ціни конкуренційні. ☛ Достава для Каси Хорих **ОПТИК БРАНДАЙС, Львів, Сикстуська ч. 9.** 1-5

Замовляйте до читальняних бібліотек

„Основи соціольоґії"

Д-р А. Ушенічніка,

В ПЕРЕКЛАДІ **о. М. ФІРАКА.**

Можна дістати у всіх львівських укр. книгарнях і в **Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця** *Сикстуська 39 а.*

ЦІНА КНИЖКИ **3 зол.**

Адміністрація „Нової Зорі" висилає книжку поручено за надісланням 3 зол. 50 сот. (згл. 3 зол. 30 сот. для передплатників і членів).

На днях вийшли з печатні ОО. Василіян у Жовкві накладом видавництва Чина св. Василія Великого

Евхаристійні проповіди

о. Мирона Коритка

ХЛІБ ДУШІ

Надаються особливо на місяць червень

Ціна брошуров. примірника 8 зол. оправл. в півполотно 10 зол. в полотно 11 зол.

Замовляти у Видавництві Чина св. Василія Великого в Жовкві

Кравецька робітня Михайла Стеця

Львів, Зелена 31.

Абсольвента академії крою в Штуттґарті і Липську, виконує для Всч. Духовенства реверенди, папістики, пальта і колпаки.

Для Вп. Панів виготовляє всілякі кравецькі роботи швидко, елеґантно по найновійшим взорам і по найнизших цінах. 1-2

Великий вибір матеріялів.

Приймається передплату на р. 1927 на христіянський журнал

„ПОСТУП"

ВІСТНИК ЛІТЕРАТУРИ Й МОЛОДОГО ЖИТТЯ.

Виходить що місяця у Львові. **Семий** рік видавництва. 20 великих аркушів збільшеного формату

Річна передплата . . . 10 зол.
Піврічна . . . . . 5 „

Третє (подвійне 5—6) число журналу з богатим змістом небаром вийде з друку.

Гроші висилати по зміненій адресі:

Адміністрація „ПОСТУП" у Львові, Сикстуська ч. 39. А.

Архітект

Евген Нагірний

переніс своє бюро

до Ринку ч. 37 партер

(в подвірю, біля „Народньої Торговлі")

☛ **Виконує пляни церков і пр.** 1-2

ПЕРШОРЯДНА РОБІТНЯ

Марії Волянської-Павлюк

ЛЬВІВ, Собеського ч. 12.

Телефон 17-04.

ВИКОНУЄ

найвибагливіщі сукні, костюми та плащі жіночі

СОЛІДНО, В НАЙКОРОТШІМ ЧАСІ ТА ПО ПРИСТУПНИХ ЦІНАХ.

Відливарня дзвонів

РУДОЛЬФ МАТАЙЗЕЛЬ

Львів, вул. Кор. Лещинського 14.

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Раппапорта і Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. — П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. — Полекші в сплатах. 1-5

Годинники найліпших фабрик, всякого рода **вироби зі золота і срібла, біжутерії** поручає звісна від десятків літ зі своєї солідности **христіянська фірма**

Іван Сельтенрайх, Львів, Марійська пл. 5.

Для Всеч. ОО. Священників продається також на догідні рати. 2-4

Склад гнутих МЕБЛІВ, бюрових уладжень, ґарнітурів спальних і сальонових.

ЙОСИФ БЕЗДЕК,

Львів, ул. Панська 15, — (тел. 23—04).

Заступник фабрики — гнутих меблів — „МАЗОВІЯ". 3-5

Видає і редаґує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Ґольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 20 (71) (Należytość pocztową zapłacono ryczałtem) Львів, 22. травня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „НОВА" Львів Окоп Ч. 31

Конто почт. ощад. Краків Ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА
В КРАЮ:
чвертьрічно 4 зол.
Місячно 1·50 зол.
ЗА КОРДОНОМ:
Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Христіянської Орґанізації.

ЗМІСТ: Потреба поглиблення католицької праці. — Великі торжества в честь св. Кирила в Римі. — З церковно-релігійного життя. — Йоан Дамаскин (фейлєтон). — Фальшивий і правдивий поступ — З українського життя. — Пресовий ланцюх. — Політичний огляд. — Спіритизм (фейлєтон). — Оповістки. — Нові книжки. — Новинки. — Оголошення.

Потреба поглиблення католицької праці.

(+) Останні вибори в Австрії, що викликали так живе заінтересування цілої европейської преси, є наукою і пересторогою для инших держав та народів. В положенню, в якому сьогодня знайшлася Австрія, може дуже легко знайтися кожда инша держава, кождий инший нарід. Памятаємо добре часи, коли у Відни католицьке сторонництво мало перевагу. Нині воно заломилося під напором жидівських, соціялістичних та комуністичних елєментів. Нема сумніву, що в тій боротьбі велику ролю відіграли теперішні австрійські політичні відносини, але помимо того, як заявляє німецька католицька преса, була й є недостача та недомагання католицької акції.

Ми хоч не маємо власної держави, та всетаки нам не може бути однаково, які чинники будуть при кермі тої держави, в котрій судилося нам жити. Ось надходять громадські вибори по наших місточках і селах. Не є це маловажне, якого рода люде та яких напрямків будуть мати рішаючий вплив на громадські справи. Ще більшої ваги буде хвиля, коли прийдуть вибори до сойму і сенату. Сойм може рішати про такі справи, котрі стоять в дуже близьких відношеннях до Церкви й релігії. Ось вже від довшого часу ведеться в Польщі справа реформи супружого світського закону і то по тій лінії, щоби завести цивільні супружа та можність розривання супружя католиків на світській судовій дорозі. Так само може прийти справа безконфесійної школи, як це маємо відстрашаючий примір тепер в Австрії, а по части і в Чехословаччині. Як під тим оглядом покажеться польська суспільність, годі предвидіти. Поляки вправді мають досить численні та живі католицькі орґанізації, ті одначе в політичнім життю, як бачиться, не розпоряджають великими вплывами і не мають рішаючого голосу.

Колиж взяти під увагу нас Українців, то ми під теперішню хвилю ще не спосібні вести католицьку працю в більших розмірах. Не спосібні тому, бо нема у нас розвинених тих чинників, котрі моглиби взяти в руки того рода акцію.

І так у нас є великий брак свідомої католицької діяльної інтеліґенції. Коли пишемо ці стрічки, то не хочемо якимнебудь способом обвиняти нашу інтеліґенцію, або закидати їй нерелігійність. Противно, ми свідомі того, що у нас є багато релігійних та віруючих людей. Однак до тепер вони не зорганізовані, а більшість просто не має відваги стати явно до загальної католицької праці. Бо й дійсно, нині треба мати відвагу в релігійних справах показати, як то кажуть, фарбу. Не є легкою річю нині студентові університету приступити явно до гуртка католиків студентів, брати участь в релігійних обходах, в церкві молитися з книжочки, частійше приступати до св. Тайн і т. п.

Треба небуденної відваги задля релігійних переконань виречися нераз блискучої карієри, доброї партії в подружу; або, будучи ученим чи професором висших шкіл, не критися зі своїми католицькими переконаннями. Не приходить легко робітникови або ремісникови, не дивлячись на наругу чи погорду товаришів, боронити релігійні та церковні справи.

Серед подібних обставин нераз треба дійсно геройства, щоби здобутися на рішучий публичний крок або свідому участь в католицькій праці. А геройство не є буденною прикметою, особливо геройство в річах віри. Заяці множаться, а льви так немовби вимирали. Але хто чує в собі львину душу, повинен бути того свідомий і не лякатися.

Щоби згуртувати й виробити свідому католицьку інтеліґенцію, повинні передусім священики по містах і місточках розвинути в тому напрямі душпастирську працю. Вишукувати щиро віруючих лікарів, адвокатів, урядників, учителів і пр. в приватних розмовах освідомлювати та гуртувати до публичної католицької праці. Катехити середних шкіл, особливо у висших клясах, нехай попри науку релігії вироблюють у своїх учеників ясний та повний католицький світогляд, щоби вони відтак як студенти висших шкіл не підлягали всяким шкідливим струям та не викривлювали своєї душі й характеру, але певно та рішучо поступали в життю одушевлені християнськими ідеалами. Якщо в тім напрямі попроваджена праця наших священиків буде постійна, плянова й доцільна, то в короткім часі побачимо цілі ряди української католицької інтеліґенції. Не вільно нам забувати, що духову моду творить інтеліґенція, та що не товпа рядить, а дух. Хочби і наше селянство полишилося і на дальше »глибоко релігійним«, як це часто говорять, то не вдіємо богато на полі католицької праці, якщо инші шари української суспільности, як лікарі, адвокати, учителі, промисловці, торговці та цілі ряди робітництва перейдуть в противний табор або стануть зовсім рівнодушними для справ Церкви й релігії.

Другим чинником, конечним до поглиблення та розвою католицької праці, є католицька література й католицька преса. Многі наші священики все ще думають, що нинішні відносини по селах ті самі, що перед трицяти роками. Тоді і повага священика була велика й його слово находило послух. Нині вже інакше діється. Наші сельроби, радикали й комуністи, а надто й націоналістична преса вже постаралися у великій мірі підкопати повагу священика; нині люде більше критично дивляться на поступування свого пароха і з певного рода недовірям принимають його поради чи вказівки. Сьогодні і проповідь мусить бути належно обдумана й оброблена, коли має вливати на думку та життя вірних. Надто треба вважати, що священики мають конкурентів у великому числі агентів, демаґоґів, всякого рода крикунів, що до кождого й найбільше забутого села приходять у великому числі всякого рода ворожі, а надзвичайно спритно писані часописи, брошурки й взагалі невідповідні книжки. Це тим небезпечнійше, що нині зросла цікавість до книжки, а передусім часописів.

Щоби бодай в части протиділати цим небезпечним »проповідникам«, треба конечно подбати про католицьку пресу й католицьку літературу.

Під тим оглядом у нас ще велике вбожество, а що гірше — якась апатія і байдужність. Не вистарчить ще самому передплачувати й читати »Нову Зорю« чи инші католицькі видання — треба щиро і близько цікавитися рідною католицькою пресою, причинятися до її розвитку, а що найважнійше, ширити її скрізь і всюди. Нехай добрі і здорові ідеї, що їх ширить рідна католицька преса, доходять скрізь, де досі мали владу тільки темні сили. Треба нам усім творити нашу пресу і треба нам її поширювати як найбільше. Під тим оглядом як мало ще в нас зроблено, як багато занедбано! Чи багато з наших близьких і знайомих, світської інтеліґенції, міщан, робітників, селян, старших і молоді — читає католицьку пресу, якщо взагалі щонебудь читає?

Даремна буде вся наша праця над народом, даремний патріотизм, політична й економічна наша діяльність, коли не покладемо основ християнського світогляду, через поглиблення католицької праці, через розбудову і поширення католицької преси.

Великі торжества в честь св. Кирила в Римі.

Рим, 8 травня 1927.

З природи річи годилося, щоби 1100-та річниця уродження св. Кирила, великого Апостола Словян, випала як найвеличавіше, і то в осередку християнського світа, в Римі. Тому з волі Святішого Вітця утворився комітет, до якого увійшли представники всіх майже словянських народів. Комітет мав 2 засідання, де точно і подрібно уложено програму торжества, у якім моглиби взяти участь усі Словяне. На місце торжества вибрано величаву церкву св. Єроніма, час означено на 6, 7 і 8 травня.

Комітет видав до мешканців Риму прегарне запрошення взяти участь у згаданих торжествах. Підносить віру, любов і апостольську ревність св. Кирила, який в Римі, тій батьківщині святих, одержав епископські свячення і закінчив своє життя. Пригадує мешканцям Риму, як то величаво переносили колись їх батьки мощі св. Кирила до церкви св. Климента, де на Його гробі перед образом горіла вічна лямпа. Вказує на горячі бажання св. Вітця Папи Пія XI.,

щоби всі в тім часі щиро молилися о зєднення східних, а особливо відлучених Словян, щоби були всі одно, одно стадо і один Пастир«.

Надійшов вкінці час самого торжества.

Перший день: 6 травня. О год. 8 рано відправив Службу Божу Нунцій о. Мармаджі, в часі котрої приступило богато вірних до св. Причастя. О год. 10 відправив торжественну архієрейську Службу Божу архіеп. Фр. Керубіні; асисту мала чеська колеґія. Євангеліє читано по латинськи і по хорватськи.

Вечером о год. 4.30 відправив литію Преосв. Ісая Пападопульос, Асесор св. Конґреґації для Східної Церкви. Взяли в ній участь священики грецького, мелхітського і словянсько-російського обряду. Литію відправляли по грецьки і по словянськи (на переміну). Співав хор зложений з питомців грецької колеґії і білоруських священиків. Білоруссини і Росіяне (питомці гр. колеґії) співали по словянськи, инші по грецьки (на переміну). Торжество випало дуже величаво, простора церква св. Єроніма була переповнена, всі одушевлялися прегарним східним богослуженням. По литії роздавав Преосв. Пападопульос поблагословенний в часі литії хліб. — О 7 год. виголосив дуже гарну проповідь Монс. Карло Сальотті, головний Промотор віри, по якій уділив вірним благословенство Найсвятішими Тайнами Кардинал Еварист Лючіді.

Другий день: 7 травня. О год. 8.30 відправив Службу Божу ректор хорватської колеґії св. Єроніма, Монс. Нардоне (в часі котрої вірні приступали до св. Причастія).— О 10 год. відправив архієрейську Службу Божу Преосв. Діонизій Няраді, Крижевацький епископ. Співлітургізуючими священиками були: о. Сакач і о. Фіріс (оба Хорвати східного обряду). Діяконувало двох Василіян, асисту творили питомці Укр. Папської Колеґії в Римі, дуже гарно співав хор Укр. Колеґії. Людей було дуже багато, деякі чекали аж до 12 год., щоби приняти св. Причастя під обома видами з рук Преосв. Діонизія. — О год. 6.30 веч. торжественні вечірні богослуження у римськім обряді; потім горячу проповідь виголосив титулярний архіеп. Лякедемону Тит Трокі, а благословенства Найсв. Тайнами уділив Кардинал Рафаїл Скапінеллі, який має титул кардинала церкви св. Єроніма.

Третій день: 8 травня. О год. 8 відправив Службу Божу Кард. Люїджі Сінчеро, Секретар св. Конґр. для справ Східної Церкви. Богато вірних приступило до св. Причастя. Прибули на неї всі брацтва парохіяльної церкви св. Роха у своїх питомих, спеціяльних строях. — О год. 10.30 відправив торжественну архієрейську Службу Божу Кардинал Рафаїл Меррі дель Валь, Секретар найвищої св. римської Конґреґації, що судить о справах св. віри і моралі, колишній Секретар Стану за часів Пія X., теперішний Архі-пресвітер церкви св. Петра в Римі. Асистували питомці польської і хорватської колеґії, участь взяли всі словянські колеґії в Римі. Апостол і євангеліє читано по латинськи і по хорватськи. — О год. 3.30 зворушуючу проповідь виголосив хорватський Францішканин о. Теофіль Гарапін, Хорвати відспівали кілька прегарних релиґійних пісень (по хорватськи), вірним уділено благословенства мощами св. Кирила. — О 7 год. проповідь виголосив архіеп. Йосиф Паліка (заступник Кардинала, що управляє епархією Риму як Вікарій св. Вітця). На закінчення понеслось з тисячних грудей величаве »Тебе Бога хвалим«, а старенький 91-літний Кардинал Вінкентій Ваннутеллі, декан св. Колеґії Кардиналів і Протектор колеґії св. Єроніма, поблагословив усіх присутних Найсв. Тайнами.

Церква св. Єроніма була через весь час торжеств гарно прикрашена і сильно освітлена електричним світлом. **І. Л.**

З церковно-релиґійного життя.

ВОЛИНЬ І ПІДЛЯШЕ.

З унійного руху.

У місяці цвітні зголосили своє приступлення до католицької Церкви в нашім обряді такі села Ковельського повіту: Дубечно, Рокита, Лютки і Краска.

В часі цьогорічних Великодних Свят одержав у Станиславові рукоположення на священика навернений із православя діякон Василь Грош, з пов. Костопільського.

На Підляшу приступило до католицької Церкви село Костомолоти, що над Бугом, біля Тересполя.

ПОЛЬЩА.

Польська Католицька Пресова Аґенція.

Дня 2 ц. м. розпочала свої праці »Польська Католицька Пресова Аґенція« (КАП) з осідком у Варшаві. Директором Аґенції є кс. Йосиф Ґавліна, бувший секретар Католицької Ліґи на Горішнім Шлеську. Завданням Аґенції буде подавати польській місцевій і позамісцевій пресі, як також пресі закордонній і чужим письмам, жерельні відомости з католицького життя, а рівночасно відпирати всякі напасти на католицьку Церкву в Польщі.

Анґлійський примас в Польщі.

Вестмінстерський архієпископ кардинал Франц Салезій Ворн, примас Анґлії, прибув до Польщі.

АВСТРІЯ.

Віденські школи.

»Райхспост« доносить, що в многих віденських школах не вільно дітям відмовляти молитов, завдяки чому після пятилітної науки цілі кляси заявляли, що не знають »Отченашу«. Управителі шкіл усувають релиґійні образи й хрести. Католицьким учителям грозить дисциплінарна кара, колиби відмовляли з дітьми молитви, як рівнож, колиби в часі прогульок звиджували з молодіжю каплиці й церкви. Катехитів покарано за принимання дітей до Марійських конґреґацій. Найелементарнійші закони моральности зневажується в часі руханкових вправ; півечиться тим чином стидливість дітей. Соціялістичних учителів нагороджується за богохульні бесіди. Та ніщо в цьому дивного, коли на 100 управителів шкіл 95 є соціялістами.

Католицький конґрес.

Австрійські католики готовляться до величавого конґресу, який має відбутися вже цими днями. Має це бути католицька контрманіфестація проти могутньої маніфестації соціялістів у день 1 травня.

ФРАНЦІЯ.

Недостача священиків.

В 63 французьких діецезіях є 7.988 парохій необсаджених, а в прочих 27 діецезіях около 2.000 парохій, так що в Франції недостає около 10.000 священиків. (Французькі парохії є дуже малі. В цілій пр. Німеччині усіх парохій є тільки 9.603).

ЮГОСЛАВІЯ.

Сектанство на Герцеґовині.

Старокатолицька секта, на чолі якої стануло в Герцеґовині кількох бувших ка-

Йоан Дамаскин.

1. Доля Дамаску.

Кріваве пораження над Генезаретським озером в 636 р. знищило византійську военну силу Сирія а з нею й її столиця Дамаск дісталися вже остаточно під владу Сараценів. І небаром уже сотки мошей зі струнками мінаретами надавали Дамаскові мусулманський вигляд. А як на престол вступив Муавія, основник могутности Омаядів і переніс свій осідок у Дамаск, став Дамаск вишгородом ісляму. Вскорі відібрали дамаським христіянам найбільшу їх святість, церкву св. Иоана Хрестителя, де переховувалася голова святого, як найцінніші мощі. Тепер на цему місці, за Велида І. побудували величаву мошею Омаядів.

А христіяне стали тепер »невірними«. Хоч покищо й не було крівавих гонень та всеж їх релиґійна діяльність була обмежена до церков і виставлена була часто на всякі дошкулювання. І саме в ці важкі часи дістала Церква в Дамаску мужа, якого до цих часів не судилося їй мати, останнього отця східньої Церкви, »золотоструйного« *(χρυσορρόας)* св. Иоана Дамаскина. У ньому піднялася грецька Церква ще раз до давньої величі, щоб потім занидіти. Був св. Иоан Дамаскин неначе вечірною зорею великих часів, а сяєво, що окружало смирну стать святого, ще й досі не погасло.

2. Роки науки.

Иоан Манзур, таке було арабське назвище святого — походив із старинної христіянської семі. У семі з покоління на покоління переходив наслідно високий державний уряд, що його й Сарацени оставили при семі. Так і батько св. Иоана Сарґун (Сергій) був високим урядником, мабуть наставником над податковими урядниками провінції Сирії.

Під кінець семого століття народився в нього син. Він назвав його Иоаном. Иоан ураз із прибраним братом Космою одержав дуже старанне виховання, бо батькові пощастило придбати доброго вчителя. Одного дня продавали морські розбишаки на торговиці невільників полонених. Цим, що їх ніхто не хотів купити, грозили розбишаки, що їх повбивають. Усі, що думали вже, що їм грозить остання година, впали навколішки перед мужем у чернечій рясі й благали його, щоб молився за них у цій важкій годині. Ці, що приглядалися цему, питали з зачудованням черця: »Чи ти патріярх христіян, що до тебе звертаються з такою почестю?« Смирно та зі слізми відповів запитаний: »Я не патріярх ні ніякий зверхник, я тільки вбогий чернець і фільософ. Саме тоді переходив тудою Сергій, Иоанів батько, побачив заплаканого й став розпитувати в черця про його долю. Тай довідався, що має перед собою великого вченого, що опанував усе знання своїх часів. І Сергій подумав собі: »Це бувби знаменитий учитель для моїх хлопців«. Подався до еміра й випрохав собі в нього, що цей подарував йому фільософа. Звався цей учений Косма з Калябрії. Сергій поручив йому науку сина й вихованка. Усе духовне й світське знання, почавши з граматики, було предметом навчання. Оба талановиті учні робили бистрі поступи й ускорі наспів час, коли вчитель Косма міг прохати Сергія о звільнення. Не міг уже нічого більш навчити своїх вихованків і тому бажав останні дні життя віддати на службу Господеві в монастирі Сабас під Єрусалимом. Дуже нерадо розставалися з учителем і батько й син. Та не хотіли противитися покликові неба: »Іди в мирі й тями про нас у своїх молитвах!« — так розсталися з ним.

Та Иоан був уже вправлений і зоружений до проводу в духовній боротьбі. І небаром уже покликали його події на боєвище.

3. Оборонець святих ікон.

Царгород був у великому розворушенні[1]). Цісар Лев III видав приказ знищити всі ікони Христа й святих. Уже статарокандидат[2]) Йовин зі службою спішив вулицями, щоб виповнити приказ. Над городськими воротами Халькопратеї, дільниці торговців бронзи, ясніла величава ікона Ісуса Христа. Христа »Порука« *(ἀντιφονήτης)* колись морякові Теодорові ручив у Жида глитая. На цю дуже почитану ікону звернули увагу висланники цісаря. Уже приставили драбину, вже й видісталися по ній на гору. Уже Йовин підняв сокиру до удару, щоб розторощити лице Христа. Це стрівожило й розбурхало народ. Прибігли жінки й звалили драбину. Йовин упав і вбився. Та вскорі наспіла й цісарева пімста. Ці жінки стали першими мученицями в боротьбі за святі ікони. По цій події скрізь піднявся опір. Саме Грекам, що любувалися в красках, що піддавалися жи-

толицьких священиків, розвинула там живу пропаґанду. До цеї цілі має їй служити також пропаґанда скрайного націоналізму. Націоналісти голосять, що католицька Церква це інституція чужинна, яка хоче взяти верх над народами і накидати їм свій авторитет. Старокатолики отже поширюють клич незалежности від чужих і релігію »націоналізму«. Цій пропаґанді сприяють православні в цілій Югославії, які бажають як найбільше людей відірвати від Риму. Деінебудь повстане який конфлікт між духовенством і парохіянами, там старокатолики готові зараз визискати те непорозуміння, щоби спонукати невдоволених до апостазії. Так само деінебудь мають католики яке стоваришення, що гарно розвивається, там зараз повстають конкуренційні стоваришення незадинених, які мають доволі значні фонди на оплачування аґітаторів і приєднування собі сторонників. Сектанти поширюють письма й брошури, що мають нібито поучаючий або белетристичний зміст, а містять напасти на папство й Церкву і взивають отверто до апостазії; коли ж католики почали видавати письма в обороні католицької релігії, правительство заборонило поширювати ті письма.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ

Релігійний рух.

Про релігійний рух в Радянськім Союзі доносять часописи таке: Сама радянська преса стверджує, що антирелігійні зусилля радянського правительства з приводу великодних свят потерпіли невдачу. Ґазета »Труд« заявляє, що »темні сили не дрімають«. На дріжджах Непа відроджується міська буржуазія, кріпшає кулак (богатий селянин), росте в силу купець, набирає безличности бувший урядник, що належить до церковних рад, яких діяльність оживляється щораз більше, збільшаються жертви на церкву. А на другому бігуні, бігуні антирелігійнім, тишина. В цьогорічні Великодні свята відбулася ґенеральна битва і ми приневолені признати, що ми її програли«. — Рівночасно ті самі часописи вказують на зріст сектайтства в Союзі. »Деревенскій Комунист« підчеркує дві причини того зросту: »Першою причиною це повна леґальність сектанства при радянськім режімі, а друга лежить у тім, що значна часть населення, наслідком нашої антирелігійної критики втратила або тратить свій звязок з церквою, але не має ще сили зірвати з релігійністю. Церковну обрядовщину сектанти усунули, але полишили Бога. Часть бувшого білого офіцирства, дворян, урядників і інтеліґенції, підтята революцією і розчарована православєм, звернулася до сектанства«. — »Деревенская Беднота« добачує в тому дві небезпеки: »З одного боку релігійний фанатизм одержуючи більш субтельні форми, проникає глибше до душ віруючих і боротися з ним багато труднійше, як зі старими видами релґії. З другого знов боку під покривкою релігійних сект кулацькі верхи сіл і непманська часть міста пробує створити для себе нову форму політичної орґанізації«. — Отсі цікаві інформації кінчить ґазета запевненням, що сектанство є сьогодні в Союзі сцентраліззоване, маючи провінціональні і всеросійські Ради, котрі визначують проповідників і інструкторів, розділюють фонди, управляють видавництвами (їх є пять), рішають про доґматику і про цілий зміст сектанських праць.

Нові католицькі епископи.

Після виїзду з Радянського Союзу архієпископа Ропа, епископа Цепляка й епископа Кеслера (перебуває тепер в Німеччині), остали тамошні католики без висшого духовного проводу. Ватикан робив вправді в радянськім правительстві заходи, щоби воно згодилося на висвячення нових католицьких епископів, але в заміну за це жадали большевики від Ватикану признання їх режіму. Ватикан був отже приневолений шукати инших доріг, щоби забезпечити католицьку Церкву в Союзі. В р. 1925 дістав ректор папського орієнтального інституту о. Дербіні Т. І., завдяки париському еп. Шапталеви, дозвіл поїхати до Москви. Ця перша подорож була тільки в цілях наукових. В кілька місяців пізнійше виїхав о. Дербіні вдруге до Радянського Союзу, цим разом уже в цілях практично-душпастирських. Іще перед його виїздом іменував папа двох священиків, що перебували в Союзі, епископами. Про це іменування мав о. Дербіні устно повідомити інтересованих. Цими номінатами були: Асумпціоніст о. Неві, Француз, що від довшого часу душпастирював в Донеччині, і о. Малецький. Перед своєю третьою подорожею дістав о. Дербіні сам епископські свячення і вже як епископ поїхав знов до Москви, де потайно уділив епископських свячень о. Неві й о. Малецькому. Таким чином католики Радянського Союзу дістали двох епископів. Вістка про те, будьтоби еп. Дербіні висвятив ще в Москві якихсь священиків, неправдива.

Фальшивий і правдивий поступ *).

(Дальше).

Є ще мнимі приятелі Церкви, що всю вину скидають на її »короткозорих« керманичів. На їхню думку Церква має неограничену здібність пристосуватися до свойого окруження, але в тім спинюють її ті, що мають власть в своїх руках. Світ іде вперед з прискореною все скоростю. Здержувати його біг, це плисти проти хвилі бистрої ріки. Та церковні власти, що мають в руках головний провід Церкви або є її дорадниками, не є спосібні зрозуміти знаку часу або як слід оцінити сили модерних ідей. Є вони в анахронізмі та стоять в дивній дісгармонії з духом часу. Й доки будуть мати вони перевагу, доти Церква невміло буде вести свою політику та буде ворогом культури. Поступ стоїть перед її дверми, але вона не хоче дозволити йому вступу. Деякі духовні, хочби були достаточно освідомлені, то скорше чи пізнійше дістаються під вплив свойого окруження, і так говорять, що їх мови світ не може розуміти.

Одиноким спасеним ліком — кажуть ті критики — булоб, зреконструювати церковну владу по думці новітнього часу. Церковні власти повинні признати, що богато дечого мусять вчитися від світа, та що мусять дати кермувати собою таким людям, що є глибоко духом часу переняті й з його потребами цілковито обзнакомлені. Ми будемо їх дорадниками, а тоді опремося на нашім досвіді! Ми прецінь стикаємося зі світом і маємо його довіре, ми зможемо точно пояснювати його духа. Приходимо в його імени предложити мирові услівя та запропонувати союз із Церквою, який на нещасте ва довго відтягнувся.

Що ж скажемо на ті скарги, які світ підносить проти Церкви й її керманичів? Яке наше становиско що до рад, які їм подає? Що думати про союз, який хоче з ними заключити?

Що до першої точки, то Церква не бореться з модерним поступом за це, що він зділав, а за це, що залишив зробити. Церкві лежать на серцю оба поступи: матеріяльний і духовий, але ще більше моральний, без якого, по свідоцтву цілої історії, матеріяльний і духовий напевно по-

*) Die Welt, in der wir leben, v. R. I. Meyer, S. I Fünfte Uuterweisung, подав о. Лев Вань.

вим вражінням, було духовою потребою узмисловлення тайн св. віри. Величаві мозаїки прикрашували тому стіни базилик, численні картини проповідниці та престоли. Навіть одяги й предмети буденного життя мали як прикраси релігійні картини. Почитали чимало чудотворних ікон. Певно, що не обходилося тут без пересади та надужить, як при всему людському й уже здавна піднімалися проти цего голоси. Та на загал зберігано межі, зазначені Церквою й ніщо не оправдувало вмішання в це світського володаря.

Доси Лев III визначався тільки славними вчинками. Він був справжній відновник держави та війська. Не знаємо докладно, що спонукало його в десятому році панування (726) до цего насильства. Ледви, чи були тут спонукою політичні причини? Бож такий бистроумний муж не міг не знати, що така міжусобиця, таке роздвоєння в народі, що його викликало його насильство, не причиниться до скріплення держави, а противно ослабить її. Найпевніще вплинули тут ложні релігійні погляди. Хоч уже великі отці Церкви зазначили як найвиразніще, що ікони слід почитати не задля їх самих, тільки задля осіб, що вони їх зображують, та всеж разураз піднімалися то сильніше то слабше спротиви проти почитання зображень святих осіб, або бодай почитання їх ікон. І тепер знову повстала в Фригі партія, що виступила проти почитання ікон. У цему самому змислі впливали й численні та впливові Жиди, що їм почитання ікон здавалося злочином супроти Господа. Це й може ще що инше могло вплинути на цісаря.

І скрізь лютував меч проти приклонників почитання ікон. Епископи, священики й світські, та головно черці, що здавна в Византії заступалися найвитреваліше за правовірністю, йшли за свою постійність у заточення, на муки, а то й на смерть. Усе дріжало перед гнівом володаря. Наче буря, здавалося, хоче він здавити всякий спротив.

Тоді несподівано роздався на Півдні могутній голос в обороні образів. І цей голос додав відваги, покріпив переслідуваних, що їх ряди вже подавалися. Уже по появі першого едикту[8]) пішло поміж прихильниками ікон оборонне письмо. Написав його Йоан Манзур. Він тоді зайняв уже був мабуть батькове місце. В кожному разі сповняв уже високий уряд у столиці халіфа. Тепер випустив він у світ »Першу оборонну бесіду проти зневажників святих ікон«. Велике, в світської людини незвичайне богословське образування вяжеться там із принадним, не гордовитим виступом. Ніколи, хоч нераз виступає й дуже гостро, не виходить він поза межі доброго обіходу. Тільки тут і там пробивається легкий глум, що надає писанню принади.

»Властиво ялосяб нам, з огляду на нашу власну негідність, на все замовчати й тільки Богові сповідатися з наших гріхів« — пише він. Та все в своїому часі. Тепер Церква в небезпеці. Тож і йому треба говорити (пор. Євр. 10. 38): »Коли ти усунешся, не подобаєшся моїй душі«. »Страх перед цим словом« — виясняє він — »змусив мене говорити. Не хочу ставити вище цісарського маєстату над правду«. (І. Бесіда, гл. 1).

Потім говорить основно про почитання ікон та збиває закиди противників. На прикінці великою скількістю висказів отців Церкви доказує звязок своїх поглядів із церковним переданням.

Цей твір мав великий вплив. Оборонці ікон немов нової набрали сили й із свіжим завзяттям дожидали боротьби за правду. Та не спинила ця бесіда люти цісаря. Достойний девятьдесятьлітній патріярх Царгорода Германус, що був рішучим оборонцем ікон, мусив уступити серед лютувань і зневаг. На його місце прийшов Анастасій II. прихильник цісаря.

Тоді очі всіх звернулись до Дамаску, відкіля вже раз так несподівано прийшли відвага й покріплення. І знову виступив на боєвище Йоан із оборонним письмом.

Воно, це письмо, ще палкіше, як перше. Однак і воно не виступає поза межі благородної полеміки. »Простіть мені, мої панове«, так починає він »й прийміть від мене нездарного й найнизчого Господнього слуги — основне виложення правди. Не з жадоби слави — Бог мені свідком — тільки з любови до правди виступаю знову. До цего спонукали мене деякі діти Церкви, бо перше письмо було за мало зрозуміле широкому загалові. Тож прошу вас, простіть мені, бо я сповняю тільки приказ слухняности (II. Бесіда гл. 1).

(Дальше буде).

кінчилисяб варварством. Вона не бажає собі, щоб її діти полишили стремління до матеріяльного поступу тим, що свою тугу до теперішнього життя ограничують; і годі їй не пригадувати їм цього, що, коли хочуть запевнити собі будуче життє у вічности, мусять доконче зречися деяких приємностей і вигід, що їх так легко дає матеріяльний поступ. Вона не бажає також цего, щоб зусилля до духового поступу полишили вони тим, що не вірять в будуче життє; а мусить конечно охоронювати їх перед небезпекою, на яку виставляють католицьку віру, коли рішуче домагаються, щоб свої науки погоджувала з відкриттями і самовільними заложеннями модерних наук, що є виставлені на постійну зміну.

Що до другої точки, то керманичі Церкви вповні признають, що богато дечого мусять учитися від світа. Пригадують собі натхнені слова св. Письма, що »сини сего світа мудрійші є в своїм роді від синів світла« (Лука 16, 8), але не менше памятають, що »мудрість сего світа є глупотою перед Богом« (1. Кор. 3, 19). Свідомі також цього, що, коли хто хоче доброго щось здїлати для світа, мусить найперше основно пізнати його стан та потреби. Знають також і це добре, що до цього замало ще є увійти у звязок зі світом. Тут треба безумовно глядіти не лиш вільним від пристрастей розумом, а просвіченим »звише« оком віри. Иншими словами: треба на нього так дивитись, як дивиться на нього Бог. Хто длятого може за зле брати керманичам Церкви, що вагаються приняти предложення світа? Безперечно мають певну підставу, що з деяким недовірям відносяться до науки та до її заступників!

Про старинних Греків оповідає історія таке: Коли не змогли здобути міста Трої приступом, тоді взялися на осьякий підступ. Здержали нагло боротьбу і позірно відступили від дальшої облоги. Побачили це мешканці міста, відчинили брами та цілою гурмою вийшли поза мури оглядати поле битви. Ніде не було видно ніякого ворога, лиш на місці, де були табори ворожої армії, стояв великанський деревляний кінь. Всі остовпіли. Що мало це означувати? Чому його лишили? Що з ним почати? — Деякі радили взяти його сейчас до міста і поставити в цитаделі як знамя побіди. Старші же й мудріші оглядали його з деяким підозрінням. Нараз один жрець, що якраз мав приносити жертву богам, почав здалека голосно кричати: »Що за глупота! Чиж ви ще не навчилися, що ворогови не можна довіряти? Ще не переконалися про хитрість їх вождa, що укладає їхні пляни? Будьте осторожні! Цей мнимий дар, це напевно якийсь підступ! Скажу вам ще це, що боюся Греків навіть тоді, коли дають дарунки«. Саме в тій хвилі прибіг якийсь чужинець та почав кричати, що втік від неприятеля. Відтак почав на все у світі присягатися, що знає ворожі воєнні пляни та що хоче всім їх виявити. Говорив так: Цей деревляний кінь призначений є на жертву для примирення богів. Нехайже Троянці затягнуть його до міста, а тоді щойно стануть панами світа. Повірили в це Троянці і так зробили, як їм говорив, йогож самого запросили до себе в гостину і бенкетували цілий день. В ночі, коли вже всі спали твердим сном, підійшов згаданий чоловік до деревляного коня, отворив його боки, а з нутра вискочила громада узброєних жовнірів, що були там укриті. Сейчас розбіглися вони по цілому місті, поубивали сторожі, відчинили брами, і так вороже військо, що ждало на умовлений знак, увійшло до міста і напало на необачних мешканців. Наступили відтак сцени страхіття й одчаю, які годі описати; і заки досвіток настав, була Троя масою димлячих руїн.

Подібна судьба стрінулаб без сумніву в нинішних часах Церкву, якщо не булаб вона від цього захоронена непомильною поміччю св. Духа, який говорить устами її керманичів. Бо світ хитрий як ті старинні Греки. Деколи перестає явно ворогувати і тоді деякі католики, надіючися мира, сейчас готові є з ним заприязнюватися. Инші зате з меншим довірям числять на помирення зі старим ворогом і дораджують як найбільшу осторожність, а найвисший видимий намісник Христа на землі перестерігає вірних, щоб не так дуже будували на позірній і зовнішній готовости до мира.

(Кінець буде).

З українського життя.

Нова партія.

В 40. ч. »Ради« поміщений комунікат про те, що »Зїзд представників української національно політичної думки трудових мас українського народу« у Львові дня 15. травня 1927 одноголосно ухвалив раснувати українську національно-політичну партію. Програму партії має випрацювати будуча управа партії. Партія має зватися: Українська Партія Праці. За Президію УПП підписані під комунікатом: голова — Вячеслав Будзиновський, заступники голови: д-р Михайло Західний, Аркадій Малецький і Григорій Слобода.

Нарада в справі гуманістичних гімназійних відділів.

Дня 15. ц. м. відбулася у Львові нарада громадян у справі гуманістичних гімн. відділів. Після реферату і дискусії вибрано горожанський комітет, котрий має між иншими подбати, щоби до істнуючих гуманістичних відділів у Львові приділено окремого управителя і вчителів, відповідаючих духові й завданню гуманістичної школи. Поріщено заохочувати громадянство, щоби спрямовувала свої діти до тих відділів. Вступні іспити до четвертої кляси гуманіст. відділів відбудуться під кінець червня. (Порівн.: »Нова Зоря« ч. 18. »Під розвагу батькам і ученикам«).

Загальні Збори Земельного Банку Гіпотечного. у Львові.

(Надісланий звіт).

В пятницю, дня 25. цвітня с. р. відбулися о год. 4-ій з полудня 13-і Загальні Збори Земельного Банку Гіпотечного, Акційної Спілки у Львові в присутности правительственного комісаря, ст. радн. Вержбіцкого і нотаря І. Раставецького. Зборами проводив Президент Надзірної Ради д-р Теофіль Кормош, як скрутатори фунгували пп. Олександер Онисько й Микола Скрипка.

Зі звіту, який іменем Надзірної Ради складав заст. президента о. крилошанин Дамян Лопатинський, довідуємося про значний поступ у розвитку Земельного Банку Гіпотечного, який потрафив побідно вийти з кризи спричиненої катастрофальною девалюацією й вийшов на шлях нормального розвою.

Акційний капітал виносить зл. 1,000.000 розложених в 40.000 штук акцій, кожна номінальної вартоси зл. 25.—.

З кінцем року 1925 остало було 410 несплачених банкови передвоєнних гіпотечних позичок в звальоризованій сумі зол. 344.286.88.

Протягом року 1926 вплинуло зл. 16.057,23 на сплату, при чім сплачено цілковито 36 позичок — так, що з кінцем р. 1926 остало ще несплачених 374 позичок на суму зол. 328.229.65.

На основі пляну конверзії гіпотечних позичок і заставних листів затвердженого рескриптом Міністерства Скарбу з 22. травня 1926 Ч. Д. О. Г. II/2392, Заставні Листи Земельного Банку були звальоризовані на 6.11% по скалі § 2. вальоризаційного закона.

В слід наведеного рескрипту банк не буде видавати конверзійних листів заставних, тільки давні листи перестемпльовувати на звальоризовані квоти, як це в часописях було оголошене.

Вклади на біжучий рахунок — головно в твердій валюті — побільшилися значно, бо виказують квоту Зл. 990,098.82, проти стану з р. 1925. Зл. 399.428.46, а Зл. 196.174.59 з р. 1924.

Вклади мали в переважній частині тенденцію á vista, тому не лише вимагали держання доволі високого касового поготівля, але й унеможлливляли всі інтрреси à la longue.

Ця обставина, як і непоємність ринку на заставні листи, були причиною, що Земельний Банк Гіпотечний не міг урухомити гіпотечного відділу й уділювати нових гіпотечних позичок.

З кредиту користав банк лише в Банкові Польському в формі реесконту портфелевих векслів. Кредит цей виносив з початком року Зл. 50.000.— в другій половині року 1926 був підвисшений до квоти Золотих 250.000.—

З осталих позицій довжного стану виносять купони заставних листів Зл. 22.196.50 (в р. 1925 Зл. 8.304.32, в р. 1924 ——), а прочі позиції разом квоту Зл. 139.266.86 (в р. 1925 Зл. 3.525.33, в р. 1924 Зл. 64.646.26).

(Докінчення слідує).

Культурний рух на Поліссю.

Осередком українського культурного життя на Поліссю є м. Берестє. Там є »Просвіта«, кооперативний банк, українська приватна школа, там найбільше скупчилося свідомої української інтеліґенції.

Берестейська »Просвіта« повстала в 1923 р. заходами посла дра Василя Дмитріюка. Берестейська »Просвіта« удержує 7-миклясову школу ім. Олекси Стороженка в Бересті і робить заходи біля відкриття ґімназії, уладжує курси, мандрівні бібліотеки і веде бюро правної поради. З ініціятиви »Просвіти« відкрито Українбанк і кооперативу »Село«. Багато зробила »Просвіта« і для села. Вона має тепер понад 80 бібліотек-читалень по всім Поліссю.

На чолі Українського Кооперативного Банку в Бересті стоять адвокат Василь Криницький і Олександер Базилевич. Оборотовий капітал Банку сягає до 70 тисяч зол.

Українці добилися успіху в міській самоуправі. На внесок радного-Українця Ів. Паренюка ухвалила берестейська міська рада, що всі розпорядки м. самоуправи до населення мають видаватися обовязково також в українській мові. Ухвала вже війшла в життя.

Берестейське укр. громадянство задумало побудувати в Берестю Народній Дім. Комітет Будови Н. Дому під проводом дра Дмитріюка тепер занятий призбиранням потрібних фондів.

З Холмщини і Підляша.

Правління Товариства »Рідна Хата« в Холмі видало відозву до громадянства в справі будови Народнього Дому в Холмі »Рідна Хата«. Завдяки жертвенности громадянства і праці організаційного К-ту закуплено вже площу, приготовано матеріял, а тепер приступають до самої будови. »Рідна Хата« в Холмі має обслугувати культурні потреби всієї Холмщини і Підляша.

Міністр Освіти на Волині.

Дня 29 квітня ц. р. прибув на Волинь Міністр Освіти др. Добруцкий, який побував в Рівному, Дубні, Кремянці, Луцьку та Білокринці й Почаїві на Кремянеччині. Між иншим в Рівному була у Міністра українська делеґація, яка зложила міністрові подяку за надання українським ґімназіям в Рівному, Луцьку й Кремянці прав державних ґімназій. Делеґація порушила справу українського шкільництва середнього й вищого, а головно справу школи народньої, домагаючись забезпечення прав мови в шкільництві для українського населення. В останній справі міністр заявив, що державні власти »стисло« стоять на ґрунті конституції й законів і що в місцевостях, заселених українським населенням, при складанню деклараций згідно з законом про мову, бажання населення будуть узґлядненї.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

День 29. цвітня в Подєбрадах.

Як нас повідомляють із наших еміґрантських кол, в Подєбрадах вшановано восьмі роковини відродження Української Гетьманської Держави урочистими зборами. Свято уладили місцеві гетьманські організації: Подєбрадська група »Українського Стягу« і Укр. Союз Хліборобів Державників у ЧСР.

Збори відкрив короткою промовою представник Центральної Управи Обєднаних Українських Хліборобських Організацій п. Й. Мельник. Відповідні реферати виголосили п. Евген Томашівський і п. О. Бать. Збори закінчено відспіванням національного ґимну.

Пресовий ланцюх.

Жертви на розширення видавництва „НОВА ЗОРЯ“ (на популярний часопис для народа).

о. Василь Дрелих, парох Чижикова, складає 4 зол. і кличе на довільну суму: Впр. о. Василя Стрільбицького, пароха в Зеленій; Впр. о. Петра Пелехатого, пароха Дмитрович; Впр. о. Максиміляна Коверка, пароха в Бродках; Впр. о. Василя Рудка, пароха Дубя і Впр. о. Івана Романчукевича, пароха в Лапшині.

о. Андрій Мельник, парох Вишнева, складає 20 зол.

о. Григорій Фуканьчик, сотрудник а. р. в Угерцях мінер. складає 5 зол. і кличе на таку суму всіх о. о. Товаришів, що покінчили Дух. Семин. в Перемишлі в 1925 р. від о. П. Білинського почавши, а на о. С. Юзьвяку скінчивши.

о. Володимир Пашковський, завід. в Суходолах, складає 3 зол. і кличе Впр. о. Николая Рокецького, зав. в Новосілках, Впр. о. Василя Прихідка, завід. в Черниці і Впр. о. Маріяна Плешкевича, пароха в Чепелях.

о. Іван Тимчук, декан і парох Беньової, викликаний в ч. 10 »Н. З.« о. Іваном Тимчуком, парохом Туря, складає 5 зол. і кличе на таку саму суму Всч. о. о. Кондеканальних Турчанського деканату.

о. Іван Черкавський в Радимні складає 3 зол. і кличе на довільну суму: Впр. о. Івана Масляника, пароха в Острові; Впр. о. Івана Дмитраша, пароха в Малковичах і Впр. о. Мирона Кохалевича, сотр. в Тартакові.

о. Михайло Блозовський в Підгайцях, складає 5 зол. і кличе на довільну суму: Впр. о. Михайла Добрянського, сотр. в Куриличах; Впр. о. Юрія Малого, адм. в Сновичі і всіх Всч. Товаришів, котрі вже виординувалися.

о. Йосиф Бадан, парох у Завадці к. Турки складає 5 зол. і кличе на таку саму суму всіх Всч. Отців, що разом з ним кінчили богословські студії в Перемишлі 1911 р.

о. Дмитро Малець в Окнянах складає 5 зол.

Н. Н. складає 5 зол.

о. Марко Гіль, парох Яргорова складає 3 зол. і кличе о. кан. Олександра Кобрина, пароха в Порохнику і Впр. о. Михайла Сулятицького, в Заболотові.

о. Михайло Вітик, парох у Дністрику голов. складає 3 зол.

„ПРАВДА"

НОВИЙ ЧАСОПИС ДЛЯ НАРОДА.

Усі ще тямлять, як тому сім літ виходив у Львові популярний тижневик »ПРАВДА«, що зєднав собі загальне признання, бо сміливо виступав в обороні правди й прав нашого народу. Польська влада заборонила тоді наш часопис. (Тоді був у Галичині воєнний стан).

Тепер можемо поділитися з українським громадянством вісткою, що »ПРАВДА« буде знов виходити, почавши від першого червня ц. р. і так само як перше буде сміло й отверто боронити правди й виступати в обороні добра нашого Народу і католицької Церкви.

Як перше, так і тепер »ПРАВДА« появлятисяме, як тижневик.

Передплата до кінця року 6 зол.
на цілий рік 10 „
на пів року 5 „
місячно 1 „

Редакція й Адміністрація покищо міститисяме в домівці редакції »Нової Зорі« й туди просимо звертатися з усіми письмами та грошевими посилками для »ПРАВДИ«.

Адресувати так:

»Нова Зоря« (для »Правди«)

Львів, вул. Сикстуська ч. 39 А.

Отсим запрошуємо всіх. хто дорожить добром нашого Народу й св. Церкви, вступати в ряди передплатників »ПРАВДИ«. Наших прихильників просимо завчасу зєднувати нам передплатників, присилати збірні і поодинокі замовлення на вище подану адресу.

Тож громадно до діла!

ВИДАВНИЦТВО »ПРАВДИ«
часопису для народа.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Польсько-німецький комунікат.

В Байтен був німецький зїзд і на ньому промовляв міністер судівництва й віцеканцлер Німеччини Герґт. Говорив він, що Німеччина мусить відзискати назад утрачені землі. Це мусило звернути увагу польського правительства. Польська преса наклікала до гострого виступу супроти Німеччини. І вже говорили, що Польща вишле ноту Німеччині. Та до цего не прийшло. Скінчилося на гостині польського посла в Берліні Ольшовского в міністра Штреземана. По спільному порозумінні видано комунікат, в якому подано звідомлення про відвідини пос. Ольшовского в міністра Штреземана та зміст їх розмови. Оба заявили собі взаїмно, що придержуються й будуть придержуватися на дальше договору, підписаного в Льокарні. Штреземан, що промову мін. Герґта подали часописи невірно. Так і поладнано спір. Причини такого поладнання треба глядіти в цему, що в Німеччині є навіть у правлячих кругах сильна опозиція проти заключення торговельного договору з Польщею, а нота Польщі скріпилаб їх становище й унеможливилаб згаданий договір. А Польщі в кожному разі залежить на заключенні торговельного договору.

Віднова переговорів із Німеччиною.

Таке поладнання непорозуміння вможливило дальше ведення торговельних переговорів. І, як доносять німецькі часописи, німецький відпоручник, пос. Равшер прибув до Берліна, щоби з тамошніми міродатними чинниками порадитися в справі віднови польсько-німецьких переговорів. Як щось знову не перепинить, то може таки доведуть ці переговори до корисного кінця.

Ревізії та арештування в »Стражі Народовій«.

Дня 14. ц. м. довершила польська поліція арештувань у »Стражі Народовій« в Варшаві. Слідча влада одержала інформації, що поодинокі члени »Стражи Народової« мають оружя без дозволу, а в льокалях »Стражі« переховують стріляво та ручні гранати. Із цего донесення виходить, що в льокалі »Стражі« виробляли теж бомби, що викликають слези. Цих бомб уживали члени »Стражі« при розбиванні віч і при демонстраціях. Супроти цего ввійшла до льокалю згаданої організації поліція та арештувала 7 осіб, а серед них капіт. Полоньского, Цераніка, Ковалевского й Райхера. При арештованих найшли револьвери та бомби до викликування сліз. Стверджено теж, що при »Стражі« була хемічна лябораторія. Серед задержаної кореспонденції кап. Голиньского найшли між і. викази членів і поручення збирання стрільного оружя. Кажуть, що між переписком є й листи ґен. Йос. Галера та кс. Панася.

Надзвичайна сесія сойму.

У соймових кругах, зближених до правительства, запевняють, що скликання сойму та сенату на надзвичайну сесію послідує з початком червня. На дневному порядку цеї надзвичайної сесії будуть: самоврядні закони, розгляд декретів президента річипосполитої, виданих в останніх часах та інтерпеляції в справі дорожнечі.

Переговори з Радянщиною про договір у справі неаґресії.

Вже довший час ведуться в Москві польсько-радянські переговори в справі заключення взаїмного договору про неаґресію між польським послом Патком і членом колеґії Наркоміндел Стомоняковим та йдуть черепашним ходом. Польща звязана 16 статею договору Союза Народів і жадає, щоби в будучому договорі це питання було ясно означене. А більшовики жадають, щоби зобовязання Польщі супроти Союза Народів не входили в сам договір, тільки в додатковий протокол.

Спіритизм.

VIII.

МЕДІЙ.

Сьогодні стрічаємося дуже часто з питанням, і то питанням зовсім природним, яке ставлять люде, що не є обізнані з вислідами найновійших дослідів, а саме: Як може духове єство виявити своє істнованя й присутність тим способом, щоби було помічене й обективно бачене в матеріяльнім змисловім світі? Звідки бере воно матерію, щоби довершити цього майже неймовірного чуда?

Довголітні досліди й помічення учених виказали таке:

Коли деякі особи легко склонні до духової пасивности розвивають і культивують той стан, і коли вони готові служити до спіритистичних цілей, то вкінци переходять у стан несвідомости, який називаємо трансом. У цьому стані воля є обезвладнена. Правильні функції думання й життя є застановлені і ціла особа в часі тревання того стану стоїть поза буденним ужиттям змислового світа. Вона стає знарядом до вжитку надзмислових інтелігентних сил і властей.

У тому стані дається можність невидимим духовим єствам обективно обявитися й неначе ввійти, втиснутися в цей змисловий світ. Вони довершують цього тим способом, що беруть із тіла медія якусь ніжну матерію або субстанцію, котру вчені ріжно називають, а про якої суть дуже мало знаємо.

Тому, що та субстанція є неначе життевою силою медія, і що відтягнення більшої скількости тої субстанції получене завсігди з небезпекою для медія, мусять також тіла инших присутних принести звичайно якусь жертву зі себе. (Відомо, що певний стан пасивности наступає рівнож у неодного із присутних). Деякі дослідники є погляду, що цю ніжну матерію можна взяти із инших тіл та сил природи.

Медій стається через те звязковим членом між змисловим і надзмисловим світом; він уможливлює невидимим духовим єствам викликувати ріжні фізичні й обективні феномени. За посередництвом інтелігентного ужиття тої субстанції порушуються предмети, відзиваються стукання й инші незвичайні голоси, появляються таємні світла, незвичайні письма, рисунки і т. д., а вкінци, коли пасивність медія вповні розвинулася, цілі члени людського тіла та лиця, подібні часто до лиць померших людей (матеріялізація).

Що ті явища походять від інтелігенції, яка вміє тою ніжною субстанцією орудувати в ріжний спосіб, і яка не може бути завсігди підсвідомістю медія, це достаточно сьогодні доказане. »Брати силу від медія — пише слушно проф. Льомброзо — не значить бути тотожним з медіем«. Противно цьому твердять тільки ті, що ніколи самі не бачили феноменів і що звичайно описують ті феномени зовсім инакше, як вони є в дійсности. Для досвідченого дослідника нема сумніву в правдивости феномену. Медіем є часто недосвідчена особа, яка навіть не знає, що це таке матеріялізація, яка ніяк не в силі знати, як треба орудувати субстанцією, при помочи котрої повстають часто лиця, яких вона в життю ніколи не могла бачити.

Крім того переконується дослідник тих феноменів про присутність аранжуючих, інтеліґентних і керуючих єств, яких оглядність і знання викликують часто подив і яких вплив не дасться сьогодні оспорити ніякими нестійними поясненнями або обманчивими гіпотезами. Нема випадку, щоби який досвідчений спіритист змінив свій погляд внаслідок вдемаскования обманчивого медія. Феномен матеріялізації доказаний тепер наглядно. »Я сам — каже дослівно Равперт — оглядав цей феномен при найбільш сприятливих обставинах, замовив духові єства в инше, мною означене місце і відфотографував утворені там тіла при помочи моїх власних плит. Померший президент королівського фотографічного товариства в Льондоні зробив той самий експеримент і одержав ті самі висліди та оголосив їх прилюдно«.

З огляду на те переконувати ще дальше сумнівників являється втратою часу.

Що згадана матерія або субстанція походить головно з тіла медія, доказує передовсім убуток тягару, який помічаємо при появі фантому. Згаданий італійський професор Льомброзо, який докладно займався дослідом того феномену, пише: »Експерименти з медіем панею Вуд доказали, що половина її тягару перейшла на тягар фантому. Її важили перед сеансом і в часі сеансу на вазі Блекберна. Перед сеансом важила вона 176 фунтів. З появою фантому зменшився її тягар на 83, а пізнійше на 54; фантом важив ріжницю«.

Те саме доносить д-р Г. Карінґтон про Евсапію Палядіно.

Многі заступники спіритизму намагалися останніми роками піднести феномени до гідности науки, запевняючи, що медіюмізм, як талан до

НІМЕЧЧИНА.

Переговори з Францією.

Радник німецької амбасади в Парижі др. Ріт, безпосередно перед зібранням французької ради міністрів відбув довгу розмову з міністром Бріяном. Урядовий комунікат каже тільки, що обмірковувано »актуальні справи«, та німецькі часописи вповняють, що головним предметом розмови була справа редукції міжсоюзної окупаційної залоги в Надренії. Німецькі часописи зазначують, що покищо нема виглядів на корисну полагоду цієї справи, бо хочби Бріянд і схилювався до цего, то зустрінеться в нутрі кабінету з сильним опором. Щоб, як можна дальше відложити справу усунення окупації Надренії, Французи видвигають справу збурення східніх німецьких твердинь. Німецьке правительство стоїть при цему, що по відкликанні міжсоюзної контрольної комісії висилання до східньої Прусії союзної комісії на контролю противиться постановам договору, заключеного в цій справі. А Франція домагається поручення цеї контролі акредитованим у Берліні військовим аташе. Міродатні берлінські круги твердять однак, що ще протягом тижня дасть французьке правительство відповідь на порушені актуальні питання.

В справі продовження закона про охорону республики.

Крім цих справ у зовнішній політиці має Німеччина чимало справ до полагоди з внутрішньої політики. На першому місці є тепер справа продовження закона про охорону республики. Радять над цею справою провідники партій, та покищо не можуть погодитися. Тільки партія центра висказалася вже в цій справі одноголосно за продовженням закона без якихнебудь змін. Ця заскора заява центра викликала невдоволення німецько-національної партії і Штреземанової народньої партії. Обі ці партії вважають ухвалу центра змаганням поставити їх перед довершеним фактом. Штреземанова народня партія годиться на задержання 23 статті, зверненої проти б. цісаря, а рішучо жадає знесення т. зв. державного трибуналу, що до нього належали всі проступства проти цего закона. Національна партія теж домагається знесення цего трибуналу, але старається й про знесення 23 ст. До ухвалення закона потрібно $^2/_3$ голосів. Майже певно, що дійде до компромісу й закон буде ухвалений.

АНГЛІЯ.

Ревізія в радянській торговельній делегації.

Немилу несподіванку зробило англійське правительство Радянщині — перевело ревізію в радянській торговельній делегації »Аркос« у Лондоні. Правда, це не перша несподіванка, зготована більшовикам. Перед кількома тижнями пекінське правительство зробило їм ще більшу несподіванку, бо на приказ Ввелінгтона Ку перевело ревізію в радянському посольстві в Пекіні, що будь що будь має права екстериторіяльности. Та це було всеж таки в Азії, а тут Европа. Несподіванка! Та вона конечна, бо більшовики аж надто ярко надуживали й надуживають цеї екстериторіяльности на свою агітацію. Тим більше, що торговельна делегація не має права екстериторіяльности. І англійська політична поліція окружила будинок радянської торговельної делегації й перевела у ньому основну ревізію. Як запевняє англійське правительство, найшли там цікаві докази, що »Аркос« було огнищем революційної пропаганди. Розумно обміркувала це все Англія. Радянщина не здібна тепер до ніякого рішучого виступу на зовні. Її сили вичерпані. Зате в Англії величезна більшість опінії є проти Радянщини, перестали вже там вірити в користи торговлі з Радянщиною. А небезпека більшовицької агітації для Англійців представляється щораз живіще. Саме ведеться в палаті громад боротьба між англійським консерватизмом і соціялізмом на підкладі побоювань перед комунізмом. Що йно покінчилося перше читання проекту страйкового закона, як лік проти загальних і політичних страйків. Усі поправки партії праці (а було їх понад 400) відкинув парлямент 300 голосами проти 180. Ревізія в »Аркосі« причиниться без сумніву до приєднання англійської опінії в користь протистрайкового закона. Та головне значіння цеї ревізії є в ділянці заграничної політики. Відносини між Англією й Радянщиною загостряться незвичайно. Буде мусити й Німеччина добре розміркувати, куди їй піти.

Щож до самої ревізії, то міністер внутрішних справ Гікс заявив у палаті громад, що вона відбулася на поручення міністра війни за згодою премієра й міністра зовнішних справ. Шукали за документами, що, як здогадувалися, були в руках функціонаря цего товариства. Правда, не найшли їх, затеж найшли інші, що можуть мати звязь з цею справою. Багато документів більшовики вспіли спалити. Англійські часописи пишуть, що афера »Аркоса« виявила конечність зірвати взаємини Англії з Радянщиною.

РАДЯНЩИНА.

Опозиція Зіновієва.

В московських кругах викликав велику сенсацію факт нової опозиції Зіновієва проти центрального комітету партії. На зборах посвячених 15-літтю часопису »Правда«, що відбулися недавно, Зіновев виступив гостро проти Центрального Комітету й проти його ухвал та проти ідейного напряму »Правди«, що по думці його дуже відбігає від комуністичних ідеалів і програм. У звязи з цим виступом Зіновева центральний комітет партії рішив потягнути його до партійної відповідальности. Зіновієву справу передали контрольній комісії до розгляду.

Економічні взаємини з УСРР.

6. ц. м. прибула до Харкова австрійська делегація, щоб увійти в близші зносини з українським радянським правительством і українськими економічними кругами тай оживити економічні взаємини обох держав. Австрійська делегація відвідала український торговельний комісаріят і відбула довшу конференцію з комісарем торговлі Черновом. На цій конференції обмірковувано вигляди вивозу до Австрії і ввозу з Австрії на Україну. Австрійська делегація цікавилася головно хліборобськими та хемічними витворами й бажалаб вивозити целюльозу, ротаційний папір, текстильні півфабрикати й спеціяльні машини. Австрійські відпоручники конферували дальше в представником українського державного торговельного відділу Цукерманом і з представниками поодиноких господарських віток, в першуж чергу з представниками українських стоваришень та мистецького промислу. Відвідали також український хліборобський банк і державний банк і цікавилися родами кредитування українського хліборобства. Довші переговори вела делегація з найвищою господарською радою. Австрійська делегація обмірковувала там головно проекти заснування нових шевських та текстильних підприємств на Україні. Заключено кілька договорів про доставу, головно засобів поживи, рочів та рибних консерв та деяких гірничих продуктів. 8. ц. м. виїхала делегація для дальших переговорів до Київа.

ШВАЙЦАРІЯ.

Економічна міжнародня конференція.

Економічна міжнародня конференція, яка відбувається тепер у Женеві, а в якій як відомо, беруть участь і більшовики, що радіб використати її для здобуття фінансової підмоги від буржуазних держав, радить тепер в хліборобській комісії. Ця комісія покінчила вже праці в підкомісіях і 16 травня рано на пленарне засідання. Предметами нарад були питання хліборобських стоваришень і хліборобського кредиту. Ці резолюції хліборобська комісія предложить пленумові конференції. В редакційному комітеті торговельної комісії, де ведеться боротьба між прихильниками свобідної торговлі й прихильниками охоронних мит, приготовляють компромісову резолюцію, що не йде виразно ні по лінії свободи торговлі, ні по лінії задержання мит. На засіданні цеї комісії дня 16 ц. м. в відповідь на твердження французького відпоручника Серрійса в справі додаткових оплат, примінюваних у Німеччині, заявив державний секретар Тренделєнбург, що Німеччина має тепер сплачувати великі зобовязування.

АМЕРИКА.

Справа міжсоюзних довгів.

Французькі вчені звернулися були до Зединених Держав, щоб управильнити сплату цих довгів так, щоб ні Франція ні інші союзники, що мають їх сплачувати, не відчували надто тягару цих сплат. На це відповів амер. міністер Мельон дуже гостро. Він заявив, що всі американські довжники дістали вже від Німеччини більше, як досить сплат, щоб могли сплатити довги Зединеним Державам. А Франція й Італія дістали теж від Німеччини більше як досить, щоб сплатити довги ще й Англії. Цими словами поцілив Мельон наче в гніздо ос. Друга сторона відповіла зараз Америці, що вони досі не признавали звязи між міжсоюзними довгами й репараційними. Мельон, кажуть вони, говорить так, начеб була певність, що Німеччина й протягом 60 літ сплачуватиме точно репараційні зобовязання. А такої певности нема. І в самій Америці відповіли йому професори університету в Колюмбії, що цеї певности нема, бо виповнення пляну Доса неможливе. Поправді є тільки один віритель — Зединені Держави Півн. Америки й один довжник — Німеччина. Із репараційних сплат користає не круг европейських переможців, тільки Зединені Держави. На це заявив Мельон, що економічне положення Европи таке знамените, що вона може платити довги. Єнкеси не знають милосердя, де ходить про гроші, про бізнес.

КИТАЙ.

Про воєнні рухи в Китаю є тепер дуже мало вісток тай усі вони непевні. Фенг із своїми військами іде з Тієнзіна походом, щоби в Гонані виступити проти бічного крила північної армії, головно готовиться він захопити залізницю Пекінг-Ганкав, щоб відтяти Чанцолінові війська.

У китайсько-англійській управі Ганкаву прийшло до розриву. Шефа поліції увязнили робітницькі союзи. Вони обстоюють думку, що керма поліції має бути тільки в їх руках. Одним словом хаос, що годі й зоріентуватися хоч як так.

музики або малярства, це дар природи і длятого слід його розвивати. Вони кажуть навіть, що це є висший розвиток спосібностей людської особистости, а тимсамим людського роду. Те твердження, е п а с к р і з ь ф а л ш и в е. Є деякі люде обдарені бистрим чуттем, що від молодости пізнають річи, закриті перед иншими. В усіх краях знаходимо людей, що мають дар ясновидности. Та цей дар не має нічого спільного з медіюмізмом, бо при ньому духові єства не входять зовсім в гру. Ясновидність, бистрий слух і т. д. спіритистичних медіїв повстає наслідком образів і вражінь, які роблять духові єства на психу медіїв в пасивному стані, і які ті відтак виявляють. Ці єства оперують при тому, як самі визнають, зовсім так само, як гіпнотизер, і медій є від них цілком залежний.

Яким способом деякі люде стають медіями довідуємося з оповідання Равперта. Він пише: »Я просив паню Піпер оповісти мені в інтересі правди, як вона стала медіем. Вона сказала мені, що її батько взяв її як малу дитину на одно спіритистичне засідання, нібито, щоби її вилічити від внутрішних болів, на які вона терпіла. Вона була дитиною мрійливої вдачі, легко склонною до пасивности. Медій, казала вона, повів рукою по її лиці, після чого вона запала в сон, з якого тільки з трудом могли її збудити. Коли прийшла до повної свідомости, наступило сильне блювання й млости. Вона опиралася зразу бажанню батька повторити експеримент; але опісля уступила. При другому засіданню повторилися ті самі симптоми. Вона давалася дальше уживати на домагання знайомих як медій і тим способом дійшла до повного розвитку. Пані Піпер говорила мені, що завсігди наступає в неї велике тілесне виснаження, якщо вона частійше чим два рази в тиждень служить як медій«.

Те саме оповідають також про инші медії. В ліпших спіритистичних колах згаданий факт є вповні признаний; тому почали вже тепер малі діти виховувати на медіїв.

Прилюдні медії грають радо ролю чудесно Богом або природою обдарених єств; та це, як бачимо, чистий обман.

Длятого годі сьогодні говорити, що ми в спіритизмі маємо до діла зі с п о н т а н і ч н и м находом духових єств на наш світ, або що медіюмізм це Божий дар, який ми обовязані розвивати й культивувати. Саме противне є правдою. Феномени спіритизму наступають тільки тоді, коли їх спровокуємо створенням відомих условин і використанням особистости, яка нездоровими та важкими в наслідки вправами і посвятою своєї свобідної волі дається до тої цілі ужити

Із сказаного бачимо дальше, що це зовсім фальшиво вважати дійсно с п о н т а н і ч н і явища, як про це пр. читаємо в життях святих, за одно зі спіритистичними феноменами. Перші явища належать до цілком иншої категорії і не мають із останніми нічого спільного. Вони повстають тільки за волею або дозволом Бога і можливо для поучення чоловіка та слухають на всякий випадок законів, яких ми зовсім не знаємо. Инакше мусілиби ми святих уважати спіритистами, а цеж недорічність.

(Дальше буде).

Оповістки.

Звичайні загальні збори Товариства **»Інститут Непорочного Зачатія Пречч. Діви Марії«** в Станиславові відбудуться в четвер дня 26. травня 1927 о год. 10 передпол. в комнатах каси »Власна Поміч« при вул. Липовій ч. 16. з отсим порядком дневним:

1) Відкриття загальних зборів предсідателем Т-ва;
2) Вибір предсідателя загальних зборів;
3) Відчитання протоколу послідних загальних зборів;
4) Звіт з діяльности виділу;
5) Звіт касовий;
6) Звіт контрольної комісії;
7) Доповнення статута Т-ва;
8) Вибір членів виділу;
9) Справа перенесення прав власности площі при вул. 3. Мая;
10) Внесення і запити.

Якщо о год. 10 передпол. не збереться достаточне число членів, збори відбудуться о 11 год. передпол. з тим самим порядком дневним, без огляду на число зібраних членів.

Тогож дня о год. 8-ій рано відправиться в тут. катедральній церкві 2 Служби Божі, за живих і померших членів Товариства.

ЗА ВИДІЛ:

Ф. Величко секретар — **о. д-р Йос. Лятишевський** предсідатель.

СУДЕНСТВУ ДО ВІДОМА!

В неділю, дня 22. травня ц. р. **о год. 3 попол.** відбудуться мергові сходини Укр. Христ. Студ. Організації в домівці Мар. Т-ва при вул. Сикстуській 39 А партер з таким порядком:

1) *Відчитання проекту статуту Товариства укр. христ. студентства.*
2) Дискусія.
3) Евентуалія.

Всіх членів Організації просить о численну участь **Управа УХСО.**

КОНКУРС.

Управа Монастиря С. С. Василіянок в Яворові оголошує отсим конкурс на дві учительські посади: а) професора фізики і природи, б) проф. рисунків і ручних робіт — з кваліфікаціями до навчання в учительських семінаріях. Платня після умови.

З Товариства Охорони воєнних могил у Львові.

Комунікат ч. I.

1) Вибрані на Загальних Зборах Т-ва в дни 2. ц. м. члени Головної Ради відбули своє перше засідання дня 5. ц. м. на якому уконституувався Гол. Виділ Т-ва в такому складі: дир. Броніслав Янів — голова, дир. Юліян Шепарович — заст. голови, д-р Іван Німчук — секретар, дир. Ярослав Колтунюк — касієр. Рішено, що Головна Рада Т-ва відбуватиме свої засідання раз у місяць а Головний Виділ раз в тиждень а в разі потреби й частійше.

2) Тому, що по статуту наше Т-во є централею і обовязане в першу чергу давати напрям цілій акції охорони воєнних могил у Львові і в краю, цілу працю на місцях повинні вести Філії Т.ва, що можуть засновуватися в кожнім селі, місті де найдеться 10 (десять) осіб, що підписалиб статут Т-ва. Кожна Філія предкладаючи до влади 5. примірників статута обовязана долучити дозвіл Головної Ради на основання і означення круга (терену) діяльности Філії. По статути і такі дозволи звертатися на адресу Львів, Руська 18 I. п. Досі звернулося до нас по статути і дістали дозвіл на отворення Філії з означенням їх круга діяльности отсі місцевости: Чортків, Станиславів, Рогатин, Підгайці і Львів (місто і судовий повіт).

3) З приводу недалеких уже Зелених Свят, що як відомо є у нас святом померших, рішено як що року уладити масовий похід на могили полягдих на обох цвинтарях у Львові. Для належньої підготовки того свята — походу вибрано дві секції: пропагандистичну і технічну, які вже забралися до праці.

Поки заснуються усюди Філії Т-ва відповідну підготовчу роботу повинні розвинути негайно окремі Комітети зложені з представників усіх місцевих товариств по всіх наших містах і селах.

4) Для зібрання членських вкладок і взагалі потрібних фондів у Львові рішено приняти окремого курзора. Тому, що Товариство має незвичайно важну культурно-гуманну мету, а вкладка до нього виносить тільки 1 зол. річно, слід надіятися, що ніхто не відкажеться від тої вкладки. В справі притягнення як найбільшого числа членів на провінції вийде окремий поклик до всіх наших Товариств та установ в краю.

Вже тепер одначе повинні до нашого Товариства вписуватися масово члени. Членські вкладки проситься посилати на адресу: Львів »Дністер« Руська 20, *вкл. книжка ч;* 14.000.

Львів, в травни 1927.

За Головну Раду »Товариства Охорони Воєнних Могил«:

Бр. Янів в. р. голова, **Д-р Німчук** в. р. секретар.

Нові книжки і видання.

Слово про св. Церковь Христову. Написавъ В. С. Ужгородъ. 1927. (Выдавництво Чина св. Василія Великого въ Ужгородѣ). Стр. 18.

Популярним, ясним, приступним способом оповідає автор про те, що Ісус Христос є нашою одинокою дорогою, одинокою правдою й життям. Тепер шукати нам треба того Христа в Христовій Церкві. Автор ставить три питання: 1) скільки є Христових Церков; 2) котра є правдива Христова Церква і 3) по чім пізнати, чи хто належить до правдивої Церкви? Опісля відповідає автор на ці питання, опираючися виключно на св. Письмі. Дуже гарно й образово представлена правда, що Церква може бути тільки одна і що тільки в тій одній Христовій Церкві можна доступити спасення. На трете питання відповідає автор дуже влучно й ясно: Чи хто є членом правдивої Церкви, пізнати по тім, чи він признає римського Папу головою Церкви.

В другій части розправляється автор з деякими замітами, як: 1) греко-католицька віра і православна це одно; 2) православна віра ліпша, бо »твердша«; 3) унія й уніяти є прокляті і 4) там правда, де більшість. На ці всі заміти дає автор влучну й вичерпуючу відповідь.

Брошура призначена для закарпатських Українців, де до недавна ще велася завзята православна пропаганда. На таких брошурах повинні взоруватися всі наші автори популярних релігійно-апольогетичних писем.

Евг. Архипенко. Поступове пасічництво. Про бджолу, її життя та догляд над нею. Практичний підручник з 8 портретами, 168 малюнками в тексті і з табельками перекрою улика. Накладом В-ва »Новий Час«. Р. 1927. 244 стор. 8-о. Ціна за прим. 7 зол. 60 с. Рецензію подамо згодом.

Душпастир. Офіціяльний орган епархії Мукачевской. P. IV. ч. 5. 1927. Май.

Статистика Кооператив. Звідомлення з діяльности Т-ва Ревізійний Союз Українських Кооператив у у Львові і статистика союзних кооператив після стану на 31. XII. 1925. Львів 1927, 165 стор. фоліо. З цеї обемистої книги довідуємося про стан і працю Ревізійного Союза а також про стан нашої кооперації з кінцем 1925 р. Звідомлення зясовує нам історію й організацію краєвих і повітових кооп. централь, статистичні відомости й білянси всіх кооператив, що належать до РСУК. Книга відзеркалює розвиток нашої кооперації, що серед важких обставин, без посторонньої помочи стає трівкою підвалиною нашого економічного життя. З кінцем 1925 р. обеднував РСУК 1029 кооператив, між ними 860 кооп., що обслугували сільське населення. Протягом 1926 р. число кооператив зросло до 2000. Велика в тім заслуга нашого сільського духовенства, що головно працює в Надзірних Радах. Вимовно про це свідчать статистичні дати цеї дуже цінної книги.

»Сільський Господар«, фаховий господарський орган Краєвого Товариства господарського »Сільський Господар« у Львові, ч. 10. з дня 15. травня 1927 р. Зміст: 1) Добрий господар дбає за громаду, 2) Одна з болячок у сільськім господарстві, 3) Управа тютюну, 4) Закони годівлі домашніх звірят, 5) Зачети на управу тютюну, 6) Вилягання збіжа, 7) Шкідники овочевих дерев і ростин, 8) Господарські школи у нас а у інших Славян, 9) Цікавий чисельний порядок наших передплатників, 10) Лагідне обходження і любов направить не одно лихо, 11) Правний порадник: Вказівки щодо доходового податку, Зізнання про дохід від кооператив, Про інституції, що мають право провадити парцеляцію маєтків, Знижка перевозової оплати від бараболь і засівного зерна, 12) Вісти з »Сільського Господаря«, 13) Добрі ради, 14) Поширені звірячі недуги, 15) Господарський порадник (запити і відповіди), 16) Нові книжки і видання, 17) Управа найголовнійших медодайних ростин і 18 Всячина.

Редакція і адміністрація міститься в бюрах *»Сільського Господаря«* у *Львові, вул. Зіморовича* ч. 20. — Чвертьрічна передплата виносить 3.50 золотого.

НОВИНКИ.

Пільги для літників. Літникам, що виїздять ц. року до краєвих кліматичних місцевостей для лікування і відпочинку, признало міністерство на літній сезон (25. V. до 31. X.) деякі пільги. Знижки цін білетів признається при повороті з літниска і тільки тоді, коли віддаль є щонайменше 100 км. Знижкові білети видаватимуть залізничі каси на основі посвідок, виданих управами лічничих заведень, або комісіями здоровля, згл. управами громад. Посвідка має стверджувати щонайменше 14-дневне перебування в данім літниску. Пільги є такі: за переїзд I. кл. половину ціни білету II. кл., за II. кл. половину білету III. кл., за III. кл. половину IV. кл. За переїзд поспішними поїздами, крім пільгової доплати треба ще заплатити додаткову оплату за поспішний поїзд по нормальній тарифі.

Смертний присуд на вбійника президента Лодзі. Доразовий суд у Лодзі засудив дня 6 марта вбійника президента Лодзі Цинарского, Адама Валящика на кару смерти через розстріляння. Справу К. Ридзевского, обжалуваного в співучасти, віддано до розгляду звичайному судові. Присуд на Валящикові виконано.

Масова втеча фальшивників монет. Прокураторію окружного суду в Варшаві повідомлено, що 28 членів банди фальшівників монет, що з Бахрахом мали засісти на лаві обжалуваних, втекло в невідомому напрямі. Усі фальшівники були звільнені за кавцією. Так до процесу остає тільки сам Бахрах.

Бандитський напад на поспішний поїзд під Ярославом. Поспішний поїзд, що відходить у напрямі Кракова з Перемишля, в суботу дня 30 квітня на просторі між Радимном і Ярославом засипав град куль крісових та револьверових. Головно сильно обстрілювали паровик та ресторанний віз. Бандити очевидно думали спинити поїзд, однак машиніст пустив поїзд усею силою пари й їм не вдалося. Стріли вибили тільки кілька шиб у ресторанному возі, не ранили нікого. Як стверджено, обстрілювали поїзд сільські парібки.

Скарби в Мойсеєвій долині. Між Червоним і Мертвим морем простягається рівнина, що її Араби зовуть долиною Мойсея. В 1912 р. німецький археольог д-р Бургард відкрив там руїни міста Петра, в якому жило колись племя морських розбишак. В 1. столітті по Хр. розбишаки вигинули, а місто зникло. Пустинні вихри присипали його піском. Остала тільки легенда серед Бедуїнів про давню велич цего міста. Перед кількома тижнями вислав британський музей наукову експедицію в Мойсеєву долину. Та вчені не найшли нічо гідного уваги. Щойно перед кільканацяти днями найшли в глибоких підземних хідниках великанські багацтва, що їх реальна вартість, обчислювана тільки на вагу золота, срібла й самоцвітів виносить біля чотири міліони фунтів штерлінгів. А відкрили ці скарби случайно. На руїнах Петри найшлася семя Бедуїнів. Один бедуїнський юнак поклався на камінну плиту й заснув. Нараз запався в підземелля. Кликав рятунку, та глибина пивниці була тілька, що годі було зараз приспіти йому з помічю. Бедуїн взявся сам шукати виходу й заблудив у лябіринті підземних хідників. Коли пройшов уже чимало коридорів, найшовся нараз у просторій салі тесаній у камені. На гранітних полицях були поскладані в порядку перстені, нараменники, ожерелля, броші із золота та срібна посудина. Жемчуг і самоцвіти були сховані в металевих скринях, що їх проїла вже ржа і сніть. Оповідання молодого Араба дійшли до Анґлійців. Експедиція, що перебувала невподалік Петри, рішила розслідити

таємничі підземелля й попалася теж на скарби. Найдені предмети походять із часів царя Ірода. В такі то нараменники й ожереля мусила прибіратися Сальоме, коли просила в Ірода голови св. Івана Хрестителя й танцювала перед Іродом.

Напад Жидів на Жида за перехід на християнську віру. У Сороцьку, в Скалатщині син різника Віктор Фінк потай від родини охрестився в місцевій українськокатолицькій церкві. Ще вечером цего самого дня два брати неофіта й сестра довідалися про це й розгнівані, що цим наразив він родину перед іншими Жидами на ганьбу, порішили вбити його. Стали пошукувати його й вислідили його в хаті Миколи Деркача, де застали його в сні. Сестра вхопила кухонний ніж, що лежав на столі й зранила ним кілька разів брата. Один з братів ранив його рівночасно ножиком, а другий бив кулаками та взивав брата й сестру, щоб Вікторові пробили серце. На крик нападеного збіглися Деркачі й ще на час оборонили його. Дня 9. ц. м. відбулася проти напасників розправа. Обжалувані Фінкові брати й сестра випиралися вини й наміру вбивства. Що головний свідок і пошкодований Віктор Фінк, що явився на розправу в селянському одязі, не хотів свідчити, присяжні судді заперечили поставлене їм питання за намірене вбивство, а потвердили тільки питання на легке ушкодження тіла. Присуджену кару признав суд, як відбуту слідчим арештом.

Скажений вовк покусав собаку, собака теля, а теля людину. У селі Михальчики, в конявському повіті в Виленщині покусав собаку скажений вовк. Собака кинулася на теля Антонини Міщучки. Слокійне доси звіря під впливом скаженини кинулося на Міщучку та покусало її. Недужу відвезли в шпиталь.

З Українського Наукового Інституту в Берліні. В минулу пятницю, дня 13. травня відбувся в авдиторії Словянського Інституту берлінського університету виклад в українській мові дра П. Вергуна п. н.: »Причини невдачі фльорентійської унії на Сході«.

ОГОЛОШЕННЯ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

На сироти і Рідну Школу зібрано в часі Великодних свят в церквах: Махнівок 10 зол. 40 с; Корчмин — 8 зол. 47 с.; Кривча — 5 зол 87 с. — разом 24 зол. 74 с. З того вислано на сироти в Перемишлі 14 зол., а 10 зол. на »Рідну Школу через Адміністрацію »Нової Зорі«.

о. Дмитро Бахівський.

о. Андрій Мельник

Мати Марія -- Матінка Наша

8° стор. 151, Рогатин 1926.

Зміст: Вступ. І. ч. Пр. Д. М. в християнській старині й середновіччі. ІІ. ч. Слава Пр. Д. М. на українських землях у княжій добі. ІІІ. ч. Слава Пр. Д. М. по втраті самостійности. У книжці зібрано богато цінного історичного й леґендарного матеріялу до культу Пр. Д. М.

Ціна книжки без пересилки 4. зол., з пересилкою 4. зол. 50 сот. Замовляти в Адм.

„Нової Зорі“ Львів, Сикстуська 39 а.

ПОШУКУЄТЬСЯ ДЯКА, безженного, молодого, з гарним голосом, котрий зумівби вести церковний хор, провадити кооперативу і бути помічним душпастиреви в його праці. Зголошення слати: **Уряд парохіяльний в БЕНЬОВІЙ п. СЯНКИ.**

БІДНА СИРОТА по парохові, що її батько помер в Закомарові повіт Золочів, бувшім послі до австрійського парляменту, сестра помершого в Жмиринці лікаря д-ря Костя Танячкевича, дві сестри Стефця і Оля Олевінська померли в Шереві, — живе тепер у Львові сама, не має нікого, хора, голодна, тяжко бідує. бо не може заробити собі не тільки на денний прожиток, але і на лічення руки, яку зломила, а крім того живе від трох літ в неоплаченім помешканню, бо не має чим заплатити, — просить о ласкаву поміч і допомогу в грощах і натурі. Адреса: **Неонїля Танячкевич** Львів, Богданівка ч. 1 а.

ПЕТРО ҐЕЛЕМЕЙ

БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ

ЛЬВІВ, ВУЛ. ВІРМЕНСЬКА Ч. 30.

Виконує дешево й солідно всякі відновлення церковних знарядів, як: окуття до евангелій, павуки, чаші, монстранції, процесійні хрести, також нові хрести і мідяні кулі, золочені в огні (на куполи).

Приймає замовлення на церковні дзвони з як найлучшого матеріялу з милозвучним голосом по низьких цінах і догідних услівях.

Замовлення полагоджує точно і в умовленім часі.

Архітект

Евген Нагірний

переніс своє бюро

до Ринку ч. 37 партер

(в подвірю, біля „Народньої Торговлі“)

Виконує пляни церков і пр. 2-2

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Раппапорта і Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17, II.

Пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. — Ц. Т. урядовцям і студентам значна знижка. — Полекші в сплатах. 2-5

Годинники для шкіл від зол. 22.

Г. Гуттерман, Сикстуська 14.

При купні покличтеся на це оголошення! 2

Найдешевше жерело для тих — **що потребують ОКУЛЯРІВ**

Спеціяльна робітня репараційна. Ціни конкуренційні. Достава для Каси Хорих

ОПТИК БРАНДАЙС, Львів, Сикстуська ч. 9. 2-5

ПЕРШОРЯДНА РОБІТНЯ

Марії Волянської-Павлюк

ЛЬВІВ, Собеського ч. 12.

Телєфон 17-04.

ВИКОНУЄ

найвибагливіщі сукні, костюми та плащі жіночі

СОЛІДНО, В НАЙКОРОТШІМ ЧАСІ ТА ПО ПРИСТУПНИХ ЦІНАХ.

Замовляйте до читальняних бібліотек

„Основи соціольоґії“

Д-р А. Ушенічніка,

В ПЕРЕКЛАДІ о. М. ФІРАКА.

Можна дістати у всіх львівських укр. книгарнях і в

Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Сикстуська 39 а.

ЦІНА КНИЖКИ **3 зол.**

Адміністрація „Нової Зорі“ висилає книжку поручено за надісланням 3 зол. 50 сот. (згл. 3 зол. 30 сот. для передплатників і членів).

На днях вийшли з печатні ОО. Василіян у Жовкві накладом видавництва Чина св. Василія Великого

Евхаристійні проповіди

о. Мирона Коритка

ХЛІБ ДУШІ

Надаються особливо на місяць червень

Ціна брошуров. примірника 8 зол. оправл. в півполотно 10 зол. в полотно 11 зол.

Замовляти у Видавництві Чина св. Василія Великого в Жовкві

Приймається передплату на р. 1927 на християнський журнал

„ПОСТУП“

ВІСТНИК ЛІТЕРАТУРИ Й МОЛОДОГО ЖИТТЯ.

Виходить що місяця у Львові. **Семий** рік видавництва. 20 великих аркушів збільшеного формату

Річна передплата . . . 10 зол.
Піврічна . . . . . 5 „

Третє (подвійне 5—6) число журналу з богатим змістом небаром вийде з друку.

Гроші висилати по зміненій адресі:

Адміністрація „ПОСТУП“ у Львові, Сикстуська ч. 39. А.

Кравецька робітня

Михайла Стеця

Львів, Зелена 31.

Абсольвента академії крою в Штутгарті і Липську, виконує для Всч. Духовенства реверенди, папістики, пальта і колпаки.

Для Вп. Панів виготовляє всілякі кравецькі роботи швидко, елєґантно по найновійшим взорам і по найнизших цінах. 2-2

Великий вибір матеріялів.

Відливарня дзвонів

РУДОЛЬФ МАТАЙЗЕЛЬ

Львів, вул. Кор. Лєщинського 14.

Склад гнутих МЕБЛІВ, бюрових уладжень, ґарнітурів спальних і сальонових.

ЙОСИФ БЕЗДЕК,

Львів, ул. Панська 15, — (тел. 23—04).

Заступник фабрики -- гнутих меблів -- „МАЗОВІЯ“. 5—5

Видає і редаґує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Ґольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 21 (72) (Należytość pocztową zapłacono ryczałtem) Львів, 29. травня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

**

Адреса Редакції і Адміністрації: „НОВА ЗОРЯ" ЛЬВІВ, вулиця Сихівська ч. 39 а.

Конто почт. щад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: чвертьрічно 4 зол. Місячно 1·50 зол.

ЗА КОРДОНОМ: Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.

**

Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Християнської Орґанізації.

ЗМІСТ: Справа на часі. — Вінніпеґ — центр Українців Канади. — З церковно-реліґійного життя. — Йоан Дамаскин (фейлєтон). — Фальшивий і правдивий поступ. — Огляд часописів. — З українського життя. — Знамя правдивого християнства. — Політичний огляд. — Новинки. — Нові книжки та видання. — Пресовий ланцюх. — Дописи. — Оповістки. — Оголошення.

Справа на часі.

Переконувати когось іще сьогодня про значіння друкованого слова — хиба дещо запізно. Але про одно ніколи не забогато говорити, а це — про шкідливість злої преси, злої книжки, злого письма.

На жаль у нас всяке друковане слово розходиться дуже слабо. Ми належимо до тих культурних народів, які найменше читають. Ще більший жаль, що ми хоч дещо й читаємо, та не всьо те, що читаємо є для нас добрим кормом. У нас рішучо за богато злого друкованого слова. Наших християнських видавництв дуже мало, а й вони ледви животіють.

Як цьому зарадити?

Зарада легка.

Наші люде бідні. А книжка дорога. Не для одного й ґазета, хоч тижневик, за дорога річ. Та тут приходить в поміч збірний спосіб набуття книжки чи ґазети — значить — приходить в поміч основання прохіяльної бібліотеки.

Про такі парохіяльні бібліотеки заговорили вже й до їх оснування заохотили своїх священиків і вірних усі три наші Ординаріяти в своїх урядових орґанах.

Справу парохіяльних бібліотек уважаємо так важною, що хочемо на цьому місці повторити деякі знаменнійші думки наших Преосвячених.

Вони пишуть:

Друковане слово, книжка, часопис, здобули в нинішнім людськім життю дуже великий вплив і значіння. Це є те жерело з котрого невпинно розходяться в усі верстви народу людські думки — ідеї. На те жерело треба нам нині звернути особливу бачну увагу, бо воно має велике значіння також для успішности виховної і душпастирської праці. Тут ходить о те, щоби це жерело зробити не тільки загально доступним для кождої людини, але також і о те, щоби було це справді чисте і незіпсоване жерело духовної поживи. Та на жаль так воно нині часто буває, що замість цілющої води правдивого знання й чистої насолоди, злі книжки і злі часописи подають отрую, ширять неморальність і зіпсуття, підкопують віру, пособляють ересям або їх поширюють, одним словом, книжка і часопис стали нині небезпечною збруєю в руках ворогів Церкви й народу.

Одинокою радою на це уможливити всім легкий доступ до справді добрих, християнських видань. У нинішних тяжких відносинах годі надіятися на скору можливість масового поширення тих видань між населенням. Але зате вповні можливий є инший спосіб, а саме через закладання парохіяльних бібліотек.

Справа основання парохіяльних бібліотек набирає в наших відносинах великої ваги й актуальности. Найкрасше основувати такі бібліотеки при істнуючих вже наших реліґійних товариствах. Фонди на закупно книжок і часописів та на покриття звязаних з веденням бібліотеки коштів повинно достарчити дотичне товариство.

До управи парохіяльної бібліотеки має з правила належати як голова місцевий душпастир.

Управа увійде в порозуміння з деякими нашими видавництвами в ціли устроєння при бібліотеці кольпортажі книжок і часописів. Про вибір видань призначених до визичування і кольпортажі рішає голова бібліотеки.

Ось такі цінні думки містяться в поручаючих парохіяльні бібліотеки листах наших Преосвящених.

Парохіяльне духовенство має отже готовий плян і готовий спосіб переведення того пляну в життя. Віримо, що воно зрозуміє належно пекучу потребу наших часів, послухає голосу — заохоти своїх Епископів і вкриє цілий наш край, всі наші парохії — парохіяльними бібліотеками. Тим способом добра християнська книжка й добра християнська преса знайде широкий збірний відбут між нашими людьми, вирве їм бодай в части з рук отрую. і просвітить їх світлом справжньої науки й поступу.

Вінніпеґ, центр Українців Канади.

(Допис).

Місто Вінніпеґ, що числить ледви пятьдесять літ з горою, є третим містом домінії Канади. Має воно около чверть міліона мешканців. Замешкують його ріжні народности. Українці займають трете, а може й друге місце що до чисельности. Їх числять на двацять тисяч. Однак ці нещасні Українці поділені на ріжні реліґійні табори, поборюють себе взаїмно і представляють для новоприбувшого укр. іміґранта укр. Назарет.

Подавляюча більшість Українців міста Вінніпеґу це католики, які ґуртуються коло своїх чотирьох парохій. Перша укр. церква на канадійській землі повстала у Вінніпеґу і служить як катедра для еп. Будки, котрий мешкає рівнож в тім місті. Парохом цеї церкви, яка носить назву св. Володимира і Ольги, є Впр. о. ґенер. вікарій П. Олексів. При цій парохії ведуть укр. школу Сестри Нен. Зачаття. Другу церкву, св. о. Николая, обслуговує Впр. о. ігумен А. Филипів ЧСВВ. При цій парохії є укр. школа з правом прилюдности, яку взірцево ведуть рівнож укр. Сестри. Третя парохія Преєв. Евхаристії, зорґанізована кілька літ тому назад о. сов. Олексівом, має гарну церкву і взірцевий мурований дім »Просвіти«, при котрій ведеться укр. школа під проводом наших Сестер. Парохом цеї парохії є Всеч. о. Филима. Четверта з ряду церква Покрови Преєв. Богородиці. Це найбільша з укр. церков у Вінніпеґу, яку недавно скінчено. Парохом цеї церкви є Всеч. о. П. Божик, котрий недавно, покинувши православіе, перейшов на лоно катол. Церкви. При кожній парохії істнують просвітні і запомогові орґанізації, які ґуртуються у своїх власних льокалях.

На першім місци належить поставити Інститут Просвіти. Цей Інститут має величаву театральну салю на тисячку сидячих місць, богату ґардеробу і ґарний хор. Душею цеї інституції є укр. адвокат В. Балеща. Другою орґанізацією є Товариство Читальні Просвіти. Це ґарний мурований дім, що помістить около 600 людей. На передмістях є просвітні товариства ім. Шевченка, Кобзаря і Шашкевича, які ведуть ріжні школи під проводом світських учителів. При парохії св. Володимира і Ольги істнує Запомогове Брацтво св. о. Николая. До нього належить дві тисячки членів, а готівки в банку має 40 тисяч долярів. Покровителем цего Брацтва є Преосв. еп. Н. Будка. При парохії св. о. Николая істнує добродійне Брацтво св. Івана Милостивого. Число членів 500. Орґаном Українців-католиків є тижневик »Канадійський Українець«. Теперішний редактор п. В. Босий, обозний Січей в Канаді.

Другу фракцію творять т. з. укр. большевики. Вони, пропаґуючи »рай і поступ« серед укр. робітництва, стягають від нього ґроші на ріжні цілі, подиктовані Москвою. Мають вони свій величавий Робітничий Дім, який служить їм на поширення культу Леніна і прочих жидівських комісарчуків. Атакують і висміюють всяку реліґію. Видають аж три часописи, але звідки беруть фонди, то це наразі тайна. Між ними находиться певний процент і »довгопосих« Українців.

На третім місци можна поставити наших автокефальників. (Знані тут в Канаді як свистунівці). Це колишні радикали, соціялісти, діти батька Трильовського. Вони називають себе і народовцями і поступовцями та зарезервували для себе патент укр. патріотизму і як такі будували і ратували ріжні України з початком без Бога — тепер спобожніли і бавляться в церкви. На попередних забавках з кооперативами, Народними Домами і елевейторами, на які склав укр. нарід великий ґріш, але вийшли. Тому, щоби робити якусь укр. роботу, взялися до »наської« церкви. Збудували (салєр) пивницю і там правлять свої богослуження, ґрають представления і роблять все, чого вимагає »укр. справа«. Аранжери згуртували коло себе елємент, який не мав ніколи нічого спільного з жадною церквою, але і ці людці покидають »козацьку церкву« та розскакуються по ріжних таборах. Їх орґаном є тижневик »Український Голос«, без жадної програми, але вимірений на розбиття укр. іміґрації в Канаді. Орґанізація, яка попирала свистунівщину, був укр. Народний Дім, однак вона в послідних часах публично зірвала всякі зносини з »маминою церквою«.

До послідної ґрупи можна зачислити православних з Буковини і Росії. Вони

мають свої власні церкви, але парохіян мало. При буковинській церкві існує запомогове товариство св. Михаїла. Цю парохію хотіли загарбати для себе свистунівці, але їм це не вдалося, бо суд відсунув їх від цего плляну. Жадної укр. роботи вони не ведуть, їх сили слабнуть з кожним днем. До цеї ґрупи належить включити і Українців що опинились в ріжних протестантських сектах. Їх число невеличке. Одні з них уряджують якісь виклади, другі ходять з книжками попід хати. Колись протестанти мали кілька десяток проповідників серед Українців, тепер іде їм як »з петрового дня«. Мають свій тижневик »Канадійський Ранок«, який фінансують Анґлійці, бо передплатників має около 500; однак друкують цей часопис в більшім числі і висилають даром на фарми. У них народність не існує, підчас коли сектанти в старім краю, як пише преса, ґрають на укр. струну. Цих кілька соток протестантів в цілій Канаді тримають Анґлійці своїми підмогами, які пливуть і в старий край. З цим вони тут зовсім не криються.

Канадійський Нестор.

З церковно-релиґійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Ювилей пропаґанди.

Цього року обходить Рим тристалітній ювилей основання пропаґанди, інтернаціональної місійної колеґії, в якій є заступлені всі раси.

Консисторія.

При кінци мая або з початком червня має відбутися Консисторія. Як будучих кардиналів вичисляють нунція з Лісабони о. Нікотру і архієпископа з Метелья о. Ван Роя. Можливо, що буде також іменований о. Гльонд, примас з Познаня.

Конкордат з Румунією.

Вже цими днями сподіються заключення конкордату з Румунією. Румунський міністер просвіти Гольдіє був недавно в Римі і мав вповні порозумітися з кардиналом Гаспарі.

ПОЛЬЩА.

Зїзд католицької молодіжи.

Дня 7. і 8. ц. м. відбувся в Познані дорічний зїзд делеґатів Стоваришень Польської Молодіжи з ґнезненської й познанської дієцезій. Делеґатів було близько 500. Звіт зложив кс. Ярош. Зі звіту виходить, що на терені обох дієцезій є 327 стоваришень із 17 тисячами членів; в тім є 4% молодіжи купецької, 28.2% ремісничої, 41% рільничої, 11% робітничої, 11% без звання і 7% безробітної робітничої молодіжи. В 1926 уладжено 4000 зібрань; виголошено при тім 1000 рефератів; союз числить 130 бібліотек з з 12.000 томів; орґан союзу »Гуфец« розходиться в 8000 примірниках.

Протестантські церкви в Польщі.

В бувших німецьких областях є три евангелицькі орґанізації: 1) евангелицько-унійна Церква з консисторією в Познани; 2) евангелицько-унійна Церква в польській части Горішнього Шлеська з власним краєвим Синодом, краєвою начальною радою і суперінтендентом в Катовицях і 3) старолютерська Церква, що обіймає кілька парохій в области б. пруської провінції. В бувших російських областях є: 1) евангелицько-авґсбурґська Церква з Консисторією і ґенеральним суперінтендентом в Варшаві; 2) евангелицько-реформована Церква з синодом в Варшаві і 3) евангелицько-реформована колеґія з синодом у Вільні (Вілєнська Єднота). В Галичині є тільки одна церковна священицька орґанізація: евангелицька церква авґсбурґського й гельветського віроісповідання. Крім згаданих, повноуправнених релиґійних орґанізацій, є ще цілий ряд протестантських сект, що мають тільки деякі права релиґійних союзів, або мають ті управнення тільки на якійсь території. До цих сект належать: Адвентисти семого дня (Познанщина), анґлікане (Познанщина), Дослідники св. Письма (Конґресівка), Баптисти (Познанщина й Конґресівка), Моравські Брати, Гернгути, Братські ґромади (Галичина, Познанщина). Дарбисти (Познанщина), Ірвінґіяне або Апостольські ґромади (Познанщина), Квакри (Познанщина), Меноніти (в цілій Польщі), Методисти (Познанщина), Німецькі католики (Познанщина), Новоапостольські ґромади (Познанщина, Конґресівка), Старокатолики (Галичина, Познанщина) і Свобідні ґромади (Познанщина).

АВСТРІЯ.

Дієцезальний конґрес.

Дня 8. травня ц. р. почався у Відні четвертий католицький дієцезальний конґрес святочними проповідями в усіх парохіяльних церквах архідієцезії. *Зполудня того дня відбулися повітові зібрання* (в самім Відні було їх 27), на яких говорено про Христове Царство. Від 9. до 13. травня голосили визначні віденські проповідники кождого вечера в катедрі св. Стефана проповіди. Дня 14. ц. м. відбулося святочне зібранне, на якому промовляв кардинал д-р Піфль і нунцій Сібілія. Кардинал говорив про поступи католицизму в Америці, Анґлії, Німеччині, Голяндії, Італії, Франції та в північних державах. Зате в Австрії ведеться завзята клясова боротьба. Нунцій говорив про католицьку акцію. Слідуючий бесідник проф. Чермак виголосив реферат на тему: »Христос і новітна держава«, а преміер о. др. Зайпель на тему: »Христос і людство«. Зполудня д. 15. мая уладили учасники конґресу імпозантний похід через ринок. В поході було понад 200.000 осіб. Конґрес закінчився святочним комерсом католицьких університетських студентів.

ФРАНЦІЯ.

Школи без учеників.

В половині цвітня ц. р. спитав оден член сенату міністра освіти, скільки є громад у Франції, яких народні школи не мають учеників і скільки є таких, в яких школи не мають більш, як трьох хлопців. На це відповів міністер, що шкіл, які зовсім не мають учеників, є аж 1182, а таких, що мають менше, як 6 учеників, є 1476. Виказу шкіл, що не числять більш, як трьох учеників, не має досі міністерство освіти. Ця відповідь викликала в французькій пресі живі коментарі. Пощож — питають часописи — удержувати стільки учителів (добре платних), які нічого не роблять, а крім того ще накладати для їх удержання податки на батьків родин, що посилають діти до приватних шкіл?

Великодне св. Причастіє академічної молодіжи.

Католицька молодіж висших французьких шкіл відбуває що року маніфестаційно своє Великодне св. Причастіє. Від кількох літ є там звичай »запрошувати« товаришів до того св. Причастія. Запрошенне підписують ті, що до св. Причастія вже приступили. Цікава є статистика тих запрошень. В р. 1925 підписало запрошенне 5566 студентів, в 1926 — 7489, в р. 1927 (до 10 квітня) — 9571. До цього числа слід іще додати дуже богато »запрошених«, які на відозвах не є підписані.

АНҐЛІЯ.

Анґлійські сторонництва супроти катол. Церкви.

Анґлійський кардинал Bourne, який відвідав недавно Польщу, зясував так відношенне анґлійських католиків до політичних партій: Тепер в Анґлії ніодна партія не знаходиться в такій опозиції до кат. Церкви і не голосить таких програм, щоби католик не міг зачислятися до її членів. З окрема »Партія Праці« (Ляйбур Парті) не має в своїй програмі ні одного постуляту, який противився би принціпам релиґії або катол. Церкви. Комуністичні живла не відґрають рішаючої ролі. Що до принціпу приватної власности, то провідники того сторонництва в своїх заявах і письмах не переступають рамок християнської етики.

ГРЕЦІЯ.

Новий архієпископ.

Новий католицький архієпископ о. Філіпуччі, обняв недавно свій престіл. При його візді до Атен правительство віддавало йому військові по-

Йоан Дамаскин.

(Кінець).

Потім ідуть докази та збивання закидів, як у першому письмі, тільки більше говорить він тепер про цісаря. Це голос, що до нього в Византії не привикли були. »Що тобі до цего, чого ти вмішуєшся тут?« кличе він цісареві.

»Не сила цісарева надавати Церкві закони. Таж говорить св. апостол: (пор. 1. Кор. 12. 28): »Одних установив Господь у Церкві: найперше апостолів, а вкінці на третьому місці пастирів і вчителів«. Апостол не додав: »цісарів«. Цісарів обходить управа держави, управа Церкви вчителів і пастирів. Таке вмішання це грабунок... Ми слухатисямемо тебе, цісарю, в усему, що належить до справ цего життя... і скрізь, де наші справи повірені твоїй управі. Та до впорядковування церковних справ маємо наших пастирів (II. бес. гл. 12).

І втретє ще взявся він до писання, тепер уже до чисто річевої розправи про почитання святих ікон. Він зводить разом усі докази з двох перших бесід і впорядковує їх до наукового викладу.

Аж на прикінці відступає він від строго наукової форми й звертається з палким зазивом до вірних: »Тому, брати, стіймо на скелі віри, вірні переданню Церкви! Не хочемо звалювати межевих стовпів, що їх поклали батьки наші, ані піддаватися цим, що в жадобі новостей хочуть повалення святої, католицької Церкви Божої. Бо колиб це можна було всякому, кому цего захочеться, то вскорі знищилосяб усе тіло Церкви. Ні, брати мої, ні, улюблені в Христі діти Церкви, не робіть неслави вашій Матері й не ограблюйте її з окраси«. (III. Бес. гл. 41).

Цісаря мусив вразити цей сміливий виступ до живого. Уся Византія дріжала перед ним. Навіть найтвердших князів Церкви змусив він до слухняности, а тут цей світовий муж важиться виступати проти нього. Та рука його не сягала в Дамаск. Тай його придворні богослови не дорівнювали ні знанням ні талантом Дамаскинові. І хопився цісар негідного способу. Він велів наслідувати характер письма Йоана й послав це письмо халіфові. У цему підробленому письмі доносив Йоан цісареві, що більшина міст Сирії не має військової залоги й можна їх легко здобути. Само собою, що халіфа це обурило. Він велів покликати Йоана й без переслухання відтяти йому праву руку та, як відстрашуючий примір вивісити її серед міста. Та вже небаром пожалував халіф своєї жорстокости. Коли Йоан вечером явився в нього й прохав видачі відрубаної руки, він сповнив його прохання. Йоан подався в свою кімнату, там упав навколішки перед іконою Пресв. Діви й із горячими слізми благав вилічення. Коли так молився, запав у сон. У сні явилася йому Божа Мати й уволила його благанню. Коли Йоан проснувся, побачив на радощах, що відрубана правиця здорова й ціла при правому рамени. Так і халіф пересвідчився про неправдивість доносу та прохав у вірного слуги прощення. Само собою, що це може бути хиба леґенда, бо історичних доказів на це нема. Цю леґендарну подію оспівав у нашій мові в гарній поемі Іван Франко.

4. До совершености.

Не хотів уже Йоан вертати до державної служби, до двірського життя. Внутрішний голос душі кликав його до служби іншому, вищому володареві. І відійшов він із гамору міста в самоту пустині. Подався за ним туди й Косма, вірний товариш його молодощів.

Старинною via maris морською дорогою, що то на ній колись розярений, лютий Савл (пізніщий апостол св. Павло) почув ласкавий голос, подалися вони оба на південний захід.

Там де дорога знімається на горб, манить око ще раз чарівний вид. У соняшному сяєві пишається там »город чару«, Дамаск, »ожерелля краси, око всего Сходу, жемчуг Сходу«[6]). У середині вінця зелених садів, попереплітаного срібними лентами багатьох річок і струмків, у далекому виднокрузі обхоплений відногами Гермона та золотосяйними Піщаними горами на північному сході блищить і міниться Дамаск чарівними принадами. Та ошоломні принади цеї чарівниці не в силі прикувати наших мандрівників. Їх манить твердий поораний бурями вид пустині. Там де їх учитель Косма шукав колись мира, там сподіються й вони найти його. Єрусалим, святий город, не задержує їх. Дальше на південний схід веде їх шлях.

Може яких шіснацять кільометрів від Єрусалима видовбали людські руки в твердій скелі яру Кедрона місце на ціліське

чести. Президент держави влаштував при цій нагоді святочне офіціяльне прийняте.

ГОЛЯНДІЯ.

Позичка на духовні семинарії.

Голяндські католики затягнули в краю позичку в сумі півтора міліона голяндських золотих в цілі побудования двацять пятьох духовних семинарій для образования краєвого духовенства в Індіях, Китаю, Японії, Кореї і Африці.

УГОРЩИНА.

Смерть епископа Бєліка.

В Великім Вараждині помер епископ Емерик Бєлік. Померший був в часі війни полевим епископом австро-угорської армії. Помер в 67 році життя. Від 1921 р. був Апостольським Адміністратором дієцезії Великого Вараждину.

ЄГИПТ.

Коптійська Церква.

Апостольський делєгат для Єгипту й Арабії висвятив недавно двох коптійських католицьких епископів, через що уніятська Церква св. Марка, яка від кількох літ не мала епископів, дістала знов свою єрархію. Коптів уніятів є тільки около 25 тисяч; серед них працюють крім краєвих священиків також Єзуїти. Коптів православних стараються позискати для себе американські місійні стоваришення. З католицького боку працює серед них кількох священиків з людуиської місійної семинарії.

Фальшивий і правдивий поступ.

(Докінчення.)

Міжтим заступники світа роблять дуже принадні пропозиції і предкладають це в дуже приманчивій формі. Найсвятійше запевняють, що вони Церкві дуже раді і що дуже їм на її розвою залежить. Далекі від цього, щоб їй шкодити, бажають навіть охороновати її від ложі і браку такту, бо нераз була їх жертвою. Кажуть так: хайби теперішні її керманичі розважили ліпше як їх попередники і не поминули рідкої і доброї нагоди, що її тепер мають. Вони повинні доказати, що є в повній згоді з часом та не ганити його стремлінь, коли случайно ті стоять в суперечності зі славними традиціями минувшини. Нехайби ішли на чолі й вели поступ і цивілізацію та ще заохочували зусилля дослідників, що на ріжних ділянках людської діяльности ревно і розважно трудяться для піднесення людства! Можна вже таких навіть між духовними подибати і це є один з найбільш потішаючих знаків часу! Нехайби дістали вони цілковиту свободу з цілою ревністю кинутися в народні рухи цього часу, а вкоротці стане Церква володарем світа.

Яке підхлібне запрошення! Що за принадне предложення! Які знамениті виглядн!

Досі світ старався виключити слуг Церкви можливо як найбільше від діяльної участи в світських справах, себто по їхньому звичайному висказові »полишав їм тільки закристію«. А тепер запрошує тих самих до спільної праці, і хоче допомогти їм відновити людство. Ставить лиш условія, щоб керманичі Церкви не лиш не критикували і не виступали проти стремлінь часу, а дали духовенству цілковиту свободу кинутися з цілою ревністю в народні рухи цього часу. Так, але вони без як найбільшої обережности не можуть тих условій приняти, бож деякі з тих змагань і народних рухів більше або менше противляться католицькій вірі і християнській моралі. Таким людям помагати або йти разом з ними значилоб деревляного коня світа з узброєною громадою ворогів привести до міста Божого. Ці змагання і рухи звертаються саме до людей, що є практичні, але за малий досвід мають у здоровій католицькій фільософії і богословію, щоб відкрити небезпечні пахили і цілі модерної думки; до людей неспокійного темпераменту, що дуже люблять всякі новости і даються нести струям громадської думки; вкінці до людей, які підхліблюють собі, що вони ліпше знають світ як другі, бо присвоїли собі його принціпи. Ці люде дають нове пояснення Христових слів: »Учіть всі народи« і »хто вас слухає, мене слухає« та уявляють собі, що вони мають особлившу місію поучати Церкву; часто однак, коли увидять, що не хоче їх слухати, струшують тоді порох зі своїх ніг, шукають пімсти на її освячену голову та переходять в табор її ворогів.

Але є й такі змагання й рухи, що їх Церква може одобряти і благословити, як може одобряти і благословити все, що веде до дочасного добра людства, коли воно не противиться вічному його добру. Такі змагання і напрями повинні католики всіми силами згідно з духом Церкви і в належній зависимості від своїх правних настоятелів підпомагати **).

Духовенство обовязково повинно розуміти ці змагання і напрями та пособляти їм по приміру св. Павла, що »для всіх стався всім, щоби спасти хотьби декотрих« (1. Кор. 9. 22). Тим способом потягне воно многих і приведе до цього, що вони скорше признають жадання Церкви.

Але обі сторони, духовенство і світські, хочби робили незнатьпо, не доведуть ніколи до мира між Божою Церквою а світом, що стоїть усе на ворожій стопі з самим Богом. По своєї суті є він вже такий, що надуживає уділених йому добродійств і звертає їх проти Церкви таксамо як і проти Бога. »Кожна зміна в історії світа все є рівночасно новим досвідченням для Церкви. Нема ніякої модерної фільософії або нової якоїсь науки, щоб сейчас із самого початку, коли бракує їм основних доказів і випробуваного досвідчення, необачно не голосила, що Церква її як фальшиву осудить або як дітвацьку і глупу відкине«.***)

Буде длятого одним з головних завдань керманичів Церкви наглядати над напрямком народнього життя, а в потребі провірювати; ті, що суперечать здоровій науці, відкидати, а тим, що годяться з нею, кермувати. Є це згідна наука, що її дає нам історія минувшини і знання людських пристрастей. Це є також бажання Апостола, що так пише до Епископа Ефезу: »І так заклинаю тебе перед Богом і Господом нашим Ісусом Христом... проповідуй слово, налягай в час і не вчас, картай, грози, напоминай з всякою терпеливістю і наукою. Бо буде час, коли не будуть приймати здорової науки, але по своїм забаганкам вибєруть собі вчителів, котрі будуть ласкати слух, і від правди відвернуть слух і звернуться до байок. Та ти чувай у всім, виповняй діло Євангелиста, виконуй докладно твоє служення«. (2. Тим.. 4, 1—5).

**) Така зависимість від правних настоятелів була все знаменною ціхою цих людей, що мали спасенний вплив на свою добу або довели свої наміри до тревалого успіху для добра в Христовій Церкві. Величні приміри цього дають нам такий Франц з Асізі, св. Ігнатій, св. Домінік і св. Франц Салезій як основники монаших чинів.

Огляд часописів.

В „Przeglądzie Wileńskim“ (ч. 8) помістив якийсь »Православний уніоніст« (?) статтю »З питань церковної політики«, яка є з одного боку доказом щирого бажання деяких православних кол єдинитися з католицькою Церквою, а з другого боку доказом, скажім, незорентованости тих кол в католицькій науці. Автор, як запевняє, студіював уніонне питання і після того перестудіювання дійшов до таких висновків: 1) Уніонізм є сьогодня в засаді історичною конечністю. 2) Властивою репрезентацією християнства, уформованого історично, є римський католицизм. 3) Що до папського примату, то одинокий вихід — компро-

***) Faber: Das hl Sakrament, Vorrede.

міство келій.[7]) Мов ластовині гнізда висять чернечі келії на скелистій стіні, кругом спільної церкви. Кріпкий мур із двома гордими вежами боронить вступу непроханим гостям. Заснував цей монастир Вірменин Євтимій († 473). Та влаштував його вповні його великий ученик св. Сава й від нього й мав він назву; монастир св. Сави (Дєір Мар Саба).

Тутечки застукали наші прочане в залізом окуті двері. Більшість черців жила сама для себе, одинцем. Тільки на спільні вправи сходилися разом. Та заки новик міг перейти на життя пустинника, мусив відбути вправи в християнській совершености в старого черця (*γέρον*) що був добре з цим обізнаний. І для Йоана шукав ігумен такого провідника. Та його слава, як борця за святі ікони зайшла поперед нього в пустиню. І всі боялися, так каже життепис, взяти на себе провід цему визначному, високоосвіченому мужеві. Вкінці згодився на це простодушний, випробований у чеснотах старець.

Для Йоана почалася тепер тверда школа. Тверде ложе, скупий харч: оливки й сухарі та квасне вино, а для ока пустиня з голими стінами — все це не дуже було приманчиве. Тай строгий був аскет, що під його проводом був Йоан. Перший приказ новикові був короткий: »Не пиши ніодокого листа, а що ти навчився зі світських наук, про це ні не говори, ні не згадуй ніколи!« Значило це зректися поза молитвою всякої духової чинности. Для такого рухливого ума, це була через край важка жертва. Та Йоан підчинився приказові з покорою.

В годинах, коли черці не молилися, плели вони коші. Коші ці продавали й жили з цего заробітку. Йоан дістав поручення возити ці коші в Дамаск на торг. І мусив він в убогій чернечій рясі, обвантажений кошами, ходити цими самими вулицями, що ними ходив ще так недавно як високий урядник, поздоровлюваний усіми з почестю. Щоб упокорення це збільшити, веліли йому продати коші по ціні двічи так високій, як продавали їх звичайно.

Та Йоан не зразився цим. Раз вступив на шлях совершености, тож бажав уже йти ним просто й залізним самовихованням оволодіти вповні самоволю. Йоан підчинився слухняно приказові. Довго ходив вин вулицями міста, та не знаходив купця на дорогий товар. Ще й сміялися з нього, що жадав такої високої ціни. Аж пізнав його один із його колишніх слуг. Цей змилосердився над своїм давнім паном і закупив усі коші по жаданій ціні.

Та ждала його ще важча проба. У Мар-Сабі помер старий чернець. Його рідний брат, що теж жив у монастирі не міг віджалувати втрати. У смутку вдався він до Йоана з проханням, щоб склав для нього пісню потіхи. І хоч провідник заборонив це строго, Йоан не відмовив проханню розжаленого черця. Думав, що старий провідник зробить виїмок для твору братньої любови. І написав пісню про марність всего земського та співав її разом із розжаленим братом покійного. На це надійшов старий провідник. Гостро скартав він Йоана за неслухняність і ганьбив його. Не приняв виправдувань і прогнав Йоана від себе..

Дуже зажурився цим Йоан й старався за посередництвом інших черців переблагати розгніваного. Та все дарма. Тільки під одною умовою дався він вкінці змягчити. Йоан мусить за покуту вичистити власноручно всі чернечі келії з бруду. Не легка це була робота, бо слід тямити, що на Сході тоді не знали, що це чистота, а тимбільше черці, що зівсім не звертали уваги на потреби тіла. Навіть старі черці, що посивіли в аскетизмі, хохитували головами на цю незвичайну вимогу й сумнівалися чи зможе Йоан зробити це. Та Йоан забрався без вагання до праці. Почав від сусідної келії. Цей геройський запал зворушив старого провідника. З любовю обняв він свойого ученика й заявив, що йому вистане самої доброї волі, не жадав уже дальшого виповнення домагання.

В ночі в сні, як каже життепись святого Йоана, явилася старенькому провідникові Пречиста Діва й приказала йому не обмежувати наукової й поетичної діяльности вихованця:

— Лиши йому до волі говорити, що бажає, бо його устами говорить дух, потішитель.

5. Святий співець і вчитель.

Тихо й самітно спливали дні святому в улюбленому Мар-Сабі. Між рр. 730—735 висвятив його єрусалимський патріярх Йоан V. на священика. »Не тому, що він бажав цего, тільки тому, що патріярх настоював на це«. Тай і тепер покидав він

місова концепція (?) Вл. Соловйова з тою річевою коректурою, що замість того, щоби творити якусь нову видиму голову Церкви, ліпше приняти її, як уже істнуючу. (В сім саме проєкті слідна згадана нами незорентованість. Автор трактує примат не як догматичну правду, а більше як адміністраційну установу). 4) Конечне, щоби римські католики раз на завсігди й цілковито зреклися ідентифікования релігії з націоналістю. Знаючи Польщу і Поляків — каже дослівно автор — не вірю, щоби вони хотіли колинебудь здобутися на подібну »жертву«: так глибоко прожер їх той страшний наліг. 5) Конечне є заряджение св. Вітця, щоби ті, які органічно не в силі відділити релігії від національности, цілковито не втручались до уніонної акції.

Що до подробиць: Тут, де католицизм і польськість се одно, де католицизм є польською вірою, піду на костир — читаємо дальше — за нетикальність того, що становить другорядну ціху православної Церкви (як старий стиль і т. п.).

Що до теперішної уніонної акції з боку Поляків, висловлюється автор так: Унія, яка опирається на старостах і державній поліції, не може мати ніяких успіхів. Унія у нас не повинна ніяк взоруватися на митрополита Семашка. Між иншим треба у нас бути дуже осторожним з поширюванем культу св. Йосафата — бо тільки високо образовані одиниці потрафлять розріжнити дану історичну добу від людей, котрі в ній виступають. Взагалі, щоби осягнути бажані для всіх незачаджених християн висліди в тій великій й святій справі, треба під загрозою церковних кар відучити непокликаних, в першій мірі польських націоналістів, від вмішування в справу уніонної пропаганди, бо инакше ніколи нічого позитивного не дасться тут осягнути.

До тих виводів »православного уніоніста« уважаємо вказаним додати деякі зауваги:

У православних чи то силою традиції чи пересадної формалістики виробилося майже фанатичне привязання до зовнішних форм. І звідси у них та аномалія, що форма бере верх над змістом, а обряд над правдою. Православні якщо по правді бажають злуки з єдиною правдивою Церквою, мусять дрийти до свідомости, що католики східного обряду не можуть бути зовсім те саме, що незєдинені православні. Католицька Церква щиро бажає єдности, а не латінізації і затим полишає східним усі їх обряди й звичаї, однак там, де вже ходить о правду віри, зовнішна форма мусить уступити. Так само, коли ходить о душевне добро вірних або розвій релігійного життя, там східні католики повинні при захованню свого обряду підняти такі реформи, котрих вимагає доба і обставини вірних. І так ніяк не дасться оправдати се прямо фанатичне привязання до календаря старого стилю, особливо там, де він унеможливлює вірним сповняти належно релігійні обовязки, як це бувае у більших містах або в Америці, де робітники й урядовці хочуть чи не хочуть мусять в гр. кат. свята працювати у своїх заводах. Те саме треба сказати про читані Сл. Божі, про улекшення вірним Частійшого приступлення до св. Тайн і т. п.

З українського життя.

Загальні Збори Земельного Банку Гіпотечного.
Надісланий звіт. (Докінчення.)

Переходячи до чинного стану білянсу находимо припаси з днем 31. грудня 1926: готівка зол. 102.326.64 (в р. 1925 зол. 98.036.61, в році 1924 зол. 33.414.86), льокати в Банку Польському й П. К. О.: зол. 7.742.46 (в р. 1925 зол. 6.346.47, в році 1924 зол. 643.84), валют зол. 116.258.31 (в р. 1925 зол. 74.125.56, в році 1924 зол. 21.553.23).

Є це стан валют і чеків, що находилися в касі Банку в дни 31. грудня 1926. Доволі значні однак обороти в тім ділі були на протязі року. Вистарчить лише сказати, що через касу Банку перейшло протягом року поверх 1,000.000.— долярів не рахуючи вже инших валют — як фунтів штерлінгів, швайц. і франц. франків, нім. марок, чеських корон й т. д.), а банк відпровадив на протязі року до Банку Польського чеків походячих з експорту, на 5,109.264.18 золотих в золоті (т. є поверх зол. 9,000.000).

Ефекти виказують з кінцем року стан зол. 92.408.74 (в р. 1925 зол. 12.494.35, а р. 1924 зол. 5.718.35).

Без ріжниці остали позиції з попередних літ, а саме:

Дім вставлений в білянс з вартістю зол. 240.000.—, консорціяльні інтереси з квотою зол. 5.000.— й інвентар Банку.

Значно висший стан виказує векслевий портфель. З днем 31. грудня 1925 остало було векслів на зол. 552.383.73 проти стану з 31/12 1924 зол. 86.811.17.

На протязі р. 1926 зесконтовано векслів на зол. 1,662.226.70, разом отже було векслів на зл. 2,214.610.43, протягом року сплачено зол. 1,246.243.7, остало отже з кінцем року в портфелі векслів на зол. 968,366.66.

З суми векслів на зол. 2,214.610.43, які на протязі року находилися в портфелі, було векслів: селянських на зол. 1,056.080.95, кооператив на зол. 458.026.48, купців, ремісників, промисловців і прочих на зол. 700.503.— разом зол. 2,214.610.43. Векслевих кредитів уділено на: купно землі й недвижимостей зол. 700.139.29, поправу господарки зол. 274.116.81, засіви зол. 149.695.84, засилення варстатів праці, промислові, торговельні й прочі цілі зол. 1,090.658.49 разом золотих 2,214.610.4.

Слідуючі позиції виказують стан: довжників в обезпеченім отвертім рахунку зол. 631.025.17 (в р. 1925 зол. 437.422.70, в р. 1924 101.144.83).

Краєвих і заграничних кореспондентів зол. 65.967.51 (в р. 1925 зол. 99.123.64, в р. 1924 зол. 67.834.88), а прочі позиції чинного стану білянсу разом зол. 86.303.72 (в р. 1925 зол. 40.136.72, в 1924 зол. 57.576.97).

Обороти в інкасовому ділі зросли в двоє в порівнанню з роком попередним, а з кінцем року 1926 остало перебраних до інкаса, а ще незаінкасованих векслів на зол. 58.609.68.

Рахунок зисків і страт виказує зисків на: валютах, девізах й ефектах зол. 40.111.06, провізіях і відсотках банкового відділу зол. 138.290.22 (в р. 1925 зол. 75.348.54, в 1924 зол. 25.285.29), відсотках гіпотечного відділу зол. 30.262.39 (проти зол. 9.889.98 в р. 1925) і чиншах дому зол. 17.748.73.

Натомість витрати виносять на: платні зол. 46.232.—, податки зл. 49.070.11 (проти зл. 24.943.59 в р. 1925, а зол. 15.736.80 в р. 1924), прочі адміністраційні видатки зол. 40.425.89, а відсотки від вкладок і купон заставних листів разом зол. 5034.770.85 (в р. 1925 зол. 23.913.03, в 1924 зол. 56.169.82).

Мимо все ще невеликих фондів, які стояли банкови до розпорядимости, замикається рік 1926. **чистим зиском у висоті золотих 57.195.59.**

Цей звіт приняли Загальні Збори до відома й ухвалили затвердити рахункове замкнення за рік 1926 та уділити Управі банку абсолюторію а з виказаного зиску приділити на Загальний Резервовий Фонд згідно з законом 10% т. є зол. 5.591.56, на 5% **дивіденду від акцій** ужити **зол. 50.000,** а осталу решту в квоті зол. 1.604.03 перенести на рік 1927.

Опісля ухвалили Загальні Збори пропоновані Дирекцією й Надзірною Радою зміни статута, а саме що до переведеної підвишки акційного капіталу й поширення діяльности банку в напрямі придбання концесії на переводження парцеляції.

Обєктивно треба ствердити, що Земельний Банк Гіпотечний — як одинокий наш акційний банк — сповняє як слід свою роль серед нашої суспільности. Став він поважним жерелом кредиту для наших продукційних сфер, а в першій мірі для дрібного рільництва. Земельний Банк Гіпотечний потрафив виробити собі довіря не лиш у нашої суспільности, але й заняти зовсім поважне становиско серед банків в краю. Заразом як одинока наша девізова інституція, зближує наше суспільне господарство до світового ринку й удержує контакт з банково торговельним світом закордону, серед якого виробив собі поважне імя.

любу самоту тільки на це, щоб проповідувати в сусідних церквах.

Тим всесторонніше й багатше розвивалося його духове життя. Справжня »золота струя« церковного співного мистецтва й знання випливала в цих роках із пустинного яру Кедрона. Разом із Космою став Иоан обновником грецької поезії, що її вплив сягає й наших часів. Вони оба зреформували октоїх, церковний співаник східньої Церкви. Але й чимало инших співів хвали й пісень зложив Иоан »милозвучна сурма« (σάλπιγξ καλλικέλαδως). **Є між ними справжні перлини щирої, сердечньої набожности. Ось на примір початкові стрічки молитви в часі св. Причастія :**

»Ах прийми із губ погубних,
З серця повного пороків,
Із язвистого язика,
З дуже грішньої душі,
Христе мій, мої прохання,
Не відкинь мене ніколи,
Ані надтої відваги,
Ані слів, ні сліз моїх.
Говорити позволь, Спасе,
Явно все, чого я хочу,
Або краще сам навчи Ти,
Що робити й говорить...«

Ще більша була його діяльність в ділянці церковних наук. Велику скількість аскетичних гомілістичних, екзегетичних, історичних, догматичних і полемічних писым написало його нестружене перо. Дамаскин перший відомий нам поборник, що виступив проти ісляму. Проти ісляму звертається: »Розмова між сараценом і християнином«.

У монастирі Сави повстав і великий твір: (Πηγὴ γνωσεως) (»Джерело пізнання«). Він присвячений вірному другові Космі, що тоді був уже епископом Маюми в Фенікії. У першій частині перековує він розуміння Аристотелевої науки про думання та буття на гостре оружя церковної науки. Потім іде коротка історія ересей а вкінці в третій і головній частині »докладне виложення правдивої віри«.

Твір подає свідомо тільки збір цего, що було написане в давніших часах, не дає ніяких власних духових плодів. Та саме спосіб оброблення підносить цей Дамаскинів твір високого понад сучасні византійські церковні твори. Серед загального упадку бачимо тут творчий дух, що вміло та з любовю укладає дорогоцінні будівельні камені в величню будівлю науки. Мов морська ліхтарня стоїть він, останній грецький отець Церкви, на межі великих часів. Усе це світло, що ним блисли доси великі світила східньої мудрости більше принагідно в боротьбі духів, то тут, то там у потребі широке боєвище розяснюючи, все це зібрав тут Дамаскин в одно огнище. Викладом правдивої віри став Дамаскин учителем, що дав напрям грецькій Церкві. Твір став богословським підручником Сходу на ціле тисячліття. Макарій із Анкири, византійський церковний письменник XV століття каже про цей твір: »Коли згадано Дамаскина, то згадав я заразом усіх учителів і богословів«.

Але й на Заході став його твір зразковим. Петрові з Льомбардії, великому шкільному догматикові старої схоластики служив цей твір як примір до поучення. »Князь школи« св. Тома з Аквіну теж чимало користувався ним. І так справедливо носить Иоан Дамаскин титул, що його надав йому папа Лев XIII: Doctor Ecclesiae.

6. Смерть.

Иоан помер мабуть 4. грудня 749 р. Поховали його в монастирській Церкві. У XIV ст. перевезли його мощі в Царгород. Тиха, як його останні роки життя, була й його смерть. Тихою зорею, що світила людям у свій час, потонув він беззвучно на крайнебі. І аж його нестало, побачили всі, що стало темно. Так, темно стало по його відході в кращий світ на небі Сходу. Світло церковного знання перейшло остаточно до народів Заходу. І хоч ситий культурою Грек глядів із погордою на ці півварварські племена Заходу, що до їх рук краще надавався боєвий меч, як пергамен і писарська тростина, та була в них молодеча сила, здорова й здібна до розвитку, була надія на гарні жнива. І жнива ці були вже недалеко. А там на Сході стелився шлях занепаду, марно покликалися на минулі величини, все це було вже тількиі старече нидіння, скістнявіння в безкровних формулах. Так є й досі, й досі жде східня Церква свойого великого відновника, що збудивби її до величі давніх часів.

Та образ її великого святого вчителя перетрівав століття й живий і доси — образ вірного сторожа переданої мудрости, гідного любови, дійсно побожного, несамолюбного, однак рішучого мужа — образ святого.

Процес проти інж. Мельника і тов.

Перед звичайним трибуналом окр. карного суду у Львові почалася минулої пятниці розправа проти 10 політичних вязнів, а саме інж. Андрея Мельника, ст. прав. Евгена Зибликевича, ст. техніки Богдана Зеленого, Василя Коваленка, б. старш. УНР, ст. філ. Миколи Бігуна, Гілеля Краніца, Ізраеля Вайнштайна, ст. техн. Романа Барановського, ст. техн. Теодора Воробця і Давида Кеппеля, фриз. помічника. По віроісповіданню є Вайнштайн і Кеппель мойсеєвого в., Кранц безвіроісповідний, Коваленко — православний, а всі прочі — греко католики. Названих вязнів обвинувачують в нарушенню § 81, 82 і 321 к. з., а саме за те, що дня 16 вересня 1925 р. нібито ставили опір тюремним дозорцям, боронилися перед перенесенням їх до інших келій, а навіть немовби побили двох дозорців. Про цю справу свого часу широко писалося в наших часописах, з окрема про те, як тоді до крови побито нинішних обжалованих. Розправа почалася відчитанням акту обвинувачення в польській і українській мові. Переслухано обв. Мельника, а відтак усіх інших по черзі. В суботу почав суд доказове поступування. Переслухано цілий ряд свідків, починаючи від начальника слідчої тюрми Кольберта. Переслуханням прокураторських свідків покінчено суботню розправу. Дальша розправа відбудеться щойно в суботу 28 травня.

Анкета про стан сільського господарства.

Великих слів велику силу писалося і пишеться в наших часописах про село, як найважнійший продукуючий чинник нашого економічного життя, про те важке матеріяльне становище нашого села з його мініятурними господарствами, з його відсталостю та вбожеством. Багато також сказано й написано гарних вказівок і порад, як двигнути наше сільське господарство на вищий культурний щабель, як піднести економічний і культурний рівень нашого села. І в тім велика заслуга наших просвітних та економічних орґанізацій. Саме це є головною метою нашого заслуженого Краєвого Товариства господарського »Сільський Господар«.

Треба признати, що С. Г. до цеї мети стремить послідовно та вміло. Саме на днях Т-во »Сільський Господар« видало друком »Анкету про стан сільського господарства«. Випускаючи цю анкету, бажає »Сільський Господар« зібрати певні дані про величину господарств, забудування, звірята та їх продукти, мертвий інвентар, харчі зужиті протягом року, про продукцію рослин, угноєння та працю, про грошевий оборот, про особи, що живуть з господарства, їх працю, заробіток, культурний рівень і т. п., вкінці й інші загальні відомости про село. Анкета зложена старанно і подрібно, а докладно зібрана і відповідно опрацьована має дати нам певний образ економічного (і не тільки економічного) положення нашого села, вона дасть змогу наглядно бачити браки й недомагання наших господарств, котрі треба буде усунути. Буде це цінний матеріял, котрий з успіхом мож буде вжити в праці над піднесенням сільського господарства. На основі його зможуть заступники нашого селянства певніше виступати перед місцевими і краєвими властями в оборонї селянства перед надмірними тягарами і т. д.

Як бачимо, Т-во »Сільський Господар« поставило справу піднесення сільського господарства дуже правильно, бо оперло її на науковій основі, послугуючися статистичною методою. Бо тільки на основі сумлінної »масової обсервації« можна зясувати правдивий економічний стан села, а відтак найти шляхи до його піднесення. Але такий дослід мусить бути справді сумлінний і масовий, то є мусить зібрати як найбільше матеріялу і бути можливо точний. Хто мав діло зі статистикою, той знає, як нерадо подають селяне дати зі своїх господарств. Тому завданням нашої сільської інтеліґенції і свідомих селян буде розяснити людям користи такої анкети. Треба старатися, щоби як найбільше наших с. господарів подало відомости про своє господарство і щоби ті відомости були правдиві. Інакше праця Т-ва »С. Господар« піде на марне. Вкінци треба розвіяти всяке недовіря до анкети, а з окрема вияснити, що подання правдивих даних не принесе ніякої шкоди. Нпр. виключене є, щоби анкета могла мати вплив на вимір податку і т. п.

Друки до анкети висилає безплатно Краєве Товариство »Сільський Господар« у Львові (вул. Зіморовича ч. 20). Треба тільки на ту адресу написати і подати свою точну адресу. Виповнений квестіонар треба відтак назад відіслати до Т-ва »Сільський Господар«.

КАНАДА.

Гетьманське свято у Вінніпегу.

Дня 29 квітня в девяту річницю обняття влади гетьм. Павлом, зійшовся гурток укр. інтеліґенції міста Вінніпегу до готелю Марльборо, щоби вшанувати річницю цего свята. Число інтелігентів виносило 40. Свято уладила Централя Січей. Проводив святочним вечером Обозний Канад. Січей і редактор »Канад. Українця« п. В. Босий. Між присутними були кат. священики, адвокати, студенти університету і балетмайстер Авраменко. Свято випало дуже поважно. Бесідники як Головний Обозний Босий, о. Бартман, адв. Балешта у своїх бесідах вказали на необхідність ширення гетьманської ідеї серед укр. іміграції в Канаді як такої, що показує одинокий шлях до воскресення України. Свято продовжилось до 12 години в ночи. При кінци вислано каблеву депешу до п. Гетьмана з найкращими побажаннями.

Знамя правдивого христіянства.

Кождий думаючий христіянин ставить собі питання: Як дійти до правдивого христіянства, до правдивого Христового духа, до самого Христа? На се питанне давали собі люде протягом віків ріжні відповіди. Реформатори відповідали загально: »Святе Письмо се одинокe й непомильне жерело науки Спасителя. Тільки при помочи Біблії можна пізнати Христа, а відтак при помочи ласки, внайти віру в нього і тим способом правдиве христіянство. Церква й священики можуть тобі при сім віддати деяку прислугу, але вони не є безумовно конечні. Між Богом і душею нема ніякого посередництва. Старайся знайти пряму злуку з Христом, намагайся жити після Його духа, як Його пізнаєш в Євангеліях, а тоді посядеш правдиве христіянське житте«. Так кажуть протестанти.

Зовсім инакше навчає католицька Церква. Вона каже: »До правдивої христіянської науки, до правдивого христіянства доходимо не при помочи книжки, хочби сею книжкою було навіть св. Письмо, а при помочи живого авторитету, значить, Церкви. Питанне: що таке христіянська наука? се питанне чисто історичне. Воно не означає ніщо иншого, як: що учила й вірила Церква від часів апостольських? На се може відповісти тільки одна Церква, а не Біблія.

А Церква може відповісти тому, бо вона є не чисто людською орґанізацією, але є основана самим Ісусом Христом, який поручив їй подавати людям по всі часи те, що Він людству приніс, а саме: правду й ласку. »Ти еси Петро, і на цій скалі збудую мою церкву і ворота пекольні не переможуть її. І дам тобі ключі царства небесного« (Мат. 16, 18). Сими словами основана Церква. Вірні отже повинні по волі Христа творити Церкву, »громаду«, »збір«, »суспільність« — суспільність ласки, як через Адама творять суспільність крови. Між освяченими надприродним способом людьми займає Христос становище, подібне становищу Адама, як голови людства, від котрого всі походять. Кров Адама, плине в усіх людях. Через те є вони братьми по крови. Так само житте Христа, його божеська життєва сила, є частиною всіх освячених людей, вона перетворює їх у духових братів в Христі.

Длятого св. Письмо називає образово суспільність святих, с. е вірних, таїнственним тілом, котрого головою є Христос, котрого поодинокими членами є вірні. Вони разом творять Церкву, містичне тіло Христа: »(Бог) дав його як голову над усею церквою, котра є його тілом« (Єф. 1, 22). Плян, який Бог мав від віків, щоби приняти людство до божеської суспільности життя і то через Христа, сей плян переводить Він в житте, розливаючи безнастанно в Христа, як голови, боже житте в поодинокі члени свого містичного тіла.

Се діється головно в св. Таїнах, з окрема в Тайні Євхаристії. Тут вступає Він з нами навіть у спільність тіла й крови, Він вяже нас із своїм життєм, як є звязане житте вітки з виноградиною. Тіснійшого відношення, безпосереднійшого відношення між душею й Христом нема, не може бути, як у католицькій Церкві.

Католицька Церква се ніщо иншого як живучий безнастанно Христос. Христос є тим, що уділяє нам в Хрещенню освячаючу ласку, що в Покаянню прощає нам гріхи, що в Єлеопомазанню потішає умираючого і т. д. Так відновлює Христос через Церкву безнастанно своє діло спасення, Він постійно очищує те, що людське, грішне і витягає його до божеського життя. А як зсилає Він через Церкву для людського серця ласку, так рівнож для нашого пізнання правду. Длятого установив Він учительський уряд і наділив його даром непомильности в усіх справах віри. Так сповняє дослівно обітницю: »Се я буду з вами по всі дні до кінця світа« (Мат. 28, 20).

Се величне, старохристіянське, на Біблії оперте пониманне Церкви є незнане протестантам і більшости сект. Вони не знають такої інституції ласки, не знають такого містичного тіла Христового, такої суспільности духа, який веднює під собою всі члени, а всьо у них побудоване на чисто приватнім відношенню між Христом і душею. Тут приватний дух — там суспільний дух, ось се, коротко кажучи, внамя некатолицького й католицького христіянства.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

За скликання сойму.

Сойм тепер не радить. Тай можливе, що вже взагалі не зійдеться на наради. Кажуть, що він уже так без нарад своє життя закінчить й осенню відбудуться вибори до сойму. Та деякі соймові посли, головно польська правиця радіб ще раз зійтися тай ухвалити бодай виборчу реформу до сойму, само собою таку, щоб була добра для Поляків а головно для клюбів із правиці. Два соймові праві польські клюби, що розпоряджають третиною голосів, порішили звернутися до президента річпосполитої, щоби скликав надзвичайну соймову сесію. Та покищо, як заявив маршалок сойму представникові »Пшеґльонду вечорн-ого«, ці клюби доси не звернулися до маршалка сойму, як покликаного до зголошення цеї просьби президентові. Маршалок сойму заявив заразом на прикінці, що не може сказати ніщо певного про скликання сойму. Схоче марш. Пілсудскі, то скличуть сойм, а не схоче — то сойм закінчить своє животіння вже без нарад.

Чи відложать вибори до громадських рад у Сх. Галичині?

В міністра внутрішних справ Складковского була дня 23 травня делеґація П. П. С. Схід. Галичини з протестом проти переведення виборів до міських рад у Сх. Галичині по старій куріяльній системі ще з 1866 р. У цій самій справі була в цего міністра й делеґація П. П. С. Зах. Галичини. Дня 27 ц. м. в пятницю буде в Львові підсекретар внутрішніх справ д-р Ярошиньский й конферуватиме з міродатними чинниками в справі виборів до міських рад у Сх. Галичині. Заразом візьме він участь у зїзді старостів та конферуватиме з воєводами Сх. Галичини.

Розвязання »Стражи Народової«.

Правительство забралося рішучо до »Стражи Народової«, виходить, що »Страж Народова« готовила теперішньому правительству свій »травень« — та не повезло Тепер, як доносять офіціяльно, міністер внутрішних справ розвязав на всему просторі річпосполитої стоваришення під назвою »Страж народова«, з приводу, що це стоваришення переступило рямці діяльности зазначеної статутом. Міродатні сфери заявили, що це розвязання послідувало з огляду на діяльність стражи, що загрожувала загальному спокоєві й безпеці. Переведена в льокалі стоваришення ревізія виявила, що в огнетревалій касі стоваришення переховували ручні ґранати типу т. зв. офензивного з запальниками та оружя. Найшли дальше вибухові й технічні матеріяли, що служать до виробу бомб, які викликають слези та готові вже бомби цего роду. Крім цего орґанізувала »Страж народова« боєві уґрупування, що їх законспірована діяльність вела до закаламучення спокою й загальної безпеки. Хоч керманичі »Стражі« впевняють, що їх завданням було боротися з антидержавними виступами, але це належить до правительства, а не до приватних товариств.

Творець польських фашистів у заведенні для божевільних.

Не сподобалася польському правительству боротьба »Стражи народової«, боротьба »з протидержавними виступами«, бо хто знає, чи »стражаки« якогось одного дня не

вважатимуть теперішнього правительства протидержавним. Щоб не дати їм до цего нагоди, теперішнє польське правительство завчасу розправилося з ними. Та ба, коби то тільки зі »Стражею« треба було розправлятися. Друга біда! Найшовся талант, що забажав стати польським Мусолінієм — якийсь Стажинський. Він найшов прихильників і враз із ними заснував »Директорят строжніцтв фашистуф польскіх«. Ще покійний Наполеон Бонапарте навчив їх, що до всякого діла треба трьох річей: грошей, грошей і ще раз грошей. От польські »фашисти« памятні на цей заповіт, понадруковували собі квітарів із шумним написом: »Директорят строжніцтв фашистуф польскіх« і пішли між добродушних »земян« воєвідства віленського та новгородецького збирати складки на організацію фашизму в Польщі. Та й ця акція не сподобалася теперішньому правительству й от недавно придержали якогось Янушкевіча, в якого найшли леґітимацію та квітарі на кілька тисяч золотих. Як виходить із записок, ці складки давали понайбільше польські священики й дідичі. А бідняга Мусоліні-Стажинский сидить від трьох місяців в заведенні для божевільних. Видно правду кажуть, що від геніяльности до божевілля всего один крок.

За Німців у Польщі.

А тут ще ті меншости не дають спокою. Ще там словянські, то з ними лекша справа — Жидів теж можна задоволити. Але ці Німці все щось найдуть. Ось, як доносить »Форвертс«, задумує німецьке правительство впімнутися за Німців у Польщі та внести жалобу в справі угнітання Німців на польському Гор. Шлеську. Найбільше нарікають вони на воєводу Ґражинського, мужа довіря т. зв. групи повстанців. Польські часописи відповідають на це, що все це байки німецьких націоналістів. Та для Німців воно видно не байки, бо якщо положення Німців у Польщі не зміниться на краще, то Німеччина предложить цю справу перед форум Союза Надодів.

Міністри на інспекціях.

А польські міністри: хліборобства та внутрішних справ були недавно на мандрівці по »кресах«. Міністер хліборобства Незабітовский довершив у днях від 12 до 17 травня по черзі в станиславівському, тернапільському та львівському воєвідстві інспекції державних лісів та ряду надлісництв. Попри оглядання лісів міністер хліборобства, кажуть, цікавився подекуди й хліборобством та випитувався про стан хліборобства та про місцеві потреби. Знов міністр справ внутрішних їздив по староствах та поучував їх, як то можна упростити полагоди ріжних справ та зменшити непотрібну формалістику. Декуди заглядав (от як у Долині) й до маґістратів та справджував їх діяльність. Тепер уже мін. Складковский вернув до Варшави, староства й маґістрати віддихнуть із полекшою тай урядуватимуть, як і доси.

АНҐЛІЯ.

Лондон гостить у себе президента Франції.

Думала Анґлія, що прийде до якоїсь згоди з більшовиками, а може ще й заробить на торговлі з ними. А більшовики не те, тільки щораз більших клопотів завдають їй то в Індіях, то в Китаї, а то й таки в неї, дома ширять свою більшовицьку аґітацію. Побачила це Анґлія тай пізнала, що добрим словом ніщо не порадить із більшовиками. Треба взятися гостро до них. Та перше всего треба найти союзників. Добрий бувби Німець, та він занадто вже звязався з Радянщиною. Остає Франція. Треба відновити союз з нею. І ось читає світ: президент Франції Думерґ у Лондоні в гостях. І витають його там величними принятями, радісними окликами. А Чемберлен тимчасом радить із Бріяном, як каже офіційне звідомлення, над ріжними міжнародніми питаннями. Наради, кажеться там, були вдержані в дуже приязному тоні й виявили повну згідність поглядів обох міністрів. Ствердили вони ще раз трівкість »антант кордіяль« між Францією й Великою Британією. Що там радили, над чим міркували, про це офіційний комунікат мовчить. Та говорять і пишуть приватно, що предметом нарад між Чемберленом і Бріяном була справа італійсько-югославянського непорозуміння, взаємин із Радянщиною, подій у Китаї та переговори в питанні Танжера. Пишуть часописи, що оба міністри говорили й про справу окупації Надренії. Буцімто Чемберлен уже признає, що поки Німеччина не виповнить усіх зобовязань, не можна робити їй ніяких уступок. Та Анґлія всежтаки радаб охоронити Німеччину від східніх покус, а це можна здобути саме тільки уступками. Німецькі часописи здогадуються, що окупаційна армія буде бодай зменшена о два три корпуси, цебто о 10.000 війська. Та все це здогади. Над чим радили, що порішили, покажуть аж блищі або дальші події.

Та нема сумніву, що головною спонукою до цеї гостини й нарад Чемберлена з Бріяном була Радянщина. По ревізії в »Аркосі« нема сумніву, що Анґлія інакше глядить на Радянщину.

Зірвання анґлійсько-радянських взаємин.

Анґлійський кабінет рішив виповісти торговельний договір із Радянщиною й зірвати з нею дипльоматичні взаємини. Ноту вишлють спеціяльним курієром.

ФРАНЦІЯ.

Взаємини з Радянщиною.

Франція, що довго вела переговори з Радянщиною в справі довгів, переєвідчилася, що не здобуде в більшовиків нічогісько. Кажуть, що до порозуміння не прийде. Перед кількома місяцями було воно можливе та тепер не входить уже в рахунок.

Акція проти комуністів у Франції.

От тільки й »користи« із цего, що більшовики й у Франції насіяли свойого комуністичного зілля. Навіть чимало французських парляментарних послів перетягнули на свій бік. Та вже, пишуть часописи, Французьке правительство забереться рішучо до своїх комуністів, а то супроти дальшої злочинної акції комуністів, що не є зівсім видуманим страшаком загальної опінії, тільки дійсним фактом.

НІМЕЧЧИНА.

Буренння пруських укріплень.

А Німеччина конче хоче позбутися окупації Надренії. Щоб це осягнути, старається виповнити всі вимоги. Грошеві зобовязання сплатити точно, а тепер узялася до бурення пруських укріплень. Це збурення, як пишуть німецькі часописи, вже покінчене. Ґенерал фон Павельс, що вів переговори в цій справі з міжаліянтською комісією, а потім наглядав бурення укріплень, зложив вскорі звідомлення про покінчення цих робіт ще перед предвиджеким реченцем 1 червня. Уряд загряничних справ подасть тоді цей факт до відома аліянтським амбасадорам у Берліні. Опісля німецьке правительство порішить, у якій формі мається перевести справдження збурення в звязи з домаганням Парижа, щоб це збурення ствердили військові знавці при аліянтських амбасадах.

УГОРЩИНА.

Справа монархії.

Питання монархії на Угорщині щораз більше оживляється. Забирають у цій справі голос передові мужі Угорщини, як от премієр Бетлен та ґр. Юлій Андраші. Премієр Бетлен заявив, що не позволить, щоб справа монархії була в недалекій будучині спрямована на шлях практичної розвязки. На це оповістив ґр. Юлій Андраші в часописях заяву, в якій назвав виступ Бетлена диктаторством і цезаризмом. Бетлен відповів на це комунікатом, що він не руководиться диктаторською забаганкою, тільки держався конституції, цеж не тільки право, але й обовязок президента міністрів випередити всі нелеґальні проби введення монархії, тимбільше, що закон із 1921 р. містить клявзулю, що угорське правительство підержуватиме лад наслідної монархії, та обсаду престола відкладає на пізніще й у властивому часі предложить у цій справі відповідні пропозиції.

КИТАЙ.

Бої в Китаю.

В Китаю все ще не ясно. Положення в Ганкав дальше дуже поважне. Війська, що загрожують містові, підходять щораз ближче. Ґен. Янґ Стен станув по боці ґенерала Ву-Пей-Фу й висадився на беріг з відділами привезеними на португальському кораблі в віддалі пять миль від Ганкав. Зараз почав битву з комуністичними відділами, що є там як залога Ву-Чанґ.

Втеча Бородіна.

Як голосять вістки, радянський комісар Бородін утік літаком до Чанґ-Чу, відкіля задумує теж літаком вернути в Москву.

НОВИНКИ.

Смерть д-ра Болодимира Бачинського. У Львові, в купальні св. Анни поперетинав собі бритвою жили на руках і шиї д-р Волбдимир Бачинський. Крім цего отруївся соляним квасом. У важкому стані перевезли його в шпиталь. Там він і закінчив життя дня 25. травня, в 5. год. рано. Перед смертю висповідався й приняв Найсв. Дари. Причиною самовбивчого замаху був головно нервовий розстрій, на що терпів покійний уже від довшого часу. Покійний родився 1880 р. Ходив до ґімназії й здав іспит зрілости в Бережанах, де його батько був ґімназійним учителем. По скінченні правничих студій віддався адвокатській практиці й отворив адвокатську канцелярію в Підгайцях. Покійник був вельми талановита людина й тому наші передові люде стягнули його до Львова, де він уже до війни відгравав у національно-демократичній партії вельми важну ролю. Похорони відбулися 26. травня вечером. В. Й. П.

Безпосередні кари на залізницях. Польське міністерство внутрішних справ у порозумінні з міністерством комунікації приступає до введення на залізницях т. зв. карних мандатів. На їх основі кондуктори й контрольори малиби право стягати на місці від подорожніх, що заєчищують вози, грошеві кари. Подорожні, що не хотілиб заплатити на місці, наразяться на протоколи й вищі кари. Мандати обиматимуть кари за плювання в возах, кидання сміття, входження чобітьми на сидіння.

Примусове обезпечення від огню. Дня 6 травня під проводом віцепремієра Бартля відбулося засідання Ради Міністрів, на якому ухвалено міжін. проект розпоряду президента річипосполитої про примусове обезпечення від огню та про Загальне Заведення Взаїмних Обезпечень (Повшехни Заклад Убезпечень Взаємних П. З. У. В.). По цему проектові Польську Дирекцію Взаїмних Обезпечень (П. Д. У. В.) переміновться на Загальне Заведення Взаїмних Обезпечень, що творитиме інституцію правно-прилюдну, оперту на взаїмности, що матиме метою тільки загальне добро, а не здобуття зиску. Усі будівлі, що підлягають примусові обезпечення, мусять бути обезпечені в 2/3 суми оцінення в Заг. Зав. Взаїм. Обезпечень, а 1/3 може бути обезпечена в інших заведеннях обезпечень.

Варшавські трамваєвики проти Жидів. У варшавських трамваях грозить страйк із приводу принимання Жидів на посади трамваєвиків. На двох чергових зборах, що відбулися недавно, трамваєві працівники порішили не допустити Жидів до праці в трамваях. Зібрані рішили візвати дирекцію трамваїв, щоб відкликала приняття Жидів, у противному разі грозять приміненням можливих і допустимих засобів аж до протестаційного страйку включно.

Смерть божевільної в огни. У Ліщинах, ланцуцького повіту згинула в огни умово недужа Марія Мазурівна. З необережности спричинила вона пожар на стриху й із жаху не могла найти входових дверей. Згорів цілий дім, а враз із домом і нещасна дівчина.

Дефравдант отроївся. Урядник пенсійного заведення в Більську Теофіль Бегонь, що здефравдував кільканацять тисяч золотих, напився денатурованого спірту, заки привезли його до тюрми в Цешині. Перевезли його в шпиталь і там він помер.

Почтові посередники. Міністерство приготовляє новий розпорядок про т. зв. почтові посередництва, й телеґрафічні та телефонічні посередництва. Буде це рід почтової, почтово-телеґрафічної й телефоніч-

ної служби й творитиме останній і найнижчий щабель почтового, телєфонічного й телєґрафічного руху, потрібний там, де нема ні уряду ні навіть почтової аґенції.

У Радянщині засудили шість духовників на смертну кару. У Бійську, в Радянщині покінчився великий процес проти 6 православних духовників. Обжалуваних засудили на розстріл, при чому трьом обжалуваним замінили смертну кару на досмертну тюрму. Суд признав обжалування доказаним із огляду на співпрацю шести духовників у правительстві (уфимському) Колчака з 1918 р.

Трагедія »переможців океана«. Дня 9. травня вибралося двох французьких летунів Ненжесер і Колі з Бурже під Парижем понад Атлянтійський океан до Ню Йорку. До понеділка рано не знали ніщо про долю смільчаків. Французькі метеорольоґічні стації заповідали в хвилі вилету погоду на просторі 900 до 1200 миль, та погода не допisала. О годині 4 попол. надійшли до Парижа вісти, що літак перелетів уже Портлєнд (300 миль від Ню Йорку). Годину пізніше надзвичайні видання донесли, що капітан Ненжесер висів безпечно в Ню Йорській пристані. А тимчасом у Ню Йорку ждали й не діждалися французьких летунів. Прийшла невесела вістка й у Париж: оба летуни пропали не знати де й як. В Парижі страшне обурення на пресу, що принесла неправдиві вісти про прилет Ненжесера та Колія до Ню Йорку. На місті дерли часописи. Кораблі й літаки шукають за пропалими, та доси не попали ще на їх слід. Із вістей, що їх одержало про пропавших летунів британське міністерство летунства, виходить, що Ненжесерів гідроплян бачили з періскопа британського підводного судна в минулу неділю ранком. Судно плило тоді біля острова Айл ив Вайт. В останнє бачили гідроплян із доволі віддаленої точки від південно-західного побережя Ірляндії. У Франції обурені на Америку, що це вона винна загибелі Ненжесера та Колія, бо метеорольоґічні американські стації не остерегли завчасу летунів. Капітан французького корабля »Парі«, що причалив у нойорській пристані, заявив, що його корабель у понеділок перед північю, себто саме тоді, коли в Ню Йорку сподівалися прилету Ненжесера, переїхав полосу бурі. А на північ від шляху корабля було ще більш негоже веремя. Коли Ненжесерів літак мусив з якоїсь причини спуститися на море, то воно напевно проковтнуло його. Є ще тільки слаба надія — каже капітан — що попадуть на слід погибших.

В Норвеґії знесли закон про прогібіцію. Із початком травня ввійшов у Норвеґії в життя закон, ухвалений перед кількома місяцями загальним голосуванням, який зносить заборону виробу й продажі в Норвеґії алькогольних напитків, бо ця заборона не осягнула зівсім задуманої мети. Так по одинацяти літах відновили в Норвеґії виріб і продажу алькогольних напитків. Можна відтепер буде продавати алькогольні напитки в крамницях на основі карток, видаваних владою, при чому 20 відсотків ціни бруто проданих напитків переходить на державний скарб. Вишинку алькогольних напитків у гостинницях і ресторанах ще не відновили. Тепер ведеться в норвеській пресі завзята кампанія проти знесення прогібіції, але є й часописи, що хвалять новий закон.

Обсунулася гора на Кавказі. Недалеко Тифлісу обсунулася Давидова гора. При тому завалилося кілька домів і згинуло чимало людей. Доси добули 14 трупів.

Страшна доля реемігрантів із Франції. Був час, що багато людей із Польщі, в цьому й чимало Українців із Галичини, йшло на заробітки до Франції, хоч наші часописи остерігали. Тепер у Франції економічна й фінансова кріза. Заробітків нема й останніми часами багато цих зарібників переходить польсько-німецьку гряницю. Їх поворот відбувається в умовинах, що противляться всім правилам людяности. Ці бідаки викинені прямо на вулицю, позбавлені якихнебудь матеріяльних засобів, мусять відбувати поворотну подорож пішки й вертають до краю зівсім виголоднілі й виснажені. Одних задержують, бо не мають пашпортів (або хоч і є пашпорти та не виповнені як слід) і арештують, а ще інші тиняються бездомні в пригряничній полосі та примирають із голоду.

Найбільша радіостація Европи. В цему місяці урухомлять в Девентрі нову надавчу радіостацію з енергією 50 кільоватів. Буде це найбільша стація в Европі, бо попередня стація в Девентрі мала 25 кільоватів, а сила інших европейських стацій не переходить 18 кільоватів.

Кілько є в Америці міліонерів? Вашінґтонська статистика подає, що в 1925 р. було в Америці 30.295 міліонерів. У порівнанні з попереднім роком це девятьтисячний приріст. У цему числі 7 Американців мало 5 міл. річного прибутку, 9 мало 4 міліони, 15 три міліони, 29 два міліони прибутку, а тільки двісті людей мало 1 міліон долярів річного прибутку.

Американський летун прилетів із Ню Йорку до Парижа. Не поталанило французьким летунам та зате спріяла доля американському летунові Ліндсбергові. Він відлетів із Ню Йорку 20 ц. м. з початку летів із скорістю 150 кільом. на годину. В Парижі дожидало Ліндсберґа 150.000 народу. Як появився літак Ліндсберґа, привитав його зібраний вдвиг народа радісними окликами та співом. Як Ліндсберґ висів із літака, занесли його на руках до летунського парку. Ліндсберґ перелетів усего 6000 кільометрів у 33 годинах.. — У Ню Йорку на вістку про перемогу Ліндсберґа запанувало незвичайне одушевлення. Доми прикрашено пранорами. Люде до пізна в ніч тішилися й співали по вулицях.

Нові книжки і видання.

Молоде Життя, часопис українського пласту. VII. р. ч. 4—5. Львів — квітень—травень 1927. Адр. Бляхарська 11 I. пов.

Сільський Світ. Ілюстрований ґосподарський часопис. Р. V. 1927. Ч. 10. 15. травня. Адр. Львів, Собіського 32.

Г. К. Честертон. Знак зломаного меча. Оповідання переклад з англійськ. 8 стор. 25. Вид. »Цікаві пригоди« — I. випуск. Львів — Р. Б. 1927.

М. Є. Деллє Граціє. Два вороги. Оповідання. Переклад з нім. 8⁰ ст. 22. Вид. »Цікаві Пригоди« II. Випуск. Львів — Р. Б. 1927

Зєднуйте передплатників „НОВІЙ ЗОРІ"!

Пресовий ланцюх.

Жертви на розширення видавництва „НОВА ЗОРЯ" (на популярний часопис для народа).

о. **Йосиф Коменда,** в Білявцях — складає 5 зол.

Евгенія Шаркова у Львові складає 5 зол. і кличе Вп. П. Ольгу Кудрикову в Рогатині, Вп. П. Марію Соловій в Пукові і Вп. П. Олександру Стрільбицьку в Жизномирі.

о. **Михайло Паславський,** парох в Лютовисках, складає 5 зол.

о. **Володимир Козьоровський,** парох Городниці, складає 10 зол.

о. **Прокопій Слободян** в Котузові — складає 3 зол.

о. **Петро Дутко,** в Горуцьку — складає 5 зол.

о. д-р **Іван Озимкевич** у Львові — складає 5 зол. і кличе Впр. о. Совітника Богдана Кордубу, поч. Крилошанина і пароха в Бережанах, Впр. о. Совітника Александра Ковальського, Крилошанина Митр. Капітули у Львові, Впр. о. Совітника і проф. Василя Дубицького в Бережанах, Впр. о. проф. Івана Кордубу в Бережанах і Впр. о. проф. Василя Залеського в Бережанах.

о. **Максим Панасюк,** парох Ушкович (деканат перемишлянський), складає 5 зол. і кличе на довільну суму всіх Впр. о. о. Кондеканальних.

о. **Николай Івахнюк,** парох Джурина, складає 5 зол. і кличе Впр. о. Николая Салія, пароха Будилова (Козлівського дек.), Вп. П. Івана Блаженка в Джурині і Впр. о. Михайла Паука, пароха в Середопільцях.

о. **Іван Сендзік,** парох Стібна, пересилає 16 зол. як збірку у церкві в Стібні в день Свободи.

Присилайте передплату

та приєднуйте передплатників для „Правди", часопису для народа.

АДРЕСА ПОКИЩО:

„НОВА ЗОРЯ" (для „Правди".)

Львів, Сикстуська 39 А.

Дописи.

Волче. — Слово остороги. Дня 4. травня згоріла в селі Шумячи біля Турки гарна, — недавно поставлена церква разом із внутрішнім уладженням. День перед тим по Богослуженню не погашено світла в захристії і звідтам знявся огонь, котрий до доби обхопив цілу церкву так, що нічо крім дзвонів не уратовано.

Велике нещасте, болюча втрата Дому Божого, бо село мале, а люде бідні. Перед війною змоглися на гарну — простору церкву, украсили її перед кількома роками гарно різьбленим іконостасом, а вже по 15 літах огонь знищив їм всьо! А причина сього тут — як і деінде. Каригідне недбальство і неувага церковної прислуги!

З огляду на те, що в теперішних часах трудно о добру церковну прислугу, з огляду на те, що в таких случаях люде немалу вину приписують священикови, тай власти покликують нас до оправдання, — я уважаю за вказане для нас священиків: 1) провірювати самим при виході з церкви, чи прислуга добре погасила світло. Знаю се з власного досвіду, що дячок не добре притиснув гасильником останок свічки в деревлянім ліхтарі на бічнім престолі і ліхтар затлів і колиби не загасив я сам, то могла була згоріти богато украшена церква. 2) Вечером посіщати церкву і найсв. Тайни...

Се я роблю від часу світової війни і мимо старости і віддаленя церкви на 150 м. (на горбі) — так привик, що се не справляє мені трудности, а противно — дає вдоволення! Одного разу вечером погасив я свічку на великім престолі, незагашену через недогляд по Службі Божій... А впрочім, чи ми, українські священики не відчуваємо потреби щоденної молитви в теперішних обставинах за себе і свій нарід перед найсв. Тайнами?

о. Вас. Яремкевич.

Оповістки.

ВПИСИ на концесіонований міністерством **курс білизнярства й артистичних робіт** С. С. Василіянок у Львові на рік 1927/28 відбуватимуть через цілий місяць **червень** кожного дня в Управі Інституту СС. Василіянок при вул. Длугоша ч. 17. Близші інформації дається устно і письменно. Вистава ручних робіт учениць сьогорічного курсу буде відчинена від 10—15 червня ц. р. в будинку ґімназії СС. Василіянок при вул. Длугоша 17. 1—3

Управа Місійного Інституту ОО. Василіян у Бучачі подає до відома, що на шк. р. 1927/28 приймає молодших учнів до I. і II. кл. ґімн.

Подання вносити найдальше до 20. червня. Вступні іспити відбудуться 3- і 4. липня. До подання треба залучити: послідне шкільне свідоцтво; метрику; лікарське свідоцтво, в якім мусять бути узгляднені слідуючі органи: серце, груди, горло, очи й вуха; свідоцтво моральности від О. Катехита і письменна заява родичів або опікунів, що не будуть збороняти синови (пупілеви) вступити до Чина, та що точно будуть платити, після умови, місячну платню. Приїзджати можна до іспиту доперва тоді, коли дістанеться відповідь на подання. Хто зголошується до I. кл., не сміє мати більше як 12 літ. До II. кл. приймається з клясичних ґімназій і ся кляса лиш тоді буде отворена, наколи зголоситься достаточне число учнів. Удержанє платиться після умови з Інститутом, ґрішми або натуралїями. — До подання належить залучити значок почтовий на відповідь.

Адреса: ІНСТИТУТ ОО. ВАСИЛІЯН, БУЧАЧ.

КВЕСТІОНАР

в справі перепон у веденні курсів для неписьменних.

Справа поборювання неписьменности є істотною справою цілого громадянства. В поборюванні цеї язви заінтересовані всі наші культурні установи, в першу чергу »Просвіта« і »Рідна Школа«. Та ініціятива тих товариств параліжована заборонами адміністраційної і шкільної влади. Адміністраційна влада відсилає читальні, кружки й філії до шкільної влади, а ця остання каже попросту, що поборювання неграмотности належить до шко-

ли. І замість помагати змаганням центральних установ, обі влади робили й роблять ріжного рода перешкоди, спиняючи ту корисну діяльність у відношенні до українського населення, ставлять колоди, котрі вбивають всяку охоту й рухливість товариства.

Обі Централі вище названих Товариств постановили зібрати відповідні матеріяли і на їх основі поробити кроки, щоби положити край такому поступованню на культурному полі та перепонам, ставленим ініціятиві українських освітніх установ і ширшого українського громадянства.

У цій цілі просимо надіслати до Т-ва »Просвіта« у Львові, Ринок 10 слідуючі дані:

1) Місцевість, почта й повіт.

2) Яка установа чи особа завела, чи хотіла завести курс навчання для неписьменних?

3) Хто уділяв науку (імя, назвиско, звання)?

4) Де відбувалася, чи мала відбуватися наука, в яких днях і порі?

5) Учасники курсу (кількість по полам і вік)?

6) Хто і які перепони робив у веденні курсу (подати кожний дотичний факт у всесторонньому освітлені з наведенням імен виконавців, дати і свідків, а при письменних заборонах і дословний відпис дотичного письма).

7) Чи проти тих заборон згл. перепон зроблено які заходи і які саме та з яким вислідом (подати відписи виготовлених протестів, рекурсів ітд. та відписи відповідей на них).

Реченець надіслання усіх цих матеріялів установляється невідклично до кінця травня 1927 р.

Справа дуже важна, тому усі безпосередно чи посередно заінтересовані в тій справі повинні негайно надіслати як найповніші відповіди на повищий квестіонар.

За Головний Виділ Т-ва »Просвіта« у Львові:
М. Галущинський, голова. **В. Мудрий,** секретар.

За Комісію Поборювання неписьменности:
М. Таранько, голова. **Д. Снилик,** секретар.

Із Товариства Охорони Воєнних Могил у Львові. Комунікат ч. 2. І. Подається до відома, що до Головної Ради Товариства зголосилися по статути й одержали дозвіл на оснування філій такі місцевости: Немирів, Стрий, Перемишль, Жовква, Комарно і Тернопіль. Разом із попередно виказаними маємо вже одинадцять місцевостей, де підготовлюється оснування філій нашого Товариства. Ще раз пригадуємо, що поки увійдуть в життя філії нашого Товариства, слід негайно приступити до упорядкування і реєстрації могил у всіх місцевостях, так, щоби ці могили до Зелених Свят були принайменше як-так упорядковані. Це завдання окремих комітетів, зложених з представників усіх місцевих товариств. Вони у першій мірі обовязані дати почин до заложення у себе філії нашого Товариства. По статути і дозволи на оснування філій звертайтесь на адресу нашого Тов-а: Львів, вул. Руська ч. 18 І. пов.

ІІ. Пригадуємо ще раз, що річна вкладка до нашого Тов-а виносить всього один (1) золотий, тому від неї не повинен ніхто відмовитися. Коли ідентичне з нашим німецьке тов-о має кілька міліонів членів, то наше товариство повинно мати їх принайменше кількадесять тисяч. Розуміється, кого стати на більше, той повинен зложити й більшу жертву, тим радше, що в початках діяльности товариство потребує як найсильнійшої матеріяльної піддержки цілого нашого народу. Окремі комітети на місцях повинні до часу оснування філій занятися стягненням членських вкладок та посилати гроші враз із виказами членів на адресу тов-а, або на вкл. книжку Ч. 14.000 кооперат. банку ДНІСТЕР, Львів, вул. Руська ч. 20.

ІІІ. Повідомляємо всіх інтересованих, що велике кладовище українських виселенців у Ґмінді (Австрія) з часу світової війни, на якому поховано понад 36.000 людей на основі постанови ради громадської Ґмінду, мають небаром переробити на парк. Було на цьому кладовищі чимало памятників, хрестів і плит на могилах українських померших. Списи і дати про померших у Ґмінді переховуються в канцелярії гр.-кат. парохіяльного уряду у Відні (Gr. Kath. Zentralpfarramt, Wien I. Riemergasse 2). Хто з наших громадян бажавби собі, щоб по зрівнаній зі землею могилі рідньої чи близької їм особи не топтали в парку чужинці, може звернутися до управи міста Ґмінду у справі перенесення тлінних останків враз із памятником, хрестом чи плитою на місцевий міський цвинтар у Ґмінді. — Це буде мабуть звязане з деякими коштами, про що близших інформацій не маємо.

Заінтересовані повинні звернутися на адресу: Stadtverwaltung або Friedhofverwaltung in GMÜND. — OESTERREICH.

Львів, дня 16. травня 1927 р.

За Головну Раду Товариства Охорони Воєнних Могил у Львові: **Бр. Янів,** вр. голова; **Др. І. Німчук,** вр. секретар.

Зелені Свята — Дні Українських Інвалідів!

Щорічно укр. громадянство складає в часі Зелених Свят жертви на допомогу Інвалідам Укр. Гал. Армії; жертви для тих, що силою історичних обставин терплять за нас найтяжчі фізичні й моральні муки. Наш громадянський обовязок — забезпечити життя нездібним до праці інвалідам УГА. Длятого треба скрізь перевести збірки на інвалідів. Нехай між жертводавцями не забракне ні одної громади, ні одної кооперативи, ні читальні, ні одного громадянина Українця, що є в стані дати хочби найменшу лепту. В самі дні Зелених Свят треба перевести збірку по церквах, з нагоди панахид по поляглих членах УГА, які повинні бути всюди відправлені на цвинтарях, а зокрема на стрілецьких могилах, як також по товариствах. Частина доходу з вистав, з забав, фестинів, що відбудуться в ті дні, повинна теж бути призначена на інвалідів.

Всі ці жертви можуть ще збільшитися, бо сподіваємося одержати дозвіл на публичну збірку в часі від 12—26. червня ц. р. По одержанню дозволу від львівського, станиславівського та тернопільського воєвідства вишлемо нашим філіям та повітовим комітетам і особам, що торік організували збірку, збіркові листи та повновласти для збирачів, які треба буде певне потвердити в відносних староствах.

Деяку частину збірки наше Товариство згодилося відступити для »Тов. Охорони воєнних Могил«, яке має заопікуватися та перевести до порядку могили наших поляглих борців.

Всі на допомогу інвалідам УГА!

Українське краєве товариство Опіки над Інвалідами у Львові, вул. Руська ч. 3.

БІРЖА.

Львів, 27. травня 1927.

Валюти.

Доляри ам.	8·90—	8·94	зол.
Доляри кан.	8·81—	8·82	„
Кор. чеські	0·00—	26·56	„
Фран. фр	0·35—	35·14	„
Фран. швайц.	172—	172·56	„
Фунти штер.	43·00—	43·57	„
Ліри італ.	0·00—	47·32	„
Шіл. австр.	0·00—	126·24	„
Нім. марк.	0·00—	220·00	„

ОГОЛОШЕННЯ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

БІДНА СИРОТА по парохові, що її батько помер в Закомарові повіт Золочів, бувшім послі до австрійського парляменту, сестра помершого в Жмиринці лікаря д-ра Костя Танячкевича, дві сестри Стефця і Оля Олевінська померли в Шереві, — живе тепер у Львові сама, не має нікого, хора, голодна, тяжко бідує, бо не може заробити собі не тільки на денний прожиток, але і на лічення руки, яку зломила, а крім того живе від трох літ в неоплаченім помешканню, бо не має чим заплатити, — просить о ласкаву поміч і допомогу в грощах і натурі. Адреса: **Неоніля Танячкевич** Львів, Богданівка ч. 1 а.

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Раппапорта і Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.
Пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. — ІІ. Т. урядовцям і студентам значна знижка. — Полекші в сплатах. 3-5

Найдешевше жерело для тих — **що потребують ОКУЛЯРІВ** Спеціяльна робітня репараційна. Ціни конкуренційні. ☛ Достава для Каси Хорих **ОПТИК БРАНДАЙС, Львів, Сикстуська ч. 9.** 3-5

Евхаристійні Пісні (5 пісень)
на мужеський і мішаний хор
о. Йосифа Кишакевича.
можна дістати В АДМІНІСТРАЦІЇ „НОВОЇ ЗОРІ“ по ціні 2 зл. 50 сот. за примірник. З почтовою порученою пересилкою по 3 зол.

ПОШУКУЄТЬСЯ ДЯКА, безженного, молодого, з гарним голосом, котрий зумівби вести церковний хор, провадити кооперативу і бути помічним душпастиреви в його праці. Зголошення слати: **Уряд парохіяльний в БЕНЬОВІИ п. СЯНКИ.**

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон поручає **наймодніші**
капелюхи і шапки
Ф-ма АНТІН КАФКА
Львів, вул. Галицька ч. 4.
ЦІНИ ЗНИЖЕНІ! — — — ВИБІР ВЕЛИКИЙ!

Українська парова фабрика цукорків і помадок
„Фортуна Нова”
вл. К. Авдиковичева
у Львові, вул. Кордецького ч. 23.
Склеп: вул. Руська ч. 1.
поручає всякого рода
ЦУКОРКИ найлучшої якости.
Набувати їх можна
у Львові та у всіх складах Народ. Торговлі й Пов. Союзах Кооператив.
2—5

ЄВАНГЕЛІЯ служебники, молитвослови, книжки до бібліотек, книги канцелярійні, оправляє дешево і на час переплетня **П. ПОДОЛЯКА, Львів, вул. Жовківська ч. 28. І. поверх.**

Годинники найліпших фабрик, всякого рода **вироби зі золота і срібла, біжутерії** поручає звісна від десятків літ зі своєї солідности **християнська фірма**
Іван Сельтенрайх, Львів, Марійська пл. 5.
Для Всеч. ОО. Священників продається також на догідні рати. 3-4

Приймається передплату на р. 1927 на
христіянський журнал
„ПОСТУП”
ВІСТНИК ЛІТЕРАТУРИ Й МОЛОДОГО ЖИТТЯ.
Виходить що місяця у Львові. **Семий** рік видавництва. 20 великих аркушів збільшеного формату
Річна передплата . . . 10 зол.
Піврічна . . . . . 5 „
Третє (подвійне 5—6) число журналу з богатим змістом небаром вийде з друку.
Гроші висилати по зміненій адресі:
Адміністрація „ПОСТУП“ у Львові, Сикстуська ч. 39. А.

ПЕТРО ҐЕЛЕМЕЙ
БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ
ЛЬВІВ, ВУЛ. ВІРМЕНСЬКА Ч. 30.

Виконує дешево й солідно всякі відновлення церковних знарядів, як: окуття до євангелій, павуки, чаші, монстранції, процесійні хрести, також нові хрести і мідяні кулі, золочені в огні (на куполи).

Приймає замовлення на церковні дзвони з як найлучшого матеріялу з милозвучним голосом по низьких цінах і догідних услівях.

Замовлення полагоджує точно і в умовленім часі.

Видає і редаґує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 22 (73) (Należytość pocztową zapłacono ryczałtem) Львів, 5. червня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „НОВА ЗОРЯ" Львів, вулиця Сикстуська Ч. 39 а.

Конто почт. щад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: чвертьрічно 4 зол. Місячно 1·50 зол. ЗА КОРДОНОМ: Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Христіянської Орґанізації.

ЗМІСТ: Боротьба з большевизмом. — З церковно-релігійного життя. — Дяк Іван (фейлєтон). — Листи з Америки. — З українського життя. — Спіритизм (фейлєтон). — Пресовий ланцюх. — Політичний огляд. — Новинки. — Посмертна хроніка. — Дописи. — Оповістки. — Нові книжки та видання. — Оголошення.

Боротьба з большевизмом.

Від часу, коли в хаосі російської революції в Московщині здобули владу комуністи-большевики, а в старинному Кремлі засіли червоні комісари, почався великий наступ большевизму. З початку було це »собіраніе русских земель«, тобто нищення державницьких змагань поодиноких народів, бувших невільних мешканців тюрми народів. Так повалено передусім відроджену українську державність, а українському народові кинули мов на глум клич »самоопределенія вплоть до атделенія«. Відтак рушили на підбиття світа — очевидно не крісами і баґнетами, але зброєю ще страшнійшою, пропаґандою.

Большевицька пропаґанда в цілій історії людства не має собі рівної, так як і остання різня, в котрій воюючі применили всі здобутки людської науки. Вона ведеться буквально на всіх континентах і островах світа, ведеться всіми можливими и неможливими способами. Її центр — Москва, а гроші, які йдуть на неї — це кервавиця працюючих поневолених мас, у великій частині таки нашого обездоленого селянства, робітників і інтеліґенції.

* * *

Вже з перших початків звернули большевики увагу на промислові, висококультурні народи Заходу, в першу чергу на Анґлію. Бо по теорії Маркса, саме ті народи з високо розвиненою капіталістичною системою є найбільше »зрілі« до соціялістичного ладу. Радянська преса 1919—20 років повна була безконечної писанини про те, що ось-ось пічнуться торговельні взаємини з Анґлією й обіцяла виснаженому населенню тодішної РСФСР неабикі користи з тих взаємин. І справді був це визначний успіх большевиків, коли то в березні 1921 р. Роберт Горн, тодішний анґлійський міністер скарбу в кабінеті Льойд Джорджа, підписав акт торговельного порозуміння між правительством Анґлії й РСФСР. В три роки опісля, то є в лютім 1924 анґлійське правительство Мек Донельда (соціяліста) визнало вже офіціяльно большевицьке правительство в Москві. До торговельного договору, який після того заключили обі сторони, вставили Анґлійці клявзулю, що жадній стороні не вільно вести політично-соціяльної пропаґанди в некористь другої сторони. Одначе большевики, хоч підписали договір, зовсім не думали зрікатися пропаґанди в Анґлії. Нераз приходило на тім підложу до поважних непорозумінь між обома правительствами, бо анґлійське правительство стежило за большевицькою акцією і мало в своїх руках всі її нитки. В місяці лютім ц. р. анґлійське правительство вислало Москві ноту вже з загрозою зірвання всяких зносин, якщо большевицька пропаґанда буде продовжатися. На це відповів Літвінов, як заступник комісаря загр. справ, що заки Анґлії голословні і що льондонське правительство не має ніяких доказів такої пропаґанди. До того раз-у-раз пояснювали большевики, що їхнє правительство не може відповідати за акцію III. Інтернаціоналу і що ті два чинники не мають нічого спільного між собою. На ділі-ж був ще викрут, бо саме оба ті чинники підлягають одному спільному центрові, а є ним Політичне Бюро комуністичної партії під кермою Грузина Сталіна.

Очевидно трудно повірити, щоби те все було таїною для британського правительства. Йому одначе треба було вичекати на відповідний момент, як це є звичаєм розважних, холоднокровних анґлійських політиків. Такий момент саме наспів і світ несподівано довідався про ревізію, що її перевели анґлійські власти в Льондоні, в будинку, де містилася торговельна установа рад. »Аркос« і радянська торговельна делеґація.

Факт, що большевики надужили форми міжнародніх зносин на цілі військової шпіонажі і на ширення революційної пропаґанди в анґлійській імперії і домініях, так обурив анґлійський нарід, що правительство було певне свого рішучого кроку. Кореспонденти німецьких часописів доносять з Льондона під датою 25 травня, коли то анґлійський парлямент мав сказатии своє слово щодо становища занятого правительством, що того дня мало правительство »добру пресу«. Майже вся анґлійська преса без огляду на партійні ріжниці однозгідно одобрила становище консервативного правительства Болдуіна. Так само великою більшостю голосів одобрив анґлійський парлямент постанову правительства, щоби негайно зірвати дипльоматичні взаємини зі совітами і виповісти їм торговельний договір.

З доповіді премієра Болдуіна довідалися відтак Анґлійці, як великий і обтяжаючий матеріял проти большевиків дістало анґлійське правительство в свої руки.

Ревізія виказала, що члени большевицької торговельної делеґації в Льондоні посередничали між ґуртом большевицьких тайних аґентів а Московським урядом. Аґенти викрадали важні анґлійські документи, передавали їх до торговельної делеґації, де їх фотоґрафовано або копіовано і відсилано до Москви. В будинку »Аркос« була фотоґрафічна робітня, де працював урядовець Мілєр, про котрого поліція знала як про одного з тайних аґентів. В хвилі, коли до неї кімнати вступила поліція, Мілєр у поспіху кидав в огонь якісь папери. Він опирався силою поліції, але деяких паперів таки не дали йому спалити. Так забрали спис адрес і кореспонденцію, ведену з комуністичними орґанізаціями в Зед. Державах, Мехіко, Південній Америці, Канаді, Півд. Африці, Австралії і Новій Зеляндії. Супроти того ствердження, що 1) так військова шпигунська орґанізація, як і революційна орґанізація, що вели акцію на цілім просторі британської імперії, а також у Півн. і Півд. Америці, діставали вказівки з будинку радянської торговельної делеґації в Льондоні; 2) що торговельне радянське представництво і спілка »Аркос«, що були під одним дахом, спільно брали участь у большевицькій пропаґанді. Супроти таких фактів замовкли навіть партійні противники теперішнього правительства.

Дня 27 травня дістав представник Радянщини в Льондоні Розенґольц ноту британського правительства з виповіджением торговельного договору і завішенням дипльоматичних взаємин. Розенґольцові і дипльоматичному перзоналові поручається до 10 днів покинути границі Анґлії. Рівночасно дається поручення представникам Анґлії в Москві, Ленінґраді і Владивостоці покинути Радянщину. В ноті зазначено, що між обома краями можуть бути вдержувані на дальше тільки звичайні торговельні зносини.

* * *

Описані тут події вказують, що на світовій арені почався вже рішучий бій з большевизмом. Крок Анґлії — це певне перехід від дотеперішньої пасивности до активної боротьби з большевизмом. Які ще фази буде переходити ця боротьба, годі нам нині предвидіти. Одно певне, що успіх боротьби з большевизмом тільки тоді буде повний, коли побіч негативних засобів боротьби примінені будуть і позитивні. Бо ще за мало одного гордого *hands off* — руки проч — на адресу большевицьких аґентів. Якщо народи світа справді бажають ратуватися перед грядучим варварством і деґрадацією на кілька століть взад, то мусять вони самі духово відродитися. А це духове відродження, це повернення до вічно свіжого жерела правдивої культури, до христіянства. Не лиш на зверх мають бути вони христіянами, але нехай христіянські ідеали світять їм у всіх формах людського співжиття. Щойно тоді, коли здійснена л ю б о в ближнього зрівняє всі верстви суспільности, коли с п р а в е д л и в і с т ь христіянська вирівнає ріжниці між націями пануючими і поневоленими, коли не буде кривдників і покривджених, пануючих і поневолених, царазитів і вихісновуваних, щойно тоді запевнена побіда над матеріялістичним большевизмом. Ось лінія, котрою йде нинішна К а т о л и ц ь к а А к ц і я по вказівкам католицької церковної єрархії. Вірно обраний напрям цієї праці є запорукою світлої побіди.

Н—ч.

Вписуйтеся в члени

Української Христіянської Орґанізації

Річна вкладка від 2 зол. (для незаможних довільна).

Адреса: **Укр. Хр. Орґанізація Львів, вул. Сикстуська 39 а.**

З церковно-реліґійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Проти неморальної літератури.

Конґрегація св. Офіції звернулася до всіх архієпископів з письмом, в якому виступає енергічно проти неморальної літератури наших часів. У цій інструкції читаємо: До найпогубніших лих, які в наших часах руйнують християнську моральність і як найбільшу шкоду приносить душам, відкуплених дорогоцінною Кровю Ісуса Христа, слід зачислити передусім лектуру, що пособляє змисловим пристрастям і деякому масному містицизмові. Сюди належать головно романи, новелі, драми й комедії. Колиби цей рід літератури, в якій любується передовсе молодіж, придержувався доволі широких меж, начеркнених моральністю й чесністю, то така література справлялаби не тільки чисту радість, але й причиняласяби до поправи обичаїв. Та тепер діється якраз противно. Сучасні письменники безсоромно підривають всяку мораль і віру, вони навіть оправдують всякі найпоганійші пороки. Інструкція кінчиться тим, що Апостольській Столиці просто неможливо мати в евіденції всі неморальні публікації, які появляються, і оголошувати їх на листі заборонених книжок. Длятого єпископи повинні контролювати нові книжки й пресу та на всі небезпечні для моральности письма звертати увагу в своїх діецезіяльних орґанах. Вірні обовязані не тільки оминати ті книжки, що є уміщені на індексі, але загалом усі, і то під тяжким ґріхом, які є неморального змісту, хочби індекс про них не згадував.

Папський Ґреґоріянський університет в Римі.

Заложив його папа Ґреґорій XIII., 1581 р., початок його сягає в дійсности до 1551 р., коли то св. Ігнатій Льойоля заложив в Римі колеґію Ісусовців („Collegium Romanum"), яка вже 1578 р. одержала право надавати наукові степені своїм студентам. По скасуванню Ісусовців учили в колеґії світські священики. Папа Лев XII. віддав 17 травня 1824 р. колеґію назад у руки Ісусовців і потвердив всі її дотепер надані права. Італійський уряд сконфіскував 1870 величавий будинок колеґії, так що треба було шукати приміщення деінде. Папа Пій IX. позволив 1876 р. надавати наукові степені не лише з фільософії і теольоґії, але також з канонічного права, а сама наукова інституція почала від тепер стало називатися: »Папський Ґреґоріянський університет Римської колеґії«. 23 червня 1922 р. оснувала св. Конґреґація для семінарів і університетів дволітній курс »магістерки« на Ґреґоріянськім університеті, для тих, що покінчили фільософію або теольоґію зі степенем доктора і бажають більше вишколитися у богословських чи фільософічних науках, щоби відтак могли тим успішнійше працювати як професори чи автори наукових праць. (З наших покінчив той курс з найкращим успіхом О. д-р Йосиф Сліпий, теперішний ректор львівського семінара). Для тих, що приготовляються до праці в Римській Курії або єпископських канцеляріях, основано дволітній курс латинської мови. Крім того існує катедра аскетики і містики, академія соціольоґії, академія історії, академія моральної, академія св. Томи, катедра літурґіки і т. д. Для світських людей існує також дволітній курс вищої реліґійної освіти.

Наука треває від 1 листопада до 22 червня; до кінця липня (і в жовтні) іспити. Фільософія треває два або три роки. відтак чотири роки теольоґії. Ті, що бажають осягнути докторат з теольоґії, роблять вищий курс, інші вищий. Хто не скінчив фільософії, не може бути принятий на теольоґію. Канонічне право треває три роки, з того один рік можна скінчити в часі теольоґії. В одним році можна одержати лиш один науковий степень (бакалаврат, ліценціят, докторат). Бібліотека університету числить понад 130.000 богословських і фільософічних творів. Для тих, що з визначним успіхом кінчать студії, призначені золоті і срібні медалі (тягнуть жереб). Ректором університету є тепер о. Йосиф Джанфранческі, визначний фізик, секретар Папської Академії Наук.

Між студіюючими є тут представники всіх майже европейських і американських держав і народів. Пізнати їх легко по красці одягу, по бесіді, обичаях. Найбільше говорять між собою по італійськи, відтак по французськи, анґлійськи, німецьки, еспанськи і португальськи. Українців тепер тут 9: шістьох Василіян і трьох світських священиків. Згадати належить, що на тім університеті покінчили свої студії між іншими папа Венедикт XV. і теперішний папа Пій XI.

Подав І. Л.

АВСТРІЯ.

З католицького життя.

Католики у Відні закупили в самім осередку столиці велику площу, де хотять здвигнути центральну союзну домівку для всіх католицьких орґанізацій. На останнім діецезіяльнім католицькім конґресі виголосив о. Енґельгарт реферат, в якім зазначив, що реколєкційний рух в Австрії робить значні поступи. Минулого року взяло участь в замкнених реколєкціях 12.000 осіб, між тим 5.577 мірян. Реколєкції відбуваються під проводом головно ОО. Єзуїтів, відтак ОО. від Божого Слова, а вкінці світських священиків. В часі згаданого конґресу основано союз католицьких німецьких жінок з академічним образованням. Завданням союзу заступати католицький світогляд між німецькими жінками з академічним образованням та будити й поглиблювати розуміння обовязків, які мають супроти народу католицькі студентки університету.

ГОЛЯНДІЯ і БЕЛЬҐІЯ.

За зєдинення Церков.

В часі світлого тижня відправляли в монастирі ОО. Бенедиктинів в Шотенгоф коло Антверпії всі богослуження по східному обрядови. (Згадані ОО. Бенедиктини працюють над зєдиненням Церков). У богослуженнях взяли участь безчисленні товпи католиків, що прибули з усіх сторін Бельґії й Нідерлянд.

ФРАНЦІЯ.

Католики домагаються реліґійної свободи.

Останніми часами відбулися в Франції в ріжних сторонах многолюдні зібрання католиків, на яких учасники домагалися для себе повної реліґійної свободи. Такі зібрання були в Аннесі (25.000 учасників), в Вероні (3.000 учасників), в Епіналь (15.000 учасників), в Аррас (20.000 учасників). в Бесансон (20.000 учасників), в Шомон (6.000 учасників) та в чотирьох інших місцевостях.

ЕСПАНІЯ.

Католицький рух.

Основана на бажання папи »Католицька Акція«, робить тут гарні поступи. Вона істнує вже в пятьох діецезіях.

АМЕРИКА.

Американський епископат про Мехіко.

Американські епископи оголосили недавно збірний пастирський лист про мехі

Дяк Іван.

Спомини зперед 100 літ.

На наших очах занепадає чим раз більше старовинний сільський побут, такий оригінальний, поетичний і повний культурних цінностей, побут з часів, коли одиноким огнищем культури була церква і приходство. Нема також на селі тих старих дяків, що колись відгравали у парохії важну ролю, а нераз визначалися широкою освітою. В давні часи, до XVIII. в., дяком був часто священичий син, якому не повелося докінчити наук і дійти до священства; але все таки він мав свою освіту і ставав до помочи парохови в його важній культурній місії на селі. Дяки з правила вели на селі школу і нераз були добрими педаґоґами. Немало причинилися вони до розвитку церковного співу і самі складали духовні пісні. Один такий тип дяка старих часів змальований у споминах, поміщених перед пів століттям у »Київській Старині« (т. III., 1882 р. Украинская деревня второй четверти нынѣшняго столѣтія по воспоминаніям дѣтства). Цей дяк Іван жив десь на зазбручанському Поділлі з початком XIX. в., в часи, коли там щойно заводжено православе і були ще живі традиції унії; вся його дяківсько-педаґоґічна діяльність, високе зрозуміння для церковних обрядів і співу, пошана, з якою всі до нього відносилися — все те вказує, як високо стояло тоді в нашій церкві богослуження. Це безперечна заслуга унії, що на зверхні форми відправи звертала так само пильну увагу, як на її внутрішний зміст. Важано булоб, щоб наші священики старого поколінная, зі своїх споминів пригадали нам інші дяківські типи — все те цінні памятки нашої церковної, народньої бувальщини, які требаб заховати перед повним забуттям.

Даємо голос авторови споминів.

Мій батько родився в 1798 р. і був »мизинцем« в родині свойого батька, тобто найменшим, останнім з дітей. Не було засобів віддати його до школи і довести хочби до ретороики, тому віддали його до славного тоді на цілу околицю дяка Івана.

Цей дяк Іван уважався тоді у великому районі приходів знаменитістю, дяківським ґеніем. Цілі покоління священиків він виховав для ріжних парохій, його метода славилася успіхом. Ще за моєї памяти говорили про якогонебудь священика, що визначався цінностями в читанню або відправі: »А, він учився у Івана!« У дні першої моєї молодости Іван був у сфері духовенства якимсь мітом, ідеалом дяка, героєм крилоса. Казали, що навіть досвідні у богослуженню священики попадали у страх, як підчас їх відправи нараз появився у крилосі Іван, що прибув на »храм« або просто відвідати бувшого вихованця. Не дай Боже такому священикови зробити похибку у читанню і відправі, або поводитися невідповідно, нарушити »іванівський« тон і такт —Іван без церемоній тутже міг голосно заявити: »Е-е, мало я тебе за уха тягнув!« — або просто назвати дурнем. Нікому й не приходило до голови апелювати на критику Івана, кождий уважав кращим покоритися, прийняти його слова за жарт, інакше ці слова ставали пятном для нього.

Мій батько знав усі місцеві напіви, володів широким тенором, славився як знаменитий (по місцевому, тодішньому) співак, любив і добре знав церковну службу, підчас богослуження тримався сміливо і свобідно і все запевняв, що всі свої цінности завдячує Іванові. Нескладна дяківська наука у Івана діставала ріжнородні форми, що тресували ум і характер та розтягалися на все поведення дяка чи священика при відправі. Канва цеї науки, на якій тодішні дяки виводили свої узори була така: наука читання і писання, читання і спів на крилосі, служення священикові при престолі, ходження з причтом по требах. Із оповідань батька можна було зложити поняття про ці узори, які Іван виводив на цій канві:

1. Читання повинно бути голосне, докладне, виразне, співуче в Апостолі і парамеях, рівне як струна в усім іншім. Як Іван ставив адепта читати в крилосі, все покрикував на нього: »Голоснійше, не біжи так, кріпше вимовляй!« Коли чтець щонебудь помилив, Іван затримував його, заставляв повторити те саме слово, а за видиму розсіяність заразже брав читаючого за чуба, і той повинен був терпеливо витримати кару і не переривати читання. Коли Іван хотів когонебудь з учеників вислати на середину церкви для читання Апостола, то наперед дома сам показував йому і позу в часі читання і місця, де переставати, підвищувати або понижувати голос, тон, темпо, фінальний мотив і накінець поклін на три сторони, кілька разів перепитував, поправляв, карав.

2. При співі Іван строго вимагав, щоби дивитися »до неба« тобто вгору і сам того

канські відносини. В першій части цього листу говорять про мехіканську конституцію, порівнюючи її з американською. В другій части виказують епископи подрібно, що зробила католицька Церква для Мехіка. бо вороги Церкви закидають, що Церква держала місцеве населення Мехіка в темноті. Коли порівнати положення мехіканського Індіянина з північно-американським, то мусимо признати, що культурна праця католицьких місіонарів була дуже видатна. Велике число мехіканських визначних мужів і діячів це люде місцеві. Індіяне, уцивілізовані Церквою. Великий мехіканський маляр Міґуель де Ґабрера, був Індіянином; так само маляр Пандуро і Веляскез; Альтамірано, Індіянин, був славним бесідником, письменником поетом і журналістом; Індіянин Естебан, Єзуїт, був голосним педаґогом так, що навіть з Еспанії присилали до нього родичі свої діти на вихования. Між прилюдними бесідниками заслугує на згадку передусім індіянський епископ Микола дель Пуерто. Як фільософ вславився індіянський епископ Мунджія де Міпоакан; великим юристом був Ф. П. Ґарція, славним журналістом І. Рамірез, визначним поетом Родріґез Ґаван. Між мехіканськими Індіянами є славні проповідники, фільольоги, історики, лінґвісти, граматики. Про культурну працю мехіканських Індіян висказався з як найбільшою похвалою Гумбольт у своїй книжці, яку написав після відвідання Мехіка. Замітне, що з початку XIX. століття мав Мехіко завдяки католицькій Церкві менше анальфабетів, як Велика Британія! Мехіко мав перший в новім світі друкарню, школу й університет. Культурний упадок Мехіка настає від тоді, коли ліберали прогнали з краю католицьких монахів. Цікаво, що при останній конфіскаті церковних дібр виявилося, що ті добра є тільки на половину так великі, як це оцінило правительство і далеко не такі великі, як добра північно американських баптистів.

З МІСІЙНОГО РУХУ.

Недавно відбувся в монастирі Ст. Ґабріель коло В і д н я перший місійно-науковий курс для католицьких педагогів. В курсі взяло участь понад 200 осіб. Ціль курсу винайти середники й шляхи, як моглоби католицьке учительство спомагати в школі місійну працю. На курсі виголошено ряд рефератів і принято резолюції. — Від 8 до 9 травня ц. р. відбувся в Б е р л і н і конґрес німецьких місійних товариств. На конґресі виголосив посол д-р Бель дуже інтересний реферат про »місію й вітчину«. До европейської війни німецький місійний рух стояв дуже високо. Одна тільки Франція перевищала Німеччину. В часі війни цей рух переслідуваний політичними ворогами, значно підупав. Сьогодня німецький місійний рух є слабший від бельґійського й голяндського. — Г о л я н д с ь к і католики роблять заходи, щоби правительство знесло обмеження, від яких терпить голяндська католицька місія в голяндських східних Індіях. — Деякі католицькі есперантські часописи звертають увагу на значіння е с п е р а н т а для католицьких місій. Від есперанта сподіються користи для місій також деякі місіонарі, передовсім тому, що це мова невтральна, без ніякої національної закраски, і через те не нарушує розбудженого національного почування поганських народів. На правничім і медичнім виділах університету в Токіо, як рівнож на університетах в Пекіні і Кантоні, заведено вже есперантські виклади.

пильнував. Може бути, що від цього нехитрого способу науки прийшло це, що мій батько до самої смерти своєї при співі підносив очі й голову до гори і все співав з глибоким почуванням, часто зі сльозами. В обсяг співу входили не тільки церковні пісні, гласи, ірмоси, подобні і т. ін., але й ріжнородні домашні духовні пісні, яких мій батько вивчив немало.

3. До дому приношено всякі богослужебні книги, з яких »школяр« був обовязаний відшукати і »затвердити« всі тропарі, кондаки, стихирі, сідальни, канон і ін., чого потреба було по уставу для слідуючого богослужебного дня: неділі, святого, празника, посту і т. ін.

4. Як Іван виходив на требу до домів парохіян, він брав з собою »школярів«, вимагав від них, щоби держалися там пристойно, стояли в часі читання і співу, висунувши одну ногу наперед, »з повагою«, вміли поклонитися, привитати господаря, відповісти місцем з псалтирі і под.

5. Після богослуження, дома, Іван перед своїми школярами (старшими) критикував поведення священика в церкві, як він читав, кадив, тримав чашу, благословив, роздавав антидор і ін., показував, якби він це робив, як це роблять інші священики.

При всім своїм талані, пошані, незвичайній славі, Іван ніколи не шукав ні священства, ні діяконства — був поетом, обожателем своєї професії, умер у глибокій старости такимже дяком.

ПОСЛАННЯ ДО ДУХОВЕНСТВА ВИСОКОПРЕССВ. МИТРОПОЛИТА.

Про поборювання ворожої Церкві пропаґанди.

В останніх »Львівсько-Архіепархіяльних відомостях« (ч. 1, за 25 травня ц. р.) поміщене Посланнє Високопреосв. Митрополита про »Поборювання ворожої Церкві пропаґанди«, такого змісту:

В останніх часах майже всі парохії львівської архіепархії стали свідками отвертого наступу ворожих сил проти всього того, чого священики є з Божого права сторожами. Мало хіба найдеться сіл, в котрих не знайшлосяби отвертих пропаґаторів впрост невіри й атеїзму маскованого позорами комунізму чи то якогось сектанства. І з жалем треба ствердити, що та скріплена акція ворогів Церкви знаходить більше у спіхів, чим можна було думати. Ця акція загрожує і Церкві і народови. Та в Бозі надія, що успіхи ворога осягнені в перших місяцях боротьби не будуть тревалі. — Противники віри, як це отверто мають приказане в постановах II. зїзду комуністичної партії Західної України, ведуть аґітацію проти всяких авторитетів, а в першому ряді проти духовенства. Це роблять вони пресою й живим словом. Комуністичні аґітатори втискаються в усі наші установи, бажаючи захопити їх у свої руки.

Длятого священики-душпастирі повинні ужити всіх зусиль, аби не тільки здержати протицерковну пропаґанду, але по можности усунути її та знівечити ті успіхи, які вона вже осягнула. В тій ціли належить уникати все те, що може підкопати авторитет та діяльність душпастиря, особливо вистерігатися якогонебудь надужиття в церковних требах; брати живу й розумну участь в народних так просвітних, як і економічних установах; оживити церковні брацтва; а також в п р о в а д и т и й д о б р е п е р е в е с т и У к р а ї н с ь к у Х р и с т і я н с ь к у О р ґ а н і з а ц і ю. Ті останні вміло проваджені установи можуть віддати священикови неоцінені прислуги в його так тепер тяжкій та відповідальній душпастирській праці.

СТАТИСТИКА ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

Вашінґтонський католицький часопис подає число всіх православних на цілім світі на 110, 000.000. На Румунію припадає 12,000.000, на Грецію 7,500.000, Югославію 6,250.000 Болґарію 3,500.000, Грузію 1,500.000, Арабію 400.000, Альбанію 250.000, на Радянський Союз 80,000.000 (чи не за мало?). В останніх часах збільшилося число православних в Чехії з 832 на 7.292, в Моравії з 210 на 1.687, на Шлеську з 21 на 242, на Словаччині з 1.439 на 2.879, на Закарпаттю з 558 на 100.000. (Це число тепер значно впало, бо богато відступників вернуло знов до гр.-кат. Церкви). Як бачимо, статистика не обіймає зовсім яких 4,000.000 православних в межах сучасної Польщі.

Д-р Осип Назарук.

Листи з Америки.

Coelum non animum mutant,
qui trans mare currunt.

Як один з тих, що колись ревно і в переконанню, що роблять найліпше, ширили хаос і руїну в народі, почуваюся до обовязку розповісти тут, до чого довела та »радикальна робота«. Бо тут її найліпше видно: мов на величезнім столі зібрана тут свого рода мозаїка реторт, з яких живуть ріжні народи. З порівнання тих реторт видно чудово й нашу українську реторту.

I. Українці в Америці.

Українці по своїй звичці люблять перебільшувати свою силу. В дійсности їх тут д а л е к о менше, ніж вони про себе постійно пишуть і говорять.

У Злучених Державах Північної Америки нема як чверть міліона. Подібно в Канаді. А в Бразилії, як пишуть відтам достовірні люде, не буде наших більше як 60.000 душ.

Розуміється, про число Наддніпрянців абсолютно неможливо виробити собі ніякого поняття, бо на цілім континенті всеї Америки від Канади до Патаґонії нема ні одної навіть найменшої, орґанізації наддніпрянських Українців. Якийсь час заносилося на утворення малої їх орґанізації в Детройті, потому на острові Кубі. З обома завязками вів я переписку, але нічо з того не вийшло.

Не знаю, чому Наддніпрянці неспосібні до орґанізації. Це повинен вияснити хтось з їх інтеліґентів. Бо годі сказати, що »східна культура« причина цьому. Атже мають тут Росіяне скоро зорґанізовані союзи і в порівнанню з нашою прекрасну пресу, повну змісту й інтересности. А Китайці мають дуже сильні орґанізації з сильними щоденними ґазетами. Коли зайти в їх дільницю, нпр. у Ванкувері над Спокійним Океаном, то маєш вражіння, що ти в Китаю: скрізь їх клюби, ресторани, плякати, дневники (також з анґлійськими підтитулами) виліплені на стінах. Словом держаться купи й витворюють скрізь своє життя. Бачив я й японські оселі над Спокійним Океаном. Ще красші, бо чисті, діти здорові. Значить — т. зв. »дух Азії« не розбиває — бодай не всіх. Взагалі треба бути дуже обережним в оцінці т. зв. шляґвортів. Коли вже який »шляґворт« тут може бути кличем до розвязки цеї загадки, то радше буде ним »радикалізм« — такий все обіцюючий на сході російськім.

Що до Українців, то з Великої України нема тут ніде ніяких зорґанізованих Українців. Хоч є інтеліґенти між ними, але вони або не проявляють ніякої української діяльности (часом в якій галицькій гали виступлять як учасники або й орґанізатори представлення, танцю і т. п., але не систематично), або займаються таки явним розбиванням галицьких орґанізацій, як нпр. б. с.-р., а тепер співробітник »Свободи« п. К. Він явно розбиває тут нашу »Січ« і Церкву.

Ідучи зі сходу на захід, все росте орґанізаційна спосібність Українців: то є Галичане мають уже більше нахилу до орґанізованости, а б. угорські Русини найбільшу. Їх орґанізації тут найсильніщі. Подібно між Галичанами: Подоляки зі східних повітів, хоч не злі до орґанізації, але не такі витревалі, як Лемки.

Можливо, що на нас таки ділає так та »східна культура«, що чим меньше впливу вона мала на наших, тим остали спосібніші до орґанізованости і навпаки. Але, як сказано, не берусь про це рішати. Я тільки стверджую факт, що тут є богато наддніпрянських дуже гарних і думаючих робітників, з якими я нераз говорив, і досить богато інтеліґентів, особливо б. офіцирів, аґрономів, священиків — і нема навіть орґанізації з 5 людей! Дивне, незрозуміле, але правдиве.

II. Українська преса.

Тут займуся тим, що трохи більше знаю і розумію, а саме галицькою справою в Америці.

Наперед — преса, бо вона найбільше впадає в очі. Ні Галичане, ні б. Угорщане не мають тут преси, котра виходилаб з потреб суспільности: кромі одного, одинокого двотижневика »Січ«, котрий виходить уже 10 літ (і неправильно виходячої »Укр. Громади«) — всі інші орґани це орґани »примусові«. То значить: видають їх похоронні, запомогові товариства, котрі примусово стягають з членів при вкладках також додаток на пресу. Якби не робили того примусово (чи хто вміє читати чи ні, мусить платити на ґазету, коли хоче бути забезпечений на випадок смерти), то не малиб ми тут тої преси. А Москалі мають тут значну і добру пресу, не примусову, а випливаючу з потреб їх еміґрантів.

Засаднича ріжниця між пресою б. Угорщан і Галичан та, що б. Угорщане наші, хоч мають далеко богатшу і більшу орґанізацію, видають мало, що тижня і т. п., а наші Галичане, хоч мають далеко слабші орґанізації, видають часто, є навіть щоденник »Свобода« (де нема тепер ні одного постійного кореспондента з Европи і вся вона переповнена закликами до руйнования Церкви).

Що року видають тут на українську пресу, легко сказавши, около 150.000 долярів, як не більше.

Якби можна получити тут всі галицькі запомогові орґанізації в одну й видавати напр. оден тижневик, то поверх 100.000 дол. моглоб що року йти на край. Але це, розуміється, річ неможлива.

Чому неможлива?

(Дальше буде,)

З українського життя.

ЕПИСКОПИ ГАЛИЦЬКОЇ ПРОВІНЦІЇ ДО СВЯЩЕНСТВА І НАРОДУ.

В справі громадських виборів.

В отсьому спільному посланню звертають наші Епископи увагу духовенства й народу на недалекі вибори до громадських рад та взивають вибирати до тих рад тільки людей чесних, найліпших, найпобожнійших, наймудрійших, найповажнійших і практикуючих християн-католиків.

Звільнення від вини і кари українських послів.

Майже два роки тягнулася справа українських послів Павла Васильчука, Козицького і Чучмая, обжалуваних за нарушення публичного спокою через виголошення промов на посольських зборах в Почаєві 1923 року. В 1924 р. сойм видав згаданих послів судові і суд в Рівнім засудив їх на довшу кару вязниці. Апеляційний суд у Вильні одначе увільнив усіх обжалованих. Натомість Найвищий Суд у Варшаві скасував цей увільнюючий присуд і передав справу знову судові І. інстанції у Вильні.. З відтам остаточно справа вернула до Рівного перед окружний суд.

Розправа в Рівному почалася 27. травня і тревала 2 дні. Боронили послів адвокати: д-р Ліберман, Смяровський, сен. Карпінський і д-р Лев Ганкевич. В суботу 28.. травня покінчилося доказове поступования, в полудне почалися промови. Пізним вечером предсідник трибуналу оголосив вирок, котрим звільнено обвинувачених від вини і кари. Численно зібране волинське громадянство приняло цей присуд з радістю а при спільній вечері зложило подяку оборонї.

Досягнення нашої кооперації.

До 1924. р. кооперативна орґанізація на західно-українських землях не мала усталених форм. Ті форми встановлено остаточно в 1924 р. через що зкоординовано діяльність ріжних досі від себе незалежних кооператив. Орґанізація обіймає тепер три степені: кооперативи 1-го степеня (сільські кооп.), повітові союзи як кооперативи другого степеня, а як третий степень і найвища кооперативна централя є »Центро - Союз« з осідком у Львові.

Звідомлення »Центро - Союзу« подає, що в адміністраційним 1925/26 році було 1253 кооператив 1-го степеня, що підлягали 51 повітовим Союзам, як кооперативам 2-го степ. Зголошених уділів мав »Центро - Союз« 1822 на суму 91.000 зол. Загальний торговельний оборот був у 1925/26 році. 10,228.473 зол. Характеристичне, що Банк *Польський, офіціяльна кредитова установа* державна, не дає »Центро - Союзові« ані сотика кредиту.

»Центро - Союз« користувався тільки дорогим приватним кредитом, що мусіло некорисно відбитися на торговельних операціях.

Всеж таки »Центро - Союз« продав у р. 1925/26 Пов. Союзам товарів на суму 2 міл. 329.968/.61 зол., при чому уділив їм векслевих кредитів на суму 1,550.076 зол. Адміністраційні витрати централі виносили тілки 4.87% суми одержаної з продажі товарів. Рільничий відділ »Центро - Союзу« продав Повіт.. Союзам 51 вагонів насіння і штучних погноїв і доставляв їм пересічно по 7.000 кґ. мила в місяць з фабрики, котра в 60 проц. є власністю »Центро-Союзу«.

Подані цифри не обіймають споживних продуктів, котрі на основі спеціяльної умови, достарчувала кооперативам »Народня Торговля«.

Працю »Центро - Союза« утруднювало важке економічне становище краю, брак оборотового капіталу, доріжня кредиту і загальне зубожіння, — наслідки звісної економічної политики польського уряду.

РУМУНІЯ.

Інтерпеляція в українській справі.

В останній сесії румунського парляменту вніс український посол К. Каракалія (партії національно-селянської) кільканацять ріжних інтерпеляцій. Найважнійші з них для української справи в румунській займанщині є такі:

Інтерпеляція в справі переведення земельної реформи в північній Буковині заселеній Українцями. В інтерпеляції тій звертається увагу на грубі зловживання при переводженню цеї реформи. Важна є також інтерпеляція в справі заведення українського шкільництва на Буковині. Інтерпелянт жадає від президента міністрів пояснення, чому доси не сповнено слушних бажань українського народу. Ось виїмок із цеї інтерпеляції: »Від кількох літ жадає українське населення в численних меморандах за підписами тисячів українських хліборобів до міністерства освіти, у вічевих резолюціях, в часописах і в парляменті заведення української мови, де вчиться українська молодь Буковини. Українці нині є одиноким народом в Румунії, де йому заборонено вчити дітей в рідній мові. Не зважаючи на те, що правительство перед виборами обіцяло сповнити правні домагання Українців, воно доси своєї обітниці не виконало«.

КАНАДА.

Занепад автокефалії.

Канадійська автокефалія, що в початках наробила трохи шуму серед найширших шарів укр. іміґрації в Канаді тепер зачинає

Спіритизм.

VIII.

Чи душі померших?

Спіритисти загально запевняють, що спричинниками спіритистичних явищ є душі померших людей. Та на це не дають вони ніякого доказу. Досі не маємо ніодного доказу ідентичности. Стверджують це такі поваги в цьому предметі, як оксфордський професор Л. П. Джекс, французький астроном Флямаріон або професор Баррет.

Свого часу старалося доказати англійське Товариство для психічних дослідів, що духові єства є тим, за кого себе подають, значить, що це справді душі померших. Оден визначний член того товариства кембріджський учений Ф. В. Г. Маєрс, лежав у Римі на смертній постелі. В порозумінню з Олівером Лоджом зроблено такий експеримент: Маєрс, що лежав сам у своїй кімнаті, написав кілька слів на картці паперу. Цей папір вложив у грубу коверту, запечатав і передав О. Лоджові, який забрав лист зі собою до Бермінґему і зложив в однім банку. Після своєї смерти мав Маєрс через якогось довільного медія передати зміст того документу. Тому що зміст нікому з живучих єств на цьому світі не був відомий, не могло отже бути бесіди про підсвідомість; виходилоби, що колиби експеримент удався, булби доказ ідентичности і то скільки такий є загалом можливий.

Маєрс помер. Після якогось часу донесено Психічному Товариству, що одна пані з висших кол заперечує, будьтоби якесь єство, котре подає себе за померщого Маєрса, виявило їй зміст зложеного в банку документу. Лодж скликав зараз засідання комітету Психічного Товариства і привіз згаданий документ до Льондону. Отворено коверту і порівнано зміст документу зі змістом, поданим згаданою панею. Сконстатовано, що між письмами нема найменшої подібности.

Від того часу роблено ще неодну пробу, та завсігди без ніякого висліду.

Равперт оповідає про свої власні досліди, пр. про дослід з єством, яке подавало себе за його померщого приятеля Т. Й., а яке опісля само признавалося, що ним не є. Так само розказує нам про американського професора Др. Функа, який довший час розмовляв нібито зі своєю померщою жінкою, а щойно після кількох літ переконався, що давався прикро обманювати.

Обставина, що ми при сеансі пізнаємо письмо померщого, його фотографію, його голос, його лице, це тільки доказ, що ті образи знаходяться в підсвідомости медія або когось із присутних і звідти їх хтось (духове єство) взяв, але це ніякий доказ ідентичности.

Не мають тут зокрема ніякого значіння так часті сьогодня фотографії духів. На неодній фотографії бачимо померщого з псом на колінах або з папугаєм на раменах. Чи отже й ці звірята змаґеріялізувалися з духового світа? Маємо фотографії історичних осіб з ріжних часів їх життя; а такі фотографії не можуть чей представляти тих осіб, як вони тепер в другім світі істнують.

Перед кількома роками — каже Равперт дальше — зявилося на однім моїм образі (фотографічній знимці) більше число лиць, зовсім мені не відомих. Одно тільки лице міг я пізнати. Це була добре удана фотографія одної пані, яку я знав в Англії перед 30 літами, а якої від того часу не бачив. Сьогодня вона вже стара, жие й почуває добре. На фотографії являється такою, якою була перед 30 роками, а не такою, якою є сьогодня; це отже наглядно образ взятий з моєї власної памяти.

Те, що сказано про фотографію, відноситься само собою також до всіх знаних феноменів.

Доказана річ, що приставание з духовими єствами ва посередництвом медіїв спричинює великі небезпеки для тіла й душі.

Дуже жаль, що спіритистичні письменники мало згадують про цей факт, а деякі зовсім його промовчують. А преці довголітний досвід потверджує цей факт і майже всі совісні дослідники висказалися виразно про нього.

Коли хто приглядався розвиткови медіюмізму, задля продукції феноменів матеріялізації, був приневолений признати, що ця ціла справа є противна природі. Їй товаришать погані, відражаючі явища, які роблять вражінне, начеби природа всіми силами противилася тому ділу й перед ним остерігала. Феномен являється звичайно щойно тоді, коли та боротьба покінчилася і коли переможено інстинктовий опір природи.

При кінці експерименту медій, якому убуло при тому процесі богато сили нервів, знаходиться наслідком знесилення в оплаканому стані так, що нераз треба довгого часу, щоби він прийшов до себе і щоби можна експеримент повторити. А прилюдні медії, що правильно даються уживати, тратять вкінци зовсім свої тілесні й душевні сили.

Згаданий вже фізик і спіритист Баррет каже: »Я оглядав руїну всіх медіїв, що правильно засідають«. Те саме говорить славний хемік Крукс. З новійших учених стверджують цей факт: англійський лікар від первових недуг др. Шофільд (який 50 літ студіював медіюмізм і психічні про-

примиритн. Церковні громади і симпатики »маминої церкви« тратять свої симпатії і відриваються від неї. Навіть Укр. Народний Дім у Вінніпеґу затопив свої симпатії до автокефалії в Червоній Ріці (Ред Рівер). Гіперпродукція »отців духовних« вже добре замітна так, що кількох вже виїхало »на поратування здоровля« до Зед. Держ. Тай у Зед. Державах сумно-невесело з тою автокефалією. Їх Дніпро (часопис) вже висох, а новий »Сівач« не має де сіяти свого кукілю. Іде їм, як то кажуть як »з Петрового дня«.

Недалекі вибори в Манітобі..

Провінція Манітоби приготовляється до нових виборів, які мають відбутися десь при кінци червня. Головним атутом у виборах стане, здається, знесення прогібіції. Найліпші вигляди на побіду має т. зв. прогресивна партія, яка має силу. Кількох Українців думає кандидувати. Чи вдасться їм втиснутися до парляменту, се залежить від самих Українців.

Пресовий ланцюх.

Жертви на розширення видавництва „НОВА ЗОРЯ“ (на популярний часопис для народа „Правда“).

Викликані о. В. Саноцьким, парохом з Пробіжної, складають на пресовий фонд **„Правди“**: *о. Анатоль Малиновський,* парох в Чабарівці 5 зол., *о. Петро Шанковський,* парох в Копичинцях, 5 зол.; о. *Євген Бахталовськнй,* катехит в Хороскові 5 зол.; *о. Алексій Карпинський,* парох в Целієві 5 зол.; о. *Василь Павлик,* парох в Постолівці 5 зол.; о. *Йосиф Дуплавий,* завідатель парохії в Самолусках 5 зол.; *о. Николай Семенюк,* доїзджаючий завідатель в Хлопівці 5 зол.; о. *Северин Шанковський,* парох в Нижбірку Новім 5 зол.; *о. Ілія Кливак,* парох в Мшанци 5 зол.; *о. Евстахій Слівінський,* парох в Перемилові 5 зол.; *о. Ігнатій Величко,* парох в Клювинцах 5 зол.; *о. Володимир Богачевський,* парох в Говилові вел. 5 зол.; *о. Нестор Кисілевський,* завідатель парохії в Крогульци 5 зол.; *о. Михайло Чорняк,* катехит в Копичинцях 5 зол.

О. *Омелян Котис,* декан і парох Бігалів складає 5 зол.; о. *Николай Рокецький,* в Новосілках лісних, складає 3 зол.; о. *Михайло Сулятицький,* в Заболотові складає 5 зол.; і кличе всіх своїх товаришів рукоположених 1923 р в Станиславові.

О. *Михайло Добрянський* в Кореличах, складає 3 зол.

Михайло Кузьмак в Самборі складає 5 долярів.

О. Іван Демянчук, декан і парох в Скопові пересилає від священиків порохницького деканату 15 зол.

О, Михайло Білик, парох Скоморох нових складає 5 зол. і кличе Впр. о. Теофіля Прийму, пароха Дуліб; Вп. П. Дра Остапа Копцюха, адвоката в Буську і Впр. о. сов. Петра Мінка, пароха Дмитрова.

О. Василь Дуда, завід. в Лецівці, складає 2 зол.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

За соймову сесію.

Справа соймової сесії не сходить польським соймовим клюбам із думки. По травневому перевороті стратив сойм усяке значіння й вплив. Люде в Польщі ще трохи тай забулиб, що в Польщі є щось таке. Послам не хочеться допустити, щоб дійшло аж до такого. Треба кажуть, коли вже годі щось робити, бодай голосно говорити про себе, щоб громадяне польської річи посполитої не забули, що ми посли таки є. А дехто каже, коли вже годі інакше, то треба бодай відійти з честю й самому розвязатися. Та всі глядять у бік правительства, що воно на тее — а воно мовчить. Бо й щож? Розвязувати сойму не хоче, бо йому добре з таким слухняним соймом, а скликати, може як буде треба то скличе. Правительство радить, бо раз ураз нараджується марш. Пілсудскі із віцепремієром Бартлем, ба й із президентом Мосціцким, але що радять не знає ніхто — тайна. А це послів і партійних провідників злостить. І зійшлися польські соймові клюби тай радили, чи не вислатиб петиції до президента річи посполитої, щоб скликав таки надзвичайну сесію. Покищо збирають підписи на петицію. Кажуть теж, що марш. Ратай був уже в цій справі в марш. Пілсудского. І кажуть, що правительство вже таки рішилося скликати сойм. Що сойм зробить зі собою, чи сам розвяжеться, чи його розвяжуть покищо не знати. В кожному разі заповідають на осінь соймові вибори, тільки питання по якій ординації: чи по старій, чи нову придумають.

Вибори до міської ради в Варшаві.

А покищо як проба сил мають відбутися вибори до громадських рад. Вже відбулися вибори до міської ради столиці, Варшави. Вислід виборів такий, що правиця (Копс) дістала 47 мандатів, соціялісти 28 мандатів, центр 16, Жиди здобули разом 27 мандатів. Комуністи не здобули ніщо тільки тому, що їх лісту уневажнено. Та без огляду на це вони голосували на уневажнену лісту, так що мусили уневажнити понад 60 тисяч голосів. Тож хоч не здобули ні одного мандату, серед комуністів усего світа викликали ці вибори радість, кричать: Варшава комуністична. А німецькі комуністи навіть прислали з цеї нагоди польським комуністам привіт. Коли відбудуться вибори до громадських рад сільських і міських у Галичині докладно ще не відомо. Соціялісти протестують проти перестарілої куріяльної ординації, а вшехполяки теж не вдоволені, що тілько комісарів втратить посади тай домагаються, щоб дідичі крім вірильного мандату могли ще брати участь у раді з вибору. Правительство, правда, заявляє, що не відступить від свойого замиру, та чи справді так буде побачимо. Покищо розписані вже вибори на »кресах«, а саме в Ковлі, Луцьку та в Володимирі Волинському.

Справа заграничної позички.

А справа заграничньої позички ще не покінчена, хоч уже від довшого часу пишуть польські часописи, що вона ось-ось покінчиться й будуть гроші. Мають уже приїхати до Варшави повновласники заграничніх банків і підписати позичковий договір, що, кажуть, станеться вже вскорі.

Пресовий закон.

Перед можливістю виборів, коли то в розгарі агітації противники не перебирають у способах боротьби, подбало польське правительство про новий пресовий закон. Рівночасно оповіщено другий розпоряд президента річи посполитої щодо деяких постанов карного закона про розповсюднювання неправдивих вістей та про зневаги.

ФРАНЦІЯ.

Американські довги.

Америка, як ми згадували в попередньому, числі домагається від Франції рішучо сплати воєнних довгів. Це викликало було в Франції велике негодування. Та кажуть, що те негодування вже по трохи слабне. Причинилася до цего понайбільше теперішня санація валютових відносин та устабілізування франка. Виявом цего злагіднення обурення Франції був хочби ентузіястичний привіт американського летуна Ліндберґа в Парижі.

Чічерін у Парижі.

По ударі, що його завдала Англія більшовикам, шукають вони когось іншого, що давсяб натягнути на позичку, та на »торгівлю« з ними. От, і завитав у Париж Чічерін. Та ледви чи вдасться йому, розбити французько-англійську солідарність та ще й після гостини Думерґа й Бріянда в Лондоні. Мабуть ніхто вже не вірить в можливість якоїнебудь торгівлі з Радянщиною.

Боротьба за двомовну школу в Альзації.

Насильно загарбана Альзація, хоч і з німецьким населенням, тужила до Франції, з якою жила в злуці довгі віки. Та коли по світовій війні прилучено Альзацію назад до Франції, прийшло розчарування. Доси Альзатці жили леґендою, а нараз станули перед дійсностю. Із їх шкіл усунено рідну мову, а заведено французьку, наложено важкі податки, а при тому Французи все вважали їх тіршими від себе, »бошами«. Це викликало в Альзації спротив, ба й говорять, що Німеччина використовує це невдоволення й роздувае ненависть.

блєми), другий такий лікар Др. Віліямс, дальше згадуваний вже нами Др. Карінґтон, італійський лікар Др. Льомброзо (який наслідком дослідів над феноменами став з матеріяліста спіритистом) і инші.

Найнебезпечнійшим і найпоганійшим в наслідках між усіми спіритистичними феноменами, якого жертвою впав уже неоден, це автоматичне писанне. Це треба приписати тій обставині, що коли при фізичних феноменах дослідник може грати ролю глядача і сам медій є терплячою стороною, то автоматичний писар є сам медієм і тому наражений на властиві тому експериментові небезпеки. А на жаль те писанне є найпростійшим і на око найпевнійшим феноменом, який при малій терпеливости легко спровокувати і яким ізза того тисячі людей з ріжних станів безнастанно займаються. Тільки лікарі нервових недуг знають, які тяжкі наслідки стягають на себе ті, що розвивають ту форму медіюмізму в висшому степені. Бо що автоматичне писанне в цілком розвиненій формі веде до медіюмізму писаря, і що через те відчиняється двері, через які духові єства втискаються у цей світ, та стараються на нього впливати, це не може сьогодні підлягати найменшому сумнівови. Хто має в цьому дійсний досвід, цей може тільки сміятися з теорії підсвідомости, якої придержуються ще так многі ігноранти. Підсвідомість писаря відграє само собою також тут свою ролю, і многі відомости, особливо в початкових стадіях, слід напевно приписати тій підсвідомости; але при повному розвиткови співділанне духових єств є незаперечне.

Досвід виказав ясно, що як воно розмірно легко стягнути тим експериментом духові єства, так з другого боку дуже трудно, а подекуди просто неможливо звільнитися від них. Ми знаємо, як можна відчинити ті таємні двері, через які духові єства втискаються в житте душі, але не знаємо, як ті двері знов зачинити. В останнім випадку лишаються ті двері все отвором і тоді маємо всі обяви біснуватости.

Равперт наводить два відомі собі випадки такої біснуватости; оден випадок відноситься до молодого англійського офіцира, який віддаючися через довший час автоматичному писанню покінчив самогубством; другий випадок відноситься до жінки американського дослідника, яка вкінці збожеволіла. (»Спіритизм у світлі нової правди, ст. 59—62).

Майже всі досвідчені й безсторонні дослідники доносять про подібні випадки й поважно перестерігають перед тими експериментами. Спіритисти здвигають на це плечима й приписують ці явища »нерозвиненим людським духам«, яких, як вони кажуть, є так богато, і які, невдоволені або нещасливі в другому світі, намагаються навязати нові зносини з цим світом. Та самого факту й вони не заперечують.

Супроти однак заяв таких авторитетів, як N. Smith, Др. Hyslop, Др. Carrington, Barret і Др. Schofield, яких погляди годяться вповні з поглядами, наведеними нами в горі, згадані твердження нинішних спіритистів є абсурдні й зовсім нестійні.

Виходить, що духовими єствами, які беруть участь в спіритистичних сеансах, не можуть ніяк бути душі померших.

(Дальше буде).

Отсей жах перед Німеччиною головно й спонукав Францію завернути на інший шлях. Ось на XVIII конгресі народнього союза французьких студентів, що відбувався недавно в Штрасбурзі, заявив Поанкаре: »Діти мусять уміти писати по німецьки скрізь, де німецька мова є мовою їх батьків, мусять знати цю мову тим більше, що живуть у погряничній країні, де німецької мови вживали навіть перед 1870 роком«.

АНҐЛІЯ.

По зірванні взаємин з Радянщиною.

Англія рішилася не панькатися з Радянщиною. Перевела ревізію в »Аркосі«, а потім зірвала взаємини з радянським правительство. Премієр кабінету Болуін предложив парляментові до апробати рішення щодо виповідження торговельного договору з 1924 р., відкликання англійських представників із Москви й візвання радянського правительства, щоби відкликав своїх із Лондону. І парлямент ухвалив уже цю апробату. За англійським парляментом пішла вже Канада, а за нею підуть певно й інші союзні держави Великої Британії. Перед світовою війною значилоб це: війна. А тепер: економічну блькаду Радянщини Англією. Та може й що більше? До цего рішучого виступу, спонукало Англію недодержання Радянщиною торговельного договору, який мав і клявзулю, що не вільно вести ні одній ні другій державі суспільно-політичної пропаганди. Радянське правительство ніколи не додержало цеї клявзулі. Торговельних взаємин тай організацій вживали більшовики до переворотової аґітації в Англії, в її союзних державах, в Америці тай у всій Европі. Покищо до оружного конфлікту, певно не прийде, прийде тільки до економічної війни, що для Радянщини хто зна, чи не страшніще від оружної розправи. Є, правда, в Англії й круги, що не похваляють такого гострого виступу проти Радянщини. Вони кажуть, що, по упадку більшовиків влада перейде до прихильників царизму, що був і буде куди грізніщим противником Англії на Сході. Та труднощів ізза цего не робитимуть англійському правительству навіть найлівіші. Ось »Лейбур Партї« рішила не зголошувати внесення, що попрікалоб становище правительства, тільки предложити пропозицію, яка означить акцію правительства, як надто поспішну.

Болдуінова заява у парляменті.

Болдуін заявив у парляменті, що довгий час уже поліція й військова влада стежили за діяльністю радянських аґітаторів, що старалися видістати дуже довірочні документи. Стверджено, що члени радянської делеґації посередничили в пересиланню до Москви світлини і відписів документів, викраджених британському правительству. В часі ревізії приловлено урядників »Аркоса«, як палили переписку, й цю переписку забрано. Вона свідчить, що »Аркос« був осередком більшовицької аґітації не тільки в Англії, але й у Зединених Державах Півн. Ам., в Канаді, в Мехіку, в Австралії й ін.

Норвеґія опікункою анґлійських громадян в Радянщині.

Норвеґія згодилася заопікуватися анґлійськими громадянами й інтересами Анґлії в Радянщині.

НІМЕЧЧИНА.

Із европейських держав одна Німеччина сильно невдоволена з цего зірвання взаємин із Радянщиною. Само собою, не з великої приязні до Радянщини, тільки що це заскочило Німеччину. Тож німецька преса критикує гостро виступ Англії. Вона каже, що Англія робить політичну похибку й економічний прогріх, цим, що переривае на якийсь час виміну з Радянщиною. То так пишуть німецькі часописи, та їм не про це ходить — не любо їм, що прийдеться Німеччині вибирати між Англією й Радянщиною, між Льокарном і Рапалльом. Німеччина вважає Радянщину своєю доменою зисків, але й не бажалаб зривати з Заходом, бож ходить їй про корисну полагоду, евакуації Надренії. Само собою, що Англія буде всіми способами старатися відтягнути Німеччину від Радянщини, та й Радянщина буде робити Німеччині приманчиві обіцянки. Та чейже й Німеччина повинна вже знати ціну цим обіцянкам!

РАДЯНЩИНА.

Відповідь СРСР на анґлійську ноту.

Радянське правительство виготовило відповідь на анґліську ноту. Нота дуже дуже мирна. Радянське правительство вважає, що провід до зірвання дали консерватисти. Обвинувачення радянського правительства Чемберленом, каже рад. нота, неоправдані, бо й ревізія в »Аркосі« була безуспішна. Головна причина анґлійської ноти — це невдачі Анґлії в Китаю. Радянщина радаб дальше вдержувати мирні взаємини з Анґлією. Зірвання торговельних взаємин приведе тільки до більшого хаосу в торговельних і промислових відносинах. На прикінці кажеться в ноті, що виступ анґлійського правительства осудить опінія всего світа. Загалом видно з радянської ноти, що удар Анґлії був для більшовицького правительства дуже болючий.

Радянське правительство в клопоті.

Не до смаку Радянщині рішучий виступ Англії. Фінансові відносини в Радянщині гіршають усе більше й більше, треба конче помочі зненавидженої буржуазної Европи чи Америки. Ізза недостачі гроша погіршилося й економічне положення в Радянщині. Економічний стан Радянщини катастрофальний. Та й у самій партії нема згоди. Головно кипить там незгода щодо загряничної пропаганди. Опозиція є за безоглядною аґітацією, щоб чим скорше завести скрізь більшовицький рай. Та теперішне правительство знає добре, що це не така легка справа. „Легко можна було обдурити московського мужика, та не так легко замапити в більшовицькі сіти анґлійського робітника, а хочби навіть і німецького. Є там правда свої комуністи, та їх вплив дуже невеликий. Тому, теперішня радянське правительство бажалоб не зовсім зривати з буржуазними державами, тому й вислало було навіть відпоручників до Женеви на економічну конференцію. А тут тобі Англія зриває взаємини й грозить економічною блькадою.

Бояться війни.

У цій скруті більшовики одиноку надію покладають на червону армію, що про неї справді дбають найбільше. — Оттому ширять тепер в армії вісти, що Анґлія грозить війною. Часописи подають, що воєнний комісар Ворошилов оповістив приказ до червоної армії, в якому повідомляє армію й фльоту про зірвання взаємин із Анґлією та взиває армію й фльоту до готовости оборони радянського союза. Пишуть, що в Кронштаді оповіщено воєнний стан, а радянським кораблям заборонено причалювати в анґлійських пристанях. Японські часописи подають, що радянські війська одержали приказ мобілізації. Змобілізовані війська вишлють на границі Далекого Сходу, та цю мобілізацію вважають пригривкою до ворожих виступів між Анґлією й Радянщиною.

Наміри Радянщини.

Та більшовики свідомі цего, що війна для них дуже небезпечна, бо тоді їх дні булиб почислені. Тож рішилося радянське пдавительство, як пишуть часописи, розвинути оживлену діяльність у заграничній політиці. Почалася ця діяльність гостиною Чічеріна в Бріянда та в Поанкаре тай із Польщею хочуть привести до заключення договору. Та здається все це вже спізнене, По гостині Думерґа й Бріяна в Лондоні не піде проти Англії ні Франція, ні Польща.

ІТАЛІЯ.

Мусоліні говорить..

Мусоліні радо говорить...

І ось недавно заговорив він при отворенні парляментарної сесії. Звернувся проти Німеччини, що вона загрожує Італії та заразом заявив, що Італії небаром не буде страшна ні Німеччина, ні ніхто. Протягом 10 літ Італія має пятьмілїонову армію й сильну маринарку та летунство. Щоб це осягнути мусить Італія піднести свій економічний стан. В теперішних умовинах італійське господарство не видержалоб тягару пятимілїонової армії. Як Італія сливе без кольоній, без вугілля, нафти й заліза, без експорту на більшу скалю видержать цей тягар і на будуче, це хіба тайна Мусолінія. У своїй промові звернувся Мусоліні проти загального голосування — таку парляментарну систему назвав він „брехнею загального голосування“. Заповів, що вже найблищий парлямент буде вибраний професійними корпораціями, зложеними як із представників капіталу, так і праці в кожному фаху. Буде це дуже важна зміна й увесь культурний світ буде пильно стежити за наслідками цеї зміни в Італії.

ЮГОСЛАВІЯ.

Італійсько-югословянський конфлікт.

Італійсько-югословянський конфлікт іще не поладнаний, та вже, кажуть, вскорі прийде до мирної злагоди. Мусоліні заявив італійським послом югославянському міністрові заграничніх справ Марінковичеві, що Італія в тіранському трактаті не виступає проти балканських держав, має тільки намір вести політику економічної експанзії в Альбанії. Мусоліні думає, що ця заява ліквідує італійсько-югословянський конфлікт. Що скаже на це Югославія тай і великодержави Европи, почуємо вскорі.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Масарик знов президентом республики.

Дня 28. відбувся вибір президента Чехословаччини. Вибраний знов дотеперішний президент Тома Масарик 274 голосами на 434 приявних послів і сенаторів. На комуністичного сенатора Штурца впало 34 голоси. Загалом віддано 432 важні голоси. 104 картки віддано невиповнені. Вислід голосуваня прийняла палата рясними оплесками. Та всеж таки було 160 голосів проти Масарика.

РУМУНІЯ.

Недуга короля.

Румунський король Фердинанд знов занедужав і вже від трьох днів не приймає поживи. Правительство дуже цим стрівожилося. Через недугу короля відпав самособою плянований виїзд його.

ЛИТВА.

Арештування ґенерала за шпигунство.

Литовська поліція арештувала ґенерала Константина Ольшинського, б. шефа ґенерального штабу литовської армії. Його обжаловують, що він доставляв тайні документи міністерства війни функціонарям польського посольства в Ковні.

ЯПАН.

Поготів японських військ.

Із огляду на загострення положення в Манджурії та в провінції Шантунґ рішило японське правительство вислати в Порт Артур мішану бригаду з усіх родів оружя. Рівночасно виготовило правительство ноти до пекінського правительства та до обох південних правительств. Япан грозить найгострійшими запорядженнями, коли евентуальним операціям японських військ, що може будуть потрібні для охоронення японських інтересів, робити муть якінебудь труднощі.

НОВИНКИ.

Наш новий часопис »Правда«. Перше число »Правди« вийде з друку ще цего тижня і буде розіслане не тільки всім, що його замовили, але у великій скількости на ріжні адреси на оказ.. Хто бажає передплачувати »Правду«, нехай пришле залучену і виповнену картку замовлення.. Хто не бажає сам передплачувати, нехай ласкаво передасть оказовий примірник знайомим з заохотою до передплати. Оказові числа розсилається даром і звертати їх не треба.

Ростуть міста в ліких міст. Перед війною було близько 20 міст, що мали більше, як один міліон населення. Сьогодня є 40 таких міст. З давнійших 20 міст було 10 в Европі, 5 в Америці і 5 в Азії, З теперішних 40 міст припадає 15 на Европу, 13 на Америку, 11 на Азію і 1 на Австралію. Найбіль-

шим містом перед війною був Льондон, тепер є ним Ню-Йорк. Ню-Йорк має 9,350.000 мешканців, а Льондон 7,660.000. Третим містом є Париж — (4,600.000). Дальше йде Берлін (4,126.000), Шікаго (3,600.000), Філядельфія (2,700.000), Буенос Айрес (2,500.000), Осака (2,115.000), Москва (2,018.000), Шангай (2,000.000), Токіо (1,995.000) і Відень (1,900.000). Відень перед війною був на семім місци, тепер на дванацятім. Майже тільки, що Відень, має Бостон, а відтак іде Ленінград (1,611.000), Детройт (1,550.000), Гамбург (1,510.000), Пекін (1,500.000), Ганкав (1,500.000), Ріо де Жанейро (1,442.000), Калькута (1,400.000), Пітсбург (1,30.000), Бомбай (1,250.000), Будапешт (1,235.000), Ліверпуль (1,232.000), Бермінгем (1,210.000), Атени (1,150.000), Глесгов (1,128.000), Клівленд (1,100.000), Льос Анґелес (1,100.000), Банґкок (1,070,000), Менчестер (1,062.000), Сідней (1,050.000), Варшава (1,050.000) і Ст. Люї (1,025.000). Кругло один мілїон мають Мехіко, Сан Франціско, Кантон, Сіянґту і Неаполь. З европейських держав має Англія пять мілїонових міст (Льондон, Ліверпуль, Бермінгем, Глесгов і Менчестер), Німеччина два (Берлін і Гамбург) і Радянський Союз два (Москва і Ленінград).

Невдатний лет Анґлія—Індії. В пятницю 20. ц. м. вилетіли з Анґлії до Індій анґлійські летуни Кер і Ґілмен. Однак лет їм не вдався. Із невідомих доси причин мусили опуститися на море в Перському Заливі, 45 миль від Бундарабас. Летунів забрав корабель, що був недалеко. Гідроплян знищений зівсім.

60-літний ювілей Канади. Ціла Домінія Канади робить величезні приготовання до найбільшого свята Канади — шістьдесятьлітнього ювілею конфедерації. Потворились ріжні комітети для вшанування сего свята. Заанґажовано найчільніщих людей до сеї праці і є повна надія, що се свято випаде як найвеличавійше. Правительство визначило на сю ціль субвенцію.

Се свято має представити поступ і добробут Канади від часів конфедерації. В нім возьмуть участь не лише Анґлійці і Французи, але і всі инші народности, що прибрали Канаду за свою вітчину. Без сумніву, що до возвеличення сего свята прилучаться й Українці, що займають що до численности третє місце в Канаді.

Місто Вінніпеґ, столиця Західної Канади, де живе около 20.000 Українців, не лишається по заду в сім святі, але працює, щоби сей ювілей випав імпозантно. Вибрано ширший комітет з 64 людей, що репрезентують майже всі інституції міста Вінніпеґу. До екзекутиви покликано з Українців Впр. о. соз. Олексіва. Українці брали вже участь в 50-літнім ювілею міста Вінніпеґу тому три роки назад і вивязалися знаменито, ба навіть дістали нагороду від міста за укр. виставу. Є надія, що і в тім ювілею Українці міста Вінніпеґу попишуться як найкраще.

Надкомісар поліції фальшівником грошей. Недавно арештували в Кракові надкомісаря поліції Станислава Шварца під замітом участи в фальшуванні валюти. Арештованого перевезли до Львова й віддали до розпорядимости львівській судовій владі. Надкомісар Шварц був зайнятий перед кількома літами в політичній поліції ві Львові.

Вилив Волги. Як доносять із Саратова, води Волги взбирають зі скорістю кільканацяти центиметрів денно й досягли вже 4 метри понад нормальний стан. У багато місцевостях візбрані маси води перервали охоронні вали та розлилися широко по полях і залили прибережні села й містечка. Населення в трівозі рятувалося на човнах і дарабах. Шкоди заподіяні повінню значні. Рада комісарів надволжанської республики проголосила военний стан у 8 округах, в яких сконцентровано військо й часть цивільного населення, дельожованого з просторів захоплених повінню.

Родичам будучих семинаристок під увагу. Інформують нас зі сторони Дирекції прив. Семинара СС. Василіянок у Львові, вул. Потоцького 95 з правом прилюдности, що сього року на зарядження шкільної кураторії вступні іспити на І. курс семинара будуть відбуватися рівночасно у всіх приватних та державних школах в днях від 30. червня до 5. липня так званим лекційним системом. То значить, що кандидатки будуть поділені на групи і 5 днів будуть ходити до школи. Доперва по пятьох днях западе рішення, чи вступний іспит кандидатка здала чи ні. Зголошуватися до вступного іспиту можна вже тепер, приносячи зі собою метрику та останнє шкільне свідоцтво. Дітям державних функціонарів державний скарб оплату звертає. Блищих інформацій уділює дирекція кождого дня перед полуднем.

Шкільництво в б. Росії колись і тепер. В р. 1915 було в б. Росії більш, як 135.000 ріжних шкіл з 9 мілїонами учеників обого полу. Між висшими школами було 11 університетів з 40.000 студентами, 3 висші дівочі школи з 15.000 студенток і 228 спеціяльних шкіл з 73.000 ученицями. Між середними школами було: 1800 ґімназій, торговельних шкіл і т. д. з 819.000 ученицями; численні учительські семинарії з 20.000 кандидатами; тисячі народних шкіл з округло $7^1/_2$ мілїонами учеників. Удержання тих шкіл коштувало 400 мілїонів рублів в золоті. В теперішнім Радянськім Союзі зменшилося число висших шкіл на 40% ; в часі між 1922 і 1924 було понад 20.000 народних шкіл зачинених. Сьогодня ті школи, які є, можуть вистарчити тільки для 40% молодіжи. В центральній Росії на 1000 осіб вміє читати тільки 350. Процент анальфабетів в деяких провінціях є просто катастрофальний; в деяких доходить до 92.6% (Асербейджан). Удержание учительства дуже подле. Так пр. многі учителі дістають свою марну плату щойно по 2—3 місяцях. В губернії Новгородській дістали учителі в маю 1925 р. тільки по 10 рублів, в Курській по 2 рублі 50 копійок!

Гості з Закарпатської України. До города князя Льва завитали любі гості — спортова дружина »Русь« із Ужгорода. Як нас інформують, здовж дороги від Чехословацької ґряниці аж до Львова витали їх по стаціях представники Українців. Таксамо у Львові зібралася на привіт закарпатських спортовців-Українців численно львівська українська громада. Змагання в копаного мяча відбулися ві Львові між ужгородською »Русю« та львівською »Україною« в суботу і в неділю. Публика привитала рясними оплесками та окликами обі дружини. Потім представники обох дружин оба товариства обмінялися памятковими прапірцями-відзнаками. Опісля була спільна фотографія. Вислід ґри був ремісовий (3 : 3). Осьтаких зустрічей із нашими земляками зі Закарпатської України здалосяб якнайбільше — причинилисяб вони до взаїмного пізнання та до скріплення національної єдности й свідомости.

З Українського Наукового Інституту в Берліні. Дня 1. червня ц. р. в археольоґічній салі берлінського університету відбувся виклад (зі світлянними образами) доц. унів. дра В. Залозецького на тему: Равенна і її відношення до римської архітектури в старовизантійській добі.

Вечером, дня 3. червня в салі Словянського Інституту тамже виголосив лекцію в українській мові проф. Д. Чижевський на тему: »Фільософія, мова і національність«.

† Посмертна хроніка.

Дня 4. мая 1927 р. помер в Тучапах пов. Снятин **о. Володимир Лукасевич.** Похорони відбулися дня 7. мая при громадній участи парохіян і конденканального клиру під проводом о. Декана А. Сімовича. Покійний прожив 74 роки, працював як парох в Тучапах 27 літ. За час тихої своєї праці здобув довіре у своїх парохіян, а парохію свою охороняв перед ворожими св. вірі впливами. Зі слезами в очах пращали його вірні духовні діти, віддячуючись за його довголітню працю своїми молитвами над його могилою. Вічна Йому Память!

Дописи.

Перемишль. (Марійське Т-во Пань). В днях 25. і 26. травня влаштувало »Марійське Тов. Пань« з Перемишля п р о щ у до чудотворної ікони Пречистої Діви Марії в Самборі.

Поважне (до 40 осіб) число путників звертало увагу цілого міста. Незвичайно щирого і гостинного приняття дізнали ми в Самборі. На дворець вийшла по нас депутація. Парох Впр. о. Крилошанин Рабій зі слезами радости приняв нас біля церкви. По відправленню молебна перед іконою Пречистої, приймав нас гостинно »Союз Українок« самбірських, котрі по св. сповіди нас прямо розхапували на нічліги.

На другий день знов зачався духовий пир соборовою Сл. Божою. Людей зійшлося ціла церква. До св. Причастія кромі всіх наших, приступило богато самбірських людей. Ще одна промова в церкві і пращання в захоронці, де знова Пані тамтейші влаштували для всіх снідання, а о. Парох роздав нам на памятку медалики і книжочки.

Сердечна подяка належиться від нас Впр. Отцю Парохові і тим Вп. Паням самбірським, які так щиро і безкорисно нас приймали.

Одна з учасниць.

Бучацький деканат. (З деканального соборчика). Дня 24. травня с. р. відбувся деканальний соборчик духовенства бучацького деканату. Приявні були майже всі душпастирі кондеканальні кромі кількох, що їзза оправданих причин не могли явитися. Поодинокі точки соборчикових нарад референував в дуже приступний і ядерний спосіб о. Декан Нестайко. Значіння і вага католицької преси і заохота попирати її — становили першу точку соборчикових нарад. У дальшій точці вказав референт на великий обовязок духовенства пильно розчитуватися у богословських наукових творах і тим способом піддержувати в собі фахове знание догматичних і моральних правд релігійних, а не йти по лінії забутя, покликуючися у тому згляді на гадку учителів Церкви. Дуже яскраво представив о. референт вартість і значіння ученого душпастира і його визначний вплив на окруженне, в якому обертається. Велику несподіванку зробив для деяких тим, що вказав на поважну деканальну бібліотеку, що є саме під його зарядом, а складається з сімдесять томів, як творів всесвітних учителів Церкви. Очевидно, що така відомість була дуже милою новиною для тих священиків, що недавно прийшли у деканат, до яких і я зачисляюся. Деканальна бібліотека у так поважній формі, се дійсно перла і гордість деканату і велика честь тим священикам-ініціяторам, що розуміли вагу богословської науки, а свою гадку так прекрасно зреалізували. Референт переходив один твір по другім, а присутні стежили пильно кожде слово свого о. настоятеля, що вже богато творів з сеї бібліотеки попрочитував, а вміст їх передавав слухачам з памяти. Закінченне сеї точки становив заклик до духовенства користати з деканальної бібліотеки і виробляти свій ум до боротьби з ворогами св. Церкви в сих грізних часах.

Як учасник на повисшому соборчику позволю собі на такі замітки. Деканальна бібліотека у бучацькому деканаті — се діло похвальне і гарне до наслідування для загалу нешого духовенства. Нераз ухвалювалися такі спроби і по инших деканатах, та вони не увінчалися успіхами з ріжних причин. І коли сегодня неодному священикови тяжко здобутися на поважний твір релігійного змісту їзза матеріяльної скрути, то ту саме стоїть до вжитку деканальна бібліотека.

Друга замітка се дійсно гарна і поважна черта горі описаного соборчика. Референт підносив у більшости саме такі справи, що підносять людського духа, а саме охоту до лектури і знання. По щирій правді належить згадати, що місцевий настоятель деканату, се чоловік з богословським знанням, а доцільними виводами уміє заінтересувати присутних, на що вказує жива дискусія, яка відтак вивязалася. Тому соборчик лишив у присутних дуже миле і глубоке враженя, а спільно пережиті хвилі кондеканального духовенства зі своїм о. Деканом лишаться у живих спогадах того духовенства, що справді нетерпеливо очікувати буде слідуючого зїзду соборчикового до недалеких Озерян.

Яргорів, в травни 1927

о. Марко Ґіль.

Оповістки.

Приватна українська ґімназія »Р. Ш.« в Золочеві з правами державних шкіл вже і на 1928 рік звідомляє:

Вступні іспити до І. кл. відбудуться дня 27. червня в понеділок о годині 9 перед полуднем. Зголошуватися треба до дня 26. червня в Дирекції ґімназії.

Вступні іспити до II, III, IV, V, VI, VII кл. відбудуться дня 28. і 29. червня. Подання о припущення до іспиту належить вносити до дирекції ґімназії перед тим.

Свящ. Хмільовський М.
Управитель.

Краєве Товариство господарське »Сільський Господар« у Львові, вул. Зіморовича 20 просить цією дорогою усі сільсько-господарські організації (Кружки „Сільського Господаря“, кооперативи, читальні), а де їх нема, громадян-рільників, щоби зволили подати Товариству, можливо зараз, виказ сіялок (рядкових і широкометних) в їхньому селі, уживаних нині в сільському господарстві.

І-ий Виказ жертв на Український Город у Львові деклярованих, а в більшій части вплачених вже **до дня 24. IV. 1927.**

Митрополит Андрей Шептицький — 100 дол., Народня Гостинниця у Львові — 50 дол., Товари-

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ВІДЛИВАРНЯ ДЗВОНІВ

МИХАЙЛА БРИЛИНСЬКОГО

Львів — Замарстинів, вул. св. Михайла ч. 14.

(ВЛАСНИЙ ДІМ)

Поручає Впр. Духовенству, Церковним Брацтвам і Комітетам **дзвони** з найлучшого металю о чистім звучнім голосі, під гарантією чистої гармонії як також і витревалости. Достарчає дзвони довільної величини як поодиноко так і гуртом. На складі находиться значна скількість готових дзвонів на всяку вагу і тони. Солідність фірми потверджують численні похвальні листи і признання П. Т. Відборців. КУПУЄ СТАРІ, РОЗБИТІ ДЗВОНИ і на жадання переливає на нові. **Відливає артистичні відливи, як бронзівничі, будівельні, машинові, плоскорізьби, фігури і т. п.** 1—2

ство »Просвіта« (в книжках) — 25 дол., Др. Маріян Панчишин — 25 дол., Українське Педагогічне Товариство (в книжках) — 20 дол., Над. Рад. Стахій Стеблецький — 20 дол., Укр. Бесіда Львів — 20 дол. Фірма Роман Зубик Львів — 15 дол., Видавництво »Світ Дитини« (в книжках) — 105 зол., О. пралат Василь Томович — 100 зол., Тов. »Достава« у Львові — 10 дол., Др. Евген Гвоздецький — 10 дол., Др. Михайло Терлецький — 10 дол., Апт. Михайло Терлецький — 10 дол., О. Віцеректор Др. Лаба — 10 дол., Михайло Голинський, опер. співак — 50 зол., О. Александер Ковальський — 50 зол., Др. Онуфрій Пащак — 50 зол., Ред. Дмитро Паліїв — 50 зол., Др. Ярослав Секела — 5 дол., Рад. Ігнатій Чапельський — 5 дол., Нотар Іван Раставецький — 5 дол., Дмитро Дружбяк, реставратор — 5 дол., О. Іван Рудович — 5 дол., О. Др. Іван Бучко — 5 дол., О. Ректор Йосиф Сліпий — 5 дол., О. Стефан Рудь — 5 дол., бл. п. Радник Болеслав Літинський — 5 дол., Др. Тит Бурачинський — 5 дол., Стах Лаврів, купець — 5 дол., О. Др. Василь Василик — 5 дол., О. Александер Малиновський — 5 дол., О. Дамян Лопатинський — 5 дол., Майор Бачинський — 30 зол., Рад. Володимир Гучковський — 3 дол., Проф. Платон Лушпинський — 3 дол., Тов. »Сокіл«, Миколаїв (над Дн.) — 3 дол., О. Бачинський, Гліняни — 3 зол., О. Олексій Пясецький — 25 зол., Питомці Бурси УПТ. — 22 зол., Софія Яцик — 1 дол. — 10 зол., Рад. Антоній Лукіянович — 2 дол., Тов. »Луг«, Тустановичі — 2 дол., Симеон Кульчицький — 1 дол., Бронислав Янів — 2 дол., Суддя Геник, Печеніжин — 10 зол., Др. Іван Німчук — 10 зол., О. А. Білецький — 10 зол., О. Пралат Куницький — 10 зол., О. Евзебій Бачинський — 10 зол., О. Грушкевич, Олена Грушкевич і Іван Кобзур разом — 15 зол., Олекса Кальмук, Беремяни — 1 дол., Ярослав Сахно, ст. мед. — 1 дол., Учителька Марія Демянчуківна — 1 дол.

Тут вказані жертви скріпили наші сили і надії до започаткованого важкого — а так необхідного для українського громадянства діла т. є викупна з рук дотеперішних спільників еще бодай 4 примежних моргів землі під »Укр. Город« побіч того майдану, що його зараз »Сокіл-Батько« у Львові побіч стрийської рогачки посідає — а який то майдан вже за малий для вправ, змагань, всяких (як н. пр. краевий) здвигів, фестинів і т. д. Отже побільшити його безумовно мусимо еще у цім році, коли спільники дають дуже корисні пропозиції що до способу сплати високої ціни купна. Не сумніваємося, аби свідомі одиниці чи то укр. установи відказалися від більшого датку — через що тим скорше станемо власниками найкрасчого тут великого майдану у Львові. Жертви слати треба до Центробанку у Львові, Ринок ч. 10. **Старшина »Сокола-Батька«.**

Нові книжки і видання.

Наш Приятель. Часопис для молоді і шкільних дітей. (Виходить що місяця кромі ферій). Рік VI. Ч. 6. Червень 1927. Видає Марійське Т-во Молоді у Львові. Адреса Редакції: Львів, ул. Сикстуська 39|а Адреса Експедиції: Часопис »Н. Приятель«, Жовква. Ціна числа 20 сот.

Світ Дитини. Рік VIII. ч. 6. Червень 1927. Адреса Видавництва: Львів, ул. Зіморовича ч. 3. Ціна числа 1 зол.

Вячеслав Будзиновський: Пригоди запорожських скитальців. Історичне оповідання. »Бібліотека історичних повістий«. Квартальник — Перший рік — Перше число. — Львів — »Добра Книжка« — 73 випуск. Березень - Червень Р. Б. 1927. Стор. 196 8⁰.

Автор дає на початку вступ, де подає коротко історію заснування Задунайської Січи та її знищення Турками по переході частини Запорожців у 1827 р. під московську владу. Автор оповідає саме пригоди Запорожців по зруйнуванні Задунайської Січи Турками. Повість читається легко і цікаво. Запорожець Сивенький, турецький паша, їздить по Туреччині й шукає Запорожців, щоб із ними вернути до Чорноморських Козаків, »щоб потомство славного племени Запорожців знов зійшлося до купи. Щоб усім була одна доля й недоля«. У цій пошуканці зустрічається він із багатим Англійцем, що мандрує для цікавости по Туреччині. І ріжні пригоди їх у цій мандрівці це зміст повісти. Мова з малими виїмками чиста, літературна. **ал.**

Акафист Благовіщенню Преч. Діви Марії. Переклав і поясненнями заосмотрив Мих. Баричко, священик. Друкарня ОО. Василіян у Жовкві, 1927. (Видавництво Чина св. Василія В.). Стор. 107.

Книжочка ділиться на такі три части: 1) Благодать і істина Ісусом Христом настала, 2) Акафист Благовіщенню Прч. Діви Марії і 3) Сталося, коли се говорив Ісус. Книжочку прикрашують численні ілюстрації.

Paul Wilh. von Keppler, **Wasser aus dem Felsen.** Erster Band (8⁰ VIII + 389) Freiburg im Breisgau 1927. Herder & Co. 9. m. C. H. Verlagsbuchhandlung.

Книжка та подає пастирське послання, проповіди й промови звісного з наукових праць а недавно помершого (16. VII. 1926) німецького епископа Павла Вільгельма Кепплера.

Гомілетика каже, що правдивого бесідника пізнати в пригадних промовах. Наведені в тій книжці бесіди стверджують се, бо показують, як знаменитим бесідником був названий епископ. Поодинокі проповіди сам Кепплер приготовив до друку, а инші найшлися між рукописами покійного. І ті останні вказують, з якою точністю приготовлявся він до кождої проповіди й до кождої важнішої промови.

Твір цей для священиків може подати дуже цінний матеріял не так до проповідей, як до промов з нагоди чи то зїздів чи зборів всяких релігійних чи церковних установ. І так читаємо тут такі бесіди як: Родина й школа і добродійність у наших часах; промови на евхаристійнім конґресі в Римі 1922 р.; промови на І. католицькім зїзді в Штутгарті і инші. Тих кілька тем вказує, що того рода матеріял не дасться легко знайти в підручній гомілетичній літературі.

Meschler, Moritz, S. J., **Das Exerzitienbuch des hl. Ignatius von Loyola** Erklärt und in Betrachtungen vorgelegt. Nach dem Tode des Verfassers herausgegeben von *Walter Sierp S. J.* Dritter Teil: **Ausführung der Betrachtungen.** Zweite H. (Exerzitien-Bibliothek. Erläuterungen der Exerzitien und Aszese des hl. Ignatius von Loyola. Herausgegeben von deutschen Jesuiten. Dritter Band). 1⁰ (XXX u. 486 S.) Freiburg i. Br. 1926, Herder. Gebunden in Leinwand M. 8. —

Є се третий і останній том реколекцій св. Ігнатія Льойолі, опрацьованих звісним аскетичним письменником М. Мешлером Т. І., а по його смерти виданих В. Сірпом Т. І. Обіймає він продовження розважань т. з. »другого тижня« починаючи від укритого життя Ісуса Христа в Назареті, відтак перепроваджує реколекційні розважання »третого й четвертого тижня« і кінчить розважанням о Божій любови. В закінченню подає програму й розділ матерії на трийцятьденні і на осьмодневні духовні вправи.

Твір Мешлера належить до найлучших творів аскетичної літератури останньої доби. Кождий священик знайде там багате жерело до розважань, читання духовного та цінний матеріял до проповідей. Необхідним зате є сей твір для тих священиків, котрі бажають увійти у розуміння духа й будови реколекцій, а відтак по довшій студії могти стати добрими провідниками духовних вправ.

Зєднуйте передплатників „НОВІЙ ЗОРІ"!

БІРЖА.

Львів, 1. червня 1927.

Валюти.

Доляри ам.	8·90 —	8·94	зол.
Доляри кан.	8·81 —	8·82	„
Кор. чеські	0·00 —	26·56	„
Фран. фр.	0·35 —	35·14	„
Фран. швайц.	172 —	172·56	„
Фунти штер.	43·00 —	43·57	„
Ліри італ.	0·00 —	47·32	„
Шіл. австр.	0·00 —	126·24	„
Нім. марк.	0·00 —	220·00	„

ОГОЛОШЕННЯ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Раппапорта і Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17 II.

Пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. — Ц. Т. урядовцям і студентам значна знижка. — Полекші в сплатах. 4-5

Найдешевше жерело для тих — **що потребують ОКУЛЯРІВ** Спеціяльна робітня репараційна. Ціни конкуренційні. ☛ Достава для Каси Хорих **ОПТИК БРАНДАЙС, Львів, Сикстуська ч. 9.** 4-5

Евхаристійні Пісні (5 пісень)

на мужеський і мішаний хор

о. Йосифа Кишакевича.

можна дістати В АДМІНІСТРАЦІЇ „НОВОЇ ЗОРІ" по ціні 2 зл. 50 сот. за примірник З почтовою порученою пересилкою по 3 зол

ПОШУКУЄТЬСЯ ДЯКА, безженного, молодого, з гарним голосом, котрий зумівби вести церковний хор, провадити кооперативу і бути помічним душпастиреви в його праці. Зголошення слати: **Уряд парохіяльний в БЕНЬОВІЇ п. СЯНКИ.**

Приймається передплату на р. 1927 на христіянський журнал

„ПОСТУП"

ВІСТНИК ЛІТЕРАТУРИ Й МОЛОДОГО ЖИТТЯ.

Виходить що місяця у Львові. Семий рік видавництва 20 великих аркушів збільшеного формату

Річна передплата . . . 10 зол.
Піврічна . . . . . 5 „

Трете (подвійне 5—6) число журналу з богатим змістом вже вийшло з друку.

Гроші висилати по зміненій адресі:

Адміністрація „ПОСТУП" у Львові, Сикстуська ч. 3ª А.

ПЕТРО ҐЕЛЕМЕЙ

БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ

ЛЬВІВ, ВУЛ. ВІРМЕНСЬКА Ч. 30.

Виконує дешево й солідно всякі відновлення церковних знарядів, як: окуття до євангелій, п·вуки, чаші, монстранції, процесійні хрести, також нові хрести і мідяні кулі, золочені в огні (на куполи).

Приймає замовлення на церковні дзвони з як найлучшого матеріялу з милозвучним голосом по низьких цінах і догідних услівях.

Замовлення полагоджує точно і в умовленім часі.

Будильник прецизійний „YORK"

з трилітньою гарантією зол. 12·80.

Г. Ґуттерман, Сикстуська 14.

При купні покличтеся на це оголошення! 3

УПРАВА МІСІЙНОГО ІНСТИТУТУ оо. Редемптористів у Збоїсках п. Знесіння подає до загального відома, що прийматиме на рік 1927/8 учеників до свойого Заведення (гімназія типу клясичного). Ближчих інформацій уділюється на бажання. 1—3

Видає і редаґує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 23 (74) (Należytość pocztową zapłacono ryczałtem) Львів, 12. червня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

**

Адреса Редакції і Адміністрації: „НОВА ЗОРЯ" ЛЬВІВ, вулиця Сикстуська ч. 39 а.

Конто почт. щад. Краків ч. 405.867.

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ: чвертьрічно 4 зол. Місячно 1·50 зол.

ЗА КОРДОНОМ: Річно: 3 ам. доляри або їх рівновартість.

**

Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Християнської Орґанізації.

ЗМІСТ: На могилах борців. — Листи з Америки. — З церковно-релігійного життя. — В справі допомоги Українським Інвалідам... — Ось таке то диво було в Зелену Суботу... (фейлєтон) — З українського життя. — Пресовий ланцюх. — Політичний огляд. — Початки християнства на Україні (фейлетон.) — Українські діти до Української школи. — Жива Жертва. — Дописи. — Новинки. — Оповістки. — Оголошення.

На могилах борців.

Памяти наших поляглих національних борців присвячені дні Зелених Свят. Коли замають зелені вітки у стінах і пахучий шувар застелить пороги наших хат — тоді великий український нарід згадає імена й жертву Тих, що життя своє за волю Батьківщини поклали. І з серця кожного полине до престола Всевишнього тиха, гаряча молитва за наших поляглих сердешних.

На могилах Їх згадаємо й наші теперішні радости й болі. Застановимося, які плоди принесла для народу Їх жертва й тужно вслухуватись будемо у гомін нинішного дня, щоби із уст наших найближчих ще раз почути ту, пісню радісної добровільної жертви, яку вони перед роками йдучи на смерть одушевлено співали.

І вкрадеться в цей наш поважний святочний настрій ще один болючий і прикрий діссонанс нашої теперішної Руїни. Сумнійшим від попередних стане це Свято Могил, ще дальшою надія на воскресний спів Нації, яка своє найціннійше добро поклала в безчисленні могили. Ще одно розчарування більше, бо важко буде подумати, що кров пролита тих борців не сціпила бажань і стремлінь нашого народу, що вона немов пролялася надармо...

* * *

В останних днях травня прийшло до цілковитого роздвоєння нашої політичної української думки. Це роздвоєння зазначилося в нашім національнім таборі через створення нової партії — Української Партії Праці. Поминаючи прикре враження, що до маси наших програм, орієнтацій і тактик прибуває свіжа фалянґа »нових«, ми з острахом глядимо, як твориться в нашім громадянстві якась божевільна ідеольоґія »більшовицького націоналізму«, який на шпальтах »Ради голосять подвижники нової партії.

Ми надармо будемо силуватись знайти що небудь позитивно творчого в »програмових« енунціяціях УПП, бо в цих »нових« кличах, що їх голосять старі люди »з політичним досвідом«, ми знайдемо лиш дешевенькі аґітаційні фрази наших демаґоґів з під стягу червоної Москви. Є це відгрівання пустих і демаґоґічних кличів, котрими московсько-жидівські большевики вже раз затроїли нашу національну душу, в час визвольної боротьби.

В програмовій деклярації нової партії (гляди часопис »Рада« ч. 41 з 22. V. 1927: »Українська Партія Праці (УПП) стрічаємось між иншими з одним неправдивим твердженням, яке можна назвати прямо наругою і визовом киненим тіням поляглих борців, яких память обходимо в нинішнім національнім святі. В якійсь безтямі намагаються ці »досвідчені політики« викривити в щерть нашу національну ідеольоґію і традицію, переконуючи нас в цьому, що накинена московськими більшовиками окупація під етикеткою Української Соціялістичної Радянської Республіки — це здобуток визвольної боротьби українського народу, що рівночасно є загально національною вартістю першорядної ваги. Справді важко булоб придумати гіршу обиду для памяти цих безчисленних наших обрців, що згинули від ворожої більшовицької кулі. Бож вони свідомо боролись якраз з цими московськими і жидівськими більшовиками, що нині під плащиком »українізації і соціялізації« закріпощують український народ над Дніпром. Тому історичною брехнею є твердження, що український нарід боровся за владу чужинців окупантів на своїй землі. Боролись проти цієї чужої більшовицької навали і наші »досвідчені політики« з УПП., поки ще в них було менше »політичного досвіду«, а більше національної чести.

Сьогодні для нас вони такі »націоналісти«, як і УСРР »самостійною українською державою«. Познайомившись сьогодні з напрямними їхньої »ідеольоґії« ми не сумніваємось, що ряди української анархії і хаосу збільшилися. Нова хвиля дезорґанізуючого і розеднуючого »націоналістичного« більшовизму злине на наш народ і Церкву, щоб будувати новий »соціялістичний рай«.

* * *

В день Свята національної жалоби треба собі конечно усвідомити цю нову, внутрішню небезпеку, що грозить зґанґринізуванням нашої національної псіхе. Ми не сміємо вже довше віддаватися пустим ілюзіям, що большевизм на наших землях не має тревалих підстав і час його безслідно змете з лиця землі. Бо коли і бачимо часом, що большевизм робить певні уступки і відхилення від своєї руйнуючої програми, то будьмо певні, що це лиш вудка з розмислом закинена більшовицькими рибалками на тих, що слабі духом.

Це випробувана більшовицька тактика, яка їх дотепер не завела.

Йдім на могили наших поляглих героїв з тою думкою, щоби в молитвах за упокій їх душ найти нові сили для успішного продовжування тої боротьби, в якій вони передчасно лягли головами. Будьмо тверді й непохитні в цій Їх вірі, що большевизм який підриває коріні політичної могучости кожного народа, а саме реліґію, мораль і любов до батьківщини, не дасть нам ніколи (державної самостійности, а тільки ще більший гніт і неволю...

Вписуйтеся в члени

Української Християнської Орґанізації

Річна вкладка від 2 зол. (для незаможних довільна).

Адреса: **Укр. Хр. Орґанізація Львів, вул. Сикстуська 39 а.**

Д-р Осип Назарук.

Листи з Америки.

III. Демаґоґія.

— Чим займається преса укр. запомогових орґанізацій?

Вона займається радикалізмом. Найчеснійше робить се »Народна Воля« (котру редаґують отверті атеїсти, радикали — отож пишуть відповідно до своїх поглядів). Найбільш підступно ширить ідею валеня Церкви »Свобода«, — основана духовенством. Головним »героєм« тої руїни есть тепер п. др. Лука Мишуґа, котрий перший раз став українським »політиком«, коли йому, зачали платити по 600 дол. місячно (тут священик з сімею побирає около 150 до 200 дол.). Розуміється, є й такі, що мають 100 дол. або й менше...

Щож пише та »Свобода«? Які ідеї ширить? В якій ціли?

Демаґоґія, яку вона робить, переходить усе, що досі було у нас. Ні Трильовський, ні Вітик, ні навіть Безпалко не дорівнали в демаґоґії Мишузі і тим, що з ним, хоч »ділили« поля, хоч роздаровували »що трету ялицю«, як пр. Вітик. Може оден Безпалко троха дорівнував тутешній демаґоґії.

На чім же вона полягає?

На вічах публично голосить і в »Свободі« оповіщує п. Мишуґа, що він »боронить« католицьку Церкву. Перед ким? Перед Епископом і перед Римом, каже! Чому? Бо Епископ, каже, »на польській службі«, а Рим також.... Вони — то есть Епископ і Рим — пише, змовилися з Варшавою і хочуть наш нарід держати в польськім ярмі! А Мишуґа »боронить«, розуміється, »цілий нарід« перед »Варшавою«. В тій цілі (!), щоб »оборонити« наш нарід перед »Варшавою«, взиває нарід до бойкоту своєї Церкви, до непослуху, і до непризнавання ніяких заряджень Епископа та щоби процесами відбирати від Епископату церкви і церковні будинки! Священикам наказує правити по церквах панахиди по атеїстах і ширити »культ« атеїзму (в церкві!). А котрі священики не хочуть того робити, тих »пятнує« публично як »ворогів народа« і приятелів »Варшави«. Взиває народ, щоб не складав ніяких жертв навіть на сиріт, котрими тут опікується Епископ.

Чи се не фантазія автора отсеї статті? Може подумати читач. Чому не цитуєм, в котрім числі »Свободи« таке написано? На котрім вічу таке сказано? Відповідаю: Требаб хіба зацитувати цілий річник ґазети, бо безнастанно таке пишеться і на всіх вічах тих людей таке голоситься. Розуміється, така довго тріваюча »робота« не могла остати без наслідків. В день у день підюджуваній масі (котрій без уговку товчеться в голову, що Епископ і ті, що його боронять се люде »запродані«, »недобрі«, »хочуть шкоди народа«) — знаходяться на-

решті одиниці, котрі беруться до терору: точно в 10-літню річницю російської революції дня 12 марта 1927 р. виконано перший замах на канцлєра дієцезії о. Ващишина і церковних урядовців (старших братів), що стоять при Церкві. О год. 10 вечером з віддалі яких 10 кроків від вікон вкинено в середину помешкання цегли з такою силою, що трафлений в голову взаду, оден з церковних урядовців упав окрівавлений і стратив притомність (иньші цегли не вцілили). Збіглась товпа, прибігла поліція, лікарі. Словом — українська »ліворуція«, скандал.

Треба знати, що Епископ поїхав тоді на якийсь час до Риму, і о. Ващишин заступав його як канцлєр. Се той сам священик, котрий відважився публично заявити, що його підписано без його відома на зазиві в справі святкования »культу« Франка. І ще треба знати, що Епископ одержує раз-у-раз погрози, що убють його коли не перестане служити Варшаві«.

Перед Великоднем Епископ вернув з Риму. Вже в часі торжественної воскресної утрені зробили йому, демаґоґи »демонстрацію«. Повторили її на сам Великдень — на вулиці, серед множества народу, вигукуючи: »Лях з Варшави!« ітп. »Щироукраїнські гасла«, вправні несовісними інтеліґентами в той дійсно нещасний народ. В самій катедрі вдоволилися тільки пів-голосним муркотінням, розуміється неменьше повних злоби.

Підчеркую, що се не большевики так розаґітовують нещасний нарід, але українські націоналісти, »патріоти«.

На якійже підставі так розаґітовують нарід? запитаєте. Відповідь: На жадній підставі, кромі хіба тої, що Епископ не займається пікими цьковапями з проповідниці, тільки сповняє свої обовязки совісно, виховує сиріт, орґанізує монастирі і школи українські, в самій Филядельфії за два роки сплатив 70.000 дол. довгів, що тяжили на реальностях дієцезії та вже майже доходили до рівної вартости з ними (ще є 20.000 дол. довгів тут). А сам живе так ощадно як монах. І проти такого Епископа ведеться таку, травлю, як проти »Ляха«, »зрадника«, »підосланого Варшавою«, що буцімто »хоче неволі народові...« Майже дослівно повторяють те, що десятками літ виписували в краю всякі »соціялісти« і »поступовці«.

IV. „Підстави" демаґоґії.

А щож на те духовенство? Чиж воно не має на стільки впливу в народі, щоби вияснити, яка безпідставна і шкідлива та трівля проти Епископа і як вона руйнує Церкву, орґанізації, допомогу, старому, краєви?

В тім то й річ, що якась часть духовенства не тільки що не бере свого Епископа в оборону, але ще ділає в порозумінню зі світськими руїнниками проти своєї Влади. Деякі знова переважно старші є спрацьовані і тому байдужні, а знова иньші вправді здисципліновані священики, але залякані цькованням і прямо грізними нападами.

А якимже чином се можливе, щоби часть священства виступала так і в такій спілці проти своєї Влади і Церкви? В імя якої »ідеї« вона се робить?

В імя »націоналізму«, радикального розуміння його. Якраз ті священики, котрі виголошують найбільш »патріотичні« й »революційні« проповіди націоналістичні, — се ініціятори розвалу. Хто хоче зрозуміти ту, дійсно страшну руїну, в нутрі Церкви і в цілій суспільности, нехай наперед перечитає собі у збірнику, в честь митрополита Шептицького (»Чверть століття на митроп. престолі«) спомини Бр. Й. г. п. з. »Відвідини Америки«. Там побачить описи тих »патріотичних« типів.

Розуміється на піякім патріотизмі їм не залежить. Хибащо на добрих парохіях.

А »підстава« бунтівництва світських мишуґістів, що »рятують« католицьку Церкву перед Епископом і Римом? Дуже подібна. Вони хочуть жити і побирати добрі платні за аґітацію. Щоб »вибитися« на верх, треба якоїсь сенсації, треба щось тому, народови писати й говорити. Тут про »ліси і пасовиска« нема що й балакати, бо по перше земля тут розмірно дешева і навіть даром ще дають (у полудневих стейтах і в Канаді), по друге робітництво привикло до праці в містах і на ріллю не хоче йти. Значить, сею демаґоґією, що в краю, абсолютно неможливо тут »промишляти« нашим інтеліґентам. Вигукування, що треба »соціялізувати« фабрики тут по перше смішне (в Америці тепер соціялізму тільки, що кіт наплакав), по друге і се взяли вже в руки виключно большевицькі »письменники і мислителі«: соціялістичний »рай« то вже їх монополь між нашими.

Щож лишається? Одно тільки: треба когось оголосити »запроданцем« Варшави котрий хоче »народові неволі«, а себе »оборонцем« того народу перед »нещастєм«. А когож иншого можна тут оголосити »ворогом« свого народу, як не Епископа? Нікого иньшого не можна, бо кождий иньший може просто виїхати, а Епископ сидить на місци постійно. Так оголосили »ворогом народа« першого Епископа і цькували буквально аж до дня смерти (і ще на катафальку). Таксамо зробили з другим. І таксамо зроблять з третим, як ще до того часу не розсадять Церкви і вже може не треба буде третого Епископа.

Тут на свобідній американській землі, де кожде племя має змогу свобідно розвиватися, видно як на долони, що ми не доросли до того, щоб мати свою владу. Тут у мініятурі видно як у каплині води, що робилиб наші демаґоґи, якби ми тепер мали державу: Гірке булоб життя в тій державі своїй, під обухом такої демаґоґії, а зрештою — воно не довго трівалоб, бо мусілаби прийти знов чужа окупація і то скоро.

(Дальше буде).

З церковно-реліґійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Конкордат з Румунією.

Переговори в справі заключення конкордату між Апост. Столицею а Румунією вже покінчені і румунський міністер віросповідань Гольдіс вже вернув до Букурешті. Там підпишуть конкордат Авереску і папський нунцій в Румунії. Після того як конкордат буде ратифікований, проголосить його як обовязуючий Ап. Столиця.

Посвячення і відслонення хреста в римськім Колізею.

Заходом італійського правительства поставили на старинним римськім Колізею могутній хрест. Дня 18. травня відбулося там торжественне посвячення цего хреста в приявї королевої, представників влади, маси шкільної молоді і великої товпи народа. В часі посвячення ширяли в горі літаки і сипали на зібраних цвіти. Так на старинній арені Колізею, освяченій кровю мучеників за віру Христову, побідно знімає тепер свої рамена хрест.

Товариство »Приятелів Катакомб«.

В Римі утворилося недавно товариство »Приятелів Катакомб«. Його завданням помагати Церкві при дослідах і зберіганню цего неоціненого скарбу, котрим є для кат. Церкви римські катакомби. Товариство матиме свої комітети не тільки в Італії, але також по иньших краях. Заснования цего Товариства було бажанням св. Отця, котрий сказав раз: Справа катакомб має для відлучених християн таке значіння, яке мають Місії для невірних.

ПОЛЬЩА.

Іменованнє примаса Польщі — кардиналом.

На тайній консисторії, про котру згадували ми в однім з попередніх чисел, іменований між иншими кардиналом архієпископ познанський і примас Польщі о. др. Гльонд.

Могилівський архієпископ про місійне товариство.

Могилівський архієпископ Едвард Роп як голова Місійного Товариства в Польщі, видав відозву про діяльність і завдання Місійного Товариства. Польське Місійне Т-во засновано в 1922 р. Його завданням є здійснювати місійну ідею і звертати головну увагу на тих відлучених і живучих в невірі, що поза східніми межами держави. В тій ціли веде Товариство в Люблині Місійній Інститут для підготовки священиків до місійної праці.

АНҐЛІЯ.

Конференція в справі мира.

Минулого місяця відбулася в анґлійській місцевости Савтенд ан Сі католицька конференція, що займалася питаннями всесвітнього мира. Проводив нарадами епископ з Брентвуд Даблдей.

Найважнійший був реферат о. Кітінґа Т. І. Бесідник підчеркнув потребу, освідомлювання населения про справи війни і мира, бо в наших часах війни тоді вибухають, коли народи мало цікавляться тим, як усунути причини війни. На основі науки католицької Церкви виказував бесідник, коли можна війну вважати за оправдану. Отже, коли було справді нарушене право одної сторони, а вона вичерпала всі засоби, щоби добитися справедливости і коли є обоснований вигляд, що тим способом добудеться успіх для слушної справи. Дальшою умовою є збереженнє десяти заповідей також і при веденню війни. Одначе годі говорити сьогодні про справедливу війну, а то з огляду на стан сучасної техніки і на політичний макіявелізм.

На конференції стверджено неодин раз, що діло загального мира краще стоялоби, колиби прошено Ап. Столицю як розємний суд. Епископ Даблдей говорив про потребу вироблювання мирного способу думання на всіх ділянках життя. Св. Отець переслав конференції особливші побажання успіхів і апостольське благословленнє.

ФРАНЦІЯ.

Зріст католицької свідомости.

Про зріст католицької свідомости французького населення свідчить масова участь католиків на вісьмох католицьких вічах, що відбулися у Франції в половині м. місяця. Найбільше численні були віча в Арас і Безансон, де зібралося понад 20 тисяч католиків. Дякуючи заходам католиків міністерство війни дозволило на відправлюванє у неділі Служби Божої для жовнірів, стаціонованих у Тульоні.

Відновленнє богослужень у реймській катедрі.

Перший раз після війни в свято Вознесення (по григоріянському калєндарю) відправилася у славній катедрі в Реймс торжественна Служба Божа. Майже через цілу війну, стояла катедра в районі военних операцій і дістала неменше як 287 арматніх стрілен. Її відбудова, покищо тільки частинна, коштувала 11 міліонів франків. Після доконання цеї відбудови довершив акту посвячення реймський архієпископ, кардинал Лісон. Міністер освіти Еріо передав кардиналові ключі від церкви і при тій нагоді виголосив промову, націховану достоїнством і духом поєднання.

ЕСПАНІЯ.

Постанови жіночого тижня.

В Барцельоні відбувся минулого місяця »Жіночий тиждень евхаристійного апостольату«. Принято між иншими такі постанови: вести пропаґанду проти проклонів, звертати увагу, щоби католики не вмирали без прийняття св. Тайн, щоби католицькі жінки одягалися скромно і позбулися неморальних екзотичних звичаїв і т. п. Прочитано цілий ряд рефератів, м. і. п. н. »Жінки і св. Евхаристія«, Св. Тома, доктор Евхаристії, »Евхаристія — основа надприроднього життя, »Перше св. Причастія дітей, Евхаристія як жерело чистоти, діяльности й сили жінки«.

ПОРТУҐАЛІЯ.

Португальський епископат проти »Аксіон Франсез«.

Португальський епископат, з кардиналом-патріярхом Лісабони на чолі, видав

до свого духовенства і вірних спільне послання в справі осудження доктрини тзв. »Французької Акції«. В посланню доказується, що церковна влада мала повну основу видати присуд проти цеї доктрини, щоби таким чином зберегти вірних від злих впливів.. Португальський епископат заявляє св. Отцю повну згоду в тій справі португальських католиків і запевню про їх незрушиму вірність.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ.

Католицький союз мира.

В 1926 р. повстав у Зєдинених Державах Півн. Америки Католицький Комітет для вдержання міжнароднього мира. Цей комітет перемінено минулого місяця на формальний »Союз Мира« під проводом одного з католицьких американських епископів. Метою союза є вивчення, поширення і применення принципів природнього права і християнської любови ближнього до злободневних питань міжнароднього життя, відтак провірення морального і правного змісту розпоряджень, що мають бути переведені в міжнародніх відносинах, студії і конференції для поучення католиків про розвязку міжнародних питань з католицької точки погляду, публікація того рода праць в католицькій пресі, вкінци співпраця в тому напрямі з подібними католицькими товариствами інших країв.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Пастирський лист епископату Підкарпатської Руси і Словаччини.

Недавно появився пастирський лист епископів П. Руси і Словаччини про обовязки католицького редактора. Насамперед підчеркується велике значіння сучасної преси як духової поживи не лише освічених людей але і широких народніх мас. Через те є зрозуміле, якщо священики бажають служити християнському ділу пером, як журналісти й редактори.

Є одначе — пишуть епископи далі — багато священників, котрі засліплені жадобою слави і матеріяльних зисків, котрим навкучилися зобовязання священичого стану, що по крутих стежках політики ідуть більше до земських цілей ніж до небесних. Епископи підносять отже голос остороги, щоби їх відвести від фальшивої дороги і подають прикмети католицького письменника. Отже передовсім широке знання і моральні прикмети є конечні для католицького журналіста. Обережний вибір матеріялу, а передовсім уникання публікования всего, що противиться почитанню Бога і святих, урядженням і дісципліні Церкви, спасенню душ, релігії, чесноті, життю, доброму імени і правам ближніх і т. п. В способі писання повинен бути захований пріпціп св. Франца Солезійського: „Fortiter in re, suaviter in modo".

В справі допомоги Українським Інвалідам та охорони стрілецьких могил.

(Відозва Гол. Ради УКТОНІ і Гол. Ради Т-ва охорони воєнних могил.)

Щорічно в дні Зелених Свят український загал складав жертви на допомогу інвалідам Української Галицької Армії. Ці жертви були головним вкладом у фонд Українського Краєвого Товариства Опіки Над Інвалідами у Львові, яке опікується тими інвалідами.

У цьогорічні Зелені Свята стає перед нашим громадянством подвійне завдання: крім допомоги інвалідам мусимо зібрати фонд для охорони могил, в яких спочили наші стрільці.

По стародавньому звичаю в дні Зелених Свят згадуємо вмерлих, уквітчуємо їх могили, навязуємо нитки спомину про рідних, що відійшли від нас. Полеглі стрільці стали рідними для нас усіх. Память про них мусимо плекати, їх могили охороняти, бо вони мають велике історично-виховуюче значіння.

Недавно повстало у Львові Товариство Охорони Воєнних Могил, яке взяло на себе завдання зберегти стрілецькі могили для майбутніх поколінь.

Оба згадані Товариства по спільнім порозумінню рішили улаштувати всенародню збірку в часі Зелених Свят, щоби добутий фонд ужити на свої цілі, які є заразом цілями всього українського громадянства.

Культурна нація плекає культ своїх героїв, не забуває про полеглих, але оточує опікою та любовю і живих своїх борців, що в нерівній борні знеможлися, стали каліками. Не треба богато слів, щоби вияснити нашому громадянству потреби інвалідів УГА. У значній мірі вже проломано байдужність загалу до цеї справи. Минулорічні жертви з краю, що виносили поверх 40 тисяч золотих, є доказом того, що громадянство починає розуміти вагу і конечність забезпечення наших інвалідів.

Важка матеріяльна скрута, що від ряду літ тяжить над нашим народом, не повинна причинитися до зменшення жертвенности в цьому році. Навпаки, хочемо сподіватися, що широкий загал, хоч і дрібними жертвами, зложить поважний фонд, що забезпечить незавидне життя інвалідам і дасть змогу пильніше занятися нашими стрілецькими могилами.

Головна Рада Українського Краєвого Т-ва Опіки Над Інвалідами намагається здійснити в цьому році головне своє завдання — дати постійні місячні ренти всім нездібним до праці інвалідам УГА. Досі видається вже такі ренти 89 інвалідам на суму 1.310 золотих у місяць. Біля 400 інвалідів одержують періодичні допомоги, хоча після стану їх каліцтва їм теж належиться постійна рента. Більше як 500 інвалідів — це менші каліки і під цю пору Товариство не в силі піти їм з допомогою.

Змагаємо теж до того, щоби побудувати власний дім інвалідів, де хорі і безпритульні інваліди знайдуть захист у своїм невідраднім життю. З тою метою куплено в минулім році будівляну, парцелю у Львові.

Як відомо, Товариство Опіки над Інвалідами удержує від початку свого істнування невеликий Дім Українських Інвалідів у Львові, де приміщені інвалідські робітні. Туди приїздять інваліди з провінції, які потребують лічення або протез. Все це вимагає значних коштів.

Для унаглядненння потреб Товариства наведемо деякі цифри з минулорічного білянсу: у минулому році видало Товариство на ренти і підмоги інвалідам 53.989 зол., на удержання Дому Інвалідів 26.908 зол., площа коштувала 22.000 зол., видатки на протези виносили 6.000 зол., ліки й операції 1.900 зол., адміністрація 9.590 зол., інвентар 1.700 зол. Все це дає суму округло 122.000 золотих.

Беручи на увагу, що в цьому році УКТОНІ збільшило висоту рент і підмог та їх скількість треба ствердити, що видатки товариства значно зросли та що воно мусить зібрати обдай 150 тисяч зол. річно, коли має виповнити як слід приняті на себе обовязки. Згадана квота — це наш мінімальний буджет. Сума, на яку чейже стати

Ось таке то диво було в Зелену Суботу...

(Нарис).

І знов Зелена Субота!

Торік — — — ах, він тямить її цю торішню Зелену Суботу!...

Прийшов Юрко й силоміць витягнув його з хати. Довго не давався він намовити.

— Навіщо мене там! Без мене обійдеться — боронився.

Та Юрко вперта людина.

— Ходи, Стефане, — каже — а ні, то я тебе й знати не хочу, моя нога не буде в твоїй хаті.

Уже хотів Степан відповісти:

— Овва! То не приходи, обійдеться!

Та як глянув на Юрка, спинився. Завмерли слова на устах, не вимовив їх. Такий рішучий та заразом такий докірливий був погляд пронизливих очей Юрка.

Без слова, слухняно взяв Степан капелюха й вийшов за Юрком, як за провідником.

Пішли вулицями містечка. Кругом усе сміялося зеленю. Господарі готовили клечання, чи то пак »май« біля дверей та біля воріт. Діти бігали весело по подвірях та по вулиці. А сонце так і сипало золотистим промінням щедро, так щедро...

— Куди підемо тепер? — спитав Степан у Юрка.

— Як, куди? До церкви! — відповів Юрко — відтіля піде процесія на кладовище.

— До церкви? — подумав Степан і наче стрівожився. Він там уже давно не був. Ще малим хлопям водила його покійна ненечка в церкву! Потім пішов до повітового міста в школу, а потім до Львова. Став »поступовцем« і як приїздив до батьків на свята, чи на вакації, соромився йти на богослуження, боявся, що товариші »поступовці« сміятисямуть із нього, а потім і відвик...

А тепер, тепер не сама церковна справа, але й народня — небезпечно...

І Степан став трівожним зором розглядатися, начеб боявся, що хтось стежить за ним. Не було нікого. Під церквою було вже чимало людей. Мов дитя ховався Степан за дужі Юркові плечі. І сам не знав гаразд чому, перед ким ховався.

Та не сховався. Люде замітили його.

Почув виразно за собою шепіт:

— А гляди, й Степан Глушенчук прийшов.

Це говорила молода білява панночка. Він знав її — це Славка Кинесівна.

— Глушенчук? — здивувався чорнявий струнький юнак. (Степан не знав його). — Чогож, хоч я вже тут сливе рік і всіх знаю, не стрічав його ніколи?

— Не знаете його — відповіла панна Слава — бо він не належить до українських товариств, він крайній боягуз.

— Боягуз? А може щось гірше — —

— Ні, ні, тільки боягуз — заперечила дівчина а потім спішно додала:

— Та це все одно! Боягузові недалеко стежка й туди, як ви думали про нього.

Степанові вдарила кров у лиця, він увесь почервонів. Стояв неспокійно, переступав із ноги на ногу та й не чув уже нічого, нічого не бачив. Почув аж як Юрко сіпнув його за рукав і сказав:

— Ходім у церкву.

Степан подався слухняно за Юрком. У церкві знов скрився за Юркові плечі.

Почалася панахида. Співав хор місцевої читальні.

Степан став розглядатися по церкві. Пригадував собі: Осьтам стояв він малим найчастіше з покійною ненечкою. І мов живий станув перед його уявою образ його ненечки. Вона стоїть на вколішках, молиться й йому каже впасти на коліна. І він сам не знає, відкіля це? В його очах стають слези. Він навіть не був на неньчиному похороні — був тоді в Відні.

Грімко, поважно пронісся спів по церкві. Степан здрігнувся. Нитка спогадів увірвалася. Він стежить за ходом богослуження:

— Боже, кілько чару в ньому, яка краса й велич!...

Набожний настрій вірних захоплює й його — він молиться — молиться може вперше по сливе двох десятках літ...

Панахида скінчилася. Беруть хоругви. Процесія йде на кладовище. Він іде в поході разом із Юрком.

На кладовищі церковна відправа. »Вічная память!« Молитва. Народ упав на вколішки, молиться. Молиться й Степан. Несеться шепіт молитви, пливе понад могилками за душі цих, що життям жертвували...

По молитві чує Степан, як тось говорить:

— Не було проповіди в церкві, ні тут на могилках не буде промов. — Заборонили...

— І не треба — каже другий... Мовчанка, примусова мовчанка — більш промовляє до серця, як найпалкіша промова — —

— Це правда — притакує перший.

Хор співає »стрілецьких«: »Ой, впав стрілець у краї аруба«, »Видиш брате мій, товаришу мій: відлітають сірим шнурком журавлі в вирій«.

І стають в уяві Степана карні ряди Січового Війська. Правда, бачив він їх тільки в Відні, де пересидів увесь час воєнної заверюхи — не бачив їх діл; не бачив їх слави — чув і читав тільки часом про неї — і з якоюсь дивною байдужістю відносився до них, трохи не дитячою іграшкою вважав їх виступ. А тепер біля цих могилок стають вони в його уяві, як справжні герої...

ще наше громадянство, а яка дасть нам змогу сповнити обовязок народньої чести супроти своїх борців, тепер нещасних калік.

Щож до впорядкування могил наших поляглих, то ця справа звязана також з немалими коштами. Особливо у Львові, де є понад 1.000 українських воєнних могил, видатки Товариства Охорони Воєнних Могил на відповідне впорядкування й охорону тих могил будуть дуже поважні.

Щоби Зелені Свята принесли нам потрібні фонди, мусить у кождій громаді бути переведена збірка на українських інвалідів та на охорону могил. Просимо всі Всч. українські парохіяльні уряди та виділи кооператив, читалень Просвіти, Лугів і Соколів, щоби допильнували цього. Не поминіть ні одної нагоди до збірки: скрізь по церквах і цвинтарях, з нагоди панахид по поляглих членах УГА, як також із нагоди вистав, фестинів і зборів у ті дні не забувайте зібрати датки на інвалідів та стрілецькі могили.

Сподіваємося дозволу від воєвідських урядів на прилюдну збірку на інвалідів у часі від 12 до 26 червня ц. р.

Хто не матиме змоги ні нагоди зложити ленту на українських інвалідів через місцевий комітет, тому до розпорядимости пішлемо чеки УКТОНІ із святочними числами українських часописей.

Усім нам дорога память великих днів, що відійшли до історії, але не затерлися в наших серцях і ніколи не затруться. Те, що робимо тепер для наших інвалідів і для охорони стрілецьких могил, — це заповіт тих великих днів, що наложив на нас невідкличні громадянські обовязки.

Жертви слати на адресу: Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами, Львів, вул. Руська, ч. 3.

З українського життя.

Довірочна нарада У. Х. Орґанізації в Золочеві.

В понеділок дня 6 червня відбулася в Золочеві довірочна нарада членів УХО золочівського повіту, яку скликав місцевий повітовий орґанізаційний комітет. Нараді проводив о. шамбелян Юрик. Всіх приявних було біля 40 осіб, в тім числі представники священства, інтеліґенції, міщанства і інтеліґентної ремісничої молоді. Сильно було заступлене українське жіноцтво Золочівщини, яке поруч ремісничої молоді є найактивнішим орґанізаційним чинником місцевої »католицької акції«.

На довірочну нараду прибули делеґати Центрального Комітету УХО у Львові о. д-р Теодозій Галущинський ЧСВВ. і п. Іван Гладилович, які виголосили реферати про цілі і завдання Укр. Христ. Орґанізації та про вагу укр. католицької преси. По рефератах вивязалася жива дискусія, в котрій забирали голос у справі практичної католицької акції о. шамб. Юрик, о. сов. *Лиско, проф. ґімн. Миколайчук і о. дир. Хмільовський.* Замітною була промова п. Миколайчука, котрий як педаґоґ звернув увагу на конечність поширення католицької акції серед молоді, якій найбільше загрожує небезпека руйнуючої комуністичної пропаґанди.

Цілі збори перейшли в діловій застанові над способами успішної праці в поборюванні шкідливих впливів ворогів Церкви і Нації під кличем: До акції на всіх ділянках нашого національного життя.

АМЕРИКА.

Всесічовий зїзд у Детройті.

Повідомляють нас, що в днях 2, 3 і 4 липня ц. р. відбудеться в місті Детройт в Зединених Державах Півн. Америки всесічовий зїзд з Канади і Зед. Держав.

В суботу 2 липня, після провірення леґітимаційних грамот делеґатів будуть виголошені звіти про стан Січей в Канаді і в Зединених Державах. Відтак наступить відкриття Головної Отаманської Ради з такою програмою: 1) програмова бесіда головного отамана Січей, д-ра Степана Гриневецького; 2) реферат д-ра Осипа Назарука на тему »Сучасне положення Українців в Америці«; 3) засягнення опінії присутних радних в справах загально-січових.

Пополудни тогож дня відбудуться наради Обозних Зїздів злучених Січей Америки й Канади. Провід Обозних Зїздів буде в руках Головного Отамана Січей, або назначеного ним тимчасового заступника.

В неділю 3 липня перед полуднем торжественна полева Служба Божа. Відтак виконання програми старшини січ. округа в Детройті.

Дня 4 липня візьмуть наші Січи ґремияльну участь в торжестві Американського Свята Независимости, а опісля відбудеться друга Отаманська Рада, котрою закінчиться Всесічовий Зїзд.

КАНАДА.

Йорктон — твердиня Українців-католиків.

Около 300 миль на північний-захід від міста Вінніпеґу, столиці Західної Канади, лежить місто Йорктон. Це одна з більших місцевостий провінції Саскачевану, положена в середині наших українських кольоній і числить около шість тисяч мешканців. В самім місточку Українців не богато, однак тут находиться кілька українських інституцій, які творять серце українського життя провінції Саскачевану. Місто Йорктон уважають всі Українці твердинею Українців-католиків. Тут находиться величава церква Матери Божої Неустаючої Помочі, монастир ОО. Редемптористів, Ювенат, монастир Сестер з Інститутом Найсолодшого Серця і величезна Колеґія св. Йосифа, ґордість Українців-католиків, де вчать взірцево найліпші педаґоґи — Браття Християнських Шкіл. Всі будинки муровані і представляють вартість понад чверть міліона долярів.

Що Йорктон в послідних роках так зріс — це робота перших піонірів, до котрих треба безперечно зачислити Впр. о. А. Делярія, з уродження Бельґійця, котрий покинув свій нарід і обряд та з великою посвятою працює для Українців і їх св. Церкви. Що цей священик витерпів від наших людей, заки вибудував церкву, монастир, школу Сестер і Колеґію, то це лиш знає Господь Бог, бо сам о. Делярій не любить про це говорити. Кілько разів його зневажили наші люде за це, що він накликував їх до любови своєї Церкви і свого народу, то це зможуть оповісти наші блудні сини, що ще тиняються то тут, то там по кольоніях Саскачевану. Однак о. Делярій не зражувався чорною невдячністю наших відступників, але працював ревно і витревало понад чверть століття і нині з задоволенням глядить на овочі своєї довголітньої праці. В цій тяжкій праці помагали йому другі Отці-монахи без найменшого признання від наших людей. Однак справа, якої піднявся о. Делярій, була Божою справою, тому вона росла і з маленького монастиря виріс великий, а Отців числить нині десять. Ревне око о. Делярія не спочило лише на цій роботі. Він помітив, що українська дітвора росте без реліґійного догляду, тому по нараді з нашим Владикою беруться до будови школи і захисту і до цеї роботи покликують наших Сестер. Цю думку впроваджено в життя і нині багато дітей, переважно сиріт, має захист у цій інституції.

Наша іміґрація уявляла собою людину без голови. Богато напливало до Канади укр. елєменту, що осідав на фармах. Українські діти ходили до публичних шкіл, які не давали дітям католицького світогляду, тому діти росли в незнанню віри своїх батьків і поволи переходили в табор протестантів. Щоби сей прозелітизм стримати, о. Делярій знова — в порозумінню з нашим Владикою і при фінансовій помочі анґлійського товариства для розширення католицької віри — будують величаву, колеґію коштом 150 тисяч долярів в якій вже виховуються провідники для українського народу в Канаді. Серед ворожої аґітації таки з боку деяких Українців тяжко прийшлося вести сю колеґію ще й через брак учнів, однак і сю кириню зломано і нині число питомців зросло до одної сотки. Монастир ОО. Редемптористів видає реліґійний місячник »Голос Ізбавителя« під вмілою редакцією о. І. Бали, який збиває ворожі наклепи на кат. Церкву, а ширить кат. світогляд. Глянувши нині на наші твердині в Йорктоні, одні тішаться і гордяться ними, другі що ще не покинули кертичної роботи, тремтять і бояться.

Канадійський Нестор.

Для вигоди П. Т. Передплатників зазначимо всім на адреси слідуючого (24-го) числа »Н. Зорі« чорнилом квоту, з якою залягають до кінця червня ц. р. — Просимо отже звернути увагу на адреси і складанками П. Щ., що їх долучимо до того числа, вирівнати залеглости найдальше до 10-го липня ц. р.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

Пресовий ланцюх.

Жертви на розширення видавництва „НОВА ЗОРЯ“ (на популярний часопис для народа „Правда“).

о. Андрій Литвинюк, парох в Оришківцях, складає 5 зол.

о. Іван Дмитраш, парох Малкович, складає 3 зол. і кличе на довільну суму Впр. о. Станислава Демка, пароха в Лівчу.

о. Стефан Турчин, сотр. в Снятині, складає 4 зол.

о. Юрій Малий, сотр. в Сновичі, складає 5 зол.

о. Василь Прихідко, парох Черниці, складає 5 зол. і кличе на довільну суму Всч. о. Теодора Ліщинського, завідателя Мшанця; Всч. о. Антона Федорука, пароха Накваші; Всч. о. Івана Прокопчука, пароха Вербівчика і Всч. о. Юрія Берната, сотрудника в Підгайцях.

о. Северин Подляшецький, парох в Увислі, викликаний о. В. Саноцьким, парохом з Пробіжної — зложив 5 зол.

о. Ілія Лопачак в Перемишлі викликаний о. Гр. Фуканьчиком, складає 5 зол.

Всч. ОО. Парохів, котрі уладжують місії в своїй парохії, просять уклінно **два воєнні інваліди** У. Г. А., що займаються продажю девоціоналів, повідомити їх на час протягом двох тижнів про відбуття місії. Адреса: Яків Л. Запитів, пч. Підлісці Малі (пов. Львів). 1—2

А Юрко оповідає:

— Ось у цій могилі спочиває чотирьох стрільців. При відвороті армії вони останні скрилися в лісі з двома скорострілами й поки стало куль, спинювали ворожі сили. Вкінці ворог замкнув їм відворот. Та не піддалися завзятці. Усі чотири зложили буйні голови...

Степан слухав Юркового оповідання і мов каплі казкової цілющої води, чи чародійного бальзаму спадали слова оповідання на його душу.

Як усі вже вийшли з кладовища, Степан розпрощався з Юрком і пішов проміж рядами могил аж до могилок батька й ненечки. І там молився довго, довго...

І не той уже вернув Степан до себе в хату... дивна, велика переміна відбулася в ньому. Від цеї днини не опустив він ні одного богослуження в церкві, вписався до всіх українських місцевих товариств і став одним із найдіяльніших їх членів — — аж люде дивом дивувалися. А він сам говорив про себе:

— Я від останньої Зеленої Суботи мов наново на світ народився, все те, що я доси прожив, крім хіба дитячих літ, змарнований час...

Ось таке то диво було в Зелену Суботу...

І знов Зелена Субота... Степан не ждав аж прийде Юрко, сам пішов до нього, щоб знову разом піти на могилки... **А. Лотоцький.**

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Скликання соймової сесії на 20. червня.

Маршалок сойму заявив представникам преси, що правительство назначило надзвичайну соймову сесію на день 20. червня. Щодо програми праці надзвичайної сесії, то її уложать щойно на окремій конференції голови Ради міністрів з маршалком сойму.

Довкола американської позички.

Проект договору позички вже предложений Правничій раді при Раді міністрів. Умова буде підписана в Варшаві. Покищо йдуть на цю тему наради в самім правительстві, де позичка має також противників. Причиною тих труднощів є важкі умови американських банків. Завважують, що кількадесять міліонів річних відсотків обтяжить платничий буджет державного скарбу, а надії на поправу торговельного білянсу не дуже певні. Всього має дістати Польща 60 міліонів долярів позички з терміном на 26 літ. З того перша рата позички в сумі 30 міліонів дол. має вплинути на протязі 20 днів від дня підписання договору. Рівночасно прийде до Варшави чотирох представників американських банків, що фінансують позичку. Вони пічнуть зараз урядувати в Банку Польськім як обсерватори. Одним із тих обсерваторів буде, як пишуть жидівські часописи, представник новойорського банку Kund et Loebe на котрого чолі стоїть звісний жидівський діяч Варбург.

Звільнення арештованих членів »Стража Народової«.

Як відомо, міністер внутрішніх справ розвязав польське товариство »Страж Народова« за те, що воно переступило рямці статуту. Тепер — як довідуємося — звільнили зі слідчої вязниці арештованих усіх членів того товариства з капітаном Полоньским на чолі. Вони відповідатимуть перед судом.

Парцеляція в р. 1928.

Земські уряди дістали з міністерства рільництва обіжник у справі виконання парцеляційного пляну на 1928 р. Земські уряди мають приготовити списи маєтків, що підлягають парцеляції в 1928 р. При тім мають брати під увагу місцеві земельні відносини і парцелювати головно ті грунти, котрі можуть служити на доповнення малоземельних господарств у найблищих селах.

Справа горожанства православного духовенства.

Православний митрополит звернувся до польського правительства з зажаленням, що доси ще не полагоджено подань православних духовних осіб о признання їм польського права горожанства. На це міністерство внутрішніх справ візвало воєводів, щоби негайно полагоджували подання православних священиків о надання їм горожанства.

Адміністраційний нагляд над пресою.

Міністерство внутрішніх справ видало розпорядок про адміністраційні власти І. інстанції покликані до нагляду над пресою, графічними заведеннями і складами друків. Є ними для Варшави і Лодзі правительственні комісари, для Кракова, Львова, Катовиць, Королівської Гути — директори поліції, а в Познані, Гнезні, Іновроцлаві, Торуню і Грудзьондзі — президенти міст.

Нарада в справі устави про самоврядування.

Справа закону про самоврядування опинилася на мертвій точці. Спробою рушити її з цієї точки можнаби вважати нараду маршалка Ратая з послом Путком, головою адміністраційної комісії, що відбулася минулого тижня. Урадили скликати комісію для порозуміння тих 5 клюбів, що свого часу вели переговори над компромісовим проектом згаданого закона. Щойно після нарад тої комісії можна буде ствердити, чи цей компроміс тревае ще доси і чи є вигляди, що проект закона про самоврядування прийде на найблизшу надзвичайну сесію сойму.

НІМЕЧЧИНА.

Відгомін англійсько-радянського розриву.

Англійсько-радянський конфлікт поставив Німеччину перед важким питанням. Покищо всі парті занимають вижидаюче становище і дорадживають строгу невтральність. Що англійський крок прийшов дуже не впору для Німеччини, про це свідчить подекуди подратований тон німецької преси. Ще більше заскочило берлінських дипльоматів становище Америки, котра не лишилася, як цього вони сподівалися, спокійним глядачем подій, але устами президента Куліджа, а також свого амбасадора Геріка в Парижі виразно зазначила свою ворожу поставу до большевиків. Також міністер Штреземан є гадки, що треба задержати строгу невтральність і це має підчеркнути в розмові з радянським наркомом Чічеріном в Баден-Баден.

XI Конгрес Товариств Лігі Націй.

Сензаційне зірвання англійсько-радянських взаємин та міркування над тим, яке становище супроти того конфлікту булоби найвигідніще заняти Німеччині, все те відсунуло дещо в тінь XI. Конгрес Товариств Лігі Націй, що минулого тижня почав свої наради в Берліні. Має цей Конгрес проте своє значіння не тільки для популяризації ідеї Союза Народів, має він вагу і для Німеччини, що виступає в ньому у вигідній і почесній ролі господаря. Це зрозуміли не тільки ліберальні німецькі кола, але також ряні націоналісти, що при помочі таких міжнародніх конгресів бажають ведиати собі публичну опінію світа. Йде їм у першу чергу про евакуацію Надренщини, а дальше про скасовання всіх невигідних собі клявзуль верзайського договору. Такі тенденції виразно виступали в привітальних промовах канцлера Маркса і кн. Бернсдорфа, голови Німецького Товариства Лігі Націй. Для нас найбільше цікаві наради комісії меншостей. Ті наради велися доволі пристрасно, а то з нагоди справи німецької меншости в Південному Тиролі. Становище речника італійського правительства в тій справі було нелегке, навіть може завдяки тому, що німецькі делегати з Півд. Тиролю не приїхали, бо їм італійське правительство не дозволило виїхати. Відгомін цеї дискусії можна знайти у промові Мусолінія виголошеній кілька днів опісля у протинімецькім дусі. Взагалі питання меншостей набрало першорядної ваги. Спеціяльна підкомісія поставила проект нової процедури в справі національних меншостей перед Радою Союза Народів. По думці проекту так позиваюча меншість як і представник візваної держави мали виступати як рівні собі процесові сторони. Рада С. Н. малаби отже рішати спірні справи у формі явного процесу. Що цей внесок не прийшов навіть під голосування, про це постаралися представники »заінтересованих« держав, як прим. Польщі. Дискусію над цим проектом відложили до чергового конгресу, що має відбутися в жовтні ц. р.

Конференція Чічеріна в Берліні.

Після побачення зі Штреземаном у Баден-Баден має поїхати радянський нарком до Берліна. З тої нагоди видає амбасадор СРСР в Берліні Крестінскій обід, на котрий запросять міністра Штреземана і канцлера Маркса. Радянські дипльомати по недавній невдачі в Англії бажають тепер навязати близші взаємини з Німеччиною. Але що німецькі купці мають вже доволі сумні досвіди зі своїх зносин з Радянщиною, то перенесення »Аркосу« до Берліна ледви чи обіцює їм які вигоди.

АНГЛІЯ.

Англійсько-єгипетський спір.

Між Англією і Єгиптом острий конфлікт. Безпосередною причиною його було те, що єгипетський парлямент постановив збільшити єгипетську армію і відмовити платню для англійського ген. інспектора англійських військ т. зв. сірдара. На це британське правительство переслало єгипетському урядові ультімат з домаганням, щоби британський »сірдар« дістав право начальної управи над єгипетським військом і щоби цей сірдар був одиноким звязковим між армією і королем Фуадом. Вразі невиконання тих домагань Англія цофне своє визнання Єгипту незалежною державою з 1922 р. Для піддержання ультімату вислала Англія три воєнні кораблі.

Оце тільки зовнішний вияв довголітних змагань між Англією а Єгиптом. Хоч Англія і визнала суверенність Єгипту, то одначе вона не зреклася своїх гарантій військових і економічних, які має в Єгипті у виді армії і посідання Судану. Єгипет стремить до того, щоби дістати від Англії Судан, що булоби дійсною гарантією його політичної і господарської незалежности. Даль-

Початки християнства на Україні.

Привикли ми уважати початком християнства на Україні часи Володимира Великого, а саме охрещення Києва 987 або 988 р. Це оправдане о стільки, що за Володимира Святого християнська Церква приймає характер державної і християнство відносить остаточну побіду над поганством. Але притім не треба забувати, що пропаганда християнства почалася значно давнійше і визнавці християнської Церкви були на Україні вже і на кілька століть перед Володимиром. Давні українські історики з XVII. в. говорили все про п'ять хрещень України, уважаючи Володимирове хрещення аж пятим з ряду. В цих оповіданнях було богато легендарного, але можна знайти тут зерно правди: — християнство поширилося на Україні довгі часи перед урядовим признанням Церкви 988 р. Розглядом цеї цікавої справи займається Вячеслав Заїкин, професор православного богословського факультету в Варшаві (відомий з обективного становища супроти унії) в праці »Християнство у східній Европі від апостольських часів до князя Ігоря Старого« (у варшавськім видавництві правосл. богословів »Елпіс«, — польською мовою).

Відома легенда, що переховалася у найдавнійшім літописі, каже, що на »київських горах« перший проповідував Христову віру Апостол Андрій. Інші оповідання говорять про учеників св. Андрія, мучеників Інну, Риму і Пінну та св. Климентія римського, якого Нерон мав покарати засланням на Крим. В історичних жерелах не знаходимо певних потверджень про ці місії, але — по думці проф. Заїкина — не треба їх безоглядно відкидати. Ціле українське побереже Чорного моря в I—III в. по Христі було засіяне грецькими і згеленізованими кольоніями, що вели живу торгівлю з племенами Скитів, що тоді замешкували чорноморські степи, і мабуть теж зі Словянами, що жили десь над горішнім Дніпром і Припятю. В цих кольоніях, що були у звязках і з Константинополем і з Малою Азією, дуже скоро поширилося християнство і звідси ішло дальше на північ у Скитію, як тоді називано Україну. Перші християнські письменники, як Тертуліян, св. Атанасій Вел. і ин., говорять про значне поширення християнства у »скитських землях«. Отже традиції про місії перших Апостолів і їх учеників на Україні можна уважати цілком правдоподібними.

В III і IV віці маємо нові свідоцтва про поширення християнства на Чорномор'ю. В наших степах між Дніпром і Дунаєм жили тоді знов племена Готів, між якими скоро прийнялося християнство. На нікейськім соборі 325 р. був уже остроґотський епископ Павло; серед Візиґотів поширив християнство аріянин Ульфіля — з того часу походить перший германський переклад евангелія. Готи мали під своєю владою Словян — отже можливе, що і наші предки пізнали тоді християнство від германських місіонарів.

Напад Гунів і мандрівка народів на якийсь час перепинила християнські місії на Чорномор'ю. Але не на довго. Бо знов завдяки праці св. Івана Хризостома віджила Церква на півночи і навіть якийсь час істнували тут епископства. Пізнійше знов цісяр Юстініян Великий (527—565) звернув пильну увагу на Крим і причинився дуже до розвитку грецької кольонії в Херсонезі (Курсуні) на Кримі. Тоді християнство стало тут твердою ногою, як про це свідчать монументальні церкви, яких руїни відкопано в новійших часах. Українські степи замешкували тоді Анти, яких деякі учені уважають предками Українців; грецькі кольонії вели з ними живу торгівлю, а з купцями без сумніву ішли туди і християнські місіонарі — так Христова віра почала знов доходити до нас.

В VII—VIII в. в сусідстві України повстала сильна хозарська держава. Хозари, племя турецьке, займалися головно торгівлею і відносилися толерантно до ріжних віроісповідань. Тоді в краях між Доном і Волгою поширилося християнство і були тут навіть епископства. В руїнах хозарського міста Саркел над Доном відкрито звалища церков у візантійськім стилю, а серед інших предметів також численні

ше домагається, щоби Англія забрала своє військо з дельти Нілю, а для забезпеки суезького каналу хоче видержавити Англії синайський півострів на 99 літ. Та Англія, що держить у своїх руках верхівя Нілю, а тимсамим життя Єгипту, що ціною великих жертв здобула колись Судан від магометанських фанатиків не має охоти уступати. Одначе з другої сторони деякі признаки говорять, що Англія предвиджує і такий оборот справи. Чимраз сильнійше Англія забезпечується у Палестині. На палестинському боці суезького каналу розбудовує порт Фуад. Можливо отже, що роблять це на випадок, колиб їм прийшлося — по бажанню египетських політиків — винестися з Єгипту до Палестини, як колись забралися звідтам Жиди.

РАДЯНЩИНА.

Наслідки зірвання з Англією.

Зірвання взаємин з Англією, безпосередно по невдачах радянської політики на сході, впало важким ударом на Радянщину. Через те ослабло становище Радянщини на зовні, що й так було слабе. Англійська політика, що розрахована »на століття і континенти«, англійська дипльоматія, що працює з незрівнаною витревалостю, вибрали момент, коли то в цілім світі, виразно виступає протикомуністичний настрій. Реальна політика Сталіна, що стреміла до обмеження діяльности III. Інтернаціоналу (і це було причиною боротьби внутрі компартії) не мала успіху. Лишилося блудне колесо, реальна політика наказувала йти в буржуазний світ з оливною галузкою мира і шукати таки помочі до економічної відбудови країни — а в парі з тим ідеольогія наказувала вдержати диктатуру »пролетаріяту« в нутрі, а в капіталістичні краї нести вогонь світової революції. Як через реальну політику Радянщина почала входити на міжнародню політичну арену, так через пропаганду III. Інтернаціоналу знову опинилася поза скобками міжнародніх взаємин, в кождому разі поза скобками европейської системи держав. Може бути, що Радянщина попробує »відбитися« на азійськім терені, але і там успіхи не будуть тревалі. Успіхи їх можливі тільки в часі хаосу. Але як тільки прийде в Китаю до певної консолідації суспільних сил, як тільки настане там можливий лад, скінчаться і там впливи Москви.

Ліквідація Т-ва »Аркос« в Льондоні.

Викинене з Англії большевицьке Т-во »Аркос« переноситься до Гамбурга. Товариство буде мати виключно німецький перзонал. В Льондоні буде тільки його філія для ліквідації інтересів. З 400 радянських урядовців Англія видалила 70. Більшовицька делегація вже виїхала з Льондону до Москви. Тільки голова рад. торг. делегації задержався в Берліні, щоби звідтам кермувати торговельними справами з Англією.

Виключення Троцкого і Зіновєва з центр. комітету ком. партії.

Як доносять з Москви Бухарін предложив Ц. К. ком. партії звіт про діяльність Троцького і Зіновева. На основі того звіту виключили Зіновева і Троцкого з центрального комітету партії. Причиною виключення їх з партії була опозиція обох проти політики групи Сталіна, що верховодить тепер в Політ. Бюрі. Останніми часами Троцкий виступав на робітничих зібраннях з критикою політики Сталіна, з окрема сильно атакував теперішню радянську політику у відношенню до Англії.

РУМУНІЯ.

Міністерська кріза.

Недужий король Фердинанд виступив з ініціятивою змінити дотеперішнє правительство ген. Авереску, а на його місце покликати нове. Бажанням короля було мати правительство т. зв. »національної концентрації«. Положення було дуже напружене, бо ген. Авереску не хотів уступати, вкінци таки уступив, а місію утворення нового правительства дістав кн. Барбу Стірбей, що політично стоїть близько ліберальів, а з окрема до Братіяну. Коаліційне міністерство Стірбея опиратися буде на всіх румунських партіях з винятком народньої партії ген. Авереску. Покликання до влади правительства Стірбея вважають за початок акції проти можливого повороту кн. Карла. Кн. Стірбей, дотеперішний міністер двора і повірник королевої, є звісний як особистий противник кн. Карла. Очевидно, що двірська група, рахуючись з можливістю скорої смерти недужого короля, бажає при помочі ліберальів як Йоргі і Люпу задержати на той час владу у своїх руках.

Розвязання парляменту.

Румунський парлямент розвязаний. Нові вибори назначені на день 7. липня, а речинець скликання парляменту на 27. липня. Скасовано міністерство для Семигороду, Бесарабії і Буковини.

ЮГОСЛАВІЯ.

Зірвання дипльоматичних взаємин з Альбанією.

В Тірані в Альбанії арештували перекладчика югославянського посольства Вука Джурковича і сконфіскували йому дипльоматичну переписку. Арештованому *закинули шпіонажу в користь* Югославії. На ноту Югославії в тій справі альбанське правительство відповіло, що вважає Джурковича за свого підданого, котрому отже не прислугує право екстериторіяльности. Ця відповідь не вдоволила Югославії і вона відкликала *свого посла* з Альбанії, котрий вже відплив до Катаро. Тим самим зірвано дипльоматичні взаємини між обома державами. Може не без основи підозрівають в тім розриві руку Італії.

В Белграді, столиці Югославії викликало це зірвання взаємин велике вражіння. В місті проголошено стан облоги. Будинку італійського посольства стереже поліція. Воєнні кораблі дістали наказ вернути до пристаней. Границі альбанська й італійська обсаджені військом. Все таки політичні кола Югославії сподіваються, що Франція виступить як посередниця і що до війни між Югославією й Альбанією не прийде.

Українські діти до української школи!

В місяці червні відбудуться шкільні записи на 1927/28 шкільний рік.

В місті Львові як також у всіх містах і громадах, де є українські приватні всенародні школи »Рідної Школи« і захоронки, подбає громадянство, щоби всі українські діти вписати до тих шкіл, а в передшкільному віці до українських захоронок чи садків.

В тій цілі при Кружках »Рідної Школи« створити **»Комітети Опіки й оборони української шкільної молоді«,** які розділивши між себе дотичні райони, подбають *про стягнення* української дітвори до своєї рідної школи.

Шкільну оплату в наших приватних всенародніх школах платять тільки ті, що можуть її платити. Менше заможним **знижується** шкільні оплати до половини, третини і четвертини, а незаможних і безробітних **цілковито звільнюється від шкільної оплати.**

Опріч того бідна дітвора дістає шкільні книжки чи убрання, чи обуву, а навіть на випадок потреби доживлювання і лікування.

Навчання в наших приватних школах відбувається по міністеріяльним плянам, а опріч того дістає молодь старанне національне виховання на підставі української історії, географії і літератури. Ідучи за потребами часу в наших приватних школах ріжного типу звертається увагу і на практичний бік. І так: У всіх наших школах практично твориться шкільні кооперативи, щадничі каси, а далі ріжні варстати, як: шиття і крою, шевські, столярські, шлюсарські, моднярства, роблення ґузиків, переплетничі та проектується варстати й на інші роди ремесла.

Молодь наших приватних шкіл, що бажає продовжувати науку в середних школах, здає іспити до ґімназії з добрим успіхом без окремого підготовування.

Дитина, що учащає на науку до приватної школи чи курсу (збірні лекції) »Рідної Школи«, виконує тим самим цілковито свій шкільний обовязок і ніхто не має права силувати її ходити до державної школи.

Наші приватні школи стоять на висоті свойого завдання і вповні заспокоюють по-

---

хрести з VIII в. Але пізнійше християнство тут підупало. Коли св. Кирило в половині IX. в. відвідав Хозарію в місіонарських цілях, не добув ніякого поважнійшого успіху. В VIII в. було також окреме епископство в Тмуторокані над керченським проливом, де потім стрічаємо сильну українську кольонію.

Початок IX. віку приносить нам уже докладнійші вістки про християнство на Україні. В життю св. Стефана сурaжського к. 800 р. є оповідання про напад руського князя Бравлина на Крим і про це, що цей князь прийняв хрещення разом зі своєю старшиною. Не знаємо, чи це був Словянин, чи варяжський ватажок (Варяги звалися Русами), але це перша поіменна звістка про хрещення Руси. В іншім життю св. Юрія амастридського з перших десятиліть IX в. є знов вістка про якогось руського князя, що охрестився і »ті, що почитали гаї і сіножати, стали почитати церкви Божі«.

Пізнійше вісток про християнство серед Русів є все більше. Арабський письменник Іби-Хордадбег з другої пол. IX в. згадує про »руських« купців, що звали себе християнами. Життя св. Кирила оповідає, що цей Апостол Словян в Херсонезі на Кримі знайшов Євангеліє і Псалтир »росьски письмени писано«. Але про місію св. Кирила на українських землях не знаємо нічого більше, хоч стара українська традиція одно з хрещень Руси приписує і св. Кирилови та Методієви.

Про новий факт навернення наших Словян оповідають византійські письменники коло 860 р. Тоді знов вихрестився один з руських князів, що ходив походом на Царгород — тоді утворено окрему руську епархію, на чолі котрої стояв епископ чи навіть митрополит. В Київі княжили тоді князі Аскольд і Дир, варязькі завойовники — може бути, що це вони прийняли християнство. Це був новий хрест Руси.

Але мабуть християнство не перетрівало в Київі довго. З часів Олега нема ніяких традицій про християнську Церкву. Новий розвиток християнської пропаґанди приходить знов за володіння Ігоря, коли то в Київі є вже християнська церква св. Іллі — та за княгині Ольги, що приймає хрещення і веде християнський двір.

Це короткий зміст праці проф. В. Заїкина, що відкриває так богато фактів про поширення християнства на Україні від апостольських часів починаючи. Свої погляди автор аргументує численними цитатами з жерел і літератури. Хто ближче цікавиться цею темою,, повинен звернутися до самої праці.

І. К.

Жива жертва.

Розправили крила могутньої мрії,
Порвались орлами над хмари на лет,
Розповили прапір злотистий надії,
А в груди, із серця приказ їм: „вперед“ !

Перед ними в далі калиновим квітом
Заквітчала доля той волі терем:
„Гей, разом до долі полинем з привітом,
Поборемо Кривду, Правду відберем !“

Йде Буря, шле хмари, грімкі несе громи,
Не спинить орлиного лету грізна, —
Хоч згинуть, не злинуть, де долі хороми,
Та шлях заквітчають, де Воля луна.

В пробоях пропали. Горює Родина
Шляхом над рядами зчорнілих хрестів,
Та шлях замаїла червона калина
Й за сумом несеться і радости спів.

Вже шлях перед нами правдивий ясніє,
На душах нема в нас вже рабських оков,
Веди нас на шлях цей, і Віро й Надіє,
Скувала в одно нас героїв Любов.

Так, ясна, не згасне борців наших жертва,
Жива все жевріє із мертвих могил,
Бо жертва за Правду ніколи не мертва,
Живим із могил дає сил, дає крил.

Я. Вільшенко.

треби виховання і навчання української молоді.

Адреси наших приватних шкіл і захоронок в місті Львові і його передмість ось такі:

I. ВСЕНАРОДНІ ШКОЛИ.

Для середмістя і стрийської дільниці:

8-клясова дівоча ім. Шевченка — вул. Мохнацького ч. 12.

5-клясова хлопяча ім. Шевченка — вул. Мохнацького ч. 12.

Для городецької дільниці:

7-клясова дівоча ім. Грінченка, площа св. Юра ч. 5.

7-клясова хлопяча ім. Грінченка, вул. Городецька ч. 95.

Для жовківської дільниці:

4-клясова мішана ім. Короля Данила, вул. Жовківська ч. 62.

Для личаківської дільниці:

5-клясова мішана ім. Князя Льва, вул. Крупярська ч. 15.

Левандівка:

Всенародня мішана школа, вул. Варшавська ч. 8.

Клепарів:

Всенародня мішана школа, в Народнім Домі (біля церкви).

II. ЗАХОРОНКИ.

1) Для середмістя при вул. Руській ч. 3.

2) Для городецької дільниці, пл. св. Юра ч. ч. 5. і вул. Городецька ч. 95.

3) Для жовківської дільниці, вул. Жовківська ч. 62.

4) Для личаківської дільниці, вул Личаківська ч. 84.

5) Для стрийської дільниці, вул. Софії, ч. 25.

6) Левандівка, вул. Варшавська 8.

7) Клепарів, в Народнім Домі (біля церкви).

8) Замарстинів, вул. Львівська 56.

Земіпка. До захоронок можна записувати діти також через Управи шкіл.

Ми певні того, що українське Громадянство сповнить свій обовязок і спрямує усю українську дітвору до своїх рідних шкіл і захоронок.

Головна Управа »Рідної Школи«. *І. Чапельський* вр. голова. *А. Зелений* вр. секретар.

ПЕРШОРЯДНА РОБІТНЯ
Марії Волянської-Павлюк
ЛЬВІВ, Собеського ч. 12.
Телефон 17-04.
ВИКОНУЄ
найвибагливіщі сукні, костюми та плащі жіночі
СОЛІДНО, В НАЙКОРОТШІМ ЧАСІ ТА ПО ПРИСТУПНИХ ЦІНАХ.

Дописи.

Суходіл (Місія). На полудне від Долини в Карпатах по лівім боці річки Чечви лежить село Суходіл. Невеличке й небогате воно. Положене 700 м. понад поверхнею моря і окружене довкруги немов вінком горами, в котрих деякі верхи числять понад 1300 м. Жителі сего села мають дрібку землі, яка становить маленький остров серед моря лісів державних. Забуті світом і людьми, але не забуті Богом, дочекались сими днями св. Місії. Більш чим пісковій землі по посусі було треба сим з природи добрим та духово занедбаним, а війною релігійно й морально здеморалізованим людям сеї духової віднови та релігійного відродження. Тамошний ревний адміністратор о. Йосиф Чайковський запросив на сю місію, що тревала від 28/5 до 5/6 1927, двох ОО. Василіян, які стали добрими оруддями Божої ласки й стягнули й порушили й загріли серця суходільців і инших учасників то своїми проповідями то світлянними біблійними образами, які були дуже атракційним орудником. Характеристичне слово про сю місію сказали учасники устами одної жінки до декана о. Патрили, котрий питав їх, як іде св. місія: »Навіть медвідь, що жиє сто літ в групі, певно зворушився-ся б й поправився, колиби прийшов на сю місію«. На жаль не допискали наші священники й не прибули з помічю в такім числі як треба. І тому богато людей, особливо з других сусідних сіл не могло відбути св. сповіди й відійшли до дому. Місцевих сповідали ОО. Місіонарі, О. Декан (який 6 миль прийшов пішки), о. Михайло Левицький і о. Йосиф Макаревич іще по місії до вечера — а відтак і другого дня. Се явище случається нераз по наших місіях. І. Ч.

Всі українські діти до української школи.

Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Оповістки.

ВПИСИ на концесіонований міністерством **курс білязнярства й артистичних робіт** С. С. Василіянок у Львові на рік 1927/28 відбуватисямуть через цілий місяць **червень** кожного дня в Управі Інституту СС. Василіянок при вул. Длугоша ч. 17. Близші інформації дається устно і письменно. Вистава ручних робіт учениць сьогорічного курсу буде відчинена від 10—15 червня ц. р. в будинку гімназії СС. Василіянок при вул. Длугоша 17. 2—3

ПОДЯКА.

Дяки бучацького деканату складають цею дорогою Ексцеленції Преосвященому Григорію в Станиславові сердечну подяку за ласкаве опікуваниця долею дяків у Станиславівській Епархії та поручення Всеч. ОО. Парохам відступити відповідну скількість поля для дяків у парохіях.

На доказ сердечної вдячности дяки згаданого деканату урядили дня 24. мая 1927 р. о год. 8 рано в Бучачи торжественну Службу Божу за здоровля нашого Преосвященого, котру відправив Впр. о. Декан Д. Нестайко, та зложили на сироти 72 зол., котрі відіслано до Станиславова.

Переволока, 28. V. 1927.

За Комітет: **Павло Кухтин, Віктор Терлецький, Стефан Лопушанський.**

Дирекція прив. учительської Семинарії жіночої СС. Василіянок в Яворові — з правом прилюдности »а« — оповіщує отсим, що вступні іспити на II, III і IV. курс будуть відбуватися в днях 28 і 29 червня, а на курс I від 1 до 5 липня ц. р. лекційною системою.

При зголошенню до іспиту треба предложити а) метрику хрещення, б) свідоцтво лікарське від повітового лікаря і в) послідне свідоцтво шкільне. 1—2

НОВИНКИ.

Вбивство радянського посла у Варшаві. Дня 7. червня о год. 9.50 ранком вбито на варшавськім залізничім двірци радянського посла у Варшаві Петра Лазаревича Войкова. Посол Войков стрічав на двірци б. радянського представника в Льондоні Розенгольца, що переїзджав з Льондону до Москви. В хвилі, коли поїзд мав рушити, приступив до посла молодий чоловік і стрілив до нього шість разів. Зараз по перших стрілах посол вийняв револьвер і також стрілив до напасника, але поцілений в грудь заразже впав на землю. Його відвезли до шпиталю, де негайно переведено йому операцію. В годину після замаху посол Войков закінчив життя.

Вбийника посла зловлено на місци. Є ним Борис Коверда, Москаль, гімназіяст 8 кл. з Вильна. Кажуть, що першою його відповідю на питання, длячого стріляв, була: »за національную Россію против Інтернаціоналу«. Каже, що вбивства довершив з власної ініціятиви з ідейних мотивів. Не належить до жадної партії. Бажав перенестися до Радянщини, але посол Войков не давав йому дозволу на виїзд. Тіло Войкова перевезли до будинку радянського посольства. Після забальзамування відвезуть його до Москви.

Обовязки посла обняв тимчасово легаційний радник радянського посольства Улянов.

Ще того самого дня рад. посольство видало про вбивство Войкова спеціяльний комунікат. В комунікаті звертається увагу на деякі обставини, *котрих не подала варшавська преса. Посольство* СРСР. домагається, щоби його представник був приявний при вступнім слідстві.

Страшний вибух порохівні під Краковом. Саме в перший день лат. Зелених Свят навістило село Вітковіце, що лежить пять кільометрів від Кракова, велике нещастя — вибух порохівні, що є в цему селі. Вибух послідував докладно о год. 10 мін. 16 рано. В Кракові почули ряд детонацій щораз сильніших. Вскорі зорентувалися, що це вибух порохівні в Вітковіцах. Наслідки вибуху страшні. Нема в Вітковіцах ніодного цілого будинку. Дахи всі позривані, денеде повалені мури, деревляні хати повалені, вікна та двері покручені. Офіціяльний комунікат подає, що жертвою експльозії впало два магазини з саперським стріливом, бездимний порох та пікриновий квас у бочках. Артилерійського стрілива ці магазини не мали. Оба магазини були віддалені від себе на 20 до 30 метрів і відділені високим земним валом. Урядовий комунікат подає, що на місці погиб вартовик, важко ранений комендант варти Нежонд, легко ранених є кілька вояків.

Вбита й одна цивільна людина, а рани й покалічення потерпіло біля 150 людей. Та краківські газети подають, що ранених куди більше. Що правда, рани легкі й не загрожують життю. Краків перебув уже протягом останніх 15 літ отсе вже третій такий вибух амуніції. Загалом стверджують, що цей останній вибух наслідками, був найстрашніший, бо погибло кілька людей, а ранених понад 480 і матеріяльні шкоди так в Кракові, як і в повіті доходять до трьох міліонів золотих. Найбільш потерпів Краків через це, що міські санітарні заведення зівсім знищені, так що мусили забрати відтам недужих. Що найгірше, то се, що дітей недужих шкарлятиною розмістили по шпиталях і приватних домах. Це може причинитися до поширення шкарлятини в Кракові. В Кракові потерпіли покрівлі на домах та вікна. Причина вибуху доси не стверджена. Думають, що катастрофу спричинила довга спека, та не виключений і замах.

Вигублення жителів міста. У провінції Шантунг бандити опанували містечко Гонгсган по пятидневній облозі й знущалися жорстоко над населенням. Із загального числа 300 жителів вирятувалося всего 30 людей. Китайців вішали за ноги на деревах і так приводили їх до повільної смерти. Дітей в очах батьків убивали або живцем кидали в полумя горіючих домів. Місто по вигубленні населення й ограбленні домів спалено. Ватажок банди пімстився так за страти, що потерпів наслідком опору жителів у часі облоги.

Увільнення ген. Розвадовского. Ген. Розвадовского, що як відомо, був арештований торік у часі перевороту в Варшаві, випустили вчера з тюрми в Вильні на Антоколі. З Вильна поїхав у Варшаву, де був на півгодинній авдієнції в марш. Пілсудского. Відповідатиме з вільної стопи.

Застрілення бандитів. Оноді в ночі поліція вистежила двох грізних бандитів Будніка та Йойчика, що скрилися в хаті господаря в громаді Тетерева. Поліція обставила хату й візвала бандитів, щоб піддалися. У відповідь посипалися стріли з хати. Поліція відповіла стрілами й так вивязалася обосторонна стрілянина. Обох бандитів убито.

Підпал скарбової палати в Познані. Дня 4. червня пополудні в будинку познанської скарбової палати вибухла пожежа. Завізвана пожарна сторожа скоро вгасила огонь. Слідство вказує на підпал.

Кінець шкільного року 25 червня. Часописи подають, що шкільний рік покінчиться нормально, себто 25. червня.

Присилайте передплату
та приєднуйте передплатників для „Правди“, часопису для народа.
АДРЕСА ПОКИЩО:
„НОВА ЗОРЯ“ (для „Правди“.)
Львів, Сикстуська 39 А.

До наших П. Т. Відборців та Інтересентів!

Отсим маємо честь повідомити Вас, що ми поручили виключне наше заступство на **Галичину, Поділля, Волинь, Шлеськ Горішний і Долішний фірмі**

ІГІҐ Міжнародне торговельне і промислове Товариство, Спілка з обмеж. пор. у Львові **IHIG**

Просимо отже наших П. Т. Клієнтів та Інтересентів при купні НАШИХ ФАБРИКАТІВ, а зокрема ССУЧО-ҐАЗОВИХ МОТОРІВ, РОПНИХ МОТОРІВ ДІЗЛЯ, компресорів і ин. виробів фірми **Winterthur,** звертатися прямо до вище названої фірми як **виключного нашого представника,** котра в разі потреби буде служити всякими інформаціями, проєктами і коштописами.

Вінтертур, у цвітні 1927. **Швайцарська фабрика паровозів і машин Winterthur (Швайцарія).** 1—1

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ВІДЛИВАРНЯ ДЗВОНІВ

МИХАЙЛА БРИЛИНСЬКОГО

Львів — Замарстинів, вул. св. Михайла ч. 14.

(ВЛАСНИЙ ДІМ)

Поручає Впр. Духовенству, Церковним Брацтвам і Комітетам **дзвони** з найлучшого металю о чистім звучнім голосі, під гарантією чистої гармонії як також і витревалости. Достарчає дзвони довільної величини як поодиноко так і гуртом. На складі находиться значна скількість готових дзвонів на всяку вагу і тони. Солідність фірми потверджують численні похвальні листи і признання П. Т. Відборців. КУПУЄ СТАРІ, РОЗБИТІ ДЗВОНИ і на жадання переливає на нові. **Відливає артистичні відливи, як бронзівничі, будівельні, машинові, плоскорізьби, фігури і т. п.** 2

Українська парова фабрика цукорків і помадок

„Фортуна Нова"

вл. К. Авдиковичева

у Львові, вул. Кордецького ч. 23.

Склеп: вул. Руська ч. 1.

поручає всякого рода

ЦУКОРКИ найлучшої якости.

Набувати їх можна

у Львові та у всіх складах Народ. Торговлі й Пов. Союзах Кооператив. 3—5

НЕ СТИДАЙСЯ!

Не стидайся, коли Ти або хто з Твоїх — дружина чи дитина мають ПРОПУКЛИНУ, бо це терпіння **не є з власної вини.** Але великим гріхом є **занедбання пропуклини,** що в наслідках для **людського життя є грізне.** — Кождий хорий на пропуклину **нехай негайно звернеться особисто до**

Закладу М Фрайліха

Львів. Городецька 35

винахідника і спеціяліста **патентованих бандажів руптурових** для мущин, женщин і дітей. Цим опаскам сотки людей завдячують повне виратування без піддання операції. Свідчать про се золоті медалі, почесний докторат, дипльоми як також листи з подякою великих достойників, священиків, офіцирів і лікарів. Нічого дивного, що фірма **М. Фрайліха,** істнуюча від 60 літ, зєднала собі в тім напрямі не тільки в краю але й заграницею провідне становище.

Пані обслугує жіноча сила.

Особи, що виїзджають до купелів, а мають пропуклину, хай ту подорож вихіснують та відвідають моє заведенне у Львові для приправлення моїх патентових опасок. 1—1

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон поручає **наймодніші**

капелюхи і шапки

Ф-ма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

ЦІНИ ЗНИЖЕНІ! — — — ВИБІР ВЕЛИКИЙ!

ЄВАНГЕЛІЯ служебники, молитвослови, книжки до бібліотек, книги канцелярійні, оправляє дешево і на час переплетня **П. ПОДОЛЯКА, Львів, вул. Жовківська ч. 28. І. поверх.**

Годинники найліпших фабрик, всякого рода **вироби зі золота і срібла, біжутерії** поручає звісна від десятків літ зі своєї солідности **християнська фірма**

Іван Сельтенрайх, Львів, Марійська пл. 5.

Для Всеч. ОО. Священників продається також на догідні рати. 4

Лікарсько-дентистичне Заведення

д-ра Симона Раппапорта і Якова Насса

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.

Пльомбування й винимання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. — ІІ. Т. урядовцям і студентам значна знижка. — Полекші в сплатах. 5

Найдешевше жерело для тих — **що потребують ОКУЛЯРІВ** Спеціяльна робітня репараційна. Ціни конкуренційні. ☛ Достава для Каси Хорих **ОПТИК БРАНДАЙС, Львів, Сикстуська ч. 9.** 5

ПЕТРО ҐЕЛЕМЕЙ

БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ

ЛЬВІВ, ВУЛ. ВІРМЕНСЬКА Ч. 30.

Виконує дешево й солідно всякі відновлення церковних знарядів, як: окуття до євангелій, павуки, чаші, монстранції, процесійні хрести, також нові хрести і мідяні кулі, золочені в огні (на куполи).

Приймає замовлення на церковні дзвони з як найлучшого матеріялу з милозвучним голосом по низьких цінах і догідних услівях.

Замовлення полагоджує точно і в умовленім часі.

УПРАВА МІСІЙНОГО ІНСТИТУТУ оо. Редемптористів у Збоїсках п. Знесіння подає до загального відома, що прийматиме на рік 1927/8 учеників до свойого Заведення (ґімназія типу клясичного). Ближчих інформацій уділяється на бажання. 2—3

Евхаристійні Пісні (5 пісень)

на мужеський і мішаний хор

о. Йосифа Кишакевича.

можна дістати В АДМІНІСТРАЦІЇ „НОВОЇ ЗОРІ" по ціні 2 зл. 50 сот. за примірник З почтовою порученою пересилкою по 3 зол

Зєднуйте передплатників „НОВІЙ ЗОРІ"!

ПОВІДОМЛЕННЯ.

МАЄМО ЗА ШАНУ ПОВІДОМИТИ, ЩО МИ ДІСТАЛИ ВИКЛЮЧНЕ ЗАСТУПСТВО НА **Галичину, Поділля, Волинь, Шлеськ Горішний і Долішний**

Швайцарської Фабрики Паровозів і Машин Winterthur

Постачаємо всякі фабрикати, а зокрема ССУЧО-ҐАЗОВІ МОТОРИ, РОПНІ МОТОРИ ДІЗЛЯ, КОМПРЕСОРИ і т. п. вироби фірми **Winterthur,** а також повне уладження **млинів, турбіни Франціса, вальці, лущарки „Марс"** , оригінальну шовкову ґазу швайц. REIF-FRANK, складові частини і т. п.

Достава скора на догідних услівях. Коштописи й всякі інформації безплатно.

„IHIG" 1—1 **Міжнародне Торговельне і Промислове Товариство, Спілка з обмеженою відповідальністю.** **ЛЬВІВ** **Тел. 413. Тел. адреса: „IHIG" - LWÓW**

Видає і редаґує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 24 (75) (Należytość pocztową zapłacono ryczałtem) Львів, 19. червня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „НОВА ЗОРЯ" ЛЬВІВ, вулиця Сикстуська Ч. 39 а.

Конто почт. щад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: квартально 4 зол. Місячно 1·50 зол. ЗА КОРДОНОМ: Річно: 3 ам. долари або 1х рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Християнської Орґанізації.

ЗМІСТ: Червона небезпека. — Світла і тіни нашого церковно-народнього життя. — З церковно-релігійного життя. — Огляд часописів — Католицьке життя між Словінцями (фейлєтон). — З українського життя. — Політичний огляд. — Спіритизм (фейлєтон). — Дописи. — Оповістки. Нові книжки і видання. — Оголошення.

Червона небезпека.

Хто хоч трохи обізнаний зі суспільним питанням, цьому ясно, яке може бути, мусить бути і дійсно є відношення соціялізму (марксизму) до всякої релігії загалом, а до християнської зокрема. Знає це також аж надто добре з авторитетних рішень церковної влади кождий свідомий католик.

Та в боротьбі, а ще в боротьбі світоглядів, уживають несовісні люде всяких засобів. Одними з них це причаювання, скривання, обдурювання, відвертання уваги, фразеольоґія ітд. Цих саме середників уживають соціялісти дуже часто в відношенню до релігії. Тому ніколи не слід забувати католикови, які є окопечні цілі марксизму щодо релігії й Церкви.

Ще одно треба мати на увазі. Не слід у таких випадках відріжнювати соціялістів всякого роду, від комуністів чи большевиків. І соціялісти й большевики це такі самі марксисти, їх відношення до релігії ідентичне.

Про це згадували ми вже, коли писали про віденські вибори; на це маємо також і свіжий доказ.

Ось які тези проголосив недавно »Інтернаціонал пролєтарських Вільнодумців у Відні«:

»Найуспішнійші ідеольоґічні сили реакції є: релігія і націоналізм. Мета релігії є відтягнути пролєтаріят від його клясових інтересів. Наша боротьба проти клерикалізму й шовінізму, це частина визвольної революційної боротьби... Сучасні релігійні ідеольоґії разом з капіталістичною господаркою засуджені історією на запанад. Визиск є міжнародній. Релігії вживає як засобу до своєї мети. Пролєтарський вільнодумний рух це частина загального великого соціялістичного руху. Його особливе завдання на ґрунті революційної клясової боротьби й наукового соціялізму є викорінити релігійну ў й буржуазну ідеольоґію з пролєтарських умів... Кожда пролєтарська партія мусить боротися за це, щоби для держави релігія була приватною справою, але у відношенню до самої партії релігія не повинна бути приватним ділом. З окрема від провідників пролєтарського руху, треба жадати, щоби в цілости станули на ґрунті марксизму, що не дасться погодити в ніякою релігійною ідеольоґією«.

Хиба аж надто ясно!

Такий є соціялізм чи марксизм в теорії. А в практиці? Загляньмо в країну, керовану сьогодня марксистами-большевиками.

Російський комунізм, узглядняючи релігійність російського народу, не виступав перед революцією надто вороже проти релігії; він збував радше релігію мовчанкою. Та з хвилею, як захопив владу, виявив зараз виразно своє лице. Він розпочав відразу боротьбу з християнством. Думали, що те переслідування релігії в початках революції 1918 р. це тільки наслідок розвязання диких інстинктів, звичайна річ в часі кождої революції, та невдовзі показалося, що боротьба з релігією це для большевиків принціп.

Прогнану релігію заступили большевики культом Леніна. Ось новий доказ, що людська душа потребує віри. Большевики зробили з Леніна божка. Його слова наводять так, як ми наводимо слова св. Письма. Забальзамоване тіло Леніна почитають як які св. мощі. Щоби тим лекше знищити релігію, основують антирелігійні семинарії, видають на духовенство засуди смерти на основі неправдивих документів, церкви призначують на кіна або бюра. Монастирі скасовані. На гробах не вільно ставити хрестів.

А наслідки цеї боротьби з релігією?

Розпуста є в Радянськім Союзі явна і найскрайніша. Буває часто, що дванацятьлітні дівчата заходять в тяжу. Під кличем: »Проч зі соромом«, уряджують большевики найогиднійші нагі походи в білий день. Родичі учать дітей красти. В однім році 1923, в першім його півріччу, начислено між дітьми 23.317 злочинів; діти обовязані бувати на виставах, на яких експоновані найбільш сороміцькі проступки. З оглядних 53.000 дівчат 88% займалося проституцією; захисти бездомних дітей це радше люпанарі.

Ось маркеизм в практиці!

Цю червону небезпеку, мусять собі християне добре усвідомити, їм не вільно й на хвилину забувати, чим є і до чого веде марксизм. Відповідно цьому мусять вони й свою християньку акцію вести так, щоби до тої червоної небезпеки не допустити, щоб її усунути, здусити, викорінити.

О. ВАСИЛЬ НАВРОЦЬКИЙ.

Світла і тіни з нашого церковно-народнього життя. Обнова брацтв.

(Дискусійна стаття.)

Сьогочасні наші брацтва церковні, колишні активні і випробовані установи церковно народні, вже загубили свою славну, історичну, традицію і зійшли на брацтва »свічкові«. Ціла їх діяльність обмежується до складання датків на свічки, свічення їх в свята та неділі й обходів з тацами. »Держаться радше своєю інерцією і застоєм, чим живою діяльністю«[1]). Лиш зрідка лучаються брацтва, що живуть ще не лиш цим формальним житєм, а завдяки хистови і зручному проводови священика проявляють і змістове, внутрішне життє та виказують поступ в напрямі освячення. Сю задачу в більшій мірі сповняє Апостольство Молитви, яке прм. в станиславівській дієцезії становить сильну, духом і суцільну формою орґанізацію, завдяки починови свойого Владики[2]).

Тому, що Апостольство М. се установа-стоваришення о стисло означених цілях, маюче на меті головно аскезу, себто освячення душі через молитву і культ Серця Христового, до його не можна підтягати під спільний знаменик брацтв і так само його ніяке брацтво заступити не є в силі. Якщо ходилоби о альтернативу, чи Апостольство, чи брацтво, то відповідь без найменшого сумніву буде за Апостольством.

Та з другого боку, і Апостольство не заступить у всім брацтва. Душпастирський досвід учить, що хочби з оглядів чисто практичних парохія і церква без брацтва обійтися не може, не кажучи вже про правну сторону ріжних фондацій, хат, пасік брацьких тощо. Виходить з цего,, що треба і сю випробовану орґанізаційну форму задержати, а тільки зреформувати її, обновити новим змістом.

Полишаю на боці справу обнови духа, себто скріплення внутрішнього життя брацтв і їх членів в напрямі релігійного виховання Се не є предметом отсих моїх міркувань. Раз, що релігійний рівень, розвій та життєздатність брацтва зависить, як повисше сказано, в великій мірі від індівідуальности, себто праці і хисту душпастиря, — а друге,, що на устійнення та спрецизування загальних норм і вказівок для загалу, духовенства потрібно цілого пляну, реорґанізаційного і взірцевого статуту, складеного духовною владою на основі зібраного матеріялу, з досвіду многих.

---

[1]) Пор. о. Дм. Курдидика »Від слів до діл«. Нива 1926. ч. 11—12. ст. 385.

[2]) Гл. »Набоженьство до Найсв. Серця Г. н. І. Христа, як підручник для священиків уложив Григорій Хомишин епископ стан. Станиславів 1920. — з такою присвятою: »В честь і славу Найсв., Наймилост. і Найсол. Серця Г. н. І. Хр. присвячую і жертвую сю мою немічну працю в тім наміренню, щоби з того серця як незглубимого істочника щедрот і благодатей прийшла поміч, ратунок і милосердіє для безталанного українського народа«. (Книжка на вичерпанню або вже і вичерпана).

[3]) Про актуальність справи брацтв і потребу їх реформи свідчить між иньшим кілька статтей, які появилися наприкінци м. р. і ц. року в »Новій Зорі« і »Ниві«. Їх авторами душпастирі з всіх 3 дієцезій. Собор скальського деканату, відбутий 19.

Осьтут порушу тепер 2 практичні справи, які, як показує досвід, оживлюють життя в брацтві, скріплюють їх орґанізаційну силу, роблять їх більш активними, їх членів вяжуть спільним інтересом, а що найважніше, в великій мірі впливають на піднесення християнської моралі.

Перша з тих справ то братський мировий суд. Його завданням розсуджувати і лагодити спори між членами брацтв. Введення в життє так виглядає:

На річних сходинах (зборах) брацтва, які звичайно відбуваються в Томину, неділю або по брацькій Службі Б., братя вибирають зпоміж себе 2 суддів, третим з уряду є місцевий священик. Таксамо сестри на сходинах свойого брацтва вибирають 2 сестри судові, третим є священик. Мужеський суд судить спірні справи між братьми, жіночий між жінками; в випадку мішаного спору, себто між братом і сестрою оба суди засідають, то є 4 особи а головує пятий священик. Зараз по виборі судів священик оповіщує на братських зборах, опісля в найблизшу неділю в церкві, що в справах спорів та обид словних і чинних ніхто з братів чи сестер не сміє вдаватися до світських судів, а свої жалоби має вносити до церковного суду, а хтоби важився зломити цю постанову, буде з брацтва виключений. Так само внесення жалоби до світського суду, в случаю заходячої конечної потреби мусить мати згоду мирового братського суду. Скликує суд священик, оповіщуючи в церкві день, годину і місце сходу (в братськім домі, читальні, в парохіяльнім домі). Своє засідання відбуває суд звичайно в неділю чи свято, з правила прилюдно, з такимже переслухуванням спорячих сторін і поданих свідків. По укінченню переслухання суд йде на окрему нараду і видає присуд. Уневинює або узнає винним, присуджує зворот шкоди матеріяльної чи моральної, накладає грошеву кару (на річ церкви або убогих).

Якаж ґзекутива присуду і яка запорука, що сторони піддадуться братському вирокови? На те мировий братський суд має 2 риґори-заєоби: 1) як сказано, виключення з брацтва; 2) запис на мировий (полюбовний) суд і вишливаючі з такого запису законні риґори.

Ад 1) Предсідник на вступі, перед отворенням суду запитує обі спорячі сторони, чи безумовно піддаються судови і його вирокови, остерігаючи, що в случаю знехтування присуду дотичний член бр. буде виключений з брацтва. Щойно по одержаній згоді обох сторін відкриває суд. Цей спосіб, в справах обид і дрібнійших спорів, звичайно зовсім вистарчає[4]). За 4 роки істнування суду був лиш 1 случай непослуху судови братському і виключення за те жінки з брацтва.

Ад 2). В случаю сумніву, чи спосіб і риґор ад 1) вистарчає і буде успішний, або в справах, де предметом спору є матеріяльна річ (довги, чинитьби, поділ движимої спадщини, то що), предсідник робить запис на мировий суд. Важнійші правні постанови і законні вимоги мирового суду є такі:

§ 577 Процедури цивільної. Сторони мають бути спосібні до заключування угоди в предметі спору. Умова на Мировий суд мусить бути заключена на письмі. — § 587. Своє поступованє мирові судії означують після свобідного узнания. — § 589. Судейські чинности, які мирові судії вважають за потрібні, а до яких піднятя не є управнені, переводить на візванне мирових судіїв дотичний Суд (державний). — § 592. Готовий присуд (вирок) мировий доручується сторонам, а саме тоді, коли не відбирають його лично перед мировим судом, почтою (за рецепісом) або через нотаря. Первопис вироку мирового суду має бути заосмотрений в дату і підписи всіх мирових судіїв — і перехований разом з потвердженнєм о дорученню відписів сторонам, в мировім суді (у голови чи одного з судіїв чи у особи, означеної в записі на мировий суд) — § 594. Вирок мирового суду має для сторін значінне правосильного вироку судового.

Від себе додаю примітку, на основі закона і вимог процедури цивільної, що вказане є подати в записі, згл. у самім присуді час, з якого претенсія походить, а також вартість предмету спору в грошах.

Запис на мировий (полюбовний) суд.

Ми низше підписані піддаємось в нашім спорі о вирівнанне обопільних претенсій, походячих з удержування нами в часі від весни 1926 р. до осени 1926 р. включно, спільного запрягу коней (супруга), мировому судови, складаючомуся з трьох осіб а саме о. Василя Навроцького як суперарбітра, а Дмитра Кучера і Панька Матіящука як суддів, всіх 3 з Мушкатівки — і заявляємо, що піддаємося присудови того суду безумовно, без застереження і без відклику. — Вартість обопільних чинитьб означуємо на квоту по 150 зл., разом 300 зл., а предметом спору є невирівнана належність (довг) в чинитьбі вартости 40 зл.

В Мушкатівці, д. 23. січня 1927 р.

Василь Семак
† Марія Слободян, підписав Петро Поважний.

По переслуханню обоїх заінтересованих, поданих свідків і присутних в часі розправи господарів, як сусідів і знатоків: Михайла Задорожного, Михайла Поважного с. Василя, Івана Олещука і Михайла Білоросюка, — видано слідуючий

Присуд.

Мировий суд по сумліннім прослідженню претенсій і чинитьб, які собі обі сторони взаїмно свідчили, узнає, що вони собі нічо не винні, а витрати, які одна зі сторін доси в сій справі понесла, удаючись до адвоката, лишаються її коштами, без регресу до другої сторони.

Дата, як висше.

Дмитро Кучер вр., о. Василь Навроцький вр., Панько Матіящук вр.

Яке значіння і вплив має мировий братський суд на парохію? Річ ясна: 1) устає, як втяв, тяганина по судових термінах, передовсім у всіх справах т. зв. пискових, 2) устають витрати часу і гроша на оплачування стемплів та адвокатів і то чужих і їх наганячів (українські адвокати з правила »пискових« справ не приймають, хиба в крайній конечности, як справа вже опинилася в суді а зачіплена сторона також мусить »поставити« адвоката); 3) піднесення християнської моралі, мира і згоди в громаді; устають автоматично спори, хочби лиш під впливом других членів брацтва і під напором опінії.

Правда, створення і ведення мирового братського суду вимагає з боку душпастиря пожертвования і посвяти. Сеж ще оден труд і то в неділю чи свято, коли він найбільше запрацьований в церкві а ще й в читальни чи кооперативі... Та проте хто має сю жертву принести? Хтож, як не священик, якому в його службі Христови все присвічує найвищий ідеал Учителя-Миротворця, має стати миротворцем для повіреної йому парохіяльної громади?

Зрештою, як досвід учить, пацифікація парохії під добродійним діланням братського суду з року на рік зростає і чим раз рідше приходиться його скликувати.

(Кінець буде).

мая ц. р. вибрав до цеї справи окрему анкету і референта. Рівнобіжно і в слід за цим, сподіватись можна, пішли вже або підуть другі деканати нашої провінції.

[4]) Прм. з громади, де я душпастирюю: Тереска К., обряду латинського, є членом місцевого брацтва церковного сестриць. Допустилася словної зневаги супротив голови Надзірної ради і одного з управителів місцевої кооперативи »Надія«, при розмежуванню сіножати винаймленої кооперативою від місцевого дідича. Вирок: Винна обиди словної. За кару заплатить до 3 днів 5 зл. на річ церкви, або »не буде тримати свічки через 1 рік«. Пересунені нею палики межі мають бути назад поставлені там, де двірський економ був назначив. — До 24 годин зложила гривну. Палики на давне місце поставлені.

З церковно-релиґійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Сімдесятьліття уродин Папи Пія XI.

З нагоди сімдесятьліття уродин Папи Пія XI., яке цілий католицький світ обходив 31 травня 1927 р., наспіли до Ювилята привіти також від керманичів богатьох европейських держав. Про спасенну діяльність теперішного Папи свідчить огляд його найважнійших енциклік. До перших належить енцикліка про Христовий мир в царстві Христа (з 23 грудня 1922), дальше енцикліка з нагоди тристалітнього ювилею смерти св. Франца Салійського (23 січня 1923), енцикліка з нагоди шістьсотліття канонізації св. Томи з Аквіну (29 червня 1923), енцикліка з нагоди тристаліття смерти св. Йосафата (12 листопада 1923), енцикліка, що заповідає св. рік (29 травня 1924), енцикліка, якою Папа установив свято Царя Христа (11 грудня 1925), місійна енцикліка (28 лютого 1926) і енцикліка з нагоди сімсотліття смерти св. Франца з Ассізі (30 цвітня 1926).

ПОЛЬЩА.

Евхаристійний зїзд.

Дня 25 і 26 червня ц. р. відбудеться в Іновроцлаві під протекторатом ґнезненського митрополита й познанського архієпископа осьмий католицький зїзд, що матиме евхаристійний характер. На зїзді будуть такі реферати: »Евхаристія жерелом віссю й огнищем релиґійного життя«; »Евхаристія і мущини«; »Евхаристія і жіночий світ«; »Евхаристія і дитина«; »Евхаристія і виховне питання« і »Евхаристія і молодіж«.

Загально-академічний зїзд.

Від 26—28 травня ц. р. відбувся в Познані пятий загально-академічний зїзд з цілої Польщі і Данціґу. В зїзді взяло участь 104 учасників, в тім 102 делеґатів ріжних університетських орґанізацій. Зїзд почався Службою Божою в познанській катедрі. Після Служби Божої удалися учасники зїзду на збірну авдієнцію до кардинала. Зїзд ухвалив між іншим протест проти обіжника міністра Добруцького в справі протестантської орґанізації ІМКА, домагався завішення хрестів в усіх висших школах в Польщі, виступив проти поєдинків, висказався за охороною родини і нерозривністю супружя, осудив цивільні вінчання, заявився проти спожиття з жидами, домагався боротьби з комуністами і відродження суспільного устрою в Польщі по думці доктрини християнсько-суспільної.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Орґанізованнє православної Церкви.

Сербський православний епископ Іреней перебуває від кількох місяців в Чехословаччині і працює над зорґанізованням православних громад у три епископства. Тим чином має повстати автокефальна чесько-словацька Церква, якої митрополит мешкавби в Празі.

Велеградський зїзд.

Пятий велеградський унійний зїзд має відбутися цього року від 20—24 липня. Більша часть відчитів має бути посвячена так зв. »юридизмови« в східній Церкві. Два відчити будуть посвячені заслугам свв. Кирила й Методія, а оден поглядам на Церкву в творах Достоєвського, Мережковського й Соловева. Про місійний рух і про стан східної Церкви має говорити еп. Дербіні і делеґати з ріжних країв. Зголошення слід надсилати на адресу:

„Apostolat sv. Cvrila i Metodeja", Olomouc, Salesianum, Чехословаччина.

ФРАНЦІЯ.

Паломництва до Люрд.

В післявоєнних часах змоглися значно помимо подорожіння коштів їзди залізницями паломництва до Люрд. По урядовій статистиці привезено до Люрд в р. 1926 — 12.000 хорих. В люрдській воді купалося 42.762 мущин і 120.000 женщин. Число французьких паломників виносило 200.415. Піднеслося також значно число заграничних паломників; коли в р. 1912 було їх

46.396, то в р. 1926 уже 78.645. Очевидно, що цими числами обняті тільки офіціяльні паломництва; про приватні паломництва статистики нема. Служб Божих відправлено в р. 1926 — 51.000, а св. Причастя уділено мілюнови осіб.

Торжество в честь св. Іванни з Арк.

Цьогорічне торжество в честь св. Іванни з Арк випало (8 травня) дуже величаво. В торжествах взяли громадну участь представники всіх урядів і війська. Католицькі організації віддавали честь Орлеанській Дівиці окремо. Ціла преса стверджує, що в тих торжествах проявилася в неожиданий спосіб сила французького католицизму.

ЮГОСЛАВІЯ.

Торжество в честь св. Кирила в Загребі.

Хорватсько-українська греко-католицька парохія в Загребі разом з »Кирило-Методіївським Апостольством« відсвяткувала дня 29. травня ц. р. тисячсотну річницю уродин св. Кирила. Є це по нашим відомостям перше чисто греко-католицьке торжество в ряді торжеств у честь словянського Апостола. Того дня непроглядні маси вірних зібрались у церкві Пресв. Серця Ісусового, (римо-католицькій, бо тільки вона, могла вмістити стільки греко- і римо-католицьких учасників торжества). Архієрейську Службу Божу відправив Преосв. Діонізій Ніяраді, епископ Кріжевацький. Величній східний обряд, зрозуміла церковнословянська мова і спів питомців гр.-кат. дух. семинара і місцевого хору зробили на присутніх незатерте враження. Не менше враження викликала проповідь Преосв. Діонізія, котрий закликав вірних іти слідами великого Словянина і Святого — Кирила: християнським життям і молитвою потягати других до єдино спасаємої Христової Церкви. На тім богослуженню було чимало римо-католицьких церковних достойників під проводом р.-кат. митрополита д-ра Антона Бавера.

Тогож дня відбулася святочна академія, що була не менше видатною маніфестацією живучости Кирило-методіївської ідеї. Добірну програму отворило І. хорватське католицьке співацьке товариство »Бранімір« відспіванням Преерової пісні »Нашим Місіонарям« в супроводі орхестри. Найбільшою атракцією академії була промова Преосв. Діонізія Ніярадія, котрий по мистецьки зясував значіння св. Кирила та його брата для духовного життя Словянства. Хор питомців дух. Семинара відспівав зовсім добре Бортнянського »Да воскреснет Бог«. Проф. унів. д-р Й. Маріч у своїм рефераті змалював на основі історичних документів постать і діяльність св. Кирила і під кінець реферату виказав змагання римських Папів до світової єдности Церков, що є суттю Кирило-методіївської ідеї. Инші музикально-вокальні точки були також дуже вдатні. На закінчення відспівано два гимни: св. Кирилу й Методію і папський, що їх зібрані вислухали стоячи.

ПОЛУДНЕВА АМЕРИКА.

З католицького життя.

На домагання церковних властий, правительственних партій і католицьких організацій, заведено знов в школах в Чілє науку релігії. Католицьке жіноцтво в Чілє згуртоване в трьох великих союзах: в Лізі християнських матерей, в Лізі чілійських жінок і в Союзі католицьких дівчат. Союз дівчат переняв на себе між іншим також науку катехізму по школах. — По останній статистиці числить Бразилія 39,870.000 мешканців (в 880 містах і 1407 громадах). В р. 1888 замешкувало Бразилію тільки 13,788.000 населення (в 348 містах і 916 громадах). Місійна робота йде щасливо вперед. Бразилія має 60 діецезій і 3000 священиків, між ними близько 2000 Бразилійців.

Благословення наших Владик з нагоди трийцятьліття »Місіонаря«.

В 6. ч. »Місіонаря« поміщені письма Преосв. Григорія Хомишина, Преосв. Йосафата Кочиловського і преосв. Константина Богачевського, котрі наші Владики зволили переслати Редакції »Місіонаря« з нагоди його 30-літнього ювілею.

Преосвященний Григорій, Епископ Станиславівський підносить великі заслуги »Місіонаря« в місійній праці між нашим народом. За цю працю висловлює Преосвященний Григорій вдячність для Редакції і цілого Чина О. О. Василіян і бажає Божої помочі та благословенства до дальшої праці. Душпастирям і Катехитам поручує Преосвященний прочитати своє письмо вірним і виголосити проповіди про значіння і вплив християнської преси.

Преосвященний Йосафат, епископ Перемиський, пересилає також горячі побажання для »Місіонаря«, додаючи, що »Місіонар« сповнив начеркнене собі завдання і є ниші найбільше почитним українським виданням. »Місіонар« причинився до поширення в нас марійського богослуження, і набоженства до Серця Христова. Бажанням Божої помочі в праці у нових грізних часах кінчиться це привітальне письмо.

Також Преосвященний Константин, епископ Українців у Зединених Державах Півн. Америки прислав з Парижа довше письмо Редакції »Місіонаря«. Преосвященний написав це письмо підчас повороту з Риму до своєї епархії. »Славна минувшість »Місіонаря«, — читаємо там — накладає нові обовязки на це цінне і важне видавництво. Тими обовязками є вповання в Українців католиків свідомости приналежности до св. католицької і апостольської Церкви, а дальше вірности Апостольській Столиці і своїм епископам. А вкінци висловлює побажання, щоби з українських почитателів Серця Христового вийшли ряди героїв-місіонарів, готових на самопосвяту, на Христову хресну дорогу.

Огляд часописів.

На тему Церква, держава і суспільне життя помістив недавно ватиканський орган „Osservatore Romano" ряд статтей з нагоди роковин звісної енцикліки папи Льва XIII. „Rerum Novarum". Було це великою помилкою світських міжнародніх чинників — пише »Оссерваторе Романо« — що вони зреклися співпраці Церкви при розвязуваню важних і політичних питань, що виринули після війни. Ледви чи можна думати сьогодні про лікування сучасного зла, якщо атмосфера релігійности і моральних засад не оживить світського законодавства. »Є це наше повне право«, пише Лев XIII, »ступити на цю (себто суспільну) ділянку, котрої розвязки не можна знайти без помочі Церкви і релігії«. І справді Церква має найкращі засоби проти неправильностей, блудів і непорозумінь, бо вона вказує на їх жерело, то є на сьогочасне здичіння під релігійним і моральним оглядом. Позитивно знову дає Церква правдиве поняття волі, власности, праці, богацтва, вбожества, справедливости і любови. Поручати Церкві, щоби вона зреклася права ставляти деякі основні норми також для всіх позацерковних областей, значилоби жадати від неї обмежитися до самого культу, неначе слова Спасителя малиб значіння тільки в теорії. Про якусь »теократичну виключність« не може бути й бесіди, бо Церква зовсім не домагається того, щоб тільки вона кермувала суспільними та господарськими відносинами. Навпаки вона лише бажає, щоби її від тих справ цілковито не виключали. В названій енцикліці сказав Лев XIII, що потрібна є співпраця всіх, пануючих, посідаючих, багатих, робітників і всіх заінтересованих. З другої сторони не дасться оправдати це, що держава уважає суспільні справи за виключно свою домену. Завданням держави є попри забезпеку особистої свободи, волі стоваришень і недоторкаемости родини дбати про правний лад в суспільстві і про виконування справедливости. При тім всім повинна держава творити гар-

---

МИХАЙЛО ФІРАК.

Католицьке життє між Словінцями.

Словінці се оден з найменших словянських народів. На цілім світі є їх щось понад півтора міліона і лише Лужицькі Серби від них менші. Та хоть той народець числом так маленький, зате він сильний своїм духом, своєю культурою і організацією. Словінці належать до найкультурнійших народів Европи, а між Славянами можуть з ними рівнатися одні Чехи. Та коли чеська культура переважно матеріялістична і раціоналістична, то культура Словінців більше духова, християнська. У чеськім національнім життю мають верх струї ліберальні і соціялістичні, а у Словінців вже яких 35 літ провід культурного і соціяльно-економічного життя мають організовані, свідомі католики.

І я власне маю намір запізнати шановних читачів »Н. З.« з тим організованим християнським життєм Словінців. Подам коротко його розвій і його теперішний стан у всіх галузях нац. життя.

Знайомленне галицького українського громадянства з формами катол. життя має, на мою думку, велику вартість, бо в нас, хоть ми всі католики, але організованого, свідомого, модерного католицизму у нашім явнім життю не видно, хоть як нам його потрібно. Бо вже перед війною з чимраз більшим розвитком українського життя в низ і в шир, втискався до нас фатальний, ворожий по суті вірі ліберальний і матеріялістичний дух. Охоплене ним було особливо молодше поколінне. А тепер по страшенній світовій матеріяльній і моральній катастрофі, спричиненій війною, настав всюди інтелектуальний і моральний хаос, від котрого страждає також і наша Галицька Україна. До того приходить небезпека большевизму, котра нам, Галицьким Українцям грозить в далеко більшій мірі ніж иншим народам, бо »гро« нашого народу опинився під большевицькою владою, котра своєю »українізацією« спокушує гал. Українців задивлятися на ту московсько-большевицьку неволю як на свою національну державу. І ми бачимо, як з дня на день у нашім пригніченім громадянстві симпатії до тої большевицької »України« зростають, від неї многі дожидають спасення з нашого лихоліття. В тім виявлюється наша історична нещасна вдача: вічне очікуванне помочі від другого, недовіре до власних сил, бажанне, щоби хтось другий, посторонній зробив за нас те, що лише ми самі зробити мусимо і зробити можемо.

Та найгірше зло у тім, що у нас дуже мало голосів, котрі вказалиби на ту страшенну небезпеку у першій мірі культурну і духову, котрою загрожує нам большевизм, його атеїстичний матеріялізм, його аморальний дух і його діявольські методи панування. І ті різкі голоси перестороги, що підносились у нас в останнім часі (Томашівський, Кучабський, а зокрема Липинський) остають, як бачиться, »гласом вопіющого во пустині«.

Дійшло у нас вже так далеко, що кождого, хоч як чесного і щирого Українця антибольшевика, уважають зараз за польського угодовця, зрадника самостійности і соборности. Вічно та Польща і Москва. Крутимося коло них як ті метелики коло лямпи мимо великих фраз про український націоналізм і самостійність. Не диво, що наша доля все була така, як тих метеликів.

Тому потрібно нам нині більше ніж колинебудь звертати увагу громадянства на духові засади життя, освітлювати всі основи, жерела того життя, дбати про духа нашого національного життя, обновити й очистити його соки, прогнати хаос і вказати ясний шлях.

Оздоровити дух, дати животворну, цілющу силу і гарт нашому життю, нашій культурі — бо про неї нам найбільше йде — може одиноке християнство. Свідоме, щире, глубоке християнство. А щоби те слово в нинішних часах, коли часто можна чути голоси про банкроцтво християнства, або що воно коли не збанкротувало, то в кождім разі свою ролю вже скінчило, не здавалось декому пустим, назадницьким а то й смішним, нехай нам живим доказом послужать факти з життя народів, котрі ще й нині тримаються християнства, на нім основують усе своє життя і для котрих власне те живе, практичне християнство є підставою їх живучости, сили і поступу. На прикладі тих народів, а власне на могутніх християнських струях у тих народів, струях, що чим раз більше поширюються і міцніють, може кождий і найзавзятійший »ліберал« і соціяліст переконатись, що християнство не то що не збанкротувало, не докінчило своєї ролі, але воно, коли його прийняти щиро в цілости і без застережень, є ще й нині могутним жерелом обнови і сили життя вже тут на земли, хоть його царство »не от міра сего«.

Для прикладу я взяв тепер маленький сло-

монійну єдність, що лучилаби всі верстви народу, а ніяк установу, корисну лиш для малої горстки. Нехтування співпраці усіх верств народу і співділання Церкви є для державної праці на дальшу мету некорисне.

* * *

Півурядовий варшавський „Messager Polonais" подає до другої ноти московського правительства свій коментар, в якому стверджує, що нота є мішаниною чемностей і особливших претенсій і якщо її ціль не є пропаґанда, то вона свідчилаби про велику політичну дезорієнтацію Совітів. Особливо дивно звучать закиди в сторону Анґлії, не знать чому звернені до польського правительства. Здається нам,— кінчить »Месаже« що остання радянська нота є що найменше зайва і булоби краще, колиби взагалі її не було.

* * *

Краківський »Глос Народу« в статейці п. н. »Вбийник — самовбийником« пише: »Греко-католицький кс. Копач, який перед двома роками був засуджений за вбивство греко-католицького ксьондза Ідеца в одному з львівських монастирів поповнив самовбивство«. Невжеж авторові цеї нотатки справді не відомо, що нещасна подія склалася в польському римо-католицькому монастирі ОО. Кармелітів і що обі названі особи це римокатолики? Нечувані й неімовірні методи, що не потребують коментарів!

З українського життя.

Свято померших у Львові.

Сьогорічне свято померших у Львові відбулося дуже величаво. В недільному поході на Янівське кладовище взяли участь: дівочий і хлопячий пласт в одностроях із своїми прапорами, українські школи, українські інваліди, представниці українського жіноцтва і представники українських товариств і орґанізацій. Похід провадив о. Мітрат Олексій Базюк. За процесіями церков йшли маси вірних. Діти, молодь і представництва українських товариств і орґанізацій несли вінці та китиці цвітів на дорогі могили. Співав хор питомців української семінарії та інші хори. Над могилами українських вояків виголошено промови. — На другий день у понеділок відбувся такий самий похід на Личаківське кладовище. Там теж відправлено поминання над стрілецькими могилами, а потім над могилами заслужених Українців, що там спочивають. Співав хор питомців, Купчинського і »Бандуриста«. Як на Янівськім так і на Личаківськім кладовищі на прохання родин правили священики поминання над їх рідними, що там спочивають.

Український православно-церковний зїзд в Луцьку.

У днях 5. і 6. червня зібрався в Луцьку укр. православний церковний зїзд. На цей зїзд прибуло до 8,00 осіб як делеґати від прав. громад і гості. Властиво був це тільки зїзд мірян, бо в ньому через заборону дух. влади не взяв участи ніхто з православного духовенства.

На зїзді виголошено такі реферати: »Сучасний стан церковно-релиґійного життя українського православного населення в Польщі«, »Задоволення релиґійних потреб української православної людности в справах: а) Служби Божої, б) науки релиґії в церкві, школі і поза школою (в) книг богослужбових і преси релиґійно-моральної, г) комплектування священиків, дяків і дириґентів.

»Справа канонічного внутрішнього устрою православної церкви в Польщі«. »Справа церковної господарки«.

В усіх рефератах бренить одна нута — а це сучасний хаос і розлад, що запанував тепер в житю православної Церкви в Польщі. Зїзд намагався знайти вихід із того розпучливого становища та чи знайшов і чи знайде колинебудь - можна сумніватися. Все таки в рефератах порушено дуже важні питання, що може мати свій вплив на розвій церковно-релиґійного життя наших відлучених братів. З уст самих православних падали важкі слова на саме православіє і його сучасний стан, про котрий так каже оден із референтів:

»Єднання людини з Богом в цих обставинах немає й бути не може. Натомісць в Західній церкві ми бачимо дієву участь мирян в церковному богослуженню — там вони спільно співають, читають разом зі священиком або клириком«.

На зїзді вибрано Церковний Комітет, як виконавчий орґан зїзду, з представників усіх повітів. Цей Комітет має 1) представити владі духовній та цивільній всі постанови Зїзду та висловлені на ньому побажання, яко голос репрезентованої Зїздом Української людности, і 2) чинити надалі всі взагалі можливі старання і заходи для здійснення постанов Зїзду та оздоровлення церковно-громадського життя в дусі, заповіданому Зїздом.

Відозва Української Парляментарної Репрезентації в справі виборів до громадських рад.

Укр. Парляментарна Репрезентація видала ось таку відозву:

УКРАЇНЦІ ГАЛИЦЬКОЇ ЗЕМЛІ.

Ви стоїте перед виборами до громадських рад. Вибори ті мають велике значіння. Скінчиться панування наказних війтів і комісарів. Ви вернете собі хоч частину своїх прав господаря власної землі. Не тільки орудування громадським майном, але і деякі функції влади перейдуть до Ваших рук.

Тямтеж: Йде про те, хто є природний господар Галицької Землі.

В боротьбі за це основне право стануть проти Вас всі польські партії, одним спільним фронтом. На їх боці самий виборчий закон перестарілий і несправедливий. В їх руках ще і цілий виборчий апарат.

Йдітьже до виборів одною збитою лавою і Ви. Проти фронта фронт.

Ще другий ворог буде проти Вас — запроданці — хруні. Бо вибори це іспит нашої політично-національної зрілости.

Зрозумійте: йде про те, чи доросли — ми, — Українці, вже до того, щоб самим господарити на рідній землі.

Хруні всяких кольорів однаково шукають для нас чужих опікунів. Хруні — платні аґенти тих, що хотілиби вирвати з наших рук жовто-блакитний прапор. Не даймо його!

Сини Галицької Землі!

Памятайте ще одно: до Вашої виборчої боротьби будуть придивлятись Українці Холмщини, Підляшша, Полісся і Волині.

Явітьже собою для них приклад єдности, орґанізованости, завзяття та національно-політичної свідомости!

Так ставайте до боротьби! Всі одною лавою, зі словами гимну нашого в серцях за Рідну Землю! за жовто-блакитний стяг!

В імени Української Парляментарної Репрезентації Президія: С. Хрущький, голова, Б. Козубський, С. Назарук заступники голови.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Зїзд РЦНР.

Дня 5. червня мав бути в Ужгороді зїзд понадпартійної установи П. Руси т.

вінський народець в Югославії, що числить ледво оден міліон і, що мимо матеріяльної убогости своєї вітчини, належить нині до найкультурнійших народів Европи, випередивши многі великі нації, а також і нашу[1]).

I.

Відродження словінського народу припадає — як і других славянських народів в Австрії — на першу половину XIX століття. Найбільша небезпека грозила Словінцям від Німців, котрі на словенських землях представляли висшу верству: земельні великі власники, великі торговці і фінансісти. Той спільний національний ворог вказував Словінцям триматись »єдиного національного фронту«. І спочатку — в 50 і 60-тих роках творили всі свідомі Словінці одну »народну, словінську« партію, висували свої національні постуляти: свобідний розвій словінського національного життя, зединення всіх Словінців, котрі були поділені на кілька австр. провінцій (Краньска, Штаєрска, Корушка, Ґоріца і Тріест) в оден словінський коронний край, права словінської мови в школі і урядах і под.

Та зі зростом народної струї і двигненням просвіти серед народних мас (1847 було лише 64 слов. народні школи, а 1859 вже 233 і 517 утраквістичних нім.-слов.; тогож року ходило до школи у Краньскій 55 проц., Штаєрскій 87 проц., Корушскій 81 проц. обовязаних до школи дітей) почалася діференціяція у словінськім національнім таборі. В 70-тих роках виступає ліберальна (поступова) струя, невдоволена з дотеперішнього консервативного проводу. Та видячи, що з того розколу мають користь лише Німці, що побивали при виборах незорганізованих Словінців, оба табори замирюються.

Настає знова тиха згода, яка зазначується спільним виступом »старих« (консервативних) і »молодих« (поступових) у політичних справах, — на зовнішнім фронті. Зате у нутрі розкол треває, обидві ґрупи орґанізуються окремо, засновують свої орґани (поступовці »Словенський Народ«, консервативні »Словенец« засн. 1879 р., виходить до нині) і провадять аґітацію в народі.

Та вже в 80-тих роках виявляється загальне невдоволення з тої »безпринціпної« згоди двох противних таборів. З ліберального табору виявляють те невдоволення нові радикальні поступовці на чолі з Ів. Тавчаром і Н. Хлібаром. Вони різко виступають проти християнського світогляду консерватистів, і домагаються поставлення цілого словінського громадського життя на радикальних антихристіянських засадах західно-европейського лібералізму і раціоналізму.

З католицької консервативної сторони почалась також реакція проти молодих радикальних націоналістів і лібералів, а провідником і душею був др. Антін Махніч, проф. богословії в Ґоріці (пізнійше епископ на острові Крк). У своїх численних статтях у кат. щоденнику »Словенец«, а опісля в своїм журналі »Римський Католик« виступив він зі всею рішучістю проти »беззасадної« згоди католиків з лібералами завзиваючи Словінців до самостійної католицької орґанізації всього народного життя. Він переглянув бистрим своїм оком всі ділянки народного життя і немилосерно виносив на денне світло всі збочення від строгого християнського світогляду. Його засадою було: „Aut — aut! Aut Christus — aut Bellial". Не терпів роздвоєности, нерішучости, тої трусости, котра так знаменна нинішним християнам, коли йде о права віри. Махнічева праця принесла незабаром обильні плоди. До нього пристало відразу все словінське духовенство, котре потягнуло за собою народ. За лібералами остала переважна часть міщанства і інтеліґенції.

Наступив повний »поділ духів«, утворилися два остро розмежовані, собі противні табори: католицький, в котрім був майже весь народ і часть інтеліґенції, і ліберальний, безвірний, без ніякої опори в народі, поширений лише по містах. Така ситуація треває до нині, тілько що ліберальний табор, котрий з початку мав у собі дещо захоплення й ідеалізму, особливо в національних справах, нині цілком підупав і тримається лише силою інерції. Зате католицький табор тимчасом змогутнів, поширився, і запустив свої коріння глубоко в душу словінського народу. 90 проц. Словінців належить до того табору і тому можна словінський нарід назвати дійсно живим католицьким народом.

Огляд нинішного стану католицького життя між Словінцями подамо на другий раз.

(Дальше буде).

---

[1]) Свої інформації беру переважно з книжки: Fr. Erjavec: Slovenci, Ljubliana 1924, котра переложена вже на чеську мову, а пізнав я Словінців особисто перебуваючи два роки в Любляні на студіях. — М. Ф.

зв. Центральної Руської Народньої Ради. Та замісць того зійшлися на той день в Ужгороді тільки довірені особи так званої другої або, Бейховсько-Ґаґатковської Ради, котра повстала в осени 1919 р. проти першої справжньої Центральної Р. Н. Ради. Т. зв. Брейховсько-Ґаґатківську Раду створила ґрупа москвофілів переважно Галичан, що їх спровадив перший диктатор П. Руси Брейха. Піддержували їх місцеві мадярони, щоби шкодити національній свідомости Українців. Український національний напрям вони представляли як »українську ірреденту« ворожу для держави. Проти діяльности першої РЦНР. виступали завзято як проти »ґрупи Волошина«. Через те політичні партії П. Руси внехтували назначений зїзд і не вислали на нього своїх делеґатів. Зїзд був хиба демонстрацією москвофільства і то невдатною, бо через бучу, що знялася між самими москвофілами, поліція зїзд розвязала. Це все свідчить як відстала ще Закарпатська Україна під оглядом національної свідомости. Там доси ще не рішили питання: »хто ми?«. Як це живо нагадує нам галицькі відносини останніх десятиліть минулого століття.

Окружний Здвиг »Сокола-Батька у Львові.

Окружний (областний) Здвиг »Сокола-Батька« у Львові в дни 19 червня ц. р. — як довідуємося — буде справдішним святом цього найстаршого українського руханкового Товариства.

Добірна, гарна програма на цей святочний день і діяльні члени здвигового комітету, дають повну запоруку, що 19 червня на майдані »Сокола-Батька« (біля стрийської рогачки) побачимо тисячі руховиків і прихильників великої Ідеї: Єдности, Сили, Карности в сокільських рядах.

Закликаємо усіх тих, охочих бачити радість життя, зорґанізованість і послух сильних мязів українських руховиків: не забудьте прийти цього дня на площу »Сокола-Батька«, прибувайте з далека і близька, молоді і старші — а певно свого труду і невеликих коштів — бо вступ на площу дешевий — не будете жалувати. І побачите, як у кождого свідомого Українця відродиться велична думка, що в кождім укр. селі й місті буде руханкове, чи пожарно-руханкове Товариство, де будуть ґуртуватися молоді й старші, щоби закріпити здорове життя й щиру громадську працю.

Здвиг розпічнеться відправленням полевої Служби Божої в год. 11-ій на площі »Сокола-Батька«. — Початок руханкових вправ в год. 3.30 по пол.

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА.

Траґічна смерть українського вченого.

Дня 6 червня в Київі відібрав собі життя, кинувшись у Дніпро, визначний український науковий діяч Данило Михайлович Щербаківський. Покійний був містоголовою Всеукраїнського Археольоґічного Комітету і завідуючим історично-побутового відділу Всеукраїнського Історичного Музею ім. Шевченка. З листів, що їх полишив покійний, довідуємося про ті страшні умови, серед яких жив він і які привели його до того, що наложив на себе руку. Ті умови праці наукового робітника на рад. Україні, це очевидно не цей рай, про котрий звичайно пише преса, це не ті патьомкіновські двірці, що їх большевики показують безнадійно наївним закордонним »гостям«. Це жива, сіра буденщина, що її зрозуміти й оцінити може тільки той, хто сам працював у большевицьких установах. Як звичайно, директором музею був тов. Винницький, людина, що нічого не тямить в музейному ділі, але зате член компартії. Його інтриґи та йогож заступника Галичанина Онищука довели покійного Щербаківського до траґічного кінця. В своїм листі покійний так і пише: »Боротись з кваліфікованою підлістю Онищука й Винницького не вмію, терпіти провокаційні візити Винницького далі вже не можу«. Про хрустальний характер покійника свідчить факт, що хоч управа Музею заподіяла йому важку кривду, він передав свою цінну збірку музеольоґічних предметів саме цему Музеєві.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Після вбивства Войкова.

Дня 10. червня перевезено з Варшави до Москви тіло вбитого радянського посла Войкова. Перевезення тіла на залізничий двірець відбулося з великою парадою з церемоніялом спеціяльно уложеним і віданням ґенеральських почестей. На двірці тіло вложено до спеціяльного поїзду. До поїзду всіла найблища родина погибшого, перший секретар посольства Аркадьев і начальник посольства Кубілюс. З польської сторони відпроваджували тіло до границі секретар мін. загр. справ і почесна військова ескорта. На всіх більших стаціях поїзд стрічали почесні військові варти. Вечером того дня жалібний поїзд приїхав до границі. З польського боку були віддані погибшому останні військові почести при участи ескадри самолетів. В Колосові представники польської влади і війська висіли з поїзду, а на другім боці границі вийшли на стрічу відділи червоноармейців і цивільне населення. Виголошені були промови, а орхестра відіграла »інтернаціонал«.

Виміна нот.

В справі вбивства посла Войкова вислало московське правительство вже дві ноти до Варшави. В першій ноті з дня 7. червня стверджує рад. правительство, що вбивство його представника у Варшаві стоїть у звязку з цілим рядом актів, що прямують до знищення рад. представництва за кордоном. Польським властям закидається, що вони не спинили діяльности російсійських контрреволюційних орґанізацій на терені Польщі. Нота протестує проти цего і скидає відвічальність за кривавий вчинок на польське правительство.

Польське правительство відповіло на це нотою з дня 10. ц. м. Нота держана в тоні уміркованім. Висказується в ній обурення правительства і суспільности на каригідний вчинок. Одначе вважає поступок Коверди індивідуальним вчинком, за котрий правительство не може відповідати. Родині вбитого посла обіцюється в ноті прихильне полагодження її евентуальних претенсій до відшкодовання.

Та радянське правительство мабуть не вдоволене з цеї відповіді, бо вже 14. ц. м. вручило польському представникові в Москві другу ноту. В тій ноті признається що польське правительство поступило після вбивства Л. Войкова коректно і згідно з міжнародними звичаями, одначе в дальшій части робиться польському правительству важкі закиди. Нота ще раз підчеркує відповідальність пол. правительства, що не охоронило рад. представника перед замахом терористів. Нота оскаржує пол. правительство, що воно навіть пособляло діяльности тих орґанізацій. Правительство СРСР обіцює предложити в тій справі доказовий матеріял, а від польського правительства домагається ліквідації терористичних протирадянських орґанізацій.

Спіритизм.

X.

»НОВЕ ОБЯВЛЕННЄ«.

Спіритизм став сьогодня для многих вже не наукою, а релігією, і то релігією, яка чванить тим, що опирається на науково обективних і всім доступних фактах. Що більше, ця релігія має претенсію стати релігією всесвітньою, вона не тільки переконує людей про істнование будучого життя, але й говорить їм про суть другого світа та про відношенне сучасного життя до будучого.

Духові єства кажуть нам, що вони покликані до того, щоби наблизитися до змислового світа. Цей світ — на їх думку — попав у великі й погубні блуди і прийшов час голосити та поширювати правду. Основні науки історичного христіянства, як Воплоченнє й Спасенне, як небо й пекло, це не є обявлені правди, а видумки богословя, видумки, які втратили вже свою вартість серед образованих кол, а яких місце має заняти нова й розумна наука духів.

Христос, кажуть спіритисти, був медіем. Його чуда це феномени, які слід приписати медіюмізмови. Його воскресенне й Його дальші появи це були матеріялізації. Феномени перших Зелених Свят це були сеансові феномени...

Спіритизм отже є сьогодня для деяких релігією, яка стоїть в різькій суперечности з історичним христіянством; це нове й правдиве »обявленне« з боку посланих Богом єств, »обявленне«, що має зєднити релігію цілого світа не в одній вірі, а в однім знанню. А через те знанне має настати для заблудшого світа нове й гарне житте.

Так розуміють спіритизм його головні нинішні представники, як анґлійський професор Stainton Moses, голосний Конан Дойль (його твір »Нове обявленне«) і ин.

Духові єства заявляють самі з притиском, що в їх світі ніхто нічого не знає про христіянські правди і що душі, які в той їх світ вступають, негайно відкидають віру в правду тих наук.

З огляду на це не може бути сумніву про окончену ціль духових єств, як загалом нинішнього Спіритизму. Для історичного христіянства спіритистичні науки не означають ніщо иншого, як революцію й переворот. Компроміс тут немислимий. Коли духові єства, що появляються на сеансах, є тими, за кого вони себе подають, коли їх науки є правдиві, то христіянин знаходиться в пожалованя гіднім блуді, то він обманений найвисшим єством світа. Колиж він навпаки в посіданню обявленої правди, коли ті правди мають його ущасливити, так тоді сеансові духи є духами облудними, злими, а цілий спіритистичний рух це грізна небезпека для людства й для людської душі.

Що сеансові духи це не душі померших людей, про це говорили ми в останньому розділі. Ми бачили, що досі нема доказу їх ідентичности і що приставанне з тими єствами є дуже небезпечне.

Пригляньмося тепер дальше тим проповідникам »нового обявленя«, щоби ще докладнійше пізнати їх природу, а тим самим вартість їх »обявленя«.

Сеансові духи не голосять ніщо нового, ніякого »нового обявленя«; це їх »обявленне« то зручне пристосованне до пануючого світогляду, який в своїм льоґічнім наслідку веде до поганства.

Коли прослідити докладно вискази деяких духів або письма сучасних спіритистів, то показується, що ціла наукова система модерного спіритизму опирається на науці еволюції. Це мішанина дарвінізму й модернізму. Нинішний чоловік розвинувся із звіряти, він іще й тепер носить в собі сліди тої еволюції. Гони, склонности й пристрасти, що їх не позбавлений навіть образований чоловік, і що унещасливляють цей світ, це останки тих похотей, які він виніс із звіринного світа і які зможе опанувати та викорінити щойно дальша культура. Наука про сотворенне чоловіка, як її подає нам св. Письмо, про упадок і первородний ґріх, це по переконанню спіритистів зовсім фальшиві поняття. Нема загалом ґріха в христіянськім змислі. Від злих склонностей, від блудів, мусить чоловік освободитися сам, своєю власною силою. Боротьба з тими блудами не устає й після смерти.

Що в такій системі нема місця для прощення, для загального суду, для неба й пекла, це ясне само собою. Нема очевидно й Спасителя, бо його й не потреба. Ісус Христос, як це ми вже чули, був звичайним медіем.

Так отже спіритизм веде до поганства, в якім чоловік є знов полишений на свої власні сили, в якім одні тільки духи спомагають його своєю радою, своєю поміччю.

З тактичних оглядів не виступають духові спіритистичні єства відразу й отверто проти історичного христіянства. Це моглоби неодного зразити до них. Вони це роблять поволи, постепенно, дипльоматично, підбираючи тільки непомітно оден

Як повідомляє варшавська преса, польське правительство на цю останню ноту не дасть ніякої відповіди.

Борис Коверда перед доразовим судом.

Вбийникові посла Войкова доручили повідомлення, що дня 15. ц. м. (в 10 год. ранком стане перед доразовим судом.

Арештування серед російської еміґрації.

Серед російської еміґрації в Польщі переведено численні ревізії й арештування, щоби ствердити, чи є якась звязь між вбивством посла Войкова і російськими монархістичними організаціями.

НІМЕЧЧИНА.

Знищення східних укріплень.

Німецьке правительство переслало вже конференції амбасадорів у Парижі звідомлення про знищення укріплень на східних границях Німеччини. Одначе французька делеґація є гадки, що всетаки треба перевести контролю східно-пруських укріплень і що контролю мають перевести військові аташе »союзних« держав.

Кінець радянофільських настроїв.

В останнім числі писали ми, що большевики мають ще в одній Німеччині прихильників, очевидно тому, що Німці бажають вихіснувати англійсько-радянське напруження на свою користь. Та після останніх подій в большевії, після останніх кривавих актів червоного терору німецька громадська думка все більше звертається проти большевиків. Досі накликували німецькі часописи до збереження строгої невтральности, та тепер вже виразно звертаються проти Радянщини. Такий ворожий Англії націоналістичний »Дер Таґ« пише:

»Коли Англія мобілізує цілу Европу проти Расії, то наш приязний невтралітет бувби можливий тільки супроти такої Росії, на котру можнаби числити, як на певно, означений політичний чинник«. А таким чинником по думці часопису Радянщина не є, бо вона «побіч дипльоматичної політики веде ще другу політику, політику Комуністичного Інтернаціоналу. І через те не заслугує навіть на те, щоби її боронити перед цілковитою ізоляцією. Німеччина поклала вже багато жертв для російської приязни, а за це не дістала в заміну нічого... Тільки політичні анальфабети в Німеччині могли злорадіти з фінансування большевиками англійського страйку вуглекопів«. А дальше питається автор: »Та чи можуть Москалі дивуватися, що їх поборюється теперішньою зброєю«. Особливо сильно виступається проти взновлення кривавого терору в большевії. Цими послідніми зарядженнями відкрили большевики своє правдиве обличчя і нічо дивного, що починають відвертатися від них навіть Німці, що схильні були вдержувати приязну невтральність до Радянщини.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ.

Кривавий терор.

Дня 10 червня розіслала московська радіостація комунікат радянської влади, що Колеґія Державного Політичного Управління (ГПУ) оголосила присуд на розстріляння 20-ти політичних вязнів. Між ними були кн. Долгоруков, голова монархістичних організацій за кордоном, б. капітан Ельвенґрен, Малевич-Молевскій, б. ґвардійський офіцир, Євреймов, б. царський консуль та інші. Комунікат подає, що є це пімста за терористичну акцію російських монархістів за кордоном. Присуд цей вже виконано. Про вражіння того вчинку за кордоном, з окрема в Німеччині, пишемо на іншім місци.

Похорони Войкова в Москві.

Поїзд із тілом пос. Войкова приїхав до Москви 11 ц. м. по полудни. На двірці ждали представники уряду і місцевих комітетів компартії та богато народу. Тіло винесли члени уряду на гарматню ляфету, на якій привезено його на Червоний Майдан біля Кремлю. В 7 год. вечером відбулися похорони.

Головну промову виголосив в імени центрального комітету комуністичної партії Бухарін, який зазначив, що зачалася нова, дуже важна доба в історії більшовизму, в якій міжнародня буржуазія під проводом Англії почала партизантську боротьбу з СРСР. Боротьбу цю слід вважати передвступним боєм властивої війни. СРСР мусить бути приготований до тої війни. Головний клич і мета СРСР мусять бути і дальше виписані на прапорах: »Світова революція!« Після Бухаріна промовляв в імени американських комуністів Бел, який свою промову закінчив окликом: »Смерть буржуазії!«

Після промов похоронено тіло Войкова в мурі, що окружає Кремль, де похоронено вже більше більшовицьких провідників.

Террор шириться.

Як подає »Аґенція Всходня«, по екзекуціях в Москві прийшла черга на провінцію. В останіх часах ГПУ розстріляло кільканацять людей в Благовіщенську, Челябінську, Тулі і Владивостоці. 16 осіб розстріляли в Тифлісі й Єривані. До Харкова приїхав звісний комуніст Ярославський, який має за завдання безоглядно здавлювати всякі прояви »контрреволюції«.

ФРАНЦІЯ.

Бріян пропонує Америці союз.

Ще в цвітні з нагоди десятиліття приступлення Зединених Держав Ам. до світової війни запропонував Бріян заключення тревалого союза між Францією й Америкою. Тепер ця справа знову стає актуальною і є предметом дипльоматичних переговорів між обома республіками. Якщо відповідь Вашинґтону буде в принціпі прихильна, мають небаром послідувати офіціяльні переговори. В політичних колах сумніваються одначе, чи Америка пристане на такий союз, котрий вязавби дещо свободу її рухів у відношенню до европейської політики.

ЮГОСЛАВІЯ.

Довкола альбансько-югословянського конфлікту.

Югословянський міністер загр. справ Марінковіц заявив журналістам, що посли Франції, Англії й Італії робили заходи в альбанського правительства, щоби зліквідувати спір. Інтервенції Союза Народів Югославія не бажає собі. Думають, що справу дасться полагодити безпосередними переговорами між Югославією і Альбанією. Альбанія поручила охорону своїх горожан на території Югославії апостольському нунцієві в Београді.

ГРЕЦІЯ.

Чи знову революція?

Греція знову на передодні важних подій. Зростає невдоволення з теперішного режіму. З поворотом Венізельоса підносять голови противники теперішнього правительства. Кажуть, що є якесь порозуміннє між Венізельосом і ген. Пластірасом і що небаром прийде до скинення теперішнього правительства. Робітничі демонстрації в Сальоніках і Каваля це тільки початок більшої акції.

КИТАЙ.

Горожанська війна.

Вже від довшого часу ведеться в Китаю кривава міжусобиця, а розвязки її таки не видно. Воєнне щастя тепер знову перейшло до південних військ. Недавно ще розділена південна армія знову получилася,

---

камінчик за другим з будівлі християнської віри. Буває нераз, що духи зразу висказуються з пошаною про Христа, що дораджують ходити до церкви, приймати св. Тайни... Та не довго треває таке їх відношенне до християнської Церкви. Невдовзі вилазить, як то кажуть, шило з мішка. Спіритист тратить не тільки віру в Христа та в його Церкву, але й віру в особового Бога і попадає в пантеїзм.

»Нове обявленне« показується отже зовсім безмістовним; у ньому нема ніяких *нових* правд; воно є простим запереченнем основних правд історичного християнства.

Найнебезпечнійшою сіттю, яку заставляє спіритизм на легковірних і поверховно поінформованих, сіттю, в яку ловиться так богато християн, це згадане вже нами твердженне, що Христос був великим медіем, і що нинішні феномени є по своїй суті ідентичні з його чудами, з чудами його апостолів і святих. Ця сіть є тому так небезпечна, бо вона є дуже приманчива для модерного »розумного« чоловіка і що таке твердженнє має в собі на перший погляд богато імовірности. Спіритисти дуже радо пишуть у своїх популярних письмах про ту схожість, не згадуючи ні одним словом про основну ріжницю між правдивими чудами і спіритистичними феноменами. А преці ця ріжниця так велика, що ніяк не можна говорити про якунебудь ідентичність. Навпаки, є дуже імовірне, що »чуда« спіритизму це травестія, карикатура, чудес Христа і християнства.

В чім та ріжниця?

Відомо, які потрібні умови, щоби викликати спіритистичні феномени: розвиток медія, утвореннє кружка, притемнене світло, надзвичайна терпеливість з боку учасників сеансу. Відомо також, що непевність і розчарованнє це невідлучні прояви *всіх* сеансів.

А як зовсім инакше діло з чудами Христа! Ісус Христос ділав всі свої чуда при дневнім світлі, перед очима товпи, без ніяких »умовин« — просто своєю власною силою. Він ділав чуда словом своїх уст, дотиком своєї руки. Він ділав їх з цілковитою певністю, без сліду сумніву і без ніякої помочи, також з віддалення. Христос не казав кружляти столикам, писати оловцем, або, при помочи пасивности, появлятися постатям померших. Він оздоровляв недужих, очищував прокажених, привертав зір сліпим, воскрешав померших, і всьо це робив з *і* супокоєм і достоїнством, для душевного й тілесного добра нещасних і терплячих людей, не для заспокоєння людської цікавости. Коли духові єства промовляли до нього людською мовою, то Христос не переговорював з ними, не ставив до них ніяких питань, не домагався доказів ідентичности. Він *просто проганяв їх* і перестерігав їх жертви перед небезпекою нового опанованя. Він робив це навіть в таких випадках, коли ті духові єства признавали й посвідчали його божество.

Те, що ми сказали про Христа, відноситься також до його апостолів, учеників і святих усіх віків.

Появи померших, про які читаємо в »житіях святих«, це були *спонтанічні* появи, не викликані ані медіями ані сеансами; вони не мають отже нічого спільного зі спіритистичними появами. Своїми висказами потверджували ті померші завсігди правди Христової науки та заклинали питаючих витревати в вірі та в виконуванню її заповідей.

На кождий випадок їх вискази стоять у різькій суперечности з висказами сеансових духів, отже або одні, або другі мусять говорити неправду.

Годі також признати якунебудь схожість між станом молитви Христа й святих а трансом спіритистичного медія. Перший стан це стан повної свідомости, що підносить і кріпить душу та корисно впливає на тіло, стан трансу це стан цілковитої несвідомости, стан корчів, відражаючого напруженя мязів, стан, що нищить душу й тіло.

І де знаходимо в Новому Завіті хочби слабий натяк на дальший розвиток душі після тілесної смерти в спіритистичнім змислі? Навпаки, Христос учив зовсім чого иншого і то виразними та ясними словами (зараз після смерти суд, а після суду нагорода або кара).

Коли авторами св. Письма, як кажуть спіритисти, є духові єства, то чому подані там науки основно ріжняться від наук, які ті єства *сьогодня* голосять світови? Чому і Старий і Новий Завіт просто перестерігає перед магією і некроманцією? Ось пр. Йоан так пише (1, Йо. 4, 1—3): »Улюблені, не всякому духови вірте, а досвідчайте духів, чи вони від Бога, бо многі ложні пророки вийшли в світ. По сім пізнати духа Божого: Кождий дух, котрий визнає, що Ісус Христос прийшов в тілі, є від Бога, а кождий дух, що не визнає Ісуса, (що прийшов в тілі), не є від Бога. І се є антихрист, про котрого ви чули, що йде, і тепер є вже в світі«.

Колиж так, то чи католицька Церква не має рації, коли забороняє своїм вірним брати участь у спіритистичних сеансах та коли перестерігає їх перед науками спіритизму? (Дальше буде).

почала наступ і побила північну армію Чан-со-ліна. Південні війська Чан-кай-Шека наступають на Китай. Заінтересовані держави вислали нові сили для охорони концесій в Тієнтсіні й Пекіні.

СОЮЗ НАРОДІВ.

Засідання Ради Союза Народів.

В понеділок 13. червня почалося в Женеві засідання Ради Союза Народів. З Польщі виїхав на це засідання міністер заграничних справ Залеські, а також мін. Сокаль, делеґат правительства до Союзу Народів крім того инші урядовці мін. заграничних справ. З Німеччини поїхав міністер загр. справ Штреземан в товаристві вищих урядовців міністерства. На сесії будуть між иншими розглядати жалобу Клайпеди проти Литви, а також жалобу Данціґу проти Польщі. Причиною останньої жалоби є склади польської амуніції в Данціґу на Вестерпляте. Сенат Данціґу домагається, щоби склади стрілива, як небезпечні для Данціґу, Польща перенесла до своєї пристані Ґдині і щоби взагалі заборонити Польщі перевозити стріливо через Данціґ.

Позір на адреси! — На адресі кожного передплатника зазначили ми чорнилом залеглість до кінця червня с. р. — Долучуємо почт. складанки і просимо о прислання залеглостей та передплати на III. квертьрік найдальше до 10. липня. — По тім дні всім довжникам часопис здержимо.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

Дописи.

Самбір, 30. травня. (Загальні Збори Філії Тов. »Просвіта«, — Жіноче Віче).

В четвер 26. травня відбулися в нас у великій салі »Бесіди« загальні Збори Філії тов. »Просвіти«. Учасників нарад було яких 120. Були заступлені ріжні стани: священики, учителі, адвокати, урядники, промисловці, а в більшости селяне. Зборами проводив голова Філії п. Др. Іван Рогуцький, місцевий адвокат, що по відкритті Зборів щирими словами привитав голову Товариства »Просвіта« п. Мих. Галущинського, який на запрошення Філії прибув на Збори. Високодостойному Голові віддали присутні честь через повстання з місць. Після цього коротко промовив о. Кан. Рабій, парох Самбора. Сказав, що Філія обходить саме цього року 40-літній ювилей свойого істнування. Основниками її були сам бесідник і Др. Стахура. Складає Товариству щирі побажання дальшого розвою, є повний надії, що »не загинем нині ми«, і словами »Горі іміем серця« закінчив свій привіт. Зі звіту голови Філії довідалися ми, що в самбірському повіті було до війни 67 читалень »Просвіти«, а тепер є їх 56, і звільна приближується число читалень до передвоєнного стану. Заснованню нових читалень староство робить як звичайно перепони і трудности. На кожну читальню припадає пересічно 77 членів. Цікаво представляється статистика пренумерованих читальнями часописей, а саме: »Громадський Голос« має 24 читальні, »Свобода« 17, »Укр. Голос« 10, »Світло« 7, »Воля Народа« 6, »Сільський Господар« 6, »Місіонар« 3, »Жіночу Долю« 2, »Діло« 2, »Нову Зорю« 1. — З цеї сумної для нас статистики виходить, що в нашому повіті радикалізм може почванитися значним успіхом. Чому воно так? Цілий секрет є в цьому, що в цілому самбірському повіті є не богато, а лиш трьох працьовитих інтеліґентів радикалів: двох адвокатів, Др. Кіцула і Др. Рогуцький, і Коберський, укінчений правник. Якаж їх праця? Кожної неділі чи свято виїзджають вони на села до читалень з відчитами і при цьому аґітують і поширюють соц.-радикальні брошури і часописи. Працюють зґідливо, пляново і витревало і за кілька літ довели до цього, що майже цілий повіт мають у своїх руках. Сам голова Філії є радикал, повітовий орґанізатор і урядовець Філії також радикал. Поволи але послідовно входять соціялісти-радикали до наших не лиш просвітних, а й инших установ, і там ширять свойого духа, свої впливи. А ми лиш глядимо і нічого більше. УНДО не проявляє тут в Самбірщині ані в самому місті ніякого життя. Винні в цьому є тутейші інтеліґенти і голова УНДО, який ні сам до ніякої національної праці не береться, ні других до неї не завзиває. Шкода, що є головою. Священиків є в повіті значне число. Сам факт, що на 56 читалень »Просвіти« 24 читальні має »Громадський Голос«, а лиш одна »Нову Зорю«, а три »Місіонар«, дає найочевиднійше свідоцтво, як слабо протиставиться духовенство соц.-радикальній аґітації.

Священики мають в руках пречінь таке оружжя, як ніхто инший, та на превеликий жаль богато не вміє його як слід ужити. Як прикро було чути на Зборах, коли селяне нарікали, що їх отці духовні просвітою народа не журяться. Як болюче вражало дивитися, як знов инші молоді парубчаки та якісь недокінчені ученики перешкаджали в хамський спосіб спокійно і річево промовляючому священикови. Якби не енерґічна постава предсідника Зборів, рішуче не далиб докінчити йому бесіди. Це вказує, що авторитет духовенства замітно обнизився, та що віра й Церков сильно є загрожені. Наші нарікання на соборчиках на нічо не здадуться. Треба праці! Будьмо добрими пастирями! — а тоді зможемо відвернути це лихо, що чорною хмарою тягне на бідний наш нарід.

Але вертаймо до Зборів. Після звіту голови Філії вивязалася дискусія, відтак голова »Просвіти« п. Мих. Галущинський виголосив одногодинну бесіду, яку всі з запертим віддихом та з великою увагою старалися зрозуміти. Пан голова говорив про ідею просвітних змагань. Річ упяв фільософічно. Смію завважити, що бесіда була прегарна але для більшости слухачів за тяжка до зрозуміння. Відтак йшла горяча й завзята дискусія, чи Філія має утримувати дальше урядника Філії п. Коберського, чи ні, при чім знаменито і красно річиво говорив о. Татомир. По виборі виділу Філії покінчилися наради. Для вшанування Голови Тов. »Просвіта« відбувся вечером в ресторані Народної Торговлі спокійний і скромний комерс.

Дня 29. травня в неділю по Вечірні відбулося в нас також у великій салі »Бесіди« велике жіноче віче в справі виборів до громадської ради. Як потішаючу появу треба зазначити, що на віче явилося надсподівано богато жінок, так з інтеліґенції, як міщанок і служниць. Предсідателькою Зборів була пані меценасова Галущинська. Перший промовив адвокат Др. І. Рогуцький. З питомою собі краснорічивостю говорив про вагу громадських виборів, про безправний стан дотеперішної управи громад, про зловживання правительственних комісарів та про погубний напрям польської політики зглядом Українців. Пояснив також про спосіб куріяльного голосування. Вкінці підніс велике значіння жінок при виборах. Говорив: »Як виграємо вибори, то буде це заслуга жінок, а програємо — то вина буде цьому жіноцтво«. Дуже гарно промовила відтак пані Ляшецька про значіння орґанізації українських жінок та про велику їх відвічальність при виборах. З инших промовців зазначити слід домагання пані Савицької, щоби до ради громадської вибрати також якусь жінку. Відспіванням національного гимну покінчилося це так величаве перше жіноче віче в Самборі. Приявних жінок було понад 300.

В.

Св. Білостоцьке місце Страдаючої Матери Божої в Лісках коло Белза. На північно-східних окраїнах перемиської дієцезії — на межі многострадальної Холмщини лежить в Лісках на Білостоці св. відпустове місце Страждущої Матери Божої, яке з огляду на своє ґеоґрафічне положенне заслуґує на це, щоби ширший загал оцінив його значіння та своєю духовою і матеріяльною допомогою причинився до його піднесення і дальшого розвитку. Св. Білостоцьке місце повинно стати нашою Ґетсеманією — невичерпанним жерелом потіхи та сили для наших богомольців, з якого моглиби черпати великі скарби для своєї душі, осягати численні користи для духовного життя та могучим словом проповіди скріпляти свою любов до св. католицької Церкви, до свого обряду і поневоленої вітчини.

Кілька сот кроків від св. Білостоцького місця — за лісом — простягається холмська земля, зрошена кровю мучеників, виставлена тепер на денаціоналізаційну операцію — засіяна новими оселями кольоністів. Численні церкви зачинені або замінені на костели (Посадів, Новосілки, Ощів і т. д.), холмське населенне, позбавлене духового проводу, дичіє та пропадає під релиґійно-моральним і національним зглядом. Велике число віруючого народа з Холмщини бере щорічно участь у відпустових Богослуженнях на Білостоці, удається до стіп Страдальної Матінки, щоби віддати Їй покліни та випросити небесні ласки. Тут маємо нагоду стрічатись з нашими незединеними Братами-Холмщаками та поширити серед них ідею злуки та св. едности...

Парохія Ліски, будучи тереном военних подій в часі світової і українсько-польської війни, незвичайно знищена, — московські війська з початку війни спалили дві третини господарських забудовань в Лісках, частина громади доси ще живе в ліпянках, а оден навіть в землянці; в дочернім селі Костяшині спалена церква, відбудована доперва в минувшім році, — тому не є в можности власними силами двигнути це многоважне св. місце на належну висоту його церковного і народного завдання. Справа розбудови і піднесення св. Білостоцького місця — це не льокальна, а більше загальна церковно-народна справа.

Невеличкі фонди відпустової церковці з жертв, складаних прочанами і почитателями Страдальної Матери Божої не позволяють на це, щоби повести плянову працю над піднесенням св. місця. Серед тяжких обставин повоєнного лихоліття, знищення та вубожіння нашого народу, св. Білостоцьке місце поволи двигається зі занепаду. Мимо ріжних труднощів теперішний парох о. М. Ріпецький іде витревало до мети, щоби це св. Білостоцьке місце стало нашою релиґійною та національною твердинею — многоцінною перлиною у вінці пошани-пієтизму до Страдальної Матінки, могучої Заступниці нашого многострадального українського народа. В останніх роках закуплено дві парцелі, межуючі зі св. місцем, обгороджено його та переведено инші потрібні адаптації. В цім році заміряє о. парох побудувати нову презвітерію у відпустовій каплиці та приступити до построєння хрестної дороги, яка для побожних прочан булаби цілющим жерелом потіхи серед тернистої дороги життя та кріпилаби їх в терпінню і горю. В міру розвитку св. Білостоцького місця буде треба забратись до побудования просторої, мурованої церкви.

В цілі придбання потрібних фондів Брацтво Страдаючої Матери Божої в Лісках видало гарну памяткову книжочку: »Віночок«. Книжочка з окладинкою з прекрасними українськими мережками виглядає справді артистично та буде дуже корисною для почитателів Матери Божої. Зміст »Віночка« ось такий: I. Богомілле до св. місць, посвячених Пречистій Діві Марії. II. Молебен до Преч. Дівн Марії. III. Молитви до Пр. Діви Марії. IV. Пісні до Пр. Діви Марії. V. Устав Брацтва Страдальної Матери Божої. — Весь дохід з цеї книжочки призначений на упорядкованне і піднесенне св. місця на Білостоці. О. провідник Брацтва розсилає »Віночок« до Всеч. Духовенства з горячою просьбою заохотити щирим словом побожних почитателів Матери Божої, щоби набули цю гарну книжочку та зложили незначну жертву 1 зл., евентуально після місцевих обставин меньшу лепту на згадану св. ціль піднесення Білостоцького св. місця Страждущої Матінки Божої.

Від доброї волі — прихильного труду наших Всеч. Отців Душпастирів та жертволюбивости почитателів Пречистої Діви Марії залежить дальший розвиток — розбудова св. місця на Білостоці.

Почитатель Страждущої Мат. Б.

Не марнуйте чеків „Просвіти“

Оповістки.

До священичих родин.

Захист для сиріт при Монастирі СС. Василіянок у Львові (вул. Потоцького 95) має і цего року 100 дівчаток (у віці 8—19 літ), які радібн в часі літних ферій побачити село, віддихнути свіжим воздухом та набрати сил до дальшої праці.

З цеї причини звертається підписана Управа з горячим проханням до наших священичих домів, щоби зволили приняти наших дівчаток до себе в гостину на час вакацій.

В домі, в якім ведеться кухню для кількох осіб, легко прожывиться ще одна особа, домашний буджет цего не відчує, а зробиться діло велике:

1) Буде це добрий вчинок, зділаний для сирота, за який певно Бог нагородить,

2) сирота буде мати в священичій хаті добру моральну опіку і гарний примір, так потрібний для її дальшого життя,

3) для Управи Захисту буде це великою прислугою і ласкою, за яку заховаємо щиру вдячність і память у спільних молитвах цілого нашого дому.

Примічаємо, що діти наші не вибагливі і будуть вдячні за все, що дістануть.

Ласкаві зголошення просимо присилати чим скорше, щоби діти могли постаратися о зелізничі знижки, а також податкн, в якім віці (від 8 літ до матуристок включно) зволить хто сироту приняти.

Львів, дня 10. червня 1927.

За Управу »Захисту ім. Митр. Андрея гр. Шептицького для сиріт«: **С. Віра Слободян ЧСВВ.** Ігуменя Монастиря і настоятелька Захисту. **О. В. Лициняк,** куратор Захисту.

Реколєкції для учительок і жінок священників. *В монастирі СС. Василіянок у Львові (вул. Потоцького 95)* відбудуться від дня 4. липня вечером до 8. липня рано замкнені реколєкції для учительок і жінок священників. Оплата за оден день 3 зл. Зголошуватися до Ігуменату СС. Василіянок у Львові, вул. Потоцького 95. 1—3

НОВИНКИ.

Вистава українського домашнього промислу. Повітовий Виставовий Комітет у Рудках повідомляє, що дня 3 липня ц. р. в 12 год. в пол. відбудеться в »Нарадному Домі« в Рудках відкриття »Вистави українського домашнього промислу як ужиткового так і декоративного Рудеччини. Із поза повіта будуть: »Гуцульське Мистецтво« в Косові й Редакція »Сільського Світа« (пасічницькі вироби). Ціллю вистави дати наглядний образ нашої творчої промислової праці, праці й краси зродженої зі самого народнього духа. Вистава має бути спробою поширення домашнього промислу, що заступивби тандитні фабричні вироби гарними виробами власної праці. На виставі можна буде оглядати гарну церковну утвар, ріжнородні гафти й вишивки на мужеських і жіночих сорочках, гарні народні одяги, подушки, скатерти, ручники, ріжнобарві писанки, тристалітні вироби з заліза й дерева та новіщі домашнього промислу. Кожний 100-ий гість дістане гарний дарунок із вистави. Вистава покінчиться 7 липня ц. р. Вступи: для селян 20 сот., для інтеліґенції 50 сот. Наша суспільність повинна численно відвідати цю корисну виставу, щоб навіч побачити й пізнати, що може витворити наш талановитий народ, а заразом спонукати численною участю в виставі Виставовий Комітет видати бодай тисячу памяток кожному сотному учасникові.

Землетрус на Закарпатській Україні. Дня 22 травня в ночі від год. 11.45 до 1 в Мармарощі та в селах Сокирниці, Данилові й ін. був землетрус. Шкід не було ніяких.

З Українського Наукового Інституту в Берліні. В пятницю, 17. червня в салі берлінського університету проф. д-р В. старосольський мав виклад (по німецьки) на тему: »Б. Кістяківський і його становище до російської соціольоґічної думки.

В Мехіку розстрілюють за церковний шлюб. Із Ню Йорку доносять, що мехіканська влада в місті Ґванахуато розстріляла двох священників, двоє молодят та свідків за відправлення шлюбної церемонії, незгідно з релиґійними приписами мехіканського правительства.

Ліндберґ в анекдотках. Ліндберґ, перший щасливий переможець океану воздушною дорогою вже вернув до своєї батьківщини. Та в Парижі про нього не перестали балакати й передавати собі на його рахунок ріжні дотепи. Як звісно день його прилету був великою сензацією. Пятьдесятьтисячна товпа чекала на Ліндберґа. Перший Француз, що привітав його був молодий письменник і спортовець Вейс. Ліндберґ усміхнений, дещо приголомшений заразже представився: »Айм Линдберґ« (Я Ліндберґ). В першій хвилі Вейс трохи збентежився, але зараз широко повів рукою і представив: »А це є Париж«.

Кождий в Парижі хотів мати якусь памятку по Ліндберґові. Найбільше потерпів від того його літак. В одного американського журналіста, що проживає в Парижі було невеличке товариство. Питають його, що має він на памятку від свого славного земляка. »Його власну хустинку« — каже. Тут всі — особливо пані — стали прохати його хоч о малесенький кусочок цеї хустини. Журналіст згодився — зажадав по 100 франків за кусочок з тим, що гроші підуть на допомогу родинам погибших летунів — Ненжесера і Колі. Хустинку порізали на 50 части, а 5.000 франків пішли на добру ціль. Инша річ, що це не була хустина Ліндберґа тільки таки самого дотепного журналіста.

Другий перелет понад Атлянтійський океан. *Дня 4. червня в год. 6.40* вилетів з Ню Йорку летун Чемберлен до Европи. Летів він у двійку з американським богачем Левіном, власником літака, що вскочив до літака без шапки й без скіряного одягу, без порозуміння з жінкою. Він не подавав оконечної мети свого лету, а бажав летіти так далеко, доки стане йому бензини. Сподівалися його в Берліні, а навіть у Варшаві й Вильні. Тимчасом уже над німецькою територією мусив двічі осідати, раз не стало йому бензини, а вдруге зломився йому пропелер і дня 6. ц. м. в год. 12.40 після 42-годинного лету мусів осісти на болотах. Щойно після направи літака по полудни того дня відлетів до Берліна, куди прибув на 6 год. вечером. Цей простір перелетів він у товаристві 14 німецьких літаків, що вилетіли на його стрічу. В Берліні привітали його товпи народу. Він побив рекорд Ліндберґа, бо коли Ліндберґ перелетів віддаль 5.808 км., то Чемберлен здобув рекорд, бо перелетів віддаль 62.800 км. Тому, що Левін полетів без згоди жінки, предсідниця »Союза мучених жінок« заявила, що Левіна требаб арештувати й покарати й загрозила демонстраціями, коли він верне в Америку. Ось так нехотячи придбав собі Левін ворогів серед американських жінок.

Перший Український Пасічницький Зїзд відбувся у Львові з кінцем травня ц. р. У зїзді взяло участь велике число наших пасічників.

Нові долярові банкноти. На другий рік увійдуть в Америці в обіг нові паперові доляри. Вони будуть менші від теперішніх. Нові гроші будуть замітні сим, що банкноти на ріжні суми будуть мати свої окремі образки. Наперед пійдуть в обіг однодолярівки.

Нові книжки і видання.

Helmut Fahsel Kaplan, — **Die Überwindung des Pessimismus.** Eine Auseinandersetzung mit Schopenhauer. 8°X+86 cm. Freiburg in Breisgau 1927. Herder et Co. Ціна 2 М ним.

Фазель, колишній визнавець пессимістичної фільософії Шопенгауера дає в своїм творі вичерпуючу критику науки Шопенгауера. В дуже яснім і ядернім викладі виказує він хиби Шопенгауера в його односторонній інтерпретації пессимістичних обявів христіянства і випроваджує на цій підставі якраз противні внески, парадоксально сформуловані в кличі: Через пессимізм до оптимізму.

»Культ поляглих Героїв«. З нагоди Свята поляглих видало Товариство Охорони Воєнних Могил (Львів, Руська 18 І. п.) памяткову книжечку, п. з. »Культ поляглих Героїв« д-ра Німчука і памятки у виді наліпки роботи проф. Петра Холодного. Думаємо, що отсі дві памятки зі Зелених Свят розійдуться масово, серед нашого громадянства, тим більше, що ціна мінімальна, виконання артистичне а прибуток призначений на таку гарну ціль, як упорядкування воєнних могил. З окрема брошура д-ра Німчука є прекрасним рефератом на всякі збори, присвячені справам поширення культу поляглих Героїв та впорядкування воєнних могил.

Місіонар Прес. Серцяісусового. Р. XXX. Лист. 6. Червень 1927. Видає: Видавництво Ч. Св. Василія В. в Жовкві.

Благовістник. Духовна газета для подкарпатских Русинов. Р. VII. Ч. 6. Юній 1927. Видає: Видавництво Ч. Св. Василія В. в Ужгороді.

„Natio“. Письмо присвячене національним справам у Польщі. Ч. 3—4 за березень-цвітень (в мовах: польській, німецькій, французській і англійській). Зміст: Борис Козубський: Боротьба о нову виборчу ординацію до Сойму й самоврядних установ. Др. Павло Лисяк: Вселюдне шкільництво нєпольських народів у Польщі. Василь Роґуля (Вильно): *Увязнення і видача послів* Білоруської Селянсько-Робітничої Громади. Некультурні методи парляментарної боротьби. З життя: українського, білоруського, жидівського, німецького, литовського.

Мирон Доля: **Золота Рибка.** Віршована казка з ілюстраціями А. Манастирського. Львів—Ню-Йорк-Вінніпеґ. 1927. Накладом М. Матвійчука. 8°, стор. 26.

Сільський Світ. Ілюстрований господарський часопис. Ч. 11. 1 червня 1927. Р. V. Адреса: Львів, Собіського 32.

НА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ переслає о. Михайло Вовчик парох Лопушанки хом. 11 зол. 8 сот. як збірку в церкві в часі Зелених Свят.

ОГОЛОШЕННЯ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

ПЕРШОРЯДНА РОБІТНЯ

Марії Волянської-Павлюк

ЛЬВІВ, Собєського ч. 12.

Телєфон 17-04.

ВИКОНУЄ

найвибагливіщі сукні, костюми та плащі жіночі

СОЛІДНО, В НАЙКОРОТШІМ ЧАСІ ТА ПО ПРИСТУПНИХ ЦІНАХ.

УПРАВА МІСІЙНОГО ІНСТИТУТУ оо. Редемптористів у Збоїсках п. Знесіння подає до загального відома, що прийматиме на рік 1927/8 учеників до свойого Заведення (ґімназія типу клясичного). Ближчих інформацій уділюється на бажання. 2—3

ДОБРУ УЧИТЕЛЬКУ для дітей на час вакацій або і на цілий рік, може поручити: Управа Захисту для сиріт у Львові, вул. Потоцького ч. 95. 1—10

10-дневна МІСІЯ відбудеться в парохії Чемиринці — деканату Унівського, повіту Перемишляни — від 11. VI. до 21. VI. с. р. Місію будуть голосити О. О. Редемптористи зі Станіславова.

Приватна українська ґімназія »Р. Ш.« в Золочеві з правами державних шкіл вже і на 1928 рік звідомляє:

Вступні іспити до І. кл. відбудуться дня 27. червня в понеділок о годині 9 перед полуднем. Зголошуватися треба до дня 26. червня в Дирекції ґімназії.

Вступні іспити до II, III, IV, V, VI, VII, кл. відбудуться дня 28. і 29. червня. Подання о припущення до іспиту належить вносити до дирекції ґімназії перед тим.

Свящ. Хмільовський М.

ВПИСИ на концесіонований міністерством **курс білизнярства й артистичних робіт** С. С. Василіянок у Львові на рік 1927/28 відбуватисямуть через цілий місяць **червень** кождого дня в Управі Інституту СС. Василіянок при вул. Длуґоша ч. 17. Близші інформації дається устно і письменно. Вистава ручних робіт учениць сьогорічного курсу буде відчинена від 10—15 червня ц. р. в будинку ґімназії СС. Василіянок при вул. Длуґоша 17. 3—3

Дирекція прив. учительської Семинарії жіночої СС. Василіянок в Яворові — з правом прилюдности »а« — оповіщує отсим, що вступні іспити на II, III і IV курс будуть відбуватися в днях 28 і 29 червня, а на курс І. від 1 до 5 липня ц. р. лекційною системою.

При зголошенню до іспиту треба предложити: а) метрику хрещення, б) свідоцтво лікарське від повітового лікаря і в) послідне свідоцтво шкільне. 2

о. Андрій Мельник

Мати Марія -- Матінка Наша

8° стор. 151, Рогатин 1926.

Зміст: Вступ. І. ч. Пр. Д. М. в христіянській старині й середновіччі. II. ч. Слава Пр. Д. М. на українських землях у княжій добі. III. ч. Слава Пр. Д. М. по втраті самостійности. У книжці зібрано багато цінного історичного й леґендарного матеріялу до культу Пр. Д. М.

Ціна книжки без пересилки 4. зол., з пересилкою 4. зол. 50 сот. Замовляти в Адм. „Нової Зорі“ Львів, Сикстуська 39 а.

Служба Божа св. Йоана Золотоустого зі службами ріжних намірень в апробованім до приватного вжитку українськім перекладі о. д-ра Ярослава Левицького. — Ціна одного примірника 2·50 зол. Порто 50 с. — Книжку можна замовляти і через Адміністрацію »Нової Зорі«.

Ґодинники ПРЕЦИЗІЙНІ від зол. 25.

Г. Гуттерман, Сикстуська 14.

При купні покличтеся на це оголошення! 4.

Видає і редаґує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Гольдмана, Львів, Сикстуська 19.

Ч. 25 (76) (Należytość pocztową zapłacono ryczałtem) Львів, 26. червня 1927. Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адміністрації: „НОВА ЗОРЯ" Львів, вулиця Сикстуська ч. 39 а.

Конто почт. щад. Краків ч. 405.867.

НОВА ЗОРЯ

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: квартально 4 зол. Місячно 1·50 зол. ЗА КОРДОНОМ: Річно: 3 дол. доляри або їх рівновартість.

Ціна числа 30 сот.

Орґан Української Християнської Орґанізації.

ЗМІСТ: Світла і тіни нашого церковно-народнього життя. — Листи з Америки. — З церковно-релігійного життя. — Католицьке життя між Словінцями (фейлєтон). — З українського життя. — Письмо св. конґреґації для Східної Церкви. — Спіритизм (фейлєтон). — Політичний огляд. Пресовий ланцюх. — Дописи. — Оповістки. — Нові книжки і видання. — Новинки. — Оголошення.

О. ВАСИЛЬ НАВРОЦЬКИЙ.

Світла і тіни з нашого церковно-народнього життя. Обнова братств.

(Дискусійна стаття.)

II.

Друга справа торкається взаїмовідносин церковних братств до місцевих кооператив і обопільного впливу на себе тих 2 установ.

Кооперативне життя кождого поневоленого народу, а з окрема теперішня сильна вже наша кооперативна орґанізація, хоч то ще незаписана сторінка історії, це запорука визволення народу. Згадаймо для прм. Познанщину з її кооперативами і сильними економічними надбаннями з часів німецького режиму, перед повстанням польської держави, або українську кооперативну підпольну працю на Великій Україні, яка ховалась і крилася в кооперативних установах, а з хвилею здвигу революції в Росії виказала таку силу, що стала творцем української держави...

Церква, як всеобіймаюча Христова орґанізація, не може бути рівнодушна супроти кооперації і кооперативного життя народу. Вона-ж реґулює не лиш життя одиниці, а й життя родинне, ґуртове, суспільне і народне і витискає на нім своє знамя. Так само не може не обняти своєю опікою цего преважного суспільно-економічного чинника в життю народа, яким є кооперація.

»Попри матеріяльні користи кооперація як ідея стремить і до висших цілей та має великий вплив на суспільне виховання. Вона виробляє такі прикмети, які в громадянськім життю відіграють першорядну ролю, як солідарність, ощадність, жертвенність, тверезість, підприємчивість, а поборює лінивство, марнотравність і самолюбство, вчить дисципліни та підпорядкування себе вимогам загалу. Через засідання, конференції, курси, відчити, поїздки, ширшає світогляд члена кооперативи, він інтерусується письмом, книжкою і так вироблюється на суспільного робітника, свідомого обовязків супроти суспільности і народу.

Якраз цими ідейними змаганнями, витворюванням висшенаведених прикмет та виховуванням суспільства кооперація дуже гарно сходиться з засадами христіянської релігії. Ціль кооперації — добро других, добро загалу замісць одиниць, альтруїзм замісць еґоїзму. Та і головною основою христіянства є любов ближнього і поборювання самолюбства. Та в теперішнім господарськім життю, де йде жорстока боротьба о істнування, дух христіянської любови мало слідний, обставини життєві змушують людину бути самолюбною. У світі панує брутальний еґоїзм. Христіянство має його викорінити, а кооперація є під тим оглядом важним помічним чинником. В спілковій господарці настане час братнього співжиття людей. Клич »працюймо разом для користи всіх« замісць »одні проти других« — наблизить людство до науки біблії, каже Р. Вільбрандт. Всі пропаґатори кооперації звертали увагу на її ідейну сторону та згідність її з христіянством. Роберт Овен, перший пропаґатор кооперації, казав: »Людське спасення у взаїмній співпраці для добра всіх«. Німецький свящ. Райфайзен, творець знаних і в нас кредитових спілок, говорив: »Всі ми є дітьми одного Отця небесного і повинні журитись про своїх ближніх так само, як про себе самих. Хто має так мало почуття спільности, що задармо не хоче працювати для добра свого села, той не повинен уважати себе христіянином. Христіянськими ділами можемо зорґанізувати братнє співжиття людей«. — Кооперація — це не лише крамарство, силу її творить кооперативна свідомість, кооперативний дух. І тут розлоге поле для діяльности священика: розширити і поглибити кооперативну свідомість у своїх парохіян«[1]).

»Кождий свідомий католик Українець повинен знати, що христіянська єдність вимагає від нього, щоби він купував і продавав лише в католицькій українській кооперативі. Це є згідне з волею Спасителя і бажанням св. католицької Церкви. Католицький ґріш повинен йти лише до католика. Ми не повинні виховувати собі ворогів за власні ґроші. То повинен знати кождий католик Українець і освідомити про це того, хто не знає«[2]).

З повисше сказаного і наведеного виходить для духовенства імператив: оточити кооперативу як найтеплійшою опікою, пособляти і брати чинну участь в кооперативнім життю. Осягне це священик двома засобами: своєю особистою працею і ґреміяльною участю членів братств у кооперативах.

Подаю конкретні факти: О. Яків Тарнавський, парох Улашковець вже перевів а я з успіхом переводжу у себе вписування усіх членів мужеського і жіночого братства в члени кооперативи. Улекшує тут справу спільний інтерес обох установ. Покажу це в цифрах. У нас уділ в місцевій кооперативі виносить 1 доляра і 10 проц. вписового, а підлив (підсук) свічки одного члена братства коштує 1 зл. річно. З хвилею впису брата, чи сестриці в члени кооперативи і вплачення цілого уділу вже перестає платити на підлив, а світла достарчує кооператива зі своїх прибутків, безупинно, себто до смерти члена-брата, згл. до часу вицофання ним уділу з кооперативи. Кооператива зискує членів, збільшує свій оборотовий капітал; рух і оборот з прибуття нових покупнів зростає — а з чистих прибутків титулом тантіями або звороту товарового кооператива постачує світло. Брат чи сестриця зложивши раз уділ (нараз, чи то ратами) збувається обовязку складати щороку на світло, а крім того має на власність уділ, котрим розпоряджує.

В цей спосіб одна установа пособляє другій, а користь загальної натури ось яка: 1) Втягається всіх братів і сестриць а також і неактивних, в спільну та громадянську активність[3]); 2) Церква через братства і їх членів буде мати все вплив на провід в кооперативі і добір людей о христіянськім світогляді не лише в кооперативних низах але і в її надбудовах.

Решту вже сам собі доповість кождий, хто не байдужний і вичуває злобу дня, хто бачить грозу від наступу темних сил на Церкву і народ та з журою глядить в майбутнє, хто стрінувся з неґацією того всього, що йому найсвятійше, кому бодай останні збори »Просвіти« і »Рідної Школи« отворили очі, — хто хоче і повинен протиставитися дикій навалі азіятів і їхній руїнній роботі та напорови, щоби розвалити культурні надбання народу і Церкви.

[1]) Кооперація і духовенство. Гл. о. Мих. Чорнеґа Нива ч. 7—8 1926. Стор. 266 і 269.

[2]) Христіянська єдність. Місіонар ч. 1. 1927. стор. 20.

[3]) Я чув від кількох священиків, що в їх парохіях всьо в селі, що рухливе і активне, себто молодше покоління госп. і молодіж находиться поза брацтвом, а в брацтві лишились старі і інертні елементи, вимираючі могікани...

Д-р Осип Назарук.

Листи з Америки.

V. Чим воюють демаґоґи?

Але прецінь — подумаєте — Мишуґа і ті, що з ним, присилають ґроші на школи в краю, часом і пару долярів на інвалідів, навіть одною вдовою (по покійнім старшині УГА) занимаються...

Все те смішне в порівнанні з тим, що відси мажнаби присилати до краю, якби був спокій і не було руїни, яку ті людці роблять. Вся увага народа запрятана тою руїною. Вічні клевети, що Епископ се підосланий« Поляками чоловік і що »таксамо« польські »запроданці« ті, що його обороняють, — доводять до довгих і завзятих процесів за церкви. »Не давайте ляцьким прислужникам управляти церковним майном!« Такий »патріотичний« клич пускають Мишуґісти в народ і повторяють той »клич« раз-у-раз, безуговку. Не

дивота, що нарешті доводять до скандальних борб і процесів.

На такий процес, викликаний цькованнями »патріотичних« інтеліґентів, видає бідна задовжена громада наших людей тисячі долярів на адвокатів. Тратить собі масу днів і нерви. І в найліпшім випадку — програє процес. А в найгіршім для неї випадку — виграє процес з Епископом. Тоді доперва твориться основа до гризні в нутрі парохії, яка звичайно треває поки не вимруть ті нещасні люде, або не розідуться, як де.

А все викликають укр. »національні« патріоти. Розуміється — не в голові їм при тім ніяке »добро народа«, бо й дитина бачить, яке з того »добро« виходить. Ціль таких злобних одиниць: на будуче приготовити собі можність продати церковний маєток громади і притім »заробити« баришівне. Хто не вірить, що так є, нехай пише до тих демаґоґів, щоб подали йому иншу ціль своєї руїни. І нехай оповістить. Я иншої ціли не можу доглянути. Ось той »патріотизм« і причина їх вигукувань: »Не дайте запроданцеви з Варшави управляти народним майном !Нехай нарід править!«...

Прямо важко дивитись на те, до якого злочинства доводить демаґоґія.

Доходить до прямо неймовірних але правдивих подій: напр. в місті Бостоні присланому Епископом священикови закинули на церковній галі лясso на шию і дусили його. На крик бідного чоловіка збіглася товпа чужих і виратувала його. Се знаю від нього самого: оповідав се в присутности членів консисторії. »Витревалість у такій »патріотичній« боротьбі доходить до того, що в чашу перед Богослуженням сиплять отруї. Вона так воняє, що священик не може спожити вина. Віддає його американській владі. Хемічна аналіза виказує отрую у вині... І се оповідав дотичний священик, приїхавши до Консисторії. В иншім знов місті, де відбувається затяжний процес за церковне майно, священик править безнастанно в церкві (ходить о термін, потрібний до посідання). Його облягають »вірні«, українські »патріоти«. Коли сили священика опускають, він оставляє в церкві побожну жінку, щоб підтримувала світло (виконування акту посідання) і т. и. Сам виходить. Тоді »вірні патріоти« вриваються до церкви, закидають лясso на шию переляканій жінці і тягнуть її через вікно... Чужа публика ратує її. Таких і ще кращих квіточок »визвольної« боротьби проти всякого ладу і дисципліни, веденої во імя українського »патріотизму« тут скільки завгодно. В місті Честер, де урядує канцлер Епископа (се місто значне, величини около половини Львова) шеф поліції каже канцлерови нашому:

— »Бійся Бога! Що з твоїм народом? Таж тут є всякі народи, з ріжних країв, але поліція все мусить бути сконсиґнована задля Українців !Що се таке?«

Деж серед такої постійної розрухи можлива правильна поміч краєви? Таж »народ« занятий боротьбою проти Епископа, чоловіка абсолютно невинного і чесного, тай проти тих, що при ним стоять. Серед тої божевільної »боротьби« нидіє всяке життя і наступає така руїна, що є вже священики, котрі живуть з милостині чужих: Айришів, Американців, Німців. Доходить до того, що навіть протестанти, ворожі католицькій Церкві, і Жиди, бачучи, що діється, в імя дисципліни запомагають наших гонених священиків. А процеси не вгавають. І великі гроші на адвокатів є! Збирають — і процесують. Д. б.

З церковно-реліґійного життя.

РИМ (ВАТИКАН).

Ювилей священства кардинала Ґаспарія.

Сімдесятьлітній кардинал-секретар стану Петро Ґаспарі святкує цього року пятьдесятьліття свого священства. В березні відсвятковано цей ювилей в одній з каплиць Ватикану, а публичне вшанування Ювилята перенесено на червень. З тої нагоди подають тепер деякі дані з його життя і праці для св. Церкви на полі науковому і церковно-дипльоматичному. В дипльоматичній службі був Ювилят 4 роки, через 12 літ кермував працею над кодифікецією канонічного права, 13 літ служив Церкві як секретар стану. Як каноніст здобув собі кардинал світове признання, так само здобув собі прихильну оцінку і симпатію в цілім світі як політик і як людина.

»Чеська Колеґія« в Римі.

З нагоди сімдесятої річниці уродин св. Отця Пія XI. відбулося в Римі недалеко Лятерану, на площі дарованій св. Отцем торжественне положення угольного каменя під »Чеську Колеґію«. Ап. Нунцій для Чехословаччини о. Мармаджі згадав у своїй промові, що ідея заснования цеї колеґії вийшла ще від папи Льва XIII.

Також папа Бенедикт XV. старався про основання цеї колеґії.

ПОЛЬЩА.

Справа виконання конкордату.

Небаром пічнуться наново переговори між представниками поль. правительства і головою постійної комісії для справи конкордату мін. Добруцьким з одної сторони, а епископом Пшездзецким як головою папської комісії з другої сторони. Предметом переговорів буде остаточна полагода справ звязаних з виконанням конкордату між Ап. Столицею а Поль. Річпосполитою.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Нове архіепископство.

Оломунецький католицький часопис »Нашінец« подає, що в Братиславі (Пресбурґ) на Словаччині мають оснувати нове католицьке архіепископство.

Протестант про культ св. св. Кирила і Методія.

Чехословацький міністер освіти д-р Годза, протестант, говорив недавно про дві реліґійно-культурні традиції чеського народу. Він сказав, що є дві сильні чеські традиції: гуситська і кирило-методівська. Ті дві традиції можна плекати побіч себе. Також і кирило-методівська ідея має національну ціху. Вона може стати інтелектуальним вязлом між словянськими народами. З елементів обох традицій слід збирати матеріял до культурного й національно-політичного будівництва.

Пресові напади на ОО. Василіян на Закарпатській Україні.

Часті напади закарпатської преси як »Русской Землі«, »Русского Вістника«, »Подкарпатских Глас-ів« та інших спонукали о. протоігумена ЧСВВ. звернутися до Преосв. епископа Петра з просьбою о оборону проти пресових клевет. На це дістав Впр. о. Поликарп Булик, ігумен в Мукачеві, як заступник протоігумена ЧСВВ. на Закарпаттю від Преосв. Петра таке письмо: »Відповідаючи на допись Вашу з 1/4. V. 1927, повідомляю, що від довшого часу і я з неспокоєм гляджу на ті несправедливі пресові напади, котрими злорадно нападають вороги Церкви на многозаслужених Отців Василіян, особливож на о. Стефана Решетилу. В тім ділі здійснюються цілком слова Вічної Правди: »Ність раб болій Господа своєго. Аще мене ізгнаша і вас ізженуть... і будете ненавидимі імени моє-

МИХАЙЛО ФІРАК.

Католицьке життє між Словінцями.

Просвітна і господарська орґанізація.

Усю свою силу і повагу завдячують словінські католики своїм просвітним і господарським орґанізаціям. Від коли Др. Махніч перевів між Словінцями »поділ духів«, зачали католики, в першу чергу духовенство, орґанізувати народ в ріжних товариствах, щоби так його зберігти перед заразою лібералізму і безвірства. За недовгий час (в 90-тих роках) вкрилася Словенія просвітними читальнями, кооперативами, ґімнастичними і співацькими товариствами, котрі заснували переважно священики і провадили їх в строгім християнськім дусі. Народ видячи працю свого духовенства, віддався цілком під його провід, а ліберальна інтеліґенція не могла нічого вдіяти своєю безвірною аґітацією. Гарний приклад для нас!

Нині мають словінські католики в Югославії могутню і діяльну просвітну орґанізацію, котрої можуть їм позавидувати сильнійші народи. Ось кілька чисел: Просвітний Союз (слов. кат. просв. товариств) гуртує коло 400 просв. товариств. Се строго християнські товариства, бо ліберали і соціялісти мають свої окремі (і далеко менші). З неповної статистики тих християнських товариств за 1925/26 рік бачимо, що в тім році дали вони 1600 викладів, 1200 драматичних вистав, святочних академій і под. Драматичних кружків було 82, співацьких і музичних 253. Крім того мали ще ті товариства окремі жіночі, дівочі, господарські секції. Майже кожде товариство має свою бібліотеку. В 1925/26 в люблянськім Просвітнім Союзі (на 164 тов., котрі дали свій звіт), випозичено 29.000 книжок; 40 товариств мали свої скіоптикони, 3 кінематографи, 4 радіо. При централі в Любляні є бібліотека з 15159 томами, в згаданім році випозичено 14.700 книжок. Та сама централя має також випозичально скіоптичних образків. В 1925 р. випозичено 440 серій з 14.830 образками. Вона видає також свій »Вісник« для провідників. Тих 326 товариств, що післали свій звіт, мали 25.300 членів.

Преса і видавництва. Словінці належать до народів з найменшим процентом неписьменних. До війни було їх 14%, а тепер нема певно ані половини того числа. (Словінці творять 8.7% населення Югославії, а мають 18.3% всіх дітей, що ходять до школи). Тому у них багато читається і багато друкується. Правда, ліберальна преса численнійша ніж католицька, та зате оден катол. популярний тижневик »Домолюб« своїм тіражем — понад 40.000 прим. — перевисшає усю ліберальну пресу разом.

Крім »Домолюба« мають словінські католики великий дневник »Словенец«, три політичні тижневики, науковий двомісячник »Час« (ліберали не мають ніякого), літературний поважний журнал »Дом ін свет«, соціяльно-політичну ревію »Соціяльна думка«, окремі часописи для студентів, жінок, дівчат, протиалькогольний часопис, два часописи ґімнастичні, католицькі учителі мають свій місячник, духовенство також свій.

Найкрасшу друкарню в цілій Югославії мають словінські католики. То величава »Католицька Друкарня« в Любляні, котру оснували самі священики. В ній друкується майже вся католицька література і вона є найсильнійшою твердинею словінських католиків.

Найбільше книжок розсилає між народ »Товариство св. Мохоря«, котре видає що року за членську вкладку 20 Дін (около 3 зол.) 5—6 членських книжок (не книжочок, або летючок, як в останнім часі наша »Просвіта«) з календаром. Крім того видає ще надзвичайні видання, котрі члени дістають за знижену ціну. Крім того видає т-во прекрасно редаґований ілюстрований часопис для родин. Членів має тов. 46.000! В минулім році прибуло 8.400 нових членів і можна напевно сподіватися, що сього року число членів перевисшить 50.000. А всю працю коло збирання членів веде духовенство.

Щоби протиділати впливам ліберальних »Соколів«, заснували словенські католики словенське ґімнастично-просвітне т-во »Орел«. В короткім часі »Орел« став найпопулярнійшим католицьким товариством і поширився по всіх закутках Словенії. Нині має »Орлівський Союз« коло 30.000 членів і два свої часописи. Частими орлівськими зїздами маніфестує »Орел« свій католицький світогляд і оживлює католицьку свідомість в народі.

Католицькі студенти мають свій »Студентський Союз«, на університеті в Любляні є аж три католицькі академічні т-ва. Католицькі студенти ведуть перед в академічнім життю. Мають свій вдумчиво писаний журнал »Хрест на Горі«.

Господарська організація словінських католиків є також взірцева. Тут має найбільші, невмирущі заслуги славний др. Крек, великий слов. політик і орґанізатор католицького життя — священик. Словенія чисто ґірський край, убогий на землю здатну до господарства. Тут переважа-

го ради«. Як Спасителя Ісуса переслідували вороги за Його Божественну доброту, так і Отців, а з ними разом Чин Василіянів нападають через те, що вони жертвуються цілком справі Христа і заснованої Ним кат. Церкви«. Дальше підносить Преосвященний заслуги ОО. Василіян для Підкарпатської провінції і загальне довіря, що його зеднали собі там ОО. Василіяне своєю працею. Стверджується, що ОО. Василіяне не вмішувалися в світські справи, натомість вірно сповняли все і сповнюють свої монаші й духовні обовязки. Від »Русского Вістника« і »Подкарпатских Глас-ів« вже урядово зажадано спростування, яке ті часописи помістили.

НІМЕЧЧИНА.

Баварський епископат а жіноче руханкове свято в Найбурґу н. Д.

Баварські епископи видали спільне письмо до оповіщення вірним своїх епархій в справі першого жіночого руханкового свята, 16 і 17 липня ц. р. В письмі пригадується обіжник цілого німецького епископату, виданий в 1925 р. про ріжні питання публичної моралі. В тім письмі епископи заборонили католицьким жінкам і дівчатам брати участь у публичних змагових пописах, (в плаванню, руханці і тп.). Навязуючи до цеї заборони баварські епископи поручають душпастирям своїх діецезій оповістити вірним свою заборону брати участь у названім святі. Душпастирі мають на проповідях, у промовах на зборах і при інших нагодах вказувати католицьким жінкам і дівчатам на правила, що їх видав німецький епископат для береження побличної обичайности.

АНҐЛІЯ.

Дипльоматичні взаємини з Ап. Столицею.

В англійськім парляменті прийшла на чергу справа, чи має бути надальше вдержане англійське посольство при Ватикані. Це посольство було встановлене з вибухом світової війни як надзвичайне і тільки на час тревання війни. До тепер одначе його не звинули, а недавно був англійський посол на авдієнції у св. Отця. Чемберлен і ціле теперішнє правительство є думки, що булоби неполітично касувати тепер цей дипльоматичний пост, бо моглоби це зробити враження як неприязний для Ватикану крок. Тим більше, що — як сказав Чемберлен — »римський голова католицької Церкви є безсумнівно великою силою в світі і його почитають міліони бритійських піддaних«.

ТУРЕЧЧИНА.

Уніоністична акція.

В турецькім місті Каді Кей відбулося численне зібрання присвячене зединенню православних з католицькою Церквою. З католицького боку були на цім зібранню такі церковні достойники: Апостольський Делеґат в Константинополі, Апостольський Візитатор в Болгарії, вірменсько-католицький патріярх, грецький уніятський епископ, а також новий болгарський епископ. З православних церковних достойників взяли участь: грецький халкедонський митрополит, православний вірменський архієпископ з Каді-Кей, вірменсько-грузинський епископ, православний епископ з Болгарії і три грецькі митрополити, члени св. Синоду. Дуже влучно оцінив значіння цего зїзду оден із католицьких учасників. Він говорив: »Щоби зединилися брати котрі через століття були розеднані, треба їм між собою поговорити; а тому передовсім треба їм поговорити, щоби оден одного пізнали; треба взаїмно пізнатися, щоби один одного шанували; треба взаїмно шануватися, щоби один одного полюбили; а треба любитися взаїмно, щоби можна зединитися. Наше зібрання веде до тої мети і рівняє путь для ділання ласки Божої«.

Пастирський лист Преосв. Йосафата Кочиловського.

Преосв. Йосафат Кочиловський, Епископ Перемиський, довший час перебував на леченню за кордоном. Коли повернув до своєї Епархії, написав пастирський лист, поміщений в ч. II. Перемиських Епархіяльних Відомостей. Листом сим бажає Владика навязати перервану довшою відсутностю злуку зі своєю Епархією, бо в нинішних наших обставинах конечна є як найтіснійша злука клиру й вірних зі своїм епископом. В місяці березні був Владика на авдієнції у св. Отця. Св. Отець не тільки уділив своє Апостольське Благословення всім священикам і вірним Перемиської Епархії, але на просьбу Преосвященого передати їм ще якесь слово, св. Отець ось що відповів: »Скажи своїм священикам і вірним, щоби все були в єдности зі своїм Епископом. Щонебудь робитимуть, нехай роблять в лучности з Епископом, а без Епископа нехай нічого не починають. Се слово св. Ігнатія Антіохійського Бо така є Божа установа в Його святій Церкві. Ті многоважні слова повторяємо всім священикам, що приходять до Нас з ламоництвами або при інших других нагодах«. Так Христовий намісник пригадує давну католицьку засаду про єдність в католицькій Церкві. І розважання цеї засади є темою цілого пастирського листа. Правда про необхідність злуки й підчинення священиків і вірних своєму Епископови є Божої установи. Тому має вона ціну вічної, всеживої актуальнооти. На жаль нинішні поняття далеко відстали від цеї вічної правди, від католицької традиції. Нераз люде намагаються самозванчо присвоювати собі голос в ділах Церкви, нераз виступають проти заряджень Епископа. Треба отже привести до пошани давні правди, треба оживити духа, що ним були перняті перші віки християнства. В горячих словах передає вкінци Владика Апостольське Благословення св. Отця і кінчить бажанням Божої ласки для духовенства в душпастирській його праці. Ся праця в злуці з Владикою матиме одноцільний напрям, вона буде інтензивнійша і певно успішна. Словами св. Ігнатія Антіохійського, кінчиться це знаменне письмо.

З українського життя.

Віче Народньої Орґанізації Українців м. Львова.

В справі українського шкільництва — приватного і державного — в Польщі скликала Н. Орґанізація Українців міста Львова віче на день 8 червня. Віче почалося в год. 6 веч. у великій салі Народнього Дому промовою голови орґанізації п. А. Березовського. Відтак виголосив основний реферат про українське шкільництво в Польщі п. Володимир Целевич. Цього інтересного реферату не міг одначе бесідник докінчити через заборону поліції. Промовляли відтак инші бесідники, як посол Сергій Хруцький, п. І. Герасимович, пані К. Малицька й инші. Між принятими резолюціями є резолюція проти недопускання шкільною владою учителів приватних укр. шкіл до кваліфікаційних іспитів. Дальше ухвалено резолюцію з домаганням негайного заснування у Львові українського університету і політехніки. Віче взиває всіх батьків, що мають діти в шкільнім віці, щоби посилали свої діти до українських шкіл.

Сокільський окружний здвиг у Львові.

Окружний здвиг »Сокола - Батька« у Львові відбувся в неділю 19 червня. Здвиг цей випав гарно й величаво, хоч це була перша повоєнна спроба наших сокільських сил. Здвиг відбувся докладно по заповіженій програмі. Перед полуднем відправлено полеву Службу Божу і посвячено пропамятного дуба, після чого бадьорі сокільські ряди передефілювали перед сокільською старшиною і запрошеними гістьми. По полудни знову на площі »Сокола - Батька« відбулися вправи. Кількатисячна публика з захопленням оплескувала ріжнородні вправи наших сокільських дружин. Погода дописала чудово. Щойно під кінець вправ став накрапати дощ.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Народно - культурна вистава в Пряшеві.

Відкриття цеї виставп відбулося дуже торжественно дня 7 червня. До Пряшева зїхалася велика сила гостей з цілого Закарпаття. Відкрив виставу сердечною промовою Преосв. еп. ап. адміністратор Пряшівської епархії Павло Гойдич, а опісля пряшівський посадник др. К. Флоріян. В імени державної адміністрації привитав виставу др. Юрій Славик б. міністер хліборобства, теперішний кошицький жупан. Відтак Пані Ірина Невицька як представниця виставового комітету передала виставу громадянству. Промовляли ще инші бесідники. Вистава, що тревала до 20. ц. м., робила імпонуюче враження не тільки богацтвом експонатів, але також ріжнородністю і гарним своїм укладом. Заступлена там була не тільки Пряшівщина, але й Мараморська країна і Гуцульщина і майже всі долини Заужанського Підкарпаття. Вистава дала прегарний образ культурного дорібку наших закарпатських братів, (літературна творчість, етнографічний матеріял, народнє мистецтво, особливо прегарні жіночі роботи). Головні заслуги біля влаштування

ють ліси (46%, а рілі лише 20%), котрі належали за Австрії німецьким магнатам, далі пасовиска. Тому народ дуже убогий і житє його незавидне.

Щоби народови помогти з економічного боку, взялося словінське духовенство з кінцем минулого віку до закладання кооператив. Душею всего кооперативного католицького руху був др. Крек, що виробив точні пляни для всіх родів кооператив і для окремих станів. Кооперативною орґанізацією дали словінські католики солідну основу всему свойому рухови, а заразом двигнули убогий словінський народ на власні ноги, вирвавши його з лабетів ріжних спекулянтів і сільських глитаїв, переважно чужинців.

Як ціле народнє житє так і кооперативна орґанізація поділена у Словінців відповідно до пануючих там світоглядів. Найсильнійшу кооперативну орґанізацію мають розуміється католики. Католицький »Кооперативний Союз« обеднує нині понад 500 ріжнородних кооператив. (Коло 300 кредитових, 80 споживчих, 30 молочарських, 30 господарських — для закупна господарських машин, 40 коопер. для хову і збуту худоби, понад 20 ремісничих і др.). Взагалі велика більшість всіх кооператив у Словенії є в католицьких руках. Католицький »Кооперативний Союз« має в Любляні свою величаву палату, його річний оборот сягає до міліярда, щадничих вкладок має коло 150 міліонів Дін. Він видає свій кооперативний журнал »Народний Господар« і кождого року влаштовує численні кооперативні курси.

Попри »Кооперативний Союз«, котрий бувби подібний до нашого »Центросоюзу«, мають католики ще господарчо-споживчу централю »Господарський Союз«, щось подібне до нашої »Народної Торговлі«, котрий з одної сторони постачає католицькі кооперативам всі їм потрібні річи, а з другої сторони скуповує від них ріжні господарські вироби. Він має теж власні фабрики. До нього належать коло 200 кооператив.

Треба додати, що всі ті кооперативи се дійсно живі і сильні господарські орґанізми, майже всі вони мають власні доми і значний власний капітал.

Крім тих централь мають ще словінські католики свій »Кооперативний Господарський Банк«, котрий зосереджує катол. кооператив. капітал. Його акційний капітал є 15,000.000 Дін, річний оборот перевисшує міліярд, чистий зиск сягає до кількох міліонів річно.

Словінські католики мають також своє асекураційне т-во »Взаїмне Асек. Т-во«, котре належить до перших в державі.

Взагалі мають словінські католики на кождій ділянці господарського життя свої сильні орґанізації і всюди вони ведуть перед, так що ліберальна і соціялістична частина громадянства остає далеко по заду — дарма що зве себе поступовою, а католиків назадниками! — і старається наслідувати католицький рух, розуміється, безуспішно.

Так отже словінські католики у своїм національнім життю поділилися на окремі ідеольоґічні табори (»поділ духів«) і як нарід, так і віра католицька на тім тільки виграли. Нині ведуться у Словенії живі змагання між поодинокими таборами, а жива свідомість католиків і їх охота до праці і посвяти бере всюди верх.

(Кінець буде).

цеї виставп поклав Пряшівський Жіночий Союз з енергійною предсідницею на чолі панею Іриною Невицькою. Значіння цеї виставки для закарпатських Українців неоцінене. Віра у власні культурнотворчі сили, а разом з нею національна свідомість, свідомість приналежности до великої української родини певно збудиться у тих, що оглядали першу того рода виставу на Закарпаттю і читали над її входом Шевченкові слова: »Діла добрих обновляться, діла злих загинуть«.

Письмо Св. Конґреґації для Східної Церкви.

Ще на прикінці мин. року подав перемиський »Укр. Голос« вістку про якийсь меморіял проти Преосв. Йосафата Коциловського, висланий до Риму. Згодом в ч. 7 за ц. р. тогож часопису появилася між всячиною така новинка:

»До Риму! Як подають нам з достовірного джерела, еп. Коциловського, що від довшого часу перебуває за границею, Ватикан телеґрафічно візвав негайно явитися в Римі«.

Звязь останньої вістки з попередньою була очевидна.

Перед нами ч. III. »Перемиських Епархіяльних Відомостей«, а в ньому важний документ, письмо Св. Конґреґації для Східної Церкви з 9. травня ц. р., зверненс до Його Еміненції Високопреосвященого Лявренпія Кардинала Ляврі Апостольського Про-Нунція у Варшаві.

Пересилаючи відпис цього письма Преосв. Йосафатові, Апостольський Про-Нунцій передає свою радість з того приводу, що Апостольська Столиця уділила Преосв. Йосафатові своє признання, похвалу і довіря, а також доручає Йому письмо Св. Конґреґації для Східної Церкви подати до прилюдної відомости. Оба ті письма поміщені в П. Е. В. в українськім перекладі і в італійськім оригіналі. Тут передруковуємо в цілости цей знаменний документ. Він так ясний своїм змістом і тоном, що нема потреби додавати до нього наших думок. Якщо буде треба, подамо їх згодом. Письмо Св. Конґреґації для Східної Церкви звучить:

Св. Конґреґація
»для Східної Церкви«.

Рим, 9. травня 1927.

Протокол Ч. 1174/27.

Ваша Еміненціс!

Проти Преосв. Йосафата Коциловського, Перемиського Епископа, вплинула до Апостольського Престола скарга підписана через ріжних світських людей тоїж дієцезії, яка містить в собі двацять вісім закидів проти нього. Автори згл. підписані на скарзі бажають собі заряджения слідства або канонічного процесу, а для ствердження представлених фактів переслухання всіх старших членів Капітули, Каноніків і Пралатів, і просять, щоби в наслідок цего усунено їх Епископа з епископського престола.

Отся Св. Конґреґація для Східної Церкви, у власному крузі ділання і на виразне припоручення Його Святости тепер щасливо пануючого Папи Пія XI., розслідила з усею увагою і пильністю всі поодинокі закиди, які містяться в скарзі.

Так як це по справедливости належало зробити, вона подала до відома Епископови Коциловському всі закиди зроблені проти нього; відтак постаралася о вияснення в цих справах з достовірних джерел, і від осіб поважних та вищих понад всякий заміт. Кромі цего порівнала теперішні закиди з численними актами і документами, які находяться вже в Св. Конґреґації і які відносяться точно до того самого предмету і справи, що й ті закиди, а які були вже предметом осуду тоїж Св. Конґреґації.

Згадавши осьтак наперед о тім, Св. Конґреґація є змушена тепер — по належній і зрілій розвазі і розсліді, задля чистої правди і справедливости, заявити це, що з того слідувало і слідує, а іменно, що зі всіх тих закидів, деякі не мають ніякої основи в дійсности і є тимсамим безпідставні; в других ходить о дрібнички Епископа слушні і поправні, які зле толкується, або навіть перекручується; в інших знова приписується Епископови вина, котру належалоби приписати другим, — а в кінци в инших закидах вміняється йому в вину це, що противно не було нічим иншим, як тільки сповненням його пастирського обовязку і вислідом його світлої ревности.

Але що спричиняє Св. Конґреґації незвичайно глибоку прикрість, це якийсь рід зле укриваного порозуміння чи конспірації між декотрими священиками і світськими, в цілі спричинення усунення власного Епископа Ординарія від його престола, — що ясно пробиває з самої скарги.

Та мимо цего Св. Конґреґація хоче вірити, що навіть підписані на скарзі, котрі подають себе в совісти за христіян католиків, не розуміли або не звернули увагу на темні, нестерпимі і негідні вискази, як от цей: »Якщо ми малиби свою власну державу або хочби єї заряд, то цего рода Епископи ні хвилинки не моглиби удержатись на своїому епископському престолі«.

Обмежуємось у подрібній провірці до декотрих закидів: Вміняється в вину Епископови, що він неслушно вмішувався у внутрішні справи Українського Інстнтута для дівчат, і приписується його руйницькому способові поступования факт, що тепер нема в Інституті жадного священика. Тимчасом тут треба жаліти над тим, що в минувшині дехто утруднював Епископови виконування його епископських повинностий, які накладають на нього обовязок чування над вихованням моральним і духовим молодіжи, і в послідних часах змінено там Статути в цей спосіб, що усунено з них покровительство Епископа над Інститутом, і відібрано Епископови те спеціяльне право до нагляду над вихованням дівчат, яке йому належалося силою перших статутів. Про це читаємо в самій скарзі: »Загальні збори Інститута змінили свої статути в цей спосіб, що признали собі право знести покровительство Епископа над Іститутом, це покровительство відтак в дійсности усунули, так що нині ані Епископ ані Капітула не мають своїх делеґатів у Виділі Інститута; Епископ відтак казав собі здати звіт з цего рішення тим священикам, котрі засідали в виділі Інститута«. Отже ся зміна Статутів, а не руїнницький спосіб поступования Епископа є правдивою рацією і причиною, чому тепер у Виділі Інститута нема жадного священика. А якщо Епископ по ухваленню зміни Статутів, завізвав до себе тих священиків, що засідали в Виділі Інститута, щоби вони заподали йому рацію цего рішення, він сповнив тільки свій обовязок.

Бо в дійсности, реліґійне виховання молодіжи кождої школи, якаб вона й не була, є підчинене власти і наглядови Церкви, отже Епископів, а це силою природного Божого закона, независимо від згоди чи узнання якоїб нибудь власти чи Статутів. Це відноситься ще в більшій мірі до Українського Інститута дівчат, бо його, як це заподають самі автори скарги, »здвигнено стараннням Епископа Ступницького і каноніків«, і його перші або оригінальні статути, як раз зі згляду на цю фундацію і в доказ пошани прав Церкви, узнавали цю власть нагляду Епископа.

Томуто ухвалена зміна давнійших Статутів що до цеї точки, є з ріжних титулів піяка, неважна і кривдяча Церкву, члени Виділу мають стислий обовязок совісти привести ті Статути що до цеї точки назад до того стану, в якім вони передше находилися.

Ті самі завваги сутево треба зробити також в справі Сирітського Захисту, котрий, як кажуть обжалівники, перейшов тепер в руки соціялістів, або радше в руки осіб дуже ворожих Реліґії і Церкві. Автори скарги приписують цей стан вині Епископа, а тимчасом противно правдиву його вину віднести належить до факту, що Епископ від перших часів свого пастирського уряду, не мав рішаючого

Спіритизм.

XI.

МАТЕРІЯЛІЗАЦІЯ Й ФОТОҐРАФОВАННЯ ДУХІВ.

З огляду на велику вагу в спіритизмі феномену матеріялізації, хочемо ще занятися ним окремо. Річ в тім, що деякі помимо найбільш наглядних доказів факту матеріялізації, все ще не довіряють і шукають за дальшими доказами. А преці повинні вони знати, що славні фізики по довголітних строго наукових дослідах висказалися про матеріялізацію так, що ціле те питання для кождого розумного чоловіка є вже раз на все рішене.

Звісний англійський фізик і дарвініст, проф. Альфред Р. Волес, який довго не хотів признати матеріялізації, був вкінці приневолений написати: »Був час, коли я не міг знайти місця для тих фактів (матеріялізації) у своїй системі думання. Та опісля те місце знайшлося, не при помочи витворених і теоретичних поглядів, а завдяки збиранню фактів, для яких годі було знайти иншого виходу«.

Те саме пише італійський лікар Др. Осип Венцано: »Особи, що появляються, виступають не тільки як зматеріялізовані форми, що даються бачити й дотикати, але вони обдарені також духовими спосібностями, вони віддають прикмети тих, що їх мають представляти. Вони покликуються часто з дивною докладністю на обставини й факти, що є зовсім медіеви невідомі . . .«

На иншому місці пише Др. Венцано: »Тревание явищ, повна згода дослідників, тіни, що їх ті явища кидали на стіни освіченої кімнати, виключають можливість усякого обману. Що ті явища особливо відзначало, то факт, що їх можна було оглядати навіть при газовім світлі, яке уможливляло проф. Морсельому читати дрібний друк часопису«.

Французький лікар від умових недуг Др. М. Віоле стверджує також факт матеріялізації, додаючи, що зматеріялізовані ества лишали відтиски на деяких мягких субстанціях.

Факт матеріялізації признають дальше: французький Єзуїт о. І. Бонійо, німецькі учені Вебер, Фехнер, Цельнер, дальше Др. Шренк-Ноцінґ і ин.

Матеріялізація духів вяжеться тісно з їх фотоґрафованнем. Перші фотоґрафічні авторитети в Англії займалися вже перед літами дослідом можливости таких фотоґрафій і дійшли до дивних вислідів. Оден з таких авторитетів, своєчасний президент королівського фотоґрафічного товариства в Льондоні, Т. Телер, робив численні досліди з фотоґрафованнем духів. Ті свої досліди оголосив він опісля друком. Знаменне, що ніодної фігури, що так ясно виступають на фотоґрафічній плиті, годі було доглянути голим оком.

Не треба додавати, що при фотоґрафованню духів заховувано всякі міри обережности і довершувано їх під строгою контролею міродатних чинників так, що всякий обман тут виключений. Після доказів наведених згаданим англійським авторитетом в области фотоґрафії, як також иншими ученими дослідниками, годі вже сьогодня навіть говорити про обман і про конечність провірки. Хтоби ще тепер мав під тим оглядом які сумніви, цей зраджуваби тільки свою ігнораншю. Тут не йде вже тепер про правдивість або неправдивість таких фотоґрафій, а про річ далеко важнійшу, про котру ми вже говорили й сказали свою думку: що це за особливі явища, як вони утворюють тіло, що його голим оком часто годі помітити, а зате легко їх спіймати на фотоґрафічну плиту?

Про дуже цікаві свої власні досліди з фотоґрафованнем духів говорить Равперт (Духи спіритизму«, ст. 48—72).

Зразу фотоґрафував Равперт духів в присутности медіїв. Опісля робив знимки в білий день і без ніякого медія. В тій цілі ввійшов він в порозуміннє з одним фотоґрафом Б., який мав уже під тим оглядом деяку практику. При перших відвідинах дався Равперт відфотоґрафувати, але на плиті побіч нього було видно зразу тільки щось в роді білої мраки. Коли Равперт висказав супроти цього своє розчарованнє, почув стуканнє об столик і відчитав слова: »Ви за скоро фотоґрафували. Ми ще не були готові з утвореннем тіла. Трібуйте ще раз. Ми застукаємо«. Фотоґраф заложив другу плиту. На плиті відбилася побіч Равперта виразна стать чоловіка, без рук і ніг, в довгім, білім одівню. Лице його було Равпертови зовсім незвісне.

Після кількох днів пішов Равперт вдруге до Б. на дальші досліди. Вислідом їх була відбитка якоїсь жінки, рівнож нікому незвісної. При другій знимці

права інґеренції в сім товаристві. Нехай однак католики, священики і світські, стараються усильно о це, щоби в сім товаристві як і в других заведеннях церковних і християнської любови для помочи духовної чи матеріяльної, привернено вповні і подійсно права Церкві і Епископові, а в короткім часі процвітатимуть так захист як і инші заведення.

Що до закиду в справі духовної Семінарії, або краще сказатиб у справі целібату питомців, що наміряють бути священиками у безженному стані то Св. Конґреґація мусить ствердити, що цей закид є для підписаних на скарзі, або радше для інспіраторів рекурсу найголовнійшим, та що справа, котру в ньому порушується, є головною причиною цілого цего рекурсу.

Це не перший раз шлеться в цій справі до Св. Конґреґації і до Апостольського Престола прошення, рекурси чи протести. Від давна вже вороги целібату спричинили і піддержують цю злощасну і недорічну аґітацію умів в перемиській діецезії, поза нею, та й дуже далеко від неї.

Томуто отся Св. Конґреґація узнає і засвідчає, що Преосв. Перемиський Епископ, своїми розпорядками виданими для своєї духовної Семінарії, не нарушив в нічім ніякого загального права Східної Церкви, ані стану річий, що його дотепер признавала Апостольська Столиця. А якщо Перемиський Епископ, дозволеними способами, у своїому стараню о своїх питомців оказався прихильним радше за таким осередком, у котрому ті питомці що хочуть без жадного примусу, свобідно і з власної волі лишаючися в целібаті, приготовитися до священства і отримати св. Тайну священства в безженному стані, могліби одержати виховання відповідне їхній аспірації і совершеннійше по їхнім власним бажанням, якщо отже Перемиський Епископ взяв і бере собі до серця це їх совершеннійше духовне виховання. — першими, що повинніб тішитись і бути гордими з цего, є саме ті світські вірні підписані на скарзі і всі світські добрі католики перемиської Епархії і з поза неї, бож вони як раз суть тими, що перші мають зазнати добродійств від цего клиру, котрий, якщо вповні відповість старанням і церковному вихованню яке Епископ подбає дати йому по мудрим приписам Церкви, стане непохитним і ревним, стане вповні відданим душпастирництву, та готовим на повну жертву з себе і всіх своїх сил, на славу Бога і на спасення душ ближніх.

Томуто Апостольський Престол і отся св. Конґреґація, котра вже перше знала і добре знає всьо що Епископ Кошиловський зробив і запорядив у своїй Епархії, що до своїх вірних, що до Товариств і Інститутів виховавчих, добродійних і релігійних, що до Брацтв, що до Інститутів церковних і клиру, що до Капітули а особливо що до духовної Семінарії, мусить засвідчити і засвідчає отсим, що він у всім тім не зробив нічого, щоби противилося законам Церкви і розпорядкам Апостольського Престола.

Отся Св. Конґреґація є пересвідчена, що так ця, як і попередні подібні скарги, суть у значній части вислідом непорозуміть межи малою частю вірних і клиру а Епископом. Ті непорозуміння відлучили і віддалили їх уми від Епископа; а таке віддалення зі своєї сторони є причиною инших і глибших непорозумінь.

Тому, що ті що підписали скаргу заявляють в совісти, що вони є католиками і є оживлені щирим бажанням робити добре для Церкви і для Епархії, — тому що між тими що підписали скаргу находять-ся особи прихильні Епископови і щиро люблені через нього, Св. Конґреґація має надію, що вкінци, по усуненню двозначностий, увесь клир і увесь нарід, без ріжниці стремлінь і занять, згуртується сердешно і вірно довкола свого Епископа, і помагатимуть йому в праці, яку він, оживлений виключно ревностю о славу Божу і спасення людських душ, з помочю Бога і довірем Апостольського Престола веде і вестиме у своїй возлюбленій діецезії.

Вкінци мені є в особливийший спосіб мило поручити Вам Еміненціє, щоби Ви зволили подати до відома і оголосити це, що вище сказано.

І так, цілуючи в покорі Ваші руки, остаю з глибокою пошаною Вашої Еміненції покірним і послушним правдивим слугою

Люїджі Кардинал Сінчеро (в. р.)
Секретар.

† Ісая Пападопульос, Ассесор.

Політичний огляд.

ПОЛЬЩА.

Соймова сесія.

Надзвичайна соймова сесія почалася 20. ц. м. Попередили її наради соймових партій, що відносилися до програми теперішнього сойму. Найважнійші справи це зміна конституції про розвязання сойму (внесок ППС) і самоврядні закони, котрі польські партії, бажалиби перефорсувати ще в теперішнім соймі. Очевидно їм ходить головно о забезпечення польської меншости на кресах.

Тому вже в понеділок перед полуднем на засіданню соймової адміністраційної комісії посол Сергій Хруцький заявив в імени всіх меншостевих клюбів, що меншости не будуть брати участи в нарадах комісії над самоврядними законами, тільки вишлють свого обсерватора.

На конвенті сеніорів, що відбувся того дня виступив жидівський посол Гартґляс з запитом, на якій основі відбулася недавно нарада голов соймових клюбів. Конвент ухвалив скликати найблизше засідання сойму — з огляду на спровадження тіла Словацкого до Польщі — на четвер слідуючого тижня.

В год. 5 по пол. почалося пленарне засідання сойму. Першою справою якою занявся сойм, був внесок ППС. на зміну 26 арт. конституції так, щоби сойм міг розвязатися власною постановою. За внеском голосували ЗЛН, ППС, ХД, НПР, Визволене і »меншестеві« клюби — проти внеску голосували Клюб праці, ХН і Стронніцтво Хлопске. В третім поіменнім голосуванню за внеском голосувало 189 послів, а проти — 10. І так до 26. арт. конституції вставляється таку постанову: Президент Річипосполитої може розвязати сойм за згодою 3/5 законом приписаного числа членів Сенату. Сойм може розвязатися власною постановою принятою двома третинами голосів в приявности що найменше половини числа послів і означити речинець нових виборів. Так само може розвязатися і Сенат. Внесок про розвязання Сойму має підписати що найменше 1/3 законного числа послів і має бути зголошений що найменьше на тиждень перед засіданням, на котре має бути внесений.

Надзвичайна сесія Сенату.

Надзвичайна сесія Сенату почалася в середу 22-го червня. Перше пленарне засідання Сенату визначив маршалок Сенату Тромпчиньскі на пятницю 24 ц. м. передполуднем.

Проект внутрішної позички.

Польські часописи подають, що правительство зараз по сфіналізованню американської »стабілізаційної« позички приступить до випущення внутрішньої »інвестиційної« позички на 100 міліонів золотих. Орґанізацію позички повірять великим банкам.

Замкнення сесії шлеського Сойму.

Розпорядком президента Польщі замкнено з днем 20 червня сесію шлеського сойму. Говорять, що причиною замкнення була заява недовіря цього сойму шлескому воєводі Ґражиньскому.

Приїзд з Москви посла Патка.

Цього тижня очікують у Варшаві приїзду польського посла при радянськім правительстві Патка. Його приїзд стоїть у звязи з політичною ситуацією, яка витворилася після вбивства рад. посла в Варшаві і перервання переговорів про умову о неаґресії.

Після засуду Ковердя.

Доразовий суд засудив вбийника рад. посла на безречинцеву вязницю. Тепер оголосив окружний суд мотиви цего присуду. Мотиви ці відносяться до питання властивости доразового поступування в справі Коверди. Компетенція доразового суду була властива, бо вбитий посол виступав як публичний функціонар і як такий був під охороною відповідного розпорядку Ради міністрів з 28 грудня 1926. Щодо виміру кари, то через те, що злочин Коверди є випадком відокремленим, спорадичним — тому достаточною карою є кара досмертної вязниці, котра при істнуючих лагодячих обставинах моглаби бути зменшеною до 15 літ тяжкої вязниці.

НІМЕЧЧИНА.

Увага німецького політичного світа звернена на Женеву, де мали розглядатися важні для неї справи, як справа окупова-

---

побачив на плиті якусь иншу жінку, цим разом инакше одягнену. Иншим разом відбилися на плиті постаті якихось мущин.

Одного дня, як Равперт розмовляв з фотографом в його робітні, почув знані собі стуки і відчитав такі слова: »Сьогодня є тут хтось, кого ви пізнасьте. Це жінка. Вона перед многими роками втопилася і її тіла не відшукано. Ви вчинили їй за її життя на світі одну велику прислугу і вона приносить вам в дарунку цвітку, яку зматеріялізує«. Фотограф заложив зазначену Равпертом плиту. Коли плита була вже на своїм місці, спитав нараз Равперт, якому йшло завсігди передовсім про доказ ідентичности: »По котрій стороні стоїть та жінка?« Відповідь: »По вашій правій руці«. Равперт: »Прошу її, щоби перейшла на ліву сторону. Я витягну свою праву руку в гору і прошу зблизити до неї, о скільки це тільки можливо, зматеріялізовану цвітку«.

На плиті відбилася жіноча стать із зматеріялізованими руками. В правій піднесеній і до рамени Равперта зближеній руці держала цвітку. Лице було невиразне, майже до непізнання, Равпертови чуже.

Иншим разом виступила на плиті знов якась незвісна молода жінка, з китицею цвітів в лівій руці; права рука піднесена в гору, начеби давала комусь знак.

Дуже інтересні для спіритистичних дослідників були дві слідуючі фотографії. На одній відбилася жінка, але так, що її мало що було видно, бо була схована за Равпертом. Коли Равперт висказав із-за цього своє негодованне і казав заложити нову плиту, та сама стать зявилася вже подальше Равперта, але на місці, де стояла передше, лишилося дещо в роді білої мраки. Значить, дух на скорі не ужив до своєї матеріялізації всьої »плязми« і її останки лишилися на давньому місці.

В кілька літ пізнійше був Равперт в Вашінґтоні і вступив припадково до одного чужого собі фотографа, та казав себе відфотографувати. Знимка зачудувала і фотографа і самого Равперта. На плиті відбилося кільканацять постатей, зглядно голов, мущин, жінок і дітей; між лицями одно нагадувало помершого брата Равперта, а друге одну жінку, яку Равперт знав перед трицяти роками, а яка жила ще досі і була при повнім здоровлю. Фотографія цеї жінки відповідала її виглядови з перед трицяти літ, а не виглядови теперішному.

Всі згадані фотографії умістив Равперт у своїй наведеній нами в горі книжці.

Слід тут піднести ще раз, що фотографії знято при деннім світлі, без медія, часто наслідком моментального рішення з боку Равперта. І фотограф і Равперт знаходилися в цілком нормальнім стані. По запевненню Равперта не виявляв він ніколи ніяких медіюмістичних спосібностей. Як фотограф, так і наш учений, не були ні на хвилю »пасивними«, а навпаки, в виразно позитивному й критичному настрою. Про якенебудь »розщепленне« або про підсвідомість, не могло бути й мови.

(Дальше буде).

них німецьких провінцій і справа східних укріплень. Тимчасом всі ті справи так важні для Німеччини так і лишилися неполагоджені. Дня 16 червня з причини занедужання нечайно виїхав з Женеви французький міністер Бріян. Через те не могли відбутися переговори зі Штреземаном. — Офіціяльні заяви конференції про німецькі справи такі загальні, що викликують в Німеччині вражіння невдачі німецької політики в Женеві. Майже вся німецька преса невдоволена з теперішної женевської конференції, вказуючи на небезпеку, що німецька політика тратить свою самостійність і через те може Німеччина впасти жертвою світового політичного конфлікту.

Розвязання комуністичної орґанізації в Дортмунді.

На основі закона про охорону республики заборонено і розвязано в Дортмунді місцеву ґрупу комуністичної німецької орґанізації »червоних фронтовиків«. Майно орґанізації сконфісковано.

Два проєкти законів німецького »Штальгельму«.

Союз німецьких фронтовиків »Штальгельм« переслав парляментарним клюбам ріжних партій два проекти законів. Перший з них є в справі обвинувачення Німеччини за вибух світової війни. На основі цього закону має бути покараний німецький горожанин, котрий устно або письменно повторює брехню про викликання Німеччиною світової війни. Другий проект жадає, щоби працю діставали в першу чергу бувші фронтовики, без огляду на їх політичну приналежність.

ФРАНЦІЯ.

Перед зірванням з Радянщиною.

Німецький часопис »Льокаль Анцайґер« повідомлює на основі інформацій від анґлійських дипльоматичних кол, що французьке правительство порішило вже в найблизчому часі зірвати дипльоматичні взаємини з Радянським Союзом. В Льондоні очікують на це зірвання з великим напруженням. На це рішення вплинуло пересвідчення про співпрацю комуністичних агентів з радянською амбасадою в Парижі. Французька преса переповнена обуренням на відновлений червоний террор в СРСР. Так »Журналь де Деба« пише: »Акти сліпої й низької пімсти будять за границями Росії обурення, а народнім комісарам замикають заграничні кредити... Без тих кредитів радянська влада скорше чи пізнійше докотиться до катастрофи".

АНҐЛІЯ.

Католики в анґлійськім парляменті.

Анґлійські католики здержуються перед твореннем власної політичної партії. Одначе в парляменті мають вони своїх заступників, що належать до ріжних політичних партій. І так мають в палаті ґромад 21 католицьких послів. З них 11 належить до консервативної партії, вісьмох до Лейбур Партії, один до ліберальов, а один є ірляндський націоналіст. В палаті льордів є 40 католиків.

НОРВЕҐІЯ.

Конфлікт з Радянщиною.

З нагоди жалоби по смерти пос. Войкова в радянськім посольстві в Осльо, посол СРСР виголосив промову ворожу для Анґлії. До його голосу прилучилися також представники норвежських комуністів. Це викликало невдоволення в дипльоматичному корпусі в Осльо. В норвежськім парляменті внесли в тій справі інтерпеляцію. На цю інтерпеляцію відповідав міністер Лікке і сказав між іншим, що він вже заявив радянському послові, що не допустить на будуче, щоби норвежські горожане на святах, уладжуваних посольством, виславлювали екзекуцію 20 політичних вязнів у Москві. В часі цеї дискусії один з провідників робітничої партії сказав: »Життя одного представника совітів важить щонайменше стільки, що життя двацять тисяч буржуїв«. Парлямент приняв резолюцію селянської партії, що осуджує інцидент у радянськім посольстві 106 голосами проти 29. Московське правительство свого загонистого посла в Норвеґії вже відкликало, а наслідника його ще не визначило.

ЮГОСЛАВІЯ.

Розвязання парляменту.

В Югославії прийшло до кризи правительства. Представник партії радикального центра в правительстві міністер справедливости подався до димісії. Переговори премієра Вукичевича з тією партією були без успіху. Король приняв його димісію і вже підписав декрет щодо розвязання парляменту і розписання нових виборів. Переведення виборів поручено теперішньому правительству. Вибори назначені на вересень.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ.

Невдоволення большевиків з варшавського присуду.

В московських большевицьких колах викликало велике невдоволення це, що Коверду не засудили на кару смерти і що мабуть і кару досмертної вязниці зменшать йому на 15 літ. Там були переконані, що в Польщі будуть кермуватися політичними зглядами і Коверду засудять на кару смерти. Відношення до Польщі чимраз гірші. Розенгольц і Улянов дістали приказ негайно кинути Варшаву й прибути до Москви. Розійшлася навіть вістка про третю ноту радянського правительства до Польщі. Та цю останню вістку заперечила московська телеґрафічна аґенція, додаючи, що третої ноти так довго не вишлеться, доки Варшава не відповість на другу ноту.

Грізне внутрішнє положення в СРСР.

Чимраз важча стає атмосфера в большевицькім царстві. Скрізь шукають тепер за шпіонами і контрреволюціонерами. Переводяться численні арештування і розстріли. Державне Політичне Управління *розвело енергічну діяльність* — здається, що віджили давні традиції московської »чеки« і дух Дзержинського. Це все свідчить, як непевно почувається влада, що держиться покищо силою штиків. Тепер показується, що тим ніхто з нею не примирився на все. Але зносять її, доки мусять. Є вже відомости і про протибольшевицьку акцію. В ній беруть участь також робітники й селяне. Доносять про підпали фабрик, розбивання складів товарів і т. п. Так було в Нижньому Новгороді і Петрограді. Большевики перевели там численні арештування. В Одесі, Харкові, Миколаєві арештовано 600 осіб. Підчас одного комуністичного зібрання невідомі справці кинули між них бомбу. Були вбиті і ранені. Також напружена атмосфера панує й на радянській Україні. До Галичан навіть комуністів большевики все відносилися з недовірям. Вважають їх занадто пересякнутими »національними« пересудами. Тепер те відношення ще погіршилося: їх почали вивозити в ґлиб Росії як елемент »неблагонадьожний«.

Нові розстріли.

Воєнний трибунал у Кронштаді засудив на смерть бувшого капітана одного з кораблів балтійської фльоти, Кленікова — за шпіонажу в користь Анґлії. Його жінку засудили за співділання на три роки тюрми. Минулого тижня арештували в Москві чотирьох Німців. Німецьке міністерство загр. справ негайно звернулося в тій справі до свого посла в Москві. При тім довідалися, що це не є одиничний случай. Тепер німецькі часописи описують більше випадків арештовань німецьких горожан. Деяким з них большевики закидують »торговельну шпіонажу«.

КИТАЙ.

Китайський міністер про політичне положення.

Теперішній північно-китайський премієр Велінґтон Коо заявив, що положення в Китаю вже поправилося і чужинцям не ґрозить вже ніяка небезпека в Пекіні. — В справі ревізії договорів ведуться переговори з Японом, Францією, Бельґією й Еспанією. Вислідом тих конференцій малоби бути перемирє з південним Китаєм.

Нова націоналістична партія.

До анґлійських часописів доносять з Пекіну, що конференція північно-китайських ґенералів привела до створення нової націоналістичної партії. Кажуть, що на її лідера вибрали дотеперішнього міністра транспорту Панфу. Програма партії домагається рівности для чотирьох станів: студентів, купців, селян і робітників, є за співділанням праці й капіталу і відноситься ворожо до комунізму.

СОЮЗ НАРОДІВ.

Справа польської амуніції.

Дня 17. червня Рада Союза Народів, розглядала протест данціґського сенату проти поміщення польських складів стріліва на Вестерпляте. Через те, що протест внесено пізно, Рада С. Н. не могла провірити наведених обставин, отже поставлено внесок відложити цю справу до вересня. Цему був противний німецький міністер Штреземан і президент данціґського сенату Зам. Після дискусії цілу справу відложено до вересневої сесії Ради С. Н. До цього часу має бути вдержувана децизія в тій справі високого комісаря С. Н. в Данціґу.

Стріча Штреземана з Чемберленом.

Того самого дня відбулася в Женеві стріча нім. мін. Штреземана з анґл. мін. Чемберленом. Розмова їх тревала дві години, а зміст її держать у тайні. Одначе здогадуються, що темою мусіла бути і російська проблема. Здогадуються, що Штреземан дістав до того часу з Берліна звідомлення з розмови канцлера Брокдорф-Ранцава з Чічеріном.

По полудни того дня закінчилася 45 сесія Ради С. Н.

Пресовий ланцюх.

Жертви на розширення видавництва „НОВА ЗОРЯ“ (на популярний часопис для народа „Правда“).

о. Антін Федоряк, парох Тісни, складає 2 зол.;

о. Антін Радомський, парох Золочівки, пересилає 42 зол., котрі зложили на його руки низше названі *О.О. Козлівського* деканату на Соборчику в Слободі золотій 7.VI. 1927 і кличуть сусідні Деканати. А іменно: о. сов. П. Штокалко — 10 зол., о. А. Бачинський — 5 зол.; о. А. Радомський, 5 зол.; о. сов. С. Іванчук — 5 зол.; о. М. Салій — 5 зол. (на поклик о. Ник. Івахнюка), о. А. Боднар — 3 зол., о. Н. Козоріс 3 зол.; о. Т. Петрицький — 2 зол.; о. І. Богатюк — 2 зол.; о. І. Романовський, 1 зол.; о. І. Мінко — 1 зол.

о. Петро Барановський в Сугрові складає 15 зол.;

о. Микола Бурак, завідатель Пліснян, складає 3 зол.;

Марія Соловій в Пукові складає 5 зол. і кличе Впов. Пані: Евгенію Скаскову з Дібринова; Ростиславу Смикову з Жовчева, Оксану Соловійову з Крехович, Кліму Байцарівну з Пукова.

о. др. Роман Яценків, завідатель Нараєва складає 16 зол. 50 сот.;

Йосиф Тиханський, Cleveland U. S. A., 7 долярів 50 цен.

о. Теодозій Кудрик, парох Рогатина, складає 5 зол. і кличе: Впр. о. Івана Ратича, пароха Черча і Впр. о. Дениса Теліщука, пароха Потока.

Ольга Кудрикова з Рогатина складає 5 зол. і кличе Вп. П. Меланію Кузикову в Рогатині, Вп. П. Анну Клодзінську в Путятинці і Вп. П. Олену Сполітакевичеву в Америці.

Дописи

Рябе (ад Гошів, пов. Ліско). Хто кілька літ тому взад — особливо в повоєннім вже часі — переїздив з Устрік долішних до Лютовиск, цей мусів в Рябім пильно стежити за своїми клунками, які евентуально мав зі собою, щоби не зникли безслідно, або затикати уха, щоби не чути простацьких, пяних співанок, які лунали здовж села. Старенький парох тодішний працював, як міг, над удержанням морали і карности між парохіянами, та хороба і старечий вік перешкаджали йому в його добрих намірах.

В 1924 р. прийшов тут на пароха о. Адріян Левицький; енергійний і з запалом до праці священик. Своїм тактом зєднав собі так людей, молодіж і старших, що в короткім часі село змінене до непізнання. Устали крадежі і нічні напади, устали безсоромні вигуки, а нарід горнеться до церкви — до праці над собою. Не лише на Службах Божих церкви битком набиті, але і в вечірні відправи, маленькі церковці — чи то в Рябім, чи то в Гошеві — властивій материній, хоч парох мешкає в Рябім — не містять в собі народа, який на цвинтарі прислухується відправам. Як тяжко днесь о гріш, а люде без примусової конкуренції перебудували знищені економічні будинки, поставили нове приходство, в дочерній Гомівчик, будують велику богослужебну каплицю, в Гошові приготовляються до будови нової церкви. Ві всіх селах парохії заложено в минувшім році заходом о. Левицького кооперативи, які дуже гарно розвиваються. З матеріялу, що позістав зі старого приходства, бажає парох побудувати школу — та брак відповідної площі. Жена о. пароха — п. Софія з Косоноцьких Левицька, уряджувала курси для неграмотних на приходстві, та бувший ліський інспектор шкільний заборонив цю культурну працю. Тож вложила п. Левицька свою працю в жіночу молодіж. Учить співати, вишивати, робити цвіти до церкви і її заходом старенькі церковці в парохії виглядають внутрі гарно і охарно. Чисті обруси, направлені фелони, білля — все робота »їмості«.

Бучач. (Марійське свято). У нас рішучо за мало збірних здвигів, позаофіціяльних проявів релігійної (чи пак католицької) акції. Поза церквою і церковними походами ми не стараємося проявити свою силу назверх. А коли наше католицьке життя прибралоби дещо ціпкіші, організовані форми — в нас, як і на Заході, булиби часто католицькі зїзди, конґреси, академії, віча, свята й концерти, які сталиби до певної міри другим амвоном.

Тому зі щирою радістю треба повитати цьогорічні Марійські свята, що відбуваються по містах нашого краю. Вони є не лише знаком життя марійських дружин, але й їх важними атракційними діями й агітаційними середниками. Правда, ціллю таких свят є возвеличення нашої Небесної Матері, та саме їх проведення має велике, вплнвове значіння.

Таке величне Марійське Свято відбулося в Бучачі дня 29. мая 1927 р. Перша його частина почалася рано (на подвірі монастиря ОО. Василіян) полевою Службою Божою, спільним св. Причастям Марійських дружин міста і Марійською присягою. Друга частина свята відбулася під голим небом (на тому самому місці) о год. 6-ій вечером. Монастирське подвіря прекрасно прибрано ґірляндами, лямпіонами і хоругвками, а над естрадою повівала папська й українська хоругов. Гостей, мимо того, що в той сам день був у Бучачі концерт Котка, зійшлося дуже багато (до 800 осіб).

Свято відбулося спільними зусиллями всіх місцевих Мар. дружин. Складалося зі вступного і кінцевого слова членів Мар. дружини бучацької ґімназії, з гарного відчиту про Мар. тов-а — теж одного з ґімназистів, з продукції тамбуріцової орхестри Місійного Інституту ОО. Василіян під проводом Впр. о. Ю. Манька ЧСВВ., з продукцій мішаного бучацького хору під батутою Бр. Й. Рогатинського ЧСВВ., чотирьох деклямацій і кількох руханкових вправ з бенгальськими огнями.

Добірна програма свята і гарне виконання всіх її точок ввели гостей у поважний, урочистий настрій. Так і слідно було, що над цим великим, святочним гуртом розкинула свій омофор Ця, Якій цей вечір був присвячений. Слідно було, що це свято було не звичайним святочним вечером, а Марійською маніфестацією, одним з проявів нашої католицької, організованої сили. Дай Боже, щоби такі і їм подібні католицькі свята відбувалися по наших містах щораз частіше. Це булоби знаком розвитку нашої католицької акції!

На цьому святі був присутний невтомний організатор Марійських дружин і їх покровитель Впр. о. Др. Й. Маркевич ЧСВВ. зі Львова.

Яворів. — Стараннем С. С. Василіянок в Яворові влаштували ученици Семинарії учит. і Вселюдної Школи дня 30. травня ц. р. Концерт в честь Преч. Дівиці Марії. На концерті виголосила канд. III. курсу Юрківна відчит: »Про поміч Матери Божої для українського народу«. Дуже добре випали співи, вивчені вчителькою заведення п. Менчек, а також деклямації. Прикрашення салі і гарна статуя Матери Божої серед цвітів представлялися імпонуючо. — Дня 4. червня ц. р. відіграли ученици тих самих заведень песу з часів переслідувань християн п. з. »Св. Кикилія« в гарній перерібці з німецької мови. Декорації і строї були дуже відповідні. Належалоби тільки більше вишколити дикцію. Жаль, що Сестри Василіянки не запрошують на такі торжества ширшого загалу інтеліґенції і міщанства.

Військо. (Добромиль). Місія. В днях від 25. квітня до 6. мая ц. р. відбулась в парохії 10-денна Місія під проводом ОО. Редемптористів. Проповідували Впр. ОО. Яків і Володимир, які з апостольською ревністю і посвятою трудились над духовим відродженням парохії та скріпленням цеї праці, яку з повним самопожертвуванням від ряду літ веде місцевий парох, Впр. о. декан Маринович. Це перша місія в тих сторонах. Нарід мимо припізнених цього року пільних, весняних робіт дуже пильно користав з наук так, що мала церква не могла помістити зібраних. Мимо цього, що недавно була великодна сповідь, понад 900 душ самих місцевих людей приступило до місійної св. сповіди і св. Причастія.

Та не лише самі мешканці Війська, але також і сусідних Трушевич, цеї під зглядом релігійно-народного життя зразкової громади, знаменито користали із Місії. На протязі кількох днів окремі науки посвятили ОО. Місіонарі також і для них, так, що побожність тих людей, їх любов до Бога і привязання до св. Церкви стали ще більші, ще горячіші.

На успіх Місії вказує так велике число людей, які в Війську і Трушевичах записались до Апостольства Молитви, як також і само закінчення Місії, яке при ласкавій співучасти Найдостойнішого Архієрея Кир Григорія з Перемишля відбулося в дні св. Юра, ц. м. По тихій Службі Божій, яку Преосвященний Епископ відправив в місцевій церкві, уформувався під проводом ОО. Місіонарів величавий, торжественний похід з хрестом.

Вкінці поставлено місійний хрест коло церкви. Промовив впослідне провідник Місії, Впр. о. Яків, а відтак промовив сам Преосвященний Архієрей. »Місія ще не скінчилась« — казав Владика, — »вона до самої вашої смерти має продовжуватися в ваших душах, в цілім вашім життю«. Відтак, візвавши вірних до витревання на вузькій, тернистій дорозі спасення, на котру їх завернули ОО. Місіонарі, уділив присутним Апостольського благословення. Вкінці забрав голос о. Господар, Впр. о. декан Маринович. В горячих словах подякував він ОО. Місіонарам за їх труди і працю над відродженням парохії, а дякував не лише від себе, дякував також від всіх: парохіян, своїх і чужих. »А навіть« — казав він, — »кожда птичка, кожда цвітка, кождий листок, ціла оживлена весною природа пісню подяки співає перед вами«. Дальше підніс Впр. о. Бесідник значіння праці ОО. Редемптористів в нашім народі, який з того малого клаптика своєї землі має стати Апостолом навернення Сходу. Однак він мусить сам наперед відродитись, а це відродження принесе йому ніхто інший, як лише віра, Церква і релігія. Місія скінчилась... А її вдячні спомини лишаться довго, довго в серцях тамтейших парохіян — і дай Боже, щоби лишились на все. А Впр. О. Деканові хай стануть вони осолодою і потіхою в його душпастирській праці над дальшим освяченням своїх парохіян!

Учасник.

ПОЗІР!

Дня 3. липня 1927 р. відбудеться в Трушевичах (стація Нижанковичі) торжественне посвячення хреста-памятника, а потім концерт з нагоди 30-літн. ювилею істнування читальні »Просвіти« і фестин.

Початок свята о год. 9 рано, концерт о год. 12 в полудне. О численну участь П. Т. Громадянства просить **Комітет.**

Оповістки

ДРАМАТИЧНИЙ КОНКУРС.

Товариство »Просвіта« у Львові, хотячи причинитися до розбудження драматичної творчости для аматорської сцени, розписує оцим драматичний конкурс. Умовини конкурсу: тема песи з життя українського народу. Форма довільна (драма, трагедія, комедія, фарса, оперета). Песа оригінальна й ніде не друкована та невиставлена, розміром одної театральної вистави (2—5 дій). Кількість осіб (роль) не повинна переступати числа 10-ти, крім гурткових сцен. Автори мусять мати на увазі простоту і вбогість аматорської сцени щодо декорацій, сценічних приладів, костюмів і освітлення. При оцінці песи головну ролю гратимуть її прикмети літературні та сценічні. Останній речинець присилки рукописи до 31. грудня 1927. Нагорода 50 долярів. Рукописи повинні бути писані на машині або гарним, читким почерком, бажано: неавторським. Песи висилати не анімово, з девізою, яка заступає прізвище автора. Крім цього додати запечатану коверту, в якій буде вказане прізвище автора з його адресою. Крім песи, що одержить нагороду, замітніші будуть відзначені похвальною згадкою, а мотиви подані в пресі. Т-во »Просвіта« застерігає собі право видати нагороджену песу. Це право торкається тільки першого видання. Автори ненагороджених пес зможуть відобрати собі рукописи після проголошення конкурсового суду. В місяць після його проголошення Т-во »Просвіта« не бере відповідальности за долю рукописів. Журі конкурсу буде оголошене пізніше. Рукописи висилати на адресу: Товариство »Просвіта« у Львові, Ринок 10/11.

У Львові, дня 31. травня 1927 р.

За Головний Виділ Т-ва »Просвіта« у Львові

М. Галущинський, голова. **В. Мудрий,** секретар.

Складайте жертви на українських інвалідів! Львівське, станиславівське і тернопільське воєвідство дали дозвіл на переведення збірки на українських інвалідів, якими опікується »Укр. Краєве Т-во опіки над Інвалідами« у Львові. Речинець збірки кінчиться 26 червня ц. р. Час короткий. Поміч негайно потрібна. Поспішіть з допомогою нашим інвалідам на будову Українського Дому Інвалідів.

Одержуємо вістки з Америки, що там провадиться акція в ціли організації збірок на допомогу інвалідам, дайте змогу забезпечити їм життя-буття! Ця справа лежить на серці всім Українцям без огляду на партійні перекопання. »Старий край« повинен показати з нагоди теперішньої збірки, що він найдужче відчуває терпіння своїх інвалідів-борців за визволення, шанує їх дорого окуплені пориви та розуміє їх потреби.

Інститут ім. св. Йосафата (Мала Семінарія) у Львові, вул. Сикстуська 39 а приймє на шк. рік 1927/28 ґімназійних учеників I—VIII кл. за місячною оплатою 8 ам. дол. Оплату приймаєсь також харчами. Убогі і добрі ученики можуть бути приміщені за зниженою оплатою або й безплатно. Подання, в яких має бути зазначена охота стати колись священиком, треба вносити до Ректорату Інституту до дня 15. липня 1927.

Вже приймається зголошення до учит. семінарії і 7-клясової школи вправ **С. С. Василіянок у Станиславові.** Школи мають право прилюдности. Кошт науки мінімальний. Учениці можуть одержати приміщенне в інституті по уміркованій ціні. Інформації устні і письменні. Вступні іспити 30. червня.

Іспит зрілости в прив. жін. учит. семінарії СС. Василіянок в Яворові відбувся у днях 8, 9 і 10 червня. До іспиту зголосилося 25 кандидаток. З того відступило від іспиту 2, не допущено до устного іспиту 1, а репробовано 3. Зложили іспит: 1) Іванна Харлампович, 2) Марія Вербенець, 3) Марія Іванчук, 4) Катерина Кожуховська, 5) Анастасія Левицька, 6) Юлія Макух, 7) Павлина Матіяс, 8) Зиновія Метельська, 9) Параскевія Мицак, 10) Стефанія Падолюх, 11) Романа Питлик, 12) Ірена Романовська, 13) Марія Салюк, 14) Єлена Саєвич, 15) Стефанія Табанович, 16) Анна Ткачук, 17) Стефанія Турко, 18) Катерина Шустикевич, 19) Емілія Ханачівська. Іспитови проводив п. М. Войковський.

Вписуйтеся в члени

Української Христіянської Орґанізації

Річна вкладка від 2 зол. (для незаможних довільна).

Адреса: **Укр. Хр. Орґанізація Львів, вул. Сикстуська 39 а.**

Нові книжки і видання.

Mitteilungen des Ukrainischen Wissenschaftlichen Institutes in Berlin. — Heft I. April 1927. cm 74. Накладом: Walter de Gruyter & Co. Berlin — Leipzig. Ціна: 3 марки нім.

Український Науковий Інститут у Берліні приступив до поважного наукового видавництва п. з. „Mitteilungen des ukrainischen wissenschaftlichen Institutes in Berlin" Ціллю цього видавництва є опубліковування наукових здобутків членів і співробітників Інституту, як теж подавання інформацій німецьким і заграничним науковим кругам про духові, культурні й економічно-господарські стремління на Україні. Таким чином назване видавництво сповняє подвійне завдання першорядної ваги і з цього приводу заслуговує на спеціяльну увагу кожного Українця, що дорожить майбутнім нашої науки.

Перша книга „Mitteilungen", що вийшла за цятень 1927, містить інформаційні статті пера Д. Дорошенка і І. Мірчука про наші найвищі наукові установи в Київі, у Львові, на Чехах і в Берліні. Статті призначені для чужосторонних читачів — дають короткий, але вичерпуючий погляд на історію повстання і розвою Всеукраїнської Академії Наук у Київі, Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові, укр. університету в Празі, Укр. господарської Академії у Подєбрадах, Укр. Педагогічного Інституту у Празі, »Студії« Вищої Школи Мистецтва у Празі, Соціольогічного Інституту в Празі, Укр. Академічного Комітету і вкінці Укр. Наукового Інституту в Берліні.

У вступній статті дає проф. Д. Дорошенко короткий огляд розвою і здобутків укр. науково-дослідчої праці за останніх 50 літ. Др. В. Залозецький дає систематичний перегляд результатів наукових дослідів на полі українського старинного мистецтва за 1914—1927 рр. Др. І. Мірчук подає повну бібліографію української фільософії за останні роки (1921—1926).

Памяти найвизначнійшого етнографа наших днів, пок. Володимира Гнатюка присвячено статтю Др. З. Кузелі, в котрій подано огляд наукової праці небіщика. **І. Гладилович.**

Квітка на домовину Преосв. Кир Йосифа Боцяна. Написав Володимир Барвінський. Цеголка на будову церкви в Докудові на Підляшу, пов. Біла Підляшська. 8⁰, стор. 30. Накладом автора. Друкарня ОО. Василіян. 1927. Зміст: Присвята, Життя Преосв. Еп. Боцяна, консекрація і смерть. Спомини про незабутого Преосв. Йосифа. Сердечна подяка. Ціна книжки враз із жертвою на будову церкви 2 зол. Хто зложить додатково 5 зол., стає ктитором церкви в Докудові.

Микола Васьків. Жених з міста. Жарт на 1 дію. Театральна Бібліотека »Доброї Книжки« ч. 1. Львів, 1927.

„Сільський Господар", орган Краєвого Товариства господарського »Сільський Господар« ч. 11. з дня 1. червня 1927. — Зміст: 1. Значіння громадських рад для піднесення рільної культури. 2. Праця агронома для села. 3. Проби-досвіди першою умовою поплатности господарки. Поплатність гноїння помічними гноями під озиму пшеницю та конюшину. 4. Дешевий гній на Поліссю. 5. Машина в сільськім господарстві. 6. Закони годівлі домашніх звірят. 7. Коли годівля безрог буде найбільше поплачуватися. 8. Весняна зелена паша. 9. Господарські організації Великої України. 10. Добрі ради: По чім пізнати недужу птицю. Як поборювати холєру у птиці. Коли поїти коні. Як використати лушпинки яєць. Від чого огірки дістають гіркавий присмак. Як можна після хмар пізнавати погоду. 11. Господарський порадник: Збір рілаку. Охорона овочевих дерев. Худобячий гедз і його нищення. Кліщі і кровава моч у худоби. Нарости на городині. Закупно тріера і сівалки. Шкоди від домашньої птиці. Платня за відстановлення. Податок від пасіки. Мучні хроби. Криття даху бляхою. 12. Вісти з »Сільського Господаря«. 13. Всячина.

Редакція і адміністрація містяться: Львів, Зіморовича 20.

НОВИНКИ.

Чи це Ненжесе й Колі? Часописи, як відомо, подали були вістку, що в провінції Квебеку давав хтось світляні знаки. Здогадувалися, що це французькі летуни Ненжесе та Колі, що пропали. Пізніше заперечили це. Та тепер знов, пишуть, бачили ці світла невподалік міста Чікутіні в провінції Квебек. Ці світла збуджують надію, що Ненжесе та Колі знаходяться в околицях ріки Перібонка. В надії найти летунів дня 19. ц. м. полетів туди літак.

Велика пожежа в Перемишлянах. Дня 16. червня ц. р. згорів у Перемишлянах паровий тартак »Індустрія«, що був власністю Д. Мандля та С-ки. Пожежа знищила Галю машин, галю гатрів і всі варстати. Рятунок ізза сильного вітру й ізза великої скількости матеріялу, що впав жертвою полумя, був неможливий. Шкода є біля 100.000 золотих. Пожежу вдалося зльокалізувати щойно в 11 годині рано. Причини пожежі покищо не устійнили.

Німецькі суперники Ліндберґа та Чемберліна. Відомий летун німецької летунської ґанзи Кеннек задумує між 15 і 25 липня пуститися летіти тримоторовим однопластівцем із Берліна до Ню Йорку, а відтам до Сан Франціско. Поза Кеннеком вибилася на перший плян жінка летунка п. Тея Раше. Вона дня 18. червня повезла на своїому літаку Лєвіна до Берліна. Пані Раше хоче летіти до Америки з одним монтером і двома пасажирами та верне літаком до Берліна з двократним осіданням, а саме в Новій Фунляндії та в Гренляндії.

Парцеляція приватних ґрунтів. Міністерство хлібобробських реформ переслало всім окружним земським урядам обіжник у справі переведення парцеляційного пляну на 1928 р. для приватних ґрунтів та приготування іменного виказу маєтків, що підлягають примусовому викупові на 1928 р. При списуванні маєтків на поіменному виказі не можна містити маєтків т. зв. мертвої руки, що належать до римсько-католицької Церкви та до інших Церков і віроісповідних громад, маєтки, що належать до інших прилюдних інституцій, передусім до фондацій, маєтки, що є власністю міських громад, маєтки набуті на основі приписів про ліквідацію, якщо набувці не зобовязалися до розпарцельовання якоїсь части. При устійнюванні части з поодиноких маєтків, що має бути поміщена в поіменному виказі, окружний земський уряд має передусім розслідити місцеві аґрарні відносини й означити простір, конечний для доповнення карловатих господарств сусідних сіл. Простір цей повинен бути збільшений, коли є конечність заспокоєння постійної фільваркової служби, що тратить працю наслідком парцеляції.

Списування запасів збіжя. Міністерство внутрішніх справ поручило воєводам запорядити реєстрацію, себто списування запасів збіжя, що є в хліборобів, для почислення кілько зерна є ще в краю, а кілько треба спровадити, щоб перебути передновок.

Маєтковий податок має бути знесений, а на його місце мають увести постійний податок від майна, що виносивби 4 зол. від кожного тисяч-золотового маєтку, з цим, що хто має маєток вартости меньшої як 15.000 зол., плативби тільки 3 зол. від 1000 золотих.

Село під водою. Село Снятно в тухольському повіті навістила повінь, що повстала наслідком виступлення на верхню землі зашкірної води. Перед трьома роками ствердили, що в низше положених місцях села громадиться під верхнею землі вода, що не тільки що не зникала, але противно прибирала постійно. Тепер зашкірна вода виступила на верха й залила село, що лежить у кітловині, на 80 центим. високо. Поля й левади стоять під водою. Між поодинокими оселями мешканці побудували тимчасові мости, що вможливлюють людям взаїмну комунікацію. Багато хат мусили опорожнити. Мешканці залитих хат найшли захист у вище положених домівках у сусідів. Акцію відводнювання вже почали. Причину виступлення зашкірної води приписують безперервним дощам, що навістили були околицю в травні.

Припинення еміґрації до Канади. Канадійське правительство поручило припинити дальший наплив еміґрантів до Канади.

Траґічні вправи артилерії. В часі артилерійських вправ на полігоні в Подґужу під Торунем, із невияснених причин експльодувало арматне стрільно в нутрі дула й розсадило замок. Вибух убив пушкаря Соєцкого та бомбардієра Лепека. Тяжко поранило плютонового підхорунжого резерви Помежака, а лекше бомбардієра Свечковского.

Зайва рекляма. »Наше Слово«, орган неробів для »працюючого люду« забажав зробити рекляму нашій католицькій пресі доволі безграмотною статейкою в своїм 4. числі п. з.: »Попівство (?) друком поширюється«. Вичисливши: Місіонаря, Ниву, Нашого Приятеля, Поступ, Записки Чина СВВ., Нову Зорю і Правду, згубив сарака рахунок і пише таке про наші католицькі видання: (В останніх трох роках намножилося їх без ліку (?). »Нову Зорю« — читаємо там — видає львівська Капітула. Скільки вже тих видавців мала »Нова Зоря« за півтора року свого істнування! — Просто »без ліку«, як сказалоби »Наше Слово«, Вкінци лютує »Наше Слово«, що в католицькій пресі »пописуються наші світські українські ученіе«. Та це вже не є ніяка тайна, бо ті вчені з тим зовсім не криються. Також зразу пізнати по »Нашім Слові«, що там пописуються наші українські неуки.

Жорстокі мехіканські злочини. Щоденники доносять із Риму, що в Мехіку розстріляли, спалили, або й живцем похоронили 18 священників. Один із грабарів на вид хоронених живцем священників утратив розум. У Телюка одного молодого католика прибили на хрест, а потім розстріляли. У Квадаляярі католицького священика облили бензиною й потім спалили живцем.

Цікавий случай летаргу. В Авґсбурґу 19-літний юнак, що купався, хоч мав горячку, занедужав важко. В сливе безнадійному стані перевезли його в шпиталь. Стан його здоровля погіршався бистро й небаром помер. Лікарі ствердили смерть. Покійник лежав два дни в трупарні. Нараз замітив дозорець, що вмерший рухається. Виявилося, що він був у летаргі. Збудженого до життя юнака перенесли назад у шпиталь.

1000 зол. за вбивство жінки. Фелікс Цішек у Лодзі вже від року не жив із жінкою Амелією. Покинув її для своєї любовниці Вечорковской. Щоб стати власником склепу, що був власністю жінки, за радою любовниці намовив Степана Старчевского до вбийства Цішкової й обіцяв йому за це 1000 зол. Старчевский зявився в житлі Ціщихи й серед розмови поранив її ножем у голову та в груди. На її крик пустився на втеки, та поліційна патруля зловила його. Ціщиха померла в шпиталі. Цішек і Вечорковска втекли. Старчевского судитиме доразовий суд.

ОГОЛОШЕННЯ.

(За цю рубрику редакція не відповідає).

Українська парова фабрика цукорків і помадок

„Фортуна Нова"

вл. К. Авдиковичева

у Львові, вул. Кордецького ч. 23.

Склеп: вул. Руська ч. 1.

поручає всякого рода

ЦУКОРКИ найлучшої якости.

Набувати їх можна

у Львові та у всіх складах Народ. Торговлі й Пов. Союзах Кооператив.

3—5

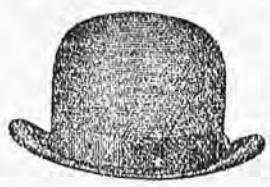

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон поручає **наймодніші**

капелюхи і шапки

Ф-ма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

ЦІНИ ЗНИЖЕНІ! — — — ВИБІР ВЕЛИКИЙ!

ДОБРУ УЧИТЕЛЬКУ для дітей на час вакацій або і на цілий рік, може поручити: Управа Захисту для сиріт у Львові, вул. Потоцького ч. 95.

1—10

ЄВАНГЕЛІЯ служебники, молитвослови, книжки до бібліотек, книги канцелярійні, оправляє дешево і на час переплетня **П. ПОДОЛЯКА, Львів, вул. Жовківська ч. 28. І. поверх.**

Видає і редаґує Комітет У. Х. О. — Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** — З друкарні А. Ґольдмана, Львів, Сикстуська 19.